อัมพโรวาท

ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา
พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๖๖

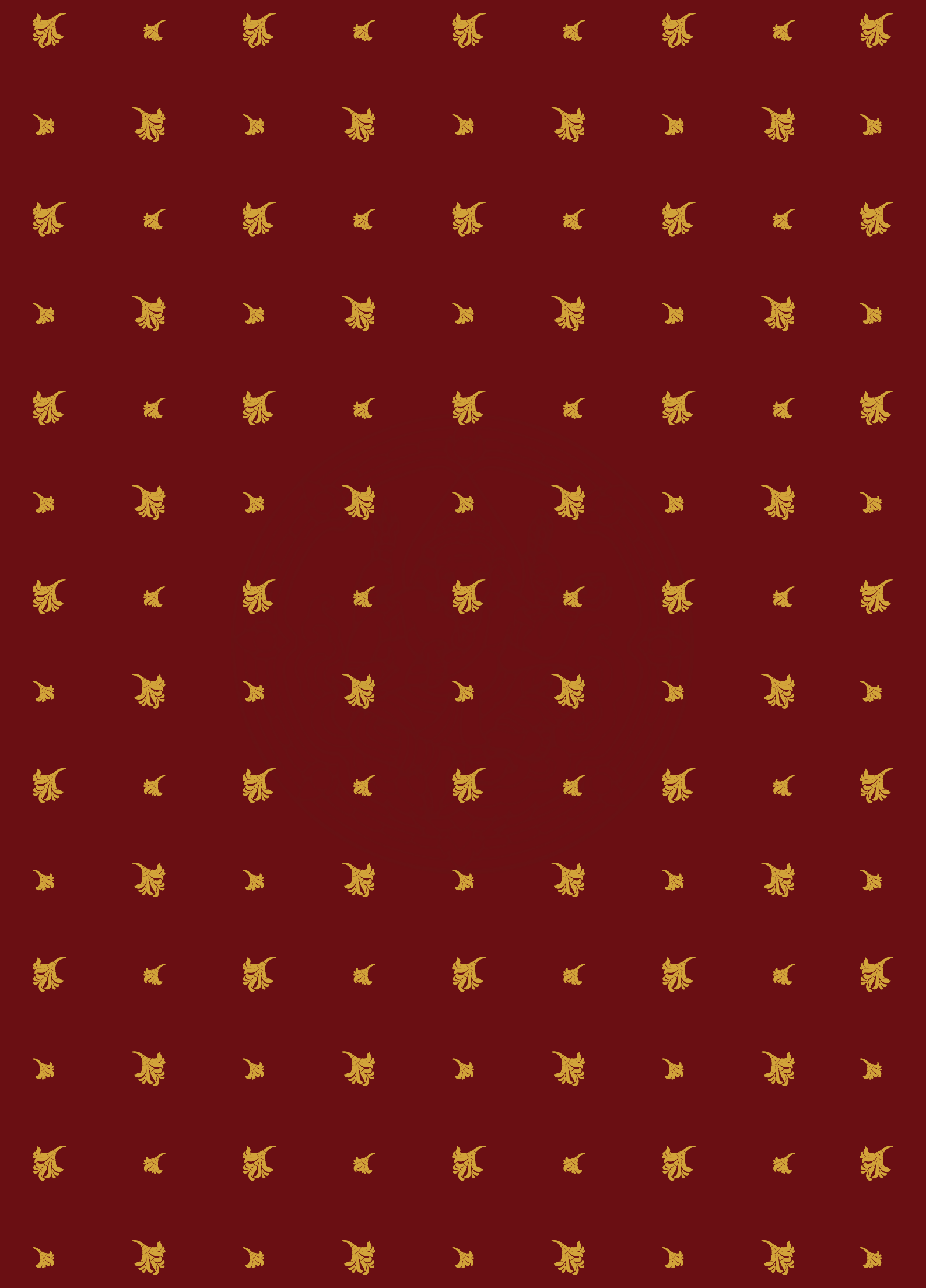

อัมพโรวาท

ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา
พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

อาศิรวาทเนื่องในมหามงคลสมัย
สมเด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘รอบ ๙๖ พรรษา
๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โคลง ๔ สุภาพ

๏ ขอถวายอัญชลิตเจ้า จอมนิกร สงฆ์นา
ทรงสืบศาสน์สาทร เที่ยงแท้
อาจิณถิ่นบวร พุทธจักร
เป็นมิ่งเมืองเลื่องแล้ เลิศล้ำธรรมวิสัย

๏ งามพระวินัยแน่วพร้อม พรหมจรรย์
งามพระกิจนิจอนันต์ อเนกล้น
งามพระยศราชัน ชินบุตร
งามพระคุณบุญญเขตท้น ทั่วด้าวดุษฎี

๏ ศรีสิทธิ์ศุภฤกษ์ด้วย อุดมวาร
แปดรอบพระชาตกาล โสตถิ์เกื้อ
พุทธศาสนิกประสาน โสมนัส
ปองโปรดประโยชน์เอื้อ อุ่นอ้อมธรรมทวี

๏ ชุลีกายวจีจิตตั้ง มุทิตา
ทูนเทิดสังฆปริณา ยกแล้ว
พูนพิสุทธิ์ศรัทธา บริษัท ยิ่งเทอญ
เอกอัครเถระแก้ว กราบช้องเสมอสมัย ฯ

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
เกล้ากระหม่อม ปวงข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร

(นายพิทักษ์พงศ์ เก้าเอี้ยน นักอักษรศาสตร์ปฏิบัติการ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ประพันธ์)

ความหมายของตราสัญลักษณ์

งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

อักษรพระนาม อ.อ.ป. ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ภายใต้เศวตฉัตร ๓ ชั้นห้อยอุบะจำปาทองตามพระอิสริยยศ ประดิษฐานในกรอบ ลักษณะอย่างเสาศิลาหลักมหาสีมา สื่อความหมายว่า ทรงเป็นหลักชัยแห่งพุทธจักรไทย และทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พื้นสีแดง หมายถึง วันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันประสูติ มีเลข ๙๖ แสดงพระชนมายุ ผูกผสานเป็นลวดลายแวดล้อมด้วยดอกปทุมขาว ๘ ดอก หมายถึง พระจริยวัตรอันงามบริสุทธิ์ตลอด ๘ รอบพระนักษัตร รองรับด้วยแพรแถบสีชมพูซึ่งเป็นสีเดชแห่งพระชนมวาร และแสดงถึงพระฐานะเจ้าอาวาสพระอารามประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังผืนแพรเป็นสีเหลือง หมายถึง ตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายก และเป็นสีอายุแห่งพระชนมวาร มีข้อความ “ฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖” อยู่ด้านล่างภายในแพรแถบสีชมพู

สดุดี
๒๕๖๒
พระชนมายุ ๙ รอบ ๒๖ มิถุนายน ทุทธศักราช

คำปรารภ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาสการจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พุทธศักราช ๒๕๖๖

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระประมุขแห่งพุทธจักรของราชอาณาจักรไทย ทรงเพียบพร้อมด้วยพระกิตติประวัติอันงามพิสุทธิ์ ทรงดำรงพระองค์มั่นในพระธรรมวินัย ทรงเผยแผ่พระพุทธธรรมพร้อมทั้งประทานพระคติธรรมให้พุทธบริษัทได้น้อมนำเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ทรงบริหารกิจการพระศาสนาด้วยพระวิจารณปัญญารอบคอบ อีกทั้งเอาพระทัยใส่บำรุงกิจการกุศลสาธารณสงเคราะห์เป็นเนืองนิตย์ พระองค์จึงเป็นที่ทรงพระราชศรัทธาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ตลอดจนเป็นที่เลื่อมใสบูชาของมหาชนชาวไทยและนานาประเทศที่เคารพศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนา

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖ นี้ นับเป็นศุภมงคลวาระของพุทธบริษัททั้งปวง รัฐบาล พร้อมด้วยคณะสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งหลายจึงได้ร่วมกันจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๖ นี้

รัฐบาลขอเชิญชวนพุทธบริษัททุกฝ่ายพร้อมใจกันตั้งจิตอธิษฐานถวายพระกุศล และน้อมกราบวันทา ถวายพระพรแด่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ทรงเป็นหลักชัยและดวงประทีปธรรมแก่คณะสงฆ์และเหล่าพุทธศาสนิกชนตราบจิรัฐิติกาล

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สาร

รัฐบาลน้อมสำนึกในพระเมตตาคุณแห่งสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งทรงดำรงพระองค์มั่นในพระธรรมวินัยและปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างที่ดีงาม ทรงเอาพระทัยใส่และบำรุงการพระศาสนา อีกทั้งทรงเผยแผ่พระพุทธธรรมให้ดำรงอยู่ในใจของพุทธบริษัท พุทธศาสนิกชน โดยการประทานพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท และพระคติธรรมให้น้อมนำไปอบรมบ่มกายใจอยู่เนืองนิตย์ พระเกียรติคุณของพระองค์จึงแผ่ขจรขจายไปทั้งในประเทศและนานาประเทศ

วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พิจารณาคัดสรรหนังสือดี เพื่อจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้เป็นที่ปรากฏยั่งยืนชั่วกาลนาน

ด้วยพลังแห่งความจงรักภักดีอย่างหาที่สุดมิได้ ประชาชนชาวไทยจะได้รับประโยชน์จากหนังสืออันทรงคุณค่าในการศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชาติ ตลอดจนเผยแพร่น้ำพระทัยอันเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้เป็นที่ประจักษ์แก่อนุชน

ขอมหิทธานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ความจงรักภักดี ความกตัญญูกตเวทิตา ที่รัฐบาลและปวงพุทธศาสนิกชนมีต่อสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จงเป็นปัจจัยดลบันดาลให้ฝ่าพระบาททรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน เสด็จเป็นธงชัยและประทีปธรรมแห่งพุทธศาสนิกชนสืบไป

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก
งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

คำนำ

เนื่องในโอกาสมงคลสมัยที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยต่างมีความปลื้มปีติและสำนึกในพระคุณูปการที่ทรงมีต่อการพระพุทธศาสนาและประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ รัฐบาลในนามคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พิจารณาคัดสรรและดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นสิ่งอนุสรณ์รำลึกถึงพระเมตตาคุณ และเชิดชูพระเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป

คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้พิจารณาดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกที่มีความสำคัญอันเนื่องด้วยการพระศาสนา ทั้งยังเป็นบันทึกสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ จำนวน ๓ รายการ ประกอบด้วย

หนังสือจดหมายเหตุ ๑ รายการ ได้แก่

จดหมายเหตุงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

หนังสือที่ระลึก ๒ รายการ ได้แก่

๑. เรื่องตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์

๒. อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

นอกจากนี้ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ได้ร่วมจัดพิมพ์หนังสือบรรณานุสรณ์ เพื่อมอบเป็นธรรมทาน หนังสือต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ในโอกาสนี้จะได้เผยแพร่ไปสู่สถาบันการศึกษา ห้องสมุด หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อันจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วประเทศ นับเป็นการร่วมสร้างทรัพย์สินทางปัญญาไว้เป็นมรดกของแผ่นดินและเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน

การที่ทุกภาคส่วนสมานฉันท์ร่วมกันสร้างอนุสรณ์อันทรงคุณค่าออกสู่สาธารณชนครั้งนี้ นับเป็นเครื่องแสดงออกถึงความศรัทธาเลื่อมใส เป็นการแสดงกตเวทิตาสนองพระกรุณาถวายเป็นเครื่องสักการะ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีส่วนช่วยธำรงเผยแพร่พระประวัติ พระศาสนกิจ และพระเกียรติคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้แผ่ไพศาลไปชั่วกาลนาน

(นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร)
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
รองประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก
งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

คำชี้แจง

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จะทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ประธานคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลอง พระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มอบหมายให้กรมศิลปากร โดยสำนักหอสมุดแห่งชาติจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “อัมพโรวาท: ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกและเป็นธรรมานุสรณ์เฉลิมพระเกียรติคุณ เจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้เป็นที่ปรากฏยั่งยืนสืบไป

“อัมพโรวาท: ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” เป็นหนังสือที่รวบรวมสารัตถธรรมของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งประทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๖ จำนวน ๕๔๓ ครั้ง จากต้นฉบับหนังสือที่เคยจัดพิมพ์เนื่องในวันคล้ายวันประสูติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุในแต่ละปี ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๖ เล่ม และข้อมูลเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

๑. อัมพโรวาท ปฐมภาค ประมวลพระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ จำนวน ๔๑ ครั้ง

๒. อัมพโรวาท ทุติยภาค ประมวลพระธรรมเทศนา พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๖ ครั้ง

๓. อัมพโรวาท ตติยภาค ประมวลพระธรรมเทศนา พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ถึง เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐๓ ครั้ง

๔. อัมพโรวาท จตุตถภาค ประมวลพระดำรัส พระธรรมเทศนา บทถวายพระพร พระปรารภ พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๙๓ ครั้ง

๕. อัมพโรวาท ปัญจมภาค ประมวลพระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม พระสังเวชนียธรรม พระประทาน พระปรารภ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ถึง เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๕๘ ครั้ง

๖. อัมพโรวาท ฉัฏฐภาค ประมวลพระดำรัส พระคติธรรม พระสังเวชนียธรรม พรประทาน พระปรารภ พระโอวาท และพระสัมโมทนียกถา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๕๒ ครั้ง

๗. อัมพโรวาท สัตตมภาค ประมวลพระดำรัส พระคติธรรม พระสังเวชนียธรรม พรประทาน พระปรารภ พระโอวาท และพระสัมโมทนียกถา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๖ จำนวน ๙๐ ครั้ง เป็นพระดำรัส พระคติธรรม และอื่น ๆ ที่ยังไม่เคยจัดพิมพ์เผยแพร่มาก่อน

กรมศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “อัมพโรวาท: ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้สนใจได้นำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้มั่นคงยั่งยืนสืบไป

(นายพนมบุตร จันทรโชติ)
อธิบดีกรมศิลปากร

สารบัญ

คำปรารภ (๑)

สาร (๒)

คำนำ (๓)

คำชี้แจง (๕)

สารบัญ (๗)

พระประวัติ ๑

อัมพโรวาท

ปฐมภาค ๓๙

ทุติยภาค ๙๓

ตติยภาค ๒๐๕

จตุตถภาค ๓๑๓

ปัญจมภาค ๔๑๕

ฉัฏฐภาค ๔๗๗

สัตตมภาค ๕๓๓

ภาคผนวก **๖๒๕**

- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๓๘/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๖๒๖
- คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่ ๔/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๖๒๙
- คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่ ๓/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือ “อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” ๖๓๑

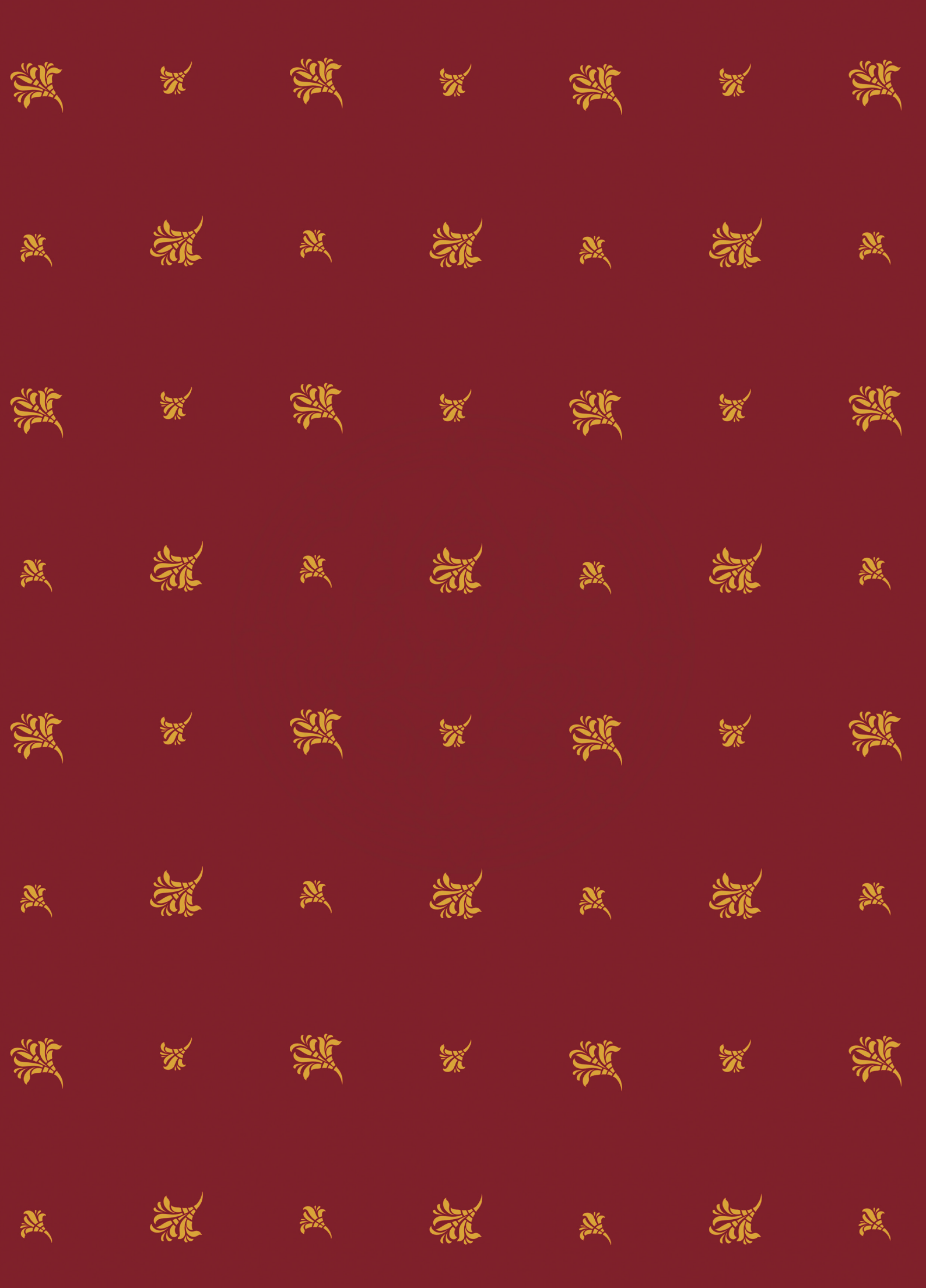

พระประวัติ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระประวัติ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดราชนัดดาราม

พระชาติภูมิ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระนามว่า อัมพร นามสกุล ประสัตถพงศ์ ประสูติที่ตำบลบางป่า อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๗ ปีเถาะ ตรงกับวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๐ เวลา ๕ นาฬิกาเศษ พระชนกชื่อ นายนับ ประสัตถพงศ์ พระชนนีชื่อ นางตาล ประสัตถพงศ์ ทรงเป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๙ คน ครอบครัวเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนประกอบอาชีพค้าขาย

นายนับ ประสัตถพงศ์ พระชนก

นางตาล ประสัตถพงศ์ พระชนนี

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
และพระอนุชา พระพรหมมงคลวัชราจารย์ (ไสว วฑฺฒโน)
ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดศรีสุริยวงศาราม พระอารามหลวง
ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ทรงพระอักษรเบื้องต้น

เมื่อครั้งพระเยาว์สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระอักษรชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวานุเคราะห์ กองบินน้อยที่ ๔ ตำบลโคกกระเทียม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และไปศึกษาต่อที่โรงเรียนประชาบาลวัดพเนินพลู ตำบลบางป่า อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จนสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๐ เด็กชายอัมพร หรือสมเด็จพระสังฆราชในพระปฐมวัยนั้น ทรงฉายแววฉลาดเฉลียวและเอาใจใส่ในการเล่าเรียนอย่างยิ่ง ทรงสามารถสอบไล่ได้คะแนนสูงสุดในชั้นเรียนไม่เคยต่ำกว่าอันดับที่ ๓ ของช่วงชั้นเป็นประจำทุกปี

โรงเรียนประชาบาลวัดพเนินพลู หรือโรงเรียนวัดพเนินพลูในปัจจุบัน

ทรงบรรพชาอุปสมบท

เมื่อทรงพระเยาว์ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระอนามัยไม่สู้ดี ประชวรด้วยโรคเกี่ยวกับลำไส้ พระบุพการีจึงอธิษฐานบนบานให้บรรพชาเป็นสามเณรเพื่อให้หายจากอาการประชวร เมื่อพระชันษา ๑๓ ปี ทรงบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดสัตตนารถปริวัตร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีพระธรรมเสนานี (เงิน นนฺโท) เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ แต่เดิมทรงตั้งพระทัยจะบรรพชาชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงลาสิกขา แต่พระบุพการีขอร้องให้ดำรงสมณเพศต่อไป จึงเป็นเหตุให้ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมีสืบมา เมื่อทรงเป็นสามเณร สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร) ได้เสด็จไปทรงเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักของพระอธิการโสตถิ์ สุมิตฺโต ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานเป็นพระราชาคณะที่พระศรีธรรมานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอเมือง-บางแพ (ธรรมยุต) ณ วัดตรีญาติ ตำบลพงสวาย อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ทรงสอบได้ประโยคนักธรรมและบาลีชั้นต่าง ๆ ในสำนักเรียนวัดตรีญาติ ดังนี้

พุทธศักราช ๒๔๘๓ สอบได้นักธรรมชั้นตรี

พุทธศักราช ๒๔๘๔ สอบได้นักธรรมชั้นโท

พุทธศักราช ๒๔๘๖ สอบได้นักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๓ ประโยค เป็นสามเณรเปรียญ

พุทธศักราช ๒๔๘๘ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พระธรรมเสนานี (เงิน นนฺโท) พระอุปัชฌาย์
เมื่อครั้งทรงเป็นสามเณร ณ วัดสัตตนารถปริวัตร จังหวัดราชบุรี

พระอุโบสถ วัดสัตตนารถปริวัตร จังหวัดราชบุรี ในปัจจุบัน

พระศรีธรรมานุศาสน์ (โสตถิ์ สุมิตฺโต)
พระอาจารย์ ขณะทรงเป็นสามเณร ณ วัดตรีญาติ จังหวัดราชบุรี

อุโบสถ วัดตรีญาติ จังหวัดราชบุรี ในปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๔๙๐ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพบกับ**พระจินดากรมุนี (ทองเจือ จินฺตากโร)** ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาเป็น**สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี** ซึ่งได้รับกิจนิมนต์ไปพำนัก ณ วัดตรีญาติ ได้มีโอกาสได้ตระหนักเห็นกิริยามารยาทและคุณสมบัติอันดีของสามเณรอัมพร จึงชักชวนมาพำนักเพื่อศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร พามาถวายไว้ใต้พระบารมีของ **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน)** ขณะนั้นทรงสมณศักดิ์ที่พระราชกวี

พุทธศักราช ๒๔๙๑ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ มหาพัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ตรงกับวันอาทิตย์ ที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ ทรงได้พระฉายาว่า “อมฺพโร” มี **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน)** ขณะทรงสมณศักดิ์ที่พระเทพโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ **สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินฺตากโร)** ขณะมีสมณศักดิ์ที่พระจินดากรมุนี เป็นพระกรรมวาจาจารย์

หลังจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงอุปสมบทแล้ว ได้ทรงศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในสำนักเรียนวัดราชบพิธ จนสำเร็จการศึกษาอีก ๒ ประโยค ดังนี้

พุทธศักราช ๒๔๙๑ ทรงสอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พุทธศักราช ๒๔๙๓ ทรงสอบได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน)
พระอุปัชฌาย์ เมื่อครั้งอุปสมบท
ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินฺตากโร)
พระกรรมวาจาจารย์ เมื่อครั้งอุปสมบท
ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร

ทรงศึกษาพระปริยัติธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และภาษาต่างประเทศ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระอัธยาศัยโปรดการศึกษาเล่าเรียนทั้งทางธรรมคดีและโลกคดีรอบด้าน ได้ทรงสมัครเข้าศึกษา ณ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัยในปัจจุบัน) ทรงเป็นนักศึกษารุ่นที่ ๕ กระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาสาขาศาสนศาสตรบัณฑิต เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๐ นับเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ทรงสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามรูปแบบการจัดการศึกษาสมัยใหม่

พุทธศักราช ๒๕๐๙ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเข้าอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ เป็นพระธรรมทูตรุ่นแรก นับได้ว่าทรงวางพระองค์เป็นพระภิกษุที่ใฝ่รู้ทรงศึกษาเล่าเรียนตามจารีตเดิมคือ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี และทรงศึกษาความรู้สมัยใหม่คือ การเข้าศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัย และเปิดโลกทัศน์การเผยแผ่ธรรมะสู่สากล ทรงเป็นพระธรรมทูตไปเผยแผ่ศาสนายังประเทศต่างๆ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระทัยใฝ่ศึกษาด้านภาษาศาสตร์ ทรงเรียนพิเศษการสื่อสารภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มเติม ทำให้ทรงสามารถตรัสภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่ธรรมะไปสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่า

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
(แถวยืนลำดับที่ ๒ จากด้านซ้าย) ขณะทรงศึกษา ณ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

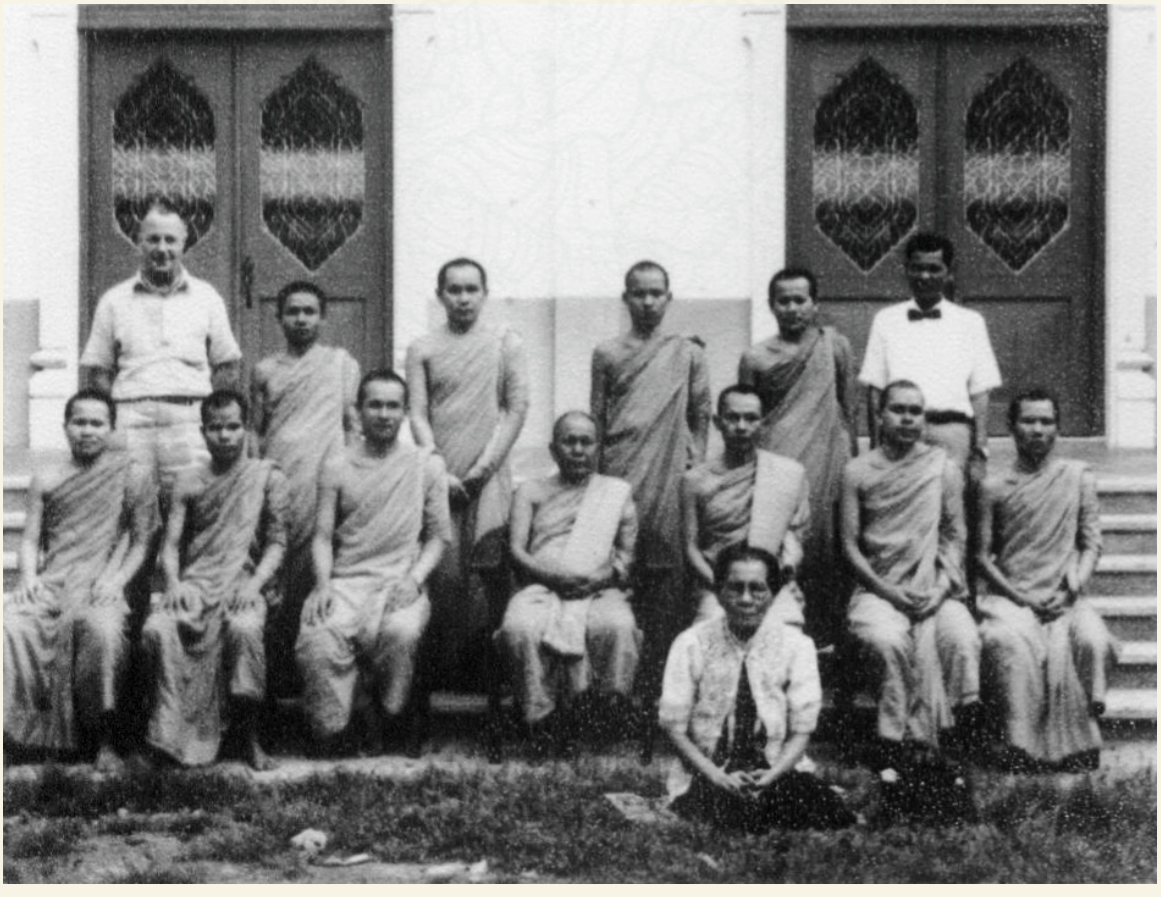

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
แถวยืนลำดับที่ ๓ จากซ้ายมาขวา ทรงสำเร็จหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูต

พุทธศักราช ๒๕๑๐ หลังจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงสำเร็จหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูตแล้ว พระองค์เสด็จไปทรงศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี สาธารณรัฐอินเดีย จนทรงสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๒ นับได้ว่าเป็นพระภิกษุไทยรุ่นแรก ๆ ที่เดินทางไปเล่าเรียนวิชาการชั้นสูงตามหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ที่ทรงสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ

ด้วยพระปรีชาสามารถ พระกรณียกิจ และพระคุณูปการต่อภาคส่วนต่างๆ ในสังคมต่อมา มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ขอประทานถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเชิดชูพระเกียรติยศให้ปรากฏในวงวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถวายปริญญาศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติถวายปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาธรรมนิเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศิลปากร ถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ, มหาวิทยาลัยมหิดล ถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศาสนศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา ถวายปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร ถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

นอกจากนี้ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระปรีชาสามารถในสรรพศิลปวิทยาหลากหลายสาขา โดยเฉพาะด้านอักษรศาสตร์ ทรงสนพระทัยศึกษาภาษาต่าง ๆ เช่น ทรงสนพระทัยศึกษาภาษามคธเพื่อประโยชน์ในการทรงพระไตรปิฎก เป็นการรักษาเชิดชูพระปริยัติศาสนา ทรงพระปรีชาในการตรัสภาษาจีนสำเนียงต่าง ๆ ซึ่งทรงมีทักษะจากการสื่อสารกับครอบครัว ด้านภาษาอังกฤษและภาษาฮินดี ได้เสด็จไปทรงศึกษาที่สาธารณรัฐอินเดีย ทรงเข้าพระทัยและสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคอาเซียน ยังประโยชน์แก่การเผยแผ่ธรรมะให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยถวายปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขาวิชาธรรมนิเทศ แด่สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เฝ้ารับประทานพระพุทธรูปจากสมเด็จพระอุปัชฌายะหลังจากทรงสำเร็จการศึกษาจากสาธารณรัฐอินเดีย

ทรงเอาพระทัยใส่ในวิปัสสนาธุระ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงมีวัตรปฏิบัติ ทางวิปัสสนาธุระ และโปรดการเจริญพระกรรมฐาน โปรดเสด็จไปทรงบำเพ็ญสมณธรรมร่วมกับพระภิกษุฝ่ายอรัญวาสีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เสมอ โดยเฉพาะพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร วัดป่าอุดมสมพร อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ขณะพำนัก ณ วัดถ้ำขาม จังหวัดสกลนคร ซึ่งทรงเคารพนับถือเป็นพระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ทำให้ทรงสนิทสนมคุ้นเคยกับพระวิปัสสนาจารย์และพระภิกษุผู้บำเพ็ญสมณธรรมสายพระกรรมฐานสืบมา อาทิ พระราชวุฒาจารย์ (ดูลย์ อตุโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดบูรพาราม อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ (เทสก์ เทสรังสี) วัดหินหมากเป้ง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย และพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน) วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ฯลฯ

ถึงแม้พระอาจารย์ฝั้นได้มรณภาพไปนานแล้ว แต่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ก็ยังเสด็จไปทรงร่วมในศาสนกิจต่าง ๆ ในหมู่สงฆ์สายพระกรรมฐาน พร้อมทั้งทรงรับเป็นประธานมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ด้วย

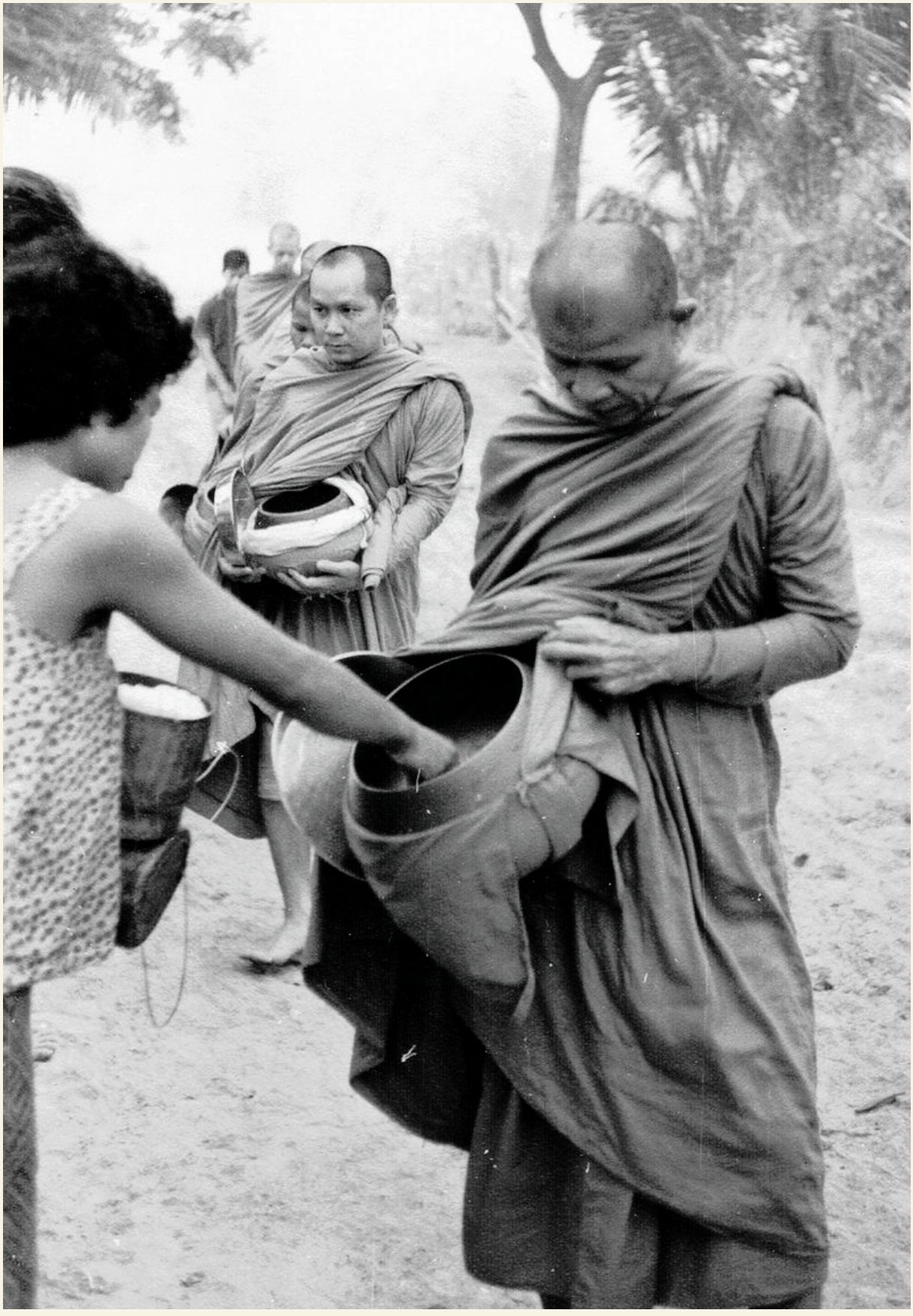

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ขณะยังทรงเป็นพระมหาอัมพร อมฺพโร ออกบิณฑบาตพร้อมกับพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ฌาณสมฺปนฺโน)
ที่บ้านตาด จังหวัดอุดรธานี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๘

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ขณะเป็นพระมหาอัมพร อมฺพโร (ลำดับที่ ๓ ถัดจากพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และสมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินฺตากโร))
เสวยภัตตาหารในบาตรตามธุดงควัตร

พระปฏิปทาสัมมาปฏิบัติ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงครองเนกขัมมปฏิปทาอจลพรหมจริยาภิรัตอย่างบริบูรณ์ ปราศจากข้อสงสัยเคลือบแคลง พระองค์มีพระอุปนิสัยเรียบร้อย อ่อนโยน มีความสมถะ สันโดษ เรียบง่ายเป็นอย่างยิ่ง ทรงมัธยัสถ์และโปรดใช้วัตถุปัจจัยสิ่งของต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า หากไม่ชำรุดสิ้นสภาพจริง ๆ ก็จะไม่ทรงทิ้ง ในขณะที่การอันใดที่เกี่ยวข้องกับความประณีตงดงามของพระอารามและการถวายพุทธบูชาในพระบวรพุทธศาสนา จะทรงเอาพระทัยใส่ในรายละเอียด ประทานพระมติแนะนำการตั้งแต่งอย่างรอบคอบและเหมาะสม ให้สมกับเป็นของบูชาในพระศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นอกจากนี้ ยังทรงถือข้อวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ทรงเอาพระทัยใส่กวดขันพระภิกษุสามเณรใต้ปกครองให้วางตนภายในกรอบของพระธรรมวินัย แม้จะทรงเข้มงวดกวดขันในพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณร แต่ก็เป็นไปด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม พระองค์มักทรงกำชับและเป็นเนติแบบอย่างให้บรรพชิตมีจรรยามารยาททางกายและวาจาให้เรียบร้อยตามพระวินัยบัญญัติแบบอย่างสมบัติของผู้ดี อันเป็นแนวทางที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระอุปัชฌาย์ทรงวางแบบไว้

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงมีคุณลักษณะเด่นอีกประการ คือ ทรงมีจริยาการสดใสเบิกบาน ทรงแย้มพระสรวลละไมเป็นนิตย์ โปรดมีพระปฏิสันถารโอภาปราศรัยกับผู้คนทั่วไปทุกชั้นทุกวัย ไม่ทรงถือพระองค์ แม้เป็นสมเด็จพระราชาคณะแล้ว ก็มักมีรับสั่งให้ผู้เข้ามากราบถวายสักการะหรือขอประทานพระกรุณาในโอกาสต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตนต่อพระองค์เหมือนพระสงฆ์สามัญธรรมดาเท่านั้น ผู้ที่มีโอกาสได้เฝ้าต่างซาบซึ้งใจและสัมผัสถึงพระเมตตาคุณ

สมณศักดิ์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแต่งตั้ง เลื่อน และสถาปนาสมณศักดิ์ ตามลำดับ ดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๑๔ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติกวี

พุทธศักราช ๒๕๒๔ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชสารสุธี

พุทธศักราช ๒๕๓๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพเมธาภรณ์

พุทธศักราช ๒๕๓๘ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมเมธาภรณ์

พุทธศักราช ๒๕๔๓ ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาขึ้นเป็นพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรองที่ พระสาสนโสภณ

พุทธศักราช ๒๕๕๒ ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระมหามุนีวงศ์

พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทรงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ลำดับที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่พระปริยัติกวี

พระกรณียกิจ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระวิริยอุตสาหะ ทรงประกอบพุทธศาสนกิจนานัปการ เพื่อเชิดชูพระพุทธศาสนาให้เจริญวัฒนาในหลายด้าน ดังนี้

ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระปรีชาสามารถในการแสดงธรรมะ ทรงเป็นธรรมกถึกแสดงธรรมเทศนาประจำวันธรรมสวนะแก่อุบาสกอุบาสิกาผู้มารักษาศีลปฏิบัติธรรม ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นประจำ

อีกทั้งได้ทรงวางรากฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศต่าง ๆ ทรงเอาพระทัยใส่รับพระธุระกิจการพระธรรมทูต เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ที่พระปริยัติกวี ทรงบุกเบิกกิจการพระธรรมทูตในยุคเริ่มแรก ทรงเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตนำพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย เพื่อทรงปฏิบัติศาสนกิจด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นพระธรรมทูตของคณะสงฆ์ธรรมยุตรุ่นแรกที่ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังต่างประเทศ ทรงวางรากฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทอย่างมีรูปแบบ ทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น มีวัดและพระสงฆ์ไทยอยู่ประจำที่เครือรัฐออสเตรเลียหลายแห่ง และได้ขยายไปยังเมืองใหญ่ ๆ อีกหลายเมือง เช่น กรุงแคนเบอร์รา นครเมลเบิร์น และเมืองดาร์วิน เป็นต้น นอกจากนี้ทรงเป็นที่ปรึกษาสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) คอยให้คำแนะนำแก่พระธรรมทูตของคณะสงฆ์ไทยที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนายังต่างประเทศ และทรงเป็นผู้แทนมหาเถรสมาคมในครั้งที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ณ สำนักงานใหญ่ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

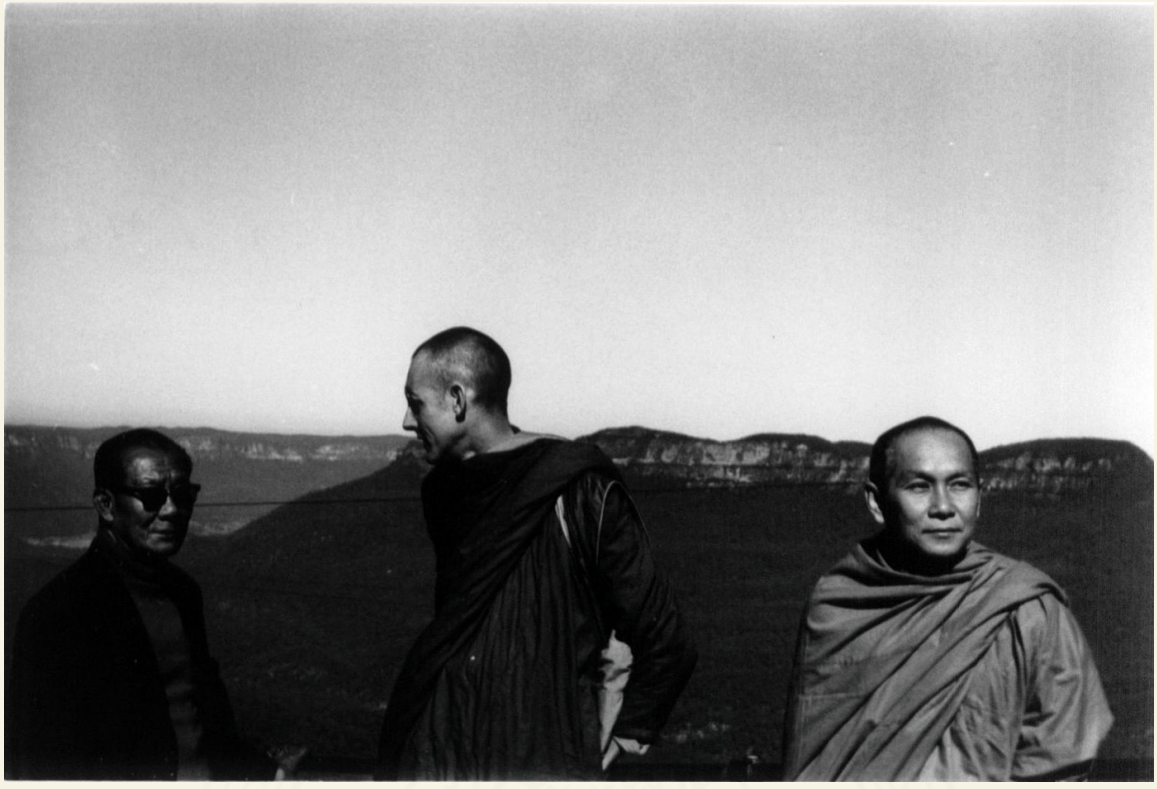

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ระหว่างเสด็จไปทรงปฏิบัติพระศาสนกิจในฐานะพระธรรมทูต

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ขณะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขณะทรงดำรงสมณศักดิ์ ที่สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เป็นแม่กองงานพระธรรมทูต เป็นประธานในพิธีปิดการฝึกอบรมพระธรรมทูต รุ่นที่ ๕๒

ด้านการศาสนศึกษา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงรับเป็นอาจารย์สอนพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุสามเณรในสำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม มานับแต่แรกอุปสมบทตราบจนปัจจุบัน อีกทั้งทรงเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมและแผนกบาลี ทรงเป็นประธานกรรมการจัดการสอบนักธรรมและธรรมศึกษาสนามหลวง ทรงเป็นประธานศูนย์ธรรมศึกษา ในสำนักนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธ ทรงเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และทรงเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในปัจจุบัน

พระองค์ได้โปรดให้ไวยาวัจกรจัดกัปปิยภัณฑ์ส่วนพระองค์ ประทานเป็นทุนประเดิมก่อตั้งทุนการศึกษาสมเด็จพระสังฆราชเจ้า (วาสนมหาเถร) ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อประทานแก่พระภิกษุสามเณรที่ศึกษาเล่าเรียนชั้นอุดมศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และทุนการศึกษาสมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร) เพื่อประทานแก่พระภิกษุสามเณร ซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้มีศักยภาพสูง ให้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ในด้านพระพุทธศาสนาตลอดจนศาสตร์อันเป็นปัจจัยเกื้อกูลแก่การพัฒนาการพระศาสนา เพื่อพัฒนาศาสนทายาทและศาสนบุคคลของคณะสงฆ์ไทย

นอกจากนี้ ยังทรงอุปถัมภ์สำนักศาสนศึกษาที่อยู่ในสังกัดอารักขาของสำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามมาอย่างต่อเนื่อง เช่น สำนักศาสนศึกษาวัดอาษาสงคราม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ, สำนักศาสนศึกษาวัดผ่องพลอยวิริยาราม เขตบางนา กรุงเทพมหานคร, สำนักศาสนศึกษาวัดพระยายัง เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร, สำนักศาสนศึกษาวัดสัมมาชัญญาวาส เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ฯลฯ กับทั้งโปรดประทานทุนการศึกษาจากมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรลงกรณ ซึ่งทรงเป็นองค์อุปถัมภกแก่สำนักเรียนพระปริยัติธรรม และมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง รวมถึงวิทยาเขตต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเป็นประจำทุกปี

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ขณะทรงดำรงพระสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นประธานฝ่ายสงฆ์
ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ ณ วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ณ วัดป่าทรงคุณ ตำบลดงพระราม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ด้านการศึกษาสงเคราะห์และสาธารณสงเคราะห์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระอัธยาศัยโปรดการบำเพ็ญพระกรณียกิจด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น ทรงดำรงตำแหน่งนายกกรรมการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงอุปถัมภ์กิจการสาธารณสงเคราะห์เพื่อมหาชนเป็นอันมาก เช่น โรงเรียนวัดราชบพิธ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มูลนิธิพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ และมูลนิธิอาจารย์ฝั้น อาจาโร

ทั้งนี้ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเอาพระทัยใส่บริหารกิจการต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ทรงอุทิศพระองค์เพื่อพระพุทธศาสนาและสังคมมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ทรงเป็นกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม สนับสนุนการศึกษาด้วยการมอบทุนสนับสนุนและส่งเสริมแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทั้งด้านสามัญศึกษาและปริยัติศึกษาเพื่อให้ศิษยานุศิษย์มีโอกาสได้รับการศึกษามากยิ่งขึ้น ทรงรับเป็นประธานมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ทรงมีพระเมตตาแก่พุทธศาสนิกชนที่ได้รับความเดือดร้อน ในฐานะทรงเป็นรองประธานกองทุน “วัดช่วยวัด” ของมหาเถรสมาคมเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและอุบัติภัย

ครั้นเกิดภัยพิบัติหรือเหตุสะเทือนขวัญขึ้น ก็ทรงพระกรุณาประทานพระอนุเคราะห์อย่างทันท่วงที โปรดให้ไวยาวัจกรจัดกัปปิยภัณฑ์ส่วนที่เป็นนิตยภัตของพระองค์ประทานอย่างเต็มที่ และโปรดประทานพระนโยบายให้คณะสงฆ์ ร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น เช่น โปรดให้คณะสงฆ์ทั่วราชอาณาจักรจัดพื้นที่วัดเป็นโรงทาน โรงพยาบาลสนาม และสถานที่กักตัว ในช่วงระยะเวลาที่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระบาดอย่างรุนแรง ประทานพระอนุเคราะห์ค่าใช้จ่ายแก่วัดต่าง ๆ ที่ช่วยจัดการปลงศพผู้เสียชีวิตจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ประทานพระอนุเคราะห์แก่ผู้ประสบเหตุและผู้สูญเสียจากการที่คนร้ายประทุษร้ายประชาชนด้วยอาวุธร้ายแรงที่จังหวัดนครราชสีมา และที่จังหวัดหนองบัวลำภู ประทานถุงยังชีพ ข้าวสาร อาหารแห้ง และสิ่งของที่จำเป็นในยามเกิดสาธารณภัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ และยังทรงพระกรุณาประทานพระอนุเคราะห์เผื่อแผ่ไปถึงคราวเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยเหตุที่เขื่อนเซเปียน-เซน้ำน้อยแตกอีกด้วย

นอกจากนั้น ยังโปรดมีพระบัญชาให้คณะสงฆ์ และทรงเชิญชวนให้ประชาชนร่วมกันสวดมนต์ เจริญจิตภาวนา และแผ่เมตตาจิต ในยามที่สถานการณ์ของบ้านเมืองไม่อยู่ในภาวะปรกติ อีกทั้งประทานพระคติธรรม และรับสั่งประทานขวัญและกำลังใจ ปลอบประโลมให้ประชาชนผู้ประสบความหวาดหวั่นพรั่นพรึงต่อภยันตรายต่าง ๆ ได้มีสติ คลายความหดหู่เศร้าหมองด้วยอานุภาพแห่งพระการุณยธรรมเป็นพื้นพระอัธยาศัยประจำพระองค์

ด้านสาธารณูปการ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นประธานอำนวยการฝ่ายบรรพชิต พระมหาธาตุเจดีย์ และเขตพุทธาวาสเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และโอกาสฉลองมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ณ วัดธัมมธโร กรุงแคนเบอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย ทรงเป็นประธานสร้างวัดแหล่งทองแดง พรหมสราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ทรงเป็นประธานกรรมการควบคุมดูแลการปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ตลอดจนประทานพระนโยบายในการก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์ และบริหารจัดการวัดที่อยู่ในพระอุปถัมภ์และอุปถัมภ์ของบูรพาจารย์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และบูรพาจารย์ของพระองค์ เช่น วัดเขาไกรลาศ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, วัดชินวราราม อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี, วัดแสงธรรมสุทธาราม อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์, วัดโพธิ์ทอง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง, วัดตรีญาติ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ฯลฯ อีกทั้งยังโปรดประทานพระอุปถัมภ์แก่การซ่อมแซม จัดสร้างวัตถุและเสนาสนะอื่นๆ ประทานแก่วัดต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีพระนโยบายในเรื่องการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ โปรดให้วัดเป็นรมณียสถานที่สัปปายะเหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรมของบรรพชิต และเป็นที่รื่นรมย์ของคฤหัสถ์ ตลอดจนสรรพสัตว์ที่ได้พึ่งพาอาศัย เช่น ทรงรับโครงการคืนธรรมชาติสู่ธรรม ณ วัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ จังหวัดลำปาง ไว้ในพระสังฆราชูปถัมภ์, โปรดประทานพระนโยบายให้มีการปลูกต้นไม้ยืนต้นและพรรณไม้หอมในอาณาบริเวณวัดเขาไกรลาศ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นแหล่งรมณีย์และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของหัวหิน, โปรดให้สร้างสถานปฏิบัติธรรม สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร) บนที่ธรณีสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ณ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยให้จัดการปลูกต้นไม้และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นรมณียสถานอันสัปปายะสำหรับการปฏิบัติธรรม และเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดตั้งเป็นสถาบันกรรมฐานศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้านการปกครอง

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงบริหารและปกครองคณะสงฆ์ และทรงอบรมพระภิกษุและสามเณรให้ปฏิบัติสมณวัตรและบำเพ็ญตนโดยเคร่งครัดตามพระธรรมวินัยอย่างสม่ำเสมอ ทรงเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๑๔ - ๑๕ (ธรรมยุต) ทรงเป็นเจ้าอาวาส ลำดับที่ ๖ ของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม อีกทั้งได้ทรงอนุเคราะห์เผื่อแผ่ไปยังพระภิกษุและสามเณรทั่วสังฆมณฑลด้วยพระเมตตา ทรงดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคมอย่างต่อเนื่องและยาวนาน อีกทั้งทรงเป็นแม่กองงานพระธรรมทูตตามที่ทรงเป็นผู้วางรากฐานกิจการนี้มาตั้งแต่ต้น และในพุทธศักราช ๒๕๖๐ ทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จึงทรงเป็นผู้ปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ทรงดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และประธานกรรมการมหาเถรสมาคม นับแต่พุทธศักราช ๒๕๖๐ จวบจนปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

หลังจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร สิ้นพระชนม์เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงพระศพเมื่อวันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งเป็นประมุขแห่งคณะสงฆ์ได้ว่างลง จึงเป็นเวลาอันสมควรที่จะมีการสถาปนาสมเด็จพระราชาคณะขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช เพื่อเป็นประมุขแห่งพุทธจักรไทยสืบไป

ในการนี้ นายกรัฐมนตรีจึงได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานให้ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตราที่ ๗ บัญญัติว่าพระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาพระสังฆราชองค์หนึ่ง และให้นายกรัฐมนตรีลงนามสนองพระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงพระปรมาภิไธยที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีประกาศสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๕ ข ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพวรางกูร มีพระราชโองการโปรดสถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ขึ้นดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช ประกาศไว้ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระราชโองการ

ประกาศ

สถาปนาสมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ว่างลง สมควรที่จะสถาปนา สมเด็จพระราชาคณะขึ้นดำรงตำแหน่ง สมเด็จพระสังฆราช เพื่อจักได้บริหารการพระศาสนา ให้สมบูรณ์สืบไป

จึ่งทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ สมบูรณ์ด้วยศีลสมาจารวัตร รัตตัญญูมหาเถรกรณธรรม ดำรงสถาพรอยู่ในสมณพรหมจรรย์ตลอดมา เป็นเวลาช้านาน ได้ประกอบกรณียกิจเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พุทธจักรและราชอาณาจักรอย่างไพศาล ดังมีอรรถจริยาปรากฏเกียรติสมภาร ในประกาศสถาปนาสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพระราชาคณะมหาสังฆนายก เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ แล้ว นั้น

ครั้นต่อมา สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ยิ่งเจริญด้วยอุตสาหวิริยาธิคุณ สามารถรับภารธุระพระพุทธศาสนา เป็นพาหุลกิจนิตยสมาทานมิได้ท้อถอย ยังการพระศาสนาให้เรียบร้อยและเจริญมั่นคงยิ่งขึ้นเป็นลำดับตลอดมา ในการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต และที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔ – ๑๕ (ธรรมยุต) ประธานกรรมการคณะธรรมยุต กรรมการเถรสมาคมธรรมยุต เป็นพระอุปัชฌาย์ นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและนายกกรรมการบริหารมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้านการศึกษา รับเป็นอาจารย์สอนธรรมวินัยแก่พระภิกษุสามเณร เป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นประธานศูนย์ธรรมศึกษา ในสำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ เป็นกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้จัดมอบทุนสนับสนุนและส่งเสริมแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

ทั้งสามัญศึกษาและปริยัติศึกษา เพื่อให้ศิษยานุศิษย์มีโอกาสได้รับการศึกษาชั้นสูงยิ่งขึ้น ด้านสาธารณูปการ เป็นประธานกรรมการควบคุมดูแลการปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ให้มีสภาพมั่นคงสง่างามดังที่ปรากฏในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้อุปการะการสร้างและปฏิสังขรณ์เสนาสนะให้แก่วัดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ได้รับเป็นประธานมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และสนับสนุนช่วยเหลือทางราชการในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ทุกครั้ง ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้รับอาราธนาแสดงธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะให้แก่ผู้มารักษาศีลปฏิบัติธรรม เป็นผู้บุกเบิกนำพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ที่นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย รวมทั้งได้วางรากฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมีรูปแบบ ทำให้พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทมีความมั่นคงในไพรัชประเทศ มีวัดและพระสงฆ์ไทยอยู่ประจำที่เครือรัฐออสเตรเลียหลายแห่ง รวมทั้งเป็นผู้แทนมหาเถรสมาคมในคราวที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวันวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของโลก ณ สำนักงานใหญ่ องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

บัดนี้ เป็นที่ประจักษ์ว่า สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ เป็นผู้เจริญยิ่งด้วยพรรษายุกาล รัตตัญญูมหาสถาวีรธรรม ยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ ทั้งคันถธุระและวิปัสสนาธุระ เป็นอจลพรหมจริยาภิรัต ดำรงมั่นในไตรสิกขามิได้เสื่อมถอย มีจริยาการสำรวมเรียบร้อย ไม่หวั่นไหวต่อโลกามิส เป็นคุรุฐานียบัณฑิต ผู้มีกิตติประวัติอันผ่องแผ้ว สงเคราะห์พุทธบริษัท ปกครองคณะสงฆ์ เป็นอุปัชฌายาจารย์ของมหาชนมากมาย มีศิษยานุศิษย์แพร่หลายไพศาล เป็นที่เคารพสักการแห่งมวลพุทธศาสนิกบริษัททั่วสังฆมณฑล ตลอดจนประชาราษฎรทั่วไป สมควรจะได้สถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานาธิบดีแห่งสังฆมณฑล เพื่อเป็นศรีศุภมงคลแห่งพระบวรพุทธศาสนาสืบไป

จึ่งมีพระราชโองการโปรดสถาปนา สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช มีพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก ตรีปิฎกธราจารย อัมพราภิธานสังฆวิสุต ปาพจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุรุฐานียบัณฑิต วชิราลงกรณนริศรปสันนาภิสิตประกาศ วิสารทนาถธรรมทูตาภิวุฒ ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒ พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลสีลสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร ชินวรมหามุนีวงศานุศิษฏ บวรธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช เสด็จสถิต ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นประธานในสังฆมณฑลทั่วราชอาณาจักร

ขออาราธนาให้ทรงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในสังฆมณฑลทั่วไป โดยสมควรแก่พระอิสริยยศซึ่งพระราชทานนี้ ทรงเจริญพระชนมายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติวิรุฬหิไพบูลย์ ในพระพุทธศาสนา เทอญ

ให้ทรงมีพระราชาคณะและพระครูฐานานุกรมประดับพระอิสริยยศ ๑๕ รูป คือ พระมหาคณิสร พุทธศาสนิกนิกรปสาทาภิบาล สกลสังฆประธานมหาสถาวีรกิจการี นายกบดีศรีรัตนคมกาจารย์ พระราชาคณะปลัดขวา ๑ พระจุลคณิศร สัทธรรมนิติธรมหาเถราธิการ คณกิจบรรหารธุรการี สมุหบดีศรีธรรมภาณกาจารย์ พระราชาคณะปลัดซ้าย ๑ พระครูวินยาภิวุฒิ ๑ พระครูสุตตาภิรม ๑

พระครูวิจารณ์ธรรมกิจ พระครูพระปริต ๑ พระครูวิจิตรธรรมการ พระครูพระปริต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูโฆสิตสุทธสร พระครูคู่สวด ๑ พระครูอมรสรนาท พระครูคู่สวด ๑ พระครูพิลาสบรรณวัตร ๑ พระครูพิพัฒบรรณกร ๑ พระครูสังฆวิธาน ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ ขอให้พระคุณผู้ได้รับตำแหน่งทั้งปวงนี้ มีความสุขสิริสวัสดิ์สถาพรในพระบวรพุทธศาสนา เทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องได้สนองและดำเนินการเพื่อให้พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใหม่เป็นไปโดยความเรียบร้อยตามราชประเพณี

นับแต่นั้น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระวิริยภาพเพื่อบำเพ็ญพระกรณียกิจซึ่งเพิ่มพูนทวีขึ้นเป็นอันมาก อย่างมิทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากพระวรกาย ทรงพระอุตสาหะเสด็จไปทรงปฏิบัติพระกรณียกิจต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาคแม้ขณะพระชนมายุกว่า ๙๐ พรรษา ทั้งยังโปรดเสด็จออกประทานพระวโรกาสให้คณะบุคคลต่าง ๆ เฝ้ารับประทานพระกรุณาโดยประการต่าง ๆ เป็นเนืองนิตย์ มีพระอัธยาศัยแช่มชื่นเบิกบานด้วยพระเมตตาธรรมสม่ำเสมอ เป็นที่ซาบซึ้งแก่ผู้ได้สัมผัสชื่นชมพระบารมีธรรม

เมื่อถึงวาระนักขัตฤกษ์หรือโอกาสสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา ก็โปรดเสด็จออกประทานพระโอวาท พระคติธรรม และพระดำรัส เผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังโปรดประทานพระธรรมเทศนา พระคติธรรม พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม พระปรารภ และพระดำรัสในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นคติสอนใจและชี้แนะแนวทางประพฤติปฏิบัติให้บุคคลตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมจรรยาอย่างต่อเนื่องและเป็นจำนวนมาก ในชั่วระยะเวลานับแต่เสด็จสถิตในที่สมเด็จพระสังฆราช จวบจนปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๖) นับเป็นจำนวนหน้ากระดาษได้กว่าพันหน้า

นอกจากนี้ ยังทรงปฏิบัติพระกรณียกิจในการพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีสำคัญต่างๆ ของบ้านเมืองเป็นประจำสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถวายพระธรรมเทศนาในพระราชพิธีสำคัญ เช่น พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงรับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาใน “ศราทธพรตเทศนา” ณ พระที่นั่งทรงธรรม พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๐, พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงรับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาใน “ทศพิธราชธรรมจริยาทิกถา” ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และทรงรับพระราชทานถวาย “มงคลวิเสสกถา” หรือพระธรรมเทศนามงคลวิเศษ กัณฑ์แรกแห่งรัชกาลที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จออกทรงรับบุคคลสำคัญต่าง ๆ ระดับนานาชาติ เผยแผ่เกียรติภูมิแห่งราชอาณาจักรและคณะสงฆ์ไทยให้ขจรขจายไปในสากล เช่น ทรงรับสมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส ประมุขแห่งศาสนจักรโรมันคาทอลิกและนครรัฐวาติกัน ซึ่งเสด็จมาเฝ้า ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, ทรงรับนางกมลา แฮร์ริส รองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ซึ่งมาเฝ้าถวายสักการะ ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เนื่องในโอกาสที่เดินทางเข้าประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ อีกทั้งยังประทานพระวโรกาสให้บรรดาทูตานุทูต พระสังฆราชและพระสังฆนายกจากต่างประเทศ รวมทั้งผู้นำชาวพุทธ ผู้นำชาวคริสต์ ผู้นำชาวมุสลิม ผู้นำชาวซิกข์ และนักบวชพราหมณ์ฮินดู ทั้งชาวไทยและจากนานาประเทศเข้าเฝ้าตามที่ขอประทานพระวโรกาสเป็นประจำ ทุกครั้งที่บุคคลสำคัญเหล่านี้ได้มีโอกาสเฝ้า พระองค์จะมีพระปฏิสันถารด้วยพระดำรัสอันไพเราะทั้งอรรถและพยัญชนะ มีความสุขุมลุ่มลึกในเนื้อหาและถ้อยคำ เป็นที่ประทับใจและกล่าวขวัญสรรเสริญถึงพระปรีชาญาณในด้านมธุรปฏิสันถารเป็นปิยวาจา สามารถสมานสัมพันธไมตรีในหมู่ผู้มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมประเพณี เพื่อโน้มนำให้บังเกิดสันติภาพขึ้นในโลก

พระเกียรติยศพิเศษ

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ณ มงคลสมัยดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานถวาย “พัดแฉกงาพิเศษประดับพลอย” เป็นพระเกียรติยศพิเศษแด่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พัดเล่มนี้ เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (บุญศรี) ต้นสกุล บุรณศิริ สร้างขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช เพื่อพระราชทานถวายแด่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานถวายพัดยศพิเศษเล่มนี้แด่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้งเป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ เป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานถวายพัดยศแฉกงาเล่มนี้แด่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ เป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ครั้นถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานถวายแด่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ชื่น สุจิตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร และต่อมาได้พระราชทานถวายแด่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรลงกรณ (วาสน์ วาสโน) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร ตามลำดับ

ดังนั้น พัดแฉกงาประดับพลอยเล่มนี้เป็นพัดยศที่พระราชทานถวายเฉพาะแด่สกลมหาสังฆปริณายกบางพระองค์ในคณะธรรมยุต ที่ทรงเคารพนับถือเป็นพิเศษยิ่งเท่านั้น

นอกจากพระเกียรติยศพิเศษที่ทรงได้รับพระราชทานแล้ว บรรดานานาประเทศยังได้ขอประทานถวายเครื่องอิสริยาภรณ์ และตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ เป็นการเฉลิมพระเกียรติในระดับสากลอีกด้วย เช่น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๑ รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย ได้ถวาย “เครื่องอิสริยาภรณ์ปัทมศรี” ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องอิสริยาภรณ์ที่สูงสุด เป็นลำดับที่ ๔ ของสาธารณรัฐอินเดีย ในฐานะที่ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจเป็นอเนกอนันต์ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และทรงทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ อีกทั้งยังทรงเป็นมหาบัณฑิตผู้ทรงสำเร็จการศึกษาจากสาธารณรัฐอินเดียอีกด้วย

เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๕ รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ถวายสมณศักดิ์และเครื่องประกอบสมณศักดิ์ชั้นสูงสุด “อภิธชมหารัฏฐคุรุ” ซึ่งเป็นสมณศักดิ์ชั้นสูงสุดของคณะสงฆ์พม่า โดยจะถวายแด่สมเด็จพระสังฆราช หรือสมเด็จพระราชาคณะ ผู้ทรงคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อกิจการพระพุทธศาสนาและมีพระชนมายุหรือมีอายุ ๘๐ ปีขึ้นไปเท่านั้น ทั้งนี้ รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเคยถวายสมณศักดิ์อภิธชมหารัฏฐคุรุ แด่สมเด็จพระสังฆราชแห่งราชอาณาจักรไทยมาแล้ว ๒ พระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๓ และสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร สกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

พระเกียรติยศพิเศษอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดอาราธนาให้สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นประธานสงฆ์ในทุกช่วงพระราชพิธี เช่น การจุดเทียนชัย การเจริญพระพุทธมนต์ การถวายอดิเรกครั้งปฐมฤกษ์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นอาทิ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นตอนสำคัญในการสรงพระมุรธาภิเษก กล่าวคือ ภายหลังจากสรงสหัสธาราแล้ว สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จขึ้นมณฑปพระกระยาสนาน ถวายน้ำพระพุทธมนต์ด้วยพระครอบพระกริ่งรัชกาลที่ ๔ ที่พระปฤษฎางค์ และถวายน้ำพระพุทธมนต์ด้วยพระครอบยันต์เดิมรัชกาลที่ ๔ ที่พระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นอภิปูชนียะและคุรุฐานียะผู้ประเสริฐ เป็นที่ทรงพระราชศรัทธาและทรงพระศรัทธาของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเป็นที่เคารพเลื่อมใสของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า ทรงเป็นหลักชัยแห่งพุทธจักรไทย ทรงบริบูรณ์พร้อมด้วยพระศีลาจารวัตร เปี่ยมด้วยพระคุณธรรม สัมมาปฏิบัติ ทรงพระปรีชาญาณทั้งด้านคันถธุระและวิปัสสนาธุระ ทรงพรหมวิหารธรรมสม่ำเสมอ ทรงครองเนกขัมมปฏิปทาอจลพรหมจริยาภิรัตโดยสมบูรณ์ ทรงแผ่พระบารมีธรรมเกื้อกูลกิจการพระบวรพุทธศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน เป็นพระคุณูปการอันยิ่งใหญ่ มิจำกัดเฉพาะในราชอาณาจักร หากยังแผ่ขจรขจายไปแม้ในระดับสากล

ครั้นบรรลุศุภมงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ จัดงานฉลองพระชนมายุฯ ประกอบด้วยพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธี ตลอดจนกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์เพื่อถวายพระกุศลโดยประการต่าง ๆ อย่างสมพระเกียรติ เป็นการฉลองพระกรุณาคุณและร่วมถวายสักการบูชาพระเดชพระคุณของพระองค์ผู้ทรงเป็นประมุขแห่งพุทธจักรไทย

อัมพโรวาท ปฐมภาค

ประมวลพระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

พระปฐมโอวาท

ประทานพระโอวาทแก่ประชาชนที่มาเฝ้า
วันจันทร์ ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ขออำนวยพรแก่สาธุชนพุทธบริษัท อุบาสก อุบาสิกาทุกคน ที่ท่านได้มีศรัทธาปสาทะ ความเชื่อ ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และได้มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ในวันนี้ ด้วยจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยกุศล ก็ขออนุโมทนาสาธุการด้วย ท่านทั้งหลายได้มากันในวันนี้ ก็เพื่อมาอำนวยพร หรือมาแสดงมุทิตาแก่อาตมาผู้ได้รับสถาปนาเป็นอะไรนั้นก็เป็นที่ทราบอยู่แล้ว ยังไม่ต้องกล่าวซ้ำ ก็ขออนุโมทนาสาธุการขอบใจท่านอุบาสกอุบาสิกาทุกท่านที่มีจิตใจอันเป็นกุศลดังกล่าวแล้ว

ท่านทั้งหลายก็มีธรรมะคือความดี ความงามประจำใจอยู่แล้ว ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงรักษาความดี ความงามที่ท่านมีอยู่แล้วนี้ ให้คงที่ไว้ตลอดไป อาตมาจะไม่กล่าวอะไรมากมายก่ายกอง ขออย่าเพิ่งสาธุเร็วนัก ยังไม่ทันอะไรก็สาธุ ถ้าปู่ย่าตายายหรือพ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านก็จะกล่าวว่า สาธุบ้า ๆ บอ ๆ อย่างนี้ นี่เราที่พูดมานี้ไม่ได้พูดแบบวิถีการหรือวิธีการ

เราพูดกันด้วยฐานะที่เราทั้งหลายเป็นพุทธศาสนิกชนบริษัททั้งสี่ ท่านทั้งหลายเป็นอุบาสกอุบาสิกา ๑ อุบาสก ๒ อุบาสิกา ๓ ภิกษุ ๔ ภิกษุณี เราก็ล้วนเป็นพุทธบริษัทด้วยกันก็แล้วกัน เพราะฉะนั้นก็ขอให้เรารักษาจิตใจที่เราเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัยให้คงที่ไว้ อาตมาก็ขออนุโมทนาสาธุการกับท่านอีกครั้งหนึ่ง ขอให้ท่านรักษาความดีอันนี้ไว้อีกครั้งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องกล่าวมากหรอก

หลักที่เราทั้งหลายได้ปฏิบัติกันทุกวันนี้ ก็ขอให้รักษาไว้ รวบยอดแล้วหลักธรรมะ หลักธรรมที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงให้เรายึดถือปฏิบัติ ก็มีอยู่ ๓ ประการดังที่ท่านทั้งหลายทราบแล้ว ปฏิบัติกันอยู่แล้วทั้งนั้น หลักศีล สมาธิ ปัญญา ๓ อย่างนี่แหละ ถ้ากล่าวอย่างนี้แล้ว ท่านทั้งหลายก็จะว่ามันยาก สูง ทำไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายได้ทำกันอยู่ประจำทุกวัน

ศีลคืออะไร ตามหลักศัพท์เขาเรียกว่าปกติ พระพุทธองค์ได้ทรงสอนไว้ว่ายังไงเราอย่าลืม ทำกายวาจาของเราให้อยู่ในภาวะปกติ นี่แหละศีล และเรามีศีลห้าจะปฏิบัติอย่างไรให้มันเป็นภาวะปกติได้ ถ้าจะคิดจริง ๆ แล้ว ก็นึกถึงสภาวธรรมที่เป็นจริงว่า กาย วาจา กายน่ะธรรมชาติสร้างมาทำไม นึกถึงธรรมชาติ ให้ประกอบกิจการงาน วาจา ธรรมชาติสร้างมาทำไม สื่อสารให้เข้าใจกัน ถ้าเราสื่อสารมีภาษาของเรา เราสื่อสารให้เข้าใจกัน ถ้ากายเราไม่ปกติ กิจกรรมที่เรากระทำนั้น มันก็ไม่สัมฤทธิผลตามที่เราต้องการ นึกดูเอาก็แล้วกัน ท่านทั้งหลายล้วนแต่มีความรู้กันแล้วทั้งนั้น ไม่ใช่ว่ากายพิการ กายพิการนั้นเขาก็ทำของเขาได้ตามภาวะปกติของเขา ที่นี้ตามปกติอย่างที่ท่านทั้งหลายนั่งกันอยู่ในที่นี้ ท่านก็มีกายวาจาปกติตามภาวะของเรา ทีนี้ก็ต้องนึกถึงธรรมชาติว่าสร้างกาย วาจา มาให้เราทำอะไรดังกล่าวแล้ว เราอยู่ในภาวะปกติไหม นึกเอาก็แล้วกัน เช้าขึ้นมาถ้าโยมเป็นครอบครัว กายวาจาไม่ปกติ ไม่มีเสียงอะไรเกิดขึ้น คิดเอาจริงไหม นี่ครั้งแรกจะง่ายหรือยากคิดเอาก็แล้วกัน

สองสมาธิ โอ๊ยไม่ไหวแล้ว เราหลับหูหลับตามานั่งโอ๊ยฉันทำไม่ได้ แต่ลองนึกดูก็แล้วกัน สมาธิคืออะไร ที่เรามาแปลกันมาว่าการทำใจให้ตั้งมั่น ทำใจให้เป็นหนึ่งเดียว คือจะทำอะไรก็ตั้งอกตั้งใจทำ ถ้ายกตัวอย่างง่าย ๆ ช่างภาพที่ถ่ายภาพเราอยู่ทุกวันนี้ ขณะนี้ก่อนนั้นเขาถ่ายเป็นไหม ไม่เป็น เขามาศึกษา เขาตั้งใจศึกษา เมื่อศึกษาเสร็จแล้วก็ทำงาน เมื่อทำงานเสร็จแล้ว ถ้าไม่ได้ตั้งใจศึกษา ไม่ตั้งใจทำงานที่ดี ให้ดีแล้ว เขาจะเป็นช่างภาพที่ดีไหม ใช่หรือไม่ ยากไหม แล้วท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่นี่ จบชั้นปริญญากันมาทั้งนั้นเยอะแยะ ถ้าจิตใจเราไม่ตั้งมั่น เราไม่ตั้งใจศึกษา จบไหม ไม่จบ นี่แหละสมาธิ

เมื่อเรามีศีล มีกายวาจาเป็นปกติ มีสมาธิ ปัญญาจะไปที่ไหน ก็เกิดขึ้นตามลำดับ ดังที่กล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้น ก็ขอให้นึกถึงหลักธรรมที่พระพุทธองค์ได้ทรงสอนเราเอาไว้ ๓ ข้อง่าย ๆ นึกอยู่ทุกวัน ๆ เราทั้งหลายก็จะมีความสุขใจ เมื่อเรามีความสุขใจ ญาติของเราก็สุขใจ ทุกคนสุขใจแล้ว กิจกรรมอะไรมันก็เกิดขึ้นได้สบาย

อนึ่ง ท่านทั้งหลายได้มาประชุมกัน ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในขณะนี้ ท่านทั้งหลายก็ทราบแล้วว่า วัดนี้เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งเราทั้งหลายก็ได้ถวายพระนามท่านว่า พระพุทธเจ้าหลวง ได้ทรงสร้างขึ้น และในรัชสมัยของพระองค์ก็มีคำภาษิตอยู่บทหนึ่ง บางท่านก็ทราบแล้ว บางท่านก็คงไม่ทราบ เพราะฉะนั้น ในฐานะที่ท่านเข้าอยู่มาในวัดนี้แล้ว อาตมาก็จะขอมอบภาษิตนี้ให้ท่านทั้งหลายไปปฏิบัติดู ภาษิตนั้นเป็นภาษาบาลี คำว่า สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญวัฒนาถาวรให้สำเร็จ คำนี้ใช้ได้ทุกกาลเวลาทุกรัชสมัย จนในรัชสมัยรัชกาลปัจจุบันก็ทำได้ เราทั้งหลายในฐานะที่เป็นประชาชนชาวไทย เราสืบมา บางท่านก็หลายรัชกาล บางท่านก็สองรัชกาล บางท่านก็หนึ่งรัชกาล ก็รักษาคำนี้ไว้ ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยังความวุฑฒิสาธิกา ยังความเจริญรุ่งเรืองให้สำเร็จได้

ขณะนี้เราก็เป็นที่ทราบอยู่แล้ว ประเทศของเรากำลังต้องการพัฒนา ต้องการให้ชาติของเรา ประเทศของเราพัฒนาเจริญๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็ขอให้ท่านทั้งหลายนำธรรมภาษิตนี้ไปนึกดู ไปคิดดู แล้วไปกระทำร่วมกับสามข้อแรก ความปกติกาย ความปกติวาจา ความตั้งใจทำงานในสิ่งที่เรากระทำและมีปัญญาควบคุมรวมอยู่ในนี้เสร็จหมด เพราะฉะนั้น หวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจ และยึดถือคำสอนของพระพุทธองค์ ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน ไม่ต้องหลักให้มาก ๆ หลักศีล หลักสมาธิ หลักปัญญา และความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเทศชาติของเรา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ก็จะทรงอยู่ได้ตลอดกาลนาน

ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบผลสัมฤทธิ์ในกิจที่ท่านกระทำ และในการที่ท่านต้องการจะกระทำต่อไปในอนาคต จงประสบผลสัมฤทธิ์ดังจิตประสงค์จงทุกประการเทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในกิจกรรมพลังความดี พระนวกะมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ๙๙๙ รูป ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ท่านพุทธบริษัททั้งหลาย

อาตมภาพรู้สึกยินดีที่ได้มาร่วมกิจกรรมรวมพลังความดีถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และถวายพระพรแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ซึ่งมีพระภิกษุนวกะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวนถึง ๙๙๙ รูป มาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ นับเป็นกิจกรรมอันน่าอนุโมทนาสรรเสริญในกุศลเจตนาของผู้จัดงาน ผู้สนับสนุน ตลอดจนท่านผู้เข้าบรรพชาอุปสมบททุกรูปทุกคน

คำว่า “ราชภัฏ” นั้นโดยรูปศัพท์แปลว่า “คนของพระราชา” ท่านทั้งหลายได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสมเด็จพระมหาราชเจ้าผู้เพิ่งเสด็จสวรรคตล่วงลับไป ให้ได้มีสมญาว่าเป็นคนของพระราชา นับได้ว่าเป็นผู้มีเกียรติพิเศษ สมควรจักตระหนักรู้ถึงหน้าที่ที่สมควรแก่เกียรติยศนั้นไว้ให้จงหนัก

อันที่จริงคำว่า “ราชา” นั้น มีความหมายว่าเป็นผู้ยังคนทั้งหลายให้ยินดี พระมหาราชเจ้าทุกพระองค์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ สืบมาจนถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ ยังให้คนทั้งหลายบรรลุถึงความสุขความยินดี เป็นแนวทางแห่งพระราชปฏิบัติชัดเจนแจ่มแจ้งอยู่แล้ว ท่านทั้งหลายไม่ว่าจะอยู่ในสถานะบรรพชิตหรือฆราวาส ในฐานะที่เป็นคนของพระราชา จึงมีหน้าที่เจริญรอยพระยุคลบาทบนวิถีทางเดียวกัน กล่าวคือ จงมุ่งมั่นบำเพ็ญตนให้เกิดคุณค่า อย่าได้เกิดมาเสียเปล่า อย่าได้ประพฤติตนเป็นภาระแก่ครอบครัว ชุมชนและสังคม อย่าได้แม้แต่จะริทำการใด ๆ อันคลาดเคลื่อนไปจากกฎหมายบ้านเมืองและศีลธรรมอันดี จงมุ่งมั่นพัฒนาตน และอุทิศสรรพกำลังเพื่อยังประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น โดยคำนึงถึงผลได้แก่ส่วนรวมมากกว่าผลได้แก่ส่วนตน หากทำได้เช่นนั้น ท่านจักเป็นผู้ยังความยินดีแก่คนทั้งปวง เสมือนดั่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงบำเพ็ญเป็นแบบอย่างไว้แล้วด้วยดี เท่ากับว่าทุกท่านไม่ได้มีดีเพียงชื่อราชภัฏ แต่ท่านยังวางตนได้สมกับเป็นราชภัฏ อย่างสง่างาม สมนามและสมเกียรติภูมิ

ท่านทั้งหลายเข้ามาบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา แม้เป็นระยะเวลาชั่วคราว แต่ก็ไม่อาจปรามาสได้ เพราะท่านต่างมาเล่าเรียนศึกษาพระธรรมวินัย มารับฟังเรื่องราวอันเป็นสารประโยชน์ มาทำกิจกรรมอันดีงาม เป็นที่น่าอนุโมทนายกย่อง ต่อให้ท่านลาสิกขาออกไปจากเพศบรรพชิต ก็เป็นที่หวังได้ว่าจะเป็นฆราวาสที่ดี เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพด้วยคุณธรรม ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลกตัญญูกตเวทีของบ้านเมือง และของสมเด็จพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐทั้งสองรัชกาล

ไม่ว่าท่านทั้งหลายจะเป็นสมาชิกหมู่ใดของพุทธบริษัท ก็ขอท่านทั้งหลายจงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขอผลที่กล่าวนี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์แด่ผู้มีมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัย สมดังประสงค์จงทุกประการ

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๒๕ ปี กระทรวงศึกษาธิการ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็น “บรมครู” ของโลก ทรงวางวิถีแห่งระบบพัฒนาคนไว้เรียกว่า “ไตรสิกขา” วิภาคเป็น ๓ ประการ กล่าวคือ อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา สามารถแสดงนัยโดยสังเขปได้ว่า อธิศีล คือ การฝึกฝนพัฒนาในการแสดงออกทางกายและวาจา, อธิจิต คือการฝึกฝนพัฒนาด้านคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพจิต, อธิปัญญา คือการฝึกฝนพัฒนาสมองหรือเชาวนปัญญาหากพิจารณาดูให้ถ่องแท้จะพบว่า ไตรสิกขามิใช่เป็นเพียงเป้าหมายแห่งการจัดการศึกษาคดีธรรมเท่านั้น แต่ยังอาจใช้เป็นเป้าหมายหรือแนวทางแห่งการจัดการศึกษาในทางคดีโลกได้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานสนองพระบรมราโชบายของพระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ผู้เป็นพระบรมราชูปถัมภกแห่งการศึกษาของชาติ ตลอดจนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อสรรค์สร้างคุณประโยชน์แก่บ้านเมือง มาเนิ่นนานถึง ๑๒๕ ปีแล้ว ย่อมยังคุณูปการให้บังเกิดแก่วงการศึกษาของไทยมามากมายเหลือคณานับ ทั้งนี้การสร้างสิ่งอื่นใดในโลกนี้ที่จะยิ่งใหญ่และยังความเจริญผาสุกแก่สังคมได้อย่างยั่งยืน ย่อมไม่อาจเทียบเท่าได้กับการสร้างมนุษย์ตามหนทางแห่งการศึกษาที่ถูกต้องและชอบธรรม

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากระทรวงศึกษาธิการ จะสามารถสร้างสรรค์สังคมไทยด้วยการผลิตพลเมือง ผู้เพียบพร้อมด้วยการศึกษาตามหลักอธิศีล อธิจิต และอธิปัญญาได้อย่างครบถ้วน

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการจงไพบูลย์วัฒนา ขอให้บุคลากรทางการศึกษาทุกภาคส่วนมีน้ำใจกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่จะนำพาการศึกษาของชาติให้ก้าวหน้าสู่อนาคตอันรุ่งเรืองได้อย่างมั่นคง.

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูต รุ่นที่ ๒๓ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตามพระบรมพุทโธวาทว่าด้วยเรื่อง “ทิศ ๖” สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงจัดให้พระภิกษุสงฆ์ไว้ใน “อุปริมทิศ” คือทิศเบื้องบน หมายถึงบรรดาสมณพราหมณ์ โดยเฉพาะพระสงฆ์ ผู้สูงด้วยคุณธรรมและเป็นผู้นำทางจิตใจ ทรงกำหนดหน้าที่ของพระสงฆ์ให้มีหน้าที่อนุเคราะห์คฤหัสถ์ไว้ ๖ ประการ กล่าวคือ ห้ามปรามจากความชั่ว ๑ ให้ตั้งอยู่ในความดี ๑ อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม ๑ ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๑ ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้แจ่มแจ้ง ๑ บอกทางสวรรค์ให้คือทางชีวิตที่มีความสุขความเจริญให้ ๑

พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากล จึงต้องเตือนตนเสมอ ๆ ถึงบทบาทหน้าที่ทั้ง ๖ ประการของบุคคลในอุปริมทิศ ตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรงมอบหมายไว้ เมื่อท่านทั้งหลายไปสู่ดินแดนใด แล้ววางตนอย่างมีสังคหวัตถุธรรมต่อผู้คนบนดินแดนนั้น โดยการปรามเขาให้ไกลจากความชั่ว ให้เขาตั้งอยู่ในความดี อนุเคราะห์เขาด้วยน้ำใจดี ชี้แจงแสดงธรรมให้เขาได้ฟัง ขยายอรรถธรรมทั้งปวงให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง และชักพาให้เขาดำเนินไปบนหนทางแห่งความสุขความเจริญตามหลักการของพระพุทธศาสนา ย่อมได้ชื่อว่าทำหน้าที่พระธรรมทูตได้อย่างสมบูรณ์ และย่อมเป็นที่รักใคร่นับถือของชนในทุกแดนที่ไปสู่ นับเป็นการเชิดชูเกียรติภูมิของคณะสงฆ์ไทยและของพระบวรพุทธศาสนา ให้ปรากฏเกริกไกรได้อย่างสมภาคภูมิ

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตรุ่นที่ ๒๓ ทุกรูป ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ.

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระสังเวชนียธรรม

อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ
พระอุดมญาณโมลี (จนฺททีโป)

พระเดชพระคุณ **พระอุดมญาณโมลี (จนฺททีโป)** แห่งวัดโพธิสมภรณ์ เป็นรัตตัญญูมหาเถระ ทั้งฝ่ายคันถธุระและวิปัสสนาธุระ ถึงพร้อมด้วยกิตติประวัติปรากฏชัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีปฏิปทาศีลาจารวัตรงามพร้อม เป็นที่เคารพเลื่อมใสของบรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและฆราวาส ตลอดจนพุทธศาสนิกชนทั่วไป การถึงมรณภาพของพระเดชพระคุณจึงยังความสลดสังเวชใจมาสู่พุทธบริษัทถ้วนหน้า แม้กระนั้น ก็เป็นการยืนยันถึงธรรมดาแห่งการดับไปของสิ่งปรุงแต่งทั้งปวง ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเฉลยสัจธรรมไว้เนิ่นนานหลายพันปีแล้ว เราทั้งหลายผู้ยังอยู่เบื้องหลังจึงพึงสังวรไว้ให้เจนใจว่า ร่างกายของเราต่างก็ต้องดำเนินไปสู่ความแตกสลายดุจกัน มีแตกต่างอยู่ก็แต่เพียงกุศลและอกุศลที่กอปรไว้เท่านั้น ที่สามารถจำแนกชีวิตทั้งปวงให้ทรงคุณค่าต่างกันไป

สมเด็จพระบรมศาสดาได้ประทานพระพุทธานุศาสนีไว้ว่า

“โย โหติ พฺยตฺโต จ วิสารโท จ
พหุสฺสุโต ธมฺมธโร จ โหติ
ธมฺมสฺส โหติ อนุธมฺมจารี
ส ตาทิโส วุจฺจติ สงฺฆโสภโณ”

ความว่า ผู้ใดเป็นคนฉลาด กล้าหาญ มีความรู้ดี
เป็นผู้ทรงจำพระธรรมและปฏิบัติตามธรรมสมควรแก่ธรรม
ผู้นั้นเรียกว่าเป็นสังฆโสภณ

พระเดชพระคุณผู้ถึงมรณภาพไปนั้น บริบูรณ์ด้วยกุศลธรรมทุกด้าน ทั้งการศึกษาพระปริยัติธรรม การปกครองคณะสงฆ์ การสาธารณสงเคราะห์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือด้านข้อวัตรปฏิบัติของความเป็นสมณะ นับว่าเป็นสังฆโสภณคือทำให้หมู่คณะงดงามเพียบพร้อมในทุกสถาน ณ วาระแห่งการพระราชทานเพลิงศพมาบรรจบถึง จึงขอถวายสักการะพระเดชพระคุณ พระอุดมญาณโมลี (จนฺททีโป) ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง.

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐

“ความดี” ตามหลักคุณธรรมนั้น หมายถึง หลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติด้วยการให้ปันกัน ควบคุมกาย และวาจาไว้ในที่ไม่เบียดเบียนกัน และมีความเห็นถูกตรงตามความเป็นจริง พร้อมดำเนินชีวิตอย่างแน่วแน่ บนหนทางแห่งเมตตากรุณา ไม่พยาบาทปองร้ายกัน ผู้บำเพ็ญความดีเช่นนั้น ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเป็นผู้ทำบุญ หรือผู้มีบุญ การเป็นคนดีผู้มีบุญจึงมีความหมายคนละอย่างกับคนที่มี “ความเด่น” ในทางโลก หากแต่หมายถึงเฉพาะผู้สามารถควบคุมกาย วาจา และใจของตนให้อยู่ในกรอบแห่งคุณธรรมดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงจะได้ชื่อว่าดีจริง

ข้าราชการพลเรือนทุกคน ผู้ล้วนอยู่ใต้บังคับบัญชาของรัฐบาลในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่างมีหน้าที่สนองพระราชประสงค์ด้วยการรับใช้ประชาชนโดยเอื้ออารีอย่างเสมอหน้า และด้วยความสุจริตซื่อตรงต่อหน้าที่ การเป็นข้าราชการพลเรือนที่เด่น อาจทำได้หลายวิธีเพื่อไปถึงเป้าหมายนั้น ไม่ว่าจะในทางสุจริต หรือทุจริตก็ตาม แต่การเป็นข้าราชการพลเรือนที่ดีนั้นทำได้เพียงวิธีเดียว กล่าวคือด้วยการบำเพ็ญตนอย่างซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร มีสติรู้ตัว และมีปัญญารู้คิด เพื่อบันดาลสรรพกิจน้อยใหญ่ในหน้าที่ของตนให้บรรลุผลเลิศ อันจะก่อผลให้ประเทศไทยได้เป็นสังคมแห่งความดีงามสมตามอุดมการณ์

ในเมื่อความเด่นในทางโลก ไม่สำคัญเท่าความดีในทางธรรม จึงขอให้ข้าราชการพลเรือนทุกคนเร่งแสวงหา และเพิ่มพูนความดีให้มาเป็นความเด่นประจำชีวิต เพื่อความรุ่งเรืองไพบูลย์ทั้งแก่ตน แก่หน่วยงาน และแก่สังคมไทย

๔ มีนาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่การประชุมสามัญคณะสงฆ์ธรรมยุต ในสหภาพยุโรป ครั้งที่ ๘/๒๕๖๐

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นศาสดาของเราทั้งหลาย เมื่อตรัสรู้ย่อมทรงถึงความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์โดยลำพังพระองค์ หากขาดพระการุณยธรรมเป็นพระพุทธคุณข้อสำคัญแล้ว ก็คงจะทรงสถิตในที่ปัจเจกพุทธะ คงไม่ทรงพระวิริยอุตสาหะประกาศพระศาสนาให้เป็นหลักใจและหลักชัยในชีวิตของพุทธศาสนิกชนอย่างตรากตรำโดยตลอดพระชนมชีพ กระทั่งมีพระพุทธศาสนาประดิษฐานยั่งยืนอยู่ได้สืบมานับพัน ๆ ปี ได้ทรงพระเนมิตตกนามว่าเป็นบรมครูผู้ยิ่งใหญ่ ปรากฏพระกัลยาณเกียรติยั่งยืนตราบเท่าทุกวันนี้ ก็ด้วยพระเมตตากรุณาโดยแท้

เราทั้งหลายผู้เป็นสาวกของสมเด็จพระบรมศาสดา จึงพึงอนุวัตเจริญรอยพระพุทธบาทยุคลด้วยการประคองใจไว้ในพระพุทธานุศาสนีข้อหนึ่ง ซึ่งทรงย้ำเตือนผู้มีหน้าที่เผยแผ่ธรรมว่า “อนุทยตๆ ปฏิจจ” ความว่า จงแสดงธรรมด้วยอาศัยเมตตา คือ สอนเขาด้วยจิตเมตตา มุ่งจะให้เป็นประโยชน์แก่เขา

พระธรรมทูตหรือพระภิกษุรูปใด ๆ มีน้ำใจปรารถนาดีต่อผู้อื่นแต่ส่วนเดียวเท่านั้น ไม่ได้มุ่งจาริกไปด้วยปรารถนาลาภสักการะส่วนตน หากมุ่งแจกแจงแสดงธรรมด้วยหวังประโยชน์ของผู้อื่นเป็นเป้าหมาย ย่อมเป็นผู้มีใจสบาย มีความโลภน้อย ความโกรธน้อย และความหลงน้อย มีเมตตาเป็นธงนำ ความหมกมุ่นข้องแวะกับเครื่องขัดข้องต่อพรหมจรรย์ย่อมเบาบางลงได้ และสามารถทำหน้าที่พระสาวกได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ความเต็มใจเผยแผ่พระพุทธธรรมด้วยเมตตาจิตต่อสรรพชีวิตย่อมยังผลตอบสนองตนเป็นการขัดเกลากิเลสของผู้เผยแผ่เองได้ไปพร้อม ๆ กันอย่างน่าอัศจรรย์

ขอเป็นกำลังใจและขออำนวยพรให้คณะสงฆ์ธรรมยุตในสหภาพยุโรป จงบรรลุถึงเป้าหมายที่แท้จริงในความเป็นพระสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวคือความงอกงามไพบูลย์ในธรรมอันพึงมีแก่ตน และความสามารถในการทำให้ธรรมนั้น ๆ เผยแผ่ซาบซึมสู่ดวงจิตของพหูชนได้อย่างงอกงามไพบูลย์

๖ มีนาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันครบรอบ ๓๑ ปีแห่งการสถาปนา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแม้มีข้อแตกต่างบ้าง กล่าวคือวิทยาศาสตร์ไม่มีเงื่อนไขเรื่องความดีความชั่ว เป็นศาสตร์ที่วางตัวเป็นกลางเรื่องถูกผิด จึงอาจให้ทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์ ส่วนคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้น มุ่งอบรมเรื่องความดีความชั่ว หมายที่จะให้มนุษย์ในสังคมมีความสุขเป็นลำดับขึ้นไปจนถึงความสงบสุขอันสูงสุด อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังคงมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ได้แก่ การพิสูจน์ความเชื่อให้เห็นจริง เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง อันนำไปสู่ความก้าวหน้าทางสติปัญญา

เมื่อเปรียบเทียบจุดร่วมจะพบว่า ตามกระบวนการทางพระพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณาทุกข์อันเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ แล้วหาคำตอบจากแนวคิดต่าง ๆ พร้อมทั้งลองลงมือปฏิบัติ รวบรวมผลการปฏิบัติได้แล้ว หากผิดก็พึงเปลี่ยน หากถูกก็พึงเพียรดำเนินให้ถึงจุดหมายเกิดผลได้เป็นมรรควิธีเพื่อเผยแผ่แก่ชาวโลก ในขณะที่กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เริ่มต้นด้วยการตั้งปัญหาให้ชัด แล้วตั้งสมมติฐานเพื่อตอบการทดสอบ จนเข้าสู่การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ครั้นได้คำตอบถูกถ้วนบ่อยครั้งก็ตั้งทฤษฎีไว้ ให้สามารถนำไปประยุกต์แก้ปัญหาได้

ด้วยเหตุนี้ ย่อมไม่เป็นการยากเกินไปสำหรับบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้รู้แจ้งในกระบวนการของศาสตร์ตนอย่างถ่องแท้ ที่จะเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเพราะพระศาสนาและวิทยาศาสตร์ต่างมีวิธีแสวงหาปัญญาที่คล้ายคลึงกัน หากนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นำคุณค่าแห่งพระพุทธธรรมเข้าผสมผสานกับศาสตร์ของตนในทุกมิติได้เมื่อใด ความสุขความเจริญทั้งด้านวัตถุธรรมและนามธรรมย่อมบังเกิด ยังผลเป็นสันติสุขแห่งมวลมนุษยชาติได้เมื่อนั้น

ขออำนวยพรให้คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จงวัฒนาสถาพร เป็นบ่อเกิดแห่งนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผู้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมจรรยา สามารถจรรโลงสังคมไทยให้เจริญมั่นคงด้วยความผาสุกยิ่งขึ้นสืบไป

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานแก่พระสงฆ์ในเขตปกครอง
คณะสงฆ์หนตะวันออก ภาค ๑๐, ๑๑, ๑๒
ในโอกาสเสด็จไปประทานสัญญาบัตร พัดยศ และผ้าไตร
แก่พระครูสัญญาบัตร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐
ณ วัดโสธรวราราม อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระสังฆาธิการ พระเถรานุเถระและเพื่อนสหธรรมิกทั้งหลาย

ขอแสดงความชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านพระสังฆาธิการทั้งหลาย ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก ภาค ๑๐, ๑๑ และ ๑๒ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร และเลื่อนชั้นสมณศักดิ์ในวาระนี้

ท่านทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ นับว่าเป็นผู้ทรงเกียรติยศพิเศษ สมควรที่จะได้รับน้ำใจมุทิตายินดีจากส่วนตัวของผม และของสาธุชนทั่วไป ด้วยเกียรติยศทั้งนี้เป็นเครื่องหมายว่าท่านได้กอปรคุณูปการเพื่อพระบวรพุทธศาสนา และประเทศชาติมาเป็นลำดับ จนเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับพระราชทาน อย่างไรก็ตาม ผมขอปรารภข้อคิดบางประการไว้ ณ ที่นี้ว่า เกียรติยศและตำแหน่งที่ได้รับพระราชทานมาจากพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภกนั้น มิใช่เป็นเครื่องเชิดชูตนไว้ให้อยู่ในที่สูงทางโลก แต่เป็นเครื่องเตือนให้ท่านต้องระมัดระวังสังวรในทางธรรมยิ่งขึ้น ให้สมกับพระบรมราชูปถัมภ์ที่พระราชทาน

เกียรติยศนั้นเป็นสิ่งที่มาพร้อมกับ “หน้าที่” หน้าที่ที่ว่านั้นคืออะไรเล่าสำหรับพระภิกษุ ขอเฉลยว่า คือการดำเนินตามพระพุทธานุศาสนี ที่ทรงอบรมประทานไว้แก่ภิกษุบริษัทจนตลอดพระชนมชีพ ให้บริบูรณ์พร้อมด้วยอัตสมบัติ คือการครองตนในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด มิให้ใครตำหนิได้ว่าพระสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่งามด้วยศีล ไม่งามด้วยอาจาระ ในขณะเดียวกัน ภิกษุบริษัทต้องปฏิบัติบำเพ็ญตนให้บริบูรณ์ด้วยปรัตถะ คือประโยชน์ของผู้อื่น โดยเฉพาะการอนุเคราะห์เกื้อกูลแก่ชาวโลกโดยทั่วไป

ท่านพระครูได้รับพระราชทานสัญญาบัตรพัดยศไปแล้ว แม้ท่านจะประคองไว้ในมือของท่านได้ด้วยกำลังมือกำลังแขนอย่างภาคภูมิ แต่ท่านต้องไม่ลืมว่าท่านได้รับพระราชทานสัญญาแห่งภารธุระในการบริหารกิจการพระศาสนา การครองตนให้สมสมณฐานะ และการอนุเคราะห์โลกโดยกว้างขวางอีกด้วย ท่านจำต้องประคองใจให้รับน้ำหนักแห่งกิจการงานที่จะได้รับเพิ่มพูนต่อไปในวันข้างหน้าให้ได้ หากท่านสามารถแบกทานภารธุระไว้ด้วยสรรพกำลังแห่งความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ภายในกรอบของพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นทั้ง “พระแท้” และเป็นทั้ง “ครูแท้” สมสมณฐานันดร “พระครู” สมสมณสัญญาและสมบัตรแห่งสัญญาที่ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานมา ด้วยน้ำพระราชหฤทัยหวังประโยชน์ต่อพระบวรพุทธศาสนาและมหาชนชาวไทยทั้งมวลเป็นสำคัญ

เมื่อท่านกลับไปยังพระอารามและอารามของท่าน พุทธบริษัททั้งปวงย่อมมารอบล้อมชื่นชมยินดี อาจมีการเฉลิมฉลอง ผมขออนุโมทนายินดีในมงคลเหตุที่ได้รับการสรรเสริญนั้นไว้ ณ ที่นี้ และผมขอย้ำเตือนท่านพระครูทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะสรุปท้ายนี้ว่า โลกามิสที่ท่านได้รับมาจากโลกจักเป็นประโยชน์ทางธรรมติดตัวท่านต่อไปเมื่อหน้าได้ ต่อเมื่อท่านแปรผลให้เป็นประโยชน์กลับคืนสู่โลก ในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมภิกษุบริษัทด้วยกัน ผมขอถวายกำลังใจแด่ทุกท่านให้สามารถ

ฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวง เพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์มหาชนให้ถึงพร้อม และเจริญสำเร็จทุกสถาน เพื่อความงอกงามไพบูลย์และความตั้งมั่นยั่งยืนนานแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาสืบไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺสมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขอท่านทั้งหลายจงพร้อมใจกันตั้งสัตยาธิษฐานอัญเชิญคุณพระรัตนตรัยและกุศลธรรมสุจริตทั้งปวง โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงสามารถเจริญพระราชฤทธิ์ พระราชธรรมอันไพศาล คุ้มครองประเทศชาติและประชาชนให้เจริญผาสุกสิริสวัสดิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขอความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นท่านพระสังฆาธิการ พระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก ตลอดจนพุทธศาสนิกชนทุกท่าน ผู้ล้วนมีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัยซึ่งมาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐

ตามหลักการแห่งพระพุทธศาสนา เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่ว่าการเกิดเป็นทุกข์ เมื่อเกิดแล้วย่อมต้องเผชิญกับภาวะอันทนได้ยากตามมาอย่างแน่แท้ทุกราย กล่าวคือ ความแก่ ความเจ็บ และความตาย ล้วนเป็นสภาพสามัญอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่มีการเกิดอย่างหนึ่งเป็นเหตุนำสุขอันยิ่งใหญ่มาสู่โลก กล่าวคือ การเกิดของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ด้วยพระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงแสดงมรรควิธีเพื่อดับทุกข์แห่งการเกิด ดังนั้น เมื่อบุคคลปฏิบัติอย่างถูกต้องตามพระพุทธานุศาสนีเมื่อใด เมื่อนั้นความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์อย่างถาวรย่อมบังเกิดได้อย่างแน่แท้

ดิถีวิสาขบูชาเวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเหมือนเช่นทุกปี พร้อมทั้งมีการพระราชทานรางวัลแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐ ด้วยโอกาสเช่นนี้พุทธบริษัททั้งหลายจึงพึงน้อมใจระลึกถึงการเกิดขึ้นพร้อมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกนัยทุกความหมาย กล่าวคือ การประสูติพระมนุษยกายเป็นพระโพธิสัตว์ การตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เป็นสัมมาสัมพุทธอุบัติ และการเสด็จดับขันธปรินิพพานซึ่งเป็นความดับแห่งการเกิดโดยสิ้นเชิง ประจวบการเกิดและดับที่เป็นไปในพระชนมชีพ ณ ดิถีวิสาขบูชาต่างปี เพื่อเราทั้งหลายผู้เกิดมาเผชิญห้วงทุกข์ในโลกแล้ว จักได้เร่งพากเพียรเพื่อความเจริญในธรรมด้วยความไม่ประมาท อันจักนำมาซึ่งความพ้นทุกข์อย่างถาวร

ขอความปรารถนาอันดีงามของผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และผู้มีมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัยทุกท่านจงเป็นผลสัมฤทธิ์ตามกุศลเจตนาทุกประการ.

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่การจัดพิมพ์พระธัมมปทัฏฐกถา ภาค ๑-๔

ธัมมปทัฏฐกถา เป็นอรรถกถาของธรรมบท ซึ่งปรากฏในขุททกนิกายแห่งพระสุตตันตปิฎก พระอรรถกถาจารย์ได้อุตสาหะรจนาไว้เพื่อความตั้งมั่นยั่งยืนแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นับเป็นคุณูปการอย่างใหญ่หลวงประเทศไทยได้ใช้ธัมมปทัฏฐกถาเป็นคัมภีร์ศึกษาพระปริยัติธรรม นับเป็นคัมภีร์อรรถกถาที่ได้รับความนิยมศึกษามากที่สุดเล่มหนึ่ง

เมื่อใดที่นักเรียนบาลีผู้มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนเพื่อสืบทอดพระศาสนารู้สึกท้อแท้เหนื่อยหน่ายในการศึกษา เมื่อนั้นจงตั้งสติแล้วทบทวนความเป็นไปในโบราณสมัยให้ตระหนักแน่แก่ใจว่า ท่านผู้รจนาคัมภีร์ไว้ด้วยสติปัญญาสามารถอันสูงยิ่งนี้ต้องถึงพร้อมด้วยอุตสาหวิริยภาพอย่างอุกฤษฏ์เพียงใด จึงมีแสงสว่างทางปัญญาไว้ให้เราทั้งหลายได้ดำเนินตาม นักเรียนผู้กำลังใจให้แก่ตนให้จงได้จากการคิดทบทวนถึงวิริยคุณของบูรพาจารย์อยู่เสมอ

ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและวิริยะอุตสาหะของพระเทพปริยัติโมลี (สุทัศน์) เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม ผู้แปลพระธัมมปทัฏฐกถา ทั้ง ๔ ภาค และขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของพลตำรวจเอก ดร.สุวิระ ทรงเมตตา และนางจิรฐา ทรงเมตตา ที่สนับสนุนการพิมพ์เผยแผ่พระธรรมและสืบทอดพระปริยัติศาสนา ขอทุกท่านจงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดกาลเป็นนิตย์เทอญ.

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในงานเทศน์มหาชาติ ในวาระ ๑๐๐ ปี แห่งการประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนสรรพสัตว์ทั้งหลายให้เจริญในบุญกิริยาวัตถุ มีทาน คือการให้เป็นอาทิ ทรงปรารภสุขแห่งการให้ไว้ ว่า “สุขสฺส ทาตา เมธาวี สุขํ โส อธิคจฺฉติ” ความว่า ปราชญ์ผู้ให้ความสุข ย่อมได้รับความสุข ดังนี้ การให้ปันความสุขแก่ผู้อื่นจึงเป็นเครื่องนำออกจากทุกข์ และเครื่องนำมาซึ่งสุขของนักปราชญ์ทั้งปวง เพราะฉะนั้น สิ่งใดวิธีใดที่บุคคลให้แล้วไม่นำสุขมาสู่ผู้อื่น อีกทั้งรังแต่จะก่อทุกข์โทษให้บังเกิด ย่อมยังทุกข์โทษให้บังเกิดแก่ผู้ให้ด้วย การนั้น วิธีนั้นไม่ชื่อว่าทานที่ถูกต้องอย่างนักปราชญ์ตามหลักการของพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นมหาเวสสันดรโพธิสัตว์ ได้ทรงบำเพ็ญทานบารมีอย่างยิ่งยวด จัดเป็น “มหาชาติ” คือพระชาติที่ยิ่งใหญ่แห่งการสั่งสมพระบารมี จนบังเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นพระพุทธศาสนาเพื่อบรมสุขของชาวโลก และเป็นอุดมคติแห่งการบำเพ็ญทานของพุทธบริษัททั้งหลาย มหาชาติจึงเป็นทั้งศาสนธรรมและวัฒนธรรมประจำชาติไทยมาช้านาน การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรุ่นปี ๒๕๑๐ จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติในวาระ ๑๐๐ ปี แห่งการประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในวันที่ ๒๐ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงนับเป็นการอบรมปัญญาให้ยิ่งไพบูลย์ และรักษาเอกลักษณ์ของชาติให้ดำรงคงอยู่สืบไป ขออนุโมทนาสาธุการ

ขอความปรารถนาอันดีงามของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในอันที่จะเชิดชูประชาชาติไทยให้เจริญวัฒนาด้วยธรรม จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ.

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่คณะพระนวกะ ธสน. และชมรมพุทธศาสน์ ธสน.

“เนกขัมมะ” แปลความได้เป็นสองนัย กล่าวคือ การออกบวชนัยหนึ่ง และการละเว้นจากการทำบาปอีกนัยหนึ่ง การที่ท่านได้เข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนาถูกต้องตามอุปสมบทวิธีและครองตนอยู่ในพระธรรมวินัย นับเป็นการบำเพ็ญเนกขัมมบารมีตามนัยแรก หมายถึง การสั่งสมความดีด้วยการละเหย้าเรือนออกไปบวชเป็นพระส่วนการปลดเปลื้องตนจากโลกียวิสัยไปบำเพ็ญเพียร เพื่อปลอดจากการทำบาปนับเป็นความหมายตามนัยที่สอง ต่อให้เป็นระยะเวลาอันสั้นก็ยังน่าชื่นชม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อท่านทั้งหลายมีกุศลเจตนาสั่งสมเนกขัมมบารมีครั้งนี้ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร นับได้ว่าท่านเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที

เมื่อท่านลาสิกขาไปแล้ว ขอจงยังคงรักษาความหมายตามนัยที่สองของคำว่าเนกขัมมะไว้ ดุจครั้งยังดำรงสมณเพศ เพราะการละเว้นจากการทำบาปทั้งปวง การรักษาศีล ๕ หรือศีล ๘ อันเป็นศีลของอุบาสกไว้ได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งสามารถพัฒนาตนให้งอกงามอย่างยิ่งด้วยธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมนับว่าท่านยังคงบวชใจให้ไกลชั่วเป็นการวางตนไว้ใกล้ชิดพระบวรพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลา

ขอพนักงานธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) และชาวชมรมพุทธศาสน์ ธสน. ซึ่งเข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา จงเจริญในธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐

พระสังเวชนียธรรม

ศาสตราจารย์พิเศษทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์พิเศษทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา เป็นปราชญ์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจรรยาในทุกฐานะที่ดำรงอยู่ ทั้งด้านการบริหารงานตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นข้าราชการต้นแบบของเหล่าข้าราชการไทย รวมถึงในบทบาทของความเป็นปราชญ์ด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และไทยคดีศึกษา ทั้งยังเป็นผู้มีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนาได้เอื้อเฟื้อแก่การคณะสงฆ์ โดยเฉพาะสรรพกิจเนื่องด้วยวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม รวมถึงโรงเรียนวัดราชบพิธมาอย่างยาวนาน มีความจงรักภักดีต่อเจ้าพระคุณสมเด็จพระอุปัชฌายะ คือ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช และสนิทสนมกับพระภิกษุวัดราชบพิธรวมถึงอาตมภาพเป็นอย่างดี การถึงแก่อนิจกรรมของศาสตราจารย์พิเศษทองต่อ ฯ จึงเป็นที่น่าเสียดายและน่าเสียใจยิ่งของสังคมไทย แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว ชีวิตโดยส่วนตัวของท่านเองไม่มีสิ่งใดควรเสียใจ และไม่มีสิ่งใดควรเสียดาย เพราะชีวิตของท่านเป็นชีวิตที่มีคุณค่า ทุกเวลานาทีที่ท่านประกอบกรณียกิจเพื่อผู้อื่นเป็นเวลานาทีที่ทรงค่าเลิศล้ำ ท่านได้รักษาทรัพย์ประเสริฐสุดไว้ได้ และท่านสามารถนำทรัพย์นั้นติดตัวต่อไปในภายหน้าได้ด้วย เพราะทรัพย์นั้นคือทรัพย์ภายในที่เรียกว่า “ความไม่ประมาท” ในการบำเพ็ญความดี

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนเราทั้งหลายไว้ว่า อปฺปมาทญฺจ เมธาวี ธนำ เสฏฺฐจ์ว รกฺขติ ความว่า “ปราชญ์ย่อมรักษาความไม่ประมาทไว้เหมือนทรัพย์ประเสริฐสุด” ศาสตราจารย์พิเศษทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา เป็นปราชญ์ที่แท้ผู้รักษาความไม่ประมาทในชีวิตไว้ได้เหมือนทรัพย์อันสุดประเสริฐสมพระพุทธานุศาสนี

ขอปราชญ์ผู้ดำเนินไปสู่ปรโลกท่านนี้ จงประสบความสวัสดีเบิกบานด้วยทิพยารมณ์ สมดั่งกุศลสมบัติอันท่านได้สั่งสมไว้เพียบพร้อมแล้ว.

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่ บริษัท อปท. นิวส์ จำกัด
สำหรับพิมพ์ลงในหนังสือองค์กรบริหารคณะสงฆ์ ๒๕๕๙
(พิมพ์ครั้งที่ ๓)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานหลักการดำรงคุณธรรมของผู้ปกครองไว้ในมหาหังสชาดก เรียกว่าทศพิธราชธรรม มีประการที่ ๑๐ คือ “อวิโรธนะ” แปลว่า ความไม่ผิดจากธรรม ไม่ยอมทำผิดจากข้อที่ถูกที่ควรทุกสถาน ด้วยเหตุที่ความคลาดเคลื่อนจากยุติธรรมด้วยอำนาจของอคติ ย่อมก่อให้เกิดความผิดปรกติ ผู้มีอำนาจปกครองหรือผู้เป็นหัวหน้าจึงควรตระหนักแน่วแน่ต่อหน้าที่ในการบริหารหมู่คณะด้วยความซื่อตรงต่อความถูกต้องตามหลักการ หากกล่าวจำเพาะหลักการที่ถูกต้องของพระภิกษุสงฆ์ได้แก่ พระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง หากผู้มีหน้าที่บริหารปกครองคณะสงฆ์มีใจกอปรด้วยยุติธรรม พร้อมทั้งแนะนำพร่ำสอนผู้อยู่ในปกครองให้ประพฤติเช่นนั้นด้วย ส่วนผู้อยู่ในปกครองก็พยายามประคองตนให้สอดคล้องตามธรรม ต่างฝ่ายย่อมนำพาสรรพกรณียกิจให้ดำเนินไปสู่ประสิทธิผลอันดีงาม ความยั่งยืนนานแห่งพระบวรพุทธศาสนาบนแผ่นดินไทย ย่อมเป็นที่หมายว่าจะเป็นไปได้ตราบกาลนาน

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของบริษัท อปท. นิวส์ จำกัด ในการจัดพิมพ์หนังสือองค์กรบริหารคณะสงฆ์ ๒๕๕๙ (พิมพ์ครั้งที่ ๓) เพื่อแจกจ่ายแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลทั่วไปเป็นวิทยาทาน และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ.

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศลวาระ ๑๐๐ ปี แห่งการประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ ศาลาพระเกี้ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐

ขออำนวยพร คุณหญิงนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านอธิการบดี
คณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นิสิตเก่าและนิสิตปัจจุบัน ทุกท่าน

อาตมภาพรู้สึกชื่นชมยินดี ที่ได้มาอยู่ท่ามกลางสาธุชนชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ในวาระที่มหาวิทยาลัยจะเจริญอายุครบ ๑๐๐ ปี การที่ท่านพร้อมเพรียงกันมาบำเพ็ญกุศลฉลองมหาวิทยาลัย และตั้งจิตอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสองพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของประชาชาติไทย และโดยเฉพาะของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันนี้ นับได้ว่าเป็นประเดิมแห่งการสมโภชมหาวิทยาลัยอันจะมีต่อไปในวันพรุ่งนี้ กล่าวได้ว่าทุกท่านเป็นคนดีเพราะธรรมพื้นฐานอันเป็นภูมิของสัตบุรุษคนดี คือความกตัญญูกตเวที

ท่านทั้งหลายทราบดีแก่ใจแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นด้วยพระราชประสงค์ใด อาตมภาพขอย้ำเตือนในมงคลวาระนี้อีกครั้งหนึ่งว่า เพราะทรงพระราชปรารถนาความเจริญวัฒนาแก่ประเทศชาติ ด้วยหลังจากทรงปฏิรูประบบราชการในแผ่นดินสยามจนอาจเรียกได้ว่าพลิกแผ่นดินให้สยามเป็น “อารยประเทศ” แล้ว ก็ต้องทรงสร้าง “อารยชน” ให้บังเกิดขึ้นเป็นกลจักรสำคัญแห่งระบบราชการของพระองค์ โรงเรียนมหาดเล็กที่ทรงสถาปนาขึ้นนั้น คือสถานบ่มเพาะข้าราชการรุ่นแรก ๆ ของสยามตามพระบรมราโชบาย ความเป็นอารยะนั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากบุคคลปราศจาก “ปัญญา” โรงเรียนชั้นสูงแห่งนั้นได้สรรค์สร้างปัญญาชน เป็นกำลังแห่งบ้านเมืองมาได้พอสมควรแก่กาลสมัย

วันเวลาล่วงไปไม่นาน สมเด็จพระปิยมหาราชเสด็จสวรรคตล่วงลับไป แต่ก็ยังนับเป็นมหาโชคของชาวไทย ที่ได้มีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นอัจฉริยบุรุษ เป็นปราชญ์ของโลก เสด็จผ่านพิภพสืบราชสันตติวงศ์ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเร่งขยายกิจการโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาของชนชาวสยาม ในนามว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ท่านทั้งหลายสังเกตถ้อยคำบ้างหรือไม่ ว่านามของสถาบันนั้นไม่ได้ทรงใช้เป็นพระปรมาภิไธยส่วนพระองค์ หากแต่ทรงตั้งพระราชหฤทัยถวายไว้เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระบรมชนกนาถ แม้การสถาปนาโรงเรียนชั้นอุดมศึกษาเช่นนี้จะเป็นเกียรติยศพิเศษแห่งแผ่นดินใหม่เป็นปฐมราชกรณียกิจยิ่งใหญ่ที่บังเกิดขึ้น ในระยะเวลาที่เสวยราชย์ได้เพียง ๒ เดือนเท่านั้น แต่ด้วยพระราชหฤทัยกตัญญูกตเวที กลับมิได้ทรงพระราชปรารถนากิตติศัพท์ส่วนพระองค์ หากทรงยกถวายไว้ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระปิยมหาราช ทั้งยังพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิมมหาศาลที่เหลือจากการสร้างพระบรมรูปทรงม้า พระราชทานที่ดินอันกว้างใหญ่ไพศาลนับพันไร่ พระราชทานพระบรมราโชบายและบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการ พระราชทานสรรพสิ่งซึ่งจะลงหลักปักฐานเป็นมหาวิทยาลัยต่อไปในอนาคตกาล

ตราบกระทั่งวันที่ ๒๖ มีนาคม เมื่อ ๑ ศตวรรษก่อน มหาวิทยาลัยแห่งแรกของกรุงสยามจึงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาให้เริ่มต้นหยัดยืน ทรงใช้คำในพระบรมราชโองการประกาศว่า ทรง “ประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” คำว่าประดิษฐานนั้นแปลว่าตั้งให้ยืนหยัดขึ้นพร้อมที่จะออกเดินหน้าต่อไป ขอให้พึงสังเกตอีกครั้งว่าแม้วาระที่จะออกพระปรมาภิไธยในรัชกาลที่ ๖ เพื่อเป็นพระเกียรติยศจำเพาะพระองค์ได้ชั่วกัลปาวสานก็กลับไม่ทรงกระทำ ยังคงทรงออก

พระปรมาภิไธยสมเด็จพระบรมชนกนาถอีกตามเคย ผู้คนทั้งหลายทุกวันนี้ เมื่อเอ่ยถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็คงระลึกถึงสมเด็จพระปิยมหาราช เป็นต้น เฉพาะผู้ทราบประวัติถ่องแท้จริง ๆ จึงจะระลึกถึงสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าเป็นลำดับต่อมา

หลายท่านคงเริ่มสงสัยว่า อาตมภาพย้ำเตือนเช่นนี้ซ้ำ ๆ ต่อท่านทั้งหลายด้วยเหตุใด ขอเฉลยว่า เพราะมหาวิทยาลัยแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานแห่ง “ความกตัญญูกตเวที” คำว่ากตัญญูคือรู้คุณท่าน คำว่ากตเวทีคือสนองคุณท่าน สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงสนองพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่ทรงพระราชปรารภจะให้มีมหาวิทยาลัย แม้การไม่ทันสมพระราชประสงค์ก็สิ้นรัชกาลที่ ๕ เสียก่อน แต่สมเด็จพระบรมราชโอรสก็ไม่ทรงละเลยที่จะสืบสานพระบรมราชปณิธานเพื่อประชาชนชาวสยาม จึงทรงเจริญรอยตามพระยุคลบาท ทรงพากเพียรฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคนานัปการ อันกีดขวางการมีมหาวิทยาลัยให้พ้นผ่านไปได้ จนก่อร่างสร้างเป็นสถาบันอันมีเกียรติยศใหญ่เช่นนี้ในบัดนี้ ยิ่งไปกว่านั้นยังไม่ทรงพระราชประสงค์ให้ใครมายกย่องสรรเสริญพระองค์ แต่ทรงพร้อมจะประกาศให้เป็นปิยมหาราชานุสรณ์สืบไปนาม “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จึงมีความหมายลึกซึ้งและสูงส่งยิ่งนัก ทั้งในด้านที่มาและด้านอุดมการณ์

หากว่าท่านทั้งหลาย ปรารถนาจะได้รับมงคลพรให้บังเกิดแก่ตนและบังเกิดแก่มหาวิทยาลัยของท่าน ขอท่านจงพินิจพระราชจริยาสัมมาปฏิบัติของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ผู้ทรงประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ดีแล้วเมื่อร้อยปีก่อน พระองค์ทรงพระกตัญญูกตเวทีต่อสมเด็จพระบรมชนกนาถอย่างไร ขอท่านทั้งหลายจงมีความกตัญญูกตเวทีต่อสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าอย่างนั้น พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่ไว้ด้วยลักษณะปิดทองหลังพระ ไม่มีพระราชประสงค์เพื่อออกพระนามของพระองค์เอง แต่กลับมีพระราชประสงค์เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติไทย เพื่อกุลบุตรกุลธิดาถึงพร้อมด้วยปัญญา เพื่อเชิดชูพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระปิยมหาราชอย่างไร ขอท่านทั้งหลายจงมีอุดมการณ์เต็มเปี่ยมในการประกอบกิจการงานและการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยนี้ อย่างนั้นเถิด

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานพระพุทธานุศาสนีสั่งสอนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้ปรารถนาจะทราบว่ามงคลที่แท้เกิดขึ้นได้อย่างไรไว้ถึง ๓๘ ประการ แต่ในโอกาสนี้มี ๒ ประการที่อาตมภาพขอเชิญมากล่าวต่อทุกท่านไว้ให้ปรากฏแจ้งชัดแก่ใจ กล่าวคือการบูชาบุคคลที่ควรบูชาเป็นมงคลอันอุดมสถาน ๑ และความกตัญญูเป็นมงคลอันอุดมอีกสถาน ๑

ขอท่านทั้งหลายจงบูชาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความสมัครสมานสามัคคี และด้วยความขยันหมั่นเพียรต่อการงานและการศึกษาเล่าเรียน ขอท่านทั้งหลายจงกตัญญูรู้คุณของทั้งสองพระองค์ ตลอดจนบุพการีและบูรพาจารย์ผู้มีพระคุณต่อมหาวิทยาลัย ด้วยการสืบสานพระบรมราชปณิธานและปณิธานทั้งนั้น เพื่อสร้างปัญญาชน และสร้างแผ่นดินไทย ให้เป็นแผ่นดินแห่งความรู้คู่คุณธรรม เพื่อบ้านเมืองของเราจะได้ดำเนินรุดหน้าไปบนหนทางของความดีงาม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างสิ่งวิเศษที่คนทั้งหลายไม่เคยคิดว่าจะเกิดมีขึ้นบนแผ่นดินไทยได้ ให้บังเกิดขึ้นแล้วบนแผ่นดินนี้ นั่นคือมหาวิทยาลัย ฉะนั้น ความผาสุกยั่งยืนของโลกนี้ก็อาจเริ่มต้นขึ้นได้จากคนไทยและจากแผ่นดินไทยได้ดุจกัน ขออย่านึกปรามาสตนเองว่าไม่อาจทำสิ่งอันยิ่งใหญ่เช่นนั้นได้ เพราะเท่ากับว่าท่านทั้งหลายกำลังหยุดก้าวเดินจากจุดเริ่มต้นที่ทรงประดิษฐานไว้อย่างดีแล้วเมื่อร้อยปีที่ล่วงมา

ขอจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจงวัฒนาสถาพร เป็นบ่อเกิดแห่งความงอกงามไพบูลย์ ตลอดจำเนียรกาลประวัติสมดั่งมนัสจำนงหมายของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้มุ่งมั่นเจริญรอยพระยุคลบาทสมเด็จพระปิยมหาราช และสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า สืบไปตราบนิรันดร เทอญ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ในโอกาสเสด็จไปประทานใบประกาศ พระราชทานวิสุงคามสีมาแก่เจ้าอาวาส วันอังคาร ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

พระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส และเพื่อนสหธรรมิกทั้งหลาย

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานวิสุงคามสีมา อุทิศส่วนแห่งพระราชอาณาเขตถวายเป็นเขตของสงฆ์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ในการอารักขาพระบวรพุทธศาสนา สมความเป็นอัครศาสนูปถัมภกและทรงเป็นพุทธมามกะ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและตามโบราณราชประเพณี

ผมรู้สึกปีติปลาบปลื้มไปด้วยกับท่านเจ้าอาวาสทุกรูป ที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศอันยิ่งใหญ่จากสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าในวาระนี้

“วิสุงคามสีมา” แปลว่า แดนแผนกหนึ่งจากแดนบ้าน คือ แยกต่างหากจากเขตบ้าน หมายถึงที่ดินที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชทานให้แก่สงฆ์ ท่านทั้งหลายได้รับพระราชทานที่ดินจากพระเจ้าแผ่นดินไปในบัดนี้ จึงมีหน้าที่ทำให้แดนแผนกนั้นเป็นอุโบสถให้แล้วเสร็จเรียบร้อยถูกต้องตามพระธรรมวินัยให้จงได้ เป็นเครื่องฉลองพระราชศรัทธาให้เพิ่มไพบูลย์สืบไป

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า “อุโบสถ” หรือโบสถ์นั้น เป็นชื่อสถานที่สำคัญสูงสุดของวัด แต่ท่านเจ้าอาวาสต้องไม่ลืมว่าอุโบสถไม่ใช่เป็นชื่อของสถานที่อันเป็นถาวรวัตถุแต่เพียงเท่านั้น หากยังหมายถึงการสวดปาฏิโมกข์ทุกกึ่งเดือน เป็นเครื่องซักซ้อมตรวจสอบความบริสุทธิ์ทางพระวินัย และเป็นเครื่องสำแดงความพร้อมเพรียงของหมู่สงฆ์ด้วย อุโบสถเป็นสังฆกรรมที่ต้องทำประจำสม่ำเสมอและมีกำหนดเวลาแน่นอน นอกจากนั้นยังหมายถึงวิธีทำอุโบสถหลายประการตามพระวินัย ขอให้ท่านไปศึกษาความหมายของอุโบสถเพิ่มเติมให้ครบถ้วนเพื่อเป็นความรู้ประดับตน และเพื่อจะได้ทำอุโบสถกรรมให้ได้ถูกต้องเถิด

ในที่นี้ ผมขอปรารภถึงความหมายโดยนัยของอุโบสถตามที่กล่าวข้างต้น กล่าวคือ การแสดงความพร้อมเพรียงของหมู่สงฆ์

“ความพร้อมเพรียง” นั้นเป็นคุณธรรมสำคัญยิ่ง เราชาวไทยใช้คำว่า **“สามัคคี”** บ้าง **“ความกลมเกลียว”** บ้าง ในความหมายทำนองเดียวกัน อันที่จริงความสามัคคีนั้นยังมีคำเสริมมาด้วยกันอีกหลายคำ เช่น **“สังคหะ”** ความยึดเหนี่ยวใจให้รวมกัน, **“อวิวาทะ”** ความไม่วิวาทถือต่าง และ **“เอกีภาพ”** ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ท่านทั้งหลายเป็นสมภารเจ้าวัดเป็นหัวหน้าของหมู่ จึงมีหน้าที่สำคัญสูงสุดในการสร้างความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว ความยึดเหนี่ยวใจให้รวมกัน ไม่ให้เกิดการวิวาทบาดหมาง สามารถรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในวัดของท่านให้ได้ ทั้งฝ่ายภิกษุสามเณร และฝ่ายอุบาสกอุบาสิกา วัดใดหมู่ใดขาดสามัคคี และขาดความรู้ความถูกต้องแห่งการทำสังฆกรรมตามพระวินัย ต่อให้มีอุโบสถหรูหราใหญ่โตโอฬาร ก็ยังไม่ชื่อว่ามีอุโบสถที่เหมาะสมงดงาม ด้วยเหตุว่าหลัก **“สังฆสามัคคี”** เป็นหลักการอันเลิศที่จะดำรงรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้ หากสงฆ์แตกแยกแบ่งหมู่แบ่งเหล่า บาดหมางคลางแคลงกันเมื่อใด เมื่อนั้นอายุแห่งพระพุทธศาสนาก็จะสั้นลงทุกที ในทำนองเดียวกันนั้น หากพลเมืองขาดสามัคคีธรรม บ้านเมืองก็มีแต่จะถึงกาลวิบัติย่อยยับไป ผมเชื่อว่าท่านทั้งหลายย่อมไม่มีความปรารถนาให้เกิดภาวะเช่นนั้นเป็นแน่ ไม่ว่าในหมู่สงฆ์หรือในหมู่ชาวโลก

เป้าหมายและหน้าที่อันสูงสุดของผู้เป็นหัวหน้าหมู่คณะเช่นท่านเจ้าอาวาส จึงได้แก่การรักษาสามัคคีธรรม ให้บังเกิดพร้อมในวัดของท่าน ในชุมชนของท่าน เพื่อความพร้อมเพรียงแห่งพลเมืองไทย และแห่งประชาคมชาวโลกทั้งปวง จะได้บังเกิดขึ้น นำความเจริญสำเร็จมาสู่เราทั้งหลายได้ ด้วยอานุภาพแห่งกำลังสติปัญญาความสามารถของท่านเอง

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺสมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขอท่านทั้งหลายจงพร้อมใจกันตั้งสัตยาธิษฐาน อัญเชิญคุณพระรัตนตรัยและกุศลธรรมสุจริตทั้งปวง โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงสามารถเจริญพระราชฤทธิ์ พระราชธรรมอันไพศาล คุ้มครองประเทศชาติและประชาชนให้เจริญผาสุกสิริสวัสดิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขอความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นพระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส และเพื่อนสหธรรมิก ตลอดจนพุทธศาสนิกชนทุกท่าน ผู้ล้วนมีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัยซึ่งมาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ.

พระคติธรรม

ประทานแก่สามเณรและผู้สนับสนุนโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา วัดสังข์กระจาย พุทธศักราช ๒๕๖๐

“สามเณร” แปลว่าเหล่ากอของสมณะ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงอนุญาตสิกขาบทสิบประการแก่สามเณรทั้งหลาย เพื่อให้สามเณรศึกษาสิกขาบทเหล่านั้น สามเณรทุกรูปจึงต้องมีสติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตนเป็นผู้ทรงศีลสิบประการ มีหน้าที่รักษากายและวาจาของตนให้อยู่ในศีลอย่างเคร่งครัด เพื่อจะได้ครองตนให้สมสภาวะที่ดำรงอยู่ อย่าเผลอตัวละเมิดศีล อันเป็นหนทางแห่งทุกข์โทษจากบาปเวรได้ ครั้นลาสิกขาไปแล้ว ก็หาใช่ว่าจะต้องละศีลและอาจาระอันดีงามทิ้งไปด้วย สามเณรทุกรูปยังมีหน้าที่รักษาศีลสำหรับคฤหัสถ์ต่อไป จักต้องประคองใจของตนไว้ในกรอบของความดี ไม่ประพฤติด่างพร้อยทั้งทางกายและทางวาจา ไม่เป็นปัญหาภาระของครอบครัว สถาบันการศึกษา และประเทศชาติ

อนึ่ง ผู้เอื้อเฟื้อสนับสนุนกิจกรรมบรรพชาสามเณร ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ช่วยกันสร้างสังคมส่วนรวมให้ดีงาม เพราะหลักธรรมในพระพุทธศาสนาย่อมสามารถกล่อมเกลาเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้บริสุทธิ์สะอาดด้วยกาย วาจา และใจได้เสมอ หากว่าบ้านเมืองของเรามีอนาคตของชาติผู้เรียบร้อยสงบงาม ความเจริญแห่งสังคมไทยและสันติสุขแห่งสังคมโลกย่อมบังเกิดได้อย่างแน่แท้

ขออำนวยพรให้สามเณรทุกรูป จงงอกงามไพบูลย์ในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และขอผู้สนับสนุนกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา วัดสังข์กระจาย จงประสบสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

๑ เมษายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานไปอ่านในเทศกาลชาวพุทธมาเลเซีย

พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๖๑

มนุษย์เราทุกคนต่างปรารถนา “ชัยชนะ” เป็นเป้าหมายของการประกอบกิจการงานตลอดจนการดำเนินชีวิตในทุกขณะ ต่างพากันแสวงหากลวิธีที่จะกำชัยชนะให้เป็นของตนหรือฝ่ายของตนให้จงได้ แม้จนกระทั่งถึงการประหัตประหารกันด้วยความโกรธเกรี้ยวก็มีให้เห็นอยู่รายวัน โดยเข้าใจว่าถ้าเราเบียดเบียนเขาจนเขาไม่มีแรงกายแรงวาจาจะมาต่อสู้ได้ หมายความว่าเราเป็นผู้ชนะแล้ว ความวิบัติหายนะจากการประทุษร้ายกัน จึงปรากฏอยู่ทั่วไปในโลกนี้ ในสังคมโลกที่กำลังคึกคะนองด้วยแรงส่งแห่งกิเลส กำลังเร่งตะบึงไปข้างหน้าด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง ย่อมมีหนทางเดียวที่จะเป็นไป คือความเป็นผู้แพ้ของทุกฝ่ายในการเอาชนะคะคานกัน พุทธศาสนิกชนเป็นผู้มีโอกาสอันเลิศที่จะเป็นผู้ชนะที่ถาวร ไม่ใช่เป็นผู้ชนะแต่ชั่วครู่ชั่วคราว หากได้รู้ธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนเราทั้งหลายไว้แล้วถึงชัยชนะที่แท้จริง ว่า

“ความอดกลั้นได้ เป็นความชนะของบัณฑิตผู้รู้แจ้งอยู่ ผู้ใดโกรธตอบบุคคลผู้โกรธแล้ว ผู้นั้นเป็นผู้ลามกกว่าบุคคลผู้โกรธแล้ว เพราะการโกรธตอบนั้น บุคคลไม่โกรธตอบบุคคลผู้โกรธแล้ว ย่อมชื่อว่าชนะสงครามอันชนะได้โดยยาก ผู้ใดรู้ว่าผู้อื่นโกรธแล้ว เป็นผู้มีสติ สงบอยู่ได้ ผู้นั้นย่อมชื่อว่าประพฤติประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ แก่ตนและแก่ผู้อื่น”

ขออนุโมทนาสาธุการในกุศลเจตนาของผู้จัดและผู้สนับสนุนเทศกาลชาวพุทธมาเลเซีย พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๖๑ และขอท่านทั้งหลายจงเป็นผู้มีชัยชนะที่แท้จริงในสงครามอันชนะได้โดยยากในทุกสภาวะ ตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี.

๖ เมษายน ๒๕๖๐

พระธรรมเทศนา
ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา
วันพุธ ที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
ติสฺโส พุทฺธจริยาโย โลกตฺถจริยา ญาตตฺถจริยา พุทฺธตฺถจริยาติ ฯ

ดิถีวิสาขบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว สมเด็จพระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา เสด็จประสูติมาในที่เจ้าชายสิทธัตถะ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และเสด็จดับขันธปรินิพพาน ล้วนเป็นไปในดิถีเพ็ญเดือนวิสาขะต่างปี หากใคร่ครวญให้ดียิ่งขึ้นย่อมตระหนักว่า ดิถีอัศจรรย์นี้บอกธรรมแห่งความเป็นพุทธะได้หลายสถาน ด้วยการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะคือการเกิดพระกายมนุษย์ของพระโพธิสัตว์ ผู้จะทรงดับทุกข์แห่งการเวียนว่ายตายเกิด ส่วนการตรัสรู้ของพระโพธิสัตว์พระองค์นั้นก็คือ การเกิดบุคคลผู้รู้แจ้ง พ้นความเป็นสามัญมนุษย์สู่ความเป็นสัมมาสัมพุทธะ ครั้นทรงกระจ่างแจ้งเรื่องกลไกของทุกข์แล้ว มิได้ทรงเก็บงำไว้ลำพังพระองค์ แต่ยังทรงพระกรุณาชี้ทางที่จะพ้นวงจรทุกข์อย่างถาวรแก่พหูชนเรื่อยไปตราบจนวันดับขันธปรินิพพาน แม้การดำรงขันธ์ ของพระองค์จะดับสูญ แต่ว่าพระพุทธธรรมอันเกิดปรากฏแล้วยังคงดำรงอยู่เป็นศาสดา เกิดเป็นพระศาสนายั่งยืนมาตราบเท่าทุกวันนี้

คุณค่าของวันวิสาขบูชานอกจากเตือนให้สำนึกในพระพุทธคุณ ยังชวนให้เกิดความสลดสังเวชว่า ความเกิดและความดับนั้นมีขึ้นทุกขณะและเป็นของคู่กัน แม้ในความเกิดพระรูปพระโฉมของพระศาสดา ก็ยังมีความดับไปตามกฎสามัญ ความระลึกชอบได้เช่นนี้ ย่อมสามารถโน้มน้าวพุทธบริษัทผู้เกิดมาแล้วบนโลกนี้ให้เพียรเจริญรอยตามบนอริยมรรคจนสู่จุดหมายที่เหนือความเกิดและดับ ด้วยการละความหลงจับยึดในสิ่งมายาทั้งปวง คลายความมัวเมายึดถือตัวถือตนลง เว้นวางการแบ่งเขาแบ่งเรา อันจะช่วยยุติความเบียดเบียน ก้าวร้าว บาดหมาง และชิงชังกัน เมื่อสมาชิกในสังคมใดทำได้เช่นนั้น ความเมตตากรุณาอย่างยุติธรรมย่อมบังเกิด สรรพชีวิตในสังคมนั้นย่อมอิงอาศัยกันได้อย่างปราศจากเวรภัย สันติสุขที่แท้ย่อมปรากฏให้ประจักษ์เห็นจริงไม่ใช่เพียงแค่อุดมการณ์

เมื่อท่านทั้งหลายได้พรั่งพร้อมกันระลึกถึงพระพุทธเจ้า ผู้เสด็จอุบัติขึ้นบนโลกนี้ในดิถีเช่นนี้ ก็พึงระลึกถึงพระพุทธจริยาอันล้ำเลิศเพื่อเป็นพุทธานุสติ จะได้ปฏิบัติดำเนินชีวิตไปตามนัยนั้นโดยควรแก่ศรัทธา ดังจักได้รับประทานอัญเชิญพระธรรมเทศนา **"พุทธจริยากถา"** ซึ่ง **เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า** วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ได้ทรงแสดงไว้ ถึงการประพฤติประโยชน์ของพระพุทธเจ้า โดยในปีนี้ จักได้เชิญมาแสดงซ้ำเฉพาะส่วนพระพุทธจริยาประการต้น คือ **โลกัตถจริยา** ดังต่อไปนี้:

"วาระนี้จะได้อธิบายพระพุทธจริยาข้อต้น คือ ***โลกตฺถจริยา*** *ทรงประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่โลก คือผู้อื่นนอกจากพระประยุรญาติ ทรงประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่โลก คือผู้อื่นนั้นก็คือทรงสงเคราะห์ผู้นั้น ๆ โดยฐานะเป็นมนุษย์ด้วยกัน ควรหวังดีต่อกันด้วยความกรุณาเป็นที่ตั้ง ตักเตือนพระหฤทัยอยู่เสมอ การที่พระองค์ทรงสงเคราะห์ผู้อื่นนั้นหาค่อยปรากฏว่าทรงสงเคราะห์ด้วยอามิส เช่นบรรพชิตผู้บริบูรณ์ด้วยปัจจัยลาภในสมัยนี้ ไม่น่าจะเป็นด้วยครั้งพุทธกาลสมัยเมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังมีพระชนม์อยู่ ปัจจัยลาภจะเกิดขึ้นแต่พระองค์โดยไม่ฟุ่มเฟือยนักกระมัง แต่ก็มีกล่าวอยู่ว่าตั้งแต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลก พระพุทธศาสนารุ่งเรืองขึ้น ลาภที่เคยเกิดในสำนักนักบวชนอกพระพุทธศาสนา เช่น เดียรถีย์นิครนถ์ ก็เสื่อมทรามลงไปบริบูรณ์พูนเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าคงบริบูรณ์ด้วยปัจจัยลาภเหลือเฟือ แต่เหตุไรหาค่อยปรากฏในที่นั้น ๆ ว่าทรงสงเคราะห์ผู้อื่นด้วยปัจจัยลาภ แต่ก็คงได้ทรงบริจาคเนือง ๆ ถ้ามี ถ้าไม่มี คงไม่ทรงขวนขวาย*

การทรงบริจาคอามิสทานเป็นมีโดยแท้จริง เพราะทรงสอนให้ผู้อื่นบริจาคทาน ถ้าพระองค์ไม่ทรงแล้วคงไม่ทรงสั่งสอนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติ แท้จริงสิ่งใดที่พระองค์ไม่ทรงประพฤติ เช่นทุจริต ๓ พระองค์ก็ไม่ทรงสั่งสอนให้ผู้อื่นประพฤติสิ่งนั้น แต่ทรงแนะนำพร่ำสอนให้ละเลีย สิ่งใดที่พระองค์ทรงประพฤติ เช่นสุจริต ๓ พระองค์ก็ทรงสั่งสอนให้ผู้อื่นประพฤติสิ่งนั้น แนะนำพร่ำสอนให้เจริญให้ไพบูลย์ เพราะฉะนั้น คงทรงสงเคราะห์ผู้อื่นด้วยอามิสถ้ามีโดยควรแก่กาลเทศะ แต่หาค่อยปรากฏนักไม่ ชะรอยโบราณาจารย์จะเห็นว่าการสงเคราะห์กันด้วยอามิสนั้นดีอยู่ให้ประโยชน์แก่ผู้รับชั่วขณะ ผู้หวังดีต่อกันแล้วคงทำได้โดยไม่ยากนัก จึงหาได้แสดงการที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงสงเคราะห์สัตวโลกด้วยอามิสไว้ในที่นั้น ๆ จนดื่นไม่มีแต่แสดงการทรงสงเคราะห์สัตวโลกด้วยอนุสาสนีแทบทั้งนั้น

เพราะการสั่งสอนให้ประชุมชนรู้จักทำมาหากิน รู้จักรักษาทรัพย์ที่หาได้ จ่ายไม่ให้ฟุ่มเฟือย จ่ายให้พอสมควรแก่รายได้ และให้มีคนร่วมใจคือสหายที่ดี มีอัธยาศัยเช่นนั้นหรือดียิ่งกว่านั้น จัดว่าเป็นการสงเคราะห์ผู้อื่นด้วยอามิสและธรรมอย่างดียิ่ง อาศัยเหตุการณ์ดังลำแดงมา จึงมีพรรณนาล้วนแต่สมเด็จพระศาสดาทรงสั่งสอนประชุมชนด้วยประโยชน์ยิ่งคือพระนิพพาน ชื่อว่าพระองค์ทรงประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่โลกคือประชุมชนทั่วไป อาศัยพระมหากรุณาเป็นที่ตั้งเตือนพระหฤทัยให้ทรงอยู่เสมอตลอดเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ก็ ***ประโยชน์ในปัจจุบัน*** *นั้น คือหมั่นประกอบกิจอันเป็นหน้าที่ของตน ให้รักษาทรัพย์ที่ได้จากการหมั่นประกอบกิจนั้นมิให้มีอันตราย ให้คบเพื่อนที่ดี ให้จ่ายทรัพย์ที่หาได้ตามสมควร ชื่อว่าเป็นประโยชน์ปัจจุบัน เพราะเป็นกิจที่ต้องประกอบในปัจจุบัน จักได้ประสพผลในปัจจุบันทันตาเห็น เช่นไม่ต้องเป็นถ้อยเป็นความ เลี้ยงชีพมิได้ผิดกฎหมายอาชญาแผ่นดิน ไม่ต้องขัดสน พอมีพอกินและจนมั่งคั่ง คือได้ความสุขในชาตินี้ และยังอำนวยผลให้ได้ความสุขในชาติหน้าด้วย*

ประโยชน์ในชาติหน้า *คือให้คนมีศรัทธา ให้มีศีล อย่าตระหนี่ หมั่นบริจาค ให้มีปัญญารู้จักเหตุผลแห่งความเจริญและความเสื่อม ชื่อว่าประโยชน์ในชาติหน้า แต่ก็ต้องบำเพ็ญให้ได้เช่นนั้นในชาตินี้นั่นเอง ย่อมเป็นประโยชน์ คือได้ความสุขความเย็นใจทั้งในชาตินี้ทั้งชาติหน้า*

ปรมัตถประโยชน์ *ประโยชน์ในธรรมมีประโยชน์อันยิ่ง คือประโยชน์ในพระนิพพานนั้น คือแสดงอัฏฐังคิกมรรคหนทางมีองค์ ๘ ประการ มีสัมมาทิฐิ ปัญญาเห็นชอบ เป็นต้น เป็นหนทางยังผู้ปฏิบัติให้ถึงพระนิพพาน*

โลกัตถจริยา ความที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่สัตวโลก มีเนื้อความดังแสดงมาด้วยประการฉะนี้.”

เพราะฉะนั้น ขอท่านสาธุชนพุทธบริษัท จงใคร่ครวญทบทวนศึกษาพระธรรมเทศนา บทว่าด้วยโลกัตถจริยาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังวิสัชนามาข้างต้นให้กระจ่างใจ แล้วน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติ จนบังเกิดเป็นคุณสมบัติอันดีของตน ๆ เพื่อยังตนเป็นประโยชน์แท้แก่โลกให้จงได้ อันนับเป็นการบูชาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยปฏิบัติบูชาอย่างแท้จริง

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงฟื้นฟูประเพณีวิสาขบูชาไว้ด้วยดีแล้วบนแผ่นดินไทย สมควรที่ชาวไทยจะได้สืบสานพระราชศรัทธา น้อมนำคุณค่าของวันสำคัญนี้มาสู่ตน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลกนี้ให้ไพบูลย์ยิ่งขึ้นไป ถ้าท่านทั้งหลายตั้งมั่นอยู่ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาเมื่อใด ความผาสุกสิริสวัสดิ์ทุกประการย่อมบังเกิดขึ้นเมื่อนั้น.

๑๐ เมษายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและค่านิยมไทย ปี ๒๕๖๐
“ธอส. ร่วมใจสืบสานวัฒนธรรมไทย”
ณ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่
วันพุธ ที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๐

เจริญพร ท่านกรรมการผู้จัดการ คณะผู้บริหาร พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง ในการที่ท่านทั้งหลาย มาพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลให้สำเร็จประโยชน์ สั่งสมบุญนิธิไว้ในพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังร่วมกันจัดงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและค่านิยมไทย ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐ ในวันนี้

แม้คำว่า “วัฒนธรรม” ตามความหมายอย่างสากล จะหมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม แต่ในฐานะที่เราทั้งหลายเป็นคนไทย ควรจะได้พิเคราะห์ถ้อยคำภาษาไทยให้ละเอียดยิ่งขึ้นด้วย เพราะคำทั้ง ๒ คำ คือ “วัฒนะ” และ “ธรรมะ” ที่นำมาสมาสกันนั้น มีความหมายลึกซึ้งยิ่งนัก คำว่า “วัฒนะ” แปลว่า “ความเจริญ ความงอกงาม” ส่วนคำว่า “ธรรม” หมายถึง “คุณงามความดี ความถูกต้อง” ดังนั้น สิ่งใดไม่ว่าจะเป็นทางวัตถุธรรมหรือนามธรรม หากไม่นำมาซึ่งความถูกต้อง ความเจริญงอกงาม ย่อมไม่นับว่าเป็นวัฒนธรรม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงชี้แนะวิธีสร้างคนผู้มีวัฒนธรรม และสร้างสังคมอารยชนไว้ ด้วยหลักธรรมที่เรียกว่า **“อารยวัฑฒิ”** ประกอบด้วย

๑. ศรัทธา ให้มีความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล

๒. ศีล ให้รักษากายและวาจาให้เรียบร้อยเป็นปกติ

๓. สุตะ ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยการสดับตรับฟังอย่างรอบด้านอยู่เสมอ

๔. จาคะ ให้รู้จักเสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่น

๕. ปัญญา ให้มีความรู้อย่างกว้างขวางชัดเจน รู้จริงในทุกสิ่งทั้งทางโลกและทางธรรม

เนื่องในงาน **“ธอส.ร่วมใจสืบสานวัฒนธรรมไทย”** ประจำปีนี้ อาตมภาพจึงขอฝากธรรมะหมวดที่เรียกว่า “อารยวัฑฒิ” ให้เจริญมั่นคงในใจแต่ละท่าน และในองค์กรของท่านเป็นเบื้องต้น จนเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงามอย่างถาวร เพื่อจะได้ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมของชาติ ให้งอกงามไพบูลย์ได้อย่างไม่มีวันเสื่อมถอย

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย และกุศลธรรมทั้งปวงที่ท่านทั้งหลายมีอยู่ในกาย วาจา และใจ จงดลบันดาลให้ท่านกรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ ตลอดจนสาธุชนที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ สามารถปฏิบัติบริหารกิจการ อันยังประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชน ให้บังเกิดสัมฤทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๒๑ ปี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

เครื่องจำแนกสรรพชีวิตแต่ละจำพวกให้สูงต่ำแตกต่างกันคือ “ปัญญา” ซึ่งแปลว่า “ความรู้ทั่ว” ความรู้ย่อมเป็นเหตุแห่งการดำเนินการทุกอย่างให้บรรลุผล จัดเป็นหนึ่งในอริยทรัพย์ตามพระพุทธานุศาสนี ความรู้ทั่วที่ว่านั้น หากเป็นความรู้ทางโลก ก็ย่อมยังประโยชน์ทางโลกให้สำเร็จ แต่หากเป็นความรู้ทั่วในทางธรรม ก็ย่อมยังประโยชน์ทางธรรม คือความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ให้สำเร็จ ดังนั้น ปัญญาในความหมายของพระพุทธศาสนาจึงไม่ได้หมายถึงความรู้เพื่อยังความเจริญทางวัตถุให้บังเกิดแต่สถานเดียว แต่ยังหมายถึงความรู้ที่จะหยั่งแยกได้ในเหตุผล ดีชั่ว คุณโทษ เพื่อการพิจารณาเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง อันจะยังผลคือความสงบสันติได้ภายในจิตใจตนด้วย

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียมีปรัชญาว่า “บ่อเกิดแห่งปัญญาคือการศึกษาที่กว้างไกล” ย่อมตระหนักดีถึงหน้าที่ขององค์กรอยู่แล้วว่า การศึกษาเรียนรู้สิ่งใดเป็นไปเพื่อความเสื่อม การนั้นย่อมไม่ใช่บ่อเกิดแห่งปัญญา แต่การศึกษาที่มหาวิทยาลัยพึงจัดการให้เป็นไปนั้น ต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างสรรค์แต่ประโยชน์สุขและความเจริญวัฒนาของชาวโลก เพื่อให้นักศึกษาทุกคนผู้เป็นผลผลิตจากการศึกษาสามารถครองตนบนหนทางแห่งคุณธรรมอันดีงาม

ขออำนวยพรให้มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย รุ่งเรืองไพบูลย์ด้วยประสิทธิภาพที่จะสร้างสรรค์สังคมให้อุดมด้วยปัญญาอันเกิดจากการศึกษาที่กว้างไกล สมดังปรัชญาและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยทุกประการ.

๑๔ เมษายน ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในโอกาสที่ชาวราชบุรีจัดพิธีถวายมุทิตาสักการะ
ณ มณฑลพิธี จังหวัดราชบุรี
วันอังคาร ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก

เจริญพร ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดราชบุรี และสาธุชนชาวราชบุรีผู้มีไมตรีจิตทุกท่าน

ขอขอบคุณเพื่อนสหธรรมิก และขออนุโมทนาพุทธศาสนิกชนทุกท่าน ที่พรั่งพร้อมกันมาแสดงน้ำใจไมตรี ในโอกาสที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงสถาปนาให้อาตมภาพ มีตำแหน่งหน้าที่เพื่อกิจการพระศาสนา ตามที่ทรงอาราธนาไว้

อาตมภาพมีกำเนิดเป็นชาวราชบุรี ความผูกพันในฐานะเป็นคนราชบุรี ย่อมเป็นสมมติที่ติดตัวไปทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด หรือสถานะใด เพราะฉะนั้น การที่ได้กลับมานั่งอยู่ท่ามกลางสันนิบาตแห่งน้ำใจไมตรีของคนร่วมบ้านเดียวกัน จึงเป็นความรู้สึกพิเศษ ที่จะสนับสนุนให้อาตมภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ทรงพระมหากรุณาแต่งตั้งไว้ได้อย่างเต็มกำลัง

การออกจากเหย้าเรือนตนไปในสถานะหนึ่งเมื่ออายุ ๒๐ ปี แล้วกลับคืนเหย้า ในต่างเวลา ต่างโอกาส ด้วยสถานะที่ต่างไป นับจนบัดนี้อายุใกล้จะ ๙๐ ปีแล้ว เตือนใจให้อาตมภาพปรารถนาจะปรารภข้อคิดบางประการไว้ ณ ที่นี้ ในฐานะญาติมิตรร่วมบ้านเดียวกัน

สมเด็จพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย ทรงเตือนสรรพชีวิตไว้ให้มีสติระลึกรู้อยู่ทุกขณะว่า **“วัยย่อมผ่านพ้นไปเหมือนขณะทีเดียว”** ในขณะเดียวกันก็ทรงสั่งสอนไว้ว่า **“อย่าปล่อยกาลเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์”**

ท่านทั้งหลายล้วนเป็นผู้มีอายุกันทั้งนั้น ไม่ว่าจะอายุมากหรืออายุน้อยก็ตาม ก็ต่างมีความชราเข้ามาถึงกันแล้วทุกคน ขณะแห่งวัยย่อมล่วงพ้นไปเหมือนขณะทีเดียว ดังนั้น หากท่านปล่อยให้เวลาผ่านล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ ก็เท่ากับว่าท่านกำลังใช้เวลาที่มีอยู่เพียงน้อยนิด ไปอย่างไร้ค่าไร้ความหมาย ยิ่งเราทั้งหลายเพิ่งผ่านวันเถลิงศกของเทศกาลสงกรานต์มา ถ้าว่ากันตามสมมติแห่งปฏิทิน ก็เท่ากับว่าเรามีอายุแก่ลงไปอีกปีหนึ่ง แต่อันที่จริงแล้ว เรามีความแก่ชราคืบคลานเข้ามาทุกลมหายใจเข้าออก จึงขอท่านทั้งหลายจงถามตนเองอยู่เนือง ๆ ว่า ขณะนี้ท่านทำอะไรอยู่ และสิ่งที่ท่านทำนั้น ก่อประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นมากน้อยเพียงไรหรือไม่ ได้สร้างคุณค่าจารึกไว้บนแผ่นดินราชบุรีนี้แล้วหรือยัง สิ่งที่ทำอยู่เป็นโทษต่อผู้อื่นหรือไม่ ส่วนที่ทำมาดีแล้ว ยังควรจะพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอย่างไร หากท่านไม่นึกทบทวนเช่นนี้อยู่เสมอ ความประมาทย่อมเข้าครอบงำ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ปล่อยเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์อย่างน่าเสียดาย

เมื่อเราทั้งหลายทราบดีอยู่ว่าชีวิตนี้เป็นของชั่วคราว ไม่ยืนยาวนัก จึงพึงผูกน้ำใจไว้ให้มั่นคงตรงต่อธรรมะ อย่าประมาทในการสั่งสมคุณงามความดี โดยเฉพาะความมีเมตตากรุณาต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ให้อภัยกัน เอื้อเฟื้อกันด้วยกาย วาจา และด้วยใจจริง คุณธรรมพื้นฐานเหล่านี้ ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคี ยังให้เกิดความผาสุกในครอบครัว ชุมชน และสังคมทุกระดับ ความผาสุกที่สำคัญที่สุด คือความผาสุกร่มเย็นในใจตนย่อมบังเกิดได้อย่างแน่แท้

คำว่า “มุทิตา” หมายถึง ความมีจิตพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความเจริญก้าวหน้า มีลาภ ยศ สรรเสริญ และความสุข ก็พลอยชื่นชมยินดีในสิ่งที่เขาได้รับโดยไม่ริษยา การที่ท่านทั้งหลายมาแสดงความยินดีต่ออาตมภาพ อาตมภาพขออนุโมทนา แต่หากท่านประสงค์จะให้อาตมภาพมีความชุ่มชื่นยินดีมากขึ้น ก็ขอฝาก “มุทิตาธรรม” นั้น กลับคืนไปเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งความสุข ให้ทุกท่านนำกลับไปเร่งเพาะปลูกให้งอกงามในจิตใจ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของเพื่อนร่วมชุมชน ร่วมชาติ และร่วมโลกกับท่านด้วย

หากท่านเป็นผู้มีความยินดีต่อกันอย่างจริงใจ ไม่ริษยา ไม่ทำร้าย ไม่เบียดเบียน ไม่วิวาทบาดหมางกัน อาตมภาพย่อมนับถือว่านั่นคือพรอันเลิศ ของขวัญอันประเสริฐทั้งแก่อาตมภาพเอง และแก่พวกเราทุกคน

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย และกุศลสุจริตธรรมทั้งปวง มีผลแห่งความดีงามจากมุทิตาจิตของท่านทั้งหลายเป็นต้น จงดลบันดาลให้ชาวราชบุรี และสาธุชนทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ ประสบความสุขสวัสดีและเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพสารเวที (ปภาโส)

พระภิกษุในพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ศึกษา ปฏิบัติ และเผยแผ่พระพุทธธรรม ให้ดำรงจิรัฏฐิติ เป็นทางประพฤติเพื่อความพ้นทุกข์ พระภิกษุในสังคมไทยยังมีหน้าที่กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะต้องตั้งตนอยู่ในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ควบคู่ไปกับการอบรมคุณสมบัติอันดีงามให้แก่สมาชิกในสังคม ยิ่งเป็นพระสังฆาธิการด้วยแล้ว ยิ่งมีภารธุระมากขึ้นเป็นทวีคูณ การจะปฏิบัติหน้าที่เหล่านั้นให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัย “ปัญญา” เป็นเครื่องนำทาง ประหนึ่งเรือที่แล่นอยู่ในมหาสมุทรย่อมรู้ทิศทางไปถึงฝั่งที่หมายได้ ก็ด้วยแสงจันทร์อันโอภาสเรืองรอง ต่อให้ดาวเล็กน้อยดวงอื่นจะมีแสงก็ยังสว่างไม่สู้แสงสว่างของพระจันทร์ย่อมยังประโยชน์ในราตรีให้สำเร็จได้เสมอ สมดังภาษิตในสรภังคชาดกที่ว่า

ปญฺญา หิ เสฏฺฐา กุสลา วทนฺติ
นกฺขตฺตราชาริว ตารกานํ
สีลํ สิรี จาปิ สตญฺจ ธมฺม
อนฺวายิกา ปญฺญวโต ภวนฺติ

ความว่า *“คนฉลาดกล่าวว่าปัญญาประเสริฐ เหมือนพระจันทร์ประเสริฐกว่าดาวทั้งหลาย แม้ศีล สิริ และธรรมของสัตบุรุษย่อมไปตามผู้มีปัญญา.”*

พระเทพสารเวที (ปภาโส) เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี (ธรรมยุต) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพระพุทธศาสนาได้ครบถ้วนถูกต้องด้วยสติปัญญา ทั้งยังชี้บอกทางแห่งความเป็นสัตบุรุษผู้กอปรด้วยศีล สิริ และธรรมแก่พุทธบริษัททั้งปวงมาโดยตลอด นามฉายา “ปภาโส” ของท่าน จึงเปรียบดั่งแสงจันทร์อันสว่างไสว ประเสริฐกว่าหมู่ดาวทั้งหลายอย่างแท้จริง

ขอผลแห่งธัมมานุธัมมปฏิบัติที่ท่านได้รักษาไว้เป็นกุศลวิถี จงเป็นแสงประภาสผ่องใสในธรรม ณ สัมปรายภพของพระเดชพระคุณ พระเทพสารเวที (ปภาโส) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เทอญ.

๒๙ เมษายน ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

พิธีเททองหล่อพระพุทธรูปปางถวายเนตร
วันอาทิตย์ ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐
ณ วัดป่ามณีกาญจน์ ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก,
เจริญพร ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และท่านสาธุชนผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ท่ามกลางการประชุมพร้อมเพรียงกันของท่านทั้งหลาย ผู้เป็นหนึ่งในพุทธบริษัท ซึ่งต่างพรั่งพร้อมกันมาบำเพ็ญกุศลหล่อพระพุทธรูป และถวายผ้าป่า ณ วัดป่ามณีกาญจน์ เป็นการสั่งสมบุญไว้ในพระบวรพุทธศาสนา อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการด้วยใจจริง

ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันสร้างพระพุทธรูปด้วยทองคำเป็นวัสดุที่โลกนิยมว่ามีคุณค่าสูงส่ง อีกไม่นานพระพุทธรูปองค์นั้นก็คงแล้วเสร็จ แต่ยังมีข้อควรคำนึงประการหนึ่งที่อาตมภาพปรารถนาจะปรารภ นั่นคือการสร้าง พระพุทธไว้ในใจของพวกเราทุกคน การสร้างพระเช่นนั้นทำได้โดยไม่ต้องตั้ง “พิธี” หากท่านทั้งหลายทราบ “วิธี”

“อนุสติ” ซึ่งแปลว่าความระลึกถึง หรืออารมณ์อันควรระลึกถึงเนือง ๆ จัดเข้าเป็นอารมณ์พระกรรมฐาน มีจำแนกไว้ ๑๐ ประการ แต่อนุสติประการแรก ที่เราทั้งหลายได้ตามระลึกเป็นอารมณ์อยู่เสมอ คือ “พุทธานุสติ” พุทธานุสตินั้นคือการตามระลึกถึงพระพุทธเจ้า เฝ้าน้อมจิตระลึกถึงและพิจารณาพระคุณของพระพุทธองค์อยู่เสมอ นับได้ว่าเป็นอารมณ์พระกรรมฐานที่มีอานิสงส์มาก ที่กล่าวเช่นนี้เพราะอะไร ก็เพราะว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นบรมครูของพุทธบริษัททั้งหลายนั้น ทรงเลิศล้ำด้วย “พระพุทธคุณ” สรุปได้ ๓ ประการ กล่าวคือ

๑. พระปัญญาคุณ พระพุทธองค์มีพระปัญญารอบรู้ถึงความจริงแห่งสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทรงทราบความเป็นจริงของสิ่งเหล่านั้นว่าเป็นอย่างไร และนำความจริงเหล่านั้นมาเปิดเผยชี้แจงแสดงแก่โลก

๒. พระบริสุทธิคุณ พระพุทธองค์ทรงมีพระทัยบริสุทธิ์สะอาดหมดจดจากอาสวกิเลส คือเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย ไม่มีความขุ่นมัวเศร้าหมองภายในพระทัย เหตุที่ทรงบริสุทธิ์สะอาดเช่นนี้ก็เพราะมีพระปัญญาเป็นเครื่องชำระ

๓. พระมหากรุณาคุณ ทรงถึงพร้อมด้วยความกรุณาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย จึงทรงนำความจริงจากการตรัสรู้มาอนุเคราะห์สั่งสอนโลก ให้เราทั้งหลายสามารถรู้ตามพระองค์ได้ ด้วยพระอุตสาหวิริยะอย่างยิ่ง พระคุณข้อนี้ ทำให้ทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสั่งสอนโลกได้จนบังเกิดพระพุทธศาสนา

การที่เราทั้งหลายมาร่วมพิธีเททองหล่อพระพุทธรูป จึงมิใช่เพียงเพื่อเอาบุญเอากุศลจากการสร้างถาวรวัตถุแต่อย่างเดียว หากแต่ควรเอาใจน้อมระลึกถึงพระพุทธคุณไว้เป็นอารมณ์ให้บังเกิดพุทธานุสติ เป็นเครื่องตามระลึกถึงอยู่คู่ใจในทุกขณะจิต เป็นวิถีแห่งการปฏิบัติบูชาด้วยการเร่งอบรมกาย วาจา และใจของตน ให้ถึงพร้อม ด้วยธรรมะของสมเด็จพระบรมศาสดา จงพากเพียรสร้างคุณสมบัติในตน ให้งดงามตามวิถีแห่งพระพุทธคุณเพื่อความสุขความเจริญในชีวิตในสังคมประเทศชาติและในโลกนี้ จนถึงที่สุดแห่งความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้ ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงชี้แจงแสดงหนทางไว้ให้พวกเราแล้ว นั่นแลคืออานิสงส์อันล้ำเลิศอย่างแท้จริง ของการสร้างพระพุทธรูปไว้ในพระบวรพุทธศาสนา

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้ง และขออานุภาพแห่งบุญกุศลที่สาธุชนทุกท่านร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นเหตุปัจจัย นำพาให้ท่านทั้งหลาย เจริญงอกงามในธรรมะ ของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขออำนวยพร

มุทิตาปรารภ
ประทานแก่ พระพรหมวชิรญาณ
เนื่องในมงคลอายุ ๘๐ ปี

ในสังคหวัตถุธรรม อันเป็นหลักแห่งการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน และเป็นหลักแห่งการสังคมสงเคราะห์มีธรรมสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ อัตถจริยา หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น พากเพียรทำงานที่สร้างสรรค์ ด้วยความตั้งใจอย่างดีเลิศ โดยหวังจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ผู้คนทั้งหลาย ถึงพร้อมด้วย “สัทธาสัมปทา” คือความเชื่อถือถูกต้อง “สีลสัมปทา” คือความประพฤติดีงาม “จาคสัมปทา” คือความเสียสละเพื่อผู้อื่น และ “ปัญญาสัมปทา” คือความรอบรู้รอบคอบในสรรพสิ่งทั้งปวง อันย่อมโน้มน้าวน้ำใจสมาชิกของสังคมให้พรั่งพร้อมสมัครสมานกลมเกลียวในอันที่จะสร้างสรรค์แต่ความเจริญรุ่งเรือง

พระพรหมวชิรญาณ (เขมงฺกโร) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยสังคหวัตถุธรรมทั้ง ๔ ประการ โดยเฉพาะข้ออัตถจริยา เป็นที่น่าชื่นชมยกย่อง ดังนั้น เมื่อมงคลวาระแห่งอายุ ๘๐ ปี ของท่านมาบรรจบถึง จึงเป็นที่ปีติโสมนัสยิ่งของพุทธบริษัทผู้ศรัทธาในธัมมานุธัมมปฏิบัติ ข้าพเจ้าขอแสดงมุทิตาจิต มายังท่านผู้เป็นกำลังสำคัญแห่งกิจการพระบวรพุทธศาสนาและการสาธารณสงเคราะห์แก่พหูชนทั้งหลาย ด้วยความปรารถนาดีจากใจจริงมา ณ โอกาสนี้

ขออำนวยพรให้ พระพรหมวชิรญาณ จงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาส ๔๘ ปี
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
วันพุธ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านคณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง ในการที่ท่านทั้งหลาย มาพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศล ให้สำเร็จประโยชน์ สั่งสมบุญนิธิไว้ในพระพุทธศาสนา เนื่องในโอกาส ๔๘ ปีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในวันนี้

ท่านทั้งหลายเป็นบุคลากรหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ มีหน้าที่บำบัดโรคภัยของผู้คนทั้งหลาย การเป็นแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์นั้น เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าเป็นงานหนัก และเหน็ดเหนื่อย แต่ความเหน็ดเหนื่อยที่ว่านั้น อาจเป็นเพียงความเหนื่อยกาย หากท่านสามารถตั้งน้ำใจไว้ในที่ที่ถูกต้อง ท่านย่อมไม่เหนื่อยใจ กลับจะมีแต่ความเบิกบานอิ่มเอมใจด้วยซ้ำ ทั้งนี้ ฐานที่ตั้งที่ถูกต้องแห่งน้ำใจของความเป็นแพทย์คือ “ความกรุณา” คือความสงสาร ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ สมดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงพระนิพนธ์ธรรมภาษิตไว้ว่า **“มหาปุริสภาวสฺส ลกฺขณ์ กรุณาสโห”** ความว่า *“อัชฌาสัยที่ทนไม่ได้เพราะกรุณา เป็นลักษณะของมหาบุรุษ”*

คำว่าบุรุษในที่นี้ไม่ได้หมายถึงผู้ชายแต่เท่านั้น แต่หมายถึงบุคคลทุกเพศ คำว่า “มหาบุรุษ” แปลว่าผู้ยิ่งใหญ่ ความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ที่แท้จึงไม่จำกัดเพศ ไม่จำกัดวัย ไม่จำกัดสถานภาพ ไม่ได้อยู่ที่ยศถาบรรดาศักดิ์ ไม่ใช่อยู่ที่ทรัพย์สินเงินทอง และไม่ใช่อยู่ที่สมมติภายนอกอื่นใด หากแต่อยู่ที่ความมีน้ำใจสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เป็นสำคัญ

ถ้าบุคลากรทางการแพทย์ดูแลผู้เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยความกรุณาอย่างจริงใจ ไม่ใช่คิดว่าสักแต่ทำไปตามหน้าที่ ย่อมเป็นผู้มีจิตใจเบิกบานงดงามด้วยธรรม ย่อมทำให้มีกายสดชื่นแจ่มใสตามไปด้วย ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมอยู่ตลอดเวลา และธรรมย่อมตามรักษาท่านผู้ประพฤติธรรมอยู่เสมอ

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย และกุศลธรรมทั้งปวงที่ท่านทั้งหลายมีอยู่ในกาย วาจา และใจจงดลบันดาลให้ท่านคณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันทุกท่าน ตลอดจนสาธุชน ที่มา ประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ สามารถปฏิบัติบริหารกิจการของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล บังเกิดสัมฤทธิผล เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานเนื่องในทรงเป็นประธานในพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทาน อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก วันจันทร์ ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลายมาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ในวันนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนเราทั้งหลายไว้ว่า บุคคลผู้ปรารถนาจะได้ชื่อว่าเป็น “คนดี” นั้น ต้องมีคุณธรรมพื้นฐานที่รองรับไว้ ประดุจมีผืนแผ่นดินให้หยัดยืน คุณธรรมพื้นฐานที่ว่านั้น คือ “ความกตัญญูกตเวที” คือ รู้คุณของท่านผู้มีอุปการคุณ และประกาศสนองคุณของท่านผู้มีอุปการคุณ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสฺสานำ กตญฺญูกตเวทิตา”** ความว่า “ความกตัญญูกตเวที เป็นพื้นภูมิของคนดี” เพราะฉะนั้น การดูว่าใครเป็นคนดีจริงหรือไม่ ดูได้ไม่ยาก ถ้าบุคคลใดมีลักษณะของคนเนรคุณ ไม่รู้บุญคุณของผู้มีพระคุณ และไม่พยายามสนองพระคุณแก่ผู้มีอุปการคุณเสียแล้ว ก็เป็นบรรทัดฐานบ่งบอกได้ชั้นหนึ่งว่า คนเช่นว่านั้น จะมีคุณธรรมชั้นสูง ต่อยอดขึ้นไปไม่ได้เลย เพราะแม้แต่คุณธรรมพื้นฐานคือความกตัญญูกตเวที ก็ยังไม่มีรองรับไว้เป็นรากฐานของจิตใจตน

พระบรมราชจักรีวงศ์ดำรงอยู่มากว่า ๒๐๐ ปี ก็ด้วยทุกพระองค์มีพระคุณสมบัติ ที่ทรงมุ่งหมายประโยชน์สุขของราษฎรเป็นสำคัญ กล่าวโดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงบริบูรณ์ด้วยพระคุณอันยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทย พร้อมทั้งพระราชทานแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่ชาวโลก เป็นประโยชน์มหาศาลเพียงไรนั้น ทุกท่านย่อมทราบดีแก่ใจแล้ว การที่ท่านทั้งหลายมาร่วมกันบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล ย่อมเป็นที่น่าอนุโมทนา เพราะได้ชื่อว่าทุกท่านมีความกตัญญูกตเวที ต่อพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยพระราชปณิธานแห่งพระมหากษัตริย์พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ย่อมทรงมุ่งประโยชน์สุขของราษฎรตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงควรที่เราทั้งหลายจะได้ตั้งมั่นอยู่บนความสามัคคี สมัครสโมสรกัน ประสานน้ำใจกัน น้อมถวายพระพรชัยมงคล ให้สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงบริบูรณ์ด้วยกำลังพระวรกาย กำลังพระราชหฤทัย และกำลังพระสติปัญญา ในอันที่จะบริหารพระราชภารกิจ เพื่อประเทศชาติและประชาชนโดยสมพระราชประสงค์สืบต่อไป

ท่านทั้งหลายที่มาจากนานาชาติก็คงจะได้เห็นประจักษ์ชัดแล้วว่า ความกตัญญูรู้คุณย่อมอำนวยประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ “การมีแรงบันดาลใจ” ที่จะบำเพ็ญคุณงามความดี ให้สมกับที่ได้เคยรับอุปการคุณจากท่านผู้มีกรุณา หากมนุษยชาติมีความสำนึกในบุญคุณของกันและกัน ไม่เนรคุณกันและกัน เห็นคุณค่าของกันและกัน ก็ย่อมไม่เบียดเบียนกัน “สันติภาพ” ก็จะบังเกิดแก่มนุษยโลกทั้งมวล ได้อย่างแน่แท้

ลำดับต่อนี้ไป อาตมภาพขอเจริญพรเชิญชวนทุกท่านร่วมกันเจริญจิตภาวนาถวายเป็นพระราชกุศล และเพื่อความผาสุกสันติของโลกนี้ ตามรอยพระยุคลบาทของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอเชิญทุกท่านสงบจิต เจริญจิตภาวนาสักห้านาที ณ บัดนี้

พอสมควรแก่เวลาแล้ว ในท้ายที่สุดนี้ อาตมภาพขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีของท่านทั้งหลายที่มุ่งมั่นดำเนินตามวิถีแห่งไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จงดลบันดาลให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดี บรรลุถึงความงอกงามไพบูลย์ในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท
ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา
วันพุธ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ดิถีวิสาขบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว สมเด็จพระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนาเสด็จประสูติมาในที่เจ้าชายสิทธัตถะ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และเสด็จดับขันธปรินิพพาน ล้วนเป็นไปในดิถีเพ็ญเดือนวิสาขะต่างปี หากใคร่ครวญให้ดียิ่งขึ้น ย่อมตระหนักว่า ดิถีอัศจรรย์นี้บอกธรรมแห่งความเป็นพุทธะได้หลายสถาน ด้วยการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะคือการเกิดพระกายมนุษย์ของพระโพธิสัตว์ ผู้จะทรงดับทุกข์แห่งการเวียนว่ายตายเกิด ส่วนการตรัสรู้ของพระโพธิสัตว์พระองค์นั้นก็คือการเกิดบุคคลผู้รู้แจ้ง พ้นความเป็นสามัญมนุษย์สู่ความเป็นสัมมาสัมพุทธะ ครั้นทรงกระจ่างแจ้งเรื่องกลไกของทุกข์แล้ว มิได้ทรงเก็บงำไว้ลำพังพระองค์ แต่ยังทรงพระกรุณาชี้ทางที่จะพ้นวงจรทุกข์อย่างถาวรแก่พหูชนเรื่อยไป ตราบจนวันดับขันธปรินิพพาน แม้การดำรงขันธ์ของพระองค์จะดับสูญ แต่ว่าพระพุทธธรรมอันเกิดปรากฏแล้วยังคงดำรงอยู่เป็นศาสดา เกิดเป็นพระศาสนายั่งยืนมาตราบเท่าทุกวันนี้

คุณค่าของวันวิสาขบูชานอกจากเตือนให้สำนึกในพระพุทธคุณ ยังชวนให้เกิดความสลดสังเวชว่า ความเกิดและความดับนั้นมีขึ้นทุกขณะและเป็นของคู่กัน แม้ในความเกิดพระรูปพระโฉมของพระศาสดา ก็ยังมีความดับไปตามกฎสามัญ ความระลึกชอบได้เช่นนี้ ย่อมสามารถโน้มน้าวพุทธบริษัทผู้เกิดมาแล้วบนโลกนี้ให้เพียรเจริญรอยตาม บนอริยมรรค จนสู่จุดหมายที่เหนือความเกิดและดับ ด้วยการละความหลงจับยึดในสิ่งมายาทั้งปวง คลายความมัวเมา ยึดถือตัวถือตนลง เว้นวางการแบ่งเขาแบ่งเรา อันจะช่วยยุติความเบียดเบียน ก้าวร้าว บาดหมาง และชิงชังกัน เมื่อสมาชิกในสังคมใดทำได้เช่นนั้น ความเมตตากรุณาอย่างยุติธรรมย่อมบังเกิด สรรพชีวิตในสังคมนั้นย่อมอิงอาศัยกัน ได้อย่างปราศจากเวรภัย สันติสุขที่แท้ย่อมปรากฏให้ประจักษ์เห็นจริง ไม่ใช่เพียงแค่อุดมการณ์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้ทรงฟื้นฟูประเพณีวิสาขบูชาไว้ด้วยดีแล้วบนแผ่นดินไทย สมควรที่ชาวไทยจะได้สืบสานพระราชศรัทธา น้อมนำคุณค่าของวันสำคัญนี้มาสู่ตน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลกนี้ให้ไพบูลย์ยิ่งขึ้นไป ถ้าท่านทั้งหลายตั้งมั่นอยู่ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาเมื่อใด ความผาสุกสิริสวัสดิ์ทุกประการย่อมบังเกิดขึ้นเมื่อนั้น.

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชาโลก

วันพุธ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ดิถีวิสาขบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว สมเด็จพระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา เสด็จประสูติมาในที่เจ้าชายสิทธัตถะ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และเสด็จดับขันธปรินิพพาน ล้วนเป็นไปในดิถีเพ็ญเดือนวิสาขะ ต่างปี หากใคร่ครวญให้ดียิ่งขึ้น ย่อมตระหนักว่า ดิถีอัศจรรย์นี้บอกธรรมแห่งความเป็นพุทธะได้หลายสถาน ด้วยการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะคือการเกิดพระกายมนุษย์ของพระโพธิสัตว์ ผู้จะทรงดับทุกข์แห่งการเวียนว่ายตายเกิด ส่วนการตรัสรู้ของพระโพธิสัตว์พระองค์นั้นก็คือการเกิดบุคคลผู้รู้แจ้ง พ้นความเป็นสามัญมนุษย์สู่ความเป็นสัมมาสัมพุทธะ ครั้นทรงกระจ่างแจ้งเรื่องกลไกของทุกข์แล้ว มิได้ทรงเก็บงำไว้ลำพังพระองค์ แต่ยังทรงพระกรุณาชี้ทางที่จะพ้นวงจรทุกข์อย่างถาวรแก่พหูชนเรื่อยไปตราบจนวันดับขันธปรินิพพาน แม้การดำรงขันธ์ของพระองค์จะดับสูญ แต่ว่าพระพุทธธรรมอันเกิดปรากฏแล้วยังคงดำรงอยู่เป็นศาสดา เกิดเป็นพระศาสนายั่งยืนมาตราบเท่าทุกวันนี้

คุณค่าของวันวิสาขบูชานอกจากเตือนให้สำนึกในพระพุทธคุณ ยังชวนให้เกิดความสลดสังเวชว่า ความเกิดและความดับนั้นมีขึ้นทุกขณะและเป็นของคู่กัน แม้ในความเกิดพระรูปพระโฉมของพระศาสดา ก็ยังมีความดับไปตามกฎสามัญ ความระลึกชอบได้เช่นนี้ ย่อมสามารถโน้มน้าวพุทธบริษัทผู้เกิดมาแล้วบนโลกนี้ให้เพียรเจริญรอยตาม บนอริยมรรค จนสู่จุดหมายที่เหนือความเกิดและดับ ด้วยการละความหลงจับยึดในสิ่งมายาทั้งปวง คลายความมัวเมา ยึดถือตัวถือตนลง เว้นวางการแบ่งเขาแบ่งเรา อันจะช่วยยุติความเบียดเบียน ก้าวร้าว บาดหมาง และชิงชังกัน เมื่อสมาชิกในสังคมใดทำได้เช่นนั้น ความเมตตากรุณาอย่างยุติธรรมย่อมบังเกิด สรรพชีวิตในสังคมนั้นย่อมอิงอาศัยกัน ได้อย่างปราศจากเวรภัย สันติสุขที่แท้ย่อมปรากฏให้ประจักษ์เห็นจริง ไม่ใช่เพียงแค่อุดมการณ์

สังคมใดตั้งมั่นอยู่ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาอย่างแท้จริง ความผาสุกร่มเย็นย่อมบังเกิดแก่สังคมนั้น.

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วันอาทิตย์ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย ให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ พร้อมทั้ง ขอแสดงมุทิตาจิต ต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน

ท่านทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอันมีเกียรติภูมิ มีประวัติความเป็นมา คู่กับประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา และประวัติศาสตร์ชาติไทย ย่อมมีหน้าที่ที่จะรักษาเกียรติภูมินั้น ๆ ให้ดำรงคงอยู่กับตนเสมอ บัณฑิตที่จะก้าวออกไปปฏิบัติภารธุระต่าง ๆ ตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบนั้น ต้องมี “ขันติธรรม” ประจำใจ ต้องรู้จักอดทนและอดกลั้น ไม่ยอมตัวยอมใจให้วู่วาม ไปตามเหตุการณ์ ตามอคติ และอารมณ์ที่ตนชอบใจ หรือไม่ชอบใจนั้น

ความอดทนอดกลั้นย่อมก่อให้เกิดการยั้งคิด และเป็นธรรมดาของมนุษย์เรา เมื่อยั้งคิดได้แล้วย่อมมีโอกาสที่จะพิจารณาเรื่องที่ทำ คำที่พูด ทบทวนดูใหม่ได้อีกคำรบหนึ่ง ถ้าท่านทั้งหลายมีสติยับยั้ง และทบทวนการกระทำของท่านอยู่เสมอ ย่อมจะช่วยให้ท่านสามารถวินิจฉัย ที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ ได้ละเอียดถ่องแท้ขึ้นทำให้การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเข้าใจอันกระจ่างขึ้น ความคลาดเคลื่อนจากธรรมหรือบาปอกุศลย่อมจะไม่มีโอกาสกล้ำกรายมาสู่การคิด การพูด และการกระทำของผู้มีความยับยั้งชั่งใจ ถ้าท่านกระทำได้เช่นนั้น ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้รักษาเกียรติของความเป็นบัณฑิต และรักษาเกียรติของมหาวิทยาลัยได้โดยแท้

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานแก่การการประชุมวิชาการประจำปี ๒๕๖๐
เรื่อง “ธรรมะกับคนหูหนวกไทย”
ชมรมศิษย์เก่าวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

สภาวะแห่งความตื่นรู้ในจิตใจมนุษย์นั้น ไม่มีสิ่งใดมาขีดคั่นกั้นขวางได้ หากบุคคลมีความเชื่อความเลื่อมใสในธรรมอันถูกต้องดีงาม มีความวิริยะพากเพียรที่จะปฏิบัติบำเพ็ญให้เป็นไปตามธรรมสุจริตนั้น ด้วยสติความรู้ตัว และด้วยสมาธิความตั้งใจมั่นในกิจอันพึงกระทำ เพราะฉะนั้น เพศ วัย ฐานะ หรือความแตกต่างทางสภาพร่างกาย จึงไม่อาจขัดขวางความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของบุคคลได้ หากผู้นั้นมีศรัทธา วิริยะ สติ และสมาธิ อย่างถูกต้องชอบธรรม

การที่ผู้พิการทางกายจะเข้าถึงธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นั้น แท้จริงแล้วจึงไม่แตกต่างจากผู้ไม่มีกายพิการ เพราะไม่มีสิ่งใดจะเป็นอุปสรรคขวางกั้นไม่ให้บุคคลใด ๆ จะเข้าถึงธรรมได้เลยหากผู้นั้นมีความเชื่อความเลื่อมใสอย่างสัมมาทิฐิ ในทางตรงกันข้าม หากว่าคนที่มีกายประสาทสมบูรณ์แต่กลับมีความพิการทางศรัทธาที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมก็เท่ากับว่าเขาเหล่านั้นเป็นคนพิการทางใจ ตกอยู่ในฐานะด้อยโอกาสกว่าคนพิการทางกายหลายเท่านัก

ขออนุโมทนาสาธุการที่ชมรมศิษย์เก่าวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล จัดการประชุมวิชาการประจำปี ๒๕๖๐ เรื่อง “ธรรมะกับคนหูหนวกไทย” ขออำนวยพรให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงสมดังวัตถุประสงค์ จงทุกประการ.

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เป็นวันแรก ในวันเสาร์ ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย ให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ พร้อมทั้งขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคน

ท่านทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต เป็นบุคคลที่โลกนิยมว่ามีความรู้ความสามารถขั้นอุดม ย่อมถูกคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องมีปัญญารอบรู้ในศาสตร์สาขาที่ท่านเล่าเรียนมา ความคาดหวังเช่นนั้นอาจสมหวังของผู้คาดบ้าง ไม่สมหวังบ้างเป็นธรรมดา ความจริงข้อนี้ บัณฑิตทั้งหลายจึงควรหยิบยกขึ้นมาเตือนใจตนอยู่เสมอว่า การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าในวิชาความรู้และทักษะความสามารถนั้น เป็นหน้าที่ที่บัณฑิตต้องปฏิบัติบำเพ็ญให้เป็นไปอยู่เสมอ จนตลอดชีวิต เพราะการหยุดอยู่กับที่โดยมั่นใจว่าตนรู้มากแล้ว ฉลาดเฉลียวพอแล้ว ย่อมเสมอด้วยการถอยหลังตกต่ำลงไปทุกที ทั้งนี้ อาจมิใช่เพราะว่าท่านทั้งหลายโง่เขลาลง หรือเลวทรามลง แต่เป็นเพราะว่าคนอื่น ๆ เขาไม่หยุดก้าวเดิน เขาเหล่านั้นจึงเดินก้าวล้ำนำหน้าไปไกล ผู้ที่หยุดความอุตสาหะพากเพียรที่จะอบรมกาย วาจา และใจของตน ให้ดีขึ้น จึงเสมอด้วยการถอยหลังลงไปสู่ความเสื่อมอยู่ทุกขณะ บุคคลผู้ประพฤติเช่นนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงนิยามไว้ว่าเป็นบุคคลผู้ประมาท เปรียบได้ดั่งบุคคลที่ตายแล้ว ไม่สามารถจะดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ เพราะฉะนั้น หากบัณฑิตมุ่งความเจริญงอกงามในชีวิต ก็ขอจงมุ่งมั่นพัฒนาความรู้ความสามารถของตน ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้นไป ตามวิถีแห่งความไม่ประมาทเถิด

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เป็นวันที่สอง ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันที่สอง ขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน ด้วยความปรารถนาดีอย่างจริงใจ

เมื่อวานนี้ อาตมภาพได้ปรารภข้อคิดเรื่องการพัฒนาตนให้งอกงามยิ่ง ๆ ขึ้น โดยไม่หยุดยั้ง เพราะการหยุดก็เสมอด้วยการถอยหลัง คนอื่นเขาก้าวล้ำนำหน้าคนอยู่กับที่ไปหมด บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจึงจะหยุดพัฒนาตนให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไปไม่ได้เลย วันนี้จะขอปรารภวิธีสร้างพลัง สำหรับพัฒนาตนให้งอกงามยิ่งขึ้นเป็นข้อคิดให้แก่บัณฑิตใหม่ไว้นำไปพินิจพิจารณาต่อไป

พลังสำคัญที่จะผลักดันตนไปสู่การพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปนั้นมีอยู่ ๕ ประการ ประการแรก บัณฑิตต้องมีความเชื่อมั่นหรือศรัทธาในสิ่งที่ดีงามตนเองจะกระทำ หรือกระทำอยู่ ครั้นมีความเชื่อมั่นแล้วก็จะมีวิริยะ มีแรงบันดาลใจให้บังเกิดความพากเพียร สามารถตั้งตนไว้ให้ปราศจากความเกียจคร้าน เมื่อบำเพ็ญกรณียกิจไปด้วยความขยันหมั่นเพียร ก็ต้องมีสติความระลึกได้อยู่ทุกขณะ ต้องไม่ประมาทเผลอไผลในหน้าที่การงานของตน เป็นกำลังประการที่สาม พอมีสติระลึกได้ในสิ่งที่ตนทำก็จะมีสมาธิตั้งมั่นจดจ่อแน่วแน่ในกิจการทั้งปวง เป็นประการต่อมา ส่วนพลังสำคัญประการสุดท้ายที่จะควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างไว้ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ถูกต้อง และดีงาม ก็คือ พลังปัญญา ได้แก่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่กระทำ บุคคลใดมีธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ย่อมได้ชื่อว่ามีพละกำลังอันวิเศษ ที่จะนำพาความรุ่งเรืองสำเร็จมาสู่ตนได้อย่างแน่นอน

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม จงอำนวยผล อันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

การศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นเครื่องหมายสำคัญของความเจริญในชีวิตระดับหนึ่งตามที่โลกนิยม บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาอาจมีทางเลือกในชีวิตแตกต่างกันไป บ้างก็อาจออกไปประกอบอาชีพการงาน บ้างก็ไปศึกษา เล่าเรียนต่อในระดับที่สูงยิ่งขึ้นไป แต่ไม่ว่าท่านจะออกไปประกอบกิจการการงานใด ๆ ขอให้รำลึกไว้เสมอว่า ท่านจะต้องประสบพบเจอกับผู้คนอีกมากมาย ซึ่งจะทำให้รู้สึกพอใจบ้างหรือขัดใจบ้างเป็นปรกติธรรมดา บุคคลผู้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตจึงพึงมีสติยับยั้งในอันที่จะแสดงความคิด บทบาท หรือท่าทีอย่างชาญฉลาดต่อผู้เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ไม่ว่าในฐานะใด ๆ ด้วยมิตรไมตรี พึงลดละการหาเรื่องทะเลาะบาดหมางกัน จงตั้งน้ำใจไว้ที่ความ “เมตตา” ปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์อย่างเสมอหน้า อันจะทำให้การดำเนินชีวิตของบัณฑิตมีความราบรื่นร่มเย็น เป็นกระแสแห่งน้ำใจดี ที่สื่อสารส่งต่อถึงกันจนครอบคลุมคุ้มครองสังคมโลกได้ สมดังธรรมภาษิตที่ว่า **“โลโกปตฺถมฺภิกา เมตฺตา”** เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลก ฉะนั้น

ขอแสดงความชื่นชมยินดีแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ และขออำนวยพรให้บัณฑิตทุกคนจงประสบความสุขสวัสดี มีสรรพกำลังในการประกอบกรณียกิจเพื่อยังประเทศชาติให้เจริญวัฒนาถาวรสืบไป.

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่คณะผู้อำนวยการโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

การศึกษาตามหลัก “ไตรสิกขา” ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือกระบวนการการศึกษา ๓ ประการ เพื่อการบรรลุเป้าหมายอันดีงามของชีวิต ประกอบด้วย ประการที่หนึ่ง **ศีล** คือการรักษากายและวาจาของตนให้เป็นปรกติในวินัยหรือระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้เกิดวาจาชอบ การกระทำชอบ และการประกอบอาชีพชอบ ประการที่สอง **สมาธิ** คือการฝึกอบรมจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความเพียรชอบ มีความระลึกชอบ และมีจิตสำนึกชอบ เพื่อพัฒนาดุลยภาพแห่งกายและจิต เกื้อหนุนให้การศึกษาและการดำเนินชีวิตเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพสูงสุดเมื่อดำเนินกระบวนการรักษากายและวาจาให้เป็นปรกติ มีสมาธิตั้งมั่นแล้ว คุณสมบัติประการสำคัญที่สุด คือ **ปัญญา** คือกระบวนการสร้างความหยั่งรู้ อันจะยังผลให้เกิดทัศนะ ความเชื่อ ค่านิยมที่ถูกต้อง มีความตริตรองที่ชอบ เป็นเครื่องควบคุมกำกับวิถีการดำรงชีวิตย่อมบังเกิดได้โดยง่าย

ผู้บริหารทางการศึกษาระดับผู้อำนวยการโรงเรียนและอาสาสมัครผู้ทรงคุณวุฒิประจำโครงการกองทุน การศึกษาย่อมมีอุดมการณ์ของความเป็นครูอยู่เป็นพื้นฐานแห่งการปฏิบัติภารกิจ และย่อมมุ่งความเจริญในชีวิตของศิษย์ทั้งปวงเป็นสำคัญอยู่แล้ว หากได้พิจารณาน้อมนำหลักไตรสิกขาไปเป็นแนวทางของการบริหารการศึกษา ย่อมยังความเจริญก้าวหน้ามาสู่การบริหารตนและบริหารองค์กร อีกทั้งเป็นวิถีการอบรมสั่งสอนแก่ผู้เรียนให้งอกงาม ด้วยความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำพาตนและสังคมไทยให้รุ่งเรือง นับเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้อย่างดีที่สุด

ขออำนวยพรให้โครงการกองทุนการศึกษาตามพระราชดำริ ฯ บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ.

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ในโอกาสเสด็จไปทรงประทานพัด โล่ ย่าม และเกียรติบัตร แก่เจ้าอาวาสวัด ที่ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด ประจำปี ๒๕๕๙ วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส ท่านพระเถรานุเถระเพื่อนสหธรรมิก และท่านสาธุชนทุกท่าน

ในนามคณะสงฆ์ ผมขอแสดงมุทิตาจิต ต่อท่านเจ้าอาวาสวัด ที่ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด ประจำปี ๒๕๕๙ ทุกท่าน

การพัฒนาวัดให้วัฒนาสถาพรในทุกด้านนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย วัดแต่ละแห่งย่อมมีประวัติความเป็นมา มีสภาพชุมชนโดยรอบ มีสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีลักษณะเด่นและด้อยที่แตกต่างกันไป การพัฒนาวัดให้เพิ่มพูนข้อดีเด่น และขจัดปัดเป่าข้ออ่อนด้อย ให้น้อยลงที่สุดหรือให้หมดสิ้นไปนั้น ต้องใช้ความพากเพียรเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อท่านทั้งหลายผู้ได้ชื่อว่าเป็น “สมภาร” มีหน้าที่รับภารธุระของวัด ได้สู้อุตส่าห์ทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมุ่งมั่นพัฒนาสร้างสรรค์อารามของท่านให้พัฒนาขึ้นย่อมเป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุการ

การบริหารงานใด ๆ ก็ตาม ย่อมต้องคำนึงถึง “ผลสัมฤทธิ์” ของงานเป็นเป้าหมายสำคัญ ผลผลิตแห่งการพัฒนาอาจถูกชี้วัดได้ด้วยวัตถุปัจจัย ความเหมาะสมของเสนาสนะ ความเรียบร้อยงดงามของการจัดการความสะอาดรื่นรมย์สมเป็นอาราม ความสามารถในการดูแลศิลปวัตถุอันมีคุณค่าของวัด หรือการบ่งชี้ความสำเร็จด้วยสถิติตัวเลขชี้วัดต่าง ๆ ในเชิงวัตถุธรรมที่ปรากฏให้เห็นเป็น “ศาสนวัตถุ”

ผลประเภทนี้แม้สร้างไม่ง่าย เพราะต้องใช้กำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญาของชาววัดทุกฝ่ายสามัคคีกันสร้างสรรค์อนุรักษ์ และพัฒนา ทั้งยังต้องอาศัยกำลังทรัพย์ของญาติโยมผู้มีศรัทธาอีกด้วย แต่ก็ไม่ควรจะเป็นเป้าหมายเดียวของงานพัฒนา

ผลแห่งงานพัฒนาที่ควรมุ่งหมายยิ่งไปกว่านั้นก็คือผลลัพธ์เชิง “ศาสนธรรม” ซึ่งเป็นเครื่องชี้นำชุมชนและประเทศชาติไปสู่ความรุ่งเรืองไพบูลย์อย่างยั่งยืน ท่านเจ้าอาวาสต้องคำนึงอยู่เสมอว่า หน้าที่ของพระภิกษุสามเณร คือการรักษาและเผยแผ่พระพุทธธรรม ให้ดำรงตั้งมั่นในโลกนี้ตราบนานเท่านาน หากการพัฒนาศาสนวัตถุศาสนสถาน มุ่งทิศทางที่ไม่เป็นไปเพื่อการดำรงอยู่ยั่งยืนนานของพระพุทธศาสนาและไม่จรรโลงวัฒนธรรมของชาติแล้ว ก็เท่ากับเป็นความสำเร็จปลอม ไม่ใช่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอันจักซึมซาบสู่จิตใจของบรรดาพุทธบริษัทได้อย่างแท้จริง

โอกาสที่เราได้มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ ผมจึงขอฝากข้อคิดข้างต้นไว้ด้วยความปรารถนาดีจากใจจริง และขอถวายกำลังใจให้ท่านสามารถพัฒนาวัดของท่านให้ดีงามยิ่ง ๆ ขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องสร้างอะไร ๆ ขึ้นใหม่ให้ใหญ่โตหรูหราก็ได้ แต่ขอให้วัดของท่านเรียบร้อยเป็นระเบียบ เหมาะสมเพียงพอต่อความเป็นอาราม ไม่ชำรุดทรุดโทรม ขอให้อนุรักษ์ศาสนวัตถุที่ทรงคุณค่าคู่วัดไว้ให้ดี อย่าทำให้สูญหายทำลาย และขอให้เผยแผ่ศาสนธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ซึมซาบสู่หัวจิตหัวใจของพระเณรในปกครอง ตลอดจนผู้คนในชุมชนได้โดยแท้จริง นั่นแลคือการพัฒนาวัดอย่างยั่งยืน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติทั้งปวง เป็นเหตุปัจจัยเกื้อหนุน ให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านผู้เป็นเพื่อนสหธรรมิก ตลอดจนสาธุชนพุทธบริษัททุกท่าน ที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงสำเร็จสมมโนรถดั่งปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระโอวาท
ในโอกาสเสด็จไปทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค
วันจันทร์ ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐
ณ วัดพิชยญาติการาม กรุงเทพมหานคร

ท่านพระสังฆาธิการ พระเถรานุเถระเพื่อนสหธรรมิกพระภิกษุสามเณรเปรียญใหม่และสาธุพุทธบริษัททุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติแทนพระองค์ ในการทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค พร้อมทั้งมอบประกาศนียบัตรประโยค ๑-๒ ในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ในวันนี้ ขออนุโมทนาสาธุการด้วยความยินดีและชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง

พระภิกษุสามเณร ผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค จนได้รับพระราชทานเกียรติยศอันน่าภาคภูมิใจในวาระนี้ และที่สอบผ่านประโยค ๑-๒ ทุกรูป คงตระหนักดีแล้วว่าการศึกษาพระบาลี เพื่อรักษาพระปริยัติศาสนา ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ดำรงคงมั่นอยู่คู่โลกสืบไปนั้น มีคุณค่าและความหมายเพียงไร แน่นอนว่าการเล่าเรียนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับที่สูงขึ้นไปนั้น ระดับความยากที่ท่านทั้งหลายต้องใช้ความวิริยอุตสาหะพากเพียร ก็ต้องเพิ่มมากขึ้นไปกว่าเดิม เป็นธรรมดา

ความเพียรนั้น เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ บุคคลใดปราศจากความเพียรในการประกอบกิจการงานที่สุจริต เกียจคร้านที่จะนำความเจริญมาสู่ตนและส่วนรวม บุคคลนั้นย่อมตกอยู่ในฐานะที่ไม่ปลอดภัย ตกเป็นผู้ประมาท ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงย้ำเตือนไว้ว่า

“โกสชฺชํ ภยโต ทิสฺวา วิริยารมฺภญฺจ เขมโต
อารทฺธวิริยา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี”

แปลความว่า *“ท่านทั้งหลายจงเห็นความเกียจคร้านว่าเป็นภัย และเห็นการปรารภความเพียรว่าเป็นความปลอดภัย แล้วปรารภความเพียรเถิด นี้เป็นพุทธานุศาสนี”*

พระมหาเปรียญและสามเณรเปรียญใหม่ทุกรูป รวมทั้งท่านที่สอบไล่ได้ประโยคเบื้องต้น เป็นผู้ปรารภความเพียรมาแล้วในระดับหนึ่ง แต่ขอท่านอย่าพึงพอใจแต่เพียงเท่านี้ อย่าปล่อยให้ความเกียจคร้านเป็นภัย คืบคลานเข้าหาตัวโดยเด็ดขาด ขอจงมีฉันทะ และวิริยะ ที่จะพากเพียรศึกษาพระบาลีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปจนถึงชั้นสูงสุด เพื่อช่วยกันรักษาพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาให้ถูกแท้ต่อความหมาย ไม่ให้ถูกบิดเบือนเฉไฉไปจากความจริงที่ถูกต้อง และขอจงประกาศธรรมเหล่านั้นเป็นแสงสว่างทางปัญญาแก่โลกนี้ต่อไป อันเป็นการเฉลิมพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้เป็นพระบรมราชูปถัมภกแห่งการศึกษาพระบาลีที่ท่านทั้งหลายได้ร่ำเรียนอยู่นี้อีกด้วย

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระธรรมเทศนา

“ทัสสนานุตตริยกถา”

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประทานเนื่องในวันอาสาฬหบูชา

วันเสาร์ ที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทธสฺส

เอวํ พุทฺธํ สรนฺตานำ ธมฺมำ สงฺฆญฺจ ภิกฺขโว

ภยำ วา ฉมฺภิตตฺตำ วา โลมหำโส น เหสฺสติ

ดิถีอาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระพุทธรัตนะได้ทรงแสดงปฐมเทศนาด้วยพระธรรมรัตนะ อันมีนามว่า “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” โปรดปัญจวัคคีย์ ณ อิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นการเริ่มประกาศพระศาสนา กระทั่งบังเกิดมีพระอริยสงฆ์ ก่อกำเนิดพระสังฆรัตนะ ครบถ้วนพร้อมเป็น “พระรัตนตรัย” ณ ดิถีเพ็ญเดือนอาสาฬหะ เพราะฉะนั้น วันอาสาฬหบูชาจึงเป็นโอกาสสำคัญที่พุทธบริษัทจักได้น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ย้ำเตือนจิตใจตนให้มุ่งประพฤติตามหนทางแห่งอริยมรรค ตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาได้ทรงแสดงไว้เป็นครั้งแรกในดิถีเช่นนี้

ท่านทั้งหลายผู้เป็นพุทธศาสนิกชน คงเคยปฏิญาณตนถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง ที่ระลึกกันมาแล้วทุกคน ด้วยถ้อยคำภาษาบาลีว่า **พุทฺธำ สรณำ คจฺฉามิ, ธมฺมำ สรณำ คจฺฉามิ, สงฺฆำ สรณำ คจฺฉามิ** เป็นต้น ณ โอกาสคล้ายวันบังเกิดพระรัตนตรัยครบองค์สาม จึงขอเชิญชวนทุกท่านทบทวนความหมายของคำปฏิญาณ ที่ประกาศตนอยู่เสมอว่าแท้จริงแล้วมีสาระลึกซึ้งมากกว่าเพียงแค่พิธีกรรม ถ้าท่านเป็นผู้มีพระไตรสรณคมน์คอยนำทางชีวิตอยู่ทุกขณะจิต ก็ย่อมมีความเคารพยำเกรงในคำสั่งสอนของพระศาสดา ย่อมมีความละอายชั่วกลัวบาป ไม่กล้าประพฤติล่วงละเมิด “ศีล” ซึ่งเป็นการปิดประตูสู่ความตกต่ำ และย่อมขวนขวายที่จะประพฤติ “ธรรม” ซึ่งเป็นการเปิดประตูสู่ความเจริญงอกงาม ถ้าทำได้ตามนั้น ความศักดิ์สิทธิ์แห่งคุณพระรัตนตรัยย่อมมีอยู่จริง และย่อมดลบันดาลให้ท่านประสบความสุขความเจริญได้อย่างเห็นแจ้งประจักษ์จริง ด้วยผลจากความดีงามที่ท่านเพียรประพฤติตามพระพุทธธรรมนั่นเอง ไม่ใช่ด้วยอานุภาพลี้ลับซึ่งเหนือการพิสูจน์แต่อย่างใด

สัญชาตญาณของสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้นย่อมมีความหวาดกลัว ความครั่นคร้าม ความขนพองสยองเกล้าในสิ่งทั้งหลายที่ตนไม่รู้เท่าทัน ไม่อาจควบคุมได้ เป็นธรรมดา เราทั้งหลายผู้เป็นมนุษย์ ย่อมต้องเคยประสบกับความหวาดกลัวมาแล้วทั้งสิ้น อย่างธรรมดาสามัญที่สุดซึ่งทุกชีวิตที่เกิดมาแล้วจำต้องประสบก็ได้แก่ ความแก่ ความเจ็บ และความตาย มนุษย์จึงพากันไปพึ่งพาสิ่งเร้นลับต่าง ๆ ที่รู้สึกว่ามีอำนาจเหนือตน เช่น ต้นไม้ ภูเขา เทวดา ผีสางต่าง ๆ ซึ่งสรรพสิ่งเหล่านั้นจะเป็นที่พึ่งที่ป้องกันภัยคอยปัดเป่าความขนพองสยองเกล้าให้เราทั้งหลายได้เสมอไปนั้นก็หามิได้ สมเด็จพระบรมศาสดาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จึงได้ตรัสสอนใจเราถึงวิธีแก้ความหวาดกลัว ครั่นคร้ามในภัยทั้งหลายไว้ ดังที่เชิญมาเป็นนิกเขปบทเบื้องต้นว่า **เอวำ พุทฺธำ สรนฺตานำ ธมฺมำ สงฺฆญฺจ ภิกฺขโว** เป็นต้น แปลความว่า *“ภิกษุทั้งหลาย, เมื่อบุคคลระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ อยู่อย่างนี้ ความกลัว ความครั่นคร้าม ขนพองสยองเกล้า จักไม่มี.”*

วิธีที่จะระลึกหรือเข้าถึงคุณพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งเป็นที่ระลึกและเป็นที่ป้องกันภัยทั้งหลายได้นั้น เบื้องต้นจึงพึงทำการเห็นอันเลิศให้เกิดขึ้นในตนก่อน **“ความเห็น ไม่มีความเห็นอื่นยิ่งกว่า”** นั้น ในภาษาบาลีเรียกว่า **“ทสฺสนานุตตริยํ”** แล้วสิ่งใดเล่าเป็นการเห็นอันประเสริฐสุด ยิ่งกว่าการเห็นอื่น ๆ *เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า* ได้ประทานพระอรรถาธิบายไว้ความว่า

“การเห็นการดูอะไร ๆ นี้มีมาก แต่รวมเข้าโดยประสงค์จะกล่าวในที่นี้ก็เป็น ๒ อย่างเท่านั้น คือความเห็นอย่างเลวทราม ๑ ความเห็นอย่างประเสริฐสุด ๑”

บุคคลดูมหรสพการเล่นต่าง ๆ อย่างหนึ่งอย่างใดพร่ำเพรื่อ ไม่เป็นเวลาก็ดี แม้ดูเป็นครั้งคราวก็ดี ดูของที่แปลกแรกมียังไม่เคยเห็น เช่น ช้างเผือก เป็นต้นก็ดี เป็นความเห็นอย่างเลวทรามทั้งนั้น เพราะสิ่งที่ให้เห็นเหล่านั้นไม่ประกอบด้วยประโยชน์อย่างดีแท้แก่ผู้เห็น ไม่ชักจูงผู้เห็นให้ดำเนินไปสู่ความดีแท้ การไปมาหาสู่พบเห็นสมณพราหมณ์หรือใครก็ตามที่มีความเห็นผิดปฏิบัติผิด ก็เป็นความเห็นอันเลวทรามเช่นกัน เพราะผู้มีความเห็นผิดปฏิบัติผิดเหล่านั้น ย่อมจะชักจูงผู้ไปมาหาสู่พบเห็นกับตนให้เป็นคนมีความเห็นผิดเหมือนตนก็เป็นได้ เมื่อจะรวมความเห็นอย่างเลวทรามขึ้นกล่าวให้สิ้นเชิง การเห็นบุคคลหรือวัตถุอันใดอันหนึ่งที่ไม่ยังให้ผู้เห็นเบื่อหน่าย ในความเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ไม่ให้ราคะ โทสะ โมหะ จางจืดลง ไม่ให้ราคะ โทสะ โมหะดับระงับไป ไม่ให้ตรัสรู้มรรคผลทำนิพพานให้แจ้ง การเห็นบุคคลหรือวัตถุนั้น ๆ เป็นความเห็นอย่างเลวทรามทั้งสิ้น

บุคคลผู้มีความเชื่อมั่นไม่หวั่นไหว มีความรักมั่นเลื่อมใสยิ่งแล้ว ไปเฝ้าพระตถาคตพุทธเจ้า หรือไปหาพระอริยสาวกของพระตถาคตพุทธเจ้า ความไปพบเห็นท่านผู้สิ้นอาสวะนี้เป็นความเห็นอย่างประเสริฐสุด เพราะว่าพระตถาคตพุทธเจ้าหรือพระอริยสาวกของพระตถาคตพุทธเจ้า ย่อมจะแนะนำผู้ไปมาหาสู่พบเห็นท่านให้ปฏิบัติดีชอบ ตามความสามารถของผู้พบเห็นท่าน แล้วได้ฟังธรรมคำสั่งสอนของท่าน แลพระสรีรกายของพระตถาคตเจ้าอันประกอบด้วยมหาปุริสลักษณะ ๓๒ ทั้งพระองค์เป็นผู้สิ้นกิเลสอาสวะ และพระอริยสาวกก็เป็นผู้สิ้นกิเลสอาสวะ ย่อมเป็นที่ตั้งแห่งความเชื่อความเลื่อมใสของผู้ได้เห็น ทำผู้ได้เห็นถึงพระพุทธเจ้าแลพระอริยสาวกนั้นเป็นสรณะที่ระลึกก็ได้ เมื่อพระพุทธเจ้าแลพระอริยสาวกปรินิพพานเสียแล้ว บุคคลผู้มีความเชื่อ ความรักมั่นเลื่อมใสอย่างยิ่ง ก็ย่อมได้ดูได้เห็นพระพุทธรูปปฏิมากร อาจให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ได้ดังพระองค์ยังดำรงพระชนม์อยู่

ก็แต่การเห็นพระพุทธเจ้าหรือพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าเมื่อยังมีพระชนม์อยู่ ก็ต้องอาศัยความเชื่อความเลื่อมใสต่อปัญญาเครื่องตรัสรู้ของพระองค์โดยอาการอันสนิท หรือการเห็นพระพุทธรูปปฏิมากร ก็ต้องอาศัยการเห็นด้วยความเชื่อความเลื่อมใสต่อปัญญาเครื่องตรัสรู้ของพระองค์โดยอาการอันสนิท เพราะฉะนั้น การได้เห็นเมื่อพระองค์ยังมีพระชนม์อยู่ หรือเห็นพระพุทธรูปปฏิมากรจะว่าไม่ต่างกันก็ได้ เพราะหมายความว่าเห็นด้วยความเชื่อ ความเลื่อมใสเป็นประมาณ การเห็นพระพุทธเจ้าหรือพระอริยสาวกจึงเป็นการเห็นอย่างประเสริฐสุด ไม่มีการเห็นผู้อื่นจะสู้ได้

อนึ่ง พระพุทธภาษิตอันพระบรมศาสดาตรัสแก่พระวักกลิว่า ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นชื่อว่าเห็นเราผู้ตถาคต ผู้ใดเห็นเราผู้ตถาคตผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม นี้ก็ได้ความชัดว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรมก็เป็นของอันพระพุทธเจ้าตรัสรู้ แม้พระอริยสาวกก็ได้ฟังธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ตรัสสอนตนแล้ว ได้ตรัสรู้ธรรมตามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพระธรรมพระสงฆ์จะว่าเนื่องเป็นอันเดียวกันก็ได้ เพราะฉะนั้นความเห็นธรรมจึงเป็นความเห็นอย่างประเสริฐสุด เมื่อจะรวมความเห็นอย่างประเสริฐสุดขึ้นกล่าวให้สิ้นเชิงแล้ว การเห็นสิ่งใดที่ทำผู้เห็นให้ถึงความบริสุทธิ์ ให้ล่วงโสกะปริเทวะทั้งหลายเสีย ให้เหล่าทุกข์โทมนัสดับไป ให้บรรลุอริยมรรคผล ทำให้แจ้งพระนิพพาน ความเห็นนั้นเป็นความเห็นอย่างประเสริฐสุด เพราะฉะนั้นสภาพที่จะให้สัตว์ผู้เห็นถึงความบริสุทธิ์เป็นต้นนั้น ก็ได้แก่ ‘ธรรม’ นั่นเอง ธรรมก็คือของจริงอย่างประเสริฐ ๔ ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ความเกิด ความแก่ ความตาย ความแห้งใจ ความร่ำไรรำพัน ความช้ำกาย ความเสียใจ ความคับใจความประจวบสิ่งที่ไม่เป็นที่ชอบใจ ความพลัดพรากจากสิ่งที่ชอบใจ ความไม่ได้สิ่งที่ปรารถนาสมหวัง ล้วนเป็นทุกข์แต่ละอย่าง ๆ โดยย่อ อุปาทานขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็เป็นทุกข์ อันนี้เป็นของจริงอย่างประเสริฐ คือ ทุกข์

ตัณหาความดิ้นรนอันจะก่อให้กองทุกข์เกิดอีก ประกอบด้วย ความยินดีด้วยอำนาจความเพลิน มักเพลิดเพลินยิ่งในอารมณ์นั้น ๆ มี ๓ ประการ คือ กามตัณหา ความดิ้นรนทะยานอยากในอารมณ์ที่ใคร่ ภวตัณหา ความดิ้นรนทะยานอยากในความมีความเป็น วิภวตัณหา ความดิ้นรนทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อันนี้เป็นของจริงอย่างประเสริฐคือ สมุทัย

ความดับตัณหานั้นไม่ให้เหลือ ความสละละคลายตัณหานั้น ความไม่พัวพันในตัณหานั้น อันนี้เป็นของจริงอย่างประเสริฐคือ นิโรธ

หนทางประกอบด้วยองค์ ๘ คือสัมมาทิฐิ-ปัญญาเห็นชอบ, สัมมาสังกัปโป-ดำริชอบ, สัมมาวาจา-กล่าวชอบ, สัมมากัมมันโต-การงานชอบ, สัมมาอาชีโว-เลี้ยงชีพชอบ, สัมมาวายาโม-พยายามชอบ, สัมมาสติ-ระลึกชอบ, สัมมาสมาธิ-ตั้งจิตชอบ

ความรู้เห็นในอริยสัจ ๔ ชื่อ สัมมาทิฐิ, ดำริในความออกไปจากกาม ดำริในความไม่พยาบาท แลดำริในความไม่เบียดเบียน ชื่อ สัมมาสังกัปโป, เว้นจากเจรจามุสาวาท เว้นเจรจาส่อเสียด เว้นเจรจาหยาบ และเว้นเจรจาโปรยเสียซึ่งประโยชน์ ชื่อ สัมมาวาจา, เว้นฆ่าสัตว์ เว้นถือเอาข้าวของที่เจ้าของไม่ให้ แลเว้นเมถุนธรรม ชื่อ สัมมากัมมันโต, ละการเลี้ยงชีพผิด สำเร็จชีวิตอยู่ด้วยการเลี้ยงชีพชอบ ชื่อ สัมมาอาชีโว, เพียรไม่ให้บาปอกุศลที่ยังไม่เกิดขึ้นเกิดขึ้น เพียรละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรให้กุศลที่ยังไม่เกิดขึ้นเกิดขึ้น เพียรให้กุศลที่เกิดขึ้นแล้วเจริญยิ่งขึ้นไป ชื่อ สัมมาวายาโม, พิจารณากายเป็นอารมณ์ พิจารณาเวทนาเป็นอารมณ์ พิจารณาจิตเป็นอารมณ์ แลพิจารณาธรรมเป็นอารมณ์ ชื่อ สัมมาสติ

๑. ได้ปฐมฌาน อันประกอบด้วยองค์ ๕ คือ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา
๒. แล้วได้ทุติยฌาน อันประกอบด้วยองค์ ๓ คือ ปีติ สุข เอกัคคตา
๓. แล้วได้ตติยฌาน อันประกอบด้วยองค์ ๒ คือ สุข เอกัคคตา
๔. แล้วได้จตุตถฌาน อันประกอบด้วยองค์ ๒ คือ เอกัคคตา อุเบกขา ชื่อ สัมมาสมาธิ

อันนี้เป็นของจริงอย่างประเสริฐ คือ มรรค

ทุกข์เป็นตัวผลมาแต่สมุทัย สมุทัยคือตัณหาเป็นตัวเหตุให้เกิดทุกข์ เกิดนิโรธคือพระนิพพานเป็นตัวผลมาแต่มรรค มรรคเป็นตัวเหตุให้ทุกข์ดับ เพราะฉะนั้น ทุกข์จึงเป็นของอันบุคคลผู้มีปัญญาควรกำหนดรู้ สมุทัยจึงเป็นของอันบุคคลผู้มีปัญญาควรละ นิโรธจึงเป็นของอันบุคคลผู้มีปัญญาควรทำให้แจ้ง มรรคจึงเป็นของอันบุคคลผู้มีปัญญาควรทำให้มีให้เป็นขึ้น

ความเห็นอริยสัจธรรมนี้ จึงเป็นความเห็นไม่มีความเห็นอื่นยิ่งกว่า เพราะฉะนั้น เห็นอริยสัจด้วยปัญญาชอบเมื่อใด เป็นอันได้เห็นพระพุทธเจ้าแลอริยสงฆ์ ท่านทรงคุณคือตรัสรู้อริยสัจ เมื่อบุคคลเห็นพระพุทธเจ้าแลพระอริยสงฆ์โดยไม่เห็นอริยสัจเป็นคุณปรากฏขึ้นในใจ ก็ไม่ชื่อว่าเห็นพระพุทธเจ้าแลพระอริยสงฆ์ ไม่จัดเป็นทัสนานุตริยะได้

เพราะฉะนั้น บุคคลผู้ประสงค์จะให้ความเห็นของตนเป็น “ทัสนานุตริยะ” ก็พึงทำ “คุณแห่งรัตนะทั้ง ๓” รัตนะใดรัตนะหนึ่งให้เกิดขึ้นในใจ คุณแห่งรัตนะอีก ๒ ก็จะปรากฏเกิดขึ้นในใจด้วย ดังได้กล่าวแล้วแต่ต้นว่า รัตนะทั้ง ๓ คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เนื่องเป็นอันเดียวกัน เมื่อเห็นคุณแห่งรัตนะหนึ่ง อีกสองก็จะเห็นด้วยฉะนี้แล

ประเพณีการบูชาพิเศษในวันอาสาฬหบูชา บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกเมื่อเกือบ ๖๐ ปีมาแล้ว บนผืนแผ่นดินไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมควรที่เราชาวไทย จะได้ภาคภูมิใจ และขอจงใช้โอกาสวันอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา เป็นปฐมฤกษ์แห่งการรักษาสัจจะ ต่อคำปฏิญาณ ในอันที่จะละเว้นจากบาป พร้อมเร่งบำเพ็ญคุณงามความดีให้เพิ่มพูน เพื่อสันติสุขอันไพบูลย์ในชีวิตของท่าน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลกนี้สืบไป

ขอท่านสาธุชนพุทธบริษัท จงใคร่ครวญทบทวนศึกษาพระธรรมเทศนา บทว่าด้วยทัสนานุตริยะ ดังวิสัชนามาข้างต้น ให้กระจ่างใจ แล้วน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติจนบังเกิดเป็นคุณสมบัติอันดีของตน ๆ เพื่อเห็นสิ่งประเสริฐสุดในชีวิตให้ได้โดยพลัน อันนับเป็นการบูชาคุณพระรัตนตรัยด้วยปฏิบัติบูชาอย่างแท้จริง

พระธรรมเทศนา ทัสสนานุตตริยกถา เนื่องในดิถีอาสาฬหบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยุติลงด้วยประการฉะนี้.

ขออำนวยพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระโอวาท
ในโอกาสเสด็จไปทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค
วันพุธ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐
ณ วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ท่านพระสังฆาธิการ พระเถรานุเถระเพื่อนสหธรรมิก พระภิกษุสามเณรเปรียญใหม่และสาธุพุทธบริษัททุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติแทนพระองค์ในการทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค พร้อมทั้งมอบประกาศนียบัตรประโยค ๑-๒ ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง ประจำปี ๒๕๖๐ ในวันนี้ ขออนุโมทนาสาธุการด้วยความยินดีและชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง

พระภิกษุสามเณร ผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค จนได้รับพระราชทานเกียรติยศอันน่าภาคภูมิใจ ในวาระนี้ และที่สอบผ่านประโยค ๑-๒ ทุกรูป คงเคยมีความรู้สึกเหนื่อยหน่ายท้อแท้ ประสบความยากลำบาก เป็นเบื้องต้นของการเรียนพระบาลีมาแล้วทุกรูป ความลำบากในการเล่าเรียนนั้น ถ้าพิเคราะห์ให้ลึกซึ้ง ย่อมไม่อาจเทียบได้เลยกับความวิริยอุตสาหะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนพระสาวกและบูรพาจารย์ทั้งปวง ที่สู้อดทนแสวงหาสัจธรรมมาเนิ่นนานหลายอสงไขยแสนกัป จนสามารถบรรลุถึงความจริงและยังมีความกรุณายิ่งใหญ่ นำความจริงความถูกต้องตรงแท้เหล่านั้นมาอนุเคราะห์สั่งสอนแก่โลก ขอท่านทั้งหลายลองตรึกตรองให้ใกล้ตัวเข้ามาดูเถิดว่าตำราเรียนบาลีที่ท่านใช้เล่าเรียนอยู่แต่ละเล่ม ๆ กว่าพระมหาเถราจารย์จะรจนาได้สำเร็จ ท่านต้องมีความอดทนบากบั่นและมุ่งประโยชน์ต่อเราทั้งหลายผู้เป็นอนุชนอย่างยิ่งยวดเพียงไร ผู้เล่าเรียนศึกษาอยู่ภายหลัง นับเป็นผู้รู้ตามท่าน จักลืมพระคุณอันเลิศล้ำนี้ไปไม่ได้เป็นอันขาด

ถ้าท่านมหาเปรียญและสามเณรเปรียญรวมทั้งผู้ผ่านประโยคเบื้องต้น มีความสำนึกพระคุณบูรพาจารย์ได้เช่นนี้แล้ว ความท้อถอยอ่อนล้าในการศึกษาเล่าเรียน ก็ย่อมจะทุเลาเบาบางลงและพร้อมจะพากเพียรแสวงหาความรู้ ให้เพิ่มพูนถึงขั้นที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้สมกับเป็นศิษย์มีครู มีสมเด็จพระบรมครูผู้เป็นพระศาสดาของพวกเราเป็นปฐม และขอจงอย่าลืมหน้าที่สำคัญที่สุด คือเมื่อเข้าใจพระบาลีได้ถูกต้องตรงตามความหมายในพระไตรปิฎก และในพระคัมภีร์ต่าง ๆ แล้ว ขอจงประกาศธรรมเหล่านั้นเป็นแสงสว่างทางปัญญาแก่โลกนี้ต่อไป อันจะเป็นการเฉลิมพระราชศรัทธา ของสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้เป็นพระบรมราชูปถัมภก แห่งการศึกษาพระบาลี ที่ท่านทั้งหลายได้ร่ำเรียนอยู่นี้อีกด้วย

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีเปิดหอประชุมวัดเทพมณเฑียร
วันอาทิตย์ ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

เจริญพร นายกสมาคมฮินดูสมาช และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้มาเปิดป้ายหอประชุมวัดเทพมณเฑียรในวันนี้ ตามที่อาตมภาพได้ทราบมา โดยตลอดสมาคมฮินดูสมาชและวัดเทพมณเฑียร มีวัตถุประสงค์ในการดูแลโรงเรียนภารตวิทยาลัย ทั้งยังมุ่งหมายให้สาธุชนได้มีจิตใจงดงาม ส่งเสริมผู้คนทุกศาสนิกให้สมัครสมานปรองดองกันเพื่อยังสันติสุขแก่โลก และมีเจตนารมณ์ เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ยากไร้ทุกชาติทุกศาสนา ด้วยเหตุนี้ การที่ได้มาอยู่ท่ามกลางบุคคลผู้เป็นล้วนสมาชิกองค์กร ที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยมนุษยธรรมอย่างจริงใจ อาตมภาพย่อมรู้สึกยินดีอย่างจริงใจเช่นกัน

แผ่นดินไทยของเรานั้น มีคุณลักษณะพิเศษที่โดดเด่นกว่าบ้านเมืองอื่น ตรงที่ผู้คนบนแผ่นดินนี้ ล้วนมีจิตใจกว้างขวาง มีความเมตตาปรานีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันฉันญาติ เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ศาสนิกชนของแต่ละศาสนา สามารถประกอบศาสนกิจตามความเชื่อความเลื่อมใสของตน ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเสมอกันและภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งพระมหากษัตริย์เจ้าพระองค์เดียวกัน

คุณธรรมพื้นฐานของทุกศาสนาที่อาตมภาพสังเกตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนาและในศาสนาฮินดู ที่มีลักษณะสอดคล้องต้องตรงกันประการหนึ่ง ได้แก่ เมตตาธรรม สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้สรรพชีวิตต้องพึ่งพาอาศัยกันและวางน้ำใจไว้ให้เสมอกันบนหลักการที่เรียกว่า “พรหมวิหาร ๔” มี “ความเมตตา” คือความรักความปรารถนาดีต่อกันเป็นข้อต้น เทียบได้กับหลักธรรมในมหาภารตะของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ก็ย้ำเตือนว่าให้มนุษย์มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น

การยุทธตามคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูนั้น หากพิจารณาให้ลึกซึ้งอย่างบุคลาธิษฐานแล้ว ก็จะพบว่าเสมอด้วย “ธรรมยุทธ” ในทัศนะของชาวพุทธ นั่นคือ การเป็นนักรบแห่งธรรม ไม่ใช่มุ่งประหัตประหารผู้อื่น แต่มุ่งประหารกิเลสและอวิชชาในใจตน ทำจิตให้พ้นจากความเศร้าหมอง ประกอบด้วยความเมตตากรุณา เพื่อทำลายโครงสร้างความรุนแรงในสังคม จนเข้าถึงสันติสุข เมื่อบุคคลประกอบด้วยสัมมาทิฐิแล้ว ก็จะเข้าถึงการกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ และมรรควิธีอื่น ๆ ได้โดยง่าย ฉะนั้น ธรรมะที่ลึกซึ้งในศาสนาของเราทั้งหลาย จึงไม่มีวันทำให้เราหลงเข้าไปสู่วิถีแห่งความรุนแรงได้เลย

ท่านทั้งหลายล้วนอยู่บนแผ่นดินไทย ที่กล่าวได้ว่าเป็นแผ่นดินแห่งเมตตาธรรม อีกทั้งยังมีศาสนธรรมสำคัญคือความเมตตากรุณาคอยกำกับ ท่านจึงควรที่เตือนตนอยู่เป็นนิตย์ว่า เมื่อใดที่ท่านเกิดความรู้สึกเป็นอริ บาดหมาง ชิงชังกัน อันเป็นเหตุแห่งการแตกสามัคคีแล้ว เมื่อนั้นท่านไม่ใช่ศาสนิกชนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นพุทธ หรือว่าเป็นฮินดู ทุกคนต่างมีหน้าที่ที่จะเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือกัน สนับสนุนภารกิจอันดีงามของกันและกัน ด้วยมิตรภาพอย่างจริงใจ ไม่แบ่งเขาแบ่งเรา เพื่อให้ความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา เป็นเสมือนดอกไม้นานาพรรณ อันถูกจัดลงบนภาชนะเดียวกันได้อย่างงดงามลงตัว ภาชนะนั้นเปรียบได้ดั่งแผ่นดินไทย และนายมาลาการผู้ผูกผสานมวลดอกไม้นั้นมาบรรจุรวมกันไว้ได้อย่างลงตัว ก็คือคุณธรรมในใจท่านทั้งหลาย อันได้แก่ “ความเมตตา”

ขอให้หอประชุมของวัดเทพมณเฑียร สามารถอำนวยประโยชน์สูงสุดสมความมุ่งหมาย ขอสมาคมฮินดูสมาชจงมีความวัฒนาไพบูลย์ และขอให้สาธุชนที่มาร่วมประชุมกัน ณ ที่นี้ จงประสบแต่ความเจริญสวัสดี มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ในอันที่จะดำเนินตามอุดมการณ์ของสมาคมและของวัดให้บังเกิดสัมฤทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขออำนวยพร

อัมพโรวาท ทุติยภาค

ประมวลพระธรรมเทศนา พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และคณะพุทธบริษัทวัดป่ามณีกาญจน์ เฝ้าถวายพระพุทธรูปปางถวายเนตร เนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา วันอาทิตย์ ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก

เจริญพร ท่านพลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และพุทธศาสนิกชนทุกท่าน

ขอขอบคุณท่านพระเถรานุเถระและขออนุโมทนาท่านสาธุชนทุกท่าน ที่มีน้ำใจพรั่งพร้อมกันมาอำนวยพร เนื่องในโอกาสที่จะมีอายุ ๙๐ ปี ในอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้ พร้อมทั้งอัญเชิญพระพุทธรูปปางถวายเนตรมามอบให้อาตมภาพไว้สักการบูชา

ดังที่เคยปรารภไปแล้วเมื่อวันที่ได้ไปทำพิธีเททองหล่อพระพุทธรูปองค์นี้ว่า เราทั้งหลายผู้เป็นสมาชิกพุทธบริษัท มีหน้าที่ที่จะต้อง “สร้างพระไว้ในจิตในใจตน” อยู่ทุกลมหายใจ

พระพุทธรูปที่เป็นปูชนียวัตถุให้เรากราบไหว้บูชานั้น เป็นเสมือนดั่งสถานีแห่งอนุสติที่จะยกน้ำใจของเรา ให้น้อมเข้าระลึกถึง “พระพุทธคุณ” อยู่เป็นอารมณ์ ให้เสมือนว่าพระพุทธองค์เสด็จมาประทับอยู่จำเพาะตรงหน้า เพื่อเราทุกคนได้มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาป มีความยับยั้งชั่งใจ ข่มใจ เพียรละเว้นบาปอกุศลทุกชนิดที่ปรากฏขึ้นในจิตใจ ไม่ให้ความชั่วทั้งปวงปรากฏแสดงออกมา ไม่ว่าทางกาย วาจา และแม้ที่สุดคือในทางใจ ให้มีความสามารถในการแผดเผากิเลส จนมอดไหม้หมดสิ้นเชื้อไปไม่เหลือแม้แต่ธุลี

“ทองคำ” นั้นอาจเป็นเครื่องกวนกิเลสให้ฟุ้งขึ้นในใจ เพราะโลกนิยมว่าทองคำเป็นวัสดุมีค่า สามารถใช้ทำเป็นอาภรณ์ประดับประดาได้ ก่อให้เกิดความผูกติด ลุ่มหลง และจับยึดในค่าของทอง อาจทำใจให้ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมในทางโลกียะโดยง่าย แต่บุคคลผู้ฉลาดอาจใช้ทองคำนั้น แปรเป็นโลกุตตรกุศล นำสละออกจากตน สร้างเป็นสมบัติไว้ในพระศาสนา

ดูดั่งตัวอย่างเช่น “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ทรงสละทองคำที่ใช้ประดับพระวรกายเมื่อทรงพระเยาว์มาหลอมกะไหล่องค์พระพุทธปฏิมาประธาน ในพระอุโบสถวัดราชบพิธแห่งนี้ จนมีพระรัศมีงดงามแผ่ซ่านจากพระวรกาย สมพระนามว่า “พระพุทธอังคีรส”

อันที่จริง ไม่ว่าจะเป็นทองคำหรือก้อนดิน ก็ล้วนแต่เป็น “ปถวีธาตุ” ทั้งสิ้น เนื้อแท้ของความเป็นพระพุทธรูป คือความงดงาม ในจิตใจของบุคคลผู้ได้กราบไหว้บูชา หากท่านกราบไหว้แล้วน้อมนำใจให้ระลึกถึงพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณของพระพุทธเจ้า ก่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติบำเพ็ญธรรม ก้อนดินที่ปั้นเป็นพระนั้นก็มีค่าดั่งทอง แต่หากแลเห็นพระทอง แล้วยังกลับทำใจให้มัวเมาด้วยกิเลสอาสวะ เกิดความเร่าร้อนด้วยโลภะ โทสะ และโมหะ ทองคำนั้นก็มีค่าน้อยยิ่งกว่าก้อนดิน

เพราะฉะนั้น จึงขอท่านทั้งหลาย จงมีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสรณะนำทางชีวิตอยู่ทุกขณะจิต ขอให้ท่านทั้งหลาย จงถึงพร้อมด้วยสัมมาทิฐิ และขอทุกท่านจงประสบความเจริญงอกงามในธรรม ด้วยผลแห่งธัมมานุธัมมปฏิบัติที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญ ด้วยดีแล้ว ทั้งกาย วาจา และใจ

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในน้ำใจไมตรีอีกครั้งหนึ่งและขอให้ท่านจงเจริญพุทธานุสติ เพื่อความสุขความเจริญในชีวิตแทนคำพรจากน้ำใจจริงของอาตมภาพตั้งความปรารถนาดีตอบสนอง ไปยังทุกท่านโดยทั่วกัน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเพื่อจัดพิมพ์ลงในวารสารทหารพัฒนา ฉบับที่ ๒
สำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การเป็น “ทหาร” และการเป็น “นักพัฒนา” ต้องอาศัยคุณสมบัติสำคัญร่วมกัน กล่าวคือ “พละ” หรือกำลังในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจทั้งปวงอย่างมั่นใจและปลอดภัย ส่งเสริมความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกันจนสัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประทานพระอนุศาสนีเรื่องพลังเช่นว่านั้นไว้เป็นทางประพฤติ จำแนกได้ ๔ ประการ กล่าวคือ ๑. ปัญญาพละ หมายถึง ปัญญาให้รู้ดี รู้ชอบ รู้ถูกต้อง แล้วปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควรทั้งกายและใจ ปัญญาสามารถเกิดจากการศึกษาเล่าเรียน จากการพิจารณาหาเหตุผลด้วยตนเอง และจากการปฏิบัติสั่งสมประสบการณ์ ๒. วิริยพละ หมายถึง ความเพียรพยายามที่เป็นพลังให้ถึงจุดมุ่งหมาย โดยความเพียรนั้นต้องเป็นความเพียรชอบ คือ เพียรไม่ให้เกิดความชั่ว เพียรละชั่วที่มีอยู่ เพียรทำดี และเพียรรักษาความดีพร้อมทั้งเพิ่มพูนความดียิ่งขึ้น ๓. อนวัชพละ หมายถึงการกระทำที่ไม่มีโทษ คือทำในสิ่งที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจ ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ทำการทุกอย่างมิให้ผิดกฎหมาย วินัย ตลอดจนศีลธรรมอันดีทุกประการ และ ๔. สังคหพละ หมายถึง การสงเคราะห์ เป็นกำลังเกื้อกูลกันเพื่อสร้างความรักความสามัคคี

ขอทหารผู้มีหน้าที่พัฒนา จงบริบูรณ์พร้อมด้วย พละ ๔ สมตามพระบรมพุทโธวาท เพื่อยังความเจริญรุ่งเรืองให้บังเกิดพร้อมแก่หน่วยงาน และเพื่อความวัฒนาผาสุกของแผ่นดินไทยสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่ผู้มาร่วมโดยเสด็จพระกุศลในการทรงบาตร
เนื่องในมงคลสมัยคล้ายวันประสูติ ทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา
วันจันทร์ ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

การที่พวกท่านได้มาร่วมกันตักบาตรพระสงฆ์ในวันคล้ายวันเกิดของอาตมภาพในวันนี้ เป็นที่น่ายินดียิ่งนัก ขอให้ท่านทั้งหลาย จงประสบความสุขกายสบายใจ สิ่งใดที่ได้ตั้งความปรารถนาไว้ อันเป็นไปโดยชอบประกอบไปด้วยธรรม ขอให้สิ่งนั้นจงสำเร็จทุกประการเทอญ.

การที่เราทั้งหลายทั้งอุบาสกอุบาสิกามีจิตใจสมานฉันท์ร่วมกันทำบุญตักบาตรในวันนี้ คิดว่าท่านทั้งหลายมีจิตใจที่ศรัทธาแจ่มใสด้วยธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประจำใจ

ที่วัดราชบพิธนี้มีธรรมภาษิตซึ่งท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช วัดราชประดิษฐ์ ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสร้างวัดราชบพิธนี้ มีติดที่ซุ้มประตูพระอุโบสถบานกลางว่า “สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา” แปลว่า ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่หรือผู้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะยังความเจริญรุ่งเรืองให้สำเร็จ

ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศลในวันนี้ ได้ชื่อว่าได้นำธรรมภาษิตที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาใช้ปกครองประเทศชาติบ้านเมืองของเราให้ได้รับความเจริญรุ่งเรืองมาจนทุกวันนี้อย่างที่เราได้เห็น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงเปี่ยมไปด้วยธรรมะ มีธรรมะในจิตใจ โดยเฉพาะพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งท่านทั้งหลายทราบกันแล้ว

ถ้าต่างคนต่างมีธรรมะทั้งสี่ประการนี้ ก็จะเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส เหมือนกับที่อาตมาเคยถามคนที่มาเมืองไทยถามว่ามาเมืองไทยไม่กลัวหรือ เขาบอกไม่กลัวหรอก ทำไมล่ะ เพราะมาเมืองที่เต็มไปด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส เขาเรียกสยามเมืองยิ้ม ก็ขอให้รักษาสยามเมืองยิ้มไว้ ถ้าเรายิ้มกันไว้ จิตใจเราก็ปกติ ไม่เชื่อลองดูก็ได้ เวลาหน้าบึ้ง ๆ หน้าบูด ๆ ลองเอากระจกมาส่องดูก็ได้ มองดูซ้ายดูขวาว่าเป็นยังไง เท่านี้แหละที่อาตมาขอฝากข้อคิด

ขออนุโมทนาทุกท่าน ให้ยิ้มแย้มแจ่มใสสุขกายสุขใจกันทุกคน อย่างที่ได้ยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะนี้ และขอให้รักษาความยิ้มแย้มแจ่มใสนี้ตลอดกาลนานของเรา

พระคติธรรม

สุตฺตนฺเต รกฺขิเต สนฺเต ปฏิปตฺติ โหติ รกฺขิตา
ปฏิปตฺติยํ ฐิโต ธีโร โยคกฺเขมา น ธํสติ

นีติ.สุตฺต.

เมื่อสุตตันตะ (พระปริยัติธรรม) ได้รับการรักษาไว้อย่างดี ยังมีอยู่ การปฏิบัติ ก็เป็นอันได้รับการรักษาไว้ด้วย บัณฑิตผู้ดำรงมั่นในการปฏิบัติแล้ว ย่อมไม่พลาดจากธรรมอันเป็นแดนเกษมจากโยคะ (พระนิพพาน).

ขออนุโมทนาเจ้าประคุณ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม และคณะที่ได้จัดทำคู่มือการศึกษาบาลีพระไตรปิฎก ด้วยความวิริยอุตสาหะ ผลงานเช่นนี้จัดอยู่ในส่วนสุตตันตะ เป็นเครื่องชี้นำทางแก่การศึกษาบาลีพระไตรปิฎก และเป็นเครื่องอลงกรณ์ประดับประดาพระไตรปิฎกให้งามวิจิตร นับว่าเป็นธรรมวิทยาภรณ์อันล้ำค่าเป็นเกียรติยศเชิดชูชาติและพระศาสนา

ขออำนวยพรให้การดำเนินงานของคณะทำงาน บังเกิดสัมฤทธิผลบริบูรณ์ สมดั่งกุศลเจตนาจงทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศล
เนื่องวันคล้ายวันสถาปนามณฑลทหารบกที่ ๑๑ เป็นปีที่ ๑๑๕
วันศุกร์ ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านพลโท อภิรัชต์ คงสมพงษ์ แม่ทัพภาคที่ ๑ ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๑ กำลังพล และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนามณฑลทหารบกที่ ๑๑ เป็นปีที่ ๑๑๕ ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บังคับบัญชา ทหารทุกนาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินภารกิจของหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ “ทหาร” มีหน้าที่สำคัญยิ่งในการรักษาสันติภาพ มีหน้าที่พิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และอำนวยประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ หากทหารทำหน้าที่เหล่านั้นได้ครบถ้วน ก็ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ประสบชัยชนะในการรบอยู่เสมอ บทบาทของทหารจึงอาจไม่ได้หมายถึงการเข้าไปสู่สมรภูมิอย่างเป็นทางการตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจ แต่อาจหมายถึงการสู้รบกับปัญหา และอุปสรรคที่กีดขวางความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง เปรียบประหนึ่งว่าท่านทั้งหลาย กำลังทำหน้าที่อยู่กลางภาคสนามตลอดเวลา

มีคำโคลงบทหนึ่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดหน่วยงานของท่าน ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้อย่างไพเราะ พระราชทานแก่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งต่อมาได้ทรงราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์ที่เอ่ยพระนามมานี้ ล้วนเป็น “มหาราช” ในทางการทหารทั้งสองพระองค์ อาตมภาพจึงขอเชิญมาปรารภแก่ท่านทั้งหลาย ความว่า

“ความรู้” คู่เปรียบด้วย กำลัง กายเฮย
“สุจริต” คือเกราะบัง ศาสตร์พ้อง
“ปัญญา” ประดุจดัง อาวุธ
กุม “สติ” ต่างโล่ป้อง อาจแกล้วกลางสนาม

ท่านทั้งหลายเป็นทหาร ไม่ว่าจะต้องออกสมรภูมิหรือไม่ต้องออกสมรภูมิอย่างเป็นทางการ ล้วนมีหน้าที่ที่ต้องอบรมกาย วาจา และใจของตน ให้ถึงพร้อมด้วยสติปัญญา ต้องมีความสุจริตเป็นพื้นฐานของการกระทำทุกอย่าง และต้องมีสติคอยกำกับควบคุม มิให้เผลอไผลไปในทางที่ชั่วที่เสื่อมอยู่ตลอดเวลา หากทหารทุกนายเป็นผู้มีปัญญาความรอบรู้ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีสติสัมปชัญญะถึงพร้อม ชัยชนะของสังคมไทยคือความวัฒนาถาวรก็ย่อมบังเกิดปรากฏอยู่ตราบกาลนาน

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม อำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความเจริญรุ่งเรืองของมณฑลทหารบกที่ ๑๑ และความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของคณะผู้บังคับบัญชา ตลอดจนกำลังพลทุกนายพร้อมด้วยครอบครัว กับทั้งขอให้สาธุชนทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขอเจริญพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ - ๙ ประโยค
ณ ห้องประชุมโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดอาวุธวิกสิตาราม
วันจันทร์ ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ตามที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรม พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค จำนวน ๒๘ รูป อีกทั้งที่สอบไล่ได้เปรียญ ๓ ถึง ๘ อีก ๖๗ รูปในคณะธรรมยุต ประจำปี ๒๕๖๐ ในนามคณะสงฆ์ และในนามคณะธรรมยุต ขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาสาธุการด้วยความชื่นชมจากใจจริง

ท่านทั้งหลายผู้ประสบความสำเร็จ กระทั่งได้รับรางวัลเป็นเกียรติยศ เป็นความภาคภูมิใจไปในโอกาสนี้ พึงระลึกทบทวนอยู่เสมอว่า กว่าท่านทั้งหลายจะได้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา ท่านจะต้องใช้ขันติธรรม คือความอดทนอดกลั้นมามากเพียงไร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนเราทั้งหลายไว้ว่า “ขนฺติ ธีรสฺสลงฺกาโร” ความอดทนเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์

พระภิกษุสามเณรทุกรูป ณ ที่นี้ ล้วนทำหน้าที่ศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นบันไดก้าวไปสู่ความเป็นปราชญ์อยู่แล้ว แต่บันไดแต่ละขั้น ๆ กว่าจะถึงจุดหมายปลายทางที่สมมุติว่าเป็นความสำเร็จนั้น ถ้าท่านทั้งหลายขาดความอดทน ในอันที่จะต่อสู้กับกิเลสหรือเครื่องล่อใจให้ออกนอกลู่นอกทาง ไม่ว่าจะเป็นความเกียจคร้าน ความรักสนุก รักสบาย ความท้อแท้เบื่อหน่าย ความสับสนงุนงงต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคกีดขวางบันไดแต่ละขั้น ๆ ท่านย่อมไม่มีวันบรรลุจุดสูงสุดที่ปรารถนา เพราะฉะนั้น ผู้เป็นนักปราชญ์ หรือผู้ประสงค์จะเป็นนักปราชญ์ จึงละความอดทนอดกลั้นไปเสียไม่ได้เลยแม้สักชั่วขณะเดียว

สำหรับท่านมหาเปรียญ ๙ ผู้ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรพระบาลีแล้ว ก็ขออย่ามัวเพลิดเพลินกับความภาคภูมิใจครั้งนี้นานเกินไป จงรีบฉุกใจคิดขวนขวายบำเพ็ญเพียรในด้านการศึกษาทั้ง ๓ อย่าง คืออธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา ให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นเสมอ

ส่วนท่านมหาเปรียญประโยคอื่น ๆ ก็จงเร่งเพิ่มความอดทน เพื่อให้ประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดของการศึกษาพระบาลีให้ได้โดยไม่ละทิ้งไตรสิกขา อันเป็นหน้าที่พื้นฐานที่บรรพชิตในพระบวรพุทธศาสนา ต้องเพียรศึกษากันทุกรูป ท่านจะเผลอตัว ปล่อยใจ ละทิ้งศีล สมาธิ และปัญญาไปไม่ได้เป็นอันขาด

ขออนุโมทนายินดีกับความสำเร็จของพระภิกษุสามเณร เปรียญอีกครั้งหนึ่ง ขอให้ระลึกถึงพระคุณของบูรพาจารย์ของเราทั้งหลายไว้เสมอ และพากเพียรสนองพระคุณท่าน ด้วยการเร่งพัฒนาตน ให้งอกงามไพบูลย์ในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

“สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.”

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

ในพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทานอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล แด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลายมาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ ถวายพระพรชัยมงคล แด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายมาพร้อมกันในวันนี้ เพราะมีคุณธรรมสำคัญร่วมกันประการหนึ่ง ซึ่งประสานน้ำใจกันไว้ให้สนิท เสมือนญาติร่วมสายโลหิตเดียวกัน คุณธรรมสำคัญข้อนั้น คือ “ความสามัคคี”

ทุกท่านคงตระหนักดีอยู่แล้วว่า พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงเพียรพยายามมาโดยตลอดรัชสมัย ในการพระราชทานพระบรมราโชวาท เน้นย้ำให้คนไทยทุกคน มีสติระลึกรู้อยู่ในความเป็นชาติไทย ให้รู้รักสามัคคี ให้ปรองดอง กลมเกลียว เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อจะได้สรรค์สร้างบ้านเมือง ให้ร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากความวิวาทบาดหมางและเบียดเบียนกัน จนกระทั่งถึงรัชกาลปัจจุบัน สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ก็ได้ทรงสืบสานพระราชปณิธานนั้น ๆ สืบมา สมควรที่เราชาวไทย จะได้สนองพระเดชพระคุณ ด้วยการสมัครสมานกลมเกลียวกัน เพื่อจะได้เป็นที่ทรงเบาพระราชหฤทัยผ่อนคลายพระกังวล

แต่ละยุคแต่ละสมัยในบ้านเมืองเรานี้ อาจมีบางเวลาที่บาดหมางกันบ้าง ทะเลาะกันบ้าง แตกแยกทางความคิดกันบ้าง เป็นธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอะไร แต่ถ้าคนไทยทั้งหลายเป็น “บัณฑิต” มีปัญญาและมีความสุจริตเป็นพื้นฐาน ไม่ช้านานเราก็จะสามารถกลับมาสมัครสมานกันได้ดังเดิม แต่ถ้าเป็นตรงกันข้าม คือถ้าคนไทยไม่มีคุณธรรมความดี โดยเฉพาะขาดสติและขาดปัญญา ก็เท่ากับว่ากลายเป็น “คนพาล” กลายเป็นคนโง่เขลา ไม่มีทางกลับมาประสานน้ำใจกันได้ดังเคย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเตือนพุทธบริษัทไว้ว่า “ถ้าแม้นสัตบุรุษวิวาทกัน ก็กลับเชื่อมกันได้สนิทโดยเร็ว ส่วนคนพาลทั้งหลายย่อมแตกกันเหมือนภาชนะดิน เขาย่อมไม่ได้ความสงบเวรกันเลย”

อาตมภาพจึงขอฝากข้อคิดเป็นคำถามไว้ว่า คนไทยในทุกวันนี้ปรารถนาจะเป็นบัณฑิต หรือปรารถนาจะเป็นคนพาล ถ้าปรารถนาเป็นสัตบุรุษคนดี ก็จงรีบเชื่อมน้ำใจกันให้สนิทโดยเร็ว หยุดการถือเขาถือเรา จงสงบเวรภัยต่อกันเพื่อยังความเจริญรุดหน้าของบ้านเมืองให้บังเกิดมียิ่ง ๆ ขึ้นไป อันนับเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบรมราชจักรีวงศ์ได้อย่างดีที่สุด

พระโอวาท

ประทานแก่ข้าราชการตำรวจ แม่บ้านตำรวจ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ในโอกาสเฝ้าถวายเทียนพรรษาและจตุปัจจัย แด่คณะสงฆ์วัดราชบพิธ เนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา วันศุกร์ ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล คณะข้าราชการตำรวจ แม่บ้านตำรวจ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ และท่านสาธุชนผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ทุกท่าน

ในนามของคณะสงฆ์วัดราชบพิธ อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านผู้บัญชาการ พร้อมด้วยคณะมีกุศลศรัทธา นำเทียนพรรษาพร้อมทั้งจตุปัจจัย มาถวายเป็นของสงฆ์ในพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลเข้าพรรษาปีนี้

ท่านทั้งหลายได้อุตส่าห์นำวัตถุปัจจัยต่าง ๆ มาถวายก็ด้วยเจตนาบริสุทธิ์ มุ่งถวายเป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัย และเป็นของใช้สอยยังประโยชน์แก่คณะพระภิกษุสามเณร ที่เรียกกันว่า “สงฆ์” ซึ่งแปลว่ากลุ่มหรือหมู่คณะ ดังที่เราชาวพุทธเรียกการให้อย่างนี้ว่า “สังฆทาน”

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสรรเสริญไว้ว่า การถวายสังฆทาน คือการถวายทานให้แก่หมู่คณะสงฆ์อย่างไม่เจาะจงให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นทานอันเลิศ เกิดผลบุญอันมีอานิสงส์สูงส่งยิ่งกว่า การให้เจาะจงต่อใครคนใดคนหนึ่งที่เรียกว่า “ปาฏิบุคลิกทาน” จนถึงแม้กระทั่งเจาะจงถวายต่อพระพุทธเจ้าก็ไม่ได้อานิสงส์เลิศเท่ากับการถวายแก่หมู่สงฆ์ ซึ่งทรงชี้แจงไว้ว่าได้บุญกุศลสูงส่งกว่า

ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งถึงนัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงอานิสงส์ไว้ ย่อมพบคำตอบได้ว่า การคำนึงถึงประโยชน์แห่งหมู่คณะยิ่งกว่าประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ย่อมเป็นวิถีทางที่ถูกที่ควรในการประพฤติปฏิบัติตนของความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี

ยิ่งท่านทั้งหลายล้วนมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสุขความทุกข์ของประชาชน หากท่านทำกิจการงานทั้งปวงโดยมีเป้าหมายคือ ประโยชน์สุขของส่วนรวม กล่าวคือชาติไทยเป็นสำคัญ มิใช่เพื่อความสุข หรือประโยชน์จำเพาะแก่พวกหนึ่งพวกใด หรือคนหนึ่งคนใดแล้ว การทำงานของท่านก็เสมอด้วยการประพฤติธรรม เพราะเท่ากับว่าท่านกำลังทำหน้าที่อยู่ด้วยกุศลเจตนา

“การให้” ไม่ว่าจะด้วยวัตถุสิ่งของ หรือประโยชน์เชิงนามธรรม จากการทำงานอย่างสุจริตของท่าน ก็ย่อมจัดเป็นคุณูปการสำหรับแผ่นดิน เป็นประโยชน์ค้ำจุนคนทั้งชาติร่วมกัน ในลักษณะที่เปรียบได้ดั่งสังฆทาน

แต่ถ้าท่านทำงานโดยมุ่งประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ของพวกพ้องเฉพาะกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด แม้จะเป็นผลดีก็ตามที แต่ก็ไม่อาจอำนวยความสุขให้แก่มหาชนในวงกว้าง การทำหน้าที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในนามรัฐย่อมไม่เกิดประสิทธิผลตามที่ควรจะเป็น เปรียบเสมือนท่านให้เพียงจำเพาะรายบุคคลแบบปาฏิบุคลิกทาน

ส่วนบุคคลใดทำการงานโดยไม่ซื่อสัตย์ โดยทุจริต เป็นอันธพาลที่ปลอมตัวมาในคราบของคนดีเสียแล้ว ก็ไม่ควรจะต้องพูดถึงกัน เพราะไม่ว่าเขาผู้นั้นจะหวังประโยชน์สำหรับใคร ๆ ก็ล้วนแต่เป็นบาป นำความตกต่ำเสื่อมถอยเป็นที่หมายได้ทั้งในชีวิตนี้และในชีวิตหน้า บุคคลประเภทที่กล่าวสุดท้ายนี้ไม่ควรเป็นตำรวจ และไม่ควรจะเป็นสมาชิกในสังคมเสียเลยด้วยซ้ำ

การถวายสังฆทานของท่านในวันนี้ นอกจากจะได้อานิสงส์มาก เป็นบุญอันเลิศที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญแล้ว จึงยังเตือนใจทุกท่านให้มีอุดมการณ์ เพื่อการทำงานและการดำรงชีวิต โดยมุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์เฉพาะตน หรือเฉพาะบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามหลักการในพระพุทธศาสนา

อาตมภาพขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงประสบความสุขความเจริญ ได้รับอานิสงส์แห่งบุญ ได้บังเกิดแสงสว่างทางปัญญา คอยเกื้อหนุนชีวิตท่าน และการทำการงานของท่านให้บรรลุผลเป็นความผาสุกก้าวหน้าของส่วนรวมให้เพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

พระราชวิสุทธิมงคล (สุธมฺโม)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงย้ำเตือนภิกษุบริษัททั้งหลายไว้ว่า “ดูกรอานนท์ ก็ภิกษุพวกใดพวกหนึ่ง ในบัดนี้ก็ดี ในกาลที่เราล่วงไปก็ดี จักเป็นผู้มีตนเป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่ง คือ มีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งอยู่ พวกภิกษุเหล่านี้นั้นที่เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา จักเป็นผู้เลิศ.”

พระราชวิสุทธิมงคล (แคล้ว สุธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดดอนเมือง ที่ปรึกษาเจ้าคณะเขตดอนเมือง เป็นรัตตัญญูเถระ ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร ได้อนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในปกครอง ตลอดจนพุทธศาสนิกชนทั้งปวงด้วยพรหมวิหารธรรม มีฉันทะในการศึกษาหลากแขนงจนมีวิทยาคุณเป็นที่นับถือเลื่อมใส ครองตนอยู่ในพระวินัย และครองธรรมอันดีไว้เป็นเกาะ เป็นสรณะ สมพระพุทธานุศาสนีที่เชิญมากล่าวข้างต้น และสมสมณฉายา “สุธมฺโม” ทุกสถาน แม้ท่านเจ้าคุณล่วงถึงมรณภาพไปตามวัยธรรม แต่ธัมมานุธัมมปฏิบัติย่อมปรากฏเตือนจิตพุทธบริษัททั้งปวงให้เจริญรอยตามธรรมสรณวิถีเสมอไป

ขออานุภาพแห่งวิสุทธิจริยาที่ พระราชวิสุทธิมงคล (สุธมฺโม) ได้ดำเนินมาตลอดชีวิต ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนอุทิศถวาย จงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพนั้น บรรลุบรมสุขแห่งพระบวรพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการประทานทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรเปรียญ
ที่สอบไล่บาลีสนามหลวงได้
และทรงเป็นประธานในพิธีฉลองปริญญาดุษฎีบัณฑิตของ
พระราชนันทมุนี เจ้าอาวาสวัดบัวขวัญ
พร้อมทั้งฉลองสัญญาบัตร พัดยศ ของพระปริยัติคุณากร
อาจารย์ใหญ่แผนกบาลี สำนักเรียนวัดบัวขวัญ
ณ วัดบัวขวัญ จังหวัดนนทบุรี
วันศุกร์ ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก ท่านเจ้าคุณพระราชนันทมุนี เจ้าอาวาสวัดบัวขวัญ ท่านเจ้าคุณพระปริยัติคุณากร เจริญพร ท่านสาธุชนพุทธบริษัททุกท่าน

ขอถวายมุทิตาในการฉลองปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ของท่านเจ้าคุณพระราชนันทมุนี การฉลองสัญญาบัตร พัดยศ ของท่านเจ้าคุณ พระปริยัติคุณากร ด้วยความปรารถนาดีจากใจจริง และขออนุโมทนายินดีอย่างยิ่งต่อพระภิกษุสามเณร ซึ่งได้รับทุนการศึกษา สำหรับการศึกษาเพิ่มเติมให้สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไปในวันนี้ทุกรูป กับทั้งขออนุโมทนาบุญที่ท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้เกื้อกูลสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร มีกำลังในการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยมีกำลังในการรับภารธุระของพระศาสนา ท่านได้สั่งสมบุญนิธิไว้ด้วยดีแล้วนับว่าเป็นผู้ฉลาด ผู้ไม่ประมาทในการทำบุญทำกุศล

การได้เห็นพระอารามที่ใหญ่โตสวยงามเช่นวัดนี้ มีความสามารถในการเสริมความเข้มแข็งให้พระศาสนา ด้วยการสร้างศาสนทายาท เป็นพระภิกษุสามเณรรุ่นใหม่ ๆ ที่มีสติปัญญา มีความสามารถที่จะเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ซึมซาบสู่จิตใจชาวโลกได้อย่างกว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้นไปนั้น เป็นความอิ่มใจ สบายใจ และวางใจให้แก่อาตมภาพ และแก่ชาวพุทธไทยทั่วไป เพราะเราทั้งหลายย่อมยังพอมีหวังอยู่ว่า วัดดี พระดี และอุดมการณ์ที่ดีงามของท่านจะสามารถสืบอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนอยู่บนแผ่นดินนี้ และอยู่คู่โลกนี้ไปได้ตราบนานเท่านาน

สังคมไทยในอดีตนั้น ชาววัดย่อมขาดชาวบ้านดูแลไม่ได้ และชาวบ้านก็ขาดชาววัดดูแลไม่ได้เช่นกัน บ้านและวัดคือสองสถาบันสำคัญที่จรรโลงสังคมไทยให้สวยงามน่าอภิรมย์นับแต่บรรพชนรุ่นปู่ย่าตาทวดของพวกเรา เราท่านในทุกวันนี้จึงน่าจะย้อนมองสายสัมพันธ์อันดีงามในอดีตนั้น แล้วนำกลับมาทบทวน เพื่อประยุกต์ใช้แนวทางที่ดีที่เคยมีมา ให้หวนกลับมาสร้างสังคมไทยที่พึงปรารถนาอีกครั้ง ตามแนวทางที่บรรพชนและบูรพาจารย์ของเราได้เคยทำมาแล้ว

ขอถวายกำลังใจแด่ท่านเจ้าอาวาสวัดบัวขวัญ ท่านอาจารย์ใหญ่ของสำนักเรียน คณะสงฆ์ พระภิกษุสามเณรทุกรูป ตลอดจนขอให้กำลังใจชาววัดและชาวบ้านผู้มีกุศลเจตนาทุกท่าน จงมีความเพียรที่จะประกอบสิ่งดีงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่าน จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปทุมุตฺตโร)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทถึงเรื่องบัณฑิตผู้รู้จักประโยชน์ไว้ว่า “อนตฺถ ปริวชฺเชติ อตฺถ คณฺหาติ ปณฺฑิโต.” แปลความว่า “บัณฑิตย่อมเว้นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ถือเอาแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์.”

ท่านเจ้าคุณ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปทุมุตฺตโร) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘, อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์, หัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ เป็นอัจฉริยบัณฑิตผู้มีปรีชาเป็นเลิศด้านการเผยแผ่พระพุทธธรรมให้เข้าถึงจิตใจของผู้คนอย่างกว้างขวาง กอปรด้วยอุบายโกศลในการแสดงอรรถาธิบายให้มหาชนทั้งปวงเล็งเห็นวิถีแห่งประโยชน์ตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา เน้นให้รู้จักวิถีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อมิให้หลงใหลไปสู่หนทางที่ไม่ก่อประโยชน์ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นผู้สรรค์สร้างหิตประโยชน์ในทางสาธารณูปการไว้เป็นอเนกปริยาย ชีวิตของพระเดชพระคุณจึงเป็นชีวิตที่ประเสริฐเป็นแสงสว่างอันยังความรื่นรมย์แก่มนุษยชาติ และเป็นภิกษุผู้ยังหมู่ให้งดงาม สมตามคำสรรเสริญว่าสังฆโสภณ

ขอกุศลสมบัติอันพระเดชพระคุณสั่งสมมาด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวงอันอนุชนบำเพ็ญถวายจงเป็นพลวปัจจัยเกื้อกูลให้ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปทุมุตฺตโร) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น บริบูรณ์ด้วยบารมีธรรมนำถึงที่สุดแห่งความเกษมปราศภัยตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

ในพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ท่านเถรานุเถระ เพื่อนสหธรรมิก

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์ และสาธุชนที่มาร่วมประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ ตลอดจนทั้งที่อยู่ทั่วราชอาณาจักรไทย และที่อยู่ทั่วโลกทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคล คือได้มาเจริญพระพุทธมนต์ด้วยกัน ได้มาสำรวมกาย วาจา และใจร่วมกัน เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ปรากฏแก่สายตาจนเราทุกคนได้ประจักษ์แล้วว่า ความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น สามารถสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขอให้ทุกท่าน จงประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาซึ่งจะเวียนมาบรรจบถึงในวันพรุ่งนี้

อนึ่ง อาตมภาพ ขอเชิญชวนทุกท่าน พิจารณาเพ่งไปที่องค์ “พระพุทธมณีรัตนปฏิมากร” หรือพระแก้วมรกตน้อยที่ประดิษฐานเป็นประธานอยู่ท่ามกลางมหาสมาคมนี้พระพุทธรูปองค์นี้ เป็นปูชนียวัตถุที่ล้ำค่ายิ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้นเป็นมิ่งมงคลแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์และแห่งราชอาณาจักรไทย แล้วเสร็จในช่วงสมัยแห่งสงครามโลกครั้งที่ ๑ พอดี ถ้าลองย้อนพิจารณาดูว่าโลกของเราเวลานั้น ผู้คนประสบความระส่ำระสายเดือดร้อนทั่วไปด้วยภัยสงคราม แต่ด้วยพระปรีชาญาณของพระมหากษัตริย์ได้ทรงตัดสินพระราชหฤทัยนำพาสยามเข้าร่วมกับสัมพันธมิตรในเดือนกรกฎาคมเช่นเดือนนี้เมื่อ ๑๐๐ ปีที่ล่วงมาแล้ว ด้วยความสามัคคีของคนไทย ด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และด้วยความมุ่งหมายที่จะประกาศเกียรติภูมิไทยให้ขจรขจายไปในสากล สยามจึงประสบชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑ จนได้ชื่อว่าเป็น “อารยประเทศ” มีอิสรภาพและเกียรติยศอย่างเต็มภาคภูมิในที่สุด

พระแก้วมรกตน้อยที่ประดิษฐานอยู่เบื้องหน้าเราทั้งหลาย จึงเป็นสักขีพยานว่า แม้จะผ่านไปอีกกี่ร้อยกี่พันปี ไม่ว่าโลกของเรา หรือบ้านเมืองของเราจะประสบกับภาวะวิกฤตอย่างไรก็ตาม หากคนไทยยังรู้สึกร่วมกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในอันที่จะเชิดชูชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เมื่อนั้นความเสียสละย่อมบังเกิดขึ้น ความวิริยอุตสาหะย่อมบังเกิดขึ้นและความปรองดองกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ย่อมบังเกิดขึ้นกระทั่งผลที่สุด คือความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองก็ย่อมบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ พระแก้วองค์นี้เป็นแก้วมณีแห่งทึบไม่มีรอยร้าวราน ทรงงามสง่าในท่าประทับขัดสมาธิเพชรปางมารวิชัย ฉะนั้น ขอเราทั้งหลายจงเพ่งมองเป็น “พุทธานุสติ” แล้วรำลึกถึงชัยชนะครั้งยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์เหนือมารร้ายตัวสำคัญที่สุด นั่นคือกิเลสตัณหา จนได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นระลึกถึงการชนะมารของพระพุทธองค์ได้กระจ่างใจแล้ว จงร่วมกันบำเพ็ญจิตภาวนาทำจิตให้สงบให้ว่างจากอารมณ์ทั้งปวงจนบังเกิดเป็นความสบาย ณ บัดนี้

พระดำรัส

ถวายพระพรสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์จึงขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย ผู้อยู่ในพระราชสมภารบารมี สำแดงความปีติโสมนัสในการเฉลิมพระชนมพรรษาครั้งแรกแห่งรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ได้รับทรงราชย์สืบสนองพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้เสด็จสวรรคตไปแล้ว บัดนี้ ย่อมจักต้องทรงรับพระราชภาระอันหนักในพระราชฐานะพระประมุขของชาติสืบต่อจากรัชสมัยอันยิ่งใหญ่ที่เพิ่งล่วงพ้นไป การแบกทานพระราชภาระเหล่านี้อาจยังความเหน็ดเหนื่อยมาสู่พระวรกาย และพระราชหฤทัย แต่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าก็มีน้ำพระราชหฤทัยเด็ดเดี่ยวและเข้มแข็ง ทรงตั้งมั่นในพระอธิษฐานธรรมในอันที่จะทรงสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าสืบไป ตามพระราชปรารภที่ทรงแสดงไว้ ในวันที่รับทรงราชย์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงประการแรกต่อปวงราษฎรผู้ได้อาศัยพระบารมีแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์เป็นที่พึ่งสืบมาถึงปัจจุบันนี้ได้ ๑๐ รัชกาลแล้ว

ณ อุดมมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขออัญเชิญนิพนธคาถาแห่งสุขาภิยาจนคาถามากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

มาตา ปิตา จ อตฺรชํ นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตฺตกํ
เอวํ ธมฺเมน ราชาโน ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา.

แปลความว่า “มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อยอันบังเกิดในตนเป็นนิตย์ฉันใด พระราชาจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบในกาลทั้งปวงฉันนั้น”

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวง จงสมัครสมานสามัคคี ในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี พร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้วัฒนาสถาพร เพื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่น ในอันที่จะทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบ ดุจดั่งบิดรมารดาจักได้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระเกษมสำราญปลอดโปร่งทั้งพระวรกายและพระราชหฤทัย ทรงเต็มเปี่ยมด้วยพระกำลังที่จะทรงนำพาราชอาณาจักรไทยให้ประสบความสุขเกษมศานต์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป สมดังพระราชประสงค์จำนงหมาย

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและพระราชกุศลธรรมจริยาที่ทรงบำเพ็ญไว้ด้วยดี จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของชนในชาติสืบไปตราบกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีปฏิญาณตน
โครงการ “แท็กซี่จิตอาสา ทำความดี ด้วยหัวใจ”
วันอาทิตย์ ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ข้าราชการตำรวจสาธุชนผู้ประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ท่ามกลางการประชุมพร้อมเพรียงกันของท่านทั้งหลายผู้มีศรัทธาในพระรัตนตรัย ซึ่งพรั่งพร้อมกันมาปฏิญาณตนตั้งใจจะเป็นอาสาสมัครกระทำสิ่งดีงามต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์อย่างจริงใจ อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ

ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีปณิธานในการทำความดี โดยการตั้งตนเป็นแท็กซี่อาสา จึงแสดงสัจวาจาออกมาให้ปรากฏเฉพาะพระพักตร์ของพระพุทธปฏิมาที่มีพระนามว่า “พระพุทธอังคีรส” อันเป็นสัญลักษณ์แทนพระองค์สมเด็จพระบรมศาสดา ประดิษฐานเป็นประธานแห่งวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาขึ้น และสถานที่แห่งนี้ยังเป็นที่ประดิษฐานพระบรมราชสรีรางคารและพระสรีรางคารของพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์มากมายหลายพระองค์ เท่ากับว่าท่านไม่เพียงแต่ตั้งใจจะกระทำความดี แต่ท่านยังกล้าประกาศวาจาสัตย์ออกมาว่าจะกระทำความดีให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือได้ทรงเป็นพยาน เพราะฉะนั้น หน้าที่ที่ท่านจะต้องกระทำต่อไป นอกจากความดีในใจและความดีในวาจาที่ประกาศออกมาแล้ว จึงได้แก่การกระทำดีอย่างแท้จริงและสม่ำเสมอด้วยความรับผิดชอบในคำพูดที่ได้กล่าวออกมาแล้วจำเพาะต่อหน้าพระรัตนตรัย และเจ้านายทุก ๆ พระองค์ที่ทุกท่านเคารพบูชา

ใครก็ตามที่มีนิสัยคดโกง ไม่ซื่อตรงต่อการประกอบอาชีพการงาน อีกทั้งยังไม่มีความสัตย์ซื่อต่อตนเองในอันที่จะประพฤติตนเป็นคนดีได้โดยตลอดรอดฝั่ง เผลอปล่อยตัวให้ตกอยู่ในอำนาจฝ่ายต่ำ กล้าที่จะกระทำบาป กระทำการอันทุจริต บุคคลนั้นย่อมเป็นคนน่าสงสาร เพราะเท่ากับเขาเป็นคนชั้นต่ำ เป็นคนไม่มีเกียรติ และเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะไม่อาจพบกับความสุขความเจริญ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนพุทธบริษัททั้งหลายไว้ว่า “คนจะได้รับเกียรติ ก็เพราะความสัตย์” ท่านทั้งหลายเป็นผู้ประกอบสัมมาชีพ มีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้คนนับเป็นผู้มีเกียรติอยู่แล้วในระดับหนึ่ง ยิ่งถ้าท่านเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ และจริงวาจาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนเป็นอาสาสมัครได้อย่างแท้จริงแล้ว ก็ยิ่งจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีเกียรติเพิ่มขึ้น ได้ชื่อว่าเป็นคนชั้นสูง และย่อมประสบความสุขความเจริญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสุขใจ และความเจริญใจที่บังเกิดขึ้นแก่ตัวท่านในทันที และในขณะเดียวกัน ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีของพระศาสนา และเป็นข้าแผ่นดินที่ดีของพระมหากษัตริย์ เป็นเกียรติยศอันสูงสุดในชีวิตที่น่าภาคภูมิใจยิ่งนัก

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้ง และขออานุภาพแห่งบุญกุศลที่สาธุชนทุกท่านได้บำเพ็ญด้วยดีแล้ว และตั้งใจจะได้บำเพ็ญต่อไป จงเป็นเหตุปัจจัยนำพาให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงาน ซึ่งเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรมทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ในพิธีประทานโล่ประกาศเกียรติคุณ
สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมดีเด่น
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงเหตุที่พระสัทธรรม จักไม่อาจตั้งอยู่อย่างยั่งยืนบนโลกนี้ภายหลังพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไว้ ความว่า “เมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาในพระธรรมวินัยนี้ ไม่เคารพไม่ยำเกรงในพระศาสดา ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในการศึกษา ไม่เคารพยำเกรงกันและกัน นี้แล เป็นเหตุ เป็นปัจจัยที่ทำให้พระสัทธรรมไม่ตั้งอยู่นาน ในเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว”

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และสถานศึกษาทั้งหลาย ได้ร่วมกันกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และท่านผู้มีกุศลเจตนาทุกฝ่าย ในการปลูกฝังอบรมให้พุทธบริษัทมีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีคุณสมบัติด้านพุทธศาสนศึกษา ทั้งหลักสูตรนักธรรม และหลักสูตรธรรมศึกษาอย่างพรั่งพร้อม นับได้ว่าทั้งผู้จัดการศึกษาและผู้อุตสาหะเล่าเรียนพระธรรม เป็นผู้ธำรงรักษาพระสัทธรรมของพระศาสดาให้ดำรงคงมั่น อยู่คู่โลกนี้ไปตราบนานเท่านาน จัดว่าได้การแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนาโดยแท้ เป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญยิ่ง

ขออำนวยพรให้ท่านผู้เกื้อกูลกิจการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตลอดจนผู้เรียนนักธรรมและธรรมศึกษา จงประสบความรุ่งเรืองทางปัญญา สามารถบรรลุถึงความเกษมปราศภัย ทั้งในคดีโลกและคดีธรรม โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานเนื่องในงานเชิดชูเกียรติ จิตอาสา ข้าวตราฉัตร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

เจริญพร คุณประสิทธิ์ ดำรงชิตานนท์ คณะผู้บริหารและพนักงานบริษัท ข้าว ซี.พี. จำกัด และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาอยู่ท่ามกลางการประชุมพร้อมเพรียงกันของท่านทั้งหลายผู้เป็นชาวข้าวตราฉัตร ที่มีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย คอยเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกิจการของวัดราชบพิธเสมอมา และวันนี้ยังพรั่งพร้อมกันมาแสดงตน จะเป็นอาสาสมัครกระทำสิ่งดีงามต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์อย่างจริงใจ ขออนุโมทนาสาธุการ

มีพระพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งที่เกี่ยวกับ “ฉัตร” หรือร่มใหญ่ที่อาตมภาพขอยกมากล่าวกับท่านทั้งหลายในวันนี้ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางของการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจการงาน ภาษิตนั้นมีความเป็นภาษาบาลีว่า

“ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ
ฉตฺตํ มหนฺตํ วิย วสฺสกาเล.”

แปลเป็นไทยว่า “ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมไว้ได้แท้จริง ประดุจร่มใหญ่ในฤดูฝนฉะนั้น”

ท่านทั้งหลายมีตราฉัตรเป็นตราประจำองค์กร ท่านได้เห็นรูปร่มใหญ่นั้นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน หรือแม้เวลาเข้ามาในวัดราชบพิธ มองไปเหนือพระพุทธอังคีรส พระประธานในพระอุโบสถ ก็เห็นเศวตฉัตรแขวนกางกั้นอยู่ หรือพอหันกลับไปแหงนหน้ามองดูที่ตราแผ่นดินในรัชกาลที่ ๕ ซึ่งประดับอยู่เหนือกรอบประตูพระอุโบสถ ก็เห็นรูปฉัตรกางกั้นประกอบอยู่ จึงควรที่จะเอาใจใส่ถึงความหมายในทางธรรมะที่แฝงอยู่ในรูปฉัตรนั้น ๆ เสมอ

“ธรรมะ” หรือความดีในกาย วาจา และใจนั้น เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ผู้ประเสริฐ เพราะคนที่มีธรรมะย่อมสามารถพัฒนาตน พัฒนาองค์กร และพัฒนาสังคมให้งอกงามรุ่งเรืองได้อย่างไม่มีวันเสื่อมถอย ถ้าเรามีธรรมะเป็นทางประพฤติแล้ว จงอย่าเกรงกลัวต่อทุกข์ภัยใด ๆ เลย เพราะธรรมย่อมจะตามรักษาผู้ประพฤติธรรม เสมือนมีฉัตรคอยกางกั้น มิให้แดด ฝน และธุลีละอองต่าง ๆ มาแผ้วพาน

ท่านทั้งหลายตั้งใจจะเป็นจิตอาสา ย่อมมีคุณธรรมพื้นฐานในใจอยู่แล้วข้อหนึ่ง คือ “ความเสียสละ” คนที่จะอาสาทำสิ่งดีงามเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นได้ ต้องลดอัตตาตัวตนให้จางคลายลงก่อน เพื่อให้มีเมตตากรุณาต่อสรรพชีวิต พิจารณาจนเห็นว่าทุกข์ของเขาเป็นทุกข์ของเรา และสุขของเขาก็เป็นสุขของเรา ให้ได้เสียก่อน ถ้าจิตใจของจิตอาสามีความอ่อนโยนและเห็นเพื่อนร่วมสังคมของเราเป็นเสมือนตัวเราเอง ความเป็นเราเป็นเขาก็ไม่มี ความเบียดเบียน ความร้าวฉานกันก็จะไม่มี เพราะใครเล่าจะอยากให้ตนเองประสบกับความทุกข์ กระทั่งในที่สุด การช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างจริงใจ ไม่ถือเขาถือเรา ย่อมบังเกิดมีขึ้นเป็นปรกติ คุณสมบัติข้อนี้คือพื้นฐานทางจิตใจของคนที่จะเป็นจิตอาสา

ขออานุภาพแห่งบุญกุศลที่สาธุชนทุกท่านได้บำเพ็ญด้วยดีแล้ว และตั้งใจจะได้บำเพ็ญต่อไป จงเป็นเหตุปัจจัยนำพาให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงาน ซึ่งเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม ประดุจดังมีฉัตร คือร่มใหญ่ คอยกางกั้นกันภัยอยู่ทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ จึงขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงความชื่นชมยินดีที่ทรงเจริญพระชนมพรรษามาโดยสวัสดี เป็นหลักชัยของพสกนิกรผู้อยู่ใต้พระบารมีนับถึงวันนี้ได้ ๘๕ พรรษาบริบูรณ์

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงเปี่ยมด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันงามบริสุทธิ์ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยอุตสาหะเคียงข้างพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่ออำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎรตลอดมา แม้บัดนี้ จักทรงเจริญพระชนมายุลุล่วงไป แต่น้ำพระราชหฤทัยอันเลิศล้ำ ประดุจมารดาแห่งประชาชาติ ก็ยังคงใสสะอาดไม่เปลี่ยนแปลง ผลแห่งพระราชกรณียกิจที่ทรงประกอบไว้ด้วยดี ยังบันดาลความเจริญสุขสวัสดีแก่ชาวไทยถ้วนหน้า ทั้งยังแผ่อาณาประโยชน์แห่งมนุษยธรรม ไปถึงมวลมนุษยชาติทั่วไปอย่างไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า เป็นสมเด็จพระราชชนนีผู้พระราชทานพระราชโอรสพระราชธิดา มาปกป้องคุ้มครองทวยราษฎร์ บัดนี้ พระราชปิโยรสของพระองค์ ได้เสด็จขึ้นทรงราชย์ เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ย่อมจักได้พระราชทานอารักขาแก่ข้าแผ่นดินตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระราชชนนีให้เป็นที่อบอุ่นใจของปวงชนชาวไทยสืบไป

ณ อุดมมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขออัญเชิญพระพุทธภาษิตมากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า “มาตา มิตฺตํ สเก ฆเร.” แปลความว่า “มารดาเป็นมิตรในเรือนตน” ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวง จงปรองดองร่วมใจกัน ในอันที่จะประพฤติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี มีเมตตากรุณาต่อกัน เว้นวางการวิวาทบาดหมางกัน มุ่งมั่นบำเพ็ญอภัยทาน หยุดการห้ำหั่นประทุษร้ายทำลายกัน มองเพื่อนร่วมชาติประดุจพี่น้องร่วมมารดาเดียวกัน เพื่อ “แม่แห่งชาติ” คือสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ยอดมารดา อัครมหามิตร ผู้ทรงโอบอุ้มคุ้มครอง เราทุกคนใน “เรือน” หลังใหญ่ที่ชื่อว่า “ไทย” มาเนิ่นนาน จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงเบาพระราชหฤทัย ว่าลูกไทยของพระองค์สามารถอยู่ร่วมเรือนกันได้อย่างสันติ ด้วยความสมัครสมานสามัคคี

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา ที่ทรงบำเพ็ญไว้ด้วยดี จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของชาติสืบไป ตราบกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่งานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันเสาร์ ที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๐

การเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกซึ่งมีเค้ามูลมาจากพระพุทธพจน์นั้น เป็นประเพณีอันดีงามที่อยู่คู่สังคมไทยทุกภาคมาเป็นเวลาช้านาน ธรรมะแห่งมหาชาติช่วยปลูกฝังกัลยาณคุณสมบัติสู่จิตใจของ คนไทยจากรุ่นสู่รุ่นมานับแต่โบราณกาล โดยเฉพาะการให้ทาน การเสียสละ และความเอื้อเฟื้อเจือจานกันอย่างจริงใจ นับเป็นคุณธรรมสำคัญที่สรรค์สร้างความงดงามอย่างไทยให้ปรากฏอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นยอดมารดาแห่งประชาชาติไทย ทรงเป็นอัครมหามิตรของผองชน จึงทรงบำเพ็ญทานเป็นหนทางแห่งพระราชจริยามาโดยตลอด ได้พระราชทานพระราชานุเคราะห์แก่สรรพชีวิต และพระบรมราชินูปถัมภ์แก่สรรพกิจอันยังประโยชน์ยั่งยืน มิได้ผิดเพี้ยนไปจากคุณธรรมในเวสสันดรชาดก

การที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับผู้มีกุศลจิตทั้งปวง จัดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา นับเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง ในนามคณะสงฆ์ จึงขออำนวยพรให้กิจกรรมนี้อันเป็นการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และสนองพระมหากรุณาธิคุณแห่งสถาบันพระมหากษัตริย์ จงสำเร็จสมดังวัตถุประสงค์ทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนา การประปานครหลวง เป็นปีที่ ๕๐ ณ อาคารสำนักงานใหญ่ การประปานครหลวง วันพุธ ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านผู้ว่าการการประปานครหลวง ท่านผู้บริหาร พนักงาน และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาร่วมงานวันคล้ายวันสถาปนาการประปานครหลวง เป็นปีที่ ๕๐ ในวันนี้

แม้การประปานครหลวงได้รับการก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ อย่างเป็นทางการตามกฎหมาย เมื่อ ๕ ทศวรรษก่อน แต่อันที่จริงการประปานั้น มีรากฐานมาจากด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันใสสะอาดของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดกิจการนี้ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสืบสานพระราชปณิธานสืบมา ด้วยทรงหวังประโยชน์สุขของราษฎร

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้พระราชทานพระราชดำรัสในวันเปิดกิจการของท่านทั้งหลายไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“น้ำซึ่งใสสะอาดบริสุทธิ์ใคร ๆ ย่อมรู้อยู่แล้วทั้งในโบราณและบัดนี้ ว่าเป็นของจำเป็นเพื่อประโยชน์และเพื่อความสุขสำหรับป้องกันโรคอันตรายของมนุษย์ น้ำใสสะอาดย่อมเป็นเครื่องบำบัดโรคได้ดีกว่าโอสถหรือเภสัชทั้งหลาย”

เพราะฉะนั้น จึงขอให้ทุกท่านจงทำหน้าที่ด้วยความกตัญญูกตเวทีต่อพระองค์ ด้วยการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในองค์กร เพื่อจะได้สามารถผลิตน้ำประปาที่มีคุณภาพเพื่อความสุขและความปลอดภัยของมนุษย์ทั้งปวง สมตามพระบรมราชปณิธาน ถ้าทำได้เช่นนั้น มงคลอันอุดมย่อมบังเกิดแก่ท่านผู้มีความกตัญญูกตเวทีทุกคน สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับรองไว้ว่า ความกตัญญูกตเวทีเป็นมงคลอันสูงสุด

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย อีกทั้งพระบารมีแห่งสมเด็จพระปิยมหาราช และสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า โปรดดลบันดาลให้การประปานครหลวง มีความเจริญมั่นคงถาวรและขอให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีกำลังพรั่งพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เพื่อความรุ่งเรืองของสังคมไทยสืบไป

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการเปิดอาคารที่ทำการใหม่ของบริษัท ณ บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านผู้บริหาร พนักงานบริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และท่านสาธุชนที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาเปิดอาคารที่ทำการใหม่ของท่านทั้งหลายในวันนี้ ขอตั้งความปรารถนาดี อำนวยอวยชัยให้บริษัท บางจาก มีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคง เพื่อเป็นพลังในการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การจะประสบความเจริญรุ่งเรืองในธุรกิจการงานนั้น บุคคลผู้เป็นสมาชิกขององค์กร จะขาดคุณธรรมที่ทำไปสู่ความสำเร็จที่เรียกว่า “อิทธิบาท ๔” ไปมิได้เลย

อิทธิบาททั้ง ๔ ประการ ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้เป็นหนทางแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจ วิริยะ คือความเพียร จิตตะ คือความเอาใจใส่ และวิมังสา คือการหมั่นตรวจสอบทบทวน อาตมาเชื่อว่าเป็นหลักธรรม ในทางพระพุทธศาสนาที่ท่านทั้งหลายได้ยินจนชินหูอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันอยู่แล้ว

วันนี้จะขอหยิบยกธรรมะเฉพาะข้อสุดท้ายในอิทธิบาท ๔ คือ “วิมังสา” มาให้ท่านพินิจพิจารณา เพราะอาตมาเห็นว่าเป็นข้อสำคัญที่องค์กรขนาดใหญ่เช่นองค์กรของท่านจะละเลยหลงลืมไปเสียมิได้

วิมังสา มีความหมายถึงการไตร่ตรอง หรือการทดลอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อดีข้อด้อยในสิ่งที่ทำนั้น เพื่อนำไปสู่การวางแผน วัดผล และคิดค้นวิธี แก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจะพัฒนาตนหรือพัฒนาองค์กรนั้น ย่อมต้องทบทวนถึง “บทเรียน” ที่ผ่านมา เพื่อให้ตระหนักว่าสิ่งที่คิด และที่ทำมานั้นดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ที่สำเร็จเป็นเพราะอะไร และที่ล้มเหลวเป็นเพราะอะไร เพื่อที่จะได้หาแนวทางแก้ไขหรือหาทางหลีกเลี่ยงผลเสียที่อาจเกิดขึ้น

ความมีสติ ความรู้เนื้อรู้ตัว รู้ว่ากำลังคิด พูด และทำอะไรอยู่ ย่อมเป็นเครื่องมือในการพิจารณาทบทวน สติจะช่วยอุปการะให้สามารถมองตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้ว่าขณะนี้ปัญหาคืออะไร และจะแก้ไขอย่างไร เพราะธรรมชาติของคนเรา ย่อมสอดส่ายสายตาทอดมองออกไปข้างนอก ทำให้ไม่เห็นตัวเองและสภาวะที่เป็นไปในตน จนเผลอไปเพ่งโทษแต่ผู้อื่น ไม่เคยเพ่งโทษตนเอง

เพราะฉะนั้น ถ้าท่านทั้งหลายหมั่นถามตนเองบ่อย ๆ ถึงกิจการงานที่กำลังทำในแต่ละขณะ ๆ ของตน จิตเราก็ย่อมหาคำตอบได้พบ เกิดวิถีแห่งการพัฒนาสู่ความสำเร็จ ธรรมะในลักษณะที่กล่าวมานี้แลที่เรียกว่าวิมังสา สามารถก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาล เป็นแรงผลักดันไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในการงานของตนเองและของสังคมส่วนรวมได้อย่างแน่นอน

อาตมภาพ พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ทั้งปวง ณ ที่นี้ ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้อาคารนี้จงสถิตสถาพรเป็นที่ตั้งแห่งกิจการ อันยังประโยชน์ต่อสังคมไทยสืบไป และขออำนวยพรให้ท่านผู้บริหาร และพนักงานทุกท่าน ตลอดจนสาธุชนที่มาร่วมประชุมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุข ความเจริญสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันศาสนศึกษา ปีที่ ๒๗ และวันบูรพาจารย์
สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

การศึกษาสรรพวิชาใด ๆ ทั้งในคดีโลก และคดีธรรม ให้บังเกิดประสิทธิผล เป็นความงอกงามทางสติปัญญา สมเจตนารมณ์แห่งการศึกษาวิชานั้น ๆ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ๒ ส่วน กล่าวคือ องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ การมีครูอาจารย์ ตำรับตำรา สื่อการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม และสถานศึกษาที่มีคุณภาพดี เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น อีกส่วนหนึ่งคือ องค์ประกอบภายใน ได้แก่ ผู้ศึกษาอบรมเองต้องเป็นผู้มีคุณธรรมอันหนักแน่นมั่นคง ต้องเป็นผู้มีฉันทะความพอใจในการเรียน มีความวิริยอุตสาหะพากเพียร มีจิตตะเอาใจใส่จดจ่อต่อการเล่าเรียน และมีวิมังสาใคร่ครวญไต่สวนถึงข้อบกพร่องของตน เพื่อพัฒนาตนเองให้เรียนได้ดี เพื่อให้มีสติปัญญาก้าวหน้ายิ่งขึ้นเสมอ

สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม มีองค์ประกอบภายนอกตามที่กล่าวมาข้างต้นอย่างพรั่งพร้อม ผู้บริหารสำนักเรียน และคณาจารย์ทุกท่านจึงมีหน้าที่ที่จะรักษาและพัฒนาคุณภาพสำนักเรียนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ในขณะเดียวกัน นักเรียนทุกรูปทุกคนก็มีหน้าที่ที่ต้องเร่งสั่งสมอบรม “อิทธิบาท ๔” เป็นหลักการสำคัญในตนให้ถึงพร้อมทุกประการด้วยเช่นกัน

ขออนุโมทนาสาธุการ และขออำนวยพรให้สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม จงเจริญมั่นคงสถาพร สามารถทำหน้าที่สืบอายุพระบวรพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่โลกนี้สืบไป ตราบนิจนิรันดร.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

A Dharma Lesson from

His Holiness the Supreme Patriarch of Thailand
Given on the Occasion of the 30th Annual Run
for World Peace Event

Throughout every age of humanity, the threat of quarrels and disagreements has cast a shadow over the peacefulness of our existence. This threat is a norm of all societies, in human and even animal kingdoms. World peace is a dream held by all those who are pure of heart. Despite this, people everywhere suffer from the ills of execution, exploitation, violence and the destruction of one another. These evils persist in our society, seemingly without end or resolution. So long as humanity lacks peacefulness in the hearts of all, world peace will never truly be realised. Therefore, the Buddha gave us a moral lesson which lights the path towards true peace. This is the concept of "Equanimity"

"Equanimity" is a state of mind, neutral, righteous, and unbiased towards our fellow men and animals. People who practise "Equanimity" will demonstrate continual mental stability and mindfulness. They will not be overwhelmed by the extremes of euphoria or despair, nor bear the fervent suffering which comes from being. Instead, with an appreciation of "Equanimity", they will carry themselves with a sense of justice and discharge their responsibilities rationally, correctly and peacefully. Each and every person should practise "Equanimity" by creating a sense of neutral detachment in their heart; we should not be swayed by bias from love, anger, fear, or ignorance. This will lead first to peacefulness in one's own mind. Then, peacefulness shall gradually radiate and penetrate the hearts of others creating, finally, true world peace.

In the name of Thai Buddhists, I bless the 30th Annual Run for World Peace Event. May the event achieve all of its honourable goals.

Wat Rajabopit
Bangkok Thailand
August 21, 2017

พระสัมโมทนียกถา

ในพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต วันอังคาร ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ ทั้งหลาย
เจริญพร ท่านนายกรัฐมนตรีและท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคล คือได้มาสวดและเจริญพระพุทธมนต์ด้วยกัน เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ เพื่อสามารถสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขอให้ทุกท่านจงประมวลพลังแห่งความดีงามนี้ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

อาตมภาพขอเชิญชวนทุกท่านเพ่งพิจารณาไปที่องค์พระคันธารราษฎร์ที่ประดิษฐานเป็นประธานอยู่ท่ามกลางมหาสมาคมนี้

พระพุทธรูปองค์นี้เป็นปูชนียวัตถุที่ล้ำค่ายิ่ง ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้น เป็นมิ่งมงคลแห่งราชอาณาจักรไทย พระพุทธรูปปางนี้ มีตำนานอยู่ว่า ในสมัยหนึ่งที่เมืองสาวัตถี ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล พระพุทธเจ้ามีพระประสงค์จะอนุเคราะห์มหาชน จึงทรงผ้าอาบน้ำฝนแล้วเสด็จไปประทับ ณ บันไดสระบัว ทรงยกพระหัตถ์ขวาขึ้นกวักเรียกฝน พระหัตถ์ซ้ายรองรับน้ำฝน ด้วยพุทธานุภาพและพระมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ ฝนก็ได้ตกลงมาเป็นอัศจรรย์

เมื่อแลเห็นพระพุทธรูปองค์นี้ จึงทำให้อาตมภาพระลึกถึงบทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งที่ว่า

“อันความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน
เป็นสิ่งดีสองชั้นพลันปลื้มใจ แก่ผู้ให้และผู้รับสมถวิล
เป็นพลังเลิศพลังอื่นทั้งสิ้น เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรุณา

เดือนสิงหาคมเป็นเดือนเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ผู้ทรงเป็นแบบอย่างอันดีงามของบุคคลผู้มีความกรุณาอันยิ่งใหญ่ เหมือนฝนอันชื่นใจ คอยหล่อเลี้ยงคนไทยทุกคนตลอดมา

จึงขอให้คนไทยทุกคน เจริญรอยพระยุคลบาท ด้วยการแผ่เมตตาให้กันและกัน มีความกรุณาปรานีต่อกันอย่างจริงใจ มีดวงจิตที่เอิบอิ่มเพราะการให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนแก่ตนเอง จงมุ่งสร้างความสุขในชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ

ขอเราทั้งหลาย จงร่วมกันเจริญจิตภาวนา ทำจิตให้สงบ ให้ว่างจากอารมณ์ทั้งปวง จนบังเกิดเป็นความสบาย เป็นกระแสแห่งความร่มเย็น แผ่ครอบคลุมทั่วแผ่นดินไทย ณ บัดนี้.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในงานทรงเปิดอาคารวรลักษณาวดี และทรงเปิดโครงการสัมมนาหลักสูตรวิชาการเทศนาธรรมของ สามเณรธรรมาสน์ทอง พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ วัดพระยายัง เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร วันพุธ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

ท่านเจ้าคุณผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดพระยายัง ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านผู้บริหารสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาเปิดอาคารวรลักษณาวดี ณ วัดพระยายัง และเปิดการสัมมนาหลักสูตรโครงการส่งเสริมวิชาการเทศนาธรรม “สามเณรธรรมาสน์ทอง” ซึ่งเป็นความเอื้อเฟื้อของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และท่านสาธุชนทุกท่านที่มีจิตใจเป็นกุศลและมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

การช่วยกันสนับสนุนภารกิจเหล่านี้นับเป็นการสนองพระราโชบายของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ที่ได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางว่า ให้ “พัฒนา ความรู้และคุณภาพของพระสงฆ์ให้เป็นหลักทางใจของประชาชน ให้พระมีความสำนึกและเป็นประโยชน์ในสังคมไทย”

ถ้าพิจารณาถึงพระราโชบายนี้ให้ถ่องแท้ก็จะตระหนักว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ทรงมีแนวพระราชดำริสอดคล้องตามพระบรมราโชบายของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ทุก ๆ พระองค์ และถ้าศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทยก็จะพบว่าสถาบันสงฆ์ คือหลักทางใจของประชาชน เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้มีสติ ให้รู้จักระงับยับยั้งสิ่งชั่ว และให้มีปัญญานำพาสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

อาคารวรลักษณาวดีแห่งนี้ สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนภารกิจอันจะนำมาซึ่งความเจริญของชาติ ความงอกงามของพระศาสนา และสนองพระราโชบายของพระมหากษัตริย์ เช่นเดียวกับโครงการสามเณรธรรมาสน์ทอง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างศาสนทายาทผู้มีความสามารถในการประกาศศาสนธรรม จัดว่าเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาไว้ได้อย่างแท้จริง

โอกาสนี้ อาตมภาพขอฝากข้อคิดแก่ท่านทั้งหลายไว้ว่า ถ้าศาสนวัตถุใดที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงศาสนธรรม วัตถุนั้นก็ไม่มีประโยชน์ ถ้าศาสนบุคคลใดไม่ดำรงตนอยู่ในศาสนธรรม ไม่เข้าใจศาสนธรรม และไม่สามารถเผยแผ่ศาสนธรรมได้อย่างมีคุณภาพ บุคคลนั้นก็ไร้ประโยชน์ และถ้าศาสนธรรมใด ขาดศาสนบุคคลสืบทอดและเผยแผ่ศาสนธรรมนั้นก็ย่อมสิ้นสูญไปจากโลกนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเราชาวพุทธ จะเป็นผู้สนับสนุนการดำรงไว้ซึ่งพระศาสนา ด้วยปัญญาถ่องแท้ในการเผยแผ่ศาสนธรรม การพัฒนาศาสนทายาท และการสร้างศาสนวัตถุที่เหมาะสม เพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา และเพื่อความสุขของสังคมไทยสืบไป

ขอทุกท่านจงตั้งจิตอธิษฐานถวายพระราชกุศลทั้งมวลนี้แด่ สมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ มีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เป็นต้น ที่ได้ทรงรักษาประเทศชาติ และพระศาสนาให้เจริญยั่งยืนมาถึงยุคปัจจุบัน ตลอดจนถวายพระกุศลแด่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรลักษณาวดี ผู้ทรงพระอุปการคุณต่อวัดพระยายัง อีกทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ขอให้อาคารวรลักษณาวดี จงมั่นคงถาวรยั่งยืนนาน และขอให้โครงการสามเณรธรรมาสน์ทองบรรลุสมตามวัตถุประสงค์ทุกประการ กับทั้งขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบแต่ความสุขสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการประทานโล่ประกาศเกียรติคุณ และทุนแก่สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ ณ วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันพุธ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

ท่านเจ้าคุณ แม่กองธรรมสนามหลวง ท่านเจ้าอาวาสวัดสามพระยา ท่านเจ้าสำนักเรียนพระปริยัติธรรมท่านพระเถรานุเถระ เจริญพร ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบโล่ประกาศเกียรติคุณ และทุนแก่สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ ในวันนี้ ขออนุโมทนาและชื่นชมทุกท่านที่ช่วยกันดำเนินงาน และสนับสนุนภารกิจนี้ด้วยดี อันนับเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนา และเป็นการสนองพระบรมราโชบายของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐในฐานะพระบรมราชูปถัมภกแห่งการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมนับเนื่องสืบมาทุกรัชกาล ตราบจนปัจจุบัน

พระพุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาแห่งเหตุผล เป็นศาสนาที่มุ่งหมายให้ผู้นับถือใช้ชีวิตด้วยปัญญา ให้รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริงของรูปและนาม โดยไม่ลุ่มหลงมัวเมา จับยึดถือในสิ่งมายาทั้งปวง อันเป็นต้นเหตุของความทุกข์ และยังมุ่งหมายให้ชีวิตทั้งหลายเพียรลดละความถือเขาถือเราอันเป็นต้นเหตุของความวิวาทบาดหมางกัน

ด้วยเหตุนี้ คนไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง จึงสามารถจรรโลงประเทศชาติให้ร่มเย็นเป็นสุขสืบมาได้เป็นเวลาช้านาน

ทุกวันนี้เราทั้งหลายอาจรู้สึกว่า สังคมของเรามีแต่ความเดือดร้อนวุ่นวาย ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นไปทั่ว ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคนไทยละเลยการศึกษาอบรมตนให้อยู่ในครรลองของพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หรือถึงแม้จะศึกษาแต่ก็อาจหลงติดอยู่เพียงเปลือก หรือพลั้งพลาดไปเลื่อมใสแนวทางที่บิดเบือน และไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับหลักการที่แท้จริง

เพราะฉะนั้น การศึกษาพระธรรมวินัยโดยดำเนินบนหลักการที่ถูกต้องตามพระไตรปิฎก ตามหลักสูตรนักธรรม และธรรมศึกษาที่บูรพาจารย์ คือเจ้าพระคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และเจ้าพระคุณพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ได้ทรงนำทางแห่งการเล่าเรียนพระพุทธศาสนาเป็นเบื้องต้นไว้แล้วนั้น จึงเป็นหนทางที่จะทำให้ชาวไทย เป็นชาวพุทธที่แท้จริงได้ด้วยปัญญา มิใช่เป็นแต่เพียงที่ระบุไว้ในทะเบียนหรือด้วย การนับถือตาม ๆ กันมา โดยไม่เข้าใจหลักการที่แท้จริง

การที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และสถานศึกษาทั้งหลาย ได้ร่วมกันกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และท่านผู้มีกุศลเจตนาทุกฝ่าย ปลูกฝังอบรมให้พุทธบริษัทมีคุณสมบัติด้านพุทธศาสนศึกษา ทั้งหลักสูตรนักธรรม และหลักสูตรธรรมศึกษาอย่างพรั่งพร้อม นับได้ว่าทั้งผู้จัดการศึกษาและผู้อุตสาหะเล่าเรียนเป็นผู้ธำรงรักษาพระสัทธรรมของพระศาสดาให้ดำรงอยู่คู่โลกนี้ไปตราบนานเท่านาน จัดว่าได้แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญอย่างยิ่ง

ในนามคณะสงฆ์ จึงขอกล่าวเชิญชวนไว้ ณ ที่นี้ ให้พระภิกษุ สามเณร มาเล่าเรียนให้สำเร็จเป็นนักธรรมเอกกันทุกรูป และให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนของชาติ มาเล่าเรียนให้สำเร็จชั้นธรรมศึกษาเอกกันทุกคน แล้วผลดีอย่างเอกย่อมบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ทั้งแก่ชีวิตของผู้เรียน และแก่สังคมส่วนรวม

ขออำนวยพรให้ท่านผู้เกื้อกูลกิจการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตลอดจนนักเรียนนักธรรมและธรรมศึกษา และทุกท่านที่มาร่วมประชุมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความรุ่งเรืองทางปัญญา สามารถบรรลุถึงความเกษมสวัสดี ทั้งในทางโลกและในทางธรรม โดยทั่วกันทุกท่านทุกคน เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

๒๐ กันยายน ๒๕๖๐

รางวัลแห่งการกระทำความดีคือความดีที่ได้กระทำ เป็นคุณสมบัติแห่งบุคคลผู้กระทำความดีนั้นเสมอไป บุคคลผู้ประพฤติดี ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ย่อมได้รับรางวัลเป็นเกียรติยศประจำตนอยู่ทุกขณะที่ได้คิดดี พูดดี และทำดี การที่เด็กและเยาวชน เป็นผู้ได้รับเชิดชูเกียรติให้ปรากฏแก่สาธารณชน เพราะเหตุที่ได้ทำความดีในสาขาต่าง ๆ ย่อมเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กและเยาวชน ผู้ที่ยังไม่เริ่มคิดจะสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เริ่มรู้จักคิด ลงมือทำ และพัฒนาตนต่อเนื่องไปจนเติบใหญ่เป็นพลเมืองดีของบ้านเมือง และยังเป็นเครื่องกำกับใจเด็กและเยาวชนผู้ได้รับการยกย่องแล้วนั้น ไม่ให้ละทิ้งความดีงามในตน พร้อมเร่งเพิ่มพูนความดีให้งอกงามยิ่งขึ้นเสมอมิให้บกพร่อง สมดังธรรมภาษิต ว่า **“รกฺเขยฺย อตฺตโน สาธุ์ ลวณ์ โลณตฺ ยถา”** ความว่า จงรักษาความดีของตนไว้ดุจเกลือรักษาความเค็ม

ขออนุโมทนาในความดีที่เด็กและเยาวชนทุกคนได้บำเพ็ญ รวมทั้งกุศลเจตนาของผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระอัฐมรามาธิบดินทร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงราชย์นับแต่ยังทรงพระเยาว์ทั้งสองพระองค์ โปรดอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้มีสรรพกำลังพรั่งพร้อม ในการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติสืบไปเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการทรงเปิดอาคารสัญลักษณ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ท่านประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัย และท่านสาธุชนทุกท่าน.

อาตมภาพอยู่วัดราชบพิธมานาน นับถึงปีนี้ได้ ๗๐ ปีแล้ว จึงมีความคุ้นเคยอย่างยิ่งกับหอการค้าไทย และวิทยาลัยการค้า หรือที่เรียกว่ามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในปัจจุบัน เพราะหอการค้านั้นตั้งอยู่ริมถนนราชบพิธ จึงเรียกได้ว่าเราเป็นเพื่อนบ้านกัน อาตมาได้เห็นมาตั้งแต่แรกก่อรูปก่อร่าง กระทั่งมีพัฒนาการด้วยดีมาโดยตลอด ความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่ปรากฏแก่สายตาอาตมา ณ บัดนี้ จึงเป็นที่น่าอนุโมทนา และทำให้รู้สึกยินดีที่ได้มาเปิดอาคารสัญลักษณ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในวันนี้

สัญลักษณ์ของท่านเป็นรูปเรือ ถ้าลองพิจารณาดูให้ดีก็อาจได้ข้อคิดสอนใจ เพราะเรือนั้นอาจจะพาชีวิตคนเราไปถึงฝั่งประสบความเจริญรุ่งเรืองก็ได้ หรืออาจพาไปสู่ความวิบัติอับปางก็ได้ การที่จะแล่นเรือไปถึงฝั่งที่มุ่งหมายได้อย่างปลอดภัยย่อมต้องอาศัยคุณธรรมหลายประการประกอบกัน

คุณธรรมประการแรกคือ “ปัญญา” ได้แก่ ความเฉลียวฉลาดรอบรู้ นายเรือต้องรู้วิธีเดินเรือ และรู้เป้าหมายที่จะเดินทางไปสู่ความเจริญ รู้วิธีแก้ไขเวลาเผชิญปัญหาและอุปสรรค ต้องมีแผนที่ที่ถูกต้อง มีกล้องส่องทางไกลที่คมชัด มีดวงดาวสว่างไสวคอยนำทาง มีเรือและเสื้อชูชีพพร้อมสรรพ อีกทั้งต้องรอบรู้ในวิชาและวิธีใช้อุปกรณ์เหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

คุณธรรมประการที่สองคือ “ความสามัคคี” ได้แก่ ความร่วมแรงร่วมใจกัน มีอุดมการณ์ร่วมกันที่จะนำพาเรือไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย ไม่ขัดแย้งแตกแยกกันไปคนละทิศคนละทาง เพราะแน่นอนว่าลำพังนายเรือคนเดียว ย่อมไม่มีกำลังพอที่จะโล้จะพายเรือสำเภาใหญ่ให้เดินหน้าไปได้ หากต้องใช้กำลังของคนเรือทุกระดับ ประสานงานกันอย่างสอดคล้องลงตัว เรือจึงจะเดินหน้าไปได้ แม้จะมีคลื่นลมถาโถมเข้ามาก็ตามที

อาตมภาพจึงขอให้ท่านทั้งหลาย ที่ปรารถนาจะนำพาสถาบันของท่าน และนำพานักศึกษาในสถาบันนี้ ผู้ล้วนเป็นอนาคตของชาติให้บรรลุถึงที่หมายได้โดยสวัสดิภาพ จงเร่งใช้ปัญญาและความสามัคคีนำพาเรือลำนี้ให้ฝ่าคลื่นลมออกไปตามแผนที่แห่งคุณธรรมเถิด

ขอให้อาคารสัญลักษณ์จงมีความมั่นคงถาวร ขออำนวยพรให้กิจการของท่านจงเจริญก้าวหน้า และขอให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีกำลังพรั่งพร้อมที่จะนำพาความดีงามทุกประการมาสู่สังคมไทยให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานแก่การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มนุษย์ต่างมีสัญชาตญาณแห่งความรักสุขเกลียดทุกข์ด้วยกันทุกคน สุขภาวะที่ดีจึงเป็นสิ่งพึงปรารถนาของทุกชีวิต อย่างไรก็ตาม การจะมีสุขภาวะที่ดีได้ต้องเข้าใจกฎธรรมชาติอย่างถูกต้องก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติ บรรเทา แก้ไข หรือทำความเข้าใจต่อภาวะอันเป็นไปนั้น ๆ ได้อย่างปราศจากทุกข์ ในทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายกฎธรรมชาติไว้ ๕ ประการ กล่าวคือ อุตุนิยาม (Physical Laws) พีชนิยาม (Biological Laws) จิตนิยาม (Psychic Laws) กรรมนิยาม (Karmic Laws) และธรรมนิยาม (General Laws)

พระพุทธเจ้าทรงค้นพบนิยามหรือกฎธรรมชาติทั้ง ๕ เหล่านี้ แต่ทรงสอนธรรมนิยามเน้นในส่วนที่เกี่ยวกับจิตนิยามและและกรรมนิยาม ทรงสอนเรื่องอุตุนิยามและพีชนิยามเพียงเล็กน้อย ในลักษณะกลับกัน นักวิทยาศาสตร์สุขภาพอาจพากเพียรศึกษาธรรมนิยามเน้นในส่วนที่เกี่ยวกับกายภาพและชีวภาพ แต่ไม่ใคร่สนใจกรรมนิยาม และอาจสนใจจิตนิยามเล็กน้อย การเสริมสร้างสุขภาวะอย่างครบวงจรในแนวทางพระพุทธศาสนา จึงสมควรเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในทางพระพุทธธรรมควบคู่กับไปกับการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อความลึกซึ้งในการสร้างสุขภาวะอย่างยั่งยืนทั้งคดีโลกและคดีธรรม

ขออนุโมทนาสาธุการ และขออำนวยพรให้การจัดสมัชชาสุขภาพครั้งที่ ๑๐ บรรลุผลสมวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

งานเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรม เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร วันศุกร์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันจัดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ในวาระนี้

การเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก ซึ่งมีคาถาพระบาลีมาจากพระพุทธพจน์นั้น เป็นประเพณีที่อยู่คู่สังคมไทยทุกภาคมาเป็นเวลาช้านาน

ธรรมะแห่งมหาเวสสันดรชาดก ย่อมช่วยปลูกฝังคุณสมบัติอันดีงาม สู่จิตใจของคนไทยจากรุ่นสู่รุ่นสืบมานับแต่โบราณกาล โดยเฉพาะการให้ โดยมุ่งประโยชน์ผู้อื่นเป็นสำคัญ การเสียสละโดยไม่ยึดถือความเป็นตัวตน การไม่ถือทิฐิมานะในความเป็นเขาเป็นเรา มีความเมตตากรุณาต่อกันอย่างจริงใจ อันนับเป็นคุณธรรมสำคัญที่สรรค์สร้างความงดงามอย่างไทยแท้ ให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ความเป็นไทยในลักษณะเช่นนี้แล ย่อมไม่มีใครจะบังอาจยกขึ้นกล่าวตำหนิได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่เชยแล้ว หรือว่าล้าสมัยแล้ว เพราะการให้ การเสียสละ และความเมตตากรุณา ล้วนเป็นคุณธรรมที่บุคคลทุกคนควรจะได้รับการปลูกฝังสั่งสมให้เพิ่มพูนทวีขึ้นอย่างไม่มีประมาณ จัดเป็นสมบัติอันล้ำค่า เป็นยอดปรารถนาของมนุษย์ผู้แสวงหาสันติภาพกันอยู่ทั่วไป

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงบำเพ็ญทานเป็นหนทางแห่งพระราชจริยามาโดยตลอด ได้พระราชทานพระราชานุเคราะห์แก่สรรพชีวิต และพระราชทานพระบรมราชินูปถัมภ์แก่สรรพกิจอันยังประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน มิผิดเพี้ยนไปจากคุณธรรมในมหาเวสสันดรชาดก

การที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับผู้มีกุศลจิตทั้งปวง จัดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรตินับเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง และยังเป็นการรักษาวัฒนธรรมของชาติ ประเพณีอันดีงามในทางพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงมั่นอยู่ตราบกาลนาน

ในนามคณะสงฆ์ อาตมภาพขอเปิดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้กิจกรรมนี้จงสำเร็จสมดังวัตถุประสงค์ทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงประสบความสุข ความเจริญ และความสำเร็จในความดำริที่ชอบประกอบด้วยธรรมโดยทั่วกันทุกท่าน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีเปิดกิจกรรมต้นกล้าจิตอาสา ปลูกพลังศรัทธา ปลูกป่าทั่วแผ่นดิน
ณ สวนไทรพุทธมณฑล
วันศุกร์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบต้นไม้แก่ท่านทั้งหลาย ตามโครงการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในกิจกรรมจิตอาสาปลูกพลังศรัทธา ปลูกป่าทั่วแผ่นดินและได้ปลูกต้นนิโครธ เป็นปฐมฤกษ์ ณ สวนไทร พุทธมณฑล ในวันนี้

พระพุทธศาสนานั้น เป็นศาสนาที่ส่งเสริมให้บุคคลจัดการวิถีชีวิตของตนอย่างสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติให้มากที่สุด

ถ้าพิจารณาจากพุทธประวัติ จะพบข้อพึงสังเกตว่าช่วงเวลาสำคัญในพระชนมชีพของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระศาสดาเอกของเราทั้งหลาย ล้วนเกิดขึ้นใต้ต้นไม้ในราวป่า หรือในอุทยานทั้งสิ้น ทั้งการประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน

นอกจากนั้น ถ้านับย้อนไปศึกษาเรื่องราวในชาดก อันเป็นพระชาติต่าง ๆ ของพระโพธิสัตว์ ก่อนเสด็จอุบัติมาในพระชาติสุดท้าย กระทั่งตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ก็พบว่าเหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวในป่า ท่ามกลางแมกไม้ทั้งหลาย เป็นรุกขมูลที่ทรงสั่งสมพระบารมีและที่ทรงบำเพ็ญสมณธรรม

การอยู่ป่าเป็นวัตรก็จัดเป็นนิสัย คือปัจจัยเครื่องอาศัยชีวิตของนักบวชในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ในสมัยพุทธกาล ล้วนแล้วแต่อาศัยอยู่ในป่าเป็นส่วนมาก ยิ่งท่านที่ต้องการเจริญพระกรรมฐานด้วยแล้ว เสนาสนะป่าเขาจัดเป็นสถานที่ที่เกื้อกูลต่อการเจริญสมณธรรม พระพุทธเจ้าทรงยกย่องสรรเสริญป่าไว้โดยนัยต่าง ๆ เป็นอันมาก

การที่ท่านทั้งหลาย มีจิตอาสาร่วมกันปลูกต้นไม้ เพิ่มผืนป่าให้แก่แผ่นดิน ย่อมเป็นกิจกรรมที่น่าอนุโมทนายิ่ง เพราะต้นไม้ไม่เพียงแต่จะเป็นเครื่องบันดาลความสุขทางกาย หากแต่ยังเอื้อประโยชน์ต่อการแสวงหาความสุขทางใจ จนแม้แต่การปฏิบัติภาวนาอบรมทางจิต ก็ได้อาศัยต้นไม้ป่าไม้นี้แลเป็นปัจจัยสนับสนุน ดังที่ท่านทราบกันดีอยู่แล้วจากพุทธประวัติ และอนุพุทธประวัติของพระสาวกทั้งปวง

เพราะฉะนั้น ท่านผู้ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาด้วยความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์โลกนั้น ย่อมได้รับอานิสงส์ดังที่พระพุทธองค์ทรงรับรองไว้ใน “วนโรปสูตร” ว่า

“บุญย่อมเจริญ ทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอดกาลทุกเมื่อ แก่ชนผู้ปลูกสวนไม้ดอก ไม้ผล ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา สร้างสะพาน โรงน้ำ บ่อน้ำ และศาลาที่พักอาศัย ทั้งชนเหล่านั้นยังตั้งอยู่ในธรรมสมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไปสวรรค์”

บัดนี้ ท่านจะได้ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา เป็นบุญกิริยาเบื้องต้นแล้ว ต่อไปก็ขอให้ทุกท่าน จงตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีลไปด้วยพร้อม ๆ กัน เพื่อให้บังเกิดอานิสงส์ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาได้ตรัสรับรองไว้แล้ว

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญเป็นเหตุปัจจัย นำความสุข ความเจริญ ความรุ่งเรืองไพบูลย์ ทั้งในทางโลกและในทางธรรมมาสู่ท่านสาธุชน ผู้มีมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัยทุกท่าน เทอญ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๖๐
ณ อาคารปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษามหาราชา วัดไร่ขิง
วันจันทร์ ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร หัวหน้าหน่วยราชการในจังหวัดนครปฐม และท่านสาธุชนทุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานวิสุงคามสีมาในคราวนี้ รวมจำนวน ๓๐๕ วัด นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ เป็นเครื่องหมายแห่งพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก ทั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามโบราณราชประเพณี ควรที่ท่านเจ้าอาวาส ตลอดจนชาววัดทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศในครั้งนี้ จักได้ถวายอนุโมทนา และถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

แต่นอกจากการถวายอนุโมทนา และถวายพระพรตามประเพณีแด่พระองค์แล้ว ท่านทั้งหลายยังมีหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น นั่นคือการรับสนองพระราโชบาย ตามที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะสงฆ์ ว่า

“พัฒนาความรู้และคุณภาพพระสงฆ์ ให้เป็นหลักทางใจของประชาชน ให้พระมีความสำนึกและเป็นประโยชน์ในสังคมไทย”

พระราโชบายนี้เป็นคติเตือนใจที่สำคัญมาก การที่ท่านอุตสาหะสร้างวัดขึ้นแล้ว จนจะมีอุโบสถเพื่อประกอบสังฆกรรมได้อย่างสมบูรณ์ตามพุทธบัญญัติ ชาววัดทุกรูปทุกคนจึงตั้งสติไว้บนคติที่ถูกต้อง เพื่อให้วัดของท่านเป็นวัดที่ดีจริง สมกุศลเจตนาของทายกทายิกา

ท่านทั้งหลายรวมทั้งพระภิกษุสามเณรในปกครอง จักต้องประพฤติปฏิบัติตนในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ให้สมควรแก่การที่ชาวบ้านจะกราบไหว้กระทำอัญชลีได้โดยสนิทใจ ให้สมควรที่เขาจะมาทำบุญถวายทานได้โดยสำเร็จเป็นบุญแท้ และต้องมีปณิธานและความเพียรอันแน่วแน่ ที่จะทำให้วัดเป็นหลักทางปัญญาของสังคมให้จงได้

ความโง่เขลาและความงมงายนั้น เป็นหนทางอันตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงกับความเป็นพุทธะ เพราะความเป็นพุทธที่แท้ย่อมได้แก่ การเป็นผู้รู้สัจธรรม เป็นผู้ตื่นจากกิเลสนิทรา และเป็นผู้เบิกบานในธรรม วัดใดทำให้เกิดความเป็นพุทธแท้ ก็ย่อมได้ชื่อว่า กตัญญูกตเวทีต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และสมควรแก่เกียรติยศที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานมา

ผมจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านเจ้าอาวาสทุกรูปที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จักมีปณิธานร่วมกันกับคณะสงฆ์ในอันที่จะสนองพระราโชบายของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า อัครศาสนูปถัมภกของเราทั้งหลาย เพื่อเพื่อนสหธรรมิกผู้เป็นบรรพชิต จักได้ชื่อว่าเป็นพุทธชิโนรส เป็นลูกกตัญญูที่แท้จริงแห่งพระบรมศาสดา และสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีที่พึงปรารถนาของสถาบันพระศาสนา อันเป็นสถาบันหลักของชาติ ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

“สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.”

ขอตั้งกัลยาณจิต อำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวาระ ๒๕ ปี แห่งการก่อตั้ง
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ในธรรมหมวดโพชฌงค์ ๗ อันเป็นองค์แห่งการตรัสรู้ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น มีหลักธรรมประการหนึ่ง เรียกว่า “ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์” หมายถึงการใช้ปัญญาสอบสวน พิจารณาสิ่งที่สติกำหนดไว้ ให้บังเกิดความเข้าใจ จนเห็นสาระความจริงได้อย่างกระจ่าง หากแต่ว่าปัญญามีหลายระดับ ก่อนที่จะถึงธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ซึ่งเป็นปัญญาระดับสูงนั้น บุคคลจำเป็นต้องอบรมขั้นการศึกษาให้เข้าใจก่อน จนเป็นปัจจัยให้สติเกิดอย่างมั่นคง อันนำพาให้บรรลุถึงปัญญาได้ในที่สุด ทั้งนี้ การหาความจริงหรือการทำ “วิจัย” ตามหลักการในพระพุทธศาสนา ยังมีรายละเอียดเป็นอเนกปริยาย สมควรที่นักวิจัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางคดีโลก จักได้ใฝ่ใจศึกษาเป็นแนวทางปรับประยุกต์คดีโลกให้ผสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวกับคดีธรรม นำให้เกิดวิถีแห่งปัญญาสอดส่องทั่วถึง กระทั่งสำเร็จประโยชน์ทุกสถานทั้งแก่ตนเองและแก่ส่วนรวมสืบไป

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ดำเนินภารกิจเพื่อเกื้อกูลประโยชน์แก่สังคมไทยมานับถึงบัดนี้เป็นเวลา ๒๕ ปีแล้ว น่าอนุโมทนาชื่นชมยิ่ง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงผดุงเกียรติยศแห่งหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่สร้างสรรค์องค์ความรู้แห่งการวิจัยสู่สังคมไทย ด้วยการปฏิบัติภารกิจโดยสุจริตรอบคอบ ประกอบด้วยความอุตสาหวิริยะ และความสามัคคี อันย่อมยังให้เกิดผลดีแก่ประเทศชาติและโลกนี้สืบไป

ขออำนวยพรให้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จงเจริญมั่นคงสถาพรตราบกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ กันยายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่การประชุมพระสังฆาธิการ
เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส
ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต)

พระพุทธานุศาสนีที่หมู่คณะใดน้อมนำไปปฏิบัติ แล้วจักยังให้เกิดความสามัคคีปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกื้อกูลกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน นั้น เรียกว่าหลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วย เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม สาธารณโภคี สีลสามัญญตา และทิฐิสามัญญตา ธรรมทั้ง ๖ ประการ ในหมวดสาราณียธรรมนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ท่านผู้เป็นพระสังฆาธิการล้วนเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ปกครองพระภิกษุสามเณร เป็นผู้บริหารกิจการพระศาสนา และเป็นผู้มีความรู้ในพระธรรมวินัย จึงย่อมทราบชัดในหลักสาราณียธรรมอยู่แล้วเป็นอย่างดี

การประชุมพระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส จึงเป็นโอกาสให้ท่านทุกรูปได้เพ่งพิจารณาทบทวนหลักสาราณียธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อน้อมนำไปเป็นแนวทางในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามอำนาจหน้าที่ของตน ๆ ให้ได้ครบถ้วนทั้ง ๖ ประการ เพื่อความวัฒนาสถาพรของหมู่คณะ วัด และชุมชนของท่านยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออำนวยพรให้พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต) จงสมมโนรถในสรรพกรณียกิจอันอำนวยหิตานุหิตประโยชน์ แก่ประเทศชาติและพระศาสนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ กันยายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา ๒๕๕๙

คำว่า “ศาสนา” มีความหมายว่า “คำสั่งสอน” ดังนั้น การที่บุคคลเข้ามาศึกษาเรียนรู้ศาสนธรรมคำสั่งสอนอย่างเป็นระบบ ตามวิธีทางวิชาการสมัยใหม่ที่เรียกว่าศาสตร์ ย่อมก่อให้เกิดคุณประโยชน์หลายสถาน เพราะสังคมย่อมไม่อาจแสวงหาความสันติสุขเรียบร้อยได้โดยแท้ หากว่าปราศจากการประพฤติปฏิบัติตามศาสนธรรม คุณสมบัติเบื้องต้นของความเป็นพลเมืองที่บรรพชนไทยสั่งสมอบรมมาช้านานจึงได้แก่การนับถือศาสนา หมั่นศึกษาอบรมตนให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรมของศาสนา และสามารถประพฤติปฏิบัติตนบนหลักคุณธรรมแห่งศาสนาที่ตนนับถือได้อย่างถูกต้อง

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาสาขาศาสนศึกษา ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความรู้ดีในเรื่องศาสนาต่าง ๆ ตามที่ได้ศึกษามาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ท่านทั้งหลายจะหยุดความสนใจใฝ่ศึกษาแต่เพียงเท่านี้มิได้ ด้วยการศึกษาอบรมในทางศาสนา ย่อมเป็นมูลฐานแห่งความเจริญงอกงามทางสติปัญญา อันจะนำพาตนและนำพาสังคมส่วนรวมไปสู่ความพ้นทุกข์ จึงขอให้บัณฑิตทุกคนจงมีฉันทะความพอใจในการศึกษาเล่าเรียนยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่ว่าจะในระบบการเรียนการสอนแบบหลักสูตรหรือในการเรียนรู้อบรมนอกชั้นเรียนก็ตาม

ขออำนวยพรให้ผู้ที่ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ จงบริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางสุจริต เพื่อความผาสุกร่มเย็นของประเทศชาติและโลกนี้สืบไปเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ กันยายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานแก่การประชุมสรุปผลการดำเนินงาน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ในสังคมไทยทุกวันนี้ มีข้ออภิปรายกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับมาตรฐานชี้วัด “ความดี” ว่าควรมีขอบเขตหรือนิยามเช่นไร จนเกิดคำถามว่าการประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีจริง และการจะระบุว่าหมู่ใดคณะใดควรได้รับยกย่องว่าเป็นหมู่คณะแห่งคนดี ควรใช้มาตรฐานใดเป็นสิ่งบ่งบอกได้อย่างถูกต้องแท้จริง อันที่จริงคำตอบสำหรับข้ออภิปรายนี้ไม่ใช่เรื่องยากในทางพระพุทธศาสนา เพราะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเฉลยคำตอบไว้แล้วว่า **“สีลำ กิเรว กลฺยาณำ”** แปลความว่า “ท่านว่าศีล เป็นความดี”

เบญจศีล เป็นศีลอย่างน้อยที่สุดสำหรับฆราวาส จัดเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ สังคมใดมีสมาชิกหมู่มากเป็นผู้รักษาศีล ๕ สังคมนั้นย่อมประสบความสุขสงบอย่างไม่ต้องสงสัย และถ้าปุถุชนคนใดรักษาศีล ๕ ได้อย่างบริสุทธิ์เป็นปรกติ บุคคลผู้นั้นย่อมใกล้ชิดกับความเป็นอริยบุคคลระดับพระโสดาบัน อันเป็นการปิดกั้นอบายภูมิได้โดยสิ้นเชิง

การที่พระสังฆาธิการร่วมกับพระภิกษุสามเณร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกภาคส่วน ดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามมติมหาเถรสมาคม โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์เมตตาเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการ นับเป็นกุศลกิจอันน่าอนุโมทนา เพราะท่านทั้งหลายกำลังช่วยกันสร้างสังคมไทยและสังคมโลกให้ร่มเย็นเป็นสุขด้วยอานุภาพแห่งศีล

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ กันยายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าเพื่อนำรายได้สมทบทุน
โครงการก่อสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม
โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดผ่องพลอยวิริยาราม ในพระสังฆราชูปถัมภ์
ณ วัดผ่องพลอยวิริยาราม เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๐

ท่านเจ้าคุณเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาสวัดผ่องพลอยวิริยาราม
ท่านผู้จัดการโรงเรียน ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลาย ได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าสมทบทุนสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม วัดผ่องพลอยวิริยาราม ในวันนี้ ขอชื่นชมท่านพระสังฆาธิการ และคณะสงฆ์ วัดผ่องพลอยวิริยาราม ที่อุตสาหะรับภารธุระดำเนินกิจการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแห่งนี้ให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่การศึกษาของคณะสงฆ์ไทย

มนุษย์ทั้งหลายผู้ไม่ประมาทในทางโลก ย่อมรู้จักฝังขุมทรัพย์เอาไว้สำหรับตนเอง เพราะเมื่อมีกิจจำเป็นเกิดขึ้น ทรัพย์ที่ฝังไว้ย่อมเป็นประโยชน์ สามารถเปลื้องตนให้พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ แต่ว่าทรัพย์นั้น ๆ บางคราวก็สูญหายไปบ้าง จำไม่ได้บ้างว่าฝากฝังไว้ที่ใดบ้าง ทำให้สูญประโยชน์สิ้นไป หาความแน่นอนอะไรมิได้เลย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัททุกคน เป็นผู้ไม่ประมาทในทางธรรม ด้วยการรู้จักฝังขุมทรัพย์อันเลิศล้ำซึ่งไม่อาจสูญหายทำลายไปได้ไม่ว่าในกาลใด ๆ นั่นคือการสั่งสม “บุญ”

พระพุทธองค์ทรงสอนให้เราทั้งหลายฝังความดีเอาไว้ ด้วยการบริจาคทาน ด้วยการรักษาศีล ด้วยการสำรวม และฝึกอบรมตนให้มีปัญญา อีกทั้งยังทรงรับรองว่าบรรดาทรัพย์สินที่ฝังไว้ในโลก ถึงอย่างไรก็เอาไปไม่ได้เมื่อสิ้นชีวิต แต่ใครก็ตามที่ฝังบุญนิธิไว้ ย่อมนำพาขุมทรัพย์แห่งบุญนั้นไปได้ทุกภพทุกชาติ

ผลอันดีงามทั้งปวงในชีวิตของคนเรา แม้กระทั่งสิ่งที่ยิ่งใหญ่ไปกว่าความสุขความเจริญในทางโลก ก็ย่อมบังเกิดได้ด้วยบุญนิธิทั้งสิ้น เช่น ความเป็นพระอริยบุคคล ความเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า หรือแม้กระทั่งความเป็นพระพุทธเจ้า บุคคลก็ย่อมประสบได้ ด้วยการสั่งสมบุญ

ท่านทั้งหลายล้วนมีกุศลเจตนาที่จะรักษาพระพุทธศาสนาด้วยการบำเพ็ญวิหารทาน สร้างอาคารเรียน เป็นสถานที่ผลิตศาสนทายาทให้มีคุณภาพ ท่านจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้จรรโลงพระพุทธศาสนา เป็นธรรมบาลผู้คุ้มครองรักษาพระพุทธธรรม เป็นผู้ฝังขุมทรัพย์คือบุญนิธิไว้แล้วสำหรับตน

บุญนิธินี้ย่อมมีอานิสงส์ใหญ่ สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับรองไว้ทุกประการ

ขออนุโมทนากับทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง ขออำนาจแห่งบุญนิธิที่ท่านทั้งหลายฝากฝังไว้แล้วในพระพุทธศาสนา จงเป็นเหตุปัจจัยนำพาท่านดำเนินไปสู่ความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาได้จนเป็นผลสำเร็จในอนาคตอันใกล้นี้โดยทั่วกันทุกท่านทุกคน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๖๗ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ความจริงใจนั้นเรียกว่า “สัจจะ” จัดเป็นบารมีสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยขัดเกลากิเลสจนถึงที่สุดแห่งห้วงทุกข์ได้ ถ้าบุคคลใดไม่มีความจริงใจต่อการที่จะกระทำ การนั้นก็จะสำเร็จไม่ได้ แม้การกุศลก็เช่นเดียวกัน ทั้งการให้ทาน การรักษาศีล การอบรมความสงบของจิต และการอบรมเจริญปัญญา บุคคลต้องเป็นผู้ที่มีสัจจะ มีความจริงใจ ไม่คลาดเคลื่อนต่อการเจริญกุศล หากมีสัจจะมั่นคงแล้ว กุศลประการนั้น ๆ ย่อมไพบูลย์ขึ้นเสมอ

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๖๗ ปี บุคลากรทุกฝ่ายย่อมต้องมีสัจจะต่อการทำงานเป็นสำคัญ หากขาดความจริงใจต่อการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของผู้เจ็บไข้ และขาดความจริงใจในการครองคุณธรรม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ขององค์กรเสียแล้ว กิจการก็ย่อมไม่อาจดำเนินไปได้โดยเรียบร้อย แต่หากทุกคนทุกฝ่ายมีสัจจะต่อการงาน และต่อความดี ความเจริญก้าวหน้าย่อมบังเกิดแก่โรงพยาบาลนี้ และผลเลิศย่อมบังเกิดแก่ส่วนรวม เป็นบุญกุศลมหาศาลสำหรับผู้บำเพ็ญกรณียกิจนั้น ๆ ด้วยความจริงใจ

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ ขออานุภาพแห่งกุศลจงอภิบาลรักษาให้ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขออำนวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์จงสามารถดำเนินงานเพื่อบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ กันยายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานสำหรับพิมพ์ลงในหนังสือพระราชวงศ์จักรี ภายใต้ร่มโพธิ์แห่งพระพุทธศาสนา (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์ไว้ว่า **“สพฺพำ รฏฺฐำ สุขำ โหติ ราชา เจ โหติ ธมฺมิโก”** ความว่า ถ้าพระราชาเป็นผู้ทรงธรรม ราษฎรทั้งปวงก็เป็นสุข

ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าล้วนได้ชื่อว่าเป็นผู้สั่งสมบุญมาดี จึงได้รับมงคลอันสูงสุดในชีวิตนี้ ที่ได้ถือกำเนิดและอาศัยอย่างเป็นสุขอยู่ใต้พระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ผู้ทรงถึงพร้อมด้วยพระราชธรรม เป็นที่พึ่งสืบมานับแต่ต้นตราบจนบัดนี้ได้ ๑๐ รัชกาล ทุกพระองค์ทรงพระราชฐานะพุทธมามกะ และอัครศาสนูปถัมภก พระราชทานอารักขาแก่กิจการพระบวรพุทธศาสนาให้ยั่งยืนไพบูลย์ จึงสมควรที่อาณาประชาชนจักได้สำนึกในบุญลาภประการนี้ แล้วตั้งตนเป็นกตเวที พร้อมเพรียงกันสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการประพฤติตนด้วยความสุจริตทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อนำพาความผาสุกสงบมาสู่สังคมไทยได้สมตามพระบรมราชปณิธาน

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของบริษัท อปท. นิวส์ จำกัด ในการจัดพิมพ์หนังสือพระราชวงศ์จักรีภายใต้ร่มโพธิ์แห่งพระพุทธศาสนา (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒) แจกจ่ายเป็นวิทยาทาน ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของชาวไทย

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ กันยายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวาระ ๕๗ ปี แห่งการสถาปนาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ณ สำนักงานใหญ่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พนักงาน และสาธุชนทุกท่าน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ก่อกำเนิดมาเป็นเวลาถึง ๕๗ ปี ในวันนี้ นับว่าได้ประสบความสำเร็จอย่างงดงามน่าพอใจอย่างยิ่ง ตั้งแต่ท่านผู้ว่าเก่า ๆ ที่ล่วงลับไปแล้ว จนถึงท่านผู้ว่าคนปัจจุบัน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ทำหน้าที่สำคัญ เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าอนุโมทนา เป็นที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง ทั้งนี้มิได้กล่าวยกย่องเยินยอ ผลประจักษ์เป็นอย่างไร ท่านพนักงานทุกท่าน และประชาชน ตลอดจนผู้บังคับบัญชา ย่อมปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่ใจอยู่แล้ว

การจะบริหารองค์กรขนาดใหญ่ เช่น องค์กรของท่านทั้งหลายให้เจริญมั่นคงได้นั้น “ความสุข” ของคนทำงานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้งานทั้งปวง ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเรียบร้อยส่งผลดีต่อประเทศชาติและประชาชน

ความสุขในที่ทำงานจะเกิดได้ ก็ด้วยเหตุที่คนทำงานทุกคนตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ๔ ประการ ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ประทานไว้ให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน เรียกว่า “สังคหวัตถุ ๔” อันประกอบด้วย

๑. “ทาน” การเอื้อเฟื้อเจือจานซึ่งกันและกัน ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว การทำงานจะต้องช่วยเหลือกัน แบ่งปันกัน ไม่เห็นแก่ตัว ต้องมีน้ำใจที่ดีต่อกัน

๒. “ปิยวาจา” การใช้วาจาประสานสามัคคีไมตรี สื่อสารกันอย่างไพเราะอ่อนหวานและจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว ต้องปรึกษาหารือกันด้วยท่าทีที่เป็นมิตร พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ

๓. “อัตถจริยา” การทำตนเป็นให้ประโยชน์ต่อผู้อื่นเสมอ คนทำงานต้องรู้จักช่วยเหลือกันด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด อย่าทอดธุระว่าไม่ใช่เรื่องของเรา นี่ไม่ใช่ธุระในส่วนงานเราแล้วจึงเพิกเฉย ไม่ช่วยเหลือกัน อย่างนั้นก็เป็นอันใช้ไม่ได้ และ

๔. “สมานัตตตา” การวางตนสมบทบาทหน้าที่ อย่างเสมอต้นอย่างเสมอปลาย ไม่เย่อหยิ่งถือตัว ไม่ตั้งแง่หาเรื่อง ต้องวางตนให้น่ารัก และน่าร่วมมือช่วยเหลือกัน เป็นคนคงเส้นคงวา มีความมั่นคงในอารมณ์

อาตมาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกท่านจะสามารถครองคุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ไว้ได้อย่างครบถ้วนสม่ำเสมอ มิเผลอให้ขาดตกบกพร่องไป เพื่อจะได้ก่อประโยชน์ให้สำเร็จแก่ตนเอง และแก่องค์กรและแก่สังคมส่วนรวม

และใคร่จะขอให้ท่านทั้งหลาย นึกถึงธรรมภาษิตที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงขอให้เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) แห่งวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม ทรงค้นคิดธรรมภาษิตให้พระองค์ข้อหนึ่ง คิดว่าท่านทั้งหลายส่วนมากคงจะเคยได้ยินได้ฟังและจำได้ ธรรมภาษิตข้อนั้นก็คือคำว่า “**สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา**” ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญรุ่งเรืองให้สำเร็จ ท่านลองนึกดูก็แล้วกัน ธรรมภาษิตนี้แต่ก่อนอาตมาก็ลืม ๆ ไป แต่มาปี ๒๕๖๐ ตั้งแต่ขึ้นปีใหม่มานี้ ก็ปรากฏผุดขึ้นในใจอยู่เสมอมา ให้ท่านลองคิดดูก็แล้วกัน ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญรุ่งเรืองให้สำเร็จ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประสบความสำเร็จดังที่ปรากฏให้เราท่านทั้งหลายได้พบเห็นในขณะนี้ ก็ด้วยพนักงาน เจ้าหน้าที่ ท่านผู้นำแห่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพร้อมใจกัน ดำเนินตามธรรมภาษิตนี้เป็นแน่นอนจึงได้เจริญมาถึงทุกวันนี้ ขอให้รักษาความดีอันนี้ไว้ ดุจธรรมภาษิตที่ว่า “**รกฺเขยฺย อตฺตโน สาธุ์ ลวณ์ โลณตๆ ยถา.**” พึงรักษาความดีของตนไว้ดุจเกลือรักษาความเค็ม ก็ไม่มีอะไรที่จะชี้แนะนอกไปจากนี้ วันนี้เอาเท่านี้ก่อน

ในที่สุดนี้ก็ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบความสุขความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่และกิจการ และขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จงก้าวหน้าวัฒนาสถาพรยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดกาลนาน เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานแก่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สำหรับพิมพ์ลงในหนังสือจอมปราชญ์แห่งวิศวกรรมศาสตร์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์ไว้ว่า “ราชา มุขํ มนุสฺสานำ.” ความว่า พระราชาทรงเป็นประมุขของประชาชน

คำว่า “ประมุข” นั้นแปลว่าหัวหน้า หรือผู้นำ ประชาชนชาวไทยมีบุญกุศลสั่งสมมาดี จึงได้ถือกำเนิดและอาศัยใต้พระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงเป็นหัวหน้า ทรงเป็นผู้นำ มิเพียงแต่ในพระราชฐานะพระประมุขแห่งรัฐ หากยังทรงเป็นผู้นำในทางสติปัญญา เป็นหัวหน้าแห่งการบำเพ็ญคุณงามความดี แม้เสด็จสวรรคตล่วงลับไปแต่พระปัญญาคุณอันเป็นเครื่องปรากฏความเป็นปราชญ์ของพระองค์ ยังคงสถิตเสถียรให้มหาชนผู้อยู่เบื้องหลังได้พากเพียรเรียนรู้และเจริญรอยตาม สมควรที่ประชาชาติไทยจะได้ต่อประทีปแห่งพระปัญญาญาณ ให้เรืองรองไพศาลสืบไปไม่มีวันดับสูญ

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการจัดทำและเผยแพร่หนังสือจอมปราชญ์แห่งวิศวกรรมศาสตร์ เป็นพระบรมราชานุสรณ์แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของชาวไทย

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีบำเพ็ญกุศลคล้ายวันสถาปนา สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นปีที่ ๖ วันศุกร์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านประธานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บุคลากรสำนักงาน กสทช. และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศล คล้ายวันสถาปนาสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ อีกวาระหนึ่ง

การสื่อสารเป็นธรรมชาติพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ แต่ก็น่าคิดอยู่ไม่น้อย ที่การสื่อสารอาจถูกใช้พัฒนาสังคมก็ได้ หรือในบางครั้งก็อาจถูกใช้เป็นเครื่องทำลายสังคมให้วิบัติย่อยยับไปก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมยุคนี้ที่บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยี

แม้สารที่ส่งหากันจะมีลักษณะทั้งสองแบบ คือแบบที่จรรโลงใจ จรรโลงปัญญา และลักษณะที่ยุยงบ่อนทำลาย ไม่ได้ต่างจากการสื่อสารในสังคมยุคก่อนก็จริง แต่ทักษะความสามารถของมนุษย์ในการคัดกรองข่าวสาร การมีสติยับยั้งชั่งใจใคร่ครวญหาเหตุหาผลที่ถูกต้อง กลับด้อยคุณภาพน้อยลง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการกระจายเสียง โทรทัศน์ และโทรคมนาคม จึงจำเป็นต้องเข้าใจปัญหานี้ และเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ที่มีพื้นฐานอารมณ์ต่าง ๆ กัน ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงจำแนกบุคคลผู้มีจริตนิสัยต่าง ๆ กันไว้ ๖ จำพวก

คนบางคนชอบสวยงาม เรียกว่าพวกราคจริต คนบางคนชอบใช้อารมณ์ หุนหันพลันแล่น มักโกรธ เรียกว่าพวกโทสจริต คนบางคนก็ปกติลุ่มหลงเร็ว ขาดความรู้ เชื่ออะไรผิด ๆ โดยง่าย เรียกว่าพวกโมหจริต คนบางคนก็มีความเชื่อความศรัทธาโดยขาดปัญญา เรียกว่าพวกศรัทธาจริต คนบางคนก็มีปกติใช้วิจารณญาณ ก่อนรับฟังเรียกว่าพวกพุทธิจริต และคนบางคนก็จัดอยู่ในพวกคิดมาก กังวลมาก หาข้อยุติได้ยาก เรียกว่าพวกวิตกจริต

ด้วยเหตุนี้ จึงทรงแนะนำวิธีเจริญพระกรรมฐานต่าง ๆ กัน เป็นคู่ปรับกับแต่ละจริต เพื่อการดำเนินชีวิตไปบนวิถีทางที่เหมาะสมบรรลุถึงปัญญาได้โดยง่าย

การจำแนกจริตนิสัยของบุคคลเช่นนี้ แม้พระพุทธองค์ได้ประทานแนวทางไว้เพื่อการเจริญพระกรรมฐาน แต่ท่านทั้งหลาย ถึงจะเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจอยู่ในทางโลก ก็ยังอาจน้อมนำมาพิจารณาเพื่อใช้กำหนดวิธีทำงานกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาได้ จัดเป็นพระกรรมฐานในชีวิตประจำวันมีประโยชน์มหาศาล

ยิ่งไปกว่านั้น ยังสามารถน้อมนำมาพิจารณาสภาพสังคมปัจจุบัน ที่มีผู้สื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งมีจริตต่าง ๆ กันได้ ถ้าท่านทั้งหลายรู้เท่าทันจริตนิสัยของบุคคลแล้ว ก็เท่ากับว่าท่านมีแนวทางที่จะพยากรณ์ และควบคุมสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาตมาเห็นว่าคุณสมบัติเช่นนี้แล เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับบุคคลและหน่วยงาน เช่น กสทช.

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาสำนักงาน กสทช. เป็นปีที่ ๖ ในวันนี้ ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้สำนักงาน กสทช. จงสถิตสถาพร เป็นที่ตั้งแห่งกิจการอันยังประโยชน์ต่อสังคมไทยสืบไป และขออำนวยพรให้ท่านผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่าน ตลอดจนสาธุชนที่มาร่วมประชุมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุข ความเจริญสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานแก่มูลนิธิพระไตรปิฎกเพื่อประชาชน ในการพิมพ์หนังสือพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน เนื่องในวาระ ๑๐๐ ปีชาตกาล อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ

ก่อนพุทธปรินิพพาน สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสเรียกพระอานนท์มารับสั่งว่า “ดูกรอานนท์ บางทีพวกเธอจะพึงมีความคิดอย่างนี้ว่า ปาพจน์มีพระศาสดาล่วงแล้ว พระศาสดาของพวกเราไม่มี ก็ข้อนี้ พวกเธอไม่พึงเห็นอย่างนั้น ธรรมและวินัยอันใด เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้น จักเป็นศาสดาของพวกเธอ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา” ดังนั้น ตราบใดที่พระไตรปิฎกซึ่งประมวลพระธรรมวินัยไว้ ยังคงบริสุทธิ์บริบูรณ์อยู่ ก็เท่ากับว่าพระธรรมวินัยอันเป็นศาสดาย่อมยังปรากฏอยู่ตราบนั้น อย่างไรก็ตาม แม้พระไตรปิฎกจะยังคงอยู่ แต่ถ้าพุทธบริษัทไม่สามารถเข้าถึง ไม่เข้าใจ หรือไม่มีฉันทะที่จะศึกษา ก็ย่อมเสมอด้วยการมีพระศาสดาเสด็จดำรงอยู่ แต่ไม่มีผู้ใดน้อมเข้าไปสดับพระอนุศาสนี ด้วยเหตุนี้ การรักษาพระไตรปิฎกให้บริสุทธิ์บริบูรณ์และการดำเนินงานเผยแผ่ให้เข้าถึงมหาชนได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นภารกิจสำคัญสำหรับผู้ปรารถนาให้พระสัทธรรมตั้งมั่นและแพร่หลายสืบไป

อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ได้อุทิศตนเพื่องานเผยแผ่พระสัทธรรมมาตลอดชีวิต พากเพียรสร้างสรรค์กรณียกิจยังพระศาสนาให้มั่นคงตราบจนปัจจุบัน ผลงานสำคัญชิ้นหนึ่งได้แก่ “พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน” ซึ่งเป็นที่ยกย่องอยู่โดยทั่ว วาระ ๑๐๐ ปี ชาตกาลของท่านย่อมเตือนใจให้อนุชนผู้เลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ได้หวนคะนึงถึงคุณูปการของท่านในฐานะแบบอย่างอันประเสริฐที่ควรเจริญรอยตาม

ขออนุโมทนากุศลวิทยาทานในการพิมพ์หนังสือนี้ ขอกุศลทั้งปวงจงสำเร็จแด่ท่านผู้เรียบเรียง ผู้เป็นปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และขอพระสัทธรรมจงดำรงอยู่สิ้นกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการเปิดป้ายอาคาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาโคราช

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเล่าเรียน เพื่ออบรมตนให้มีปัญญากระจ่างในอริยสัจธรรมอันเป็นเป้าหมายสูงสุด การศึกษาเท่านั้นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิต จิตใจ และสติปัญญา ของบุคคลได้ทั้งทางโลกและทางธรรม ดังนั้น ใครก็ตามที่นับตนเป็นสมาชิกของพุทธบริษัท ไม่ว่าบรรพชิตหรือฆราวาส ต่างมีหน้าที่เอาใจใส่เรียนรู้และอบรมตนให้บังเกิดปัญญาขึ้น ตามกรอบแห่งศีลวินัยของบริษัทแต่ละหมู่ด้วยกันทุกรูปทุกคน ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงชี้แนะแนวทางการศึกษาในพระพุทธศาสนา ประทานให้แก่พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าไว้ เรียกว่า หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าบุคคลสามารถอบรมกายวาจาให้เรียบร้อย อบรมจิตให้ตั้งมั่นแน่วแน่ และอบรมปัญญาให้รู้ธรรมทั่วถึงเมื่อใด สัมฤทธิผลแห่งสิกขาก็ย่อมปรากฏแก่บุคคลนั้นเมื่อนั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินงานสร้างบุคคลให้มีคุณภาพตามหลักไตรสิกขามาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยได้รับการอุปถัมภ์ด้วยดีจากหลายภาคส่วน ดังเช่นที่วัดสุทธจินดาได้สนับสนุนการก่อสร้างอาคารเรียนของศูนย์ศึกษาโคราช และหอประชุมอนุสรณ์พระบรมราชสมภพ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนแล้วเสร็จในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระมหากรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดป้ายอาคาร นับเป็นบุญนิธิของผู้สนับสนุนภารกิจทุกท่าน จึงขอถวายอนุโมทนา และขออนุโมทนายินดี กับทั้งขออำนวยพรให้อาคารดังกล่าวจงสถิตสถาพร อำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติและพระพุทธศาสนาให้ยิ่งไพบูลย์วัฒนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท
เนื่องในการทรงเจิมป้ายอาคารเบญจจินดา
วันอังคาร ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านกรรมการผู้จัดการ ท่านผู้บริหารบริษัท เบญจจินดา จำกัด พนักงานและท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาเยี่ยมบริษัท เบญจจินดา จำกัด ได้มาพบเห็นความเจริญก้าวหน้าของท่านทั้งหลายในวาระนี้

ชื่ออาคารของท่านคือเบญจจินดา ท่านคงทราบแล้วว่า เบญจ แปลว่าจำนวน ๕ ส่วนจินดาแปลว่าแก้วมณีมีค่าก็ได้ หรือแปลว่า ความคิดก็ได้ อันที่จริงความคิดดีคิดถูก ก็เป็นแก้วสารพัดนึกได้เหมือนกัน ความคิดที่ถูกที่ควร เป็นหนทางแห่งความสุขความเจริญนั้น เรียกว่า ธรรมะ

ธรรมะหมวดหนึ่งซึ่งมี ๕ ประการ เรียกว่าเบญจศีลหรือ ศีล ๕ อันเป็นข้อพึงงดเว้น ซึ่งท่านคงทราบดี อาตมาจึงขอหยิบยก ธรรมะ ๕ ประการ อันเป็นข้อพึงปฏิบัติตามคำสอนในพระพุทธศาสนา คู่กับศีล ๕ ได้แก่ ธรรมะ ๕ อันเป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้าและปลอดภัย เพิ่มพูนความดีแก่ผู้กระทำอย่างแน่แท้ เรียกว่า “เบญจธรรม” ซึ่งประกอบด้วย

๑. เมตตากรุณา คือความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์

๒. สัมมาอาชีวะ คือการประกอบสัมมาชีพ สุจริต ไม่คดโกง ไม่ประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมืองและศีลธรรม

๓. กามสังวร คือการสำรวมในกาม รู้จักพอใจในคู่ครองและสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ละเมิดของรักของหวง จนก่อเวรก่อภัยต่อกัน

๔. สัจจะ คือการรักษาความสัตย์ ซื่อตรงในกาย วาจา ใจ

๕. สติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัวอยู่เสมอ

ในครอบครัวของแต่ละคน ในหน่วยงานนี้ และในสังคมส่วนรวม ถ้าทุกคนรักษาศีล ๕ เป็นข้องดเว้นได้แล้วย่อมปลอดทุกข์ ครั้นถ้าหากปรารถนาความสุข ก็จงปฏิบัติเบญจธรรม ตามที่กล่าวมาแล้ว ทั้ง ๕ ประการ ภาวะปลอดทุกข์ปลอดโทษ และดำรงอยู่อย่างเบิกบานด้วยความสุข ย่อมมาสู่ทุกท่านได้อย่างแน่นอน

จึงขอฝากเบญจธรรมเป็นเบญจจินดา คือความคิดในทางธรรม เป็นแก้วสารพัดนึก ๕ ดวง ไว้เป็นของขวัญให้ทุกท่านในที่นี้

ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบความสุขความเจริญ ปรารถนาสิ่งหนึ่งประการใดอันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรม ขอจงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการเทอญ.

พระโอวาท

เปิดการประชุมสัญจรเจ้าคณะธรรมยุตและคณะอนุกรรมการในคณะธรรมยุต
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

ท่านเจ้าประคุณ สมเด็จพระวันรัต ท่านเจ้าคุณเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มาเปิดการประชุมสัญจร เจ้าคณะธรรมยุตและคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ในวันนี้ ขออนุโมทนาท่านผู้จัดโครงการ และท่านผู้ร่วมโครงการทุกรูปที่ได้มาประชุมกันด้วยสามัคคีธรรม และอปริหานิยธรรม เป็นที่คาดหมายได้ว่าจะยังประโยชน์แก่หมู่คณะของเราอย่างยิ่ง

การทำงานทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริหาร จำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคเป็นธรรมดา แต่อันที่จริงถ้าเราลองใคร่ครวญดูให้ดีจะพบว่า หนทางแก้ไขปัญหานั้นมีอยู่เสมอ ปัญญาและอุบายอันชาญฉลาดที่เรียกว่า “อุปายโกศล” หรือ “กุศโลบาย” ย่อมเป็นหนทางที่คนทำงาน โดยเฉพาะผู้บริหารจำเป็นต้องมีอยู่เสมอ

การศึกษาใคร่ครวญถึงประวัติการของหมู่คณะ แล้วพิจารณาดูอย่างถี่ถ้วนว่าบูรพาจารย์ของเราทั้งหลาย ทรงใช้และใช้วิธีการกุศโลบาย และคุณธรรมประการใด เป็นเครื่องประคับประคองสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ ย่อมเป็นหนทางฉลาดที่จะสามารถข้ามพ้นอุปสรรคทั้งปวง และทำให้จิตใจมีความองอาจ ร่าเริงขึ้น ด้วยเหตุว่ามีบุคคลหรือวิถีต้นแบบ เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานต่อไปอย่างเต็มกำลัง

ขอยืนยันว่าปรากฏการณ์ในปัจจุบันไม่ว่าจะดีหรือร้าย มิใช่ว่าจะเพิ่งเกิดขึ้นเป็นหนแรก ขึ้นชื่อว่าโลกแล้ว สรรพสิ่งล้วนเป็นทุกข์ ซ้ำรอยเดิมอยู่เสมอ หากตรองดูให้รอบคอบด้วยปัญญาจะพบว่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีบทเรียนมาแล้วทั้งสิ้น

การศึกษาประวัติศาสตร์จึงเท่ากับได้เรียนรู้ “สมุทัย” ของปัจจุบัน ทำให้สามารถค้นพบ “มรรค” เพื่อดำเนินก้าวหน้าไปสู่อนาคตได้อย่างราบรื่น เรียบร้อย ไม่ต้องมาคอยลองผิดลองถูกหาทางกันใหม่ให้เสียเวลา พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า “ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ ถ้าบุคคลมีใจผ่องใสแล้ว พูดอยู่ก็ดี ทำอยู่ก็ดี ความสุขย่อมไปตามเขาเพราะเหตุนั้น เหมือนเงาไปตามตัว”

กำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการรับภารธุระของพระสังฆาธิการ ผมขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเข้มแข็ง ขอให้ระลึกว่าเรามีบุพการีร่วมกัน เสมือนเป็นพี่น้องร่วมอุทร เรามีพระพุทธเจ้า ทรงเป็นยอดยิ่งบิดามารดา เรามีบูรพาจารย์ร่วมคณะสงฆ์ และมีสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

ฉะนั้น การเสริมสร้างกำลังใจ อุปายโกศล และความสามัคคีในหมู่คณะ จึงเป็นคุณธรรมสำคัญที่ผมขอฝากถวายไว้ให้ท่านไปขบคิดกันในการประชุมครั้งนี้ และในการบริหารงานพระศาสนาของแต่ละท่าน อันจะก่อให้เกิดความสุขในการทำงานเพื่อส่วนรวมต่อไป

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสัญจรเจ้าคณะธรรมยุต และคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

ในอริยอัฏจังคิกมรรค หรือมรรคมีองค์ ๘ ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานไว้เป็นหนทางดับทุกข์นั้น มีธรรมะประการหนึ่ง ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาพึงน้อมนำไปเป็นแนวทางประพฤติตลอดชีวิต ได้แก่ “สัมมาอาชีวะ” อันหมายถึง การเลี้ยงชีพชอบ หรือการงดเว้นจากมิจฉาชีพ ทั้งนี้ อาชีพที่สุจริตจริงจะต้องไม่เบียดเบียนสัตว์อื่นหรือผู้อื่นให้เดือดร้อนลำบาก ต้องเป็นผู้งดเว้นจากกายทุจริตและวจีทุจริต ทุกประเภท สัมมาอาชีวะจึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่ทำให้การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันออกไป ถ้าหากว่าบุคคลใดได้ศึกษาพระธรรม ย่อมทำให้มีความเข้าใจว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ จิตใจย่อมน้อมไปในกุศลธรรมมากยิ่งขึ้นและจะทำให้ค่อย ๆ ละอาชีพที่ไม่ถูกต้องได้ในที่สุด

บัณฑิตย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความรู้ในทางวิชาการพอสมควรที่จะไปประกอบอาชีพการงานเพื่อเลี้ยงตน และเลี้ยงครอบครัวได้ดีแล้วในระดับหนึ่ง การสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเท่ากับได้รับทุนทางโลก เพื่อสร้างผลิตผลที่ดีงาม คือความสุขความเจริญในทางโลก แต่ถ้าบัณฑิตแต่ละคนสามารถนำวิชาการที่มีอยู่พรั่งพร้อม ไปเป็นทุนทางธรรมสำหรับประกอบสัมมาอาชีวะได้อย่างมั่นคง ไม่เผลอก้าวลงสู่อาชีพทุจริตด้วยแล้วนั้น ก็ย่อมได้ชื่อว่ามีทุนรอนสำหรับชีวิตอย่างพร้อมสรรพ ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางโลก และทางธรรมย่อมบังเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ สมศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรทุกประการ

ขออำนวยพรให้ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

ศราทธพรตเทศนา

พระราชทานถวายในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ณ พระที่นั่งทรงธรรม พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
หนฺททานิ ภิกฺขเว อามนฺตยามิ โว
วยธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถาติ.

บัดนี้ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เสด็จประทับในท่ามกลางประมุขและผู้แทนรัฐอันมีสัมพันธไมตรี พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท อาณาประชาราษฎร์ทุกหมู่เหล่า ในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตามโบราณขัตติยราชประเพณี อนุรูปพระกตัญญูกตเวทิตานี้ เป็นสัปปุริสภูมิ ดุจพื้นพสุธาที่ยืนอาศัยแห่งสาธุชน อันคนดีจะประพฤติกิจการใด ๆ ย่อมอิงอาศัยกตัญญูกตเวทีนี้เป็นหลักมั่นเสมอมา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แม้เสด็จสวรรคตล่วงลับไปกว่าหนึ่งปีแล้ว ก็เป็นเหมือนยังทรงสำแดงพระองค์ให้ปรากฏแก่ผู้รำลึกถึง ในเวลาคำนึงพระราชคุณูปการ จักรู้สึกเหมือนยังได้รับพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์อยู่โดยตรง บัณฑิตผู้ทรงความปรีชา ย่อมปรารภความอย่างเดียวกัน สรรเสริญพระบรมศาสดาด้วยศรัทธาปสาทะ ว่า

“แม้พระองค์เสด็จปรินิพพานนานมาแล้ว ก็เป็นดุจปรากฏอยู่ โดยความเป็นอตีตารมณ์ คือคำนึงเห็น แม้เมื่อล่วงไปแล้ว แต่ยังอยู่ด้วยพระคุณทั้งหลาย อันจะพึงรู้สึกได้ด้วยใจ”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงถนอมอุปการะพระราชโอรส พระราชธิดา พระราชนัดดา และพระราชปนัดดา ตามหน้าที่แห่งสมเด็จพระราชบุพการีตลอดมา พระทายาทที่ทรงพระเจริญแล้วพอจะทรงพระอุเบกขาได้ ก็ยังมีพระราชหฤทัยจดจ่อด้วยพระเมตตากรุณา สมด้วยพระพุทธภาษิตว่า “พฺรหฺมาติ มาตาปิตโร” มารดาบิดาชื่อว่าเป็นพรหมของบุตร ก็พรหมมีเมตตากรุณาเป็นธรรมะเครื่องอยู่ฉันใด พระองค์ย่อมทรงพระเมตตาปรารถนาสุขและทรงพระกรุณาวิตกวิจารณ์จะเปลื้องทุกข์ของพระทายาทฉันนั้น

แต่พรหมวิหารธรรมของพระองค์ หาได้เผื่อแผ่จำกัดเฉพาะแต่ในพระกุลทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ หากยังแผ่ตลอดโดยตรงถึงอาณาประชาราษฎร์ ทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อชาติศาสนา ทุกเพศและทุกวัย ทั้งบรรพชิต ทั้งคฤหัสถ์ บรรดาที่ควรจะทรงสงเคราะห์ด้วยสถานใด ๆ ก็ทรงสงเคราะห์ด้วยสถานนั้น ๆ กล่าวอย่างสั้น คือ ทรงดำรงพระชนมชีพเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยามและชาวโลก ต้องตามพระปฐมบรมราชโองการ ทุกประการ

หากทรงทราบโดยพระญาณวิถี ในเมื่อสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ได้ทรงรับสิริราชสมบัติ จะทรงคุ้มครองประชาชนโดยธรรม และหากทรงทราบโดยพระญาณวิถีว่า ประชาชนที่พระองค์ทรงเป็นห่วงนั้น จะสามารถน้อมนำพระปัญญาญาณไปบันดาลชีวิตของตน ๆ ให้อยู่ดีมีสุข พึ่งพาตนเองได้ เป็นพลเมืองดี มีสติปัญญาและคุณธรรมพรั่งพร้อม ยังความผาสุกร่มเย็นอย่างยั่งยืน ย่อมทรงอิ่มพระราชหฤทัย ดุจดั่งพระบรมศาสดา ทรงกระทำพุทธกิจแก่พระสาวก ทรงอิ่มพระพุทธกมล แล้วเปล่งพระวาจาว่า

“กิจใด ศาสดาผู้กรุณาแสวงหาประโยชน์ พึงทำแก่สาวกทั้งหลาย, กิจนั้น เราได้ทำแล้วแก่พวกท่านทุกประการ” ดังนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้ประทานพระปัจฉิมพุทโธวาทไว้ว่า “หนฺททานิ ภิกฺขเว อามนฺตยามิ โว วยธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ.”

ความว่า “ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราเตือนท่านทั้งหลาย สังขารมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงทำประโยชน์ตนและผู้อื่น ให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาทเถิด”

สังขาร หรือสภาพร่างกายและจิตใจอันถูกปรุงแต่งขึ้น เปรียบเหมือนบ้านเรือน เป็นอพยากตธรรม ไม่จัดเป็นบุญเป็นบาป อย่างดีเพียงที่ปรากฏให้เห็นอยู่ภายนอก เป็นของสวยของงามแตกต่างกันบ้างก็เท่านั้น ความสำคัญอยู่ที่ผู้อยู่ในบ้านเรือนนั้นต่างหากว่าเป็นใคร

ถ้าเป็นผู้ประเสริฐ บ้านนั้นก็เป็นบ้านของผู้ประเสริฐ เช่น ถ้าเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม สถานที่นั้นก็เป็นพระราชวังอันพึงเคารพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นที่อยู่ของโจรผู้ร้าย สถานที่นั้นก็เป็นที่น่ารังเกียจไม่น่าเข้าใกล้

สังขารหรือสรีระก็เช่นเดียวกัน นอกจากธรรมะ ไม่มีอะไรที่จะแบ่งสรีระให้ดีชั่วสูงต่ำได้ แม้ยังยึดมั่นในตัวเราของเราอยู่ ก็พึงทำตัวเราคือผู้ครอบครองนั้น ให้เป็นผู้มีธรรมะ อบรมคุณสมบัติให้สมบูรณ์ รู้จักเกื้อกูลผู้อื่น ทำชีวิตให้มีสาระไม่เสียเปล่า เพื่อให้สมควรแก่การครองอัตภาพ ที่มีความเสื่อมสลายแตกดับไปทั้งสิ้ นตามธรรมดาของสังขาร

สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมีความดับไปเป็นธรรมดา สังขารเป็นสภาพที่ธรรมดาปรุงแต่งขึ้น จึงย่อมเป็นไปตามอำนาจของธรรมดา ผู้มีปัญญาเท่านั้นที่จะสามารถเอาสารประโยชน์จากธรรมดามาเป็นเครื่องหลีกพ้นจากทุกข์ได้

แล้วธรรมะใดเล่า จะยังให้บุคคลเป็นผู้มีปัญญา ขอรับพระราชทานถวายวิสัชนาว่า “สติ” ความระลึกได้เท่านั้นที่จะเป็นเครื่องช่วยอุปการะให้มี “ปัญญา” ถ้าบุคคลขาดสติเสียแล้ว สังขารย่อมปรุงแต่งจิต ให้เป็นจิตแห่งความโลภ จิตแห่งความโกรธ และจิตแห่งความหลง อันเป็นมูลเหตุในการพูด และการกระทำความชั่วทุกชนิดขึ้นมาในทันที

สติย่อมเกิดร่วมกับจิตที่ดีงามทุกประเภท สติจึงมีหลายระดับขั้น ทั้งที่เป็นไปในการให้ทาน ในการรักษาศีล และในการอบรมความสงบของจิต กระทั่งก้าวไปสู่ “มหาสติ” ในการอบรมเจริญปัญญา ให้เข้าใจถูก เห็นถูก ในลักษณะของรูปธรรมและนามธรรม อันเป็นสภาพทุกข์ที่กำลังปรากฏ ซึ่งล้วนเกิดเพราะเหตุปัจจัย แล้วดับไป ไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน พลันประจักษ์ความว่างจากตัวตน สัตว์ บุคคล เรา เขา ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ในทุกขณะ ปัญญาจะเกิดได้ จำเป็นต้องมีสติเกิดร่วมด้วยทุกครั้ง ดังนั้น การรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสตามลำดับขั้น ต้องเป็นเรื่องของสติและปัญญาเท่านั้น ที่เป็นไปเพื่อการระลึกรู้สภาวธรรมตามความเป็นจริง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระสติระลึกรู้ จึงทรงดำรงพระชนมชีพอย่างสง่างามทั้งทางโลกและทางธรรมด้วยปัญญา สรุปประมวลได้ว่าพระองค์ทรงถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทในชีวิต พระบุญญาธิการจึงไพบูลย์ ควรที่เราทั้งหลายผู้ยังอยู่เบื้องหลัง จักเร่งทำประโยชน์ตนและประโยชน์ส่วนรวม ตามรอยพระยุคลบาท ให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาท เพื่อพระผู้เสด็จจากไปจักได้ทรงอิ่มพระราชหฤทัยว่า “กตํ กรณียํ กิจอันต้องกระทำ ได้ทำเสร็จแล้ว” และย่อมทรงบันเทิงทิพยารมณ์อย่างมิต้องสงสัย สมนัยแห่งพระพุทธภาษิตที่ว่า

“บุคคลผู้มีบุญอันได้ทำไว้แล้ว ย่อมยินดีในโลกนี้ ละโลกนี้ไปแล้ว ก็ย่อมยินดี คือย่อมยินดีในโลกทั้งสอง, ย่อมยินดีว่าบุญเราได้ทำไว้แล้ว ครั้นไปสู่สุคติแล้วก็ยิ่งยินดีกว่านี้อีก” ด้วยประการฉะนี้

ในอวสานแห่งพระธรรมเทศนา สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ จะรับพระราชทานสาธยายศราทธพรตคาถาในมหาสมาคม ซึ่งมีสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นประธาน เพื่อเพิ่มพูนพระอัปปมาทธรรมให้ไพบูลย์ ณ กาลบัดนี้

ขอถวายพระพร

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมรัตนวิสุทธิ์ (จนฺทสุวณฺโณ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์แสดงภาษิตไว้ในสรภังคชาดก ว่า

“ปณฺฑา หิ เสฏฺฐา กุสลา วทนฺติ
นกฺขตฺตราชาริว ตารกานํ
สีลํ สิรี จาปิ สตญฺจ ธมฺโม
อนุวายิกา ปณฺฑวโต ภวนฺติ.”

ความว่า คนฉลาดกล่าวว่า ปัญญาประเสริฐ เหมือนพระจันทร์ประเสริฐกว่าดาวทั้งหลาย แม้ศีลสิริและธรรมของสัตบุรุษย่อมไปตามผู้มีปัญญา.

พระธรรมรัตนวิสุทธิ์ (พลายงาม จนฺทสุวณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดราชสิทธาราม เป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนาผู้กอปรด้วยปัญญา จึงสามารถครองตนอยู่อย่างรุ่งเรืองงดงามในพระธรรมวินัย เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่วไป ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงอาราธนาให้รับภารธุระในการบริหารงานพระศาสนา ทรงเพิ่มพูนสมณศักดิ์พระราชทานให้เจริญไพบูลย์เป็นลำดับ นับได้ว่าเป็นผู้มีปัญญาประเสริฐ เสมือนพระจันทร์ประเสริฐกว่าดาวทั้งหลาย ยังให้เป็นผู้มั่นคงในศีลและในธรรม เป็นไปตามกำลังปัญญาที่ท่านมีสมตามสมณฉายาและสอดคล้องกับพระโพธิสัตวภาษิตที่เชิญมาข้างต้นนี้โดยแท้

ขออานุภาพกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดีตลอดชีวิต กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่คณะพุทธบริษัทบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่พระธรรมรัตนวิสุทธิ์ (จนฺทสุวณฺโณ) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนวิธีที่ทำให้บุคคลได้ชื่อว่าเป็นคนดี เป็นที่รักของผู้คนทั่วไปไว้วิธีหนึ่ง เรียกว่า “อัตถจริยา” หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือ ทำงานสร้างสรรค์ด้วยความตั้งใจอย่างดีเลิศ ส่งเสริมให้เพื่อนสมาชิกในสังคมประพฤติดีงาม และมีสติปัญญา อัตถจริยาดังกล่าวนี้ปัจจุบันนิยมเรียกว่า “จิตอาสา” ซึ่งถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินอาจเข้าใจคลาดเคลื่อนไปว่าจิตอาสากำลังจำต้องเหน็ดเหนื่อยหรือเผชิญทุกข์กว่าคนที่ไม่เป็นจิตอาสา แต่ถ้าพิเคราะห์ ในแง่มุมกลับกัน แท้จริงแล้ว คนทำงานจิตอาสาด้วยใจจริง ย่อมมีความรู้สึกเบิกบานยิ่งกว่าคนไม่ทำงานจิตอาสา เพราะจิตอาสาที่แท้จริงจะไม่คิดว่าตนกำลังสูญเสียพละกำลังหรือประโยชน์ใด ๆ โดยไร้ค่า หากกลับเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์คือได้ความสุขใจ ชื่นใจที่เห็นความสุขของผู้อื่น และได้ภาคภูมิใจว่าเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมที่ดีงาม

เด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญที่จะพาบ้านเมืองไทยให้รุ่งเรืองสืบไป จึงขอให้ผู้ใหญ่เร่งปลูกฝังและสร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้หนักแน่นในคุณธรรมข้ออัตถจริยา และขอให้เด็ก ๆ รู้สึก สนุกสนานเบิกบานทุกครั้งที่ได้ทำประโยชน์ จงอย่ายอมแพ้แก่ความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบาก ขอให้ระลึกไว้เสมอว่ากำลังเล็ก ๆ ของเด็ก ๆ อย่างเรานี้แลมีอานุภาพสูงยิ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า อย่ามัวรั้งรอผัดผ่อนให้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่เสียก่อนค่อยเริ่มทำความดี เพราะเมื่อนั้นเด็ก ๆ จะเผลอชินกับการทำความชั่ว จนกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว และไม่รู้วิธีทำตนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในที่สุด

ขอให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีกำลังใจที่จะบำเพ็ญประโยชน์ด้วยความสุขใจนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอจงรักษาคุณลักษณะจิตอาสาอย่างสมบูรณ์ไว้ตลอดกาล เพื่ออนาคตของตนเอง และสังคมไทยของเราทุกคน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในพิธีเปิดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ณ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
วันศุกร์ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ ว่าการบำเพ็ญ “ทาน” คือการให้นั้นเป็นมงคลอันสูงสุด ทานที่จะก่อให้เกิดมงคลอันอุดมแก่ชีวิตของผู้ให้ มีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ได้นั้น ต้องถึงพร้อมด้วยองค์คุณ ๓ ประการ ได้แก่

๑. วัตถุบริสุทธิ์ คือเป็นสิ่งที่ได้มาโดยสุจริต มิใช่ของที่ได้มาด้วยวิธีการอันผิดกฎหมายและศีลธรรมอันดี

๒. เจตนาบริสุทธิ์ คือมีจิตยินดีผ่องใส ไม่รู้สึกเสียดายสิ่งที่ให้ ตั้งแต่ก่อนให้ ขณะให้ และหลังให้

๓. บุคคลบริสุทธิ์ คือให้แก่ผู้รับที่มีศีลธรรม และตัวผู้ให้เองก็เป็นผู้มีศีลธรรม

พระเวสสันดรโพธิสัตว์ ทรงบำเพ็ญทานบารมีอย่างยิ่งยวด ก่อนเสด็จอุบัติเป็นสิทธัตถราชกุมารกระทั่งได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่สุด พระธรรมเทศนามหาชาติย่อมช่วยกล่อมเกลาให้ผู้ฟังมีปณิธานในการบำเพ็ญทานเป็นคุณสมบัติประจำชีวิต และก่อให้เกิดสันติสุขภายในจิตใจตน และในสังคมส่วนรวมได้โดยแท้

ขออนุโมทนากุศลกิจที่โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ เพื่ออุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมีแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลเจตนาทุกท่านจงประสบความเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระโอวาท

ในการเปิดการสอบธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดราชบพิธ ประจำปี ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมวาสนมหาเถระ โรงเรียนวัดราชบพิธ
วันพฤหัสบดี ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ท่านเจ้าคุณแม่กองธรรมสนามหลวง ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดราชบพิธ ท่านผู้อำนวยการ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร และผู้เข้าสอบธรรมศึกษาทุกคนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาเปิดการสอบธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดราชบพิธ ประจำปี ๒๕๖๐ ในวันนี้

เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ประทานกำเนิดการเรียนการสอนและการสอบธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาธรรมะสำหรับฆราวาสไว้ ด้วยมีพระประสงค์ให้บุคคลทั่วไป ที่มิใช่พระภิกษุสามเณร ซึ่งมีหลักสูตรนักธรรมรับรองอยู่ก่อนแล้ว ได้มีโอกาสเล่าเรียนธรรมะตามหลักสูตรที่ถูกต้องบ้าง จะได้ไม่ไขว้เขวไปเรียนรู้อย่างผิดทาง และจะเป็นโอกาสให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ได้ใกล้ชิดพระพุทธธรรม สามารถน้อมนำไปเป็นทางประพฤติ จะได้เป็นพลเมืองดีอย่างเป็นปรกติ

ถ้าเรามองกลับมาสู่ปัจจุบันจะพบว่า แนวทางการสอนธรรมะในสังคมของเรา มีหลากรูปแบบและหลายวิธี มีสำนักครูเกิดขึ้นมาก และสอนกันไปต่าง ๆ หลากหลายกระแส ทั้ง ๆ ที่คำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามที่ประมวลไว้ในพระไตรปิฎกเถรวาท ไม่ได้แตกแยกไปเป็นหลายทางหลายนิยาม

เมื่อพิจารณาการศึกษาตามหลักสูตรธรรมศึกษา จะพบว่า บูรพาจารย์ท่านได้วางหลักสูตรตามเนื้อหาพระไตรปิฎก อรรถกถาและฎีกา ซึ่งเป็นที่รับรองยืนยันแล้วว่าไม่ผิด ท่านได้คัดสรรเนื้อหามาอย่างเหมาะสมแก่การครองชีวิตของฆราวาสแล้ว เพราะฉะนั้น จึงนับได้ว่าผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสศึกษาแผนที่ชีวิตที่ถูกต้อง มีเครื่องนำทางไปอย่างตรงเส้นทาง ไม่พาหลงไปสู่ความเสื่อมอย่างแน่นอน

พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เป็นใครเล่า ? ก็เป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธของพวกเรานั่นเอง นักเรียนมีเข็มอักษรพระนาม ชส ประดับอกเสื้อ เตือนใจ กันอยู่ทุกคนแล้ว และโรงเรียนนี้มีคติธรรมว่าอะไร ? จำกันได้ดีแล้วใช่หรือไม่ ? “วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ. คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร” นักเรียนทุกคนมีความเพียรในการศึกษาเล่าเรียนมากพอ จะทำให้ตนพ้นทุกข์แล้วหรือยัง ? ขอให้ทุกคนทบทวนดูให้ดี เพื่อจะได้พากเพียรพัฒนาตนให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

จงจำไว้เสมอว่าถ้าจะอยู่ที่ใด ก็อยู่ให้เขาเบาใจ ถ้าจะจากไปก็ให้เขาอาลัยระลึกถึง ถ้านักเรียนอยู่ที่ใด ก็อยู่ให้เขาหนักใจ ยังไม่ทันจะจากไป เขาก็อยากจะไล่ส่ง ก็เท่ากับสักแต่ว่าสอบธรรมศึกษาเพียงในกระดาษ แต่ยังไม่น้อมนำไปสอบทาน ไม่ได้นำไปทบทวนในใจเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติตนได้อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนาท่านผู้เกี่ยวข้องทุกท่านทุกฝ่ายที่ช่วยบริหารจัดการและสนับสนุนสำนักเรียนวัดราชบพิธด้วยดี ขออำนวยพรให้ ผู้สอบธรรมศึกษาทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียน การสอบ และการครองตนอยู่ในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกประการ ได้เวลาอันสมควรแล้ว อาตมภาพขอเปิดการสอบธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดราชบพิธ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ณ บัดนี้

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานแก่ พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านรองนายกรัฐมนตรี พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร

อาตมภาพขอแสดงความยินดีที่ท่านได้รับมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการ สั่ง และปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ในงานด้านกิจการคณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

การปฏิบัติงานไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด บทบาทใด และตำแหน่งหน้าที่ใด โดยเฉพาะระดับผู้บริหารสูงสุด จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในงานที่ทำเป็นสำคัญ ตั้งแต่ระดับอุดมการณ์ ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ถ้าจะกล่าวตามหลักพระพุทธศาสนา คือท่านต้องทำงานโดยวิจารณญาณตามหลักอริยสัจ ๔ ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนไว้ เพื่อให้ทราบ “ทุกข์” คือสภาพ ปัญหาที่แท้จริง และ “สมุทัย” คือสาเหตุแห่งปัญหา เพื่อเป้าหมาย คือความดับสิ้นไปแห่งปัญหา ที่เรียกว่า “นิโรธ” ตามหนทางหรือวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงจุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เรียกว่า “มรรค”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นต้นแบบของการเป็นผู้บริหารพระราชภาระ ได้อย่างสมพระราชสถานะ การที่ทรงปฏิบัติพระราชกิจให้ลุล่วงยังประโยชน์ใหญ่หลวงต่อประเทศชาติและประชาชนนั้น ทรงเริ่มด้วยการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทรงพากเพียรเข้าไปถึงสถานการณ์จริง จนทรงเห็นประจักษ์ด้วยสายพระเนตรของพระองค์เองถึงสาเหตุของทุกข์ นำไปสู่โครงการพระราชดำริมากมายหลายพันโครงการ เพื่อดับทุกข์ของราษฎร

ท่านในฐานะผู้บริหาร จึงอาจน้อมนำหลักอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้า และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ไปเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันกับคณะสงฆ์และกิจการพระพุทธศาสนา ก่อนที่ท่านจะพบมรรค อันเป็นหนทางที่จะปฏิบัติได้นั้น ท่านจำเป็นต้องศึกษาทุกข์และสมุทัยให้กระจ่างอย่างรอบคอบและรอบด้านเสียก่อน ถ้าสภาพปัญหาและเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริงยังไม่กระจ่างชัดเสียแล้ว การกำหนดหนทางแก้ไขก็อาจผิดพลาด บิดเบี้ยวไปไม่ตรงทางได้ ถ้าท่านในฐานะผู้นำ เดินตรงถูกทาง ผู้ตามก็ย่อมเดินตามไปตรงถูกทาง ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายไปให้ถูกต้องตรงทางนั้นเป็นหน้าที่ของท่านโดยตรง อาตมาจึงขอฝากหลักการสำคัญของการทำงานไว้ เพื่อท่านอาจจะนำไปขบคิดพิจารณา จักได้ช่วยกันจรรโลงสถาบันพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองคู่ชาติ ในฐานะเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของราชอาณาจักรไทยสืบไป

ในนามคณะสงฆ์ อาตมภาพขอเป็นกำลังใจและขออำนวยพรให้ท่านมีสรรพกำลังพรั่งพร้อมที่จะสามารถปฏิบัติบริหารงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สมกุศลเจตนาอันดีงามทุกประการ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ในพิธีประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย และมหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย ประจำปี ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วันอาทิตย์ ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหารคณาจารย์และบุคลากรที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ พร้อมทั้งขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคน

อาตมภาพขอใช้โอกาสกล่าวปรารภข้อคิดกับท่านทั้งหลายสักเล็กน้อย ในฐานะที่เราต่างก็สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันนี้เหมือนกัน แต่อาตมาสำเร็จการศึกษามานานแล้ว วันนี้จึงขอพูดกับท่านในฐานะรุ่นพี่พูดกับรุ่นน้อง

การดำเนินชีวิตไม่ว่าในฐานะใด ๆ และการทำงานทุกอย่างไม่ว่าอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ “ความจริง” เป็นคุณสมบัติอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ชีวิตและการงานสามารถบรรลุผลที่ปรารถนา ความจริงนี้ในทางพระพุทธศาสนาใช้คำว่า “สัจจะ” หรือ “สัตยะ” บางครั้งอาจเรียกว่าความซื่อตรงก็ได้

ความมีสัจจะ คือ การแสดงออกด้วยการประพฤติตนในทางเที่ยงตรง เป็นคนจริงตามสภาวะที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นของแท้ ไม่เป็นอย่างอื่นทางใจ ประกอบด้วย จริงใจ ได้แก่ ความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีจิตทุจริตคิดเป็นอื่นมาแอบแฝง จริงวาจา ได้แก่ พูดจริง และจริงกาย ได้แก่ ทำจริง

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ย่อมมีหน้าที่แสวงหาความก้าวหน้าสำหรับตนให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง การจะพัฒนาตนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไปนั้น หากขาดความจริงจังทางใจ ทางวาจา และทางกายแล้ว ก็เป็นที่คาดหมายได้ว่าจะไม่มีวันบรรลุสมตามความปรารถนา และถ้าบัณฑิตไม่สามารถพัฒนาตนได้แล้ว ก็จะทำให้สังคมส่วนรวม ไม่อาจก้าวหน้าพัฒนาไปได้เช่นกัน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัททั้งหลาย ไว้ว่า “สจฺเจน กิตฺตึ ปปฺโปติ” แปลความว่า คนได้รับเกียรติ ได้รับชื่อเสียง ก็เพราะความสัตย์

บัดนี้ทุกท่านเป็นผู้ทรงศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร สมตามภูมิรู้ที่ตนมีจากการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ อาตมภาพจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะใช้ศักดิ์และสิทธิ์ที่มี ไปในทางที่สุจริต ชอบธรรม ด้วยความจริงจัง ทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคนจริง เป็นคนซื่อตรง และเป็นคนมีคุณภาพ

ถ้าท่านเป็นคนที่รักษาความสัตย์ไว้ได้ ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีเกียรติสูงส่ง สมตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงรับรองไว้ทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในพิธีฉลองวัดและอุทิศกุศลแก่สรรพสัตว์
เนื่องในโอกาสที่การสร้างวัดสำเร็จบริบูรณ์
ณ วัดป่าอัมพโรปัญญาวนาราม ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ท่านอาจารย์ทุย ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร คุณปัญญา ผู้เป็นทานบดีและสาธุชนพุทธบริษัททุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ทุกท่านได้มาประชุมพร้อมกัน เพื่อถวายวัดป่าอัมพโรปัญญาวนาราม ไว้ในพระบวรพุทธศาสนา และแผ่อุทิศส่วนกุศลไปยังสรรพสัตว์ทั่วแดนไตรภพ ในวาระนี้

เหตุการณ์วันนี้ เตือนใจให้อาตมภาพระลึกถึงเหตุการณ์ในพุทธประวัติ เมื่อพระเจ้าพิมพิสาร ถวายพระอารามเวฬุวัน แด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศาสดาทรงรับและโปรดให้เป็นปฐมอารามในพระศาสนา เป็นต้นแบบของพวกเรา ผู้มาบำเพ็ญวิหารทาน ถวายอารามไว้สำหรับพระสงฆ์จากจตุรทิศ เป็นหลักมั่นของการเผยแผ่พระสัทธรรม เกื้อกูลแก่การอบรมเจริญปัญญา ดังที่ท่านได้เห็นประจักษ์อยู่ในขณะนี้

การถวายวัดเวฬุวันในครั้งนั้น มีอานิสงส์มหาศาล ฝูงเปรตที่เป็นพระญาติของพระองค์ เมื่อได้รับกุศลอุทิศแล้ว ก็พลอยได้รับความสุขตามคติวิสัยไปด้วย

แม้พระพุทธเจ้าจะเสด็จปรินิพพานนานแล้ว แต่ย่อมยังทรงดำรงอยู่ด้วยพระพุทธคุณ จึงขอให้ทุกท่านน้อมใจถวายวัดนี้บูชาพระพุทธเจ้า และถวายเป็นของสงฆ์ อานิสงส์ย่อมบังเกิดได้ดุจเดียวกัน แม้บุรพชนผู้ล่วงลับไป ถ้าได้ทราบบุญกิริยาของท่านก็ย่อมอนุโมทนาสาธุการ เช่นเดียวกับเมื่อคราวพระเจ้าพิมพิสารถวายเวฬุวนารามนั้นแล

ขอทุกท่านทำใจให้อิ่มเอิบในวิหารทานที่ได้บำเพ็ญ และขอจงร่วมกันสงบใจ ทำความว่างให้ปรากฏแก่จิต ร่วมกันเจริญจิตภาวนา เป็นประเดิมแห่งกุศลพิธีในวันนี้

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีฉลองวัดและอุทิศกุศลแก่สรรพสัตว์
ณ วัดป่าอัมพโรปัญญาวนาราม ในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
วันศุกร์ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ท่านอาจารย์ทุย ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านองคมนตรี ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด คุณปัญญา ผู้เป็นทานบดี และสาธุชนพุทธบริษัททุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ทุกท่านได้มาประชุมพร้อมกัน เพื่อถวายวัดป่าอัมพโรปัญญาวนาราม ไว้ในพระบวรพุทธศาสนา และแผ่อุทิศส่วนกุศลไปยังสรรพสัตว์ทั่วแดนไตรภพ ในวาระนี้

โอกาสนี้อาตมภาพขอฝากวัดที่ทุกท่านได้เอื้อเฟื้อ ขอนามฉายาของอาตมาไปประกอบเป็นชื่อวัด ไว้ให้พุทธบริษัททุกหมู่ดูแลรักษา ขอให้ระลึกถึงสร้อยนามของวัดที่ว่า “ปัญญาวนาราม” ว่ามีความหมายมากกว่าเพียงถ้อยคำไพเราะรื่นหู

คำว่า “อาราม” นั้นแปลว่าวัด หรืออีกนัยหนึ่งแปลว่าสวนอันน่ารื่นรมย์ก็ได้ เมื่อสนธิกับคำว่า “วน” ที่แปลว่าป่า “วนาราม” จึงแปลว่าสวนป่าอันน่ารื่นรมย์ หรือวัดป่าอันน่ารื่นรมย์

การอยู่ป่าเป็นวัตรจัดเป็นนิสัย คือปัจจัยเครื่องอาศัยชีวิตของนักบวชในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ในสมัยพุทธกาล ล้วนแล้วแต่อาศัยอยู่ในป่าเป็นส่วนมาก

ยิ่งท่านที่ต้องการเจริญพระกรรมฐานด้วยแล้ว เสนาสนะป่าเขาจัดเป็นสถานที่ที่เกื้อกูลต่อการเจริญสมณธรรม พระพุทธเจ้าทรงยกย่องสรรเสริญป่าไว้โดยนัยต่าง ๆ เป็นอันมาก จึงขอให้ท่านรักษาความเป็นวนาราม ให้สมความหมายของถ้อยคำ และสมตามพระพุทธานุศาสนีตลอดไป

อีกคำหนึ่งคือคำว่า “ปัญญา” นอกจากปัญญาจะเป็นนามของท่านเจ้าของที่ดินผู้มีใจกุศลแล้ว ความหมายของปัญญา ยังเหมาะสมสอดคล้องกับการเป็นวนารามอย่างลงตัว เพราะปัญญาแปลว่ารู้รอบ รู้ทั่ว

พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นศาสดาของพวกเราทุกคน ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทให้อบรมเจริญปัญญา เป็นเป้าหมายเดียวไปสู่ความดับทุกข์ ปัญญาไม่ได้อยู่ที่วัด ปัญญาไม่ได้อยู่ที่พระพุทธรูป ปัญญาไม่ได้อยู่ที่หลวงปู่หลวงพ่อรูปหนึ่งรูปใด ปัญญาอยู่ที่การฟัง การคิด และการอบรมสั่งสมให้เจริญขึ้น ในตัวของผู้ปฏิบัติเอง จนพบความจริงว่า ไม่มีตัว ไม่มีตน ไม่มีสัตว์บุคคล เราเขา มีแต่รูปกับนามเท่านั้นที่ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป

เสนาสนะป่าที่ทุกท่านร่วมสร้าง จะมีประโยชน์เกื้อกูลได้ก็ต่อเมื่อทุกท่านใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการอบรมเจริญปัญญา คำว่าปัญญาวนาราม จึงจะมีค่า มีความหมาย สมกับเป็นชื่อวัดอันสวยสดงดงามน่ารื่นรมย์ใจนี้ แม้ผู้เข้ามาพบเห็นเพียงหนแรกก็พลอยรู้สึกปรีดา สมชื่อท่านอาจารย์ปรีดาหรืออาจารย์ทุย ที่ได้อุตสาหะรับเป็นธุระจัดสร้างจนสำเร็จ ผมขออนุโมทนาอย่างยิ่งอีกครั้งกับกุศลจริยาของท่าน

ขอสาธุชนที่มาร่วมประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ และที่มีส่วนสนับสนุนการสร้างวัดป่าอัมพโรปัญญาวนาราม จงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

A Moral Lesson

Given for Publication in "Future Trends in Buddhism"

A great merit of the Buddha's teachings, or Dhamma, which he graciously gave to the world, is the notion of "Timelessness." This notion signifies that the Buddha's Dhamma shall, regardless of time, lead practitioners to the goal of their practice. This means that one can be certain that the outcome will be achieved, regardless of the circumstances and the time period that one lives in. The results will also occur in accordance with the order and sequence of the practice, which means that once a practitioner has reached another level of Dhamma practice, the results will be effective at that moment and will correspond to that level. Moreover, "Timelessness" means that the truth of Buddhism will never be qualified by time; it remains true at all times and for eternity

Contemplation of future trends in Buddhism is, therefore, not a difficult matter. This is because the Buddha did not create this truth himself; he discovered and comprehended it. He then graciously and kindly taught it to his followers. Accordingly, when something is the truth, it does not have a trend in the past, a trend in the present, or a trend in the future. Truth maintains its truthfulness always. For instance, the Four Noble Truths, which consist of dukkha (suffering), samudaya (the cause of suffering), nirodha (the cessation of suffering), and marga (the path to the cessation of suffering), shall remain true and shall not waver. What we should consider instead are the trends of people's hearts, which may change with time. All Buddhists should therefore join forces in creating greater opportunities for those who have not learned about the truth of Buddhism. They must be granted access to the truth, and also the chance to apply their wisdom in examining and trying it

May the worthy intention of the K.Sri Dhammananda Centenary Committee in publishing the book Future Trends in Buddhism be praised. May this admirable deed of imparting knowledge for the greater good bestow blessings and success on the people, both in their worldly and spiritual endeavours.

Wat Rajabopit
November 25, B.E. 2560 (2017)

พระสัมโมทนียกถา

การทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
พร้อมอุทิศถวาย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ ลานพระราชวังดุสิต

ท่านพระมหาเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคล เนื่องใน “วันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” พวกเราได้มาร่วมกันสวดมนต์ สำรวมกาย วาจา ใจ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้ได้ประจักษ์แล้วว่า ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันนั้น สามารถสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้บังเกิดขึ้นได้ อย่างแท้จริง

ขอให้ทุกท่านจงตั้งจิต ประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศล เพิ่มพูนพระบารมีธรรม ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติเพียงไร ความสุขความเจริญในชีวิตของคนไทยในวันนี้ ล้วนเป็นผลจากพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญไว้ทั้งสิ้น อุดมการณ์ที่ทรงปลูกฝังเน้นย้ำไว้แก่คนไทย ได้แก่ “ความเสียสละ” และ “ความสามัคคี” ดังบทพระราชนิพนธ์ที่ว่า

“ชาติใดไร้รักสมัครสมาน จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
แม้ชาติย่อยยับอับจน บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร”

แนวพระราชดำรินี้ สอดคล้องกับธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า **“สุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี”** แปลความว่า “ความพร้อมเพรียงของหมู่ชน ยังสุขให้เกิดขึ้น”

เราทุกคนต่างต้องการความสุขกันทั้งนั้น แต่ถ้าคนไทยไม่สามัคคีพร้อมเพรียงกันแล้ว ความสุขไม่มีทางจะเกิดขึ้นได้ “สามัคคี” ย่อมเริ่มต้นจากการที่แต่ละคนแต่ละฝ่ายยอม “เสียสละ” ประโยชน์ส่วนตนก่อน ถ้าไม่มีใครยอมสละความเห็นแก่ตัว ไม่มีใครยอมพลีความสุขสบายของตัวเพื่อประโยชน์ของชาติ ถ้าทุกคนมัวคิดจะเอาแต่ใจตนเอง เอาตนเองเป็นใหญ่เป็นที่ตั้ง ขาดวินัยในการอยู่ร่วมกัน ความวิวาทบาดหมางย่อมเกิดขึ้น ความปรองดองที่แท้จริง ก็จะไม่มีวันเกิดขึ้นได้ ถ้าประเทศชาติบ้านเมืองไม่มีความสุข นั้นแปลว่าบุคคลแต่ละคน ก็ไม่มีความสุข

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน มีพระราชปณิธานต้องตรงกัน คือทรงปรารถนาให้คนไทยมี “ความสุข” แต่ความสุขนั้นเป็นเป้าหมาย เราจะไปถึงได้อย่างไร ? ทั้งสองพระองค์พระราชทานแนวทางไว้ให้แล้ว คือถ้าเราทั้งหลายรู้จักเสียสละความเป็นตัวเป็นตน ด้วยการมี “จิตอาสา” พร้อมพลีกำลังของตนโดยมุ่งหมายประโยชน์ที่ใหญ่กว่า คือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคีย่อมเกิดขึ้นได้ และถ้าประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้นเมื่อไร ประโยชน์ส่วนตน คือ “ความสุข” ก็พลอยเกิดขึ้นไปพร้อมกันเมื่อนั้น นั้นแหละคือกระบวนการที่คนไทยต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้

ในโอกาสนี้ ขอทุกท่านจงอธิษฐานในใจว่า นับแต่นาทีนี้ จะมุ่งมั่นลดละความชั่วที่มีอยู่ให้หมดไปจากกาย วาจา และใจ และจะตั้งใจทำแต่ความดีตลอดเวลา แล้วจงร่วมกันบำเพ็ญจิตภาวนา ทำจิตให้สงบ ให้ว่างจากความเศร้าหมองทั้งปวง จนบังเกิดเป็นความสบาย สัก ๕ นาที ณ บัดนี้.

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนวิสุทธิกษัตรี
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า “นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา” แปลความว่า “แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา ไม่มี” ขึ้นชื่อว่าแสงสว่างแล้ว ถึงแม้จะเป็นดวงอาทิตย์เป็นต้น ก็ย่อมส่องแสงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ ย่อมกำจัดความมืดอันเป็นปัจจุบันเท่านั้น ส่วนปัญญาย่อมสามารถเพื่อทำโลกธาตุทั้งหมดทั้งสิ้น สามารถให้เรืองรองด้วยแสงสว่างอันประเสริฐ หาสิ่งอื่นเสมอมิได้ ทั้งย่อมกำจัดความมืดอันปกปิดทุกอย่างได้ด้วย ต่อให้ใครนำสิ่งไรมามุงบังปกคลุมไว้ ปัญญาก็ยังสามารถวินิจฉัยสอดส่องได้ถึง แสงสว่างใด ๆ จึงสู้แสงแห่งปัญญามิได้เลย

โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี ได้อัญเชิญพระพุทธพจน์บทนี้ขึ้นเป็น คติพจน์ประจำโรงเรียน ดังนั้น นักเรียนทุกคนย่อมจดจำกันได้ขึ้นใจอยู่แล้ว แต่การจะพิสูจน์ว่านักเรียนแต่ละคนมีคุณสมบัติพรั่งพร้อมดังถ้อยคำที่จดจำไว้ได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับแต่บุคคลจะมีความอดทน และขยันหมั่นเพียรในการสั่งสมอบรมปัญญาให้เจริญขึ้นมากเพียงไร ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนวิสุทธิกษัตรีจึงมีหน้าที่อบรมบ่มเพาะตนเองให้อุดมด้วยปัญญายิ่งขึ้นอย่างมิหยุดยั้ง อันจะยังเกียรติภูมิให้ปรากฏเกิดขึ้นทั้งแก่นักเรียนเองและแก่สถาบัน สมตามคติพจน์ประจำตนสืบไป

ขออำนวยพรให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนวิสุทธิกษัตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการประชุมสัมมนาสรุปผลการปฏิบัติงาน และมอบรางวัลหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ดีเด่น หนเหนือ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ได้ดำเนินภารกิจสนองงานของมหาเถรสมาคม เพื่อให้พระสงฆ์เป็นผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน และช่วยประชาชนให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ นับว่าเป็นหน่วยงานที่สามารถยังประโยชน์มหาศาลทั้งต่อพระศาสนาและต่อประเทศชาติ สอดคล้องต้องตรงกับพระราชปณิธานของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ แต่การดำเนินงานทุกด้านนั้น ย่อมไม่สามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าปราศจากสามัคคีธรรม ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

“สามคฺยเมว สิกฺเขถ พุทฺเธเหตํ ปสสิตํ
สามคฺยรโต ธมฺมฏฺโ โยคกฺเขมา น ธสติ.”

แปลความว่า “พึงศึกษาความสามัคคี, ความสามัคคีนั้น ท่านผู้รู้ทั้งหลาย สรรเสริญแล้ว, ผู้ยินดีในสามัคคี ตั้งอยู่ในธรรม ย่อมไม่คลาดจากธรรมอันเกษมจากโยคะ” ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงศึกษาอบรมให้ความสามัคคีบังเกิดมีขึ้น และถึงพร้อมด้วยอุปายโกศลในอันที่จะรักษาสามัคคีธรรมไว้อย่างมั่นคง เพื่อความงอกงามไพบูลย์ ทั้งแก่ตนและแก่ส่วนรวมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนาในกุศลจริยาของทุกท่าน และขออำนวยพรให้ อ.ป.ต.หนเหนือ จงประสบความสำเร็จในกรณียกิจเพื่อประโยชน์แห่งประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท
ในพิธีบำเพ็ญกุศล ๔๐ ปี
บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเคนซี่ จำกัด
วันพุธ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เจริญพร ท่านกรรมการผู้จัดการ บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แมคเคนซี่ จำกัด พนักงาน และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่มาร่วมงานฉลอง ๔๐ ปี บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี่ จำกัด ในวันนี้ท่านก็ได้เตือนความจำมาด้วยว่า อาตมภาพได้เคยมาทำบำเพ็ญกุศลที่บริษัทนี้เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว นับแต่นั้นบริษัทก็เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน และในโอกาสอันเป็นมงคล จึงขอปรารภข้อคิดบางประการ เพื่อท่านทั้งหลาย ซึ่งโดยมากเป็นนักกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญ จักนำไปพินิจพิจารณาดู เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบวิชาชีพต่อไป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้พุทธศาสนิกชน ได้เข้าใจสภาพความเป็นจริงต่าง ๆ ด้วยปัญญา ทรงจำแนกให้เราทั้งหลายได้เข้าใจว่า สรรพสิ่งในโลกที่เราได้รู้ได้เห็นกันนั้น มีลักษณะที่เรียกว่า “บัญญัติ” กับ “ปรมัตถ์” ควบคู่กันอยู่ ฟังดูแล้วท่านอาจไม่ค่อยกระจ่างนัก แต่ถ้าอาตมาเปรียบให้นักกฎหมายฟังให้เข้าใจอย่างคดีโลก ก็อาจจะต้องเทียบว่า “กฎหมาย” คือ “บัญญัติ” ส่วน “ความเป็นธรรม” คือ “ปรมัตถ์” เช่นนี้อาจจะพอทำให้เข้าใจขึ้นได้บ้างตามสมควร

“บัญญัติ” ที่ถูกต้องดีงาม ย่อมได้แก่ข้อกำหนดเพื่อประโยชน์ เพื่อความไม่มีโทษ เพื่อกำหนดให้อยู่ในทางที่ถูกต้อง แต่การที่จะกำหนดได้ ต้องมีสาเหตุที่เหมาะสมก่อน และเมื่อได้กำหนดขึ้นมาแล้ว ด้วยเหตุอันเป็นจริง ผลจึงเป็นจริง ถ้าเราปฏิบัติตามข้อบัญญัติที่สอดคล้องกับความเป็นธรรม บัญญัตินั้นย่อมเป็นประโยชน์ ไม่มีหลง และได้ผลถูกต้องตรงตามจริง ซึ่งความเป็นจริงที่ถูกต้องไม่มีวันแปรเปลี่ยนนั้นก็คือ “ปรมัตถ์” หรือประโยชน์อย่างยิ่ง เมื่อปฏิบัติตามบัญญัติที่ถูกย่อมเป็นปรมัตถ์ คือ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ยกตัวอย่าง เช่น พระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัตินั้น ย่อมมาจากความเป็นจริง เป็นเนื้อความที่เป็นเหตุเป็นผลอย่างยิ่ง จึงมีไว้เพื่อเป้าหมาย คือประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพกฎหมายอยู่ในภาคเอกชนเช่นท่านทั้งหลาย จำเป็นต้องเข้าใจทั้งตัวบทกฎหมายที่เป็นบัญญัติ และความเป็นธรรมที่เป็นปรมัตถ์ ให้ถ่องแท้ควบคู่กันไป บทบัญญัตินั้นอาจถูกปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่นได้เสมอ อาจบัญญัติไว้ถูกก็ได้ หรืออาจบัญญัติไว้ผิดก็ได้ สมัยหนึ่ง บัญญัติอย่างหนึ่งอาจจะดี สมัยต่อมา บัญญัติเดียวกันนั้นเองอาจจะกลายเป็นไม่ดีก็ได้ ตรงกันข้ามกับความเป็นธรรม หรือเหตุผลที่ถูกต้องชอบธรรม จะไม่มีวันผันแปรเป็นอื่น ย่อมยังคงเป็นสัจจะความจริงอยู่เช่นนั้น

การจะทำงานให้สำเร็จได้ทุกประการ โดยเฉพาะงานด้านกฎหมาย นอกจากจะต้องเข้าใจปรัชญาเบื้องหลังของกฎหมาย และต้องเป็นนักกฎหมายผู้มีจริยธรรมแล้ว ยังต้องเริ่มจากการที่ทุกท่านมี “ฉันทะ” คือความรักความพอใจในกิจที่ทำก่อน นำให้เกิด “วิริยะ” ความขยันหมั่นเพียร และมี “จิตตะ” เอาใจใส่อยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่กระบวนการ “วิมังสา” ทบทวนปรับปรุงพัฒนาการทำงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ ซึ่งจะทำให้ทุกสิ่งอย่างเป็นไปอย่างสุขุมรอบคอบ แม่นยำ และลึกซึ้ง สามารถอำนวยประสิทธิผลทั้งแก่ผู้รับบริการ ทั้งแก่หน่วยงาน ทั้งแก่สังคมส่วนรวมได้อย่างแท้จริง

อาตมภาพ พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ทั้งปวง ณ ที่นี้ ขออำนวยพรให้กิจการบริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเคนซี่ จำกัด จงสถิตสถาพร ยังประโยชน์ต่อสังคมไทยสืบไป และขออำนวยพรให้ท่านผู้บริหาร และพนักงานทุกท่าน ตลอดจนสาธุชนที่มาร่วมประชุมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุข ความเจริญสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๓๐ ปี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมราชูปถัมภกพระองค์แรกแห่งมหามกุฏราชวิทยาลัย ทรงพระราชปรารภการก่อตั้งราชวิทยาลัยแห่งนี้ไว้ว่า “สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้ากรุงสยาม ผู้ปกครองอุปถัมภ์มหามกุฏราชวิทยาลัย โดยพระราชศรัทธาเลื่อมใสในพระบรมพุทธสาสนา แลความหวังพระราชหฤทัยต่อการเชิดชูเฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระบรมชนกนารถ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฎพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

ครั้นถึงความลงท้ายทุก ๆ พระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคล อันเนื่องด้วยราชวิทยาลัยนี้ จักมีพระบรมราชานุศาสนีว่า “จงมีอัธยาศรัยประกอบไปด้วยความกรุณา มีวิริยะอันแรงกล้า ในการที่จะบำรุงวิทยาลัยให้เจริญ จำแนกพระปริยัติธรรม สรรพวิทยาสาสโนวาทให้แพร่หลายไพบูลยิ่งขึ้น ด้วยความกตัญญูรู้พระคุณพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแลพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

เนื่องในโอกาสที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินงานมาบรรจบครบ ๓๐ ปี จึงขอให้น้อมนำพระปิยมหาราชปณิธานดังอัญเชิญมาข้างต้น ไปเป็นครรลองแห่งการประกอบกรณียกิจ เพื่อนำพาสถาบันให้บรรลุถึงความวัฒนาสถาพรสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพมงคลนายก (อินฺทปญฺโญ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์แสดงภาษิต ปรารภเรื่องพระมหากัปปินเถระไว้ ว่า

ธมฺมปีติ สุขํ เสติ วิปฺปสนฺเนน เจตสา
อริยปฺปเวทิเต ธมฺเม สทา รมติ ปณฺฑิโต.

แปลความว่า “ผู้ดื่มด่ำธรรม มีใจผ่องใสแล้วอยู่เป็นสุข บัณฑิตยินดีในธรรม ที่พระอริยเจ้าประกาศแล้วในกาลทุกเมื่อ.”

พระเทพมงคลนายก (สิงห์ อินฺทปญฺโญ) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ธรรมยุต เป็นพระภิกษุผู้มั่นคงในพระธรรมวินัย กอปรด้วยศีลาจารวัตร เจริญเนกขัมมปฏิปทา สามารถรับภารธุระการคณะสงฆ์ และครองตนอยู่อย่างรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนา เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่วไป ไม่ว่าท่านเผชิญสภาวการณ์ใด ๆ จะประสบโลกธรรม ฝ่ายอิฏฐารมณ์หรือฝ่ายอนิฏฐารมณ์ก็ตาม และไม่ว่าจะประสบทุกขเวทนาทางกายเป็นไปโดยสถานใด ก็ยังคงดำรงสมณภาวะได้อย่างงามพร้อม ความสุขด้วยเหตุที่มีใจอันผ่องใส และความเป็นบัณฑิตผู้ยินดีในธรรมที่พระอริยเจ้าประกาศแล้ว จึงปรากฏให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในกิตติประวัติของท่านเจ้าคุณรูปนี้

ขออานุภาพกุศลธรรมที่ท่านได้บำเพ็ญมาด้วยดีตลอดชีวิต กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่คณะพุทธบริษัทบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนูญผลแด่ พระเทพมงคลนายก (อินฺทปญฺโญ) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

เปิดการประชุมสัมมนาพระปริยัตินิเทศก์ ประจำปี ๒๕๖๑
ณ ศาลาอบรมสงฆ์ วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันอังคาร ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

ท่านเจ้าอาวาสวัดสามพระยา ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ และสหธรรมิกทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มาเปิดการประชุมสัมมนาพระปริยัตินิเทศก์ ในวันนี้ ขออนุโมทนาท่านผู้จัดโครงการและท่านผู้ร่วมโครงการทุกรูป ที่ได้มาประชุมกันด้วยสามัคคีธรรม และอปริหานิยธรรม เป็นที่คาดหมายได้ว่าจะยังประโยชน์แก่คณะสงฆ์อย่างยิ่ง ขออนุโมทนาบุญในการที่ท่านผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทำหน้าที่เกื้อกูลภารกิจนี้มาเป็นอย่างดี

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในฐานะที่ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงพระราชปรารภให้คณะสงฆ์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ พยายามแสวงหาหนทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการคณะสงฆ์ด้วยน้ำพระราชหฤทัยหวังประโยชน์ยั่งยืนแห่งพระบวรพุทธศาสนาอยู่เสมอ

แนวทางพัฒนาพระสงฆ์และสังคมไทยแนวทางหนึ่ง ซึ่งทรงเน้นย้ำพระราชทานไว้ และสอดคล้องกับแนวพระราชปฏิบัติของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ได้แก่ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ตลอดจนให้พระอุปัชฌาย์ และพระสังฆาธิการทุกระดับ เอาใจใส่อย่างจริงจัง ในการอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรในปกครอง รวมตลอดถึงประชาชน โดยเฉพาะในชุมชนที่สำนักเรียนหรือสำนักศาสนศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่ เพื่อให้พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างแท้จริง

ท่านทั้งหลายในฐานะพระสังฆาธิการในฐานะพระปริยัตินิเทศก์ และในฐานะพระภิกษุในพระพุทธศาสนาย่อมมีหน้าที่โดยตรงในการที่จะวางนโยบาย บริหารจัดการ ควบคุม ดูแล ประสานงาน เสนอแนะ และสนับสนุนงานด้านการศึกษา

ผมจึงขอให้ทุกท่านตระหนักในภาระหน้าที่ของท่านว่าการทำหน้าที่ทางด้านพระปริยัติธรรม นอกจากเป็นการสืบอายุพระศาสนาให้ยั่งยืนนาน ยังเป็นการสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ อีกด้วย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า “ถ้าพร่ำสอนผู้อื่นฉันใด ก็ควรทำตนฉันนั้น” ทุกท่านในที่นี้เป็นนักการศึกษา ไม่ว่าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ก็ตาม ล้วนมีหน้าที่อบรมสั่งสอน และที่พิเศษไปกว่านั้นคือยังมีหน้าที่ควบคุมดูแลคนที่ทำหน้าที่สอนด้วยท่านจึงได้ชื่อว่าเป็นครูของครูอีกชั้นหนึ่ง จึงขออย่าลืมพระวาจาของพระบรมครู คือพระพุทธเจ้าที่ทรงเตือนเราไว้ว่าถ้าจะสอนอะไรใคร ก็ต้องทำตนให้เป็นแบบให้ได้ด้วย ผมขอถวายกำลังใจ และเป็นกำลังใจให้ท่านทุกรูปทุกคน สามารถทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและสมควรตามหน้าที่ทุกประการ

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสัมมนาพระปริยัตินิเทศก์ ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และขอให้ทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

พิธีเปิดโครงการสัมมนาความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ครั้งที่ ๑๔
เรื่อง บทบาทของพระพุทธศาสนาใน Thailand 4.0
ณ ห้องประชุมตึกสุขุมาลธัมมุทิศ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
วันจันทร์ ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

การทำงานให้บังเกิดสัมฤทธิผล จำเป็นต้องรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ในงานที่ทำ ตั้งแต่ระดับอุดมการณ์ ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ต้องอาศัยวิจารณญาณตามหลักอริยสัจสี่ ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนไว้ เพื่อให้ทราบ “ทุกข์” คือสภาพปัญหาที่แท้จริง และ “สมุทัย” คือสาเหตุแห่งปัญหา เพื่อเป้าหมาย คือความดับสิ้นไปแห่งปัญหา ที่เรียกว่า “นิโรธ” ตามหนทางหรือวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงจุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เรียกว่า “มรรค”

ปัญหาของประเทศไทย ในยุคที่รณรงค์ให้เกิดคุณลักษณะ 4.0 และสภาพการณ์เพื่อการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในยุคเช่นนี้ย่อมมีอยู่แน่ แต่ก่อนที่ท่านจะพบมรรคเป็นหนทางแก้ไขและพัฒนาได้นั้น จำเป็นต้องรู้ทุกข์และสมุทัยให้กระจ่างก่อน ถ้าสภาพปัญหาและสาเหตุที่แท้จริงยังไม่ชัดเจนเสียแล้ว การกำหนดหนทางแก้ไขก็อาจผิดพลาดไปไม่ตรงทางได้ จึงขอทุกท่านจงใช้โอกาสอันดีที่ได้มาประชุมร่วมกันนี้ วิเคราะห์ปัญหาอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะแสดงภูมิรู้อื่น ๆ ต่อไป เพื่อจักได้พบหนทางจรรโลงพระศาสนาและบ้านเมืองให้ไพบูลย์อย่างถูกทิศทางในที่สุด

ขออนุโมทนาในการที่สมาคมความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีกุศลเจตนาทุกคน ทุกฝ่ายจัดกิจกรรมนี้ขึ้น ขอให้โครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยความงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระสัมโมทนียกถา

การทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ ลานพระราชวังดุสิต
วันอังคาร ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคลอีกวาระหนึ่ง

ขอทุกท่าน จงประมวลพลังแห่งความดีงาม ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ทุกครั้งที่เทศกาลปีใหม่ใกล้เข้ามา ทุกคนต่างมีความหวังว่า ความสุขในปีหน้า จะมีมากกว่าในปีก่อน อย่างไรก็ดี การจะให้ปีใหม่เป็นปีแห่งความสุขความเจริญยิ่งกว่าปีเก่า ย่อมขึ้นอยู่กับการที่แต่ละบุคคล จะมีสติรู้ตัว และปัญญารู้คิดได้มากน้อยเพียงไร ในอันที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ของตน และของส่วนรวม

ขอให้ทุกคนจงระลึกอยู่เสมอว่า สังคมใดจะมีความสุข สมาชิกในสังคมนั้นต้องรู้จักสงบกาย สงบวาจา และสงบใจให้ได้ก่อน ถ้าแต่ละคนในสังคมยังมีจิตใจเร่าร้อนด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง ยังไม่รู้จักพอ ไม่รู้จักประมาณ “ความสงบ” ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ และ “ความสุข” ก็ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้เช่นกัน

เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดความคิดที่จะพูดร้าย หรือจะทำร้าย เมื่อนั้น จงรีบสงบใจ อาจใช้กุศโลบายแสวงหาความสงบด้วยการระลึกถึงภาพ “ธงไตรรงค์” ให้ปรากฏขึ้นในดวงจิตก็ได้ ขอให้นึกถึงริ้ว สีแดง แล้วระลึกว่าชาติจะสงบไม่ได้ถ้าพูดร้ายหรือทำร้ายกัน ขอให้นึกถึงริ้วสีขาว แล้วระลึกว่าพระพุทธศาสนา ตลอดจนทุก ๆ ศาสนา ล้วนสอนให้ไม่พูดร้าย ไม่ทำร้ายกัน และขอให้นึกถึงริ้วสีน้ำเงิน แล้วระลึกว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปรารถนาให้บ้านเมืองเรามีความสงบสุข

เมื่อคิดได้ดังนี้ กาย วาจาของเราก็จะสงบ บ้านเมืองก็ย่อมสงบ สมกับคำว่า “ไทยนี้รักสงบ” แล้วความสุขในปีใหม่ย่อมทวียิ่ง ขึ้นกว่าปีเก่าได้อย่างแน่นอน

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๑

บัดนี้ บรรลุถึงอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๑ ผู้คนทั้งหลายทั่วโลกต่างนิยมยินดีที่จะเฉลิมฉลองรื่นเริงกันด้วยความเบิกบานใจว่า ได้มีชีวิตล่วงพ้นมาอีกหนึ่งปี และด้วยความหวังว่าปีใหม่นี้ จะต้องเป็นปีที่มีความสุขสวัสดียิ่งกว่าปีก่อน ดังที่กล่าวคำอำนวยพรว่า “สวัสดีปีใหม่” กันอยู่ทั่วไป

ความสวัสดีที่ทุกคนต้องการ จะเกิดจากความหวังใจหรือจากการวิงวอนร้องขอจากผู้หนึ่งผู้ใด ย่อมเป็นไปไม่ได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า “บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น ผู้ทำกรรมดีย่อมได้ผลดี ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้ผลชั่ว” เพราะฉะนั้น เมื่อถึงวันขึ้นปีใหม่ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ทบทวน เรื่องราวในชีวิตของตน ๆ ที่ผ่านพ้นไปกับปีเก่าว่าเราได้กระทำความดี และความชั่วอย่างไรไว้บ้าง ถ้าตรวจพบว่าตนได้หาความชั่วไว้ในปีที่แล้ว ก็จงเร่งอบรมสั่งสอนตนเองให้ได้ตั้งแต่บัดนี้ ว่าเราจะต้องหลีกลี้ให้ห่างไกลจากความคิดจะทำชั่ว อย่าให้เกิดการกระทำทางกาย และวาจาที่เป็นความชั่วขึ้นซ้ำรอยอีกในปีนี้ และถ้าตรวจพบว่าตนได้ทำความดีอย่างไรไว้ ก็จงตั้งใจมั่นในอันที่จะเพิ่มพูนความดีนั้น ๆ ให้งอกงามไพบูลย์ยิ่งขึ้น ขอให้มีสติ อย่าประมาทมัวเมา หลงตนไปว่าตนเป็นคนดีพอแล้ว อันจะเป็นเหตุให้ความชั่วเข้ามาเกาะกุมชีวิต แทนที่ความดีที่มีอยู่เดิมไปอย่างน่าเสียดาย

บุคคลผู้ปรารถนาความสวัสดีในปีใหม่จึงพึงมีสติระลึกรู้ทบทวนความคิดและการกระทำของตนเสมอว่า “คืนวันล่วงไปเราทำอะไรอยู่” เราได้เปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้นหรือยัง เรามีความเพียรกระทำกิจอันยังประโยชน์ตนและประโยชน์ส่วนรวมให้ถึงพร้อมแล้วหรือยัง ผู้ใดที่รู้จักไตร่ตรองทบทวนความคิดและการกระทำของตนเองอยู่เสมอ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท ความสวัสดีในชีวิตย่อมบังเกิดขึ้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องอ้อนวอนขอพรดลบันดาลจากผู้หนึ่งผู้ใดเลย

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณงามความดีที่ทุกท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นปัจจัยเกื้อกูลความเจริญรุ่งเรืองของ ประเทศชาติ และความผาสุกสวัสดีของอาณาประชาชน ยังความปราโมทย์เบิกบานให้บังเกิดในพระกมลของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อจักได้เสด็จสถิตธำรงเป็นมิ่งขวัญหลักชัยอยู่ยิ่งยืนนาน ทรงแผ่พระบารมีธรรมปกป้องคุ้มครองผองชนชาวไทย ให้ประสบความสวัสดีเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๑ นี้ โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

พรประทาน
เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๑

สติมโต สทา ภทฺทานิ.
คนผู้มีสติ มีความเจริญทุกเมื่อ

สำ. ส. ๑๕/๓๐๖.

เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๑ ขอท่าน
จงเป็นผู้มีสติ เพื่อบรรลุถึงความเจริญทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

A Moral Lesson

Given for World Alliance of Religions' Peace Summit

"Prejudice" refers to a condition that one should not be in; conduct that is wrongful; a bias. Prejudice may be categorised into 4 types as follows:

1. Chandagati - prejudice caused by love.
2. Dosagati - prejudice caused by hatred.
3. Mohagati - prejudice caused by ignorance.
4. Bhayagati - prejudice caused by fear.

The Buddha thus gave this teaching: "once a person acts in an unmeritorious way due to love, due to hatred, due to fear, or due to ignorance, his noble nature dwindles like the waning moon."

"Peace" may not exist if there is no fairness, and fairness may not exist if people have prejudice. Therefore, there can be no true peace that comes from prejudice.

May those who are seeking peace conduct themselves with awareness of their actions at every moment. This shall prevent prejudice from arising and accumulating in their nature, and shall yield true peace on earth which only arises as a result of the mental practice of individuals.

Wat Rajabopit
January 18, B.E. 2561 (2018)

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการจัดงานปลูกต้นไม้ ปลูกธรรมะ วิสาขบูชา ๒๕๖๑
ณ สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงอานิสงส์แห่งการปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาไว้ใน “วนโรปสูตร” ว่า “บุญย่อมเจริญทั้งกลางวัน และกลางคืนตลอดกาลทุกเมื่อ แก่ชนผู้ปลูกสวนไม้ดอก ไม้ผล ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา สร้างสะพาน โรงน้ำ บ่อน้ำ และศาลาที่พักอาศัย ทั้งชนเหล่านั้นยังตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไปสวรรค์” ดังนั้น ชนผู้ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ย่อมเป็นผู้มีความเจริญสุข ด้วยบุญญานุภาพคอยจรรโลงชีวิตอยู่เสมอ

ผู้มีปัญญาพินิจเนื้อหาของวนโรปสูตรอย่างถ่องแท้ จะพบว่า เงื่อนไขสำคัญอีกสองสถานที่พระพุทธองค์ประทานเป็นหลักการไว้ อันจะยังให้การปลูกต้นไม้เป็นสาธารณประโยชน์ สามารถก่อบุญที่เจริญงอกงามสูงยิ่งขึ้นกว่าทานมัย คือการที่ผู้ปลูกต้นไม้นั้นต้อง “ตั้งอยู่ในธรรม” และ “สมบูรณ์ด้วยศีล” ด้วย จึงขอให้ทุกท่านจงรักษากายและวาจาให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล และอบรมเจริญปัญญาให้สอดส่องถ่องแท้ในธรรม เพื่อบุญกิริยาวัตถุอีกสองสถานนอกเหนือจากทานมัย กล่าวคือ ศีลมัย และภาวนามัย จักได้ถึงพร้อมบริบูรณ์

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้จัดทำและผู้สนับสนุนโครงการปลูกต้นไม้ปลูกธรรมะทุกท่าน และขออำนวยพรให้โครงการดังกล่าว บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้ทุกประการ

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม
เนื่องในวันมาฆบูชา
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑

ดิถีมาฆบูชาเป็นโอกาสให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญ ๔ ประการ ซึ่งบังเกิดขึ้นพร้อมกัน เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” กล่าวคือ มีพระภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ที่พระพุทธองค์ได้ทรงส่งไปเผยแผ่พระพุทธศาสนากลับมาเฝ้าพระศาสดาอย่างพร้อมเพรียงกันโดยมิได้นัดหมาย ทุกรูปล้วนเป็นเอหิภิกขุซึ่งพระพุทธองค์ทรงอุปสมบทประทานให้พระสงฆ์ทั้งนั้นล้วนเป็นพระอรหันต์ และการประชุมกันนั้นตรงกับวันเพ็ญเดือนมาฆะ

ในโอกาสดังกล่าว สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง โอวาทปาติโมกข์ ประทานอุดมการณ์เผยแผ่พระพุทธศาสนา มีอยู่ด้วยกัน ๔ ข้อ ข้อแรกได้แก่ “ขันติ” คือความอดทนอดกลั้น อันนักบวชในศาสนานี้จำเป็นต้องอบรมสั่งสมให้เจริญขึ้น ข้อสอง ได้แก่ การมุ่ง “พระนิพพาน” เป็นเป้าหมายหลักของผู้ออกบวช ไม่มุ่งแสวงสิ่งอื่นใดนอกจากการหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ด้วยวิธีการตามหลักพระพุทธศาสนา ข้อสาม ไม่พึงทำผู้อื่นให้ลำบากด้วยการเบียดเบียน ไม่ว่าจะในกรณีใด ๆ และข้อสี่ เป็นผู้มีจิตใจสงบจากอกุศลวิตก มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ นอกจากการ ประกอบศาสนพิธีเพื่อบูชาพระรัตนตรัยเป็นพิเศษแล้ว พุทธบริษัทจึงควรศึกษาทบทวนถึงอุดมการณ์ดังกล่าวให้ถ่องแท้ ไม่จำกัดเฉพาะ เพียงแต่ในหมู่บรรพชิต หากยังรวมถึงฆราวาสด้วย ถ้าแต่ละคนตั้งตนไว้ด้วยขันติธรรม มีความอดทนอดกลั้นในการดำเนินชีวิต มุ่งประพฤติสุจริตธรรมจรรยาเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ ไม่ก่อความเบียดเบียนกันและกัน ในขณะเดียวกันก็พยายามลดละความชั่วทุกชนิดให้เบาบางจนหมดสิ้นไป ความเจริญสุข ความเกษมปราศภัยในชีวิตของแต่ละคนย่อมจักบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริ ริเริ่มให้มีประเพณีมาฆบูชาบนแผ่นดินไทย สมควรที่ชาวไทยจะได้สืบสานพระราชศรัทธา น้อมนำคุณค่าของวันสำคัญนี้มาสู่ตน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก ให้ไพบูลย์ยิ่งขึ้น ขอสาธุชนทั้งหลายจงตั้งมั่นอยู่ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อความผาสุกสิริสวัสดิ์จักได้บังเกิดแก่ท่านผู้ปฏิบัติธรรม ตามสมควรแก่ธรรมนั้น ๆ ทุกประการ

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมมงคลเจดีย์ (จิตปุณฺโณ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์แสดงภาษิตเกี่ยวกับความไม่ประมาทในบุญไว้ ว่า

อิธ โมทติ เปจฺจ โมทติ　　กตปุณฺโณ อุภยตฺถ โมทติ
โส โมทติ โส ปโมทติ　　ทิสฺวา กมฺมวิสุทฺธิมตฺตโน.

แปลความว่า “ผู้ทำบุญแล้ว ย่อมบันเทิงในโลกนี้ ละไปแล้ว ย่อมบันเทิง ชื่อว่าย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง, เขาเห็นความบริสุทธิ์แห่งกรรมของตนแล้ว ย่อมบันเทิงปราโมทย์.”

พระธรรมมงคลเจดีย์ (เฉลียว จิตปุณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม เป็นผู้มั่นคงในพระธรรมวินัย เจริญเนกขัมมปฏิปทา สามารถครองตนอยู่ในพระบวรพุทธศาสนาอย่างรุ่งเรือง เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่ว ตลอดชีวิตของท่านเจ้าคุณรูปนี้ ได้ยัง “อุภยัตถะ” คือประโยชน์สองสถานร่วมกันอย่างถึงพร้อม กล่าวคือ ท่านได้บำเพ็ญบุญกิริยาไว้ในส่วน “อัตตัตถะ” ยังประโยชน์ส่วนตนครบถ้วนทุกประการ ทั้งยังบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็น “ปรัตถะ” โน้มน้าวน้ำใจพุทธศาสนิกชนให้มั่นคงในการบำเพ็ญบุญเป็นทุนชีวิตสู่เบื้องหน้า สมนามฉายา “จิตปุณฺโณ” ทุกสถาน ความเป็นผู้ทำบุญแล้วและชักพาให้มหาชนได้ทำบุญแล้วเช่นนี้ ไม่ว่าท่านยังอยู่บนโลกนี้ หรือเมื่อท่านละจากไป ย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง สมดังพระพุทธานุสาสนี

ขอกุศลธรรมที่ท่านได้บำเพ็ญมาด้วยดีตลอดชีวิต กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่คณะพุทธบริษัทบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่ พระธรรมมงคลเจดีย์ (จิตปุณฺโณ) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๓ มกราคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดง “วิธูรชาดก” ว่าด้วยวิธูรบัณฑิต อันเป็นพระชาติหนึ่งของพระองค์ในสมัยที่ทรงบำเพ็ญสัจบารมี วิธูรบัณฑิตได้สั่งสอนข้อควรประพฤติและข้อไม่ควรประพฤติ ของราชเสวกหรือข้าราชการทั้งหลายไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน เรียกธรรมะหมวดนี้ว่า “ราชวสดีธรรม” อันข้าราชการทุกหมู่เหล่าพึงศึกษาให้กระจ่างใจและน้อมนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อยังความวัฒนาผาสุกมาสู่ประเทศชาติ สมพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นประมุขของชาติ

ราชวสดีธรรมประการหนึ่ง ซึ่งสมควรน้อมนำมาพิจารณา ปรากฏความว่า “ราชเสวกพึงเป็นผู้มีปัญญา สมบูรณ์ด้วยความรู้ ฉลาดในวิธีจัดราชกิจ รู้จักกาล รู้จักสมัย” ดังนี้ ข้าราชการพลเรือน เป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการรับภารธุระของประเทศชาติและประชาชน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถฉลาดหลักแหลมเป็นพื้นฐาน หากขาดปัญญาความรอบรู้ในการงานที่ตนรับผิดชอบเสียแล้ว ผลร้ายย่อมเกิดขึ้นได้อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง ในขณะเดียวกัน ยังต้องเป็นผู้รู้จักกาลสมัย ทั้งเหตุในอดีตสู่ผลในปัจจุบัน พร้อมทั้งเหตุในปัจจุบัน อันจะยังผลในอนาคต เพื่อความถูกต้องแม่นยำในการปฏิบัติหน้าที่ทุกประการ

ขอข้าราชการพลเรือนทุกภาคส่วนจงพากเพียรอบรมพัฒนาตนให้เจริญพร้อมด้วยสติปัญญาสามารถ เป็นผู้รู้จักกาล รู้จักสมัย มีอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ที่จะนำพาชาติบ้านเมืองให้ก้าวหน้าสู่อนาคต อันรุ่งเรืองได้อย่างมั่นคงสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

พระราชวุฒาจารย์ วิ. (อรุโณ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระปรารภอนุศาสน์ภิกษุบริษัททั้งหลายไว้ว่า “ภิกษุพวกใดพวกหนึ่ง ในบัดนี้ก็ดี ในกาลที่เราล่วงไปก็ดี จักเป็นผู้มีตนเป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่ง คือ มีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งอยู่ พวกภิกษุเหล่านี้นั้น ที่เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา จักเป็นผู้เลิศ”

พระราชวุฒาจารย์ วิ. (จำเนียร อรุโณ) เจ้าอาวาสวัดอมรินทราราม จังหวัดราชบุรี ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอบางแพ ธรรมยุต เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เจริญเนกขัมมปฏิปทา สามารถครองตนอยู่ในพระบวรพุทธศาสนาอย่างรุ่งเรือง เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่ว มุ่งเจริญสมณธรรมสัมมาปฏิบัติ ใคร่ต่อการศึกษา มีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งอยู่โดยตลอดอายุของท่าน เป็นบรรพชิตผู้เลิศสมดังพระพุทธานุศาสนี

ขออานุภาพแห่งธรรมจริยาที่ท่านได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาตลอดชีวิต ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนอุทิศถวาย จงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพนั้น ไพบูลย์ด้วยบารมีธรรมตามควรแก่คติวิสัยจงทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

โครงการแพทย์อาสาตรวจสุขภาพคณะพระภิกษุสงฆ์
ณ โรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ จังหวัดอุบลราชธานี
วันอาทิตย์ ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระปรารภภาษิตไว้ในเรื่องบัณฑิตสามเณร ว่า **“อตฺตานำ ทมยนฺติ ปณฺฑิตา.”** แปลความว่า “บัณฑิต ย่อมฝึกตน.” การฝึก หมายถึงการทำให้เรียบ ให้ละพยศ ทำให้ตรง เหมือนนายช่างไม้ดัดไม้ ฉะนั้น ในทางโลก การฝึกอาจหมายรวมถึงการฝึกตนให้ตรงต่อเวลา ตรงต่อหน้าที่ ให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม และทำใจให้เข้มแข็งพอที่จะสู้กับอำนาจฝ่ายต่ำได้ เป็นต้น ในทางธรรมย่อมหมายถึงการฝึกกาย วาจา ใจ ให้ตรงทางที่ชอบธรรม เพราะธรรมดาจิตมักกวัดแกว่ง ดิ้นรน วอกแวก และระวังได้ยาก จึงต้องหมั่นสำรวมกาย วาจา ใจ ให้มั่นคง เมื่อมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ย่อมพ้นจากทุกข์ได้ อันเป็นวิถีแห่งบัณฑิต

บุคคลผู้ปรารถนาสุขภาวะ ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ จึงพึงกระทำตนเป็นบัณฑิตผู้ฝึกตนให้มีวินัยในการดำเนินชีวิต บริโภคแต่พอประมาณ หมั่นบริหารร่างกายตามควรแก่ภาวะที่ตนดำรงอยู่ เพียรตรึกธรรมเพื่อความสงบภายในจิตใจ ผู้ใดสามารถฝึกตนให้ดำรงอยู่บนวิถีดังกล่าวได้เสมอ ผู้นั้นย่อมมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพละกำลังที่จะรับภารธุระเพื่อความเจริญวัฒนาของพระบวรพุทธศาสนา และประเทศชาติสืบไป

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของคณะผู้จัดทำ ผู้สนับสนุน และผู้ร่วมโครงการแพทย์อาสาตรวจสุขภาพพระภิกษุสงฆ์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลและพระกุศล ณ โรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ จังหวัดอุบลราชธานี ขออำนวยพรให้โครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้ทุกประการ

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ เป็นปีที่ ๑๒๖

๑ เมษายน ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระปรารภภาษิตไว้ว่า **“สุโข ปญฺญาย ปฏิลาโภ.”** ความว่า “การได้เฉพาะซึ่งปัญญา นำความสุขมาให้” ขึ้นชื่อว่าปัญญาแล้ว ย่อมแก้ไขสรรพปัญหาทั้งทาง โลกและทางธรรมได้ทั้งสิ้น และย่อมนำพาชีวิตไปสู่ความงอกงามไพบูลย์ในทุกสถาน แม้นว่าบุคคลสามารถใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาและพาก้าวข้ามพ้นอุปสรรคทั้งปวงได้แล้ว ความสุขที่แท้จริงทั้งแก่ตน แก่ครอบครัว แก่ชุมชน และแก่ประเทศชาติ ย่อมบังเกิดขึ้นได้ สมดังเจตจำนง

การศึกษา เรียนรู้ อบรม ย่อมเป็นหนทางไปสู่ความมีปัญญา รู้ทั่วและรู้แจ้ง กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินภารกิจด้านการศึกษามาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๒๖ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงควรตระหนักใน บทบาทและหน้าที่ของตน ๆ อย่างถ่องแท้ พร้อมพากเพียรที่จะประกอบกรณียกิจโดยมุ่งประโยชน์ราชการและส่วนรวมเหนือประโยชน์ตน อันจะส่งผลดีงามสู่ระบบการศึกษาของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรมสืบไป

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทยได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๒๗ ปี กระทรวงยุติธรรม

ความเป็นธรรมนั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และเป็นความจริงแท้ที่เรียกว่า “ปรมัตถธรรม “ อันไม่อาจเปลี่ยนแปรได้ แต่การจะบรรลุถึงความเป็นธรรมได้ มนุษย์ย่อมต้องอาศัย “บัญญัติธรรม” ที่ถูกต้องดีงาม กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ เพื่อความไม่มีโทษ เพื่อกำหนดให้อยู่ในทางที่ถูกต้อง เมื่อได้กำหนดขึ้นมาแล้วด้วยเหตุอันเป็นจริง ผลจึงเป็นจริง ถ้าบุคคลปฏิบัติตามข้อบัญญัติที่สอดคล้องกับความเป็นธรรม บัญญัตินั้นย่อมเป็นประโยชน์และได้ผลถูกต้องตรงตามความจริงแห่งปรมัตถ์ ตัวอย่างเช่นพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ ย่อมมาจากความเป็นจริง เป็นเนื้อความที่เป็นเหตุเป็นผลอย่างยิ่ง จึงมีไว้เพื่อเป้าหมายคือประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติราชการยุติธรรม จึงจำเป็นต้องเข้าใจทั้งตัวบทกฎหมายที่เป็นบัญญัติ และความยุติธรรมที่เป็นปรมัตถ์ ให้ถ่องแท้ควบคู่กันเสมอ

กระทรวงยุติธรรมดำเนินภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนมานานถึง ๑๒๗ ปี ได้สรรค์สร้างคุณค่ามหาศาลสู่สังคมไทย สมควรที่ทุกคนทุกฝ่ายจักศึกษาและตระหนักถึงคุณูปการของบุพชนแห่งองค์กร ผู้พากเพียรทำงานสนองราชการมาด้วยคุณธรรมจริยธรรม และจงน้อมนำทางประพฤติของท่านทั้งหลายในอดีตมายึดถือเป็นแนวทางการทำงานของตน ๆ ด้วยความเพียรและความซื่อสัตย์สุจริตทุกเมื่อ

ขออำนวยพรให้กระทรวงยุติธรรมจงวัฒนาสถาพร และขอให้ผู้บริหาร ข้าราชการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกคนทุกฝ่าย สมบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมืองสืบไป

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญกุศลฉลองวาระ ๑๐ ปี
ศูนย์ปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์วัดเจ้าเจ็ดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งสัจธรรมหรือความจริงแท้ตามสภาวะ บุคคลจะได้ชื่อว่าเป็นนักปฏิบัติธรรมได้ย่อมต้องเป็นผู้ศึกษาด้วยกระบวนการฟัง การคิด และการอบรมเจริญปัญญา เมื่อมีปัญญาสอดส่องกระจ่างในสัจธรรมแล้วก็พึงตามรักษาความรู้ความเข้าใจในความจริง หรือสัจจะนั้นไว้เสมอไป แม้ในบุญกิริยาขั้นศีล ความสัตย์ซื่อมั่นคงต่อการรักษากายและวาจาให้งดเว้นจากทุจริตตามที่ได้ตั้งใจไว้ ก็เป็นคุณธรรมสำคัญที่จะทำให้บุคคลนั้นดำรงความเป็นผู้มีศีลธรรมอยู่ได้ เพราะฉะนั้น ความจริง หรือความสัตย์ หรือสัจจะ จึงเป็นธรรมที่ประคับประคองธรรมทั้งปวงให้ดำรงอยู่ในตน เป็นธรรมอันควรตามรักษาไว้ให้มั่น สมตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **“สจฺจมนุรกฺเขยฺย.”** ความว่า “พึงตามรักษาความสัตย์”

ขออนุโมทนากุศลที่ท่านผู้บริหาร ผู้สนับสนุน และผู้ปฏิบัติธรรมแห่งศูนย์ปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ วัดเจ้าเจ็ดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้บำเพ็ญอย่างสืบเนื่องมานานถึง ๑ ทศวรรษ ขอท่านทั้งหลายจงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีบำเพ็ญกุศลบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านประธานกรรมการบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ท่านกรรมการ พนักงาน และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลเพื่อความเป็นสวัสดิมงคล ณ บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในวันนี้

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ อาตมาขอปรารภธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำหรับท่านทั้งหลาย ซึ่งล้วนเป็นผู้ครองเรือน ดังที่เรียกว่าฆราวาส หรือคฤหัสถ์และเป็นผู้ดำเนินกิจการในภาคธุรกิจเอกชนได้นำไปขบคิดพิจารณา

ธรรมะของพระพุทธองค์นั้น ทรงจำแนกไว้โดยละเอียดลออหลายระดับ ที่ทรงแสดงไว้สำหรับมุ่งตรงต่อทางพ้นทุกข์ก็มีที่ทรงแสดงไว้สำหรับความสุขระดับโลกียะ คือในระดับชาวบ้านก็มีความสุขของชาวบ้าน หรือผู้ครองเรือนนั้นเรียกว่า “คิหิสุข” ประกอบด้วย ธรรม ๔ ประการ กล่าวคือ

๑. อัตถิสุข ความสุขจากการมีทรัพย์โดยชอบธรรม
๒. โภคสุข ความสุขจากการใช้จ่ายทรัพย์ที่ได้มาโดยชอบธรรม
๓. อนณสุข ความสุขจากการไม่เป็นหนี้ และ
๔. อนวัชชสุข ความสุขจากความประพฤติสุจริต ซึ่งเป็นความสุขที่มีค่ามากที่สุด

ในองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เช่นของท่านทั้งหลาย บุคลากรแต่ละคนต้องสร้างคิหิสุขทั้ง ๔ ประการให้เกิดขึ้นในตนให้ได้ก่อน เมื่อมีความสุขอย่างพอเพียงแล้ว แต่ละคนก็จะปฏิบัติการงานได้เต็มประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันนั้น นโยบายขององค์กรก็ต้องมุ่งความสุขของสังคมส่วนรวม ต้องแสวงหาหนทางให้ธุรกิจที่เราประกอบอยู่ ช่วยสร้างสรรค์สมาชิกในสังคมให้มีคิหิสุข ครบถ้วนทั้ง ๔ ประการด้วย ท่านควรคำนึงเสมอว่าองค์กรนี้จะช่วยทำให้ประชาชนมีทรัพย์โดยชอบธรรมได้อย่างไร จะสามารถใช้จ่ายทรัพย์โดยชอบธรรมได้อย่างไร จะอยู่อย่างปลอดหนี้สินพะรุงพะรังได้อย่างไร และจะประพฤติสุจริตธรรมอย่างสม่ำเสมอได้อย่างไร

เพราะฉะนั้น จึงขอให้องค์กรนี้เป็นกลไกช่วยผลิตสมาชิกในสังคมที่ถึงพร้อมด้วยคิหิสุขโดยถ้วนหน้า ถ้าทำได้เช่นนี้บริษัททรูก็จะได้ชื่อว่าเป็นองค์กรธุรกิจที่น่าชื่นชมอย่างแท้จริง

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นเหตุปัจจัยนำความสุข ความเจริญรุ่งเรืองไพบูลย์ มาสู่บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และสาธุชนที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้โดยทั่วกันทุกท่าน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

ในการเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระราชกุศลและถวายพระพรชัยมงคล แด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และเจริญจิตภาวนา เนื่องในเทศกาลมาฆบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๑ ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันอังคาร ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในการที่ท่านทั้งหลายมา ประชุมพร้อมเพรียงกัน เจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายมาพรั่งพร้อมกันในวันนี้ เพราะมีคุณธรรมสำคัญร่วมกันประการหนึ่ง คือความกตัญญูกตเวที

กตัญญูกตเวทีเป็นสภาพธรรมฝ่ายดีงาม หมายถึง การระลึกถึงคุณความดีที่บุคคลอื่นทำกับตน แล้วจึงตอบแทนคุณ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า มีบุคคลสองจำพวกที่หาได้ยาก กล่าวคือ “บุพการี” ผู้กระทำคุณให้แก่ผู้อื่นก่อน ๑ และ “กตัญญูกตเวที” ผู้รู้คุณและสนองคุณท่าน ๑ ที่ว่าหาได้ยากเพราะเหตุใด ?

ก็เพราะบุคคลย่อมถูกตัณหา ความติดข้องเข้าครอบงำ ส่วนใหญ่การที่สัตว์โลกช่วยเหลือใครต่อใครก่อน ก็เป็นไปเพื่อหวังผลประโยชน์ ต้องการได้รับสิ่งตอบแทนจึงทำ หรือต้องการเป็นที่รัก ต้องการคำสรรเสริญจึงทำ เช่นนี้ชื่อว่าถูกตัณหาครอบงำ การช่วยเหลือในลักษณะนั้น ไม่ชื่อว่าบุพการี

ซ้ำร้ายบางคนก็ยังไม่คิดช่วยเหลือผู้อื่นเลย เพราะความรักตนเอง ไม่อยากให้ตนเองเหนื่อย ไม่อยากเดือดร้อน จึงไม่ช่วยอะไรใคร ดังนั้น การช่วยเหลือผู้อื่นก่อนด้วยกุศลจิตจึงหาได้ยาก บุพการีบุคคลจึงหาได้ยาก ส่วนที่ว่ากตัญญูกตเวทีหาได้ยากนั้น เพราะเหตุใด ?

ก็เพราะถูกอวิชชาความไม่รู้เข้าครอบงำ สัตว์โลกโดยมากเต็มไปด้วยความไม่รู้ ผู้ที่รู้คุณท่านและสนองคุณท่านย่อมที่จะคิดถูก เพราะมีปัญญาเข้าใจถูกว่าท่านเป็นผู้มีคุณ ควรสนองคุณ เพราะฉะนั้น สัตว์โลกที่รู้คุณ และทำคุณตอบแทนผู้มีคุณย่อมมีน้อย เมื่อเทียบกับสัตว์โลกทั้งหมดที่มีความไม่รู้ครอบงำ กตัญญูกตเวทีบุคคลจึงหาได้ยาก

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นบุพการีผู้ของสัตว์โลก ทรงเป็นบุพการีของเหล่าพุทธบริษัท ทรงชี้ทางแห่งความถูกต้องดีงามให้อย่างไม่เลือกหน้า โดยไม่ทรงปรารถนาสิ่งใดตอบแทน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ก็ทรงเป็นบุพการีของชาวไทย ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อความสุขความเจริญของพสกนิกร โดยไม่ทรงปรารถนาสิ่งใดตอบแทน

อาตมาจึงขอฝากข้อคิดเป็นคำถามไว้ว่า ชาวพุทธและชาวไทยในทุกวันนี้ เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีแล้วหรือยัง ?

หากท่านทั้งหลายมีใจจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ขอจงประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ทำหน้าที่ของตน ๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

หากทำได้เช่นนั้น ท่านทั้งหลายย่อมได้ชื่อว่ากตัญญูกตเวที เป็นบุคคลที่หาได้ยาก ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยพะเยา
เฝ้าถวายปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙
วันศุกร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยพะเยา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหาร และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่สภามหาวิทยาลัยพะเยา มีมติมอบปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ ให้แก่อาตมภาพในวันนี้

โอกาสนี้ อาตมาขอปรารภความบางประการแก่ท่านทั้งหลาย ว่า บุคคลผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง ตามหลักการของพระพุทธศาสนา จะมีลักษณะเด่นประจำตน คือ

๑. มีปัญญา ซึ่งเกิดพร้อมกับการสิ้นความไม่รู้

๒. มีกรุณา ซึ่งเป็นแรงผลักดันในการกระทำความดี

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจะเป็นผู้มีคุณลักษณะ ๒ ประการ ได้แก่ “อัตตัตถะ” คือการบรรลุถึงประโยชน์ตน ฝึกตนเองได้ดี และ “ปรัตถะ” คือการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น สามารถช่วยผู้อื่นได้ดี

แนวทางจัดการศึกษาที่ถูกต้อง จึงมิใช่เพียงเพื่ออบรมพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญาถึงพร้อม หากยังต้องดำเนินการสร้างสมดุล โดยเพิ่มพูนให้ผู้เรียนมีกรุณาถึงพร้อมด้วย

ท่านทั้งหลายล้วนเป็นนักการศึกษา ย่อมตระหนักทราบปรัชญา “ความรู้คู่คุณธรรม” เป็นอย่างดี อาตมภาพจึงขอเน้นย้ำหลักการนี้ไว้กับทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเราทั้งหลายจะได้ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างพลเมือง สร้างบ้านเมือง และสร้างโลกนี้ให้ประสบสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

อาตมาขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้งที่นำเกียรติยศนี้มามอบให้ ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบแต่ความสุขความเจริญ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่คณะกรรมการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
เฝ้าถวาย “รางวัลมหิดลวรานุสรณ์ สาขาพัฒนาสังคม”
วันศุกร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ท่านกรรมการสภา และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีมติให้ขอพระราชทาน “รางวัลมหิดลวรานุสรณ์” สาขาพัฒนาสังคม ประจำปี ๒๕๕๙ ให้แก่อาตมภาพในวันนี้

โอกาสที่อาตมภาพได้รับรางวัลมหิดลวรานุสรณ์ ทำให้หวนระลึกถึงพระราชจริยวัตรของ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้ทรงพระนามตามที่ได้อัญเชิญมาเป็นนามรางวัล

เพราะจากที่อาตมาได้ศึกษามา พบว่าพระองค์เคยพระราชทานพระราโชวาทไว้ เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนทำงานว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเปนที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เปนกิจที่หนึ่ง”

ความข้อนี้ สอดคล้องกับพระจริยาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้อ “โลกัตถจริยา” ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมหาชน ซึ่งได้แก่การประกาศธรรมที่จะนำประโยชน์มาสู่ผู้ปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน เช่น การสอนให้ขยันหมั่นเพียร การไม่คบคนพาล คบแต่บัณฑิต รวมถึงประโยชน์ในอนาคต เช่น ทรงสอนให้กระทำกรรมดี ละเว้นกรรมชั่ว เชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล ตลอดจนทรงสอนประโยชน์สูงสุด อันได้แก่ การทำจิตใจให้บริสุทธิ์

บุคคลผู้จะพัฒนาสังคมได้ จึงต้องตั้งใจมั่นในอันที่จะถือประโยชน์ส่วนรวม เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์แห่งมหาชนเป็นสำคัญ ดูได้ดังตัวอย่างอันประเสริฐสุด คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นแบบอย่างอันเลิศล้ำในด้านการพัฒนาสังคมอย่างไรทุกท่านทราบกันดีอยู่แล้ว

ท้ายที่สุดนี้ อาตมาขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้งที่นำเกียรติยศนี้มามอบให้ ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบแต่ความสุขความเจริญ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในพระเจดีย์ และทรงอนุโมทนาในการที่พุทธบริษัท สร้างพระเจดีย์และอุโบสถ วัดถ้ำเขาน้อย และถวายสวัสดิมงคลแด่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา ณ วัดถ้ำเขาน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันอาทิตย์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ในโอกาสที่ท่านทั้งหลายนิมนต์อาตมภาพมาประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดถ้ำเขาน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อาตมภาพมีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มาพบปะกับทุกท่าน

ตามที่พุทธบริษัทผู้มีศรัทธาสร้างพระเจดีย์และอุโบสถ โดยมุ่งหมายจะมอบเป็นสิริมงคลแก่อาตมภาพนั้น อันที่จริงเสนาสนะในวัดย่อมเป็นของสงฆ์จากจาตุรทิศ เป็นสมบัติแห่งพระบวรพุทธศาสนา และเป็นศรีสง่าแห่งชาติบ้านเมือง

การที่ท่านมีเจตนาสร้างไว้ย่อมเป็นเครื่องอุทิศบูชาพระรัตนตรัย และเป็นการสั่งสมบุญนิธิไว้สำหรับตัวท่านเองอยู่แล้ว

ความเป็นสิริมงคลที่มอบให้อาตมภาพทั้งนี้ อาตมภาพก็ขออนุโมทนาสาธุการจากใจจริง ในเมื่อท่านตั้งใจจะมอบให้อาตมาก็ตั้งใจจะรับไว้

แต่ผมขอประกาศท่ามกลางสงฆ์ทั้งปวงให้ทราบว่า ผมขอถวายอุโบสถและพระเจดีย์นี้เป็นของสงฆ์ เป็นสมบัติแห่งพระพุทธศาสนา เป็นที่เชิดชูแห่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และชาติไทย ให้ยั่งยืนสถาพรไปตราบกาลนาน

ขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้งและขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายที่มีส่วนแห่งการสร้างอุโบสถและพระเจดีย์ตลอดจนผู้อนุโมทนาสนับสนุนทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระโอวาท

พิธีประทานประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๑
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันพุธ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดนครปฐม และท่านสาธุชนทุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๑ ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ เป็นเครื่องหมายแห่งพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ และอัครศาสนูปถัมภก ควรที่ท่านเจ้าอาวาสตลอดจนชาววัดทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศนี้จักได้ถวายอนุโมทนาและถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ขอเน้นย้ำต่อท่านพระสังฆาธิการและเจ้าอาวาสทั้งหลาย เหมือนเช่นที่เคยกล่าวไว้ในพิธีเช่นนี้เมื่อปีที่แล้ว ถึงพระราโชบายที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะสงฆ์ ว่า “พัฒนาความรู้และคุณภาพพระสงฆ์ ให้เป็นหลักทางใจของประชาชน ให้พระมีความสำนึกและเป็นประโยชน์ในสังคมไทย”

พระราโชบายนี้เป็นคติเตือนใจที่สำคัญมาก เพราะสอดคล้องกับธรรมะในพระพุทธศาสนาที่เน้นย้ำให้บุคคลถึงพร้อมด้วยการบำเพ็ญ “ประโยชน์” อันเป็นจุดหมายของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “อัตถะ” จำแนกได้ ๓ อย่าง กล่าวคือ

๑. อัตตัตถะ ประโยชน์ตน
๒. ปรัตถะ ประโยชน์ผู้อื่น
และ ๓. อุภยัตถะ ประโยชน์ทั้ง ๒ ฝ่าย หรือ ประโยชน์ร่วมกัน

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านพระสังฆาธิการและเจ้าอาวาสทุกรูป จักมีปณิธานร่วมกันกับคณะสงฆ์ ในอันที่จะสนองพระราโชบายนี้ ด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ตนให้ถึงพร้อม พากเพียรพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ หนักแน่นมั่นคงในพระธรรมวินัย กฎหมาย และจริยาของเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบรรพชิตและคฤหัสถ์ในอาณัติ ให้สมัครสมานสามัคคี และครองตนอยู่ในพระธรรมวินัย และกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

พร้อมกันนั้นก็ให้รู้จักเกื้อกูลประโยชน์ชุมชนและสังคมส่วนรวมทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ชี้หนทางแห่งสติปัญญาแก่คนภายในปกครองของท่าน และคนทั่วไป ด้วยน้ำใจตั้งมั่นในพรหมวิหารธรรม มิเห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากที่อาจเกิดมีขึ้นได้แก่ตน

ถ้าทุกท่านทำได้เช่นนี้ ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายย่อมบังเกิดขึ้น วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตลอดจนคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาโดยส่วนรวมก็จักสถิตสถาพร อยู่ท่ามกลางศรัทธาปสาทะของชาวโลกสืบไปตลอดกาลนาน

“สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.”

ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวาระ ๑๐๐ ปี
วัดอานันทเมตยาราม ประเทศสิงคโปร์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสานำ กตญฺญูกตเวทิตา.”** ความว่า ความกตัญญูกตเวที เป็นพื้นฐานของคนดี เพราะฉะนั้น การที่องค์กรใดหรือบุคคลใดจักงอกงามในคุณธรรมอื่น ๆ เพื่อต่อยอดความเจริญไม่ว่าในระดับโลกียะ หรือโลกุตตระ ล้วนต้องมีภูมิฐานตั้งต้นจากกตัญญูกตเวทีทั้งสิ้น

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริกว้างไกลในการประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้สถาพรมั่นคงและแพร่หลายในไพรัชประเทศ ได้ทรงแผ่พระบารมีเกื้อกูลให้ก่อกำเนิด วัดอานันทเมตยารามขึ้นในประเทศสิงคโปร์ วัดนี้ได้รับพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์จากพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลสืบมา ร่วมด้วยสรรพกำลังของพุทธบริษัททั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ยังให้จำเริญวัฒนามาถึงบัดนี้ได้ถึง ๑๐๐ ปีแล้ว ควรที่ชาววัดและพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าจักได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และสำนึกในคุณูปการของบูรพการีและบูรพาจารย์แห่งอารามอยู่เสมอด้วยดวงจิตตั้งมั่นในกตัญญูกตเวทิตาธรรม อันจะยังผลให้บังเกิดพลังที่จะสามารถปฏิบัติบริหารสรรพกิจด้วยความศรัทธาอันตั้งมั่น ด้วยวิริยภาพอันแกล้วกล้าสืบไป

ขอวัดอานันทเมตยารามจงเจริญรุ่งเรือง เป็นหลักมั่นในการเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ขจรขจายไป สู่พหูชนทั้งหลายสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ในวาระเจริญอายุ ๙๐ ปี
พระเทพสิทธิวิเทศ เจ้าอาวาสวัดอานันทเมตยาราม
ประธานสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์
๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทให้ ภิกษุทั้งหลายปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พระพุทธธรรม ว่า **“จรถ ภิกฺขเว จาริกำ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย.”** ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่คนเป็น อันมาก เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก และอีกตอนหนึ่งว่า **“เทเสถ ธมฺมำ อาทิกลฺยาณำ มชฺเฌกลฺยาณำ ปริโยสานกลฺยาณำ”** จงแสดงธรรมอันงาม ในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด

พระเทพสิทธิวิเทศ เจ้าอาวาสวัดอานันทเมตยาราม ประธาน สมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ ประกอบกรณียกิจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และประดิษฐานพระศาสนาให้ตั้งมั่นอยู่ในไพรัชประเทศ ด้วยความวิริยอุตสาหะสมตามพระพุทธดำรัสดังได้เชิญมาข้างต้นนี้ทุกสถาน เนื่องในมงคลวาระที่ท่านเจ้าคุณเจริญอายุ ๙๐ ปี ย่อมเป็นที่ชื่นชมยินดีของพุทธบริษัททั้งหลาย จึงขออนุโมทนากุศลกิจที่ท่านได้บำเพ็ญตลอดมา และขออำนวยพรให้ พระเทพสิทธิวิเทศ งอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนพระสังฆาธิการคณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๔/๒๕๖๑

การรับภารธุระบริหารกิจการพระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการทุกรูปต้องครองตนอยู่ในพรหมวิหารธรรมอย่างมั่นคง แต่ก่อนจะสามารถปฏิบัติบริหารภารกิจด้วยพรหมวิหารอย่างครบถ้วนและได้ดุลยภาพ ทั้ง ๔ ประการ ท่านทั้งหลายจำเป็นต้องมีธรรมสำคัญ ประการต้น ได้แก่ “กัตตุกัมยตาฉันทะ” คือความต้องการจะทำให้ดี หรือความต้องการที่จะทำให้ชีวิตทั้งหลายดีงามสมบูรณ์ปราศจากโทษข้อบกพร่องก่อน เช่น มุ่งหมายให้เขาประสบประโยชน์สุข พ้นทุกข์ เป็นต้น ธรรมประการนี้จัดเป็นจุดตั้งต้นของพรหมวิหารทั้ง ๔ ข้อ ดังนั้น พระสังฆาธิการรูปใดบริบูรณ์ด้วยคุณธรรมข้อกัตตุกัมยตาฉันทะก็ย่อมมีพลังใจที่จะสนองงานพระศาสนาอย่างเต็มสติกำลังความสามารถ พร้อมจะพัฒนาตนและคณะสงฆ์ให้งอกงามไพบูลย์เพื่อประโยชน์สุข ส่วนรวมจักได้เจริญสำเร็จสมปณิธานได้ทุกประการ

ขออนุโมทนาในการที่นักเรียนพระสังฆาธิการคณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๔/๒๕๖๑ มาเล่าเรียนอบรมเพื่อพัฒนาตนและพัฒนางานด้วยกุศลเจตนาต่อพระศาสนาและประเทศชาติบ้านเมือง ขอท่านทั้งหลาย จงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่ศูนย์ส่งเสริมการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์แสดงภาษิตไว้ในชาดกเรื่องโสณโพธิสัตว์ ว่า

“เย จ ธมฺมสฺส กุสลา โปราณสฺส ทิสฺปติ
จาริตฺเตน จ สมฺปนฺนา น เต คจฺฉนฺติ ทุคฺคตึ.”

แปลความว่า “ชนเหล่าใด ฉลาดในขนบธรรมเนียมโบราณ และประกอบด้วยจารีตประเพณีดี ชนเหล่านั้นย่อมไม่ไปสู่ทุคติ”

ศูนย์ส่งเสริมการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินภารกิจเพื่อยังให้เด็กและเยาวชนไทยในต่างประเทศได้ศึกษาเรียนรู้ภาษาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งเสริมสร้างสามัคคีธรรมในหมู่ชนชาวไทย นับเป็นการพัฒนาบุคคลให้ฉลาดในขนบธรรมเนียมโบราณและประกอบด้วยจารีตประเพณีอันดีงาม เสมอด้วยการชี้ทางสว่างให้เด็กและเยาวชนเติบโตไปเป็นพลเมืองดี จนที่สุดแห่งชีวิตก็มีสุคติเป็นที่หมาย สมด้วยพุทธศาสนสุภาษิตข้างต้นโดยแท้

ขออนุโมทนาและขออำนวยพรให้ ศูนย์ส่งเสริมการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจงเจริญมั่นคง สามารถดำเนินงานลุล่วงสมวัตถุประสงค์ทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญกุศลวันคล้ายวันเกิด
นายวิชัย ศรีวัฒนประภา ครบ ๖๐ ปี
วันพุธ ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑

เจริญพร คุณวิชัย ศรีวัฒนประภา และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลฉลองอายุ ๕ รอบของคุณวิชัย ศรีวัฒนประภา ในวันนี้

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ อาตมาขอปรารภธรรมะของสมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สำหรับท่านทั้งหลายได้นำไปพิจารณา

ในสังคมชมพูทวีปแต่โบราณ มีคติเรื่องการ “พลี” มาอยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อนจะมีพระพุทธศาสนาพลีในทางพราหมณ์หมายถึงการบวงสรวง ซึ่งคนไทยก็ยังนิยมกระทำกันอยู่ แต่ในวาระนี้ จะขอกล่าวถึงการ “พลี” ในทางพระพุทธศาสนา ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอน

“พลี” นั้นคือการสละเพื่อช่วยเหลือ หรือเพื่อบูชา พระพุทธองค์ได้ทรงจำแนกไว้ ๕ ประการ กล่าวคือ

๑. ญาติพลี สงเคราะห์ญาติ

๒. อติถิพลี สงเคราะห์แขกเหรื่อผู้มาหา

๓. ปุพพเปตพลี ทำบุญอุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

๔. ราชพลี ถวายเป็นของหลวง เช่น การเสียภาษีอากร การทำนุบำรุงประเทศชาติบ้านเมือง โดยประการต่าง ๆ และ

๕. เทวตาพลี ทำบุญอุทิศให้เทวดา ซึ่งอาจหมายถึงการบูชาคนดีผู้มีคุณธรรมประหนึ่งเทวดาก็ได้

บุคคลใดได้กระทำพลีในทางพระพุทธศาสนา ตามที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมประสบแต่ความสุขความเจริญ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดีของบ้านเมืองเป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ

คุณวิชัย และญาติมิตรบริวารได้กระทำพลี ตามหลักการในพระพุทธศาสนาอยู่เสมอเป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นเหตุปัจจัย นำความสุข ความเจริญรุ่งเรืองไพบูลย์มาสู่คุณวิชัย ศรีวัฒนประภา และสาธุชนที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้โดยทั่วกันทุกท่าน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

การทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ สนามเสือป่า พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคลเนื่องในวันจักรี ในวันนี้

ขอให้ทุกท่านจงตั้งจิต ประมวลพลังความดีงาม น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทั้ง ๙ รัชกาล และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เป็นราชธานีให้เราทั้งหลายได้พำนักพึ่งพิง อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข นับถึงวันนี้ได้ ๒๓๖ ปีแล้ว พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ นับแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลปัจจุบัน ทรงทำนุบำรุงประเทศชาติด้วย “พระราชปณิธาน” มุ่งหมายให้ราษฎรของพระองค์มี “ความสุข” โดยทั่วหน้า

เราทั้งหลายผู้ล้วนอาศัยใต้ร่มพระบารมี ควรคิดใคร่ครวญให้ถ้วนถี่ถึงพระราชปณิธานนั้น ๆ แล้วเร่งน้อมนำมาเป็นปณิธานของตน ๆ เพื่อบันดาลผลความรุ่งเรืองไพบูลย์มาสู่สังคมไทยสืบไป

การปลูกปณิธานในใจ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ว่า ต้องมีคุณธรรมที่เรียกว่า “ฉันทะ” คือความพอใจที่จะกระทำเป็นเบื้องต้น ฉันทะนี้จักเป็นพลังนำไปสู่วิริยะก่อความสำเร็จได้ในเบื้องปลาย

อย่างไรก็ตาม ความพอใจที่จะเสียสละความสุขของตนเพื่อความสุขส่วนรวม หรือความพอใจที่จะลดทิฐิมานะส่วนตน รู้จักให้อภัยกันและกัน เพื่อความสามัคคีปรองดอง จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากปราศจากคุณธรรมที่เรียกว่า “ปัญญา” คือความรู้จักเหตุ รู้จักผล และเห็นคุณประโยชน์ของความดีที่จักได้กระทำมากกว่าความเห็นแก่ตัว

จึงขอให้ทุกท่านใช้โอกาสวันจักรี เป็นวันเริ่มต้นศึกษาถึงพระราชคุณูปการของพระบรมราชจักรีวงศ์ เพื่อให้เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของการเจริญรอยตามพระราชปณิธาน อันจักนำมาซึ่ง “ฉันทะ” ความพอใจ ที่จะวิริยะพากเพียรอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อันหมายถึงการบำรุงรักษาสถาบันชาติ ซึ่งเสมอด้วยความสุขส่วนบุคคลของแต่ละคน ๆ ที่อาศัยในราชอาณาจักรนี้นั่นเอง

และการปลูกฉันทะความพอใจ จนเป็นปณิธานที่จะอุทิศตนเป็น “ชาติพลี” ได้ด้วยใจจริง ฉะนี้แล คือ “ราชพลี” สนองพระมหากรุณาธิคุณอันล้ำเลิศที่สุด

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการปิดโครงการฝึกซ้อมอบรมพระสังฆาธิการ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๒ ประจำปี ๒๕๖๑ ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มามอบวุฒิบัตรพระกรรมวาจาจารย์ของคณะธรรมยุต ในวันนี้ ขออนุโมทนาในการที่ท่านทั้งหลายมีกุศลเจตนาต่อการพระศาสนา ขวนขวายกระทำกิจอันสมควร เพื่อการเป็นครูบาอาจารย์ที่ดี ที่ครบคุณสมบัติจนได้รับวุฒิบัตรเป็นเครื่องบ่งบอกคุณวุฒิ

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในฐานะที่ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงพระราชปรารภให้คณะสงฆ์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ พยายามแสวงหาหนทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการคณะสงฆ์ด้วยน้ำพระราชหฤทัยหวังประโยชน์ยั่งยืนแห่งพระบวรพุทธศาสนาอยู่เสมอ

มหาเถรสมาคมก็ได้ดำเนินการสนองพระราโชบายนั้น ด้วยการประกาศย้ำเตือนให้พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส และพระเถระทั้งหลาย เอาใจใส่ในการคัดกรองบุคคลผู้จะมาบรรพชาอุปสมบท การอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรในปกครอง และการกวดขันผู้อยู่ในปกครองหรือผู้เป็นศิษย์ ให้ดำรงตนในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อให้พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างแท้จริง

ท่านทั้งหลายในฐานะพระกรรมวาจาจารย์ เป็นผู้ที่ศิษย์ยกย่องนับถือว่าเป็นครู เป็นอาจารย์ ย่อมต้องทำงานอย่างครู อย่างอาจารย์ งานของครูอาจารย์นั้นเป็นงานหนัก สมคำว่า “ครู” ที่แปลว่าหนัก แต่งานหนักที่ว่านั้นเป็นเพียงเรื่องหนักหนาทางกายเท่านั้น ความหนักใจเห็นจะไม่มี หรือมีก็เพียงชั่วครู่ชั่วคราว หากผู้เป็นครูบาอาจารย์มีความตั้งใจมั่นหรือมี “อธิษฐาน” เป็นธรรมะประจำใจ

อธิษฐานนั้นหมายถึงการวางจุดหมายแห่งการกระทำของตนไว้ให้แน่วแน่ และดำเนินการตามนั้นอย่างแน่วแน่ ท่านพระกรรมวาจาจารย์ พึงตระหนักว่าหน้าที่ของท่านมิใช่เพียงแต่ผู้ทำพิธีบวชให้กุลบุตร หากแต่ย่อมมีหน้าที่อธิษฐานใจมุ่งหวังให้ศิษย์มีความเจริญงอกงามในพระศาสนา ฉะนั้นการกวดขันเอาใจใส่ดูแลอบรมสั่งสอนศิษย์ ย่อมเป็นหน้าที่โดยตรงแห่งตราตั้งที่ทุกท่านได้รับไปในวันนี้

ขอให้พระกรรมวาจาจารย์ ได้ถือเป็นภารธุระช่วยกันกับเจ้าคณะพระสังฆาธิการ และพระอุปัชฌาย์ ปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคม สนองพระราชปรารภของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในเรื่องนี้อย่างจริงจังด้วย

“สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.”

ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระโอวาท
ประทานเนื่องในวาระ ๒๐ ปี ศาลรัฐธรรมนูญ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้บุคคล โดยเฉพาะผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้มีหน้าที่ปกครอง และผู้มีหน้าที่ตัดสินอรรถคดี ต้องมีธรรมะที่เรียกว่า “พรหมวิหารธรรม” คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็น “ธรรมนูญ” แห่งชีวิตและการทำงานเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายและการปกครองบ้านเมือง ธรรมะประการสุดท้ายในพรหมวิหารธรรมคือ “อุเบกขาธรรม” มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด อย่างไรก็ตาม ผู้คนทั้งหลายอาจจะยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เกี่ยวกับความหมายของอุเบกขาที่ถูกต้อง

คำว่า “อุเบกขา” นั้น คนไทยมักแปลกันว่า วางเฉย แล้วก็เลยทำให้พลอยเข้าใจไปว่าหมายถึง ความเฉยเมยหรือเมินเฉย จนเข้าข่ายการวางเฉยเพราะความไม่รู้ ซึ่งจัดเป็นบาปเป็นอกุศล อันที่จริง อุเบกขาที่เป็นธรรมะในพรหมวิหารธรรมต้องเป็นการวางเฉยเพราะความรู้ มีใจอันสงบนิ่งอยู่ด้วยปัญญา จัดเป็นธรรมฝ่ายกุศล คนที่นิ่งด้วยปัญญา ย่อมมีความพร้อมที่จะรักษาธรรมะคือความถูกต้องไว้ได้

ตุลาการหรือผู้ทำงานด้านกฎหมายจึงต้องมีอุเบกขา เป็นหลักดำรงตนที่สำคัญที่สุด เพราะอุเบกขานี้เอง ที่จะเป็นตัวควบคุมไม่ให้ความรู้สึกรัก รู้สึกชัง หรือรู้สึกกลัว เข้ามาครอบงำ จนมีใจสะทกสะท้านและเอนเอียงไป นักกฎหมายต้องให้ “ปัญญา” ทำหน้าที่เฉลยความไปตามที่เป็นจริง สภาวะเช่นนี้คือการครองอุเบกขาธรรมไว้ได้อย่างถูกต้อง และสภาวะเช่นนี้เองที่เรียกว่า “ความยุติธรรม”

ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายเช่นท่านทั้งหลาย จำเป็นต้องมีพรหมวิหารธรรมอย่างครบชุด แต่ต้องให้อุเบกขาธรรมเข้ากำกับอยู่ทุกขณะ อย่าเผลออ้างความเมตตา กรุณา หรือมุทิตา ทั้ง ๆ ที่มี “อคติ” เข้าครอบงำ ถ้าอคติเข้าครอบงำเมื่อไร เมื่อนั้นแปลว่ากำลังเสียอุเบกขา คือความเป็นกลางไป เพราะฉะนั้น อาตมภาพจึงขอฝาก ให้ทุกท่านไปศึกษาทบทวนธรรมะข้อ “อุเบกขา” ให้กระจ่างและถี่ถ้วน เพื่อท่านทั้งหลายจะได้เป็นหลักประกันความยุติธรรมของสังคมไทยสืบไป

ขออำนวยพรให้ศาลรัฐธรรมนูญจงสถิตสถาพร สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างราบรื่น เพื่อความผาสุกสันติของประเทศชาติและประชาชน อนึ่ง ความปรารถนาใด ๆ ที่ท่านผู้บริหาร ข้าราชการ และสาธุชนทุกท่าน ได้ตั้งจิตไว้ อันเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม ขอความปรารถนานั้น ๆ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์โดยถ้วนทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

การประชุมชาวพุทธนานาชาติ ครั้งที่ ๑๕
เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานหนทางพัฒนามนุษย์ให้ก้าวสู่ความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์อย่างถาวรไว้ เรียกว่า “อริยอัฏฐังคิกมรรค” หรือที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า มรรค ๘ อันมี “สัมมาทิฐิ” เป็นธรรมประการต้น คำว่า “ทิฐิ” หมายถึง ความเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นสิ่งนำพา ครอบงำ และมีบทบาทในวิถีชีวิตของแต่ละคน ซึ่งอาจเป็นทางรุ่งเรืองหรือทางเสื่อมถอย ทั้งนี้ ถ้าเป็นความเห็น ความเชื่อที่ถูกต้อง เรียกว่า “สัมมาทิฐิ” ส่วนถ้าเป็นความเห็น ความเชื่อที่ผิด เรียกว่า “มิจฉาทิฐิ”

บุคคลผู้ปรารถนาจะพัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องอบรมปัญญาบนรากฐานแห่ง “สัมมาทิฐิ” ซึ่งหมายถึง ความเห็นชอบในอริยสัจ ๔ ที่ประกอบด้วยการรู้แจ้งในความทุกข์ รู้แจ้งในต้นเหตุแห่งทุกข์ รู้แจ้งในความดับทุกข์ และรู้แจ้งในแนวทาง แห่งการดับทุกข์ เพราะฉะนั้น วันวิสาขบูชาอันเป็นวันคล้ายวันที่พระโพธิสัตว์ทรงรู้แจ้งอริยสัจ ๔ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นอุดมสมัยที่ชาวพุทธทั้งหลายจักได้น้อมนำพระพุทธธรรมมาเป็นเครื่องพัฒนาอบรมตนให้บรรลุถึงความเป็นผู้มีสัมมาทิฐิอย่างแท้จริง อันเป็นมูลฐานของการพัฒนาไปสู่เป้าหมายสูงสุดแห่งพระพุทธศาสนา และจักสามารถเพิ่มพูนสันติภาพในโลกนี้ให้ไพบูลย์สืบไป

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการประชุมชาวพุทธนานาชาติ ครั้งที่ ๑๕ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก พุทธศักราช ๒๕๖๑ และขออำนวยพรให้การประชุมบังเกิดสัมฤทธิผลสมวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้จงทุกประการ

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม
เนื่องในวันวิสาขบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๑

สาธุชนทั้งหลาย

ดิถีวิสาขบูชาอันเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้และปรินิพพาน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว นอกจากพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จักได้บูชาพระรัตนตรัยเป็นกรณีพิเศษ ยังนับเป็นวาระแห่งการเฉลิมฉลองของชาวโลกตามที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญสากลของโลก นับเป็นที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาข่าวสารของโลกเราทุกวันนี้ หลายคนอาจรู้สึกว่า ในปัจจุบันมีข่าวที่ไม่น่าพึงใจมากขึ้นทุกที บางเรื่องก็เป็นที่น่าสลดหดหู่ บางเรื่องก็เป็นที่น่าหวาดหวั่น บางเรื่องก็เป็นที่น่าขุ่นเคืองใจ จนคนบางคนกลายเป็นคนตื่นข่าว เป็นคนระทมอมทุกข์หรือตกอยู่ในภาวะเครียดหรือซึมเศร้าไปบ้างก็มี

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระมหากรุณาสั่งสอนให้เราทั้งหลายเป็นผู้ตื่นรู้ เป็นผู้พ้นจากความหลับใหล เป็นผู้สามารถรู้เท่าทันจิตใจของตนเองอยู่ตลอดเวลา ความรู้เท่าทันดังกล่าวนี้คือ การรู้แจ้งสภาวธรรมทั้งหลาย ไม่ว่ารูปธรรม นามธรรม ว่าไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา และไม่ใช่ของเรา หากแต่เป็นสภาวะที่เกิดดับสลับกันไป มิรู้จบสิ้น ความไม่รู้เท่าทันสภาวะเช่นนี้เองที่อำพรางให้คนเราคิดผิด เข้าใจไปว่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนจีรังยั่งยืนเป็นตัวเราและเป็นของเรา เปรียบเสมือนการใช้เวลาตลอดชีวิตเพื่อชมมายากลอย่างเพลิดเพลินโดยมิรู้เท่าทันว่า ภาพอันดำเนินต่อเนื่องอยู่เหล่านั้นเป็นเพียงมายา ที่ลวงตาทั้งสิ้น

แต่ถ้าเมื่อใด บุคคลมีความรู้แจ้งในสภาพทุกข์ สภาพความเปลี่ยนแปลง และสภาพที่ว่างจากความเป็นตัวตน เขาย่อมจะสามารถละคลายความโลภ ความโกรธและความหลง ที่ล้วนเกิดจากความเห็นแก่ตัวลงได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะละคลายความยึดมั่นถือมั่นอันเป็นบ่อเกิดแห่งทุกข์ทั้งปวงนั้นย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย หากขาดธรรมะที่เรียกว่า “สติ” ความทุกข์ยากในโลกมนุษย์ที่เราเผชิญกันอยู่ทุกวันนี้ ล้วนเกิดจากภาวะขาดสติด้วยกันทั้งสิ้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า “สติเป็นเครื่องตื่นอยู่ในโลก” เพราะฉะนั้น บุคคลใด ครอบครัวใด ชุมชนใด และสังคมใด ปรารถนาจะประสบสันติสุขอันไพบูลย์ บุคคลนั้น ครอบครัวนั้น ชุมชนนั้น และสังคมนั้น จำเป็นต้องสั่งสมภาวะแห่งการตื่นรู้ เพื่อจักได้รู้เท่าทันการคิด การพูด และการกระทำ ด้วย “สัมมาสติ” อันเป็นหนทางไปสู่ปัญญา นำมาซึ่งความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้อย่างแท้จริง

เนื่องในดิถีวิสาขบูชา ขอเชิญชวนท่านสาธุชนทั้งหลาย จงอย่าได้ละเลยการอบรมเจริญสติ ให้รู้เท่าทันกาย วาจา และใจของตน อันจักได้ชื่อว่าเป็นการกระทำหน้าที่ชาวพุทธ ได้ประพฤติตามหลักปฏิบัติบูชา ตามที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ และเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืนอยู่คู่โลกนี้สืบไป ตราบกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในพิธีเปิดอาคารเต็กก่าเฉลิมพระเกียรติ มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระอนุศาสน์สั่งสอนพระสาวกไว้ว่า “สมัยใด อริยสาวกย่อมระลึกถึงศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา ของตนและของเทวดาเหล่านั้นเนือง ๆ สมัยนั้น จิตของ อริยสาวกนั้น ย่อมไม่ถูกราคะกลุ้มรุม ย่อมไม่ถูกโทสะกลุ้มรุม ย่อมไม่ถูกโมหะกลุ้มรุม ย่อมเป็นจิตดำเนินไปตรงทีเดียว ก็อริยสาวกผู้มีจิตดำเนินไปตรงเพราะปรารภเทวดา ย่อมได้ความซาบซึ้งอรรถ ย่อมได้ความซาบซึ้งธรรม ย่อมได้ความปราโมทย์อันประกอบด้วยธรรม เมื่อได้ความปราโมทย์แล้ว ย่อมเกิดปีติ เมื่อมีใจประกอบด้วยปีติ กาย ย่อมสงบ ผู้มีกายสงบแล้วย่อมเสวยสุข เมื่อมีสุขจิตย่อมตั้งมั่น”

บุคคลผู้ปรารภเทวดา เพียรเจริญเทวตานุสติโดยปัญญา พิจารณาแยบคาย กล่าวคือ ด้วยการระลึกถึงศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา อันเป็นอารยวัฑฒิธรรมของเทวดาและบุคคลผู้เจริญ พร้อมน้อมนำมาอบรมสั่งสมให้เจริญขึ้นในตน ย่อมสามารถบรรเทาราคะ โทสะ และโมหะลงได้ คณะมูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ ผู้บูชาเทวาจารย์ทั้งหลายตามคติของตน ๆ ด้วยศรัทธาเสมอมา จึงสมควรจะปรารภเทวดาอย่างสัมมาทิฐิชน มิใช่ด้วยการอ้อนวอนร้องขอด้วยความโลภ แต่พึงพิจารณาคุณธรรมของเทวดาให้ถึงความซาบซึ้งในอรรถและในธรรม เพื่อยังความปีติ นำไปสู่ความสงบกายและจิตได้สมดั่งปณิธานปรารถนา

ขออนุโมทนากุศลสาธารณสงเคราะห์ที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญเป็นนิพัทธจริยาสืบเนื่องมาตราบจนบัดนี้ ขอให้อาคารเต็กก่าเฉลิมพระเกียรติ จงสถิตสถาพรเพื่อยังประโยชน์มหาชนสืบไปตลอดกาลนาน และขอให้ชาวมูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะบำเพ็ญคุณประโยชน์เพื่อส่วนรวมได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๙ เมษายน ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

พระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (เย็นเชี้ยว)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนพุทธบริษัทมิให้ประมาท ดังความตอนหนึ่ง ว่า

“มา ปมาทมยุญฺเชถ มา กามรติสนฺถวํ
อปฺปมตฺโต หิ ฌายนฺโต ปปฺโปติ ปรมํ สุขํ.”

ความว่า อย่ามัวแต่ประมาท อย่ามัวแต่สนิทชิดชอบในกาม เพราะผู้ไม่ประมาท พิจารณาอยู่ ย่อมถึงบรมสุข

พระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ อดีตรองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย เจ้าอาวาสวัดมังกรกมลาวาส รักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดบรมราชาภิเษกอนุสรณ์ คณะสงฆ์จีนนิกายรังสรรค์ เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยปัญญา จึงสามารถครองตนอยู่อย่างไม่ประมาท ในการทำเพ็ญคุณความดี เป็นผู้ไกลจากกามด้วยเนกขัมมปฏิบัติ เป็นผู้พิจารณาอยู่ซึ่งพระธรรม จึงเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่ว อีกทั้งได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงอาราธนาให้รับภารธุระในการบริหารงานคณะสงฆ์จีนนิกาย ทรงเพิ่มพูนสมณศักดิ์พระราชทานให้เจริญไพบูลย์เป็นลำดับ แม้ถึงมรณภาพไปแล้ว หากสมณธรรมที่ท่านบำเพ็ญมาย่อมเสริมส่งให้บรรลุถึงบรมสุขได้ในเบื้องปลาย

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวายจงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่ พระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (เย็นเชี้ยว) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

การประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตักเตือนพุทธบริษัทให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทเสมอ ธรรมทั้งปวงที่ทรงแสดงมาตลอด ๔๕ พรรษาในพระชนมชีพ ล้วนสรุปลงที่ความไม่ประมาทอันเป็นอมตธรรม บุคคลผู้ได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกแห่งพุทธบริษัท ไม่ว่าหมู่ใด เหล่าใด จึงพึงใคร่ครวญอยู่เป็นนิตย์ว่า ชีวิตของตน ๆ ไม่ใช่ของยั่งยืนแต่อย่างไร วัยย่อมหมดไปตามลำดับวัย วันและคืนย่อมผ่านไป เมื่อมีชีวิต วัยแห่งชีวิตก็ร่นเข้ามา ด้วยเหตุนี้ บุคคลจึงพึงบำเพ็ญกรณียกิจ เพื่อเกื้อกูลกันและกันด้วยการละคลายความเป็นตัวตนลงให้มากที่สุด ให้สมดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“ภูตๆ เสสๆ ทยิตพฺพๆ.”** แปลความว่า “เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ควรเกื้อกูลกัน”

ตามประวัติศาสตร์ชาติไทย คณะสงฆ์ได้ร่วมกันกับพุทธศาสนิกชน ดำเนินภารกิจด้านสาธารณสงเคราะห์เป็นนิพัทธจริยาสืบเนื่องมาทุกยุคทุกสมัย การที่ท่านทั้งหลายมีเจตนาจักดำเนินงานตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้วยการสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ให้จำเริญวัฒนา จึงเป็นที่น่าอนุโมทนายกย่องอย่างยิ่ง

ขอให้การประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด จงบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของทุกท่านจงเป็นผลสัมฤทธิ์ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในมงคลอายุ ๙๐ ปี
นางขจิตพรรณ ไทยเพ็ชร

ในพระสุตตันตปิฎก กล่าวถึงพระภัททากุณฑลเกสีเถรี ซึ่งเป็นสตรีผู้มีปัญญา รู้แก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด ได้รับคำยกย่องสรรเสริญจากเทวดาไว้ ความว่า

น หิ สพฺเพสุ ฐาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺฑิโต
อิตฺถีปิ ปณฺฑิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจกฺขณา

แปลความว่า “มิใช่แต่บุรุษจะเป็นบัณฑิตได้ในที่ทุกสถาน แม้สตรีมีปัญญาเห็นประจักษ์ ก็เป็นบัณฑิตได้ในที่นั้น ๆ”

นางขจิตพรรณ ไทยเพ็ชร เป็นสตรีผู้มีสติปัญญาสามารถ อุทิศตนเพื่อกิจการสาธารณสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมสถานภาพสตรี ในสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นผู้พิพากษาสมทบ ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อีกทั้งเป็นนายกสมาคมสตรีอาสาสมัครแห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี นับว่าเป็นสตรีผู้มีคุณสมบัติอย่างบัณฑิตสมนัยแห่งภาษิตดังกล่าวข้างต้น น่าอนุโมทนายกย่องอย่างยิ่ง

เนื่องในวาระฉลองอายุ ๙๐ ปี ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ขออำนวยพรให้ นางขจิตพรรณ ไทยเพ็ชร จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการประชุมเจ้าคณะทั่วประเทศ
ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันเสาร์ ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระราโชบายไว้เป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะสงฆ์ ว่า “พัฒนาความรู้และคุณภาพพระสงฆ์ให้เป็นหลักทางใจของประชาชน ให้พระมีความสำนึกและเป็นประโยชน์ในสังคมไทย”

มหาเถรสมาคม รับสนองพระราโชบายนี้ด้วยการประกาศเน้นย้ำ ให้พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส พระอุปัชฌาย์ และพระเถระทั้งหลาย เอาใจใส่ในการคัดกรองบุคคลผู้จะมาบรรพชาอุปสมบท การอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรในปกครอง และการกวดขันผู้อยู่ในปกครองหรือผู้เป็นศิษย์ ให้ดำรงตนในกฎระเบียบ และพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ดังที่ท่านคงทราบกันดีอยู่แล้ว

อันที่จริง ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการที่มาประชุมพร้อมเพรียงกันที่นี้ ย่อมทราบดีว่าท่านเป็น “เจ้าพนักงาน” ตามกฎหมายในกฎหมายของบ้านเมืองนั้น ถ้าบุคคลใดมีตำแหน่งหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานก็ย่อมอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน คือถ้าปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ บุคคลผู้เป็นเจ้าพนักงานก็ย่อมต้องได้รับผลร้ายตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างไม่มียกเว้น กฎหมายนั้นนับเป็นบรรทัดฐานที่หนักที่สุดของสังคม ถ้าไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน ก็ต้องได้รับโทษตามบทบัญญัติ

ในขณะเดียวกัน เราทั้งหลายก็ล้วนเป็นบรรพชิต ยังมีบรรทัดฐานอีกระดับหนึ่งที่เรียกว่า “พระธรรมวินัย” คอยกำกับความประพฤติไว้ พระภิกษุสามเณรนั้น ถ้าดำรงตนอยู่ในพระธรรมวินัยได้ก็ไม่ต้องไปวิตกกังวลใด ๆ เลยว่ากฎหมายบ้านเมืองจะมาส่งผลร้ายอะไรแก่ตัวท่าน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงวางระเบียบแบบแผนการวางตนของบรรพชิต ทั้งในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและในฐานะที่จะมีความสัมพันธ์กันในหมู่คณะที่เรียกว่าคณะสงฆ์ไว้อย่างครบถ้วนงดงามทุกสถานแล้ว

ในการประชุมเจ้าคณะพระสังฆาธิการทั่วประเทศในครั้งนี้ ผมจึงขอย้ำเตือนให้ทุกท่านได้ศึกษาทบทวน ปฏิบัติการและกวดขันผู้อยู่ในปกครองให้อยู่ภายใต้พระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง อย่างเคร่งครัด และขอให้ท่านยึดถือปฏิบัติตามจริยาพระสังฆาธิการอย่างมั่นคง เพื่อช่วยกันรักษาเชิดชูคณะสงฆ์ของเรา จรรโลงพุทธจักรของเรา ให้สถาพรมั่นคงเป็นหลักอยู่คู่ราชอาณาจักรไทย สมพระราชประสงค์ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐตลอดกาลนาน

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลายจงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการเทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญพระกุศลอุทิศถวาย
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช
และพิธีไถ่ชีวิตโค-กระบือ นำเข้าโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ
เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ วาสนะเวศม์
ณ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ วาสนะเวศม์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันอังคาร ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) และฉลองวันคล้ายวันสถาปนาศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ ในวันนี้

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ ได้ทรงพระกรุณาประทานกำเนิดกิจการวาสนะเวศม์ และทรงอุปถัมภ์กิจการสาธารณกุศลไว้อีกมากมายหลายแห่ง ทรงเอาพระทัยใส่ในงานด้านสังคมสงเคราะห์เป็นพิเศษ เราทั้งหลายผู้ล้วนเป็นศิษยานุศิษย์ และผู้เคารพเลื่อมใสในพระองค์ยังคงร่วมกันสืบสานพระปณิธาน สนับสนุนกิจการที่พระองค์ได้ประทานกำเนิดไว้ ให้เจริญก้าวหน้าสืบมาเช่นนี้ นับว่าเป็นกตัญญูกตเวที รู้จักสนองพระเดชพระคุณบูรพาจารย์ ด้วย “ปฏิบัติบูชา” กล่าวคือ ได้ร่วมกันบำเพ็ญคุณงามความดีตามแบบอย่างที่ทรงวางแนวทางไว้ เพื่อเทิดทูนอุทิศถวายแด่พระองค์อย่างสม่ำเสมอ เป็นที่น่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

บุคคลผู้มีความกตัญญูกตเวที ย่อมมีคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นคนดี ถ้ามุ่งหมายจะประกอบคุณงามความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็ย่อมจักกระทำได้โดยง่าย สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสฺสานำ กตญฺญูกตเวทิตา.”** ความกตัญญูกตเวทีเป็นพื้นภูมิของคนดี และเมื่อขึ้นชื่อว่าเป็นคนดี มีฉันทะในการบำเพ็ญคุณงามความดีอยู่เสมอ ผลดี คือความสุขความเจริญย่อมจักบังเกิดขึ้นแก่บุคคล ผู้สั่งสมเหตุอันดีงามไว้แล้ว เสมือนบุคคลผู้หว่านพืชเช่นไร ก็ย่อมได้รับผลเช่นนั้นนั่นเอง

ขออำนาจบุญกุศลที่ทุกท่านได้สั่งสมมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบำเพ็ญอภัยทานแก่ชีวิตสัตว์นับร้อย ๆ ตัว เพื่อประโยชน์ในการประกอบสัมมาชีพของเกษตรกร กับทั้งการร่วมกันสนับสนุนงานด้านสาธารณสงเคราะห์ด้วยดีเสมอมา จงสำเร็จเป็นบุญนิธิเสริมส่งพระบารมีธรรม ถวายแด่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) และจงเป็นปัจจัยดลบันดาลอภิบาลรักษาให้ทุกท่าน เจริญด้วยจตุรพิธพรชัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันแรก วันเสาร์ ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ พร้อมทั้งขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน

ท่านทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็น “บัณฑิต” ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร สมควรจักได้ศึกษาทบทวนความหมายของคำว่าบัณฑิต ตามหลักพระพุทธศาสนา จนเข้าใจถ่องแท้ เพื่อจักได้พัฒนาตนให้เป็นบัณฑิตทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างสมบูรณ์พร้อมควบคู่กันไปเสมอ “บัณฑิต” ในความหมายตามหลักพระพุทธศาสนานั้น หมายถึง ผู้มีปัญญา ผู้มีคุณธรรม บุคคลผู้เป็นบัณฑิตที่แท้ ถึงแม้จะประสบทุกข์ ไม่ว่าที่เป็นโทมนัสเวทนา คือ ทุกข์ทางใจ หรือความทุกข์กายก็ย่อมไม่ละทิ้ง “ธรรม” เมื่อประสบกับทุกข์ แทนที่บัณฑิตจะเดือดร้อน ก็กลับยังสามารถเข้าใจความจริงอันเป็นธรรมดาอย่างนั้นด้วย “ปัญญา” ในขณะนั้น ดวงจิตย่อมเป็นกุศลด้วยความเห็นถูก จึงได้ชื่อว่าไม่ทิ้งธรรม จึงขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกท่าน พากเพียร อบรมสั่งสมคุณความดีให้เพิ่มพูนทวียิ่งขึ้น จนสามารถเป็นบัณฑิตผู้รู้แจ้งความจริงตามธรรมดาแห่งสภาวะทั้งปวงได้ด้วยปัญญาอันเป็นคุณสมบัติที่แท้จริงสมตามสมญา และย่อมจักนำมาซึ่งความผาสุกสวัสดีได้ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม อำนวยผลอันยิ่งใหญ่เป็นความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันที่สอง วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันที่สอง ขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคนด้วยความปรารถนาดีอย่างจริงใจ

ความเป็นบัณฑิต นอกจากจะหมายรู้ได้ที่ความรู้ ความฉลาด สามารถในหลักวิชาแล้ว ยังสังเกตทราบได้ที่ความคิด คำพูด และการกระทำทางกาย อีกทางหนึ่ง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่าการกระทำจักเกิดขึ้นได้ก็ด้วยทางทั้งสามนี้เท่านั้น ที่เรียกว่า“ไตรทวาร”

อย่างไรก็ตาม ตามความรับรู้ของชาวโลก คงสังเกตการกระทำได้แต่เฉพาะในทางที่แสดงออกมา ให้ได้เห็นและได้ยิน คือการกระทำทางกาย และทางวาจา เป็นสำคัญ แต่ในทางพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นให้สำรวมมโนทวาร คือระมัดระวังการกระทำทางความคิดให้ได้เสียก่อนเป็นสำคัญ เพราะมโนทวารย่อมเป็นประตูด่านแรกก่อนจะก้าวเข้าไปสู่การกระทำทางกายและทางวาจา การกระทำทางกาย และทางวาจานั้น หากแสดงออกไปไม่ว่าร้ายหรือดี บุคคลภายนอกย่อมสังเกตได้ รู้สึกได้ และตัดสินได้ แต่การกระทำทางความคิด ย่อมเป็นที่รู้ได้เฉพาะตน บุคคลผู้เจริญด้วยคุณธรรมและสติปัญญาที่เรียกกันว่าบัณฑิต จำเป็นต้องคอยไต่สวนสังเกตการกระทำทางมโนทวารของตนเองอยู่เสมอ ขอให้ตระหนักในความสำคัญของการสำรวมจิตใจของตน เฝ้าคอยเตือนตนด้วยตนเองอยู่เสมอ อย่าเผลอเข้าใจไปว่าเพียงแค่ความคิดชั่ว ยังไม่ใช่การกระทำชั่วเป็นอันขาด เพราะอันที่จริง เพียงคิดชั่ว ก็เป็นการกระทำชั่วทางมโนทวารสำเร็จแล้ว จึงขอให้บัณฑิตทุกท่านจงเป็นผู้มีความสุจริตทั้งไตรทวาร ให้สมกับความเป็นบัณฑิตในทางพระพุทธศาสนาทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม อำนวยผลอันยิ่งใหญ่เป็นความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

คติธรรม
ประทานเนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระอนุศาสน์ชี้ให้เห็น โทษภัยของการเสพสุราเมรัยไว้ ๖ ประการ ปรากฏความในสิงคาลกสูตร ว่า “โทษในการประกอบเนือง ๆ ซึ่งการดื่มน้ำเมา คือสุราและ เมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๖ ประการ คือ ความเสื่อม ทรัพย์อันผู้ดื่มพึงเห็นเอง ๑ ก่อการทะเลาะวิวาท ๑ เป็นบ่อเกิดแห่งโรค ๑ เป็นเหตุเสียชื่อเสียง ๑ เป็นเหตุไม่รู้จักละอาย ๑ เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา ๑”

การจะหลุดพ้นจากทุกข์ภัยทั้งหลายอันเป็นธรรมชาติประจำชีวิต ย่อมต้องอาศัยกำลังปัญญาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มนุษย์ทุกคนจึงปรารถนาจะเป็นผู้มีปัญญากล้า เพื่อจักสามารถเอาชนะความทุกข์ได้ แต่การเสพสุราเมรัยกลับเป็นการทอนกำลังปัญญาให้เสื่อมถอยลง ดังนั้น สุราเมรัยจึงเป็นต้นเหตุของความเขลา และความเขลาก็เป็นต้นเหตุของความทุกข์ ผู้ฉลาดจึงพึงงดเว้นการเสพสุราเมรัยโดยเด็ดขาด เพื่อให้เป็นผู้เข้มแข็งด้วยกำลังปัญญา อันสามารถนำพาตนให้หลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้ในที่สุด

ขอเป็นกำลังใจให้ผู้ตั้งใจเลิกเสพสุราเมรัย สามารถบรรลุผลอันดีงามตามปณิธาน ขอแผ่ไมตรีจิตไปยังผู้คิดว่าการเสพสิ่งมึนเมาเป็นความดีงาม ให้ได้สติสำนึกคิด เพื่อจักมีปัญญานำพาตนก้าวพ้นความหลง อันเป็นต้นเหตุแห่งความวิบัติได้โดยไว และขอท่านทั้งหลายจงเจริญในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสรุปธรรมทุกข้อลงเป็นคติเตือนไว้ให้ยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด วันพุธ ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้มาเปิดการประชุมสัมมนา ขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด ในวันนี้ ผมขอขอบคุณท่านพระเถรานุเถระ ที่ช่วยกันดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ อันเป็นภารกิจหลักภารกิจหนึ่งของคณะสงฆ์ให้เจริญก้าวหน้ามาตราบเท่าทุกวันนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตักเตือนพุทธบริษัทให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทเสมอ ธรรมทั้งปวงที่ทรงแสดงมาตลอด ๔๕ พรรษาในพระชนมชีพ ล้วนสรุปลงที่ความไม่ประมาท อันเป็นอมตธรรม บุคคลผู้ได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกแห่งพุทธบริษัท ไม่ว่าหมู่ใด เหล่าใด จึงพึงใคร่ครวญอยู่เป็นนิตย์ว่า ชีวิตของตน ๆ ไม่ใช่ของยั่งยืนแต่อย่างไร วัยย่อมหมดไปตามลำดับวัย วันและคืนย่อมผ่านไป เมื่อมีชีวิต วัยแห่งชีวิตก็ร่นเข้ามา ด้วยเหตุนี้ บุคคลจึงพึงบำเพ็ญกรณียกิจ เพื่อเกื้อกูลกันและกันด้วยการละคลายความเป็นตัวตนลงให้มากที่สุด ให้สมดังพระพุทธานุศาสน์ที่ว่า **ภูตๆ เสสๆ ทยิตพฺพนฺ.** “เมื่อยังมีชีวิตอยู่ควรเกื้อกูลกัน”

ตามประวัติศาสตร์ชาติไทย คณะสงฆ์ได้ร่วมกันกับพุทธศาสนิกชน ดำเนินภารกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ เป็นนิพัทธจริยาสืบเนื่องมาทุกยุคทุกสมัย การที่ท่านทั้งหลายมีเจตนาจักดำเนินงานตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้วยการสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ให้จำเริญวัฒนา จึงเป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญ

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเปิดการประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมจงบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของทุกท่าน จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

การทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
พร้อมทั้งเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ สนามเสือป่า พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์ และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกันเพื่อกระทำกิจมหามงคลอีกวาระหนึ่ง ขอให้ทุกท่านจงตั้งจิตประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศลเพิ่มพูนพระบารมีธรรม ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติเพียงไร พระองค์ทรงดำเนินพระบรมราโชบายในรัชสมัยของพระองค์ด้วย “สันติวิธี” การอันใดที่อาจเป็นเหตุแห่งความเดือดร้อนวุ่นวายถึงขั้นเป็นจลาจลในบ้านเมือง การนั้นจะทรงพยายามหลีกเลี่ยง ทรงพร้อมยอมเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างไม่ทรงยึดมั่นถือมั่นในทิฐิมานะ เพราะพระองค์ทรงมุ่งหวังเป้าหมายเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ “สันติสุข” ของประชาราษฎร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า **“นตฺถิ สนฺติปรं สุขं** ความสุขอื่น ยิ่งกว่าความสงบไม่มี” แต่การจะพบกับความสงบจนมีใจเป็นสุขได้ ก็จะไม่มีเช่นกัน หากเราทั้งหลายไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อให้ปันแก่กันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ “อภัย” อันเป็นการให้ที่ประเสริฐยิ่ง “อภัยทาน” นั้น คือการให้ความไม่มีภัย หรือการให้ความปลอดภัย บ้านใดเมืองใด พลเมืองมุ่งแต่ความบาดหมาง ร้าวฉาน ก่อเวรก่อภัยกัน บ้านนั้นเมืองนั้นก็อยู่ร้อนนอนทุกข์ มีแต่ความเสื่อมทรามลง ในขณะที่บ้านใดเมืองใด พลเมืองมุ่งแต่ความสามัคคีปรองดอง หวังดีหวังเจริญต่อกัน ถึงจะมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ้างตามประสาคนอยู่ร่วมเหย้าเรือนเดียวกัน ก็รีบกลับใจมาแผ่เมตตา ให้อภัยทานแก่กัน ไม่ปล่อยให้รุนแรงถึงขั้นประหัตประหาร หรือแบ่งฝักแบ่งฝ่ายมาปะทะกัน บ้านนั้นเมืองนั้นก็จะอยู่เย็นเป็นสุข มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง

ในโอกาสนี้ จึงขอทุกท่านจงอธิษฐานในใจว่านับแต่นาทีนี้จะดำเนินชีวิตด้วยเมตตาธรรม จะไม่ถือโทษโกรธเคืองกัน ให้อภัยต่อทุกชีวิต ไม่ว่ามิตรหรือศัตรู จงแผ่เมตตาเป็นกระแสแห่งความเยือกเย็นออกไปอย่างไม่มีประมาณ

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่นายกสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันพุธ ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหาร และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่สภามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีมติมอบปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ ให้แก่อาตมภาพ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายล้วนอยู่ในวงการศึกษา และมีน้ำใจมอบปริญญาด้านครุศาสตร์ให้แก่อาตมภาพ จึงขอปรารภความบางประการแก่ท่านทั้งหลายว่า ครูบาอาจารย์ จัดเป็นบุพการีของศิษย์ ในขณะเดียวกัน ครูก็ต้องปฏิบัติตนเป็น “กัลยาณมิตร” ของศิษย์และบุคคลทั่วไปด้วย

“กัลยาณมิตตธรรม” ที่ครูทุกคนต้องมีไว้ประจำใจ เพื่อเป็นทางประพฤติของตน ๆ อยู่เสมอ มี ๗ ประการ ดังนี้

๑. ปิโย เป็นที่รัก ผู้รู้จักเอาใจใส่ในสุขทุกข์ของเขา เข้าถึงจิตใจให้ความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

๒. ครุ น่าเคารพ เป็นคนมีหลัก ถือหลักการเป็นสำคัญ ไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง ประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย เป็นที่พึ่งได้

๓. ภาวนิโย น่าเจริญใจ น่ายกย่อง พอนึกถึงก็มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตัวครูอาจารย์ว่าเก่งจริง และดีจริง น่าเอาเยี่ยงอย่าง

๔. วัตตา รู้จักพูด รู้ว่าในสถานการณ์ไหน และกับใคร ควรพูดอะไร อย่างไร พูดให้เขาเข้าใจ พูดให้เขาได้รับประโยชน์ และพูดให้ช่วยกันสร้างสรรค์ประโยชน์

๕. วจนักขโม รู้จักฟัง ไม่ใช่เอาแต่พูดอย่างเดียวโดยไม่ยอมรับฟังใคร รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ

๖. คัมภีรัญจะกะถัง กัตตา รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งเรื่องที่ยาก ก็ทำให้ง่ายได้

๗. โน จัฏฐาเน นิโยชะเย ไม่ชักนำในอฐานะ คือในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ใช่สาระ

ขอฝากกัลยาณมิตตธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ไว้แก่ทุกท่าน เป็นเครื่องสนองกัลยาณจิต ที่นำเกียรติยศนี้มามอบให้ ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบแต่ความสุขความเจริญ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขออำนวยพร

อัมพโรวาท ตติยภาค

ประมวลพระธรรมเทศนา พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ถึง เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

ผู้ศึกษาจบตามหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรในระดับหนึ่งจึงสามารถบรรลุถึงความสำเร็จ สมควรที่จะได้ทรงศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในระดับนี้ย่อมเป็นเพียงขั้นต้นของการศึกษาหาความรู้ต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุดจนตลอดชีวิต บุคคลผู้ปรารถนาจะยกระดับคุณภาพสติปัญญาของตนในอันที่จะยังประโยชน์เกื้อกูลแก่ตนเองและส่วนรวมให้สำเร็จยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงไม่พึงทำตนเป็นคนเกียจคร้านในการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม และการประกอบกิจการงานเป็นอันขาด หากทุกคนจำเป็นต้องมีคุณธรรมสำคัญคือความวิริยอุตสาหะ ขยันบากบั่นไม่ท้อถอย เป็นอุดมการณ์ของชีวิตไว้เสมอ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“กาลคตญฺจ น หาเปติ อตฺถํ”** แปลความว่า “คนขยัน พึงไม่ให้ประโยชน์ที่มาถึงแล้วผ่านไปโดยเปล่า” วัยแห่งชีวิตทุกคนร่นเข้ามาอยู่ทุกเมื่อกาลเวลาไม่เคยรีรอใคร เพราะฉะนั้น จึงขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจงตั้งตนเป็นคนขยันในการกระทำตนเป็นประโยชน์ เพื่อจักบรรลุถึงความไพบูลย์ในชีวิตได้สมความปรารถนา

ขออำนวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

ผู้สำเร็จการศึกษาด้านศาสนศึกษาย่อมมีความเข้าใจดีในเรื่องหลักธรรมคำสอนและแนวประพฤติปฏิบัติของแต่ละศาสนาในโลก และย่อมตระหนักเห็นถึงความหลากหลายทางความคิดของชนผู้มีคติความเชื่อแตกต่างกันไป แต่ศาสนาทั้งหลายล้วนมุ่งหมายให้ศาสนิกชนเป็นคนดี มีสันติสุขเป็นทั้งเป้าหมายและวิถีทาง อย่างไรก็ดี ตามสภาพความเป็นจริงกลับยังเห็นการทะเลาะเบาะแว้งและเบียดเบียนกันในระหว่างศาสนา หรือระหว่างลัทธินิกาย ให้เห็นอยู่ทั่วไปในโลก ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลขาดความอดทนอดกลั้นที่จะรับฟังและเข้าใจความคิดความเชื่อที่แตกต่าง จนยกศาสนามาเป็นข้ออ้างเพื่อการประหัตประหารเบียดเบียนกัน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“ขนฺติ ธีรสฺสลงฺกาโร”** แปลความว่า *“ความอดทนเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์”* ท่านผู้มีฉันทะใคร่รู้ในทางศาสนา จึงพึงสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักปราชญ์ด้วยการน้อมนำขันติธรรมมาเป็นเครื่องประดับตน และพึงปลูกฝังอุดมการณ์แห่งขันติธรรมให้งอกงามไพบูลย์ในจิตใจของชาวโลกผู้ต่างนับถือศาสนาหลากหลาย แต่ล้วนแสวงหาสันติภาพด้วยกันทุกคน

ขออำนวยพรให้ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ จงประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการทรงเปิดการประชุมกรรมการเถรสมาคมธรรมยุต ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑ และการประชุมสังเกตการณ์ของเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุต ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร วันศุกร์ ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการคณะธรรมยุต และท่านพระเถรานุเถระทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มาพบกับท่านทั้งหลายในการประชุมกรรมการเถรสมาคมธรรมยุต พุทธศักราช ๒๕๖๑ พร้อมทั้งการประชุมสังเกตการณ์ของเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุตในวันนี้

ท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ ส่วนใหญ่ล้วนเป็นเจ้าคณะพระสังฆาธิการ เป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในหลายบทบาท ทั้งในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายของบ้านเมือง ทั้งในฐานะผู้บริหารภารกิจให้ลุล่วงตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ทางคณะสงฆ์และที่สำคัญที่สุดคือในฐานะพระเถระในพระบวรพุทธศาสนา ผู้มีบทบาทหน้าที่ตามพระธรรมวินัย

ทุกท่านล้วนรู้จักธรรมะหมวดอิทธิบาท ๔ กันดีอยู่แล้ว แต่ในที่นี้ ผมขอเน้นย้ำธรรมะประการสุดท้ายคือ “วิมังสา” คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นให้มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้พระราชทานพระราโชบายแก่การคณะสงฆ์ไว้ ดังที่ผมเชิญมากล่าวย้ำอยู่เสมอ ๆ พระองค์มีพระราชประสงค์ให้พระมีความสำนึก และเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย ความสำนึกและการทำประโยชน์จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าท่านพระสังฆาธิการไม่ช่วยกันตรวจตรา กำชับ และเข้มงวดกวดขันให้ผู้อยู่ในปกครองมีสำนึกในการปฏิบัติตนตามครรลองพระธรรมวินัย และศึกษาพัฒนาตนเอง เพื่อจะได้มีความรู้ความสามารถมาใช้เกื้อกูลประโยชน์ให้บ้านเมือง

ถ้าท่านทำอยู่แล้ว ก็ขออนุโมทนา แต่ก็ขออย่าได้หยุดยั้งในการเพิ่มกำลังของอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานคณะสงฆ์ของท่าน ให้เกิดประสิทธิผลดียิ่ง ๆ ขึ้น แต่ท่านใดที่ยังย่อหย่อน ผมขอกำชับและตักเตือนท่านให้ระมัดระวังและมีสำนึกไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขออำนวยพรให้การประชุมเถรสมาคมและการประชุมสังเกตการณ์ บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยทั่วกัน เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในงานเปิดงานสัปดาห์วิสาขบูชา-อัฐมีบูชา
และเปิดพุทธมหาวิหารวชิรธรรม ณ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ
ณ เมืองโบราณ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
วันศุกร์ ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้บริหารเมืองโบราณ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้มาเปิดงานสัปดาห์วิสาขบูชา-อัฐมีบูชาและเปิดพุทธมหาวิหารวชิรธรรม ณ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ในวันนี้กับทั้งขออนุโมทนาสาธุการ ท่านสาธุชนผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัยทุก ๆ ท่าน

วันวิสาขบูชา และวันอัฐมีบูชา นอกจากจะเป็นโอกาสให้พุทธศาสนิกชน ได้น้อมรำลึกถึงพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ยังเตือนให้เราทั้งหลายได้ตระหนักในความเป็นจริงของสรรพสิ่งซึ่งล้วนตกอยู่ในลักษณะ ๓ ประการ ของสภาพธรรมที่มีจริง ที่มีปัจจัยปรุงแต่ง ที่เกิดขึ้นและดับไป อันเป็นลักษณะสามัญ ที่เรียกว่า “ไตรลักษณ์” ซึ่งประกอบด้วย อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ดังที่ทุกท่านทราบดีอยู่แล้ว

วันวิสาขบูชา อันเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน และวันอัฐมีบูชา อันเป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ย่อมเป็นวาระที่เตือนจิตสะกิดใจสาธุชนทั้งหลาย ให้เกิดธรรมสังเวชให้เห็นความจริงของพระไตรลักษณ์ เพื่อความเข้าใจในชีวิตและสรรพสิ่งในโลกให้เกิดความละคลายจากความเป็นตัวตน ความเป็นเราเป็นเขา ทำให้ตระหนักรู้และเกิดความเข้าใจว่าชีวิตเป็นอย่างไร สามารถมีสติรู้เท่าทัน และรับรู้ต่อทุกอาการของการปฏิบัติตน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทานคำสอนอย่างแรกคือ สติ ในพระปฐมเทศนาก็คือ สัมมาสติ และได้ประทานคำสอนสุดท้ายก่อนที่จะปรินิพพานคือ ความไม่ประมาท ก็คือการไม่อยู่ปราศจากสติ และการที่จะปฏิบัติการงานให้สำเร็จได้ก็ต้องอาศัย สติ ควบคู่กันกับปัญญา คือสัมปชัญญะ ความรู้ตัว เป็นธรรมอันสำคัญ ขออนุโมทนากับเมืองโบราณ และพุทธมหาวิหารวชิรธรรม เมืองโบราณ ที่ได้ร่วมกันสืบต่อการทำความดีตลอดมา ขอให้รักษาความดีนี้เอาไว้ ให้สมกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **รกฺเขยฺย อตฺโน สาธุ์ ลวณ์ โลณตฺ ยถา.** จงรักษาความดี ดุจเกลือรักษาความเค็ม

ได้เวลาอันสมควรแล้ว อาตมภาพขอเปิดงานสัปดาห์วิสาขบูชา-อัฐมีบูชา และเปิดพุทธมหาวิหารวชิรธรรม ณ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ณ บัดนี้ ขอให้การจัดงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ขอให้พุทธมหาวิหารนี้จงสถิตสถาพร ยังประโยชน์เกื้อกูลมหาชนทั้งหลายตราบกาลนาน และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของทุกท่านจงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานในตำรา Comprehensive Nephrology

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตามประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎกกล่าวถึงครูแพทย์ในสมัยพุทธกาลท่านหนึ่ง มีนามว่า “ชีวกโกมารภัจจ์” ผู้เป็นทั้งแพทย์หลวง แพทย์ประจำพระพุทธองค์ ขณะเดียวกันก็ยังเป็นแพทย์ผู้เอื้อเฟื้อดูแลประชาชนด้วยด้วยความกรุณาอุทิศตนเพื่อผู้อื่น ดังครั้งหนึ่งเมื่อทราบว่าพระพุทธเจ้าถูกพระเทวทัตทำร้าย ก็รีบรุดออกไปรักษาพยาบาลถวายถึงที่ประทับ แล้วรีบกลับไปตรวจคนไข้ในเมือง ตั้งใจว่าตอนค่ำจะออกมาอภิบาลพระพุทธองค์ต่อ แต่ประตูเมืองปิดเสียก่อน จึงอดทนเฝ้ารออยู่จนรุ่งเช้า แล้วพลันเร่งเข้าเฝ้าด้วยห่วงใยในพระอาการประชวร เสร็จจากนั้นแล้วก็รีบกลับเข้าเมืองไปรักษาประชาชน จริยาเช่นนี้คือแพทย์ผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมเสียสละ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อพระศาสนาและมหาชนโดยไม่เลือกฐานะ กระทั่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ ผู้เลิศกว่าอุบาสกทั้งปวงในทาง **“เป็นที่รักของปวงชน”**

บุคคลใดโดยเฉพาะผู้เป็นแพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ มุ่งมั่นบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นด้วยความเสียสละและจริงใจ อย่างมิเห็นแก่ความเหนื่อยยาก บุคคลนั้นย่อมเป็นที่รักของปวงชน ดุจดั่งครูแพทย์ผู้มีนามว่าชีวกโกมารภัจจ์ ผู้มีเกียรติคุณปรากฏเป็นที่ยกย่องสรรเสริญอยู่ตราบกาลนาน

ขอให้ตำรา Comprehensive Nephrology จงยังประโยชน์แก่วงการแพทย์ เป็นประโยชน์เกื้อกูลทั้งแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้จักรับประโยชน์จากสรรพวิชาทั้งนี้ สมดั่งมโนปณิธานทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในการประชุมพระธรรมทูต คณะธรรมยุต ในประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาเตือนพุทธสาวกทั้งหลายให้เห็นโทษของการแตกสามัคคีไว้ว่า

วิวาทำ ภยโต ทิสฺวา อวิวาทญฺจ เขมโต
สมคฺคา สขิลา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

แปลความว่า *“ท่านทั้งหลายจงเห็นความวิวาทโดยความเป็นภัย และความไม่วิวาทโดยความปลอดภัย แล้วเป็นผู้พร้อมเพรียง มีความประนีประนอมกันเถิด นี้เป็นพระพุทธานุศาสนี”*

พระธรรมทูตทุกรูปที่มาประชุมพร้อมเพรียงกันนี้ต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากล แม้จำนวนของท่านทั้งหลายอาจเรียกได้ว่าน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่อันกว้างใหญ่ของสหรัฐอเมริกา แต่หากทุกท่านทุกวัดร่วมแรงร่วมใจด้วยปณิธานเดียวกัน มีความเห็นสอดคล้องกันโดยตระหนักว่าความวิวาทเป็นภัย ตระหนักว่าความสามัคคีเป็นความปลอดภัย จึงพร้อมเพรียงและประนีประนอมพร้อมใจกันจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เป็นหลักใจของชาวโลก ด้วยอุดมการณ์แห่งความกตัญญูกตเวทีต่อพระบรมศาสดา หมู่คณะนี้ก็ย่อมได้ชื่อว่ามีกำลังมหาศาล สามารถรักษาและเผยแผ่พระบวรพุทธศาสนาได้อย่างสมหน้าที่พุทธสาวกด้วยกันทุกท่าน

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตคณะธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาทุกรูป ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่ผู้แทนมูลนิธิพระไตรปิฎกสากล
เฝ้าถวายพระไตรปิฎกสัชฌายะ ฉบับสากลเพื่อการอ่านออกเสียง
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านผู้แทนมูลนิธิพระไตรปิฎกสากล และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในการที่มูลนิธิพระไตรปิฎก พร้อมด้วยท่านสาธุชนทั้งหลาย ได้นำพระไตรปิฎกสัชฌายะ ที่ได้ร่วมกันสร้าง พร้อมบรรจุลงในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มาถวายแก่อาตมภาพและเพื่อมอบให้องค์กรสำคัญต่าง ๆ เพื่อนำไปเผยแผ่ขยายผล นับเป็นการทำหน้าที่อันดีงามของชาวพุทธ ในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืนถาวรสืบไป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสรรเสริญ “ธรรมทาน” ว่าชนะการให้ทั้งปวง เหตุที่การให้ธรรมะเป็นการให้ที่สูงส่งกว่าสิ่งอื่น ด้วยเหตุที่ว่าอามิสทาน คือการให้วัตถุสิ่งของ อาจช่วยเพียงให้มีชีวิตอยู่รอดได้ ทำให้อยู่ดีมีสุขขึ้นได้บ้าง แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้เกิดความดับทุกข์ได้ การรอดชีวิตอยู่แล้ว แต่กลับยังคงมีความทุกข์ด้วยตลอดเวลา ย่อมไม่อาจเทียบได้กับคุณค่าของการมีชีวิตอยู่แล้วได้เรียนรู้ธรรมะจนทำให้เกิดความคิดชอบ การพูดชอบ และการกระทำชอบ อันจักทำให้ไม่มีความทุกข์ รู้จักป้องกันไม่ให้เกิดความทุกข์อีก และรู้จักหยุดความทุกข์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ให้ดับไป ธรรมทานนี้จึงมีอานิสงส์สูงยิ่งกว่าทานอื่น ๆ

ท่านทั้งหลายล้วนมีกุศลเจตนาในสั่งสม “ทานบารมี” นับว่าน่าอนุโมทนาสรรเสริญยิ่งในระดับหนึ่งแล้ว โอกาสนี้อาตมภาพขอเชิญชวนให้บำเพ็ญกุศลที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วยการสั่งสม “ปัญญาบารมี” คือเมื่อสร้างพระไตรปิฎกแล้ว ขอให้ทุกท่านมีความเอาใจใส่และมีความเพียรในการศึกษาพระไตรปิฎกกันอย่างจริงจังด้วย พร้อมแสวงหากุศโลบายชักพาให้ผู้คนทั้งหลาย หันมาสนใจศึกษาเรียนรู้ธรรมะ โดยถูกต้องตามความในพระไตรปิฎกให้กว้างขวางขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการหลงเชื่อบุคคล หรือสำนักอาจารย์ที่สอนนอกแบบ หรือคลาดเคลื่อนไปจากหลักการที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอน อันนับเป็นการบั่นทอนอายุของพระพุทธศาสนาโดยตรง

บุญกิริยาวัตถุตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนนั้นสรุปรวมได้ ๓ ประการ คือ ทาน ศีล และภาวนา บัดนี้ท่านได้บำเพ็ญทานแล้ว ขั้นต่อไปขอให้ศึกษาเรื่องศีล เรื่องจิต และเรื่องปัญญา ให้ถูกต้องถ่องแท้ เพื่อจะได้เป็นผู้มั่นคงในการรักษาศีล และพากเพียรในการอบรมเจริญปัญญาให้ยิ่ง ๆ ขึ้น ขอเชิญชวนให้ชาวพุทธปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นชาวพุทธแท้ด้วยการเข้ามาพิสูจน์ความจริง ให้เห็นประจักษ์ว่า เนื้อความในพระไตรปิฎกที่ท่านได้สร้าง และได้รับไปนี้ ล้วนเป็นสัจธรรม ครั้นเมื่อท่านได้พิสูจน์ จนมีความหนักแน่นมั่นคงในธรรมะแล้ว ท่านย่อมก้าวไปบนหนทางที่ถูกต้อง นำสู่ความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้อย่างถาวร

ขออนุโมทนาสาธุการด้วยใจจริงอีกครั้งหนึ่งและขออานิสงส์แห่งธรรมทานที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญนี้ จงดลบันดาลให้ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ มีความงอกงามในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยทั่วกันเทอญ.

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานในการประทานประกาศนียบัตรพัดยศเปรียญแก่พระภิกษุสามเณร ซึ่งสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป, เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรมพระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑ นั้น ในนามคณะสงฆ์ขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาสาธุการด้วยความชื่นชมจากใจจริง

ท่านทั้งหลายผู้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จกระทั่งได้รับพระราชทานเกียรติยศในครั้งนี้พึงระลึกอยู่เสมอว่า ความสำเร็จในชั้นนี้เป็นเพียงย่างก้าวแรก ทุกท่านยังมีหน้าที่ที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพพรั่งพร้อม ทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียนให้สมกับคำว่า “บวชเรียน” คือเมื่อบวชแล้วก็ต้องศึกษาเล่าเรียน และในด้านการเพาะบ่มอุดมการณ์ เพื่อนำความรู้ด้านพระปริยัติธรรมที่ได้รับ ไปพัฒนาตน และพัฒนาสังคมให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี นับแต่โบราณกาล บูรพาจารย์ท่านตั้งหลักสูตรไว้เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีองค์ความรู้สำหรับเข้าใจพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง เพื่อป้องกันมิให้เกิดสัทธรรมปฏิรูป มิให้เกิดการบิดเบือนหลักธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือตู่แปลกันไปตามอัตโนมัติจนผิดพลาดคลาดเคลื่อน ด้วยเหตุว่าความหลง อันผิดไปจากพระพุทธธรรมในพระไตรปิฎก และการเผยแผ่หลักธรรมที่คลาดเคลื่อน นับเป็นมหันตภัยร้ายแรงที่สุด ที่บั่นทอนอายุพระพุทธศาสนา การเรียนบาลีจึงมิใช่มีเป้าหมายเพียงเพื่อความรู้ภาษาเป็นเป้าหมายสุดท้าย เพราะความรู้เช่นนั้นจัดเป็นความรู้ในทางโลก หากแต่บรรพชิต ต้องเรียนด้วยเป้าหมายเพื่อให้รู้กระจ่างในทางธรรม พระภิกษุสามเณรจึงต้องเรียนรู้ภาษามคธ จักได้สามารถเข้าใจพระธรรมวินัยได้อย่างถูกต้องและธำรงรักษาพระบวรพุทธศาสนาไว้ได้

ผมจึงขอเน้นย้ำให้ท่านที่เป็นพระมหาเปรียญ และสามเณรเปรียญใหม่ทุกรูป ตั้งทิฐิ คือความเห็นให้ตรง เพื่อให้การศึกษาในระดับสูงยิ่งขึ้นๆ ไป ดำเนินไปอย่างถูกทิศทาง ขอให้กำหนด “ความรู้จริง” เป็นเป้าหมาย มิใช่กำหนดเพียงให้สอบไล่ผ่านได้เป็นเป้าหมาย ก็เพราะความรู้จริงในภาษาบาลีนี้เอง ที่จะนำพาท่าน ตลอดจนผู้เลื่อมใสศรัทธาในธรรมะที่ท่านเผยแผ่แล้วให้สามารถก้าวไปสู่ “ความรู้แจ้ง” ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ได้ในที่สุด

ขออนุโมทนายินดีกับความสำเร็จนี้อีกครั้งหนึ่ง ขอให้พากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลายมาโดยตลอด ด้วยการเร่งพัฒนาตน ให้งอกงามไพบูลย์ในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานในการประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา
และในวาระ ๒๐ ปี
วัดอตัมมยตาราม รัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทว่า **“สมคฺคานํ ตโป สุโข.”** ความว่า *“ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกัน ยังให้เกิดสุข”* ท่านทั้งหลายเป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนา มีหน้าที่จาริกไปเพื่อเผยแผ่พระพุทธธรรม นำประโยชน์สุขมาสู่พหูชน การที่ท่านมาเป็นพระธรรมทูตประจำอยู่ในต่างแดน ย่อมต้องประสานน้ำใจกันให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อทำความเพียรตามพระธรรมวินัยและตามบทบาทหน้าที่ของศากยบุตรพุทธชิโนรส อย่าให้เกิดความวิวาทบาดหมางแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกันได้ เพราะการขาดสามัคคีธรรมย่อมเป็นเครื่องสำแดงถึงอกุศลจิตของบุคคลผู้พึงใจในการวิวาท ในเมื่อท่านเป็นสมณะ ซึ่งแปลว่า ผู้สงบกิเลส การแตกสามัคคีย่อมเป็นพฤติกรรมเผยกิเลสออกมาให้ปรากฏอย่างน่าละอายสำหรับสมณเพศ และย่อมกระทบกระเทือนถึงพระกิตติศัพท์ของพระศาสดาของเราทั้งหลาย

ในการประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา และการสมโภชวาระ ๒๐ ปี วัดอตัมมยตาราม รัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงควรที่พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าจักได้เสริมสร้างพลังสามัคคี ในอันที่จะปฏิบัติบริหารสรรพกิจด้วยวิริยภาพอันแกล้วกล้าสืบไป

ขออำนวยพรให้คณะสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา และวัดอตัมมยตาราม จงประสบสัมฤทธิผลในกิจอันชอบธรรม ดำรงเป็นหลักมั่นในการเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ขจรขจายไปสู่พหูชนทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม
ประทานแก่เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ ๗๐

เนติบัณฑิตย่อมมีความเข้าใจดีเรื่องหลักกฎหมาย และย่อมตระหนักถึงปัญหาอันหลากหลายในสังคม ตามที่ได้ศึกษาจากคำพิพากษาคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างที่ท่านได้เคยเล่าเรียนกันมาแล้ว อันที่จริงกฎหมายเป็นเพียงบรรทัดฐานหนึ่งในจำนวนบรรทัดฐานอีกหลายระดับในสังคมมนุษย์ นักกฎหมายผู้จะสามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ปวงชนได้อย่างแท้จริงจึงไม่ควรจำกัดความพอใจอย่างคับแคบอยู่เพียงแค่ความรู้กฎหมายและคำพิพากษาเท่านั้น หากแต่ควรเข้าใจให้กระจ่างถึงศาสนธรรม วัฒนธรรม ศีลธรรม จารีตประเพณี และเจตคติของผู้คนในแต่ละกาลเทศะ รวมถึงศาสตร์และศิลป์สาขาอื่น ๆ ด้วย เพื่อท่านจักได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต ผู้มีปัญญารอบรู้สมดังความหมายของถ้อยคำ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ”** แปลความว่า *“ในหมู่มนุษย์ผู้ฝึกตนแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุด”* ผู้เป็นเนติบัณฑิตซึ่งปรารถนาจะประสบความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต จึงควรที่จะฝึกตนให้เจริญด้วยสติปัญญาและคุณธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์ส่วนรวมให้ถึงพร้อม

ขออำนวยพรให้เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ ๗๐ จงประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่โดยตรงในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในตำบลหรือหมู่บ้านของตน ๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ การทำงานเพื่อประชาชนนั้นเปรียบเสมือนการทำงานโดยไม่เห็นขอบฝั่งที่สุดสิ้น ด้วยเหตุที่ว่าความทุกข์ยากของผู้คนนั้นย่อมไม่มีประมาณขอบเขตที่สิ้นสุด บุคคลผู้มีหน้าที่ดั่งนี้จึงต้องถึงพร้อมด้วยอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ที่จะพลีอุทิศตนเพื่อรักษาและเพิ่มพูนประโยชน์สุขของส่วนรวม ยิ่งกว่าการคำนึงถึงสุขประโยชน์เฉพาะของตนเอง ครั้นเมื่อมีอุดมการณ์พรั่งพร้อมแล้ว คุณธรรมสำคัญอื่น ๆ เช่น ความวิริยอุตสาหะ เป็นต้น ย่อมติดตามมาเป็นอาภรณ์ประดับชีวิตของคนทำงานให้งดงามน่านิยมยกย่อง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

โกสชฺชํ ภยโต ทิสฺวา วิริยารมฺภญฺจ เขมโต
อารทฺธวิริยา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

แปลความว่า *“ท่านทั้งหลายจงเห็นความเกียจคร้านว่าเป็นภัย และเห็นการปรารภความเพียรว่าเป็นความปลอดภัย แล้วปรารภความเพียรเถิด นี้เป็นพุทธานุศาสนี”*

บุคคลผู้ปรารถนาความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต จึงควรที่จะฝึกตนให้เจริญด้วยความเพียรชอบในอันที่จะประกอบกรณียกิจ เพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์ส่วนรวมให้ถึงพร้อมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออำนวยพรให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จงประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในวันอาสาฬหบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๑

ดิถีเพ็ญเดือนอาสาฬหะ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว วันอาสาฬหบูชาจัดเป็นวันสำคัญยิ่งของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศแรกที่ริเริ่มให้มีการเฉลิมฉลองเป็นพิเศษเนื่องในวันดังกล่าว ด้วยเป็นวันคล้ายวันประกาศพระศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงธัมมจักกัปวัตนสูตรเป็นพระปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ กระทั่งมีผู้ได้ดวงตาเห็นธรรม ขอประทานอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนา จึงบังเกิดพระรัตนตรัยครบองค์สาม

โบราณาจารย์ยกย่องพระรัตนตรัยไว้ ว่าเป็นวัตถุวิเศษซึ่งสโมสรกันเป็นอันดี ประกอบด้วยคุณอันสมควรส่วนละอย่างเปรียบเสมือนไม้ ๓ อัน ไขว้ขัดกันอยู่ ถ้าพรากออกเสียอันเดียว ที่เหลืออยู่ก็ตั้งตรงอยู่ได้ไม่นานนัก ในดิถีเช่นนี้เมื่อสองพันกว่าปีล่วงมาแล้ว พระสังฆรัตนะได้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก ทั้งนี้ พระสงฆ์ หมายถึง หมู่ภิกษุ ผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าสละเรือนออกบวชเพื่อครองวัตรปฏิบัติ ตามที่พระศาสดาทรงสั่งสอนและทรงบัญญัติไว้ ความงามแห่งหมู่สงฆ์นั้นบังเกิดได้ด้วยพระธรรมวินัย เพราะภิกษุแต่ละรูปย่อมเปรียบดั่งดอกไม้นานาพันธุ์ หลากหลายทรวดทรง สีสัน และกลิ่น แม้มีความงามอยู่บ้างก็เพียงเฉพาะรูปเฉพาะตน ถ้าถูกลมพัดพาปลิวไปก็อาจกระจัดกระจายโดยง่าย แต่ครั้นนำมาร้อยกรองเป็นพวงพู่เป็นระเบียบอยู่ด้วยพระธรรมวินัย ความงามนั้นจึงมีแบบแผนเป็นปึกแผ่น เข้มแข็งมั่นคง ทรงคุณูปการในฐานะผู้สืบทอดและเผยแผ่พระพุทธธรรม ให้ยั่งยืนมาสู่ชาวโลกนับแต่ครั้งพุทธกาล ตราบเท่าทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น พุทธบริษัททั้งหลายจึงพึงพิทักษ์รักษาและเชิดชูรัตนะ ทั้ง ๓ ดวงไว้ ไม่มองข้ามองค์คุณของรัตนะดวงหนึ่งดวงใด เพื่อพระรัตนตรัย อันเปรียบเสมือนไม้ ๓ อันไขว้ขัดกัน จักยังดำรงอยู่เป็นสรณะนำทางสืบไป

เนื่องในวันอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา ขอพุทธศาสนิกชนจงศึกษาทบทวน และสำนึกในพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ เพื่อสร้างเสริมสันติสุขในชีวิตของท่าน และสังคมส่วนรวม ให้งอกงามและมั่นคงสถาพร ตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการเปิดอาคารเต็กก่าเฉลิมพระเกียรติ
ณ มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ
เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
วันเสาร์ ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านประธานมูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ ท่านกรรมการ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้มาเปิดอาคารเต็กก่าเฉลิมพระเกียรติ ณ มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ ในวันนี้ ขออนุโมทนากุศล ที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญสืบเนื่องมาโดยตลอดนับแต่ต้น ตราบจนบัดนี้

ก่อนที่อาตมภาพจะมาเยี่ยมเยือนท่านทั้งหลายในวันนี้ มูลนิธิขอให้อาตมภาพเขียนคติธรรมบางประการ ไว้สำหรับจารึกประจำอาคาร อาตมภาพก็ได้อัญเชิญพระบรมพุทโธวาทมาเป็นเครื่องเตือนใจท่านทั้งหลาย โอกาสนี้จึงขออัญเชิญหัวข้อธรรมะนั้น มากล่าวย้ำกับทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง คือ

ศรัทธา ความเชื่อที่มีเหตุผล **ศีล** การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย **หิริ** ความละอายใจต่อการทำบาป **โอตตัปปะ** ความเกรงกลัวต่อบาป **สุตะ** ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก จาคะ ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ **ปัญญา** ความรู้ความเข้าใจถ่องแท้ในเหตุผล

ท่านทั้งหลายล้วนเคารพนับถือเทวาจารย์ ตามหลักความเชื่อของตน ๆ ด้วยศรัทธาเสมอมา หัวข้อธรรมที่เชิญมาข้างต้นนี้ จึงเป็นข้อเตือนจิตสะกิดใจให้ทุกท่านตั้งคำถามต่อตนเองว่า ท่านบูชาเทวดาด้วยเหตุใด และบูชาอย่างไร หากท่านบูชาเทวดาด้วยความโลภ ด้วยความติดข้องต้องการ ด้วยการอ้อนวอนร้องขออย่างไม่ชอบด้วยเหตุผลแล้ว การบูชาเช่นนั้นก็มิใช่การบูชาที่แท้จริงตามหลักพระพุทธศาสนา แต่หากท่านทั้งหลายบูชาเทวดาด้วยการระลึกถึง “คุณธรรมของเทวดา” คือ “หิริ” ความละอายใจต่อการทำบาป และ “โอตัปปะ” ความเกรงกลัวต่อบาป อันจัดเป็นเทวธรรม พร้อมด้วยระลึกถึงศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา แล้วน้อมนำคุณธรรมนั้น ๆ มาเป็นครรลองของการประพฤติปฏิบัติตน ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำ “ปฏิบัติบูชา” อย่างน่าสรรเสริญ

หากท่านทั้งหลาย เอาใจใส่ศึกษาใคร่ครวญถึงคุณธรรมของเทวาจารย์ของท่านว่าแต่ละองค์ๆ สั่งสมคุณงามความดีจนสามารถนำพาตนไปสู่สถานะของเทวดาได้อย่างไรและท่านในฐานะเป็นศิษย์ผู้ได้ “มนุษยสมบัติ” อยู่แล้วในบัดนี้จะเพิ่มพูนคุณงามความดีในตนเพื่อให้เข้าถึง “สวรรคสมบัติ” ตามแบบอย่างอาจารย์ของท่านไปจนถึงสมบัติอันสูงส่งยิ่งกว่าความเป็นเทวดา คือ “นิพพานสมบัติ” ได้อย่างไร ท่านย่อมได้ชื่อว่ากำลังตามระลึกถึงเทวดาตามหลักการในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องทุกประการ

ขอให้อาคารเต็กก่าเฉลิมพระเกียรติ จงสถิตสถาพร ยังประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนทั้งหลายสืบไปตราบกาลนาน และขออำนวยพรให้สาธุชนทุกท่าน ที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ จงมีความสุข ความเจริญ ความงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยทั่วกัน เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย ในนามประธานาธิบดีสาธารณรัฐอินเดีย และคณะ เฝ้าถวายเครื่องอิสริยาภรณ์ปัทมศรี ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพุธ ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลสาธารณรัฐอินเดียได้มอบหมายให้ท่าน พร้อมด้วยคณะ เดินทางมามอบเครื่องอิสริยาภรณ์ปัทมศรี แก่อาตมภาพในวาระนี้

การที่ได้พบกับทุกท่านในวันนี้ ทำให้อาตมภาพย้อนระลึกถึงวันเวลาอันน่าประทับใจระหว่างที่ได้ศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี ประเทศอินเดีย อาตมภาพได้ใช้ชีวิตศึกษาเล่าเรียนอยู่ ณ ที่นั้นนานแรมปี ประสบการณ์ที่ได้รับมาในครั้งกระนั้น ยังมั่นคงถาวรอยู่ในความทรงจำเสมอมา ยิ่งไปกว่านั้น ยังทำให้หวนระลึกถึงสัมพันธไมตรีอันดีงาม ระหว่างไทยกับอินเดียที่มีต่อกันมาเนิ่นนานนับพันปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของทั้งสองชาติที่สามารถผูกผสานน้ำใจผู้คนทั้งสองดินแดน ให้เชื่อมกันสนิท เสมือนญาติร่วมวงศ์สกุลเดียวกัน ท่านทั้งหลายก็คงทราบดีอยู่แล้วว่าในประเทศไทย มีชาวอินเดียและชาวไทยเชื้อสายอินเดียอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เราทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นไทยหรือเป็นอินเดีย ต่างอยู่ร่วมกันได้ด้วยเมตตาธรรมภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวกัน ทำให้ความแตกต่างทางเชื้อชาติ หรือศาสนา ไม่อาจเป็นอุปสรรคกีดขวางความสมัครสมานสามัคคี

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ณ ดินแดนชมพูทวีป อันเป็นถิ่นฐานของท่านทั้งหลาย แต่ธรรมะของพระองค์ เป็นประทีปนำทางอันสว่างไสวขจรขจายไปทั่วสากลโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในราชอาณาจักรไทยนี้ได้ฉันใด น้ำใจไมตรีที่มวลมนุษยชาติมีต่อกัน ด้วยเมตตาธรรม อันเป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้ ย่อมเรืองรองสว่างไสวไปทั่วสากลโลก สามารถหยุดความขัดแย้งและภยันตรายจากความเบียดเบียนกัน โดยไม่จำกัดดินแดน เชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ได้ ฉันนั้น

“ปัทมะ” นั้นแปลว่าดอกบัว เปรียบได้ดั่งปัญญาที่สามารถยังให้สรรพสัตว์ หลุดพ้นจากโคลนตมจนเป็นผู้บริสุทธิ์ได้ ส่วน **“ศรี”** ก็แปลว่าความเจริญ ความดีงาม อาตมภาพจึงขอท่านทั้งหลายจงร่วมกันอบรมเจริญปัญญา เพื่อขจัดความมืดบอดในจิตใจมนุษยชาติ เพื่อความเจริญงอกงามในความดี ดุจนาม **“ปัทมศรี”** จักได้จรรโลงโลกนี้ให้งดงามไพบูลย์สืบไป

ขออนุโมทนาสาธุการกับทุกท่านอีกครั้งที่นำเกียรติยศนี้มามอบให้ ขอทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และขอให้ความปรารถนาอันดีงามของท่าน จงสำเร็จสมมโนรถทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสัมโมทนียกถา

การทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระลานพระราชวังดุสิต วันศุกร์ ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคลอีกวาระหนึ่ง ขอให้ทุกท่านจงตั้งจิตประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร กับทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ และรัชกาลที่ ๙ ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ต่อปวงชนชาวไทย การที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันบำเพ็ญคุณงามความดีอุทิศถวายย่อมได้ชื่อว่าเป็นกตัญญูกตเวที โอกาสนี้ จึงขอให้ทุกท่าน น้อมรำลึกถึงพระราชจริยวัตร และพระราชกรณียกิจของทั้งสองพระองค์ แล้วมุ่งมั่นเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ขอให้ใคร่ครวญดูให้ดีเถิดว่า สมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์นี้ ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยอาจหาญแกล้วกล้าเพียงไรในท่ามกลางบ้านเมืองที่ไม่ค่อยจะเป็นปรกติสุขเรียบร้อยนักในยุคนั้น กลับทรงยอมเสียสละ แบกรับพระราชภาระอันใหญ่หลวง เพื่อแก้ไขความทุกข์ยากของราษฎร ทั้งสองพระองค์ทรงเป็นตัวอย่างของบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น “บัณฑิต” ผู้สามารถนำพาประชาชนให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์มาได้อย่างน่าอัศจรรย์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงภาษิตสั่งสอนพุทธบริษัท ปรากฏเนื้อความอยู่ในมหาสารชาดก ความว่า “ในยามคับขัน ย่อมปรารถนาผู้ที่กล้าหาญ ในเวลาปรึกษากิจการ ย่อมปรารถนาคนที่ไม่พูดพร่ำ เมื่อข้าวน้ำมีรสอร่อย ย่อมปรารถนาคนอันเป็นที่รักชักชวนกันบริโภค และเมื่อปัญหาอันลึกซึ้งเกิดขึ้นย่อมปรารถนาบัณฑิตผู้แก้ปัญหาได้”

ขอให้พิจารณาดูสังคมเราทุกวันนี้ ว่าพวกเราอยู่ในภาวะที่ปรารถนาบุคคลประเภทดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ บุคคลผู้กล้าหาญ ไม่พูดพร่ำ เป็นที่รักและที่สำคัญที่สุดคือ เป็นบัณฑิตผู้เฉลียวฉลาด ย่อมเป็นที่พึงปรารถนาในที่ทั้งปวง เพราะฉะนั้น จึงขอให้เราทุกคน สั่งสมอุปนิสัยของตน ๆ ให้เป็นคนกล้าหาญ เป็นคนไม่พูดพร่ำ ทำตนให้เป็นที่น่ารักและอบรมเจริญปัญญาให้ถึงความเป็นบัณฑิตเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทย

เวลานี้ที่จังหวัดเชียงรายมีเพื่อนร่วมชาติที่ตกอยู่ยามคับขัน กำลังประสบปัญหาอยู่ในถ้ำหลวงในขณะเดียวกันก็มีคนกล้าหาญ มีบัณฑิตคอยเข้าช่วยเหลือ อย่างน่าชื่นชม ขอให้เราทั้งหลายจงร่วมกันแผ่เมตตาให้ทุกชีวิต จงประสบความสวัสดี มีความสำเร็จในภารกิจนี้เถิด ขอทุกท่านจงสงบกาย วาจา และใจให้เข้าสู่ความนิ่ง อย่าปล่อยใจให้วอกแวกออกไปนอกกาย ให้รวบรวมสมาธิร่วมกันบำเพ็ญจิตภาวนา เพื่อความว่างจนบังเกิดเป็นความสบาย สัก ๕ นาที ณ บัดนี้.

พระเมตตาธรรมปรารภ

ในยามที่เพื่อนร่วมชาติจำนวน ๑๓ คนกำลังตกอยู่ในภาวะคับขัน ณ ถ้ำหลวง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้มีเจ้าหน้าที่ทหาร พลเรือน อาสาสมัครทุกฝ่าย ร่วมกับประชาชนจิตอาสา พร้อมด้วยชาวต่างประเทศ ผู้มีมิตรจิตมิตรใจ ระดมกันเข้าช่วยเหลืออย่างเต็มกำลัง แสดงถึงพลังสามัคคีแห่งคนไทย และน้ำใจมิตรในยามวิกฤต เป็นที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง

เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงอาราธนาพระสงฆ์ให้นำพุทธศาสนิกชนแผ่เมตตาด้วยการเจริญกรณียเมตตสูตร ด้วยน้ำพระราชหฤทัยห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง อาตมภาพขอถวายอนุโมทนา และขออนุโมทนา อีกทั้งขอเชิญชวนชาวไทยจงร่วมกันเจริญกรณียเมตตสูตร และศึกษาความหมายแห่งพระสูตรนั้นให้กระจ่างใจ เพื่อประมวลเป็นกำลังจิตอันถึงพร้อมด้วยเมตตาธรรมไม่มีประมาณ แผ่ไปอำนวยความสวัสดีของทุกชีวิตในเหตุการณ์ดังกล่าวเถิด

ขออำนวยพรให้ผู้ประสบเหตุ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือทุกคนจงเจริญสวัสดิภาพ ประสบผลสำเร็จในภารกิจที่มุ่งหมายทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการที่คณะธรรมยุต
แสดงมุทิตาต่อพระภิกษุสามเณรผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑
ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
วันศุกร์ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป, เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรมแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑ จำนวน ๕๑ รูปนั้น ในนามคณะธรรมยุต ขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาสาธุการด้วยความชื่นชมจากใจจริง พร้อมกันนี้ ขอแสดงมุทิตาจิตต่อพระภิกษุสามเณรเปรียญในคณะธรรมยุต ผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรมประจำปีนี้ ทุกรูป

ความเข้าใจกระจ่างใน “พระไตรปิฎก” ที่โบราณาจารย์เรียกว่า “พระบาลี” นั้นคือการรักษาพระบวรพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่โลก สาเหตุที่บูรพาจารย์ท่านใช้คำว่า พระบาลี เสมอแทนด้วยคำว่าพระไตรปิฎก ก็เพราะภาษาบาลีคือภาษาที่รักษาอรรถธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไว้ได้อย่างไม่แปรผันบิดเบือน ความรู้พระไตรปิฎกฉบับภาษาอื่นย่อมมีประโยชน์ก็จริงอยู่ แต่ก็เสมือนเรียนรู้เพียงข้อมูลระดับทุติยภูมิ ซึ่งถูกแปลผ่านบริบทถ้อยคำและวัฒนธรรมทางภาษาออกมาแล้วชั้นหนึ่ง จึงเป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรที่ตั้งใจบวชเรียนทุกรูปที่จะต้องทำความเข้าใจพระไตรปิฎกภาษาบาลีอันเป็นข้อมูลระดับปฐมภูมิด้วยตนเองให้ได้ การเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจึงอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความสำคัญคู่สังคมไทยมานับแต่โบราณกาลตราบจนปัจจุบัน

ท่านมหาเปรียญทั้งหลายล้วนมีความรู้ภาษาบาลีกันพอสมควร มากบ้างน้อยบ้างตามระดับชั้นภูมิ ขออย่าลืมหน้าที่ของความเป็นพระภิกษุสามเณร ว่าอันที่จริงท่านมิได้มีหน้าที่เพียงเรียนบาลีให้ผ่านสอบเปรียญให้ได้ หรือพอใจอยู่เพียงแค่การสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค เพราะนั่นไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของเพศบรรพชิตที่ท่านครองอยู่ หากแต่ท่านมีหน้าที่เผยแผ่พระสัทธรรมของพระบรมศาสดาให้แพร่หลายกว้างขวางออกไป เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกให้มีโอกาสได้เข้าใจและเข้าถึงสัจธรรมความเป็นจริงของชีวิตได้อย่างถูกต้อง ขอย้ำคำว่า “อย่างถูกต้อง” กล่าวคือ อย่าเผยแผ่พระธรรมโดยบิดเบือนคลาดเคลื่อนไปจากพระพุทธธรรมในพระไตรปิฎกในเมื่อเราทั้งหลายเป็นพระภิกษุสามเณร อาศัยอยู่ในศาสนานี้นิกายนี้ ย่อมมีภารธุระที่ต้องเชิดชูรักษา และเผยแผ่ธรรมะของศาสนานี้นิกายนี้ ให้สมตามหน้าที่ของตน ๆ

ผมจึงขอเน้นย้ำให้ท่านที่เป็นพระมหาเปรียญ และสามเณรเปรียญใหม่ทุกรูป ตั้งทิฐิ คือความเห็นให้ตรง เพื่อให้การครองเพศสมณะ และการศึกษาเล่าเรียน ดำเนินไปอย่างถูกทิศทาง อันจะอำนวยผลให้ท่านประสบความงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนายินดีกับความสำเร็จอีกครั้งหนึ่ง ขอให้พากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลายด้วยการสนองพระราโชบาย และด้วยการปฏิบัติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างมั่นคงเสมอไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานประกาศเกียรติคุณ
วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันจันทร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ ท่านเจ้าอาวาส
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ในนามคณะสงฆ์ ผมขออนุโมทนาและขอแสดงมุทิตาจิตต่อท่านเจ้าอาวาสที่ได้รับประกาศเกียรติคุณวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่างและอุทยานการศึกษาในวัด ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๐ ทุกท่าน

ท่านเจ้าอาวาสคงพอทราบกันดีอยู่แล้วว่า นิยามตามรูปศัพท์ “อาราม” นั้น แปลว่า สถานที่เป็นที่มาแห่งความยินดี หรือเป็นสวนอันเป็นที่รื่นรมย์ การที่ท่านได้รับประกาศเกียรติคุณในครั้งนี้ย่อมหมายความว่า วัดของท่านเป็นสัปปายะเรียบร้อย ควรแก่การเจริญสมณธรรม และควรแก่การบำเพ็ญกุศลของทายกทายิกาในระดับหนึ่งแล้ว จึงขอทุกท่าน อย่าหยุดความพอใจไว้แต่เพียงเท่านี้ ขอจงเร่งเพิ่มพูนความพากเพียรที่จะประกอบกรณียกิจนำพาชาววัดทุกรูปทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือเป็นคฤหัสถ์ให้พรั่งพร้อมสามัคคีกลมเกลียวกัน บริหารจัดการวัดของท่าน ให้มีความเป็นอาราม สมดังความหมายของถ้อยคำยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การจะพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการอันชาญฉลาดแยบคายหลายขั้นตอน ตามที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานหลักการไว้ว่าการพัฒนาจำเป็นต้องผ่านกระบวนการ ๒ ขั้นตอนเสียก่อน ได้แก่ “เข้าใจ” และ “เข้าถึง” จึงจะ “พัฒนา” ได้อย่างเหมาะสม

วัดของท่านทุกวัด ต่างก็มีองค์ประกอบแตกต่างกันไป ทั้งในแง่ของชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ผมจึงขอฝากข้อคิดให้ท่านไปพิจารณา ว่าการพัฒนาของแต่ละวัด ๆ นั้น ได้ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้จน “เข้าใจ” อย่างถ่องแท้ถึงคุณสมบัติพื้นฐานของวัดกับชุมชนของท่านแล้วหรือยัง และในฐานะเจ้าอาวาส ท่านได้ทำหน้าที่ “เข้าถึง” สภาพปัญหาและข้อมูลสำหรับการพัฒนาอย่างรอบด้านด้วยตนเองแล้วหรือยัง รู้สิ่งใดควรอนุรักษ์ รู้สิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข และรู้สิ่งใดควรสร้างเสริมให้เกิดมีขึ้นใหม่แล้วหรือไม่ ถ้าท่านมีคำตอบอย่างถูกต้อง ตามกระบวนการเข้าใจและเข้าถึงแล้ว การพัฒนาย่อมเป็นอุดมการณ์อันยั่งยืนอยู่คู่วัดนั้น ๆ มิใช่ว่าพอเปลี่ยนเจ้าอาวาส อุดมการณ์อันดีงามนั้นก็พลันสูญสลายไปเท่ากับว่าท่านไม่ได้สร้างวัดพัฒนาตัวอย่าง อย่างยั่งยืน

ขอให้ท่านมุ่งมั่นฉลองพระราชศรัทธา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ องค์อัครศาสนูปถัมภกด้วยการปฏิบัติตนและกวดขันพระภิกษุสามเณรในปกครอง ให้เคร่งครัดอยู่ในพระธรรมวินัย พร้อมเพิ่มพูนสามัคคีธรรมให้บังเกิดแก่ชาววัดและชาวบ้าน เพื่อบ้านจะได้พึ่งวัด และวัดจะได้พึ่งบ้าน เป็นสังคมไทยที่งดงามตามอย่างที่บรรพชนของเราได้สรรค์สร้างไว้ด้วยดีแล้ว ตลอดกาลนาน

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานในการประชุมสมัชชาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๓

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์องค์แห่งธรรมกถึกไว้ ๕ ประการ กล่าวคือ ๑. กล่าวความไปตามลำดับ แสดงหลักธรรมตามลำดับความง่ายยากลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป, ๒. ชี้แจงยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจชัดในแต่ละประเด็นโดยการอธิบายขยายความ ยักเยื้องไปตามเหตุและผล, ๓. แสดงธรรมด้วยเมตตาจิต มุ่งจะให้เป็นประโยชน์แก่เขา, ๔. ไม่แสดงธรรมด้วยเห็นแก่อามิส มิใช่สอน เพราะมุ่งที่ตนจะได้ลาภหรือผลประโยชน์ตอบแทน และ ๕. แสดงธรรมไม่กระทบตนและผู้อื่น สอนตามหลักตามเนื้อหา มุ่งแสดงอรรถแสดงธรรมโดยไม่ยกตน และไม่เสียดสีข่มขี่ผู้อื่น

ท่านทั้งหลายล้วนมาประชุมกันเพื่อปรึกษาระดมความคิดเห็นกัน เพื่อยังให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนา สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นเรียบร้อยและเจริญก้าวหน้า จึงควรที่ทุกท่านจะเร่งไต่สวนทบทวนตนเองว่าเป็นนักเผยแผ่ผู้มีองค์แห่งธรรมกถึกครบถ้วนแล้วหรือไม่ ยังมีข้อย่อหย่อนบกพร่องในส่วนใด และมีข้อควรพัฒนาอบรมตนให้ทวีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ยิ่งขึ้นได้อย่างไร เพื่อจักได้ชื่อว่าเป็นพุทธบริษัทผู้สามารถดำรงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองมั่นคงอยู่คู่โลกสืบไปได้ตราบนานเท่านาน

ขออนุโมทนาในการที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมกับทุกภาคส่วน จัดการประชุมสมัชชา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๓ ขอให้การประชุมจงบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของทุกท่านจงเป็นผลสัมฤทธิ์ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในการอุปสมบทหมู่ ซึ่งเทศบาลนนทบุรี
จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

“เนกขัมมะ” หมายถึงการละเหย้าเรือนออกบวช ละชีวิตทางโลกไปสู่ชีวิตอันบริสุทธิ์ เป็นการปลดเปลื้องตนจากโลกียวิสัยไปบำเพ็ญเพียรเพื่อความปลอดจากการทำบาป บุคคลผู้บำเพ็ญเนกขัมมบารมีอย่างแท้จริง จึงต้องตระหนักเห็นภัยของวัฏสงสาร เห็นโทษของการติดข้องในอารมณ์ต่าง ๆ ให้ได้เสียก่อน จึงสละเรือนออกบรรพชาอุปสมบท เพื่อบำเพ็ญสมณธรรมให้ถึงความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ และยังหมู่สัตว์ทั้งหลายให้บรรลุถึงบรมสุขตามได้ ตามเบื้องพระยุคลบาทของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงนำทางเป็นพระองค์แรก

ขอให้ผู้เข้าบรรพชาอุปสมบททุกรูป จงตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและประพฤติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บังเกิดกุศลคือความฉลาดขึ้น อันนับเป็นจุดมุ่งหมายแห่งการบำเพ็ญสมณธรรม น้อมถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระพรชัยมงคลถวายแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ด้วยความกตัญญูกตเวที

ขออนุโมทนาและขออำนวยพรให้นวกภิกษุทุกรูป ตลอดจนเทศบาลนครนนทบุรี ผู้จัดงาน และผู้ร่วมในบุญกิริยาทั้งนี้ จงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่นักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

“วิริยะ” แปลว่า ความเพียร ความพยายาม ความกล้าที่จะลงมือทำ อันเป็นแนวทางให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามประสงค์ เมื่อลงมือปฏิบัติกิจที่ตนพอใจด้วยความพากเพียรพยายาม ด้วยความกล้าเผชิญกับความยากลำบาก โดยไม่ย่อท้อสิ้นหวัง ย่อมจักบรรลุเป้าหมายคือความสำเร็จได้ สมดั่งที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระพุทธานุศาสนีไว้ว่า “คนล่วงทุกข์ได้ เพราะความเพียร”

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาต้องอาศัยความวิริยอุตสาหะในการเล่าเรียนมากขึ้นกว่าในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งต้องข่มใจละสิ่งเย้ายวนใจให้ไขว้เขวไปจากเป้าหมาย คือการเรียนให้สำเร็จตามหลักสูตรได้สมตามเจตนารมณ์ จึงขอให้นักศึกษาใหม่ทุกคน เร่งอบรมเจริญคุณธรรมข้อวิริยะนี้ให้เพิ่มพูนขึ้นในตน เพื่อความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปในชีวิตทั้งในช่วงวัยเรียนไปจนถึงวัยทำงานเบื้องหน้า

ขออำนวยพรให้นักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะศึกษาเล่าเรียนให้สำเร็จสมความตั้งใจ เพื่อเติบใหญ่เป็นกำลังของชาติบ้านเมืองสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ลายพระหัตถ์ถึงพระสังฆปรานายิบดี
ประธานศูนย์กลางองค์การพระพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว

ตามที่ เกิดเหตุเขื่อนเซเปียน เซน้ำน้อยแตก เมื่อวันจันทร์ ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ก่อให้เกิดอุทกภัยในแขวงอัตตะปือ และแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีผู้ประสบความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก และข้าพเจ้าได้มอบหมายให้คณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประสานกับส่วนราชการไทยที่เกี่ยวข้อง จัดส่งกัปปิยภัณฑ์ไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยครั้งนี้ โดยในเบื้องต้น ได้สั่งให้ไวยาวัจกรนำส่งกัปปิยภัณฑ์ เท่าราคา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) เพื่อสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติในครั้งนี้ไปแล้ว นั้น

ข้าพเจ้ายังระลึกอยู่เสมอถึงไมตรีจิตที่ท่านในนามคณะสงฆ์ลาว มาเยี่ยมเยือนข้าพเจ้า ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ด้วยน้ำใจอันงดงาม จึงรู้สึกเป็นห่วงท่านทั้งหลายอย่างยิ่ง การนี้ ข้าพเจ้าได้ทราบว่าปลัดกระทรวงวัฒนธรรมแห่งราชอาณาจักรไทย จะเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำความช่วยเหลือไปมอบให้ ข้าพเจ้าจึงขอฝากสารแสดงความห่วงใยมายังพระภิกษุสามเณรลาว และประชาชนชาวลาวผู้ประสบภัยฉบับนี้มาถวาย พร้อมทั้งสั่งให้ไวยาวัจกรของข้าพเจ้า นำส่งกัปปิยภัณฑ์เพิ่มเติมมาถวาย เท่าราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) เพื่อท่านได้มีบัญชาให้นำไปดำเนินการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป

ขออานุภาพแห่งพรหมวิหารธรรม จงบรรเทาทุกข์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ให้ผ่านพ้นไปได้โดยสวัสดิภาพ ในนามของคณะสงฆ์ไทย ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตมายังบรรดาสหธรรมิกและประชาชนชาวลาวทุกรูปทุกคนโดยทั่วกัน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์จึงขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทยผู้อยู่ในพระราชสมภารบารมี สำแดงความปีติโสมนัส ในศุภมงคลสมัยนี้

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่นในอันที่จะทำนุบำรุงประเทศชาติและประชาชนให้สมบูรณ์พูนผลด้วยความผาสุกสิริสวัสดิ์ ทรงสอดส่องสุขทุกข์ของชนในชาติ ด้วยพระราชญาณทัศน์อันเฉียบแหลม และกว้างขวาง ทรงพิทักษ์และคุ้มครองพระบวรพุทธศาสนา สมพระราชฐานะ “พุทธศาสนูปถัมภก” ทรงแผ่พระบารมีมาโอบอุ้มคุ้มปกปวงประชาราษฎรผู้ทุกข์ร้อนลำเค็ญ ทรงสนับสนุนและเชิดชูผู้บำเพ็ญคุณงามความดี ให้ได้มีกำลังใจในการทำงานอย่างปิดทองหลังพระ พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระองค์นี้ หากผู้มีใจยุติธรรม ได้เข้าถึงและซาบซึ้งเข้าใจอย่างจริงแท้ย่อมไม่มีวันจะผันแปรความจงรักภักดีไปเป็นอื่นได้เลย ย่อมเป็นบทเฉลยแห่งพระราชจริยา ซึ่งสอดคล้องต้องตรงกับธรรมภาษิตที่ว่า **“อัชฌาสัยที่ทนไม่ได้เพราะกรุณา เป็นลักษณะของมหาบุรุษ”**

ณ อุดมสมัยคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขออัญเชิญนิพนธคาถา แห่งสุขาภิยาจนคาถา มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

มาตา ปิตา จ อตฺรชํ นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตฺตกํ
เอวํ ธมฺเมน ราชาโน ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา ฯ

ความว่า *“มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อยอันบังเกิดในตนเป็นนิตย์ฉันใด พระราชาจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบในกาลทั้งปวงฉันนั้น”*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวงจงสมัครสมานสามัคคีในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี พร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้วัฒนาสถาพรเพื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่นในอันที่จะทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบดุจดั่งบิดรมารดา จักได้ทรงปลอดโปร่งพระราชหฤทัย ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังที่จะทรงยังราชอาณาจักรไทย ให้ร่มเย็นเป็นสุขใต้ร่มพระบารมีสืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยแห่งราชอาณาจักรไทย ตราบจิรัฏฐิติกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระสังเวชนียธรรม

นายวิศิษฐ์ อิงโพธิ์ชัย

นายวิศิษฐ์ อิงโพธิ์ชัย หรือคุณไก่ ซึ่งอาตมภาพรู้จักคุ้นเคยอย่างดียิ่ง เป็นผู้มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ทั้งต่อธุรกิจการงาน และการดำรงตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ได้อาสาปฏิบัติงานสนองกิจจานุกิจของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และพระเถรานุเถระอย่างใกล้ชิด ด้วยความเลื่อมใสศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัยต่อเนื่องยาวนานมาหลายทศวรรษ จัดเป็นชีวิตงามเพราะความดี ทั้งยังเป็นสัทธิวิหาริกในเจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช ผู้มีความกตัญญูกตเวทีอย่างสูง มุ่งสนองพระเดชพระคุณบูรพาจารย์อย่างสม่ำเสมอ เป็นบุญกิริยาที่คณะสงฆ์วัดราชบพิธได้อนุโมทนาตลอดมา ด้วยเหตุแห่งน้ำใจไมตรีอันงามบริสุทธิ์ การที่คุณไก่ละโลกนี้ไปอย่างปัจจุบันอันมิมีใครคาดคิด อุบาสก อุบาสิกาชาววัดราชบพิธจึงสลดอาลัยเป็นอันมาก

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“ปุญฺญานิ ปรโลกสฺมึ ปติฏฺฐา โหนฺติ ปาณินำ”** ความว่า *“บุญย่อมเป็นที่พึ่งของสัตว์ในโลกหน้า”* ในเมื่อผู้วายชนม์ได้บำเพ็ญบุญไว้เป็นอเนกปริยาย โดยเฉพาะได้บำเพ็ญไวยาวัจมัยกุศล ขวนขวายช่วยเหลือกิจการวัดราชบพิธเป็นเนืองนิตย์มาจนตลอดอายุขัย การจากไปครั้งนี้จึงเป็นการไปสู่เบื้องหน้าอย่างไม่ไร้ที่พึ่ง เพราะมีบุญเป็นเครื่องปลื้มใจคอยประคับประคองไว้ สุคติย่อมเป็นที่หวังได้โดยแท้

ขอกุศลจริยาที่ผู้วายชนม์บำเพ็ญ ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทาน จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นายวิศิษฐ์ อิงโพธิ์ชัย ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในอุปบัติภพ ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
๑ กันยายน ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงเวสสันดรชาดกเป็น “มหาชาติ” คือพระชาติสุดท้ายอันยิ่งใหญ่ของพระโพธิสัตว์ก่อนตรัสรู้ เพราะได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีครบถ้วนทั้ง ๑๐ ประการในพระชาตินี้ โดยเฉพาะทานบารมี ทรงสละทุกสิ่งอย่างได้ เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่กว่าในเบื้องหน้า กล่าวคือพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ อันจักช่วยรื้อขนสรรพสัตว์ให้พ้นภัยแห่งวัฏสงสาร พุทธศาสนิกชนนิยมฟังเทศน์มหาชาติเพราะเชื่อว่าได้อานิสงส์มาก อย่างไรก็ดี ผู้ฟังธรรมพึงระลึกไว้เสมอว่า พระธรรมที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงแสดงทั้งสิ้นนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อให้บุคคลเกิดความละวางจางคลายจากความโลภ ความโกรธ และความหลง หากท่านพิเคราะห์สารัตถะแห่งมหาชาติอย่างลึกซึ้ง ย่อมได้คติธรรมย้ำให้มีอุดมการณ์เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มิใช่เพื่อหวังได้มาซึ่งลาภ ยศ สรรเสริญ และสุข เพราะฉะนั้น จึงขอท่านทั้งหลายที่ได้มาฟังเทศน์มหาชาติ จงอบรมปัญญาจนบังเกิดปณิธานในการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมดุจดั่งพระเวสสันดร เป็นการเจริญกุศลคือความฉลาด อันสามารถแผ้วถางความโง่เขลาที่กีดขวางทางแห่งสติปัญญา สมเจตนารมณ์ของการแสดงธรรมและการสดับธรรมได้อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนากุศลกิจที่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ขออำนวยพรทุกท่านจงงอกงามในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นำคณะนักกีฬาทีมชาติ และเจ้าหน้าที่ซึ่งจะเดินทางไปเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชี่ยนเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ เฝ้า ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ณ ไพทีหน้าพระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันอาทิตย์ ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นักกีฬาทีมชาติไทย เจ้าหน้าที่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขอแสดงมุทิตาจิต ในการที่ท่านทั้งหลาย ได้เป็นตัวแทนของประเทศไทยไปร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชี่ยนเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งกำลังจะเริ่มขึ้นในอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้

ในโอกาสที่ท่านจะเดินทางไปเผยแผ่เกียรติภูมิของชาติไทย ด้วยการแข่งขันกีฬา อาตมภาพขอฝากพระพุทธภาษิตเป็นข้อคิด ให้ท่านถือเป็นคติประจำใจไว้ว่า **“อตฺตา หเว ชิตํ เสยฺโย”** แปลความว่า *“ชนะตนนั่นแลดีกว่า”*

นักกีฬาทุกคนกว่าจะได้เข้าร่วมอยู่ในทีมชาติ และกว่าจะได้ผ่านเข้าสู่การแข่งขันระดับนานาชาติย่อมต้องฝึกฝนซักซ้อมมาอย่างหนัก นั่นหมายความว่าทุกคนต่างก็เป็นผู้ชนะตนเองมาแล้วในระดับหนึ่ง คือเอาชนะความอ่อนแอ ความเกียจคร้าน ความไม่มีวินัย ซึ่งล้วนเกิดจากกิเลสในใจตนเอง เมื่อนักกีฬาสามารถเอาชนะตนเองได้สำเร็จ จึงสามารถก้าวออกไปชิงชัยกับนักกีฬาของชาติอื่น ๆ ได้ ดังที่ท่านกำลังจะออกไปทำหน้าที่ในอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้

การกีฬาย่อมมีชนะ มีเสมอ มีแพ้ เป็นธรรมดา เมื่อชนะก็ดีใจ เมื่อเสมอก็อาจจะเฉย ๆ เมื่อแพ้ก็เสียใจ ความรู้สึกเหล่านี้เป็นของชั่วครู่ชั่วคราว ไม่ได้อยู่กับเราไปตลอดกาล หากแต่นักกีฬาทุกคน พึงทำตนเป็นผู้ชนะอยู่ตลอดกาลด้วยการเอาชนะใจตนเอง พึงฝึกฝนให้สามารถควบคุมกำกับตนเองให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงามทั้งกาย วาจา และใจ อยู่ตลอดเวลา ขอจงมีสำนึกอยู่ทุกขณะจิตว่าเรามีธงไตรรงค์ผนึกอยู่บนอกเสื้อ ทุกคนมีหน้าที่ต้องสำแดงเกียรติยศในนามของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยการวางตนเป็นคนน่ารักน่าคบหาให้นานาชาติชื่นชมว่าคนไทยมีน้ำใจเป็นนักกีฬาอย่างแท้จริง การเอาชนะแบบนี้เท่านั้น ที่จะนำมาซึ่งสันติภาพในภูมิภาคและในโลก ครั้นเมื่อชนะใจตนเองแล้ว ก็ย่อมจะสามารถชนะใจผู้อื่น ก่อเกิดมิตรภาพความจริงใจอันจะนำมาซึ่งสันติสุขทั่วกัน สมเจตนารมณ์ของการแข่งขันกีฬาในหมู่มิตรประเทศดังเช่นกีฬาเอเชี่ยนเกมส์

อาตมภาพขออำนวยพรให้ทุกท่าน ประสบชัยชนะสมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ ขอให้ความตั้งใจอันดีงาม ความมีวินัย และความมุ่งมั่นพากเพียร จงดำรงมั่นคงอยู่ในจิตใจของทุกท่าน เพื่อจักได้ประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิตยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานในการประชุมประจำปี ๒๕๖๑
องค์กรพระธรรมทูตไทยในสหราชอาณาจักร
ณ วัดศรีรัตนาราม แมนเชสเตอร์ สหราชอาณาจักร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานองค์แห่งธรรมกถึก ผู้จักสามารถเผยแผ่ธรรมะได้อย่างมี คุณภาพไว้ ๕ ประการ ในที่นี้จักขอกล่าวถึงข้อที่ว่า **อนุปุพฺพิกถา** คือการกล่าวความไปตามลำดับ แสดงหลักธรรมตามความง่ายยากลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป และ **ปริยายทสฺสาวี** คือการชี้แจงให้เข้าใจกระจ่างในแต่ละแง่แต่ละประเด็น

พระธรรมทูตมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปทั่วสากล จึงต้องถามตนอยู่เสมอ ว่าท่านมีความสามารถในการแสดงธรรมตามความยากง่าย และสามารถชี้แจงแสดงเหตุผลในแต่ละประเด็น ทั้งโดยย่อและโดยขยายได้สมกับเป็นธรรมกถึกแล้วหรือยัง หากว่ายังไม่มี หรือมีแล้วแต่ก็ยังบกพร่องอยู่ ขอจงเร่งศึกษาอบรมให้คุณสมบัติเช่นว่านี้บังเกิดมีในตนให้ได้ พระธรรมทูตย่อมทราบดีว่าการเผยแผ่ด้วยภาษาต่างประเทศให้ชาวต่างชาติต่างศาสนาเข้าใจซาบซึ้งในพระสัทธรรมเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความเพียร และความมุ่งมั่น และทักษะอย่างสูง ถ้าท่านสามารถทำได้อย่างชำนิชำนาญโดยมิเห็นแก่อามิสและความเหนื่อยยาก ก็ย่อมจักได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ น่าอนุโมทนาสรรเสริญ

ขอให้การประชุมประจำปี ๒๕๖๑ องค์กรพระธรรมทูตไทยในสหราชอาณาจักร บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะปฏิบัติกรณียกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรม ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในพิธีประทานโล่ประกาศเกียรติคุณ
และทุนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญาซึ่งแปลว่าความรอบรู้ หน้าที่ของบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนิกชนจึงได้แก่การเล่าเรียน ให้บังเกิดความรู้ในทาง “ปริยัติธรรม” อย่างแตกฉาน กระทั่งสามารถเข้าถึง “ปฏิบัติธรรม” ที่ถูกต้อง กล่าวคือความกระจ่างในกุศลขั้นต่าง ๆ จนมีสติสัมปชัญญะระลึกรู้ลักษณะที่ถูกต้องตามความเป็นจริง จนบรรลุมรรคผลเป็น “ปฏิเวธธรรม” ได้ในที่สุด เพราะฉะนั้น การปฏิบัติธรรมซึ่งนำไปสู่การบรรลุผลเป็นปฏิเวธธรรม จะปราศจากปริยัติธรรมคือการศึกษาอบรมให้รอบรู้ในพระธรรมวินัยไปมิได้เป็นอันขาด

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และสถานศึกษาทั้งหลาย ได้ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และผู้มีกุศลเจตนาทุกฝ่าย ในการปลูกฝังอบรมให้พุทธบริษัทมีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีคุณสมบัติด้านพุทธศาสนศึกษา ทั้งหลักสูตรนักธรรม และหลักสูตรธรรมศึกษาอย่างพรั่งพร้อม นับว่าได้ทั้งผู้จัดการศึกษาและผู้อุตสาหะเล่าเรียนพระธรรมวินัย เป็นผู้ธำรงรักษาพระสัทธรรมของพระศาสดาให้ดำรงคงมั่นอยู่คู่โลกนี้ไปตราบนานเท่านาน นับเป็นบุญกิริยาที่น่าอนุโมทนายกย่อง

ขออำนวยพรให้ท่านผู้เกื้อกูลกิจการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตลอดจนผู้เรียนนักธรรมและธรรมศึกษา จงประสบความรุ่งเรืองทางปัญญา สามารถบรรลุถึงความเกษมปราศภัย ทั้งในคดีโลกและคดีธรรม โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์จึงขอตั้งกัลยาณจิต ร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงความโสมนัสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษามาโดยสวัสดีนับถึงบัดนี้ได้ ๘๖ พรรษาบริบูรณ์

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงต่อปวงพสกนิกร ทรงปฏิบัติบำเพ็ญพระองค์ประดุจ “แม่ของแผ่นดิน” ด้วยน้ำพระราชหฤทัยใสสะอาด ทรงมุ่งหวังประโยชน์สุขของทวยราษฎร์เป็นที่ตั้ง จึงเสด็จพระราชดำเนินไปยังความสวัสดีแก่ทุกชีวิต ทั่วทุกสารทิศในราชอาณาจักร ทรงแผ่พระบารมี เป็นที่พึ่งพำนักของผู้ตกทุกข์ได้ยาก สมดั่งที่เคยมีพระราชปรารภถึงพระราชสมัญญา “แม่” ซึ่งประชาชนน้อมถวาย ว่า **“คำว่าแม่นี่เป็นคำที่ศักดิ์สิทธิ์สูงส่งที่สุด การที่ใครเรียกคนคนหนึ่งว่าแม่ บุคคลที่ถูกเรียกจะต้องคิด และสำนึกในเกียรติยศอันนี้ และทำหน้าที่ให้ดีที่สุด”**

ทางราชการได้กำหนดให้วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคมของทุกปีเป็น “วันแม่แห่งชาติ” จึงขอให้ผู้เป็น “แม่” ทุกคน จงตระหนักถึงเกียรติยศและหน้าที่ของความเป็นมารดา เพื่อจักได้ทำหน้าที่แม่ให้ดีที่สุด ให้สมดังพระราชปรารภข้างต้นอันจักอำนวยผลให้บุตรของตน ๆ เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ และเติบใหญ่เป็นพลเมืองดีสามารถนำพาราชอาณาจักรไทยให้รุ่งเรืองไพบูลย์ ในขณะเดียวกัน ก็ขอให้ผู้เป็น “ลูก” ทุกคน จงครองตนอยู่ในศีลธรรมจรรยา ไม่ประพฤติการอันละเมิดพระราชกำหนดกฎหมาย นำพาความเสียหายมาสู่วงศ์สกุลและสังคม ซึ่งอาจทำให้มารดาต้องเดือดร้อนระทมใจ ขอจงเป็นลูกผู้มีความกตัญญูกตเวทีอย่างสูงต่อแม่ อันนับเป็นมงคลยอดชีวิตแก่ผู้สามารถประพฤติเช่นนั้นได้ทุกคน

ณ อุดมมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา อาตมภาพขออัญเชิญพระพุทธภาษิตมากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า **“พฺรหฺมาติ มาตาปิตโร”** แปลความว่า *“มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร”*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎรทั้งปวงจงสามัคคีร่วมใจกัน ในอันที่จะประพฤติตนเป็นลูกที่ดีเพื่อ “แม่แห่งชาติ” จักได้ทรงพระเกษมสำราญทรงเบาพระราชหฤทัยว่าลูกไทยของพระองค์ ล้วนมีสติสำนึกรู้อยู่ในคุณธรรม พร้อมเป็นกำลังของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยเสด็จสถิตเป็นกำลังพระราชหฤทัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นมิ่งขวัญของอาณาประชาราษฎร ตราบกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระสังเวชนียธรรม

พระครูวิมลสมณวัตร (อคฺคธมฺโม)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระพุทธานุศาสนีแสดงคุณสมบัติของสมณะในพระพุทธศาสนาไว้ ว่า **สมณีธ อรณา โลเก.** ความว่า *สมณะในศาสนานี้ ไม่เป็นข้าศึกในโลก.*

พระครูวิมลสมณวัตร (เพี้ยน อคฺคธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยสมณวัตรเกื้อกูลมหาชนทั่วไป ได้อนุเคราะห์สั่งสอนศิษยานุศิษย์ให้ตั้งมั่นในธรรมจริยา และเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์ความเจริญวัฒนามาสู่วัดเกริ่นกฐิน ตลอดจนชุมชนใกล้เคียง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลแก่สหธรรมิก ได้ไปร่วมในกุศลกิจซึ่งคณะสงฆ์จัดขึ้นอยู่เสมอ รวมถึงที่วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามด้วย ความเป็นกัลยาณมิตรเผื่อแผ่ไปยังทุกรูปทุกคน มิเป็นข้าศึกของใคร ๆ ในโลกเช่นนี้ ต้องตรงกับพระพุทธภาษิตที่อัญเชิญมาข้างต้น จึงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาและพระกรุณาจากพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ และเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่ว

ขอกุศลธรรมที่ท่านพระครูได้กอปรไว้ด้วยดี กับทั้งกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลวิมลสุขแด่ พระครูวิมลสมณวัตร (อคฺคธมฺโม) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประเนื่องในวันศาสนศึกษา ปีที่ ๒๘ และวันบูรพาจารย์
สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เพื่อความรู้แจ้งในสัจธรรมอันเป็นหนทางดับทุกข์ ดังนั้น การศึกษาอบรมเจริญปัญญาจึงเป็นกิจของพระภิกษุสามเณรทุกรูป ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานพระบรมพุทโธวาทเตือนภิกษุเรื่องการเจริญปัญญา ไว้ว่า

โยคา เว ชายตี ภูริ อโยคา ภูริสงฺขโย
เอตं เทฺวธา ปถं ญตฺวา ภวาย วิภวาย จ
ตถตฺตานํ นิเวเสยฺย ยถา ภูริ ปวฑฺฒติ.

แปลความว่า *“ปัญญาย่อมเกิดเพราะการประกอบแล, ความสิ้นไปแห่งปัญญาเพราะการไม่ประกอบ, บัณฑิตรู้ทาง ๒ แพร่งแห่งความเจริญและความเสื่อมนั่นแล้ว พึงตั้งตนไว้โดยประการที่ปัญญาจะเจริญขึ้นได้.”*

สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ได้อุตสาหะจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหมั่นเพียรประกอบ เพื่อความถึงพร้อมด้วยปัญญาในอันที่จะเข้าถึงสัจธรรมตามที่พระศาสดาทรงสั่งสอนไว้ นับเป็นที่น่าอนุโมทนายกย่องอย่างยิ่ง จึงขออำนวยพรให้สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม จงเจริญมั่นคงสถาพร สามารถทำหน้าที่สืบอายุพระบวรพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่โลกนี้สืบไป ตราบนิจนิรันดร.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

นางปิยวรรณ วีรวรรณ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนเรื่องความไม่ประมาท ปรากฏความในทุติยอัปปมาทสูตร ว่า

อปฺปมาทำ ปสสนฺติ ปุญฺญกิริยาสุ ปณฺฑิตา
อปฺปมตฺโต อุโภ อตฺเถ อธิคฺคณฺหาติ ปณฺฑิโต
ทิฏฺเฐ ธมฺเม จ โย อตฺโถ โย จตฺโถ สมฺปรายิโก
อตฺถาภิสมยา ธีโร ปณฺฑิโตติ ปวุจฺจตีติ ฯ

แปลความว่า *“บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทในบุญกิริยาทั้งหลาย บัณฑิตผู้ไม่ประมาทย่อมยึดไว้ได้ซึ่งประโยชน์ทั้ง ๒ คือประโยชน์ภพนี้และประโยชน์ภพหน้า เพราะยึดไว้ได้ซึ่งประโยชน์ ผู้มีปัญญาจึงได้นามว่าบัณฑิต”*

นางปิยวรรณ วีรวรรณ ประธานปิยธรรมมูลนิธิ ผู้บุกเบิกสร้างวัดป่าภูก้อน อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี เป็นอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ได้กอปรบุญกิริยาไว้เป็นอเนกปริยาย โดยเฉพาะการบำเพ็ญวัตถุทาน ธรรมทาน วิทยาทาน และอภัยทาน สงเคราะห์เพื่อนมนุษย์รวมถึงสรรพสัตว์รอบอาณาบริเวณวัดป่าภูก้อน นับว่าเป็นผู้สร้างสรรค์ประโยชน์ไว้เป็นอันมาก ย่อมได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตาผู้สำเร็จประโยชน์ในภพนี้และภพหน้า ต้องตามพระพุทธานุศาสนีดังเชิญมาข้างต้นนี้ทุกประการ

ขอกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวงจงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นางปิยวรรณ วีรวรรณ ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในการประทานโล่ประกาศเกียรติคุณ และทุน แก่สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วันพุธ ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคุณ แม่กองธรรมสนามหลวง ท่านเจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุ ท่านเจ้าสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ท่านพระเถรานุเถระ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มามอบโล่ประกาศเกียรติคุณ และทุนแก่สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ ในวันนี้ ขออนุโมทนาชื่นชมทุกท่านที่ช่วยกันดำเนินภารกิจนี้ด้วยดี อันนับเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาและสนองพระราโชบายของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐในฐานะพระราชูปถัมภก แห่งการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่ง “ปัญญา” ซึ่งแปลว่าความรอบรู้ หน้าที่ของบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนิกชนจึงได้แก่การเล่าเรียน ให้บังเกิดความรู้ในทาง “ปริยัติธรรม” อย่างแตกฉาน กระทั่งสามารถเข้าถึง “ปฏิบัติธรรม” ที่ถูกต้อง กล่าวคือความกระจ่างในกุศลขั้นต่าง ๆ จนมีสติสัมปชัญญะระลึกรู้ลักษณะที่ถูกต้องตามความเป็นจริง สามารถบรรลุมรรคผลเป็น “ปฏิเวธธรรม” ได้ในที่สุด เพราะฉะนั้น การปฏิบัติธรรมซึ่งนำไปสู่การบรรลุผลเป็นปฏิเวธธรรมจะปราศจากปริยัติธรรมคือการศึกษาอบรมให้รอบรู้ในพระธรรมวินัยไปมิได้เลย

การที่ท่านได้ร่วมกันปลูกฝังอบรมให้พุทธบริษัท มีคุณสมบัติด้านพุทธศาสนศึกษา ทั้งหลักสูตรนักธรรมและหลักสูตรธรรมศึกษาอย่างพรั่งพร้อม นับว่าได้ทั้งผู้จัดการศึกษาและผู้อุตสาหะเล่าเรียน เป็นผู้ธำรงรักษาพระพุทธศาสนาด้วยการกระทำ นับเป็นบุญกิริยาที่น่าอนุโมทนายกย่องอย่างยิ่ง

ในนามคณะสงฆ์ ผมขอกล่าวต่อบรรดาสหธรรมิกทุกรูป ทั้งที่อยู่ ณ ที่นี้ และที่ได้ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์ไทยในทุกหนทุกแห่งว่า ขอให้ท่านเล่าเรียนพระธรรมวินัยในหลักสูตรนักธรรม จนสำเร็จเป็นนักธรรมเอกทุกรูป เพื่อให้คณะสงฆ์เป็นปึกแผ่นมั่นคงด้วยสีลสามัญญตา และทิฐิสามัญญตา เพราะความคลอนแคลนที่เกิดขึ้นนั้น เพราะมีผู้บวชเล่น แต่ไม่บวชเรียน ทั้งๆ ที่หน้าที่ของบรรพชิตคือการศึกษาเล่าเรียน พระสังฆาธิการผู้ปกครองต้องกำชับกวดขันให้บรรพชิตในปกครองของท่านประพฤติตนเป็น “สาวก” คือเป็นผู้ฟังพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ให้ถึงพร้อมด้วยหลักไตรสิกขา อย่างสมกับการเป็นผู้ “บวชเรียน”

ในขณะเดียวกัน อาตมภาพขอเชิญชวนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนนำพาสมาชิกในหน่วยงานของท่านมาศึกษาพระธรรมตามหลักสูตรธรรมศึกษา เพื่อพลเมืองไทยจักได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้ และสามารถปฏิบัติธรรมได้ถูกต้องตามหลักธรรม สมความเป็นพุทธศาสนิกชนกันทุกคน

ขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงประสบความรุ่งเรืองทางปัญญาสามารถบรรลุถึงความเกษมสวัสดี ทั้งในคดีโลกและคดีธรรม โดยทั่วกัน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ความเบียดเบียน และการรุกรานสิทธิเสรีภาพของกันและกัน อันเป็นอุปสรรคกีดขวางความเจริญก้าวหน้าของสังคมทุกระดับ ล้วนเกิดจากความไม่มีวินัยของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ทั้งสิ้น บุคคลผู้เจริญแล้วจำเป็นต้องมีวินัยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตก่อน เพื่อคอยกำกับพฤติกรรมของตนเองทุกขณะ ด้วยเหตุที่ “วินัย” คือระเบียบแบบแผนสำหรับฝึกฝนควบคุมความประพฤติบุคคลให้มีชีวิตที่ดีงาม และเป็นเครื่องควบคุมหมู่ชนให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย เด็กและเยาวชนจึงจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังอบรมให้มีวินัยนับแต่วัยเยาว์ เมื่อเติบใหญ่จักได้เป็นพลเมืองที่ไม่ก่อปัญหาสังคม อย่าเป็นคนไร้วินัยดังที่อดีตเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ใหญ่อยู่ในทุกวันนี้จำนวนไม่น้อยกำลังเป็นอยู่ เด็กและเยาวชนรวมถึงผู้ใหญ่ที่ฝึกตนให้เรียบร้อยในระเบียบวินัย ย่อมได้รับมงคลอยู่ตลอดเวลา สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า **วินโย จ สุสิกฺขิโต** *ความมีวินัยที่ศึกษาดีแล้ว เป็นมงคลอันสูงสุด*

ขออนุโมทนาความดีที่เด็กและเยาวชนได้บำเพ็ญ รวมทั้งกุศลของผู้ทำประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระอัฐมรามาธิบดินทร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงราชย์นับแต่ทรงพระเยาว์ทั้งสองพระองค์ โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านมีสรรพกำลังพรั่งพร้อมในการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนวิธีที่ทำให้บุคคลได้ชื่อว่าเป็นคนฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาและก้าวข้ามพ้นอุปสรรคทั้งหลายได้ด้วย “ปัญญา” บุคคลใดมีปัญญาอย่างถูกต้องแล้ว ย่อมเอาชนะความทุกข์ได้ทุกกรณี แต่ความเป็นผู้มีปัญญาจะเกิดขึ้นอย่างเลื่อนลอยไร้เหตุผลไม่ได้ จะเกิดขึ้นจากการเรียกร้องขอจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรืออ้อนวอนขอจากบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ไม่ได้ ปัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยเหตุที่ได้อบรมบ่มเพาะให้เจริญขึ้นในตนเอง คุณสมบัติแรกที่จะต้องมี เสมือนดั่งการก้าวข้ามธรณีประตูเข้าไปสู่กระบวนการอบรมให้ความรอบรู้บังเกิดมีในตน ต้องเริ่มที่การมี “ศรัทธา” แปลว่า ความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่ดีงามที่มีเหตุและผล ไม่ใช่เชื่ออย่างงมงายโดยปราศจากการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เป็นเบื้องต้นก่อน

เด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญที่จะพาบ้านเมืองไทยให้รุ่งเรืองสืบไป จึงขอให้ผู้ใหญ่เร่งปลูกฝังและสร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้หนักแน่นในคุณธรรมข้อศรัทธา โดยเฉพาะศรัทธาในเหตุผลที่ถูกต้องตรงทิศทางอันสร้างสรรค์ และขอให้เด็กๆ จงถือหลักเกณฑ์ตัดสินว่าสิ่งใดควรจะเชื่อ หรือสิ่งใดไม่ควรจะเชื่อไว้ ๓ ประการ กล่าวคือ ๑. ให้พิจารณาด้วยสติปัญญาให้เห็นแจ้งประจักษ์ด้วยตนเองก่อน ๒. ให้อาศัยความเห็นของปราชญ์ผู้รู้ รวมทั้งบิดามารดา ครูอาจารย์เข้าประกอบด้วย และประการสำคัญที่สุดคือ ๓. ให้คำนึงถึงผลของการปฏิบัติว่าจะเกิดคุณหรือโทษ ถ้าเกิดผลไม่ดีก็ควรละเสีย ถ้าเกิดผลดีก็ควรปฏิบัติต่อไป

ขอให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีกำลังใจที่จะอบรมพัฒนาตนเอง ด้วยศรัทธาในคุณความดีนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอจงรักษาคุณลักษณะความเป็นผู้มีเหตุผลที่ถูกต้อง เพื่ออนาคตของตนเอง และสังคมไทยของเราทุกคน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระโอวาท

ประทานในพิธีเปิดงานเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมกับทุกภาคส่วนจัดงานมหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

เนื่องโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา ในวาระนี้ ท่านทั้งหลายมาพร้อมเพรียงกัน เพื่อฉลองพระมหากรุณาธิคุณ ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้วยการบำเพ็ญคุณงามความดี นับเป็นที่น่าชื่นชมสรรเสริญอย่างยิ่ง เราทั้งหลายต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า สมเด็จพระบรมราชินีนาถพระองค์นั้นทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่น ในอันที่จะอำนวยประโยชน์สุขให้บังเกิดแก่ประเทศชาติและประชาชน เพราะฉะนั้น การใดที่เป็นความดีงาม เป็นการอบรมขัดเกลาให้พลเมืองตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม การนั้นย่อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณของพระองค์ ได้สมพระราชปรารถนาอย่างแท้จริง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงเวสสันดรชาดกเป็น “มหาชาติ” คือพระชาติสุดท้ายอันยิ่งใหญ่ของพระโพธิสัตว์ก่อนตรัสรู้ เพราะได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีครบถ้วนทั้ง ๑๐ ประการ โดยเฉพาะทานบารมี พระองค์ทรงสละทุกสิ่งอย่างได้ เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่กว่าในเบื้องหน้า กล่าวคือพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ อันจักช่วยรื้อขนสรรพสัตว์ให้พ้นภัยแห่งวัฏสงสาร พุทธศาสนิกชนนิยมฟังเทศน์มหาชาติเพราะเชื่อกันว่าจะได้อานิสงส์มาก อย่างไรก็ดี ผู้ฟังธรรมพึงระลึกไว้เสมอว่า พระธรรมที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงแสดงทั้งสิ้นนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อให้บุคคลเกิดความละวางจางคลายจากความโลภ ความโกรธ และความหลง หากท่านพิเคราะห์สารัตถะแห่งมหาชาติอย่างลึกซึ้ง ย่อมได้คติธรรมย้ำให้มีอุดมการณ์เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มิใช่เพื่อหวังได้มาซึ่งลาภ ยศ สรรเสริญ และสุข เพราะฉะนั้น จึงขอท่านทั้งหลายที่ได้มาฟังเทศน์มหาชาติ จงอบรมปัญญาจนบังเกิดปณิธานในการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมดุจดั่งพระเวสสันดร เป็นการเจริญกุศลคือความฉลาด อันสามารถแผ้วถางความโง่เขลา ที่กีดขวางทางแห่งสติปัญญา สมเจตนารมณ์ของการแสดงธรรมและการสดับธรรมได้อย่างแท้จริง

อาตมภาพขอเปิดงานเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ณ บัดนี้ ขอให้การจัดกิจกรรม บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรทุกท่านจงงอกงามในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

รองศาสตราจารย์วนิดา นิโลดม

รองศาสตราจารย์วนิดา นิโลดม เป็นอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีอัธยาศัยในกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง เป็นการสืบทอดวิถีการบำเพ็ญบุญของคุณหญิงวรรณาวรวิทย์พิศาล ผู้เป็นมารดา ซึ่งมีศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง จนปลูกฝังเป็นอุปนิสัยรักการบำเพ็ญบุญกุศลมาจนตลอดชีวิตของอาจารย์ โดยเฉพาะการอุปัฏฐากบำรุงพระภิกษุสงฆ์ในพระบวรพุทธศาสนา ดังที่ได้ปวารณาตนเป็นผู้อุปัฏฐากของเจ้าประคุณ สมเด็จพุทธปาพจนบดี (จินฺตากรเถร) เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ยุคที่ ๕ ผู้บุกเบิกก่อสร้างวัดเขาไกรลาศ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตลอดจนพระเถรานุเถระที่พำนัก ณ วัดเขาไกรลาศ

ผู้วายชนม์จึงเป็นอุบาสิกาคนหนึ่งของวัดเขาไกรลาศ ผู้เป็นตัวอย่างของความมีศรัทธาในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และคอยเกื้อกูลประโยชน์ต่อพระสงฆ์ตลอดจนมหาชนทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ สมนัยแห่งพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **สพฺเพสํ สหิโต โหติ สทฺธมฺเม สุปติฏฺฐิโต** ความว่า *“ผู้ตั้งมั่นในสัทธรรม เป็นผู้เกื้อกูลแก่คนทั้งปวง”* ทุกประการ

ขอกุศลสมบัติที่ผู้วายชนม์ได้สั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจทั้งปวงที่ญาติมิตรและศิษย์บำเพ็ญอุทิศถึง จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ **รองศาสตราจารย์วนิดา นิโลดม** ผู้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ กันยายน ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีประทานประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๖๑
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ, ท่านเจ้าอาวาส, ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๒ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ เป็นเครื่องหมายแห่งพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ และอัครศาสนูปถัมภก ควรที่ท่านเจ้าอาวาส ตลอดจนชาววัดทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศนี้ จักได้ถวายอนุโมทนาและถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ขอเน้นย้ำต่อท่านพระสังฆาธิการและเจ้าอาวาสทั้งหลายเหมือนเช่นที่เคยกล่าวไว้ในพิธีเช่นนี้ทุกครั้ง ถึงพระราโชบายที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะสงฆ์ ว่า “พัฒนาความรู้และคุณภาพพระสงฆ์ให้เป็นหลักทางใจของประชาชนให้พระมีความสำนึกและเป็นประโยชน์ในสังคมไทย”

คุณภาพของพระสงฆ์จะมีขึ้นได้ ก็ด้วยเหตุที่ “วัด” ซึ่งเป็นอารามที่พำนักของพระภิกษุสามเณร มีการบริหารจัดการที่ดี การบริหารจัดการที่กล่าวนั้น อาจจำแนกได้เป็นสองส่วน กล่าวคือ การบริหารจัดการด้านวัตถุธรรม ๑ และการบริหารจัดการด้านศาสนธรรม ๑

เมื่อท่านเจ้าอาวาสได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาไปแล้ว ย่อมได้ชื่อว่าวัดกำลังจะเป็นวัดที่สมบูรณ์แบบตามพระพุทธบัญญัติ การสร้างอุโบสถของวัดท่านให้ถูกต้องตามพระวินัย และเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ก็คงจะเป็นเป้าหมายหนึ่งในทางวัตถุธรรม ที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ในณะเดียวกัน ขอท่านทั้งหลายโปรดอย่าลืมว่า วัตถุธรรม เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลา อาคารต่าง ๆ สร้างไว้เพื่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติศาสนกิจตามพระธรรมวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาอบรม ธำรงรักษา และเผยแผ่ศาสนธรรมให้แก่ทั้งบรรพชิตในปกครอง และฆราวาสญาติโยม จึงขอกระตุ้นเตือนให้ทุกวัดจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมตามกำลังความสามารถและสนับสนุนให้บรรพชิตในวัด และคฤหัสถ์ในชุมชน มาศึกษาพระธรรมกันโดยถ้วนหน้า

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านพระสังฆาธิการและเจ้าอาวาสทุกรูป จักมีปณิธานร่วมกันกับคณะสงฆ์ในอันที่จะสนองพระราโชบายนี้ ด้วยการพัฒนาคุณภาพพระสงฆ์ ให้หนักแน่นมั่นคงยิ่งขึ้นในพระธรรมวินัย ขอเจ้าอาวาสอย่าละเลยการปฏิบัติตามจริยาของเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบรรพชิตและคฤหัสถ์ในอาณัติให้สมัครสมานสามัคคี และครองตนอยู่ในพระธรรมวินัย กติกา และกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด พร้อมกันนั้นก็ให้รู้จักขวนขวายในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้ทั้งตัวท่านเองและผู้อยู่ในปกครองทุกรูปทุกคน เป็นผู้มีปัญญารอบรู้ในพระธรรมอย่างแตกฉาน อันนับเป็นการสืบอายุพระศาสนา เท่ากับว่าท่านมีความสามารถสร้างวัดให้เป็นวัด ที่งดงามทั้งวัตถุธรรมและศาสนธรรมได้อย่างแท้จริง

ถ้าทุกท่านทำได้เช่นนี้ ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายย่อมบังเกิดขึ้น วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตลอดจนคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาโดยส่วนรวมก็จักสถิตสถาพรอยู่ท่ามกลางศรัทธาปสาทะของชาวโลกสืบไป ตลอดกาลนาน

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีทอดผ้าป่าสมทบโครงการก่อสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม
สำนักศาสนศึกษาวัดผ่องพลอยวิริยาราม เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคุณประธานกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดผ่องพลอยวิริยาราม ท่านผู้อำนวยการ ท่านพระเถรานุเถระ เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้ร่วมพิธีทอดผ้าป่าสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม ในวันนี้ ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้สนับสนุนกิจการของโรงเรียนทุกท่าน

การอุปถัมภ์การเรียนการสอนพระปริยัติธรรม ให้มีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป คือการรักษาพระศาสนา ให้อยู่คู่โลกสืบไปตลอดกาลนานและเป็นการสนับสนุนให้บรรพชิตในพระพุทธศาสนา ได้ทำหน้าที่ตามที่พระพุทธองค์ทรงกำหนด กล่าวคือการหมุนกงล้อพระธรรม ให้แพร่หลายกว้างขวางยังประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนตลอดกาลนาน เมื่อพระภิกษุสามเณรเป็นผู้มีปัญญารอบรู้ในพระธรรมก็ย่อมสามารถอนุเคราะห์ฆราวาสญาติโยม ให้มีปัญญารอบรู้เข้าถึงพระธรรมได้อย่างถูกต้อง ครั้นเมื่อคนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้อยู่ในธรรม ความสงบสุขสันติ ก็ย่อมบังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษา ผู้ได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธแต่ไม่ศึกษา ก็ยังไม่ใช่ชาวพุทธที่แท้ การศึกษาทางพระพุทธศาสนามีสามอย่าง เรียกว่า “ไตรสิกขา” ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ชาวพุทธมีหน้าที่ศึกษาอบรมให้ถึงพร้อมด้วยศีล มีความประพฤติกายวาจาที่สุจริตเรียบร้อย ถึงพร้อมด้วยสมาธิ มีความตั้งมั่นแห่งจิต จดจ่อต่ออารมณ์ที่เป็นฝ่ายกุศลอย่างแน่วแน่สม่ำเสมอและถึงพร้อมด้วยปัญญา มีความรอบรู้ในเหตุและผล หยั่งเห็นความเป็นจริงของธรรมะได้อย่างถูกต้อง

ท่านทั้งหลายมาช่วยกันสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา จึงเป็นที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง ขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี่ เจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระโอวาท

ประทานเนื่องในวาระ ๑๒๒ ปีแห่งการสถาปนากรมป่าไม้

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในโอกาสที่ท่านทั้งหลายได้มาบำเพ็ญกุศลเนื่องในวาระ ๑๒๒ ปี แห่งการสถาปนากรมป่าไม้ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในหน่วยราชการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้น นับได้ว่าเป็นผู้มีเกียรติยศศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการ จึงขอให้ท่านจงตระหนักอยู่เสมอว่างานที่ทำนี้ ล้วนมีเป้าหมายเพื่อความเจริญมั่นคงของสังคมส่วนรวม เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ประโยชน์ที่ว่านั้นก็คือความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่พึ่งพาอาศัยของสรรพชีวิต ไม่เพียงเฉพาะในเมืองไทย แต่รวมถึงประโยชน์ใหญ่ร่วมกันในระดับโลกอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นย้ำให้คนไทยทุกคนทำหน้าที่ของตน ๆ ด้วยอุดมการณ์ “ปิดทองหลังพระ” งานของกรมป่าไม้ มีทั้งงานที่เป็นทองหน้าพระ และงานที่เป็นทองหลังพระ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการปิดทองหลังพระเพราะการพิทักษ์รักษาดูแลทรัพยากรป่าไม้ มักเป็นงานที่ผู้คนทั่วไปไม่ค่อยเห็นว่าจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวันของเขา จึงอาจถูกมองข้ามละเลยทอดทิ้งไป ทำให้บุคลากรของกรมป่าไม้จำนวนไม่น้อยที่เกิดความท้อแท้ หรือขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน จนรู้สึกว่าถูกปล่อยให้ตกอยู่ในความยากลำบาก

อาตมภาพจึงขอเน้นย้ำอุดมการณ์ปิดทองหลังพระ ให้เพิ่มพูนทวีขึ้นในจิตใจของทุกท่าน ขอจงแน่ใจว่า การทำดีแม้ไม่มีใครเห็น ความดีก็ย่อมสำเร็จโดยสมบูรณ์แล้ว ในขณะเดียวกัน ความชั่วที่ถูกกระทำลงแม้ไม่มีใครรู้เห็น ความชั่วก็ย่อมสำเร็จโดยสมบูรณ์แล้วเช่นเดียวกัน บุคคลผู้มีความมั่นใจดังนี้ ย่อมพร้อมพลีตน สามารถเสียสละความสุขสบาย หรือแม้แต่สละชีวิตได้ เพื่อรักษาความถูกต้องชอบธรรม

ขอทุกท่านจงมั่นใจพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า **“กลฺยาณการี กลฺยาณํ ปาปการี จ ปาปกํ”** แปลความว่า *“ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”* จนบังเกิดเป็นศรัทธาแน่วแน่ในหลักของการกระทำ อุปมาดั่งหว่านถั่วได้ถั่ว หว่านงาได้งา หว่านถั่วจะงอกเป็นงา หรือหว่านงาจะงอกเป็นถั่วไม่ได้ บุคคลหว่านพืชเช่นไร ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ความศรัทธาในหลักกรรม จักเป็นเครื่องกำกับจิตใจ ให้มุ่งมั่นทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไปอย่างซื่อสัตย์สุจริตด้วยอุดมการณ์อันหนักแน่นมั่นคงเสมอ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระบารมีธรรมแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดดลบันดาลให้กรมป่าไม้ เจริญวัฒนาสถาพร และโปรดอภิบาลรักษาให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมความปรารถนาอันดีงามทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ กันยายน ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ พระลานพระราชวังดุสิต
วันอังคาร ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑

ท่านพระเถรานุเถระ เจริญพร ท่านผู้แทนพระองค์และท่านสาธุชนทุกท่าน

เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจมหามงคลอีกวาระหนึ่ง ขอทุกท่านจงตั้งจิตประมวลพลังความดีงามนี้ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร กับทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชทานพระราโชวาทไว้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนทำงานว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง”

ความข้อนี้สอดคล้องกับพระจริยาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้อ “โลกัตถจริยา” ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมหาชน ซึ่งได้แก่การประกาศธรรมที่จะนำประโยชน์มาสู่ผู้ปฏิบัติ เพื่อในปัจจุบันและในอนาคต

ขอให้ท่านทั้งหลายตรึกตรองดูเถิดว่า “บุคคลสำคัญของโลก” ผู้มีนามจารึกในประวัติศาสตร์ หรือบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น “วีรบุรุษ-วีรสตรี” เป็นที่สรรเสริญยกย่องล่วงกาลผ่านมานานนับศตวรรษ ล้วนเป็นผู้พลีอุทิศตนเพื่อผู้อื่นทั้งสิ้น ผู้ประกอบคุณประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตน กระทั่งชีวิตก็พลีได้เพื่อรักษาความถูกต้องดีงาม ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ครองจริยาพระโพธิสัตว์ตามหลักพระพุทธศาสนา

แม้ในหลาย ๆ ครั้งจะเป็นภารกิจอย่างปิดทองหลังพระ แต่ขอจงภาคภูมิใจว่าทุกการงานที่ทำไปด้วยความสุจริต มุ่งประโยชน์สุขของผู้อื่นเป็นสำคัญ ความดีย่อมสำเร็จเป็นความดีแล้ว ดุจดังเช่นการปฏิบัติงานสนองพระเดชพระคุณเบื้องหลังการทรงงานของสมเด็จพระปิยมหาราช ในคราววิกฤตการณ์ รศ.๑๑๒ ซึ่งปรากฏว่ามีพระบรมวงศ์บางพระองค์ทรงเป็นแรงสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายหน้าหรือฝ่ายใน เช่น สมเด็จเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ กรมหลวงศรีรัตนโกสินทร เป็นต้น ก็ทรงงานอยู่เบื้องหลัง ยังทรงสามารถช่วยให้พระราชกรณียกิจในรัชกาลที่ ๕ ลุล่วงได้ จึงขอคนไทยไม่ว่าชายหรือหญิง จงละความเห็นแก่ตัว พร้อมเร่งเพิ่มพูนความเสียสละ อุทิศกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทย แม้มีปัญหาและอุปสรรคมากีดขวางการบำเพ็ญตนเช่นนั้น ก็ขออย่าได้ย่อท้อ เพื่อรักษาคุณสมบัติของ “จิตอาสา” ให้มั่นคงสถาพรอยู่ในอุดมการณ์ชีวิตของทุกคน เพื่อให้ปัญหาและอุปสรรคของบ้านเมืองผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

โอกาสนี้ ขอทุกท่านจงอธิษฐานในใจ ว่านับแต่นาทีนี้ จะดำเนินชีวิตด้วยความเสียสละ จะบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์อยู่ทุกขณะ พร้อมแผ่เมตตาเป็นกระแสแห่งความเยือกเย็นออกไปอย่างไม่มีประมาณ แล้วร่วมกันบำเพ็ญจิตภาวนาจนบังเกิดความสบายใจ สัก ๕ นาที ณ บัดนี้.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในการประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒๙ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
ณ เมืองนาริตะ ประเทศญี่ปุ่น
๖ - ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

ท่านประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ท่านสหธรรมิก และสาธุชนทุกท่าน

ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนไทย ขออนุโมทนาและแผ่ไมตรีจิตไปยังทุกท่านที่ได้มาร่วมประชุมองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ครั้งที่ ๒๙ ณ เมืองนาริตะ ประเทศญี่ปุ่น ในวาระนี้

สายสัมพันธ์อันดีแห่งพุทธศาสนิกชนทั่วโลก รวมตลอดถึงพลโลกทุกศาสนา ไม่อาจบังเกิดมีขึ้นได้ หากปราศจากคุณธรรมของมนุษยชาติที่มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ที่เรียกว่าเมตตาธรรม แต่การที่เมตตาอันเป็น ความฉ่ำเย็นในจิตใจจะเกิดขึ้นได้นั้น บุคคลต้องสั่งสม “ขันติธรรม” ให้เพิ่มพูนขึ้นดั่งปราการเครื่องกั้นจิตเสียก่อน การอยู่ในสังคมไม่ว่าระดับใด ย่อมมีการวิวาท ขัดข้อง ขุ่นเคืองกันเป็นเรื่องปรกติ แต่การจะระงับมิให้ไฟโทสะเพียงเล็กน้อยนั้นลุกลามบานปลาย ถึงกับขยายวงไปเป็นไฟสงครามได้นั้น หน่วยสังคมเล็ก ๆ เช่น ครอบครัวและชุมชนต้องเริ่มปลูกฝังให้สมาชิกมีความอดทนอดกลั้นที่จะรับฟังความแตกต่างที่อาจไม่ลงรอยกับทิฐิมานะของตนเป็นพื้นฐาน เพื่อสกัดมิให้ความไม่พึงใจเพียงเล็กน้อย ขยายอานุภาพขึ้นเป็นความอาฆาตพยาบาทระหว่างบุคคลไปจนถึงระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงประทานพระพุทธานุศาสนีไว้ว่า *“ความอดทนย่อมตัดรากแห่งบาปทั้งสิ้น, ผู้มีขันติชื่อว่าย่อมขุดรากแห่งความติเตียน และการทะเลาะกันได้”*

ขอพุทธบริษัทจงร่วมน้ำจิตเป็นสมานฉันท์ ช่วยกันนำพาโลกนี้ให้ร่มเย็นด้วยสันติสุข ตราบถึงที่สุดแห่งสังสารวัฏ อันเป็นกิจของชาวพุทธทุกผู้ทุกนาม ขอให้การประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒๙ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้สหธรรมิกตลอดจนสาธุชนทั้งหลาย จงงอกงามไพบูลย์ในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ กันยายน ๒๕๖๑

Message of Felicitations

By His Holiness Somdet Phra Ariyavongsagatayana
The Supreme Patriarch of the Kingdom of Thailand
For The 29th WFB General Conference at Narita, Japan
6th – 10th November B.E. 2561 (2018)

President of the World Fellowship of Buddhists,
Venerable Monks and Honorable Guests,

On behalf of the Thai Sangha and Buddhists, I would like to express my felicitations to all of you who have assembled here at this 29th WFB General Conference, in Narita, Japan.

The amicable bond between Buddhists from all over the world, which extends also to members of all other religions, may not exist without a particular virtue present in those who wish for happiness and prosperity of others. This virtue is known as loving kindness (Metta). However, before loving kindness can arise in one's heart, bringing about soothing calmness, the person has to practice patience (Kanti), which acts as a fortress that protects the mind. Being a member of a society, no matter what circle one moves in, will inevitably involve common disagreement, argument or annoyance. Once the fire of anger is lit, it is paramount that a spark does not spread to become the raging inferno of war. In this regard, basic social units, such as families and local communities, play an important role in instilling patience and tolerance as fundamental virtues of their members, so that they may be able to tolerate opinions which are not compatible with their own. This prevents a minor discontent from growing and hardening into hostility, either between individuals or between nations. Accordingly, the Buddha graciously taught us that "tolerance shall cut the very root of all impurities; those who have patience thus are able to uproot the cause for reproach and disagreement."

May all Buddhists bond together in harmony of the mind, leading the world towards peacefulness and happiness, and may peacefulness and happiness last until the end of samsara, where the duties of every Buddhist finish. May the 29th WFB General Conference successfully achieve all its goals. I give my blessing to you all that you may flourish within the dharma of the Buddha.

Wat Rajabopit
18th September B.E. 2561 (2018)

พระโอวาท

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย
สมเด็จมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
ณ โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านคณบดี คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันมหิดล ในวันนี้

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๒ คือเมื่อ ๘๙ ปีล่วงมาแล้ว ท่านทั้งหลายในที่นี้ ส่วนใหญ่เป็นแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์หรือมีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนการแพทย์และการสาธารณสุขด้วยกันทุกคน ย่อมทราบดีถึงพระราชคุณูปการ ของสมเด็จพระบรมราชชนกพระองค์นั้น ขอให้ท่านลองตรึกตรองดูว่า การที่ใครสักคนหนึ่งซึ่งล่วงลับไปในวัยเพียง ๓๗ ปี และจากไปเนิ่นนานถึงเกือบ ๙๐ ปีแล้ว เหตุใดยังปรากฏเกียรติยศเป็นที่ยกย่องสรรเสริญอยู่ตราบจนปัจจุบัน

อาตมภาพขออัญเชิญพระราโชวาทของสมเด็จพระบรมราชชนก มาเป็นบทเฉลยแก่ทุกท่าน ณ ที่นี้ว่า *“ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศจะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ ให้บริสุทธิ์”*

การถือประโยชน์ส่วนตนเป็นรอง และประโยชน์เพื่อนมนุษย์ หรือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักนี้เอง คือสาเหตุที่ทำให้พระเกียรติประวัติของพระองค์ยังปรากฏยั่งยืนอยู่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสศรัทธา ดังที่ท่านทั้งหลายได้มาถวายสักการะ และบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายด้วยความกตัญญูกตเวที

จึงขอให้ทุกท่านจงอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ ด้วยความเสียสละ ทุ่มเทอย่างมิเห็นแก่ความเหนื่อยยาก จงปฏิบัติตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า *“บุคคลพึงเพิ่มพูนความเสียสละ”* ให้ยิ่ง ๆ ขึ้น จนเป็นอุดมการณ์สูงสุดในการทำงานของตน ๆ สืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ท่านทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญ จงดลบันดาลให้ ทุกท่านประสบความสุข ความเจริญ หากแม้นท่านปรารถนาสิ่งใดอันเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม ขอความปรารถนาอันดีงามนั้น ๆ จงพลันสำเร็จสมความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ เทอญ.

พระโอวาท

ประทานแก่คณะกรรมการพาราลิมปิกแห่งประเทศไทย นักกีฬาคนพิการทีมชาติไทย และเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะเดินทางไปร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนพาราเกมส์ ครั้งที่ ๓ ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันอังคาร ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นักกีฬาทีมชาติไทย เจ้าหน้าที่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขอแสดงมุทิตาจิต ในการที่ท่านทั้งหลาย ได้เป็นตัวแทนของประเทศไทยไปร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชี่ยนพาราเกมส์ ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซียซึ่งกำลังจะเริ่มขึ้นในอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้

นักกีฬาทุกคนกว่าจะได้เข้าร่วมอยู่ในทีมชาติ และกว่าจะได้ผ่านเข้าสู่การแข่งขันระดับนานาชาติย่อมต้องผ่านการฝึกฝนมาด้วยความอดทนและความอุตสาหะเป็นอย่างดี การมีกายพิการนั้น ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับความสำเร็จของบุคคลผู้มีจิตใจเข้มแข็ง แม้ท่านมิได้มีร่างกายเสมือนคนอื่น ๆ แต่ท่านยังสามารถฝึกฝนตนจนเป็นนักกีฬาระดับชาติได้ อาตมภาพเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณธรรมข้อขันติ และวิริยะ ในจิตใจสูงส่งกว่าผู้มีร่างกายปรกติหลายเท่า นับว่าน่าอนุโมทนาชื่นชมอย่างยิ่ง

ในโอกาสที่ท่านจะเดินทางไปเผยแผ่เกียรติภูมิของชาติไทย ด้วยการแข่งขันกีฬา อาตมภาพขอฝากพระพุทธภาษิตเป็นข้อคิด ให้ท่านถือเป็นคติประจำใจไว้ว่า **“อปฺปมาทรตา โหถ.”** แปลความว่า *“ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ยินดีในความไม่ประมาท”*

ในการดำเนินชีวิตไม่ว่าในทางโลกหรือทางธรรม ความประมาทคือเครื่องขัดข้องกีดขวางอันร้ายกาจที่สุด แม้การต่อสู้เพื่อนำชัยในการกีฬา จะเป็นกิจทางโลก แต่หากสามารถน้อมนำคุณธรรมความไม่ประมาท ไปอบรมจิตใจตนเองได้ นักกีฬาย่อมประสบชัยชนะทั้งในกิจทางโลก และอาจเป็นเครื่องเพิ่มพูนปัญญาในทางธรรมของตนได้ด้วย

จึงขอให้นักกีฬาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ไม่ประมาทในการพัฒนาตนเอง ไม่ประมาทในความสามารถของคู่แข่ง และที่สำคัญคือไม่ประมาทในอันที่จะสร้างเสริมความเป็นมิตรต่อกันในหมู่เพื่อนร่วมภูมิภาคเอเชีย และในโลกนี้ ขอให้ถือประโยชน์ของมิตรภาพ ไว้เป็นอุดมการณ์สูงสุด ให้สร้างชื่อเสียงของคนไทย จนนานาชาติเลื่องลือว่า คนไทยมีความสามารถเป็นเลิศ ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นมิตรที่ดีของทุกคน ไม่มีท่าทีเป็นศัตรูของใคร ๆ เลย อย่าทำตัวให้ใครปรามาสได้ว่านักกีฬาไทยเป็นคนไม่น่ารัก หรือไม่มีน้ำใจนักกีฬาได้เป็นอันขาด

อาตมภาพขออำนวยพรให้ทุกท่าน ประสบชัยชนะสมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ ขอให้ความตั้งใจอันดีงาม ความมีวินัย และความมุ่งมั่นพากเพียร จงดำรงมั่นคงอยู่ในจิตใจของทุกท่าน เพื่อจักได้ประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้พิการอื่น ๆ ตลอดจนผู้คนทั่วไป ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๖๘ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

คุณธรรมสำคัญประการหนึ่งที่เชิดชูคนให้เป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง คือ “ความกรุณา” อันเป็นหนึ่งในพรหมวิหารธรรม ที่ทำให้บุคคลเป็นผู้ประเสริฐ กรุณา หมายถึง ความปรานี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ โดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งสงเคราะห์สรรพสัตว์ที่มีความทุกข์ให้หมดทุกข์ กรุณานี้ยังเป็นหนึ่งในพระคุณอันยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาคุณ จึงทรงแจกแจงธรรมบำบัดโรค คือกิเลสร้ายในจิตใจของเหล่าไวเนยสัตว์

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๖๘ ปี บุคลากรทุกฝ่ายย่อมต้องมีความกรุณาต่อผู้ประสบโรคาพาธเป็นที่ตั้ง หากขาดความกรุณาต่อผู้เจ็บไข้ การทำหน้าที่ในฐานะแพทย์ พยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนสนับสนุน ก็ย่อมดำเนินไปด้วยความหนักอกหนักใจ และคงมุ่งแต่จะแสวงหาประโยชน์ เกียรติ ลาภ หรือโภคสมบัติเข้าสู่ตน แต่หากทุกคนทุกฝ่ายมีความกรุณาต่อผู้ประสบทุกข์เป็นหลักธรรมสูงสุดในการครองตน แม้จะเหน็ดเหนื่อยกายสักเท่าไร แต่ก็ย่อมเป็นผู้สบายใจ และมีปีติอิ่มเอิบในกุศลธรรมที่เกิดขึ้นอยู่ทุกขณะที่ทำการงาน

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ ขออานุภาพแห่งกุศลจงอภิบาลรักษาให้ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขออำนวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์ จงสามารถดำเนินงานเพื่อบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการทรงเปิดการประชุมพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร – สมุทรปราการ ธรรมยุต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มาเปิดการประชุมพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ ธรรมยุต ในวันนี้ ขออนุโมทนาที่ทุกท่านได้มาประชุมกันด้วยสามัคคีธรรม และอปริหานิยธรรมเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะยังประโยชน์แก่หมู่คณะอย่างยิ่ง

การทำงานทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริหาร จำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคเป็นธรรมดา แต่อันที่จริงถ้าใคร่ครวญดูให้ดีจะพบว่า หนทางแก้ไขปัญหานั้นมีอยู่เสมอ ความอดทนอดกลั้นต่อโลกธรรมฝ่ายที่ไม่น่าพึงใจนั้น เป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารทุกระดับต้องสั่งสมอบรมให้เจริญขึ้น เพื่อเป็นประตูสู่การแก้ไขปัญหา กระทั่งบรรลุถึงความเจริญงอกงามได้

หากลองศึกษาใคร่ครวญถึงประวัติการของหมู่คณะ จะพบว่าบูรพาจารย์ของเราทั้งหลาย ทรงมี และ มี **“ขันติธรรม”** คือความอดทนอดกลั้นอย่างยิ่งยวดในการก่อร่างสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของคณะสงฆ์ ทำให้เราทั้งหลายได้มีที่พึ่งพาอาศัยอย่างร่มเย็นเป็นสุขตราบเท่าทุกวันนี้ ผมจึงขอเน้นย้ำให้ทุกท่านมี “ขันติ” เป็นคุณธรรมพื้นฐานอย่างหนักแน่นมั่นคง แล้วขันติธรรมจะช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดคุณธรรมอื่น ๆ ซึ่งเกื้อกูลต่อความสำเร็จขั้นต่อ ๆ ไปได้ ไม่ว่าจะเป็นความพากเพียร ความสามัคคี ความเสียสละ ไปจนถึงการมีปัญญารู้แจ้งในอริยสัจธรรม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้เกี่ยวกับความอดทนไว้หลายนัย เช่น *ความอดทนเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์, ความอดทนเป็นตบะของผู้พากเพียร, ความอดทนเป็นกำลังของนักพรต และ สมณะมีความอดทนเป็นกำลัง*

ปัญหาและอุปสรรคที่ทุกท่านเผชิญอยู่ มิใช่ว่าจะเพิ่งเกิดขึ้นเป็นหนแรก ขึ้นชื่อว่าโลกแล้ว สรรพสิ่งล้วนเป็นทุกข์ซ้ำรอยเดิมอยู่เสมอ ท่านเจ้าอาวาส ท่านรองเจ้าอาวาส และท่านผู้ช่วยเจ้าอาวาส ต้องมีความอดทนต่อความยากลำบากให้ได้ก่อนเป็นเบื้องต้น แล้วท่านจึงจะรักษาและพัฒนาวัดและชุมชนที่ท่านอาศัย รวมถึงการคณะสงฆ์ส่วนรวมได้ ถ้าท่านเป็นคนอ่อนแอ ท้อถอย หดหู่ เบื่อหน่ายเสียแต่ต้นแล้ว ก็ขอยืนยันว่าท่านจะไม่มีวันประสบความสำเร็จได้

ผมจึงขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเข้มแข็งอดทน ขอให้ระลึกว่าเรามีบุพการีร่วมกัน เรามีพระพุทธเจ้าทรงเป็นยอดยิ่งบิดามารดา เรามีบูรพาจารย์ร่วมคณะ และมีสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ขอทุกท่านจงอย่าย่อท้อที่จะช่วยกันบริหารงานพระศาสนาให้วัฒนาสถาพร เพื่อยังประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกสืบไป

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเปิดการประชุมเปิดการประชุมพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าอาวาส รองเจ้า อาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ ธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการและขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรม ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๐๓ ปี กรมราชทัณฑ์

๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงเตสกุณชาดก ปรารภถึงพระคุณสมบัติของพระราชาผู้ทรงพระปรีชาญาณ ว่า **“นิคฺคณฺเห นิคฺคหารหํ ปคฺคณฺเห ปคฺคหารหํ.”** แปลความว่า *“พึงข่มคนที่ควรข่ม พึงยกย่องคนที่ควรยกย่อง”* เมื่อพิจารณาพระพุทธภาษิตนี้ ย่อมตระหนักแน่ใจได้ว่ากิจการราชทัณฑ์เป็นงานที่ขาดมิได้สำหรับการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐที่ดีย่อมมีหน้าที่จัดการราชทัณฑ์ให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนากรมราชทัณฑ์ขึ้นเมื่อ ๑๐๓ ปีที่แล้ว ด้วยพระราชปณิธานมุ่งหมายให้ราชอาณาจักรไทยมีความผาสุก ปลอดภัย มีกิจการราชทัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสมกับความเป็นอารยประเทศ และสามารถพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องราชทัณฑ์ให้เป็นพลเมืองดี ด้วยเหตุนี้ ข้าราชการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงมุ่งมั่นสนองพระราชปณิธานของพระผู้พระราชทานกำเนิดกรมราชทัณฑ์ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เสียสละ และพากเพียรอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อสัมฤทธิผลจากการข่มคนที่ควรข่ม และการยกย่องคนที่ควรยกย่อง ตามกาลเทศะ สภาวะ และพฤติการณ์อันเหมาะสม จักได้อำนวยคุณประโยชน์สู่บ้านเมืองอันเป็นที่รักยิ่งสืบไป

ขอให้กรมราชทัณฑ์จงวัฒนาสถาวร กับทั้งขออำนวยพรให้ข้าราชการและบุคลากรทุกท่านมีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาพรั่งพร้อม สามารถที่จะประกอบการงานให้สำเร็จลุล่วงสมพันธกิจอันดีงามที่ตั้งไว้ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการทรงเปิดอาคารสำนักงานใหญ่ของบริษัท
ณ บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านประธานกรรมการบริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) ท่านกรรมการ พนักงาน และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาเปิดอาคาร บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) ในวันนี้ ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ อาตมาขอปรารภธรรมะสำหรับท่านทั้งหลาย เพื่อพิจารณาเป็นแนวทางในการทำงาน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า **"ท่านทั้งหลาย จงเห็นความวิวาทเป็นภัย และความไม่วิวาทเป็นความปลอดภัย แล้วเป็นผู้พร้อมเพรียง มีความประนีประนอมกันเถิด"**

ธรรมดาของการอยู่ร่วมกัน หรือทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ บุคคลย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันตามพื้นฐานจิตใจ แนวคิด ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ขัดเกลาบุคคลแต่ละคนมาแตกต่างกัน ผู้ไม่มีคุณธรรมหนักแน่นมั่นคงในใจเพียงพอย่อมเห็นว่าความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนนั้นเป็นความผิด เป็นสิ่งไม่พึงประสงค์ จนอาจนำไปสู่ความวิวาทร้าวฉานกันในหมู่คณะได้

วิธีที่จะระงับมิให้ความบาดหมางลุกลามใหญ่โต จนกลายเป็นการแตกความสามัคคี ในเบื้องต้น ขอให้ทุกคนพึงอบรมสั่งสมให้มี **"ขันติ"** คือความอดทนต่อสิ่งที่ไม่สบอารมณ์ ไม่เป็นที่พึงพอใจของตนก่อน จากนั้น จงระลึกถึงคุณธรรมข้อ **"เมตตา"** โดยให้พิจารณาว่าเราทั้งหลายก็ล้วนเป็นเพื่อนร่วมหน่วยงานเดียวกัน หรือถ้าจะว่าในทางธรรมะ ก็คือเป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ครั้นกระแสแห่งเมตตาธรรมเข้าเอิบอาบซาบซึมอยู่ในหัวใจแล้ว ความคิดที่จะทะเลาะกันก็ย่อมหายไปเอง ต่อให้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง ก็จะกลายเป็นความแตกต่างเพื่อสร้างสรรค์ แต่ละฝ่ายย่อมจะหันมาประนีประนอมกัน รับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งข้อยุติแห่งปัญหา ก่อให้เกิดแนวทางสร้างสรรค์ สามารถจรรโลงหมู่คณะและสังคมส่วนรวมให้ก้าวหน้าไปได้โดยสวัสดี ด้วยอานุภาพของคุณธรรมความสามัคคี

เพราะฉะนั้น จึงขอให้ทุกท่าน จงเห็นว่าความคิดที่แตกต่างกัน เป็นเรื่องธรรมดาของการทำงาน ถ้าหากว่าทุกท่านหวังดีต่อองค์กรแล้ว ความแตกต่างทางความคิดย่อมไม่ใช่ภัยอันตราย เพียงแต่ต้องปรับความเข้าใจกันด้วยความอดทนและด้วยความเมตตา อย่างไรก็ตาม ขอให้ระมัดระวังการวิวาทบาดหมาง จนถึงขั้นผูกพยาบาทอาฆาตมาดร้าย นั่นจัดเป็นภัยใหญ่หลวง ที่จะทำลายทั้งตนเองและส่วนรวมให้ย่อยยับไปได้ในที่สุด ถ้าท่านทั้งหลายมีสติระลึกรู้อยู่ในความสามัคคีเสมอ อาตมภาพก็ขอรับประกัน ด้วยธรรมะของพระพุทธองค์ ว่าภัยร้ายหรือความเสื่อม จะไม่มีวันบังเกิดขึ้นกับหมู่คณะ ท่านจะประสบแต่ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นเหตุปัจจัยนำความสุข ความเจริญรุ่งเรืองไพบูลย์มาสู่บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) และท่านสาธุชนที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้โดยทั่วกันทุกท่าน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานในโอกาสที่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวาย ณ วัดท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานผ้าพระกฐินแก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเชิญไปทอดถวายพระภิกษุสงฆ์ซึ่งจำพรรษาถ้วนไตรมาส ณ วัดท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ อาตมภาพขอถวายอนุโมทนาพระราชกุศลและขอถวายพระพรให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ

กฐินเป็น กาลทาน ทายกผู้รู้เวลาอันสมควรในการถวายทานนั้นย่อมได้รับอานิสงส์สมควรแก่การอนุโมทนายิ่ง สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระพุทธดำรัสไว้ว่า *“ผู้มีปัญญา รู้ความประสงค์ ปราศจากความตระหนี่ ย่อมให้ทานในกาลที่ควรให้ เพราะผู้ให้ทานตามกาลในพระอริยเจ้าทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติซื่อตรง ผู้มีใจคงที่ เป็นผู้มีใจผ่องใส ทักขิณาทานจึงจะมีผลไพบูลย์ ชนเหล่าใดย่อมอนุโมทนา หรือช่วยเหลือในทักขิณาทานนั้น ทักขิณาทานนั้นย่อมไม่มีผลบกพร่อง เพราะการอนุโมทนาหรือการช่วยเหลือนั้น แม้พวกที่อนุโมทนาหรือช่วยเหลือ ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญ เพราะฉะนั้น ผู้มีจิตไม่ท้อถอยจึงควรให้ทานในเขตที่มีผลมาก บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายในปรโลก ฯ”*

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้ร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล และขอความงอกงามไพบูลย์ในพระสัทธรรม จงบังเกิดมีแด่ทุกท่านโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม
ประทานแก่ผู้มีกุศลจิตในการสวดมนต์

การสวดมนต์ เป็นบุญกิริยาที่เป็นประเพณีปฏิบัติของชนทั้งหลายมาช้านาน แต่ละศาสนา นิกายหรือ ลัทธิ ล้วนมีคติแห่งการสวดมนต์ที่ต่างกันไป แต่ประโยชน์ที่ได้รับตรงกันคือจิตใจอันสงบ เป็นสมาธิแน่วแน่จดจ่อต่อการอ่าน การเพ่ง การเปล่ง และการสดับ ซึ่งทำให้เกิดความสงบจากอารมณ์ฟุ้งซ่านทั้งหลาย กลายเป็นการจรดอารมณ์ต่อมนต์ที่สวดนั้น ๆ อันจะช่วยให้จิตมีอานุภาพในการประกอบกิจอันมุ่งหมายได้ดังปรารถนา

การสวดมนต์ในทางพระพุทธศาสนา มิได้มุ่งหมายเพียงเพื่อให้จดจ่อต่อมนต์เท่านั้น แต่ยังประสงค์ให้ผู้สวดได้ศึกษาเรียนรู้ ทบทวน และจำทรงไว้ซึ่งพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกด้วย ดังพระบรมพุทโธวาทที่ว่า *“ดูกรภิกษุทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง พระศาสดาหรือเพื่อนสพรหมจารีผู้อยู่ในฐานะครูบางรูป ก็ไม่ได้แสดงธรรมแก่ภิกษุ แม้ภิกษุก็ไม่ได้แสดงธรรมเท่าที่ได้สดับ ได้ศึกษาเล่าเรียนมาแก่ชนเหล่าอื่นโดยพิสดาร ก็แต่ว่าภิกษุย่อมทำการสาธยายธรรมเท่าที่ได้สดับ ได้ศึกษาเล่าเรียนมาโดยพิสดาร เธอย่อมเข้าใจอรรถ เข้าใจธรรมในธรรมนั้น ตามที่ภิกษุสาธยายธรรมเท่าที่ได้สดับ ได้ศึกษาเล่าเรียนมาโดยพิสดาร เมื่อเธอเข้าใจอรรถ เข้าใจธรรม ย่อมเกิดปราโมทย์ เมื่อเกิดปราโมทย์แล้ว ย่อมเกิดปีติ เมื่อใจเกิดปีติ กายย่อมสงบ ผู้มีกายสงบแล้ว ย่อมได้เสวยสุข เมื่อมีสุข จิตย่อมตั้งมั่น”*

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้มีฉันทะในการสวดมนต์เพื่อความสงบของจิต โดยเฉพาะยิ่งกับท่านผู้มีกุศลเจตนาที่จะศึกษาเล่าเรียนในอรรถในธรรมของบทสวดจนบังเกิดความปราโมทย์ ปีติ และความสงบสุขอันแท้จริง ขอความงอกงามไพบูลย์ในพระสัทธรรม จงบังเกิดมีแด่ทุกท่านโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่ทูตานุทูตจากประเทศที่มีผู้นับถือพระพุทธศาสนา เฝ้าถวายสักการะและกราบทูลลา เนื่องในโอกาสที่พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ในประเทศไทย ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันศุกร์ ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านทูตานุทูตแห่งภูฏาน กัมพูชา อินเดีย ญี่ปุ่น มองโกเลีย เมียนมา เนปาล สิงคโปร์ ศรีลังกา เวียดนาม และคณะทุกท่าน

ในนามของคณะสงฆ์ไทย อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายพรั่งพร้อมกันมาแสดงไมตรีจิต และอำลาในโอกาสที่จะพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ที่ประจำ ณ ราชอาณาจักรไทย นับเป็นน้ำใจอันงดงามน่าชื่นชมยิ่ง

ท่านทั้งหลายล้วนมาจากประเทศที่มีผู้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก หรือศาสนาสำคัญของประเทศ ย่อมมีโอกาสจะเข้าถึงพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และย่อมตระหนักในคุณธรรมพื้นฐานของการเป็นผู้ประเสริฐที่เรียกว่าพรหมวิหารธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อแรก คือ “เมตตา”

ความปรารถนาดี มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกันนั้นเป็นคุณธรรมที่ท่านในฐานะนักการทูต และในฐานะผู้ปรารถนาสันติสุขในหมู่มวลมนุษยชาติ จำเป็นต้องมีเป็นประการแรก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต้องอาศัยไมตรีจิตอันจริงใจต่อกันเป็นพื้นฐานของการดำเนินความสัมพันธ์ในทุกแง่มุม ผู้มีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ ย่อมได้ชื่อว่าเป็น “มิตร” และมิตรแท้ย่อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นห่วงทุกข์สุขของกันและกันอยู่เสมอ มิตรย่อมคิดถึงกัน ไม่ทอดทิ้งกัน และสามารถผดุงคุณธรรมความดีงามอื่น ๆ ที่พึงมีต่อกัน โดยเฉพาะสามัคคีธรรมในหมู่มวลมนุษยชาติที่พึงรักษาไว้ให้มั่นคง ไม่ควรให้หวั่นไหวคลอนแคลน

ถ้าบุคคลรักษาน้ำใจไมตรีอย่างเสมอภาคต่อทุกคนไว้ได้ สันติภาพย่อมบังเกิดขึ้น และบุคคลผู้ไม่ประทุษร้ายมิตรนั้น ก็ย่อมได้รับการยกย่องบูชาในที่ทุกสถาน สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า **“สพฺพตฺถ ปูชิโต โหติ โย มิตฺตานํ น ทุพฺภติ.”** แปลความว่า *“ผู้ไม่ประทุษร้ายมิตร ย่อมมีผู้บูชาในที่ทั้งปวง”*

ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใด เผ่าพันธุ์ใด นับถือศาสนา นิกาย หรือลัทธิความเชื่อใด ความเป็นมิตรไม่จำกัดว่าต้องเป็นชนชาติเดียวกัน หรือต้องเป็นศาสนิกชนเดียวกัน เท่านั้นจึงจะเลือกแผ่เมตตาจิตไปให้ ความนึกคิดเช่นนั้นแปลว่าไม่อาจเข้าถึงการครองเมตตาธรรมที่ถูกต้อง เมตตาธรรมที่แท้ต้องประกอบด้วยอุเบกขาธรรมเข้ากำกับคือเป็นความปรารถนาดีอย่างเสมอภาค อย่างเป็นกลาง อย่างไม่มีประมาณ บุคคลผู้เจริญเมตตาไม่มีประมาณ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ประเสริฐดุจพรหม ที่เรียกว่าเป็นผู้มีพรหมวิหารธรรม การที่ท่านทั้งหลายเป็นทูตจากประเทศที่มีผู้นับถือพระพุทธศาสนาจำนวนมาก ได้มาแสดงไมตรีจิตต่ออาตมภาพ ในโอกาสที่ท่านจะจากประเทศไทยไป ในนามของพุทธบริษัทชาวไทย อาตมภาพขอแสดงความปรารถนาดีด้วยไมตรีจิตตอบแทน และขอให้นำความปรารถนาดีจากชาวไทย ไปแจ้งให้มวลมิตรในประเทศของท่านทราบโดยทั่วกันว่าชาวไทยได้แผ่เมตตาอย่างไม่มีประมาณไปยังทุกท่านเสมอ แม้อยู่ห่างไกลกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะเรามีพระพุทธศาสนาคอยหล่อเลี้ยงน้ำใจ ทำให้มิตรภาพสามารถเชื่อมสนิทถึงกันได้ ขอท่านทูตอย่าลืมมิตรภาพจากใจจริง ที่ประเทศไทยมีต่อท่านเสมอ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดอภิบาลรักษาท่าน ให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ และหากท่านปรารถนาสิ่งใดอันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรม ขอสิ่งนั้น ๆ ที่ท่านมุ่งมาดปรารถนา จงพลันสำเร็จสมมโนรถทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานในการจัดพิมพ์หนังสือธรรมยาตรา ๕ แผ่นดิน ตามรอยพระอริยสงฆ์ลุ่มน้ำโขง

เหตุนำมาซึ่งความสุขนั้นมีหลายสถาน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานพระพุทธานุศาสนี ไว้ว่า

สุโข พุทฺธานำ อุปฺปาโท สุขา สทฺธมฺมเทสนา
สุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี สมคฺคานำ ตโป สุโข.

แปลความว่า *“ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นเหตุนำสุขมา การแสดงธรรมของสัตบุรุษ เป็นเหตุนำสุขมา ความพร้อมเพรียงแห่งหมู่ นำสุขมา ความเพียรของชนผู้พร้อมเพรียงกัน เป็นเหตุนำสุขมา”*

บุคคลผู้มีความเพียรสมัครสมานสามัคคีกัน ในอันที่จะเผยแผ่พระสัทธรรมของพระพุทธองค์ ผู้เสด็จอุบัติมายังแสงสว่างทางปัญญาให้บังเกิดแล้วแก่โลก จึงย่อมยังความสุขให้บังเกิดขึ้นในตน และแพร่หลายไพศาลไปยังสันติสุขสู่ภูมิภาคและโลกนี้ได้โดยแท้

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้ดำเนินงานและผู้สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา ด้วยความเพียร ด้วยความสามัคคี และด้วยความเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ขอความงอกงามไพบูลย์ในพระสัทธรรม จงบังเกิดมีแด่ทุกท่านโดยทั่วกันเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญกุศลอุทิศแด่ พระครูธำรงโพธิเขต (โสพส ยโสธโร)
วัดโคกอู่ทอง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

การปฏิบัติตามโอวาทของผู้รู้ ย่อมความสวัสดีให้บังเกิดได้ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานพระพุทธานุศาสนีไว้ว่า

เย จ กาหนฺติ โอวาทำ นรา พุทฺเธน เทสิตำ
โสตฺถึ ปารำ คมิสฺสนฺติ วลาเหเนว วาณิชา.

แปลความว่า *“คนใดทำตามโอวาทที่ผู้รู้แสดงแล้ว คนนั้นจักถึงฝั่งที่สวัสดี เหมือนพ่อค้าถึงฝั่งที่สวัสดีเพราะม้าวลาหก.”* โอวาทในทางพระพุทธศาสนาย่อมหมายถึงพระบรมพุทโธวาท และโอวาทแห่งพระสาวกผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย ที่ล้วนมุ่งให้พุทธศาสนิกชนเว้นจากความประพฤติชั่ว ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ อีกทั้งอบรมจิตใจตนให้พ้นจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง สาธุชนผู้บูชาคุณูปการของพระครูธำรงโพธิเขต (ยโสธโร) และตั้งตนไว้ในฐานะอันสุจริตตามโอวาทานุศาสนีของท่าน ย่อมบรรลุถึงความสวัสดีในชีวิตได้อย่างแน่แท้

ขออนุโมทนาบุญกิริยาที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ และขอบุญญานุภาพทั้งนี้ จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งบารมีธรรมแห่ง พระครูธำรงโพธิเขต (ยโสธโร) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

ในอริยอัฏฐังคิกมรรค หรือมรรคมีองค์ ๘ ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานไว้เป็นหนทางดับทุกข์นั้น มีธรรมะประการหนึ่งซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาพึงน้อมนำไปเป็นแนวทางประพฤติตลอดชีวิต ได้แก่ “สัมมาวาจา” อันหมายถึงการเจรจาชอบ มีวจีสุจริต กล่าวคือ ละการพูดเท็จ ละคำส่อเสียด ละคำหยาบละคำเพ้อเจ้อ แต่พึงเป็นผู้มีวาจาสุภาษิต กล่าวแต่วาจาที่ถูกกาล เป็นความสัตย์จริง มีลักษณะที่อ่อนหวาน ประกอบด้วยประโยชน์ กอปรด้วยเมตตาจิตเป็นสำคัญ

ปัญหาในสังคมทุกระดับที่บุคคลจำต้องเผชิญอยู่จนเกิดความเครียด ขัดข้อง ขุ่นเคือง จนอาจถึงขั้นเบียดเบียน อาฆาตพยาบาท และประหัตประหารฆ่าฟันกัน มักเกิดจากปัญหาในการเจรจาสื่อสารเป็นต้นเหตุ บัณฑิตย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความรู้ในทางวิชาการพอสมควรที่จะไปประกอบอาชีพการงานเพื่อเลี้ยงตน และเลี้ยงครอบครัวได้ดีแล้วในระดับหนึ่ง จึงสมควรฝึกหัดตนให้ถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะของความเป็นผู้มีวาจาสุภาษิต งดเว้นวจีทุจริตให้ได้โดยเด็ดขาด และแม้มีผู้ใดกล่าวทุพภาษิตอันน่าติเตียน ก็พึงอดทนอดกลั้นที่จะไม่ใช้วจีทุจริตตอบโต้ให้ลุกลามบานปลาย เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตผู้ฉลาดทั้งคดีโลกและคดีธรรม สามารถประคับประคองตนและสังคมให้อยู่รอดปลอดภัยจากทุกข์โทษทั้งหลาย สมกับความรู้และคุณธรรมที่แต่ละคนได้รับการอบรมบ่มเพาะมาแล้วจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขออำนวยพรให้ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิตมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในพิธีเปิดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ณ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
วันอังคาร ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๑

“พระมหาโพธิสัตว์” ตามความหมายในปรมัตถทีปนี กล่าวว่าคือผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันต-สัมมาสัมพุทธเจ้า จำแนกได้เป็น ๓ ประเภท กล่าวคือ ปัญญาธิกโพธิสัตว์ คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีปัญญาเป็นเครื่องชี้นำ, สัทธาธิกโพธิสัตว์ คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีความเชื่อที่ถูกต้องเป็นเครื่องชี้นำ และวิริยาธิกโพธิสัตว์ คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีความเพียรเป็นเครื่องชี้นำ ดังนี้ ท่านทั้งหลายผู้มีกุศลเจตนาในการสดับเรื่องราวของเวสสันดรชาดก อันเป็นพระชาติสุดท้ายของพระมหาโพธิสัตว์ประเภทปัญญาธิกะพระองค์หนึ่ง ซึ่งต่อมาได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน จึงควรน้อมนำคุณธรรมสำคัญอันนำไปสู่ความเป็นพุทธะ กล่าวคือ ความเชื่อที่ถูกต้อง ความเพียรที่บริสุทธิ์ และความรู้รอบรู้ทั่วถึงเหตุและผล ตามลักษณะแห่งพระมหาโพธิสัตว์ทั้ง ๓ ประเภท มาเป็นหนทางสั่งสมคุณงามความดีให้เพิ่มพูนทวีในตน เพื่อจักได้บรรลุผลเป็นความงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนากุศลกิจที่โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมีแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานแก่ศาลปกครอง

ตุลาการและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรม จำเป็นต้องมี “อุเบกขาธรรม” เป็นหลักดำรงตนที่สำคัญสูงสุด อุเบกขามิได้แปลว่าความเฉยเมยหรือเมินเฉยเพราะความขลาดเขลา เกียจคร้าน หรือปราศจากเมตตากรุณา หากแต่อุเบกขาตามความหมายในทางพระพุทธศาสนาหมายถึงการวางใจเป็นกลางเพราะมีสติปัญญา มีความรู้กระจ่างในเรื่องการกระทำและผลของการกระทำของบุคคล จึงยังผลให้สามารถปฏิบัติบริหารภารกิจทั้งปวงด้วยใจสงบนิ่ง ไม่สะทกสะท้านโอนเอนไปด้วยอำนาจแห่งความลำเอียง ความเป็นกลางนั้นได้แก่ภาวะจิตที่ปราศจากอคติ ๔ ประการ กล่าวคือ ฉันทาคติ ความลำเอียงเพราะความชอบใจ, โทสาคติ ความลำเอียงเพราะความชัง, ภยาคติ ความลำเอียงเพราะความหวาดกลัวภัย และ โมหาคติ ความลำเอียงเพราะความโง่เขลา ดังนี้ ผู้มีใจเป็นกลางอย่างแท้จริงย่อมสามารถตัดสินอรรถคดีเป็นยุติธรรม และดำรงตนได้อย่างซื่อสัตย์สุจริตอยู่ตลอดเวลา เสมอด้วยการสั่งสมกุศลธรรมไว้ในตนได้อยู่ทุกกาลเทศะแม้ขณะทำการงาน

ศาลปกครองมีหน้าที่โดยตรงต่อการอำนวยความยุติธรรม เพราะฉะนั้น ตุลาการ ข้าราชการ และบุคลากรทุกคนทุกฝ่าย จึงพึงศึกษาทบทวนธรรมะข้ออุเบกขาให้กระจ่างและถี่ถ้วน แล้วเชิดชูขึ้นเป็นธรรมสรณะนำทางชีวิตเพื่อความวัฒนาผาสุกของสังคมไทย อันหมายถึงความผาสุกส่วนบุคคลของตัวท่านเองซึ่งล้วนนับเนื่องเป็นหนึ่งในชาติบ้านเมืองนี้ด้วยกันทั้งสิ้น

ขอให้ศาลปกครองจงสถิตสถาวร กับทั้งขออำนวยพรให้ตุลาการ ข้าราชการ และบุคลากร เจริญพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย สามารถดำเนินภารกิจอันชอบธรรมได้อย่างราบรื่นลุล่วงทุกประการ เพื่อความมั่นคงวัฒนาของราชอาณาจักรไทยสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีบำเพ็ญกุศล ๙๐ ปี สถานีกาชาดที่ ๒ สุขุมาลอนามัย
และทรงเปิดอาคารใหม่จำนวน ๒ หลัง
ซึ่งโปรดประทานนามว่า “สมัยนวุติวัสส์” และ “บริพัตรวรอุทิศ”
ณ สถานีกาชาดที่ ๒ สุขุมาลอนามัย สภากาชาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวาระ ๙๐ ปี พร้อมทั้งเปิดอาคารใหม่ของสถานีกาชาดที่ ๒ สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ในวันนี้

อาตมภาพจำพรรษาอยู่วัดราชบพิธมานานถึง ๗๐ ปี จึงมีความคุ้นเคยกับชุมชนโดยรอบวัดเป็นอย่างดี สุขุมาลอนามัยตั้งอยู่ใกล้ๆ กับวัด ได้ทำหน้าที่บำบัดโรคภัย เกื้อกูลประโยชน์แก่สาธารณชนทั่วไปมานานถึง ๙๐ ปี อาตมภาพได้เห็นถึงความมั่นคงในปณิธานเพื่อมนุษยธรรมของผู้ปฏิบัติงานในสถานีกาชาดแห่งนี้มาโดยตลอด จึงขออนุโมทนายินดีที่สถานีกาชาดที่ ๒ มีอายุยืนยาวมาถึง ๙๐ ปี และยังมีความเจริญก้าวหน้าด้านกายภาพจนได้มีอาคารใหม่อีก ๒ หลัง ตามที่อาตมภาพตั้งนามให้คล้องจองกับ **“สุขุมาลอนามัย”** ว่า **“สมัยนวุติวัสส์”** และ **“บริพัตรวรอุทิศ”**

สมเด็จเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงสร้างสถานีอนามัยแห่งนี้ขึ้น เพื่ออุทิศพระกุศลถวายพระชนนี คือสมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุขุมาลมารศรี พระอัครราชเทวี และเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์แก่ปวงชน สุขุมาลอนามัย จึงเป็นพยานแห่งความกตัญญูกตเวที อันเป็นเครื่องหมายของความเป็นคนดีและเป็นพยานแห่งความกรุณา อันเป็นอัชฌาสัยของมหาบุรุษ สมเด็จเจ้าฟ้าพระองค์นั้น ทรงสนองพระคุณพระบุพการี ด้วยการสร้างพระอนุสรณ์ถวาย แต่พระอนุสรณ์นั้น ๆ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนพระองค์ หากแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์มหาชนที่เป็นเช่นนี้เพราะทรงมีน้ำพระทัยกรุณา อันเป็นน้ำใจของบุคคลผู้ยิ่งใหญ่ ผู้เลิศกว่าสามัญบุคคลทั่วไป เราทั้งหลายผู้ได้อาศัยพระบารมีเป็นที่พึ่ง พึงสังวรไว้เสมอว่าการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม จำเป็นต้องตั้งอุดมการณ์ไว้ที่ความกรุณาอย่างสูงสุด เมื่อประสบพบเห็นผู้ตกทุกข์ได้ยาก ท่านจะทนนิ่งเฉยอยู่มิได้ ต้องพากเพียรหาหนทางบำบัดทุกข์ของเขาให้ผ่อนคลายลงทุกวิถีทาง ในขณะเดียวกัน ยังต้องเป็นผู้กตัญญูรู้คุณต่อผู้กระทำอุปการคุณไว้ก่อน ถ้าท่านกตัญญูต่อพระผู้ทรงสร้างสถานที่แห่งนี้และต่อชาติบ้านเมือง ท่านย่อมจักสามารถปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เสียสละ และสามัคคีด้วยความสุขและด้วยความเต็มใจ อย่างไม่รู้สึกท้อแท้เลยแม้แต่น้อย

ขออำนวยพรให้สถานีกาชาดที่ ๒ สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทยจงเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป ขอให้อาคารสมัยนวุติวัสส์ และอาคารบริพัตรวรอุทิศ จงสถิตสถาพรและขอให้ ทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยกำลังในการทำการงานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ อย่างมีความสุข มีความอิ่มเอมใจ ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานในการเปิดประชุมเจ้าคณะจังหวัดธรรมยุตสัญจร
กับคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคุณเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ผมมีความยินดีที่ได้มาเปิดการประชุมสัญจร เจ้าคณะธรรมยุตและคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ในวันนี้ ขออนุโมทนาท่านผู้จัดโครงการและท่านผู้ร่วมโครงการทุกรูปที่ได้มาประชุมกันด้วยสามัคคีธรรม และอปริหานิยธรรมเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะยังประโยชน์แก่หมู่คณะของเราอย่างยิ่ง

ผมเคยกล่าวไว้ในที่ประชุมนี้เมื่อปีที่แล้วว่า การทำงานทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริหารจำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคเป็นธรรมดา ตราบเท่าที่ท่านยังทำงาน ตราบนั้นท่านต้องประสบปัญหา คนที่เป็นปุถุชน ถ้ารู้สึกตนว่าไม่เคยเผชิญปัญหาเลย มีแต่ความสุขสบายอยู่ตลอดเวลา ไม่รู้สึกหนัก ไม่รู้สึกเหนื่อย ก็คือคนไม่ทำอะไรตราบที่เรายังมีภาระอันหนัก ยังเหน็ดเหนื่อย เมื่อนั้นจงภาคภูมิใจว่าเรากำลังทำงาน กำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการรับภารธุระของพระสังฆาธิการ ผมขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเข้มแข็งอยู่เสมอ

แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือขอให้ทุกท่านระลึกถึงพระมหากรุณาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนา ไว้เป็นประทีปนำทางพ้นทุกข์ของชาวโลกและทรงฝากไว้ให้พุทธบริษัททั้งหลายช่วยกันรักษาดูแลพระศาสนานี้ พระบรมศาสดาของเราทั้งหลายทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกายหนักหนายิ่งกว่าพวกเราหลายเท่านัก ภิกษุทุกรูปล้วนได้ชื่อว่าเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส คือเป็นโอรสของพระพุทธองค์ เราต่างมีหน้าที่เจริญรอยพระยุคลบาทของสมเด็จพระบรมศาสดาผู้ทรงเป็นบุพการีอันยอดยิ่งสูงสุดในชีวิตของเราทุกรูป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนภิกษุไว้ว่า **“อุเปโต ทมสจฺเจน ส เว กาสาวมรหติ.”** แปลความว่า *“ผู้ประกอบด้วยทมะและสัจจะนั้นแล ควรครองผ้ากาสาวะ”* ทุกท่านย่อมทราบดีอยู่ว่า **“ทมะ”** คือความข่มใจ การควบคุมตน การฝึกตน ส่วน **“สัจจะ”** คือความจริง ความจริงสำหรับการบริหารนั้นก็คือความซื่อตรงจริงใจต่อภารธุระตามหน้าที่ของตน ๆ สู้อุตสาหะเพื่อให้ภารกิจการงานลุล่วงสำเร็จ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมพร้อมพลีพละกำลังของตนเพื่อสัมฤทธิผลของกิจการคณะสงฆ์เป็นสำคัญ ผมขอให้ทุกท่านใคร่ครวญพระพุทธภาษิตนี้แล้วน้อมนำไปเป็นทางประพฤติของท่านเพื่อความรุ่งเรืองของพระบวรพุทธศาสนาสืบไป

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสัญจร เจ้าคณะจังหวัดธรรมยุตและคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการและขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานในโครงการทอดผ้าป่ามหากุศล
เพื่อสมทบทุนจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์
และปรับปรุงอาคารศูนย์มะเร็ง โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

การให้ เป็นหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุตามหลักพระพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงอานิสงส์ของการให้วัตถุอันเลิศ อันหมายถึงวัตถุที่ให้ยังประโยชน์เกื้อกูลแก่ผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้เป็นสมบัติของส่วนรวม โดยไม่จำเพาะบุคคลใด ๆ ไว้ว่า *“เมื่อให้ทานในวัตถุอันเลิศ บุญอันเลิศ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และกำลังอันเลิศ ก็เจริญ.”*

การช่วยกันบริจาคสนับสนุนให้โรงพยาบาลมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ครบครัน และมีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการบำบัดโรคภัยของมหาชนทั้งปวง จึงนับเป็นบุญอันเลิศ ท่านผู้บำเพ็ญบุญย่อมเป็นผู้ได้รับความสุข เพราะบุญเป็นชื่อของความสุข ทั้งยังจะได้อานิสงส์ตามพระพุทธานุศาสนีดังเชิญมาข้างต้นนี้ทุกประการ

ขออนุโมทนากุศลกิจที่สาธุชนทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าเพื่อสมทบทุนจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์และปรับปรุงอาคารศูนย์มะเร็ง โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี กับทั้งขออำนวยพรให้ทุกท่านจงเจริญอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และกำลัง ด้วยอานุภาพแห่งบุญอันเลิศซึ่งบังเกิดจากการให้วัตถุอันเลิศเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาในความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันนำพามหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ พร้อมทั้งขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคน ในฐานะที่เราต่างก็สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันนี้เหมือนกัน แต่อาตมาสำเร็จการศึกษามานานแล้ว วันนี้จึงขอปรารภข้อคิดบางประการกับท่านสักเล็กน้อย เหมือนเช่นทุกปีในฐานะรุ่นพี่ พูดกับรุ่นน้อง

ทุกท่านที่สำเร็จการศึกษา ล้วนเป็นผู้ทรงศักดิ์ และสิทธิ์ แห่งปริญญาบัตร สมตามภูมิรู้ที่ตนมีจากการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ดี ปริญญาบัตรนี้จะไม่มีคุณค่าอย่างใดเลย หากท่านไม่นำความรู้ที่ได้อบรมสั่งสมมา ไปใช้เพื่อประโยชน์ของมหาชนทั้งปวง โอกาสนี้ จึงขอเน้นย้ำคุณธรรมสำคัญที่เรียกว่า “จาคะ” คือความเสียสละ ให้บัณฑิตทุกท่านยึดถือเป็นอุดมการณ์ของการดำเนินชีวิต ความเสียสละเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานของผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเสียสละแบ่งปันให้แก่กัน ไม่คับแคบ ไม่เห็นแก่ตัวย่อมเป็นคุณธรรมเครื่องผูกมิตรไมตรี ยึดเหนี่ยวจิตใจกันไว้ได้ ความเสียสละจึงจัดเป็นคุณธรรมสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในสังคมทุกระดับ นอกจาก “จาคะ” จะหมายถึงการสละสิ่งของ และความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นแล้ว ยังหมายรวมถึงการสละละกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหลายให้ได้อีกด้วย บุคคลผู้เพิ่มพูนความเสียสละอยู่เป็นนิตย์ ย่อมสามารถละความโลภ ความความโกรธ และความหลง ให้เบาบางจางหายไปจากจิตใจ จนสามารถเข้าถึงความสุขอย่างยิ่งได้ในเบื้องปลาย หากบัณฑิตทั้งหลายสามารถปฏิบัติตนตามพระพุทธภาษิตที่ว่า **“จาคมนุพฺรูเหยฺย”** ซึ่งแปลว่า *“พึงเพิ่มพูนความเสียสละ”* ให้ได้อย่างสม่ำเสมอแล้ว ความเสียสละ ย่อมนำไปสู่ความละคลายจากต้นเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวง การสละอันนำไปสู่การละนี้เอง คือการได้มาซึ่งความซาบซึ้งในรสแห่งอมตธรรม หาใช่การสูญเสียสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปเลยแม้แต่น้อย เพราะฉะนั้น ความ “เสียสละ” ที่ถูกต้องแท้จริงนั้น จึงเสมอด้วยการ “ละ” อัตตาตัวตนให้เบาบางลง จนหมดสิ้นไป อันนับเป็นกิจสูงสุดแห่งการศึกษาในพระพุทธศาสนา หากบัณฑิตมีอุดมการณ์แห่งชีวิตอันสอดคล้องกับพระพุทธานุศาสนีเช่นนี้ ความสุขความเจริญ ทั้งในทางโลกและในทางธรรม ย่อมเป็นที่หวังได้โดยแท้

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในโครงการอุปสมบท ณ ประเทศอินเดีย
มูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม
๓๐ พฤศจิกายน – ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑

การบรรพชาอุปสมบท คือการครองเนกขัมมปฏิปทา จึงควรที่ผู้อุปสมบทพึงทำความเข้าใจให้กระจ่างถึงความหมายของ “เนกขัมมะ” อันหมายถึงการออกจาก “กาม” ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประเภท ได้แก่ กิเลสกาม และวัตถุกาม ทั้งนี้ การออกจากกามมีอยู่ ๒ วิธี กล่าวคือ ด้วยการบรรพชาและด้วยข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ผู้ที่เห็นคุณของเนกขัมมะแล้วออกบวช จึงต้องเว้นกิจของคฤหัสถ์ ถือเพศบรรพชิต เป็นผู้ไม่ครองเรือน ไม่แสวงหาทรัพย์ เป็นต้น อันได้ชื่อว่าออกจากวัตถุกามด้วยการบวช ส่วนการออกจากกามด้วยข้อปฏิบัติ อาจทำได้แม้ยังเป็นผู้ครองเรือน เช่น การรักษาอุโบสถศีล การเจริญสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา

ขอให้ผู้เข้าบรรพชาอุปสมบท ณ ประเทศอินเดีย ตามโครงการของมูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม เมื่ออยู่ในเพศบรรพชิต จงปฏิบัติตนในกรอบพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการออกจากกามทั้งด้วยการบรรพชาและด้วยการปฏิบัติ หรือแม้เมื่อลาสิกขาไปแล้ว ขอจงสั่งสมเนกขัมมบารมีต่อไปด้วยข้อปฏิบัติ ในชีวิตประจำวันของคฤหัสถ์ที่เป็นไปในกุศลทั้งหลาย มีการให้ทาน การรักษาศีล การฟังธรรม การสนทนาธรรม การเจริญสติปัฏฐาน เป็นอาทิ ไปจนถึงการค่อย ๆ ออกจากการสะสมวัตถุกาม รู้สันโดษพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่แสวงหาหรือสะสมมากจนเกินไป เพื่อความสำเร็จในสุขประโยชน์ทั้งทางคดีโลกและคดีธรรม

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้เข้าร่วมและผู้สนับสนุนโครงการทุกท่าน ขออำนวยพรให้ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในพิธีเปิดสอบธรรมศึกษา ณ โรงเรียนวัดราชบพิธ
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ สกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๑ ได้ทรงพระเมตตาอุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธมาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องโดยตลอดพระชนมชีพ ทรงพระกรุณาประทานอักษรพระนาม ชส ให้เป็นสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน นับเป็นเกียรติภูมิซึ่งประทานจำเพาะอย่างเป็นรูปธรรม เพราะฉะนั้น นักเรียนทุกคนจึงพึงสำนึกไว้ในใจถึงเกียรติอันสูงส่งนั้น เพื่อเป็นเครื่องกำกับตนให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัย และให้เป็นผู้รักษาสมบัติของผู้ดีไว้มิให้คลาดเคลื่อน อย่างไรก็ดี บุคคลผู้จะทรงไว้ซึ่งความดีงามจนสามารถสร้างสรรค์สุขประโยชน์ให้บังเกิดแก่ตนและส่วนรวม จะเป็นคนไม่มี “ธรรม” ไม่ได้ และบุคคลจะมีธรรมโดยปราศจาก “การศึกษาธรรม” ก็เป็นไปไม่ได้เช่นกัน

ด้วยพระญาณทัศนะอันกว้างไกล สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น จึงประทานกำเนิดการเล่าเรียนและการสอบ “ธรรมศึกษา” เพื่อเพิ่มพูนจำนวนของกัลยาณชนคนดีผู้มีธรรม ให้ทวีจำนวนขึ้นในสังคมไทยและในโลกนี้ นักเรียนธรรมศึกษาในสนามสอบโรงเรียนวัดราชบพิธ จึงเป็นผู้พึงพากเพียรอย่างยิ่งต่อการศึกษาพระธรรม เพื่อสนองพระปณิธานของพระองค์ผู้ทรงพระเดชพระคุณของเราทั้งหลาย ด้วยความกตัญญูกตเวทีเป็นทวีคูณ

ขอเปิดการสอบธรรมศึกษา ประจำปี ๒๕๖๑ ณ โรงเรียนวัดราชบพิธ ณ บัดนี้ และขออำนวยพรให้ผู้เล่าเรียนและผู้สอบทุกคนจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

พระราชญาณวิสุทธิโสภณ (ญาณธโร)

ผู้มีปัญญารอบรู้ คือรู้ทางเสื่อม รู้ทางเจริญ รู้วิธีจะทำตนให้พ้นจากความเสื่อม และรู้เท่าทันใน เหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมตั้งตนอยู่บนหนทางแห่งความเจริญ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงคุณลักษณะของผู้มีปัญญาไว้ในสรภังคชาดก ว่า **"ผู้มีปัญญานั้น ย่อมเล็งเห็นกามคุณเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นโรค ผู้เห็นอย่างนี้ย่อมละความพอใจในกาม อันเป็นทุกข์เป็นภัยใหญ่ได้"** ทั้งนี้ กามคุณคือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะนั้นย่อมมีภัยมาก เป็นสมุฏฐานแห่งโรคทางใจ ก่อให้เกิดความอยากไม่มีที่สิ้นสุด ผู้มีญาณหยั่งเห็นโทษภัยเช่นนี้ ย่อมได้ชื่อว่ามีปัญญา

พระราชญาณวิสุทธิโสภณ (ท่อน ญาณธโร) เจ้าอาวาสวัดศรีอภัยวัน จังหวัดเลย และอดีตเจ้าคณะจังหวัดเลย ธรรมยุต เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยปัญญา เห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นโรคของกามคุณที่โลกจำติดข้องอยู่ จึงสละโลกียสุขมุ่งสู่ธรรมอันเป็นโลกุตรกุศลสายเอก บำเพ็ญเนกขัมมปฏิปทาพรหมจริยาภิรัตเพียบพร้อมทั้งคันถธุระและวิปัสสนาธุระ มีศีลจารวัตรงดงามเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า ทั้งยังรับภารธุระในการบริหารงานคณะสงฆ์ให้เจริญมั่นคงสืบมา โดยเรียบร้อย ข้าพเจ้ามีโอกาสได้รู้จักคุ้นเคยกับท่านเป็นอย่างดีในกิจพิธีต่าง ๆ ของหมู่คณะ จึงทราบซัดถึงวัตรปฏิบัติอันเจริญด้วยปัญญาในทางธรรม ต้องตามพระโพธิสัตวภาษิตดังเชิญมาข้างต้นนี้ทุกสถาน

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ พระราชญาณวิสุทธิโสภณ (ญาณธโร) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จถึงที่สุดแห่งกิจในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระคติธรรม

ประทานในโครงการตู้สะพานบุญเพื่อผู้ป่วยวาระสุดท้าย
มูลนิธิธรรมาภิบาลทางการแพทย์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงอานิสงส์ของบุญไว้ประการหนึ่งว่า **ปุญฺญ์ สุขๆ ชีวิตสงฺขยมฺหิ.** ความว่า *บุญนำสุขมาให้ในเวลาสิ้นชีวิต.*

“บุญ” แปลว่าความประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จำแนกวิธีได้เป็น ๓ วิธี กล่าวคือ **ทานมัย** บุญเกิดด้วยการให้ **ศีลมัย** บุญเกิดด้วยการรักษาศีล หรือประพฤติดีมีระเบียบวินัย และ **ภาวนามัย** บุญเกิดด้วยการเจริญภาวนาคือฝึกอบรมจิตใจ มนุษย์จึงมีหน้าที่สั่งสมบุญเพื่อเป็นทุนสำหรับอนาคตอยู่เสมอ ดังพระพุทธานุศาสนีที่ได้รับรองไว้แล้วว่าเมื่อสิ้นชีวิตในภพชาตินี้ไป บุญเท่านั้นที่จะนำความสุขมาให้ในเบื้องหน้า เพราะฉะนั้น บุคคลพึงมั่นใจว่าความชั่วทั้งปวงย่อมไม่เป็นเหตุแห่งความสุขไม่ว่าในกาลและในสถานใด ๆ อย่างแน่นอน และบาปคือสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยง อย่าให้ปรากฏขึ้นในการกระทำทางกาย วาจา และใจโดยเด็ดขาด การที่ท่านเป็นผู้ขวนขวายในบุญกิริยาอยู่เสมอ ทั้งด้วยการบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ย่อมนำพาผลคือสันติสุขมาให้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ขออนุโมทนาบุญที่มูลนิธิธรรมาภิบาลทางการแพทย์ ร่วมกับโรงพยาบาลต่าง ๆ พร้อมด้วยสาธุชนทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญ กับทั้งขออำนวยพรทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ด้วยอานิสงส์แห่งความดีที่ได้กระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระสังเวชนียธรรม

พระอธิการเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงคุณของปัญญา ไว้ ว่า **ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต.** ความว่า *ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก.*

พระอธิการเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป เจ้าอาวาสวัดอรัญญวิเวก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระเถระในฝ่ายวิปัสสนาธุระ ผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงาม ถึงพร้อมด้วยเนกขัมมปฏิปทาน่าเลื่อมใส ได้บำเพ็ญกรณียะในฐานะพระภิกษุผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ด้วยการแสดงธรรมแก่พุทธบริษัทถ้วนหน้ามาอย่างต่อเนื่องและยาวนานจนตลอดชีวิตของท่าน ดังปรากฏพยานเป็นหนังสือและแถบบันทึกเสียงจำนวนมากยังคงเป็นมรดกธรรมสู่อนุชน ท่านเป็นผู้มีไมตรีจิตหาโอกาสมาเยี่ยมเยือนข้าพเจ้าหลายวาระ ทำให้ได้ทราบชัดว่าเป็นผู้งามด้วยอัตหิตสมบัติและปรหิตปฏิบัติ มีจริยวัตรฉายชี้คุณธรรมสูงสุดในพระพุทธศาสนา คือ “ปัญญา” อันยังแสงสว่างในโลก ดุจประทีปขจัดความมืดเขลาให้เบาบางไป สมดังฉายา “ปญฺญาปทีโป” ทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านได้กอปรไว้ด้วยดี กับทั้งกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระอธิการเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในงานเฉลิมฉลองวันดินโลก ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ภาคพระพุทธศาสนา ณ พิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี วันศุกร์ ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีและสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในการที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันจัดงาน **“วันดินโลก”** เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในวันนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงถึงพร้อมด้วยพระปรีชาสามารถหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรดิน ทรงเป็นผู้บุกเบิกแผ้วถางหนทาง และสร้างสรรค์แนวคิดให้ชาวโลกรู้จักคุณค่าของดิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรดินอย่างเหมาะสม แนวพระราชดำริ และพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับดินที่พระราชทานไว้ล้วนมีมูลเหตุมาจากน้ำพระราชหฤทัยอันเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาที่ทรงปรารถนาให้ราษฎรอยู่ดีมีสุขบนแผ่นดินนี้ หาไม่แล้วคงไม่ทรงพระราชอุตสาหะตรากตรำพระวรกาย เพื่อข้าแผ่นดินไทยทุกคน ดังที่เราทั้งหลายต่างซาบซึ้งกันดีอยู่แล้วโดยถ้วนหน้า

คนไทยทุกคน ผู้ล้วนอาศัยเดชะพระบารมีเป็นที่พึ่งจึงพึงตั้งปณิธานในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติการงาน บนพื้นฐานของ **“ความกตัญญูกตเวที”** คุณธรรมข้อกตัญญูกตเวทีนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงอุปมาไว้ว่า **“เป็นพื้นภูมิของคนดี”** หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความสำนึกรู้ถึงพระคุณของผู้มีพระคุณ และการมุ่งมั่นประกอบกิจสนองพระคุณของผู้มีพระคุณคือการมีแผ่นดินอันหนักแน่นมั่นคง เสมือนรากฐานให้สาธุชนคนดีได้หยัดยืน

ท่านทั้งหลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้สนใจเรื่องดิน ทุกครั้งที่ท่านพิจารณาดินหรือแผ่นดินย่อมทราบดีว่าดินคือบ่อเกิดของสรรพสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือพืชพรรณธัญญาหาร เป็นรากฐานของความมั่งคั่ง เป็นขุมพลังของการมีชีวิตอยู่ได้บนโลกนี้ ฉันใด การมีจิตตั้งมั่นอยู่ด้วยความกตัญญูกตเวที ไม่เนรคุณ ไม่ทรยศ ไม่ทอดทิ้งกิจธุระของผู้มีพระคุณ แต่คอยเอาใจใส่สืบสานความดีที่ท่านได้ทำไว้แล้วอยู่เสมอ ย่อมทำให้คุณธรรมความดีอื่น ๆ อันเปรียบเสมือนกิ่งก้านสาขาและดอกผล ตัวอย่างเช่น ความอดทน ความจริงใจ ความเพียร ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี ก็จะงอกงามขึ้นบนผืนดินที่ชื่อว่ากตัญญูกตเวทีได้ ฉันนั้น

ขอให้ทุกท่านจงยึดมั่นในความกตัญญูกตเวที ต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงเป็น “พลังของแผ่นดิน” แล้วจงประสานน้ำใจกัน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อความผาสุกร่มเย็นของประเทศไทย และของโลกนี้สืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณธรรมความดีงามที่ทุกท่านมีอยู่ประจำจิตใจ โปรดดลบันดาลทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมความปรารถนาอันดีงามทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในการบำเพ็ญพระกุศลอุทิศถวาย
เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์
สมเด็จพระสังฆราชเจ้า สกลมหาสังฆปริณายก
เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ องค์อุปถัมภ์วัดชินวราราม
เนื่องในวาระคล้ายวันประสูติเป็นปีที่ ๑๕๙
ณ วัดชินวราราม อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

ท่านเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี ท่านเจ้าอาวาสวัดชินวราราม ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ท่านนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันบูรณปฏิสังขรณ์ตำหนักชินวรและมาพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันคล้ายวันประสูติ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ในวันนี้

วัดชินวราราม หรือเดิมคือวัดมะขามใต้ นั้น ถ้าท่านทั้งหลายจินตนาการย้อนกลับไป เมื่อร้อยกว่าปีก่อน ก่อนที่เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เสด็จมา ย่อมเปรียบเทียบไม่ได้เลยกับความเจริญมั่นคง งามสง่าดั่งเช่นในปัจจุบัน รอยพระบาทที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า พระองค์นั้น เสด็จย่างจากเรือพระประเทียบ ขึ้นท่าน้ำ เข้ามาประทับบนแผ่นดินของวัดชินวราราม เป็นหนแรกเมื่อปี ๒๔๕๕ จึงเป็นปฐมฤกษ์แห่งความเจริญของพระอารามอย่างแท้จริง ควรที่เราทั้งหลายจักได้น้อมรำลึกถึงพระเดชพระคุณอยู่เสมอ

มีเกร็ดควรรู้ จะขอเล่าให้ทุกท่านฟังไว้ในโอกาสนี้ ตามที่ได้รับฟังมาจากบูรพาจารย์ คือเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) สมเด็จอุปัชฌาย์ของอาตมภาพ ทรงเล่าประทานไว้ว่า สาเหตุที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเลือกบูรณปฏิสังขรณ์วัดมะขามใต้ เพราะได้ทรงสังเกตจากเรือพระประเทียบ ที่ลอยลำอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา เข้าไปเห็นเจ้าอาวาสกำลังอุตสาหะ ขยันขันแข็งในการก่อสร้างอุโบสถ ร่วมกันกับพระภิกษุสามเณรและชาวบ้าน เป็นเหตุให้ทรงพระเมตตา เพราะทรงเล็งเห็นความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันของชาววัดกับชาวบ้าน และความตั้งใจของเจ้าอาวาส ในการทำงานเพื่อพระศาสนา

เรื่องที่เล่ามานี้ เตือนใจให้เราทั้งหลายตระหนักถึงคุณธรรมสำคัญ ๓ ประการ ซึ่งช่วยให้วัดกับบ้านเกื้อกูลกัน อันนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ประการแรกคือ ความวิริยอุตสาหะของผู้นำ ประการที่สองคือ ความเสียสละของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์และประการที่สามคือ ความสามัคคีมุ่งเป้าหมายไปที่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

การที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันพัฒนาวัดชินวรารามจนเรียบร้อย งดงาม เป็นศรีสง่าแห่งจังหวัดปทุมธานี และประเทศไทย เป็นที่พึ่งพิงอันร่มเย็นในทางธรรมของชาวพุทธ และเป็นเครื่องหมายแห่งความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการี มีเจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เป็นอาทิ จึงเป็นการสืบสานปณิธานของบูรพาจารย์ จัดเป็นบุญกิริยาที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ขอพระบารมีแห่งเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กับทั้งอานุภาพแห่งบุญกุศลที่ท่านได้ร่วมกันบำเพ็ญ โปรดดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เพื่อเป็นกำลังในการทำนุบำรุงวัดชินวราราม และพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานในการบำเพ็ญธรรมทาน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงพระพุทธานุศาสนีในเรื่องทานไว้ ในทานสูตร ความว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ทาน ๒ อย่างนี้ คือ อามิสทาน ๑ ธรรมทาน ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย บรรดาทาน ๒ อย่างนี้ **ธรรมทานเป็นเลิศ** ดูกร ภิกษุทั้งหลาย การแจกจ่าย ๒ อย่างนี้ คือ การแจกจ่ายอามิส ๑ การแจกจ่ายธรรม ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย บรรดาการแจกจ่าย ๒ อย่างนี้ **การแจกจ่ายธรรมเป็นเลิศ** ดูกรภิกษุทั้งหลาย การอนุเคราะห์ ๒ อย่างนี้ คือ การอนุเคราะห์ด้วยอามิส ๑ การอนุเคราะห์ด้วยธรรม ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย บรรดาการอนุเคราะห์ ๒ อย่างนี้ **การอนุเคราะห์ด้วยธรรมเป็นเลิศ**” ดังนี้

เหตุที่ทรงสรรเสริญการให้ การแจกจ่าย และการอนุเคราะห์ด้วยธรรมว่าเป็นเลิศ ก็เนื่องจากธรรมะของพระผู้มีพระภาคเจ้า คือเครื่องชำระกาย วาจา ใจ ให้ดำเนินไปบนหนทางที่มุ่งสู่ปัญญา แล้วปัญญาย่อมจะสามารถชำระกิเลสตั้งแต่ขั้นหยาบ กลาง จนถึงละเอียดได้ กระทั่งสะอาดบริสุทธิ์ถึงพระนิพพาน คือความดับกิเลสเครื่องเศร้าหมอง อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้ให้ แจกจ่าย และอนุเคราะห์ชนทั้งหลายด้วยพระพุทธธรรม ขอท่านจงเพิ่มพูนกุศลฉันทะในการศึกษาพระปริยัติธรรมให้ทวียิ่งขึ้น เพื่อเข้าถึงปฏิบัติธรรม กระทั่งบรรลุปฏิเวธธรรมได้ในที่สุด เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระโอวาท

ประทานในการเปิดประชุมสัมมนาพระธรรมทูตในประเทศ
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันอังคาร ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

ท่านพระสังฆาธิการ, ท่านพระเถรานุเถระ ท่านพระธรรมทูต สหธรรมิกทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ทุกท่านได้มาประชุมสัมมนาพระธรรมทูตภายในประเทศ ในวันนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการคณะสงฆ์ และความมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นอย่างยิ่ง

ในฐานะที่ผมได้รับภารธุระ ในงานพระธรรมทูตมานับแต่ยุคบุกเบิก จนถึงปัจจุบัน จึงขอใช้โอกาสนี้ ปรารภข้อคิดบางประการกับท่านทั้งหลายสักเล็กน้อย ในฐานะพระธรรมทูตรุ่นพี่ พูดคุยกับพระธรรมทูตรุ่นน้อง

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่โดยตรงของพระภิกษุ ท่านทั้งหลายเมื่อได้อุปสมบทเข้ามาสู่พระศาสนานี้ จึงมีหน้าที่เผยแผ่พระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ขจรขจายไปด้วยน้ำใจกรุณาอย่างบริสุทธิ์ ไม่พึงมุ่งหวังลาภสักการะใด ๆ แต่พึงมุ่งหมายเพื่อให้ธรรมะ เรืองรองขึ้นอย่างกว้างขวางให้เป็นแสงสว่างทางปัญญา ช่วยอนุเคราะห์เกื้อกูลชาวโลก

อย่างไรก็ตาม การช่วยกันหมุนกงล้อแห่งธรรมหรือที่เรียกว่า “ธรรมจักร” ให้ขับเคลื่อนไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยคุณสมบัติสำคัญ ๕ ประการ กล่าวคือ

๑. **ธัมมัญญุตา** ท่านต้องเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง ต้องเป็นผู้รู้ธรรม ถ้าท่านเป็นพระธรรมทูต แต่ไม่รู้จักธรรมะอย่างถ่องแท้ก็ทำงานให้สำเร็จสมตำแหน่งหน้าที่ ที่ได้รับสมมติให้เป็นอยู่นี้ไม่ได้

๒. **อัตถัญญุตา** ท่านต้องเป็นผู้รู้จักผล คือ รู้ความหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ ว่าธรรมะที่ท่านเผยแผ่นั้นมีความหมายอย่างไรและการทำหน้าที่ของท่านนั้นเพื่อประโยชน์อะไร

๓. **มัตตัญญุตา** ท่านต้องเป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ภิกษุในพระพุทธศาสนา ย่อมรู้จักประมาณในการรับและบริโภคปัจจัยสี่

๔. **กาลัญญุตา** ท่านต้องเป็นผู้รู้จักกาลอันเหมาะสม รู้ระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบ กิจการงาน บริหารเวลาให้ถูกต้อง รู้ว่าเวลาใดควรทำ หรือควรพูดอะไร และอย่างไร

และ ๕. **ปริสัญญุตา** ท่านต้องเป็นผู้รู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน รู้กิริยาที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้ เมื่อเข้าไปหาจะต้องทำกิริยาอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

ถ้าพระธรรมทูตมีคุณสมบัติทั้ง ๕ ประการดังกล่าวมานี้ครบถ้วน ขอรับรองว่า ท่านจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ แล้วเป้าหมายที่พึงประสงค์ คือความดำรงคงมั่นแห่งพระสัทธรรมนำประโยชน์สุขมาสู่มหาชนทั้งหลาย ก็ย่อมบังเกิดขึ้นได้ ตลอดกาลนาน

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเปิดการประชุมสัมมนาพระธรรมทูตภายในประเทศ ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรม ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในงานสมโภชพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน ๑๐๐ ปี
อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ
ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ท่านผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย
ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันจัดพิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน เนื่องในวาระ ๑๐๐ ปี ท่านอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ และจัดพิธีสมโภชขึ้น ในวันนี้

ท่านอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ เป็นผู้มีคุณูปการใหญ่หลวงต่อวงการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งในประเทศและในระดับสากล ความรู้ความสามารถของท่าน ทั้งคดีธรรมและคดีโลกตลอดจนจริยวัตรอันงดงาม เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณาต่อศิษย์ เป็นนักปราชญ์ที่สุภาพอ่อนโยนยังเป็นที่จดจำ เป็นที่ประทับใจของผู้มีโอกาสได้รู้จัก ใกล้ชิด และได้รับความอนุเคราะห์จากท่านมิเสื่อมคลาย อาตมภาพได้เล่าเรียนในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย จึงมีบุญได้เป็นศิษย์ของท่าน และยังคงระลึกถึงพระคุณของท่านอาจารย์สุชีพอยู่เสมอ การที่ท่านทั้งหลาย โดยเฉพาะมหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันซึ่งเป็นหนี้พระคุณของท่านโดยตรงร่วมกันจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวาระ ๑๐๐ ปีชาตกาล ด้วยการจัดพิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน อันเป็นผลงานชิ้นเอก ย่อมเป็นที่น่าอนุโมทนายกย่องในความกตัญญูกตเวที

“ศาสนา” แปลว่าคำสั่งสอน **“พระพุทธศาสนา”** หมายถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม พระพุทธศาสนาที่แท้จริงจึงหมายถึง **“พระธรรม”** ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ เป็นพระศาสดาแทนพระองค์ แม้เมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว พระพุทธศาสนาจักไม่มีวันสูญสิ้นพระศาสดา ตราบที่พระธรรมคำสั่งสอนยังสถิตสถาพรอยู่ และ **“พระไตรปิฎก”** นี้เอง คือแหล่งรวบรวมพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หากเป็นชาวพุทธแต่ไม่ใส่ใจศึกษาพระไตรปิฎก ก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริง

ท่านอาจารย์สุชีพ ได้อุตสาหะย่อพระไตรปิฎกหลายสิบเล่มลงไว้เป็นเล่มเดียว เพื่อประชาชนจะได้เข้าถึงได้โดยง่าย และเป็นประตูไปสู่การค้นคว้า ศึกษา วิจัย เพิ่มเติมต่อไป นับเป็นงานอันทำได้ยากยิ่ง แต่ท่าน ก็ทำสำเร็จ เพราะความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนา อาตมภาพจึงขอย้ำเตือนกับทุกท่านว่า ขอจงมีความกตัญญูกตเวทีต่อบูรพาจารย์ ขอจงอย่าทอดทิ้งกิจธุระของท่าน และขอจงช่วยกันสืบสานปณิธานของท่านอาจารย์สุชีพ ในการช่วยให้มหาชนทั้งหลายได้เข้าถึงพระธรรม

ขอกุศลธรรมทานในครั้งนี้ จงสำเร็จแด่ท่านอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ในสัมปรายภพ และขออำนวยพรให้ทุกท่านที่ร่วมกันสนับสนุนกิจกรรม ตลอดจนผู้มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ เป็นกำลังในการจรรโลงพระพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๒

บัดนี้ บรรลุถึงอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๒ แล้ว ผู้คนทั้งหลายต่างกล่าวคำอำนวยพรให้แก่กันและกันโดยทั่วไป จิตใจอันประกอบด้วยเมตตาธรรมเช่นนี้ นับเป็นบุญเป็นกุศล สามารถยังความเจริญสุขให้บังเกิดขึ้นได้ในสังคม ด้วยเหตุที่ **“เมตตาธรรม”** เป็นธรรมอันค้ำจุนโลกไว้ให้สันติสุขร่มเย็น เป็นสภาวะที่ทุกชีวิตล้วนปรารถนา เมื่อทบทวนชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละคนในรอบปีที่ผ่านมา ย่อมพบว่าต่างคนต่างต้องประสบกับทั้งความสุข และความทุกข์ สลับสับเปลี่ยนไปมาด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีใครที่จะสุขกายสบายใจไปได้ตลอดเวลา เพราะความทุกข์นั้นเป็นของธรรมดาประจำโลก มนุษย์จึงแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ ด้วยกระบวน การอันเนื่องมาจากวิธีคิดต่าง ๆ กันไป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ จึงประทานหลักการสำคัญไว้ให้แก่ชาวโลกว่า ถ้าปรารถนาจะถึงความพ้นทุกข์ ต้องรู้จักทุกข์ และรู้ต้นเหตุแห่งทุกข์นั้น ๆ ให้ได้กระจ่างเสียก่อน ตามหลักการที่เรียกว่า อริยสัจ ๔ เมื่อรู้ทุกข์ และเหตุแห่งทุกข์แล้ว จึงจะสามารถกำหนดวิถีทางดับทุกข์ พร้อมกับประพฤติปฏิบัติตามวิถีนั้น ๆ ไปจนบรรลุถึงความดับทุกข์ได้ด้วยตนเอง ผู้คนเป็นอันมากเมื่อประสบความขัดข้องใจ ก็จะออกอาการขุ่นเคือง หยาบคาย โกรธขึ้งไปจนถึงขั้นทำร้ายเบียดเบียนกัน ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมดังที่ได้ยินข่าวกันอยู่เนือง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นไม่รู้จักทุกข์ และไม่รู้จักสาเหตุแห่งทุกข์ ว่าล้วนเกิดจาก “ความเห็นแก่ตัว” จึงตั้งทิฐิมานะไว้ว่า ตนยิ่งใหญ่และถูกต้องเสมอ บุคคลผู้มีความเห็นดังกล่าว ย่อมไม่อาจอดทนอดกลั้นต่อความประพฤติ หรือความคิดเห็นของใคร ๆ ที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตน ท่านผู้ปรารถนาความสุขในปีใหม่นี้ จึงพึงระลึกรู้อยู่เสมอว่า ต้นเหตุของความทุกข์ที่บังเกิดขึ้นในชีวิตล้วนเกิดจากการตั้งทิฐิไว้บนหนทางที่ผิด ถ้าเริ่มต้นแก้ไขปัญหาด้วยการทำความเห็นให้ถูกต้อง โดยยึดมั่น **“ขันติธรรม”** คือ ความอดทนอดกลั้นเป็นพื้นฐาน เป็นเครื่องยับยั้ง ไม่ให้พูด และไม่ให้ทำสิ่งใด ๆ อย่างหุนหันพลันแล่น ท่านย่อมสามารถผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคไปได้เสมอ ขันติจึงเป็นตบะ ซึ่งช่วยบรรเทากิเลสให้เบาบางลง เป็นการเปิดโอกาสให้คุณธรรมอื่น ๆ เช่น ความจริงใจ ความเมตตา ความเสียสละ และความสามัคคี สามารถงอกงามขึ้น เป็นดั่งพร ที่ทุกคนพึงหยิบยื่นแบ่งปันให้กันในที่ทุกสถาน และในกาลทุกเมื่อ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณงามความดีที่ทุกท่านได้ร่วมกันสร้างสรรค์ จงบันดาลความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ และประชาชน ยังความปราโมทย์เบิกบานพระกมล ให้บังเกิดใน สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อจักได้เสด็จสถิตธำรง ทรงเป็นมิ่งขวัญหลักชัยอยู่ยิ่งยืนนาน ทรงปกป้องพสกนิกร ให้ภิญโญสโมสรด้วยความสุขเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๒ โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

พรประทาน
เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๒

ขนฺติ หิตสุขาวหา.
ความอดทน นำมาซึ่งประโยชน์สุข

ส.ม.

เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๒
ขอท่านจงเป็นผู้มีขันติ เพื่อบรรลุถึงประโยชน์สุขทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสังเวชนียธรรม

นายวิชัย ศรีวัฒนประภา

ความในนันทสูตร พระไตรปิฎก สังยุตตกนิกาย สคาถวรรค ปรากฏเทวปรารภซึ่งนันทเทพบุตร กราบทูลสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า

อจฺเจนฺติ กาลา ตรยนฺติ รตฺติโย
วโยคุณา อนุปุพฺพํ ชหนฺติ
เอตๆ ภยๆ มรเณ เปกฺขมาโน
ปุญฺญานิ กยิราถ สุขาวหานิ.

แปลความว่า *“กาลย่อมล่วงไป ราตรีย่อมผ่านไป ชั้นแห่งวัยย่อมละลำดับไป ผู้เล็งเห็นภัยในมรณะนั้น พึงทำบุญอันนำความสุขมาให้”*

นายวิชัย ศรีวัฒนประภา ประธานกรรมการกลุ่มบริษัท คิง เพาเวอร์ เป็นอุบาสกผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ตลอดชีวิตของท่าน ได้กอปรบุญกิริยาไว้เป็นอเนกประการ โดยเฉพาะการถวายทานอันประณีตประดิษฐานไว้ด้วยดีในหมู่สงฆ์ ซึ่งเป็นเนื้อนาบุญของโลก นับว่าเป็นผู้ไม่ประมาท ไม่ปล่อยกาลเวลาให้ละล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ หากมุ่งบำเพ็ญบุญอันนำสุขมาให้ เพราะฉะนั้น วันคืนอันล่วงไปของผู้บำเพ็ญบุญสม่ำเสมอ จึงไม่เปล่าดาย หากอุดมยิ่งด้วยคุณค่าซึ่งสามารถนำสุขมาให้ทั้งแก่ญาติมิตร บริวาร ตลอดจนผู้เคยได้รับอุปการะ อีกทั้งยังเป็นทุนที่พึ่งของผู้บำเพ็ญไว้ด้วยดีแล้วในภพนี้สำหรับไปสู่ภพหน้า

ขอกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวงจงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นายวิชัย ศรีวัฒนประภา ผู้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันมาฆบูชา

วันอังคาร ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ดิถีมาฆบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว พุทธศาสนิกชนต่างทราบกันดีว่า ในดิถีเพ็ญเดือน ๓ เช่นนี้ เป็นวันคล้ายวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ ประทานแก่พระสาวก ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งล้วนอุปสมบทโดยวิธีเอหิภิกขุและเป็นพระอรหันต์ ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มให้มีวันมาฆบูชาขึ้นในประเทศไทย ก็เพื่อให้พุทธบริษัทร่วมกันบูชาพระรัตนตรัยเป็นกรณีพิเศษ และน้อมรำลึกถึงพระธรรม ที่พระศาสดาทรงพระมหากรุณาประทานไว้เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ได้แก่ *๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง ๒. การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม และ ๓. การชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง*

การได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่แท้นั้น มิได้อยู่ที่การขึ้นทะเบียนหรือการป่าวประกาศ หากอยู่ที่การศึกษาพระธรรมคำสั่งสอน ด้วยวิธีการฟังหรือการอ่าน เปรียบเสมือนการศึกษาแผนที่นำทางให้รอบคอบชัดเจน จะได้ไม่หลงทางและไม่เสียเวลา การศึกษาพระธรรมในระดับนี้เรียกว่า **“ปริยัติธรรม”** ซึ่งจำเป็นยิ่งสำหรับพุทธบริษัท ในฐานะที่เป็น *“สาวก”* ซึ่งแปลว่าผู้ฟัง ย่อมไม่ใช่ผู้คิดเองตรัสรู้เอง แต่ต้องวางตนเป็นผู้ฟังที่ดีของพระศาสดา การศึกษาที่ดีจักช่วยป้องกันไม่ให้หลงใหลไปเป็นมิจฉาทิฐิ ไม่นับถือหรือเชื่อสิ่งผิด ๆ เพราะมีพระพุทธธรรมเป็นเครื่องสกัดกั้นความตกต่ำ และคอยชี้หนทางที่ถูกต้องให้อยู่ตลอดเวลา ครั้นศึกษาพระธรรมในระดับการฟังจนเจนจบแล้ว คุณภาพของจิตใจย่อมยกระดับไปสู่การปฏิบัติ ที่เรียกว่า **“ปฏิบัติธรรม”** เป็นสติสัมปชัญญะที่สามารถเข้าถึงเฉพาะสภาพธรรมที่ปรากฏ จนปราศจากความยึดมั่นถือมั่นว่านั้นเป็นเรา นี้เป็นของเรา น้อมนำเข้าไปถึง **“ปฏิเวธธรรม”** คือการบรรลุมรรค ผล นิพพานได้ในที่สุด วันมาฆบูชาอันเป็นวันประกาศหัวใจพระศาสนา จึงเป็นโอกาสที่ชาวพุทธพึงปฏิญาณตนว่าจะหันมาศึกษาพระธรรมอย่างจริงจัง มิใช่เพียงในระดับพิธีกรรมหรือโดยผิวเผิน เพื่อให้เกิดสติปัญญา สามารถอำนวยความร่มเย็นมาสู่ชีวิตและสังคมส่วนรวมได้สมความมุ่งมาดปรารถนา

ขอพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจงดำรงมั่นคงอยู่ในโลกนี้ตลอดกาลนาน และขอพุทธบริษัททั้งหลายจงพร้อมเพรียงกันศึกษาพระสัทธรรมนั้น เพื่อบรรลุถึงความงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่นายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ และบุคลากร เฝ้าถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาและศาสนา ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันอังคาร ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหาร และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีมติมอบปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาและศาสนาให้แก่อาตมภาพในวันนี้

ปรัชญา เป็นชื่อวิชาว่าด้วยหลักแห่งความรู้และความจริง ถ้าพิจารณาให้แยบคายจะพบว่า ความรู้และความจริงนั้นอาจจำแนกได้เป็นหลายแขนง และหลายคำอธิบาย ขึ้นอยู่กับว่าจะนำทฤษฎีใดมาเป็นอุปกรณ์ในการแจกแจง

ท่านทั้งหลายล้วนอยู่ในวงการศึกษา ย่อมต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ในการทำงาน และการอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติ ท่านจึงจำเป็นต้องศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยปรัชญา ซึ่งเป็นแก่นของศาสตร์และศิลป์ต่าง ๆ อย่างถ่องแท้

อย่างไรก็ตาม ถ้าจะว่ากันในทางภาษา คำว่า ‘ทฤษฎี’ กับคำว่า ‘ทิฐิ’ ก็คือคำเดียวกัน แปลว่าความหมายได้ว่า ‘ความเห็น’ เหมือนกันนั่นเอง

ความเห็นนั้นมีทั้งที่ถูกและที่ผิด ทั้งที่เหมาะสม และที่ไม่เหมาะสม ทิฐิทั้งหลายล้วนปรวนแปรเปลี่ยนไปตามสภาพไตรลักษณ์บุคคลผู้ปรารถนาความเจริญทางปัญญา จึงต้องทำในใจให้แยบคายอยู่เสมอ อย่าเผลอตัวหลงตน ไปยึดมั่นถือมั่นเอาทฤษฎี หรือทิฐิที่ผิด ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า ‘มิจฉาทิฐิ’ มาเป็นหนทางประพฤติของตนโดยเด็ดขาด

ทิฐิ ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงย้ำเตือนให้พุทธศาสนิกชน ละคลายลงให้มากที่สุดนั้น เรียกว่า ‘สักกายทิฐิ’ คือความเห็นผิดในสภาพธรรม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมว่าเป็น ‘ตัวตน’

ความยึดมั่นในตัวตนนี้เอง เป็นบ่อเกิดของพฤติกรรมอันเลวร้ายทุกประเภท เช่น ความเห็นแก่ตัว ความเบียดเบียนกันทางกาย และทางวาจา ความประพฤติอันทุจริต ความมัวเมาในอบายมุขทุกประการอันนำไปสู่ความวิบัติ ล้วนมีบ่อเกิดมาจากสักกายทิฐิทั้งสิ้น

เมื่อท่านมีไมตรีจิต นำปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มามอบให้อาตมภาพ อาตมภาพจึงขอมอบปรัชญาเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ฝากให้เป็นเครื่องสนองน้ำใจตอบแทน เพื่อนำไปขบคิด และปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเพื่ออบรมสั่งสอนนักศึกษาในสถาบันของท่านต่อไป.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานแก่คณะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันอังคาร ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑ ทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในโอกาสที่ท่านทั้งหลายได้มาบำเพ็ญกุศล และมาเยี่ยมเยือนอาตมภาพ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มีทั้งที่เป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน นักธุรกิจ ถ้าจะเรียกด้วยคำรวม ๆ ก็ต้องใช้คำว่าทุกท่านล้วนเป็น **"ผู้ใหญ่"** ด้วยกันแล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่โดยวัยวุฒิ โดยคุณวุฒิ หรือโดยตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ก็ตาม ความเป็นผู้ใหญ่นี้เอง จึงมาพร้อมกับหน้าที่ อันได้แก่การป้องกันราชอาณาจักรไทยให้มั่นคง เจริญก้าวหน้า และวัฒนาสถาพร โดยทุกท่านต้องทำตนเป็นที่พึ่งของผู้น้อย และของประชาชนทั่วไปให้ได้มากที่สุด

อันที่จริง ความเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้วัดอยู่แค่การเกิดก่อน และไม่ได้วัดกันที่การมีตำแหน่งใหญ่โตกว่าใคร ๆ แต่เพียงเท่านั้น หากแต่ความเป็นผู้ใหญ่สำหรับสังคมที่เจริญแล้วนั้น ต้องนับถือกันที่ **"ปัญญา"** เมื่อบุคคลใดมีปัญญา ก็นับว่าเป็นผู้มีคุณ ที่เรียกว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า เป็นผู้มี **"คุณวุฑฒะ"** คือเป็นคนที่เจริญด้วยคุณ เป็นผู้มากด้วยความรู้ หนักในความปฏิบัติ มั่นอยู่ในวัตรอันดีมีคุณธรรมเป็นเครื่องอยู่ เป็นผู้รู้ผิดรู้ชอบ อีกทั้งยินดีแนะนำผู้อื่นให้รู้ให้ประพฤติตามด้วย คนเช่นนี้แม้จะมีอายุน้อย ตำแหน่งน้อยก็ยังได้ชื่อว่า **"คุณวุฑฒบุคคล"** ควรแก่ความเคารพยำเกรง

การที่ท่านเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจึงเป็นหนทางหนึ่งซึ่งจะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ให้สมกับความเป็นผู้ใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็ขออย่าได้ลืมเป้าหมายที่ถูกต้อง ของการเข้ามาเล่าเรียนในวิทยาลัยแห่งนี้ ว่าจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม คือราชอาณาจักรไทย มิใช่เพื่อประโยชน์ส่วนของตน ๆ ของหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพราะฉะนั้น จึงขอให้ทุกท่านเร่งเพิ่มพูนคุณธรรมให้งอกงามไพบูลย์ขึ้นในตนจนถึงพร้อมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทนและความพากเพียรในอันที่จะประกอบกิจการงานทุกประการ โดยยึดถือประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน ถ้าทำเช่นนั้นได้ ท่านย่อมเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่น่านิยมยกย่องอย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธนสารสมบัติ ประสบความสำเร็จสมปรารถนาในกิจอันชอบ ประกอบด้วยธรรม จงทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานแก่โครงการสามเณรปลูกปัญญาธรรม

๑๘ เมษายน – ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สามเณรเป็นเหล่ากอของสมณะ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติสิกขาบทของสามเณรไว้ ๑๐ ประการ แต่ในการบรรพชาสามเณร ก่อนจะสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการนั้น สามเณรต้องรับไตรสรณคมน์ คือการปฏิญาณเข้าถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก เป็นเครื่องนำทางชีวิตของตน ๆ ก่อน การเข้าถึงพระรัตนตรัยจัดเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นสำหรับพุทธมามกะ แต่การกล่าวออกมาด้วยลำพังวาจา อย่างมิได้กลั่นกรองออกมาจากจิตใจซึ่งรู้เหตุผลจนซาบซึ้งด้วยตนเองแล้วย่อมไม่ก่อประโยชน์ เพราะฉะนั้น บรรดาผู้ใหญ่ มีบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ เป็นอาทิ จึงมีหน้าที่ชี้แจงให้เด็กและเยาวชนรู้ซึ้งถึงคุณของพระรัตนตรัยแต่ละประการให้ถ่องแท้ ในขณะเดียวกัน หากผู้ใหญ่ไม่ซาบซึ้งถึงคุณพระรัตนตรัยอย่างแท้จริง ก็จะไม่สามารถอธิบายให้เด็กเข้าใจได้ ด้วยเหตุนี้ จึงขอเน้นย้ำว่าการเข้าถึงพระรัตนตรัยด้วยความรู้กระจ่างในองค์คุณแต่ละข้อ ๆ เป็นกิจสำคัญเบื้องต้นของชาวพุทธ ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ทุกรูปทุกคน

ขอผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ดำเนินโครงการสามเณรปลูกปัญญาธรรม และผู้เยาว์ที่เข้าร่วมโครงการ จงเร่งศึกษาเรื่องพระรัตนตรัยให้ทราบชัด เพื่อการนับถือพระรัตนตรัยอย่างถูกต้อง ด้วยปัญญารู้รอบและรู้ทั่วถึงความจริง เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งในภาวะแห่งความเป็นพุทธมามกะและในภาวะแห่งความเป็นสามเณร อันย่อมยังความสำเร็จในสุขประโยชน์ทั้งทางคดีโลกและคดีธรรม

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้เข้าร่วมและผู้สนับสนุนโครงการทุกท่าน ขออำนวยพรให้ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานหัวใจพระพุทธศาสนา หัวใจประชาชาวไทย ปีที่ ๓

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทให้ตระหนักถึงคุณค่าของการพัฒนาจิตใจไว้ว่า *“คนมีปัญญาทำจิตที่ดิ้นรน กวัดแกว่ง รักษายาก ห้ามยาก ให้ตรงได้ เหมือนช่างศรทำลูกศรให้ตรงได้ฉะนั้น.”* การอบรมจิตใจให้ถึงความเป็นบัณฑิตผู้เจริญด้วยสติปัญญา ย่อมเป็นวิถีทางของการเป็นพุทธศาสนิกชน แต่หนทางที่จะก้าวไปสู่ความเป็นบัณฑิตจำต้องอาศัยการศึกษาพระธรรมเป็นหนทางสายเอก ด้วยอำนาจพระมหากรุณา จึงประทานโอวาทปาฏิโมกข์เป็นบทสรุปวิถีทางอบรมจิตใจของพุทธบริษัทไว้ ๓ ประการ กล่าวคือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว และชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ดังที่เรียกกันว่าหัวใจของพระพุทธศาสนา

เนื่องในดิถีมาฆบูชา ขอพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าใช้โอกาสนี้เร่งสำรวจตนเองว่าจิตใจของตน ๆ ยังดิ้นรน กวัดแกว่ง รักษายาก ห้ามยาก ด้วยอำนาจแห่งความโลภ ความโกรธ และความหลง อันเปรียบประดุจลูกศรที่ยังคดงอ ไม่สามารถพุ่งตรงไปได้โดยประการใดบ้าง เมื่อสำรวจพบแล้ว จงหันมาเอาใจใส่ศึกษาปริยัติธรรม ชำระจิตใจให้สะอาดผ่องแผ้ว จนยกระดับสู่ขั้นปฏิบัติธรรม เปรียบประดุจการทำลูกศรให้ตรง นำไปสู่การบรรลุถึงปฏิเวธธรรมอันเป็นเป้าประสงค์ได้สมมโนปณิธาน

ขออำนวยพรให้งานหัวใจพระพุทธศาสนา หัวใจประชาชาวไทย ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นปีที่ ๓ จงบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอท่านทั้งหลายจงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มกราคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ เป็นปีที่ ๑๒๗

๑ เมษายน ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระปรารภภาษิตไว้ว่า **“อตฺตานํ ทมยนฺติ ปณฺฑิตา.”** ความว่า *บัณฑิต ย่อมฝึกตน.* บุคคลผู้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตที่แท้ คือผู้มีปัญญารู้รอบและรู้ทั่วในความจริง แต่การมีปัญญา ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากปราศจากการบ่มเพาะอบรมตนให้พรั่งพร้อมด้วยคุณธรรมนานัปการ อันเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดความรู้ ตัวอย่างของคุณธรรมที่ว่านั้นมีความจริงใจซื่อตรงต่อบทบาทหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ ความข่มใจมิให้เผลอมัวเมาไปสู่หนทางแห่งความเสื่อม ความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคที่กีดขวางหนทางพัฒนาความรู้ความสามารถ และความเสียสละตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เป็นต้น บุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ รวมถึงผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าอันเนื่องมาแต่การศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องเพียรฝึกตนให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมดังกล่าวเป็นพื้นฐาน เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นบัณฑิตได้สมดังพระพุทธานุศาสนี

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่สร้างคนให้เป็นบัณฑิตมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๒๗ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงฝึกฝนพัฒนาตนให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นอยู่เสมอ เพื่อยังสัมฤทธิผลแห่งราชการ อันจักนำพาความรุ่งเรืองมาสู่สังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทยได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มกราคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูต ธรรมยุต รุ่นที่ ๒๕
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒

ตามหลักพระพุทธศาสนา บุคคลล้วนเป็นผู้ถูกฝึกได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงถึงพร้อมด้วยองค์คุณข้อที่ว่า **“อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ”** คือทรงเป็นสารถีฝึกบุรุษที่ฝึกได้ ไม่มีใครยิ่งไปกว่า ทรงเป็นผู้ฝึกคนได้ดีเยี่ยม ไม่มีผู้ใดเทียมเท่า เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระธรรมยังสถิตอยู่เป็นศาสดาแห่งพระศาสนานี้ เราทั้งหลายผู้เป็นหนึ่งในหมู่สงฆ์ ผู้สืบทอดพระศาสนา จึงมีหน้าที่เผยแผ่พระธรรมให้ขจรขจายไพศาล ด้วยการอบรมขัดเกลาผู้คนให้ได้ฝึกฝนตนตามหลักการที่พระพุทธองค์ทรงแสดง

พระธรรมทูตมีหน้าที่ปฏิบัติงานเผยแผ่โดยตรง นอกจากจะต้องมีสัจจะต่อหน้าที่นั้น ๆ อย่างสุจริตแล้ว ยังต้องตระหนักถึงศักยภาพทางปัญญาของมนุษย์ ดุจดั่งที่พระศาสดาทรงตรากตรำพระวรกายเพื่อการเผยแผ่พระธรรมตลอดพระชนมชีพ มากกว่ามุ่งมองในแง่ความแตกต่างด้านเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ฐานะ ศาสนา หรือความเชื่อเดิมของแต่ละบุคคล ดังนั้น การไปเผยแผ่จึงมิพึงจำกัดตนอยู่ในหมู่คนกันเองที่ทำให้รู้สึกสะดวกปลอดภัย เพราะการเป็นพระธรรมทูตมิใช่เป็นเพื่อความสบายส่วนตน หากทุกท่านพึงเพียรพยายามผลักดันตนให้หาญกล้าที่จะก้าวออกไปเผยแผ่พระธรรมสู่หมู่ชนภายนอกผู้ยังไม่มีโอกาสได้รู้จักพระรัตนตรัย ช่วยเปิดโอกาสให้เวไนยบุคคล ได้เปิดใจรับฟังและน้อมนำไปปฏิบัติ จนบังเกิดประโยชน์สูงสุดตามพระพุทธประสงค์

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูต ธรรมยุต รุ่นที่ ๒๕ ทุกรูป ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

พระสังเวชนียธรรม

พระอาจารย์บุญฤทธิ์ ปณฺฑิโต

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงคุณลักษณะของบัณฑิต ไว้ ว่า **สาธุ โข ปณฺฑิโต นาม.** ความว่า *ชื่อว่าบัณฑิตย่อมทำประโยชน์ให้สำเร็จได้แล.*

พระอาจารย์บุญฤทธิ์ ปณฺฑิโต เป็นรัตตัญญูเถระในฝ่ายวิปัสสนาธุระ ผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงาม ถึงพร้อมด้วยเนกขัมมปฏิปทาน่าเลื่อมใส บริบูรณ์ด้วยคุณสมบัติตามคดีโลกนับแต่ยังดำรงเพศฆราวาส ครั้นครองเพศบรรพชิต ก็สามารถครองตนอยู่อย่างเคร่งครัดในพระธรรมวินัย เป็นผู้พากเพียรในไตรสิกขาตามวิถีที่พระบรมศาสดาได้ประทานไว้ให้ปฏิบัติบำเพ็ญเป็นกรณียะแห่งการเป็นสมาชิกพุทธบริษัท พร้อมกันนั้นยังมุ่งมั่นเผยแผ่พระพุทธธรรมให้ซึมซาบเข้าสู่จิตใจของมหาชนทั่วหน้า แผ่ขยายอาณาไปสู่แดนไกลแม้ในทวีปยุโรปและทวีปออสเตรเลีย ดังนี้ ย่อมได้ชื่อว่าท่านเป็นผู้อุดมด้วยคุณสมบัติแห่งคดีธรรม นำพาสุขประโยชน์มาเกื้อกูลโลก ตามรอยพระบาทของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างน่าสรรเสริญ จัดเป็น “บัณฑิต” ผู้ทำประโยชน์ให้สำเร็จโดยแท้ สมดั่งฉายา สมตามพระพุทธานุศาสนี และสมควรแก่พระราชศรัทธา ที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงมีอย่างมั่นคงตลอดมา

ขอกุศลธรรมที่ท่านผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้นได้กอปรไว้ด้วยดี กับทั้งกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระอาจารย์บุญฤทธิ์ ปณฺฑิโต ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงโทษของการเสพสุราเมรัยไว้ ๖ ประการ กล่าวคือ เป็นเหตุแห่งความเสื่อมทรัพย์ ๑ เป็นเหตุแห่งการทะเลาะวิวาท ๑ เป็นบ่อเกิดแห่งโรค ๑ เป็นเหตุเสียชื่อเสียง ๑ เป็นเหตุไม่รู้จักอาย ๑ และเป็นเหตุทอนกำลังปัญญา ๑ โทษทั้ง ๖ สถานนี้ บ่งชี้ลักษณะของผู้เสพสุราเมรัยว่าเป็น “ผู้ประมาท” ในการดำเนินชีวิต ปราศจากปัญญาอันเป็นเครื่องถอนตนให้พ้นจากหล่มคืออบาย ความประมาทย่อมก่อให้เกิดอันตรายเฉพาะหน้าในภพนี้ เช่น ภยันตรายจากอุบัติเหตุจนถึงกับบาดเจ็บล้มตายบ้าง โรคันตรายจากพิษสุราที่บั่นทอนกายและจิตบ้าง เป็นต้น และย่อมก่อให้เกิดอันตรายในภพหน้า คือเมื่อสั่งสมความขาดสติมัวเมาจนเป็นพื้นอัธยาศัย จักเป็นปัจจัยสั่งสมสืบต่อนำพาให้ไปอุบัติในฐานะต่ำ และในภพที่ทราม โอกาสจะหลุดพ้นจากห้วงทุกข์จึงเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น เหตุฉะนี้ พระพุทธองค์จึงประทานพระบรมพุทโธวาทชี้โทษของความประมาทไว้ว่า **“ปมาโท มจฺจุโน ปทํ.”** ความว่า *ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย*

เมื่อวันงดดื่มสุราแห่งชาติเวียนมาถึง จึงควรที่ท่านทั้งหลายจะสำนึกถึงผลร้ายของการเสพสิ่งมึนเมา แล้วตั้งใจงดเว้นการเสพสิ่งเหล่านั้นให้ได้โดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ตนได้รู้จักสั่งสมความมีสติปัญญา สามารถใช้เป็นเครื่องกำบังอันตรายในปัจจุบัน และเป็นเครื่องป้องกันความตกต่ำแห่งการเกิดใหม่ในภายหน้า

ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายจงเจริญในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสรุปธรรมทุกข้อลงเป็นคติเตือนไว้ให้ยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ใหญ่เต็มวัยวุฒิและคุณวุฒิทางการศึกษาพอสมควรแก่การประกอบสัมมาชีพ และบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติแล้ว การดำเนินชีวิตนับแต่นี้ไป จึงพึงระมัดระวังอยู่เสมอว่าจะคิด จะพูด จะทำตามใจตนเองไปเสียทุกเรื่อง เหมือนเมื่อเป็นเด็กผู้อ่อนวุฒิภาวะอีกต่อไปมิได้แล้ว ความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมสำคัญเป็นเครื่องกำกับ ได้แก่ ความไม่ประมาท บุคคลผู้ไม่มีศรัทธาในการบำเพ็ญคุณงามความดี เป็นคนเกียจคร้าน ไม่อดทนอดกลั้น ไม่มีความจริงใจจดจ่อต่อการงานอันสุจริต และไม่ขวนขวายในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ประมาท บัณฑิตย่อมไม่สรรเสริญ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“อปฺปมาทำ ปสำสนฺติ”** ความว่า *“บัณฑิตย่อมสรรเสริญความไม่ประมาท”* ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจึงพึงเอาใจใส่ตรวจสอบความประพฤติของตนมิให้ตั้งอยู่ในความประมาทอยู่เสมอ

ขออำนวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตักเตือนเรื่องการใช้ยศให้เป็นประโยชน์ไว้ ปรากฏความในทุมเมธชาดก ว่า

“ยสํ ลทฺธาน ทุมฺเมโธ อนตฺถํ จรติ อตฺตโน,
อตฺตโน จ ปเรสญฺจ หึสาย ปฏิปชฺชติ.”

แปลความว่า *“ผู้มีปัญญาทรามได้ยศแล้ว ย่อมประพฤติสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน ย่อมปฏิบัติเพื่อความเบียดเบียนตน และคนอื่น”*

“พระสังฆาธิการ” จัดว่าเป็นบุคคลผู้มียศ เพราะมีตำแหน่งหน้าที่สำคัญในการบังคับบัญชาปกครองพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา จึงจำเป็นต้องระมัดระวังตนอย่างยิ่ง มิให้ตกอยู่ในฐานะผู้มีปัญญาทรามแต่ได้ยศ หากท่านต้องมีวิริยภาพในการอบรมเจริญปัญญาให้ก้าวหน้าเพิ่มพูนขึ้นเสมอ การปฏิบัติกิจเพื่อประโยชน์ของคณะสงฆ์ หากขาดความเฉลียวฉลาดรอบรู้เสียแล้ว ย่อมไม่สามารถประคับประคองให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะฉะนั้น พระสังฆาธิการมีหน้าที่ขวนขวายศึกษาให้รู้ซึ้งถ้วนถี่ในพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎระเบียบ มติ และประกาศของคณะสงฆ์ เพื่อนำไปใช้สำหรับครองตน ครองคน ผู้เป็นบริวาร และครองงานที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดสัมฤทธิผล จนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญารุ่งเรือง สามารถประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติเพื่อความคุ้มครองอารักขาตนและคนอื่น ให้บรรลุถึงความสวัสดีได้อย่างสมกับความเป็นพระสังฆาธิการ

ขออำนวยพรให้นักเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๕ จงประสบความสำเร็จในสรรพกิจ อันเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของคณะสงฆ์ในการจรรโลงพระบวรพุทธศาสนา ให้สถาวรวัฒนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

พระสังเวชนียธรรม

พระพรหมเมธาจารย์ (เขมว์โส)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงลักษณะของพระภิกษุผู้สันโดษไว้ ปรากฏความในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ความว่า *“ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้สันโดษด้วยจีวรเป็นเครื่องบริหารกาย ด้วยบิณฑบาตเป็นเครื่องบริหารท้อง เธอจะไปทางทิศาภาคใด ๆ ก็ถือไปได้เอง ดูกรมาณพ นกมีปีก จะบินไปทางทิศาภาคใด ๆ ก็มีแต่ปีกของตัวเป็นภาระบินไปฉันใด ภิกษุก็ฉันนั้นแล เป็นผู้สันโดษด้วยจีวรเป็นเครื่องบริหารกาย ด้วยบิณฑบาตเป็นเครื่องบริหารท้อง เธอจะไปทางทิศาภาคใด ๆ ก็ถือไปได้เอง ดูกรมาณพด้วยประการดังกล่าวมานี้แล ภิกษุชื่อว่าเป็นผู้สันโดษ.”* ดังนี้

พระพรหมเมธาจารย์ (คณิศร์ เขมว์โส) ปธ.๙ เจ้าอาวาสวัดบุรณศิริมาตยาราม กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงามน่าเลื่อมใส ถึงพร้อมด้วยปัญญา และยังมีจิตเอื้อเฟื้อต่อ กิจธุระของเพื่อนสพรหมจารีในพระศาสนา ได้รับเป็นธุระในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมสำหรับคณะสงฆ์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังรับภาระบริหารงานพระศาสนา ในตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม ด้วยอุตสาหวิริยาทิคุณ แม้ท่านจะสูงด้วยคุณวุฒิ พรรษายุกาล และสมณศักดิ์ แต่ยังคงครองจริยาอันอ่อนน้อม เรียบร้อย มักน้อย ไม่เย่อหยิ่ง ไม่ฟุ้งเฟ้อหลงใหลในลาภสักการะ มีลักษณะแห่งภิกษุผู้สันโดษตามพระธรรมวินัย เรียบง่าย ดุจนก มีปีกที่เบาตัวอยู่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย สมตามพระพุทธานุศาสนีที่เชิญมาข้างต้นนี้ทุกสถาน

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ พระพรหมเมธาจารย์ (เขมว์โส) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จถึงที่สุดแห่งกิจในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา

วันเสาร์ ที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒

ดิถีวิสาขบูชา อันเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นวันสำคัญสากลของโลก ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว พระโพธิสัตว์สิทธัตถราชกุมารเสด็จอุบัติขึ้นบนโลกนี้เมื่อกว่า ๒,๖๐๐ ปีก่อน ทรงถึงพร้อมด้วยพระชาติ มีพระกายลักษณะอย่างมหาบุรุษครบถ้วนเป็นอัศจรรย์ แต่ที่วิเศษยิ่งกว่านั้นคือพระคุณด้วยเหตุแห่งการตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ยังให้ทรงบริบูรณ์ด้วย **“พระปัญญาคุณ”** สามารถชำระกิเลสเครื่องเศร้าหมองให้หมดสิ้นไปจากพระทัย บรรลุถึงความสะอาดผ่องใสที่เรียกว่า **“พระบริสุทธิคุณ”** แล้วจากนั้นไม่นานก็ได้ทรงเผยแผ่พระธรรมสั่งสอนโลก ด้วยอำนาจแห่ง **“พระมหากรุณาคุณ”** ครบถ้วนแห่งองค์คุณของความเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอด ๔๕ พรรษาแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระปัจฉิมวาจาก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า **“วยธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ”** แปลความว่า *“สังขารมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังความ ไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”* ดังนี้ ขอทุกท่านหันกลับมาพิจารณาสังขารธรรม หรือความปรุงแต่งในรูปและนาม ณ บัดนี้ แล้วจงฉุกคิดถามตนเองว่าในขณะที่รูปและนามกำลังเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านได้อบรมเจริญปัญญา เป็นเสบียงแห่งอนาคตไว้มากน้อยเพียงไรแล้ว ท่านกำลังมีความประมาทในชีวิต เผลอคิดไปว่ายังเหลือเวลาอยู่อีกมากหรือไม่ ในเมื่ออันที่จริง ทุกคนไม่อาจทราบได้ว่าความตายจะมาถึงเมื่อไร ชีวิตนี้สั้นนัก เพราะฉะนั้น **“ความไม่ประมาท”** ณ ขณะปัจจุบัน จึงเป็นบทสรุปแห่งพระบรมพุทโธวาทที่สั้นที่สุด แต่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับชาวพุทธทุกคน

ขอสาธุชนอย่าละเลยการบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา อันนับเป็น “ปฏิบัติบูชา” ที่พึงกระทำต่อพระรัตนตรัย เพื่อความดำรงคงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นประทีปส่องใจเวไนยนิกรทั้งปวงสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๓ เมษายน ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการประทานตราตั้งพระอุปัชฌาย์ คณะธรรมยุต
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
วันอังคาร ที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒

ท่านพระสังฆาธิการ พระอุปัชฌาย์ ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทั้งหลายได้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ในพิธีมอบตราตั้งพระอุปัชฌาย์ในวันนี้ เพื่อท่านพระอุปัชฌาย์ จักได้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับต่อไป นับเป็นศาสนกิจสำคัญยิ่งในการสืบทอดพระพุทธศาสนา

ท่านทั้งหลายได้ผ่านการอบรมเพื่อเป็นพระอุปัชฌาย์กันมาแล้ว ย่อมทราบดีว่าท่านมีหน้าที่อย่างไรตามพระธรรมวินัย ตลอดจนกฎหมายบ้านเมือง และกฎของคณะสงฆ์ โอกาสนี้ ผมขอเน้นย้ำให้ท่านครองตนอย่างเคร่งครัดใน “จริยาพระอุปัชฌาย์” ซึ่งเชื่อว่าท่านได้ศึกษากันมาแล้วเป็นอย่างดี

ท่านพระอุปัชฌาย์พึงตระหนักอยู่เสมอว่า ตำแหน่งที่ท่านได้รับแต่งตั้งนี้มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และมีจริยาเป็นเครื่องกำกับ อันที่จริงการบวชนั้นถ้าว่ากันตามประเพณีอาจดูเหมือนง่าย แต่แท้จริงแล้ว การบวชและดำเนินชีวิตอยู่อย่างเคร่งครัดตามพระธรรมวินัยย่อมไม่ง่าย หากไม่ได้บวชด้วยความเข้าใจ ไม่ได้มีอัธยาศัยที่จะละออกจากกามคุณและไม่ได้มีศรัทธาที่จะประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย พระอุปัชฌาย์จึงมีหน้าที่ต้องชี้แจง โน้มน้าว และขัดเกลาให้ผู้ขอบวช รวมถึงผู้ปกครอง และญาติมิตรของผู้ขอบวช เข้าใจกระจ่างให้ได้ก่อนว่า การบวชคือการเปลี่ยนสถานะสู่เพศบรรพชิต ละบ้านเรือนมาสู่สำนักแห่งการเล่าเรียนพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อขัดเกลากิเลสให้บรรเทาเบาบางลง โดยมีศีลเป็นเครื่องกำกับกายและวาจาอยู่ตลอดเวลาไม่ใช่เรื่องฟุ่มเฟือย หรือการกระทำสิ่งใด ๆ อันเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์

การบวชเพราะความไม่รู้ อาจเป็นโทษกับผู้บวชตั้งแต่เริ่มพิธีบวช ครั้นพอบวชแล้วก็อาจล่วงอาบัติต่าง ๆ มากมายด้วยไม่เห็นโทษในอาบัตินั้น เป็นบาปหนักหนาติดตัวไป ทั้งยังพาให้คณะสงฆ์มัวหมอง ถูกโลกติเตียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่ได้เริ่มบวชจากศรัทธาและความเข้าใจ แต่กลายเป็นเรื่องของการทำตาม ๆ อย่างกันมา ซึ่งมีทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ไม่ใช่เรื่องของเหตุผลตามพระธรรมวินัย ผมขอฝากให้พระอุปัชฌาย์ช่วยกันขยายความเข้าใจเรื่องนี้ให้กว้างขวางและช่วยเอาใจใส่พิจารณาคุณสมบัติของกุลบุตรให้ถี่ถ้วน ครั้นถ้าบวชแล้ว ต้องอบรมสั่งสอน กวดขันความประพฤติของสัทธิวิหาริกอันเตวาสิก อย่าให้มีการบวชทิ้งบวชขว้าง บวชแล้วไม่กำกับดูแล ถ้าเป็นเช่นนั้น ย่อมเป็นการทำผิดหน้าที่และผิดจริยาพระอุปัชฌาย์มีโทษทั้งในปัจจุบันและในอนาคต จึงขอฝากท่านทั้งหลายให้ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนา เป็นกำลังพิทักษ์รักษาคณะสงฆ์ให้มั่นคงสถาพร ตลอดกาลนาน

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขอตั้งกัลยาณจิตอำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระโอวาท

ประทานแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ในการถวายสักการะเนื่องในเทศกาลสงกรานต์
ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันพุธ ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านผู้อำนวยการ ข้าราชการ และบุคลากรสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในโอกาสที่ทุกท่านมาแสดงไมตรีจิต เนื่องในเทศกาลสงกรานต์ที่กำลังจะมาถึงในอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้

สงกรานต์เป็นเทศกาลแห่งการแสดงน้ำใจไมตรีต่อกัน มีการแสดงออกทางกาย และทางวาจา ที่น่าชื่นใจต่อกัน ผู้น้อยก็แสดงความนอบน้อมต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็แสดงความเอื้อเฟื้อเอ็นดูต่อผู้น้อย ด้วยความจริงใจ นับเป็นวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยที่เราทั้งหลายต้องช่วยกันสืบสานต่อไปอย่าให้สิ้นสูญ

ขอย้ำว่าเราล้วนมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติด้วยกันทุกคน เป็นพระก็มีหน้าที่ตามพระธรรมวินัย เป็นข้าราชการก็มีหน้าที่ตามกฎหมายและจรรยาข้าราชการ เป็นพลเมืองก็มีหน้าที่พลเมือง จึงขอให้ทุกคนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน ๆ ให้ดี อย่าได้ประพฤติปฏิบัติการอันใดที่ผิดไปจากหน้าที่ของตนและขอให้เตือนตนอยู่เสมอว่าการทำหน้าที่จะราบรื่นเรียบร้อยไปไม่ได้เลย หากไม่ได้รับความเกื้อหนุนจากเพื่อนร่วมงาน และเพื่อนร่วมสังคม เพราะฉะนั้น ความเมตตาเอื้อเฟื้อต่อกันอย่างจริงใจจะช่วยจรรโลงความสุขและความสำเร็จ ให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

เนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ ธนสารสมบัติทุกประการ มุ่งหวังการใดอันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรม ขอการนั้นจงพลันสัมฤทธิ์สมจิตมุ่งมาดปรารถนาโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานในการประทานผ้าไตรแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เข้าร่วม โครงการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ท่านหัวหน้าหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ และสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ได้ร่วมกันจัดโครงการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและพร้อมเพรียงกันมารับผ้าไตร เพื่อนำไปประกอบพิธีบรรพชาอุปสมบท ในวาระนี้

การบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาเป็นการเพิ่มพูนศาสนทายาท ให้ทวีจำนวนขึ้น นับเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ เพราะก่อนจะเข้ามาเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย ผู้ขอบวชต้องตั้งจิตไว้ที่ “ศรัทธา” อันแน่วแน่มั่นคงต่อพระรัตนตรัย เล็งเห็นประโยชน์ของการสละบ้านเรือนออกมาเป็นบรรพชิต ผู้มีวิถีปฏิบัติในทางขัดเกลากิเลส เพราะฉะนั้น จึงขอให้ท่านผู้จัดโครงการนี้ทำความเข้าใจกับผู้สมัครเข้าบรรพชาอุปสมบท ให้ตระหนักรู้อย่างถ่องแท้ถึงวัตถุประสงค์ของการออกจากกามที่เรียกว่า “เนกขัมมะ” ว่าเป็นการปลดเปลื้องตนออกจากโลกียวิสัย ไปสู่การศึกษาทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การอบรมกายวาจาให้สมบูรณ์ในศีล การเจริญสมาธิ และการอบรมเพิ่มพูนปัญญา มิใช่เป็นเรื่องการบวชเล่น หรือบวชตาม ๆ กัน ซึ่งไม่ก่อประโยชน์อันแท้จริงแต่อย่างใด

หากผู้ขอบวช เข้าใจวัตถุประสงค์แห่งการบวชอย่างถูกต้องและพากเพียรประพฤติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ตลอดเวลาที่อยู่ในสมณเพศ ถึงแม้บวชอยู่เพียงชั่วระยะเวลาอันสั้น แต่บุญกุศล ก็ย่อมบังเกิดขึ้นได้อย่างมหาศาล

บุญอันเป็นชื่อของความสุขนี้เอง ย่อมจะจรรโลงใจผู้บวชและช่วยชูน้ำใจของญาติมิตร ตลอดจนสมาชิกของชุมชน เผื่อแผ่ไปถึงสังคมประเทศชาติ ให้รู้สึกปลาบปลื้มอนุโมทนาบังเกิดเป็นความสุขที่จะแผ่ครอบคลุมไปทั่วราชอาณาจักร สมพระราชปณิธานของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ที่ทรงปรารถนาให้พสกนิกรทั้งหลายมีความสุข อยู่ในบ้านเมืองอันสงบร่มเย็น อยู่ใต้พระบรมโพธิสมภาร

ขอทุกท่านจงตั้งจิตอธิษฐานประมวลพลังแห่งความดีงามที่บังเกิดจากการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุ เป็นจำนวนมากถึง ๖,๘๑๐ รูป ตามโครงการนี้ ถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมีฉลองพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของประชาชาติไทย

ขอให้โครงการนี้ บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการและขอให้ท่านผู้จัดและผู้เข้าร่วมโครงการนี้ จงเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลอายุ ๙๐ ปี
ศาสตราจารย์พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ

ศาสตราจารย์พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต เป็นผู้มีสติปัญญาสามารถ อุทิศตนเพื่อสรรพ กรณียกิจอันยังประโยชน์ต่อประเทศชาติ พระบวรพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงวิชาการ เป็นปราชญ์ในทางปรัชญา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ผู้สมควรได้รับยกย่องนับถือตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาว่าเป็น “วุฑฒบุคคล” ด้วยหาใช่เพียงเพราะความเป็นผู้ทรงวัยวุฒิล่วงมาถึง ๙๐ ปี หากแต่เพราะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คือสติปัญญาสามารถ เปรียบประดุจดวงประทีป ยังแสงสว่างส่องทางนำพาให้ศิษยานุศิษย์ได้ประสบความรุ่งโรจน์ในชีวิตมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

ปัญญาของอาจารย์จำนงค์เป็นแสงสว่างแก่ผู้มีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้ ได้เจริญรอยตามหนทางของท่านสมดั่งพระพุทธภาษิตว่า **“ปญฺญา โลกสฺมึ ปชฺโชโต.”** ความว่า *ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก* ซึ่งได้เชิญมาเป็นภาษิตประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันอาจารย์เป็นหนึ่งในผู้ร่วมสรรค์สร้างความเจริญก้าวหน้าด้วยวิริยอุตสาหะตลอดมา

เนื่องในวาระฉลองอายุ ๙๐ ปี ขออำนวยพรให้ ศาสตราจารย์พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เป็นกำลังเกื้อกูลการศึกษาของชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองวัฒนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๔ เมษายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา ประจำปี ๒๕๖๒
ณ วัดสัทธาธรรม รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานอุดมการณ์แรกแห่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไว้ในโอวาทปาฏิโมกข์ ความว่า **“ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา”** แปลความว่า *“ความอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผากิเลสอย่างยิ่ง”* ทั้งนี้ ความอดทนอดกลั้น เป็นธรรมที่บรรพชิตพึงยึดถือเมื่อประสบกับสิ่งที่ไม่ชอบใจทุกอย่าง เช่น คำติฉินนินทาสบประมาท ความไม่ลงรอยกันทางความคิดเห็น ความยากลำบากในการทำหน้าที่ ความร้อนเกินไป ความหนาวเกินไป เป็นต้น

พระภิกษุไทยในต่างประเทศคงเคยประสบปัญหาและอุปสรรคในชีวิตกันมาแล้วทุกรูป มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะด้วยเหตุแห่งการต้องรักษาตนอยู่ในพระธรรมวินัยให้มั่นคงท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง การใช้ภาษาที่ไม่ถนัด การต้องประสบพบพานความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือความขัดข้องจากการประสานให้ความร่วมมือในหมู่สงฆ์ด้วยกันเอง รวมตลอดถึงฆราวาสในดินแดนไกล โอกาสนี้ จึงขอถวายกำลังใจให้ทุกท่านตั้งใจมั่นในการทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วสากล อันเป็นภารกิจหลักของพระธรรมทูตต่อไป โดยไม่ลดละอุดมการณ์ตามโอวาทปาฏิโมกข์ ขอจงหมั่นอบรมสั่งสมเพิ่มพูนความอดทนอดกลั้นให้ทวียิ่งขึ้นเสมอ แล้วท่านจักได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำหน้าที่สาวกของสมเด็จพระบรมศาสดาได้อย่างน่าชื่นชม สมควรแก่คำอนุโมทนาสรรเสริญ

ขอให้การประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา ประจำปี ๒๕๖๒ บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะปฏิบัติกรณียกิจเพื่อความยั่งยืนของพระสัทธรรมตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

ทศพิธราชธรรมจริยาทิกถา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ทรงรับพระราชทานถวาย เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบรมมหาราชวัง
วันอาทิตย์ ที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ทานำ สีลำ ปริจฺจาคำ อาชฺชวำ มทฺทวำ ตปำ
อกฺโกธำ อวิหึสญฺจ ขนฺติญฺจ อวิโรธนำ
อิจฺเจเต กุสเล ธมฺเม ฐิเต ปสฺสาหิ อตฺตนิ
ตโต เต ชายเต ปีติ โสมนสฺสญฺจนปฺปกนฺติฯ

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสัชนา “ทศพิธราชธรรมจริยาทิกถา” พรรณนาพระราชจรรยานุวัตร อันพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ผู้ทรงดำรงราไชศวรรย์ เป็นพระเจ้าปฐพีมณฑล จะพึงบำเพ็ญให้ต้องตามขัตติยราชประเพณี มีทศพิธราชธรรมเป็นอาทิ ฉลองพระเดชพระคุณประดับพระปัญญาบารมี อนุรูปพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ด้วยสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เสด็จผ่านพิภพ สืบสนองพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถ จึ่งพระราชวงศานุวงศ์ เสวกามาตย์ราชบริพาร สมณพราหมณาจารย์ และอาณาประชาชน พร้อมเพรียงกันตั้งการพระราชพิธี ตามขัตติยราชประเพณี ถวายเพื่อความเป็นสวัสดิมงคลแก่บ้านเมือง และเพื่อพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลของพระองค์ ผู้ทรงรับรักษาธรรมะอันเป็นของพระมหากษัตริย์และขัตติยตระกูล ซึ่งมีหน้าที่ที่จะทรงเพิ่มพูนความสุขแก่พสกนิกร และในอันที่จะทรงพิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนา

สมเด็จพระบรมศาสดาธรรมสามิศร์ เมื่อทรงอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ยังต้องทรงบำเพ็ญพระพุทธกิจโปรดเวไนยนิกรให้ดื่มด่ำพระสัทธรรม ยังพุทธภูมิให้สำเร็จเป็นอันดี ข้อนี้มีอุปมาฉันใด พระเจ้าแผ่นดิน ผู้ทรงดำรงราไชศวรรย์ก็มีอุปไมยฉันนั้น จึงขอรับพระราชทานเลือกสรรพระราชธรรมของโบราณกษัตริย์ มาถวายวิสัชนา โดยมีทศพิธราชธรรมเป็นปฐม ตามอาคตสถานในคัมภีร์ชาดก เป็นโศลกที่บัณฑิตยกขึ้นกล่าวถวายอนุศาสน์แด่พระมหากษัตราธิราชเจ้า ดั่งรับพระราชทานเชิญขึ้นเป็นนิกเขปบท ว่า **ทานำ สีลำ ปริจฺจาคำ อาชฺชวำ มทฺทวำ ตปำ** เป็นต้น

แสดงความเป็นสยามพากย์ว่า ขอพระองค์ผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ จงทรงพระปรีชาสามารถ พิจารณาเห็นราชธรรมที่เป็นกุศลส่วนชอบ ๑๐ ประการ ให้ดำรงในพระราชจริยาการเป็นนิตย์ ดังนี้

๑. **ทาน การให้** พระมหากษัตริย์ พึงชุบเลี้ยงพระราชวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท ข้าราชการ บรรพชิต ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์ ด้วยวัตถุปัจจัย บรรดาอามิสทั้งหลายตามฐานานุรูปของบุคคลนั้น ๆ รวมไปถึงการพระราชทานธรรมทาน แจกจ่ายพระบรมราโชบาย แนวพระราชดำริอันถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ให้พสกนิกรทั้งหลายเจริญรอยตาม

๒. **ศีล การตั้งสังวรกายวาจา ให้ปราศจากโทษ** พระมหากษัตริย์ พึงเว้นจากความประพฤติทุจริต กล่าวในทางการปกครอง ย่อมหมายถึงรัฐธรรมนูญ บทกฎหมาย และจารีตประเพณีอันดีงาม กล่าวในทางพระพุทธศาสนา ย่อมหมายถึงศีลอย่างน้อยคือเบญจศีล หรือศีล ๕ ของฆราวาสทั่วไป และพระราชาจักทรงรักษา พร้อมทั้งทรงโน้มน้าวให้พสกนิกรรักษาด้วย

๓. **บริจาค การบริจาคเพื่อบรรเทาความโลภเสียได้** พระมหากษัตริย์ พึงสละสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ หรือมีประโยชน์น้อย เพื่อสิ่งที่มีประโยชน์ยิ่งใหญ่กว่า เพื่อบรรเทาความตระหนี่ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า *"พึงสละทรัพย์ เพื่อรักษาอวัยวะอันประเสริฐ, เมื่อจะรักษาชีวิตก็พึงสละอวัยวะ, เมื่อจะรักษาธรรมะ ก็พึงสละทรัพย์ อวัยวะ และแม้ชีวิตได้ทั้งสิ้น"*

๔. **อาชชวะ ความซื่อตรง** พระมหากษัตริย์ พึงปฏิบัติพระองค์ซื่อตรงในการงานตามหน้าที่ของพระประมุข ปราศจากมารยา ซื่อสัตย์สุจริตต่อสัมพันธมิตร พระราชวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาท ไม่ทรงหลอกลวงประทุษร้ายโดยอยุติธรรม

๕. **มัททวะ ความอ่อนโยน** พระมหากษัตริย์ พึงมีพระราชอัธยาศัยอ่อนโยนละมุนละม่อม ไม่ถือพระองค์ด้วยความดื้อรั้น เมื่อมีผู้กราบบังคมทูลพระกรุณาตักเตือนด้วยเหตุผลของบัณฑิต ก็ควรจะทรงสดับตรับฟังโดยถ้วนถี่ ถ้าดีก็ควรจะทรงอนุโมทนาแล้วทรงอนุวัตปฏิบัติตาม อีกทั้งควรจะทรงมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมต่อท่านผู้เจริญโดยวัย และโดยคุณความดี

๖. **ตบะ การกำจัดความเกียจคร้านและความชั่ว** พระมหากษัตริย์ พึงมีตบะ ซึ่งตบะของพระมหากษัตริย์คือการคุ้มครองประชาชน ต้องทรงพากเพียรที่จะขจัดความเกียจคร้านเบื่อหน่ายในอันที่จะปกป้องรักษาประชาราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข ต้องทรงตั้งพระราชหฤทัยบำเพ็ญพระราชกิจอย่างสม่ำเสมอ และให้ดียิ่งขึ้น

๗. **อักโกธะ ความไม่มักโกรธ** พระมหากษัตริย์ พึงมีพระเมตตาสูงส่ง ไม่ทรงปรารถนาจะก่อเวรภัยแก่ผู้ หนึ่งผู้ใดไม่ทรงพระพิโรธด้วยเหตุอันไม่สมควร แม้มีเหตุจะให้ทรงลุอำนาจแห่งความโกรธ ก็พึงข่มพระราชหฤทัยให้สงบระงับ มิให้บังเกิดพระกิริยาอันไม่งดงาม ไม่น่ารักน่าเคารพ ดุจมีพระฉายส่องพระพักตร์เป็นเครื่องกำกับพระอาการไว้เสมอ

๘. **อวิหิงสา การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตลอดจนสรรพสัตว์ให้ตกทุกข์ได้ยาก** พระมหากษัตริย์ พึงประกอบด้วยพระมหากรุณา ไม่ปรารถนาจะทรงเบียดเบียนผู้ใดให้ลำบาก ไม่ทรงก่อทุกข์แก่มนุษย์หรือสัตว์เพียงเพื่อความสนุก ไม่ขูดรีดหรือกะเกณฑ์ราษฎรอย่างเหลือกำลัง กระทั่งเกิดความระส่ำระสาย ทรงคุ้มครองประชาชนดุจดังบิดามารดารักษาบุตร

๙. **ขันติ ความอดทนต่อสิ่งที่ควรอดทนเป็นเบื้องหน้า** พระมหากษัตริย์ พึงมีพระราชหฤทัยกล้าหาญอดทนต่อโลภะ โทสะ และโมหะ ย่อมต้องทรงอดทนต่อสู้กับกิเลสได้ ทรงสามารถอดทนต่อถ้อยคำที่กล่าวชั่วติฉินนินทา ทรงรักษาพระกาย พระวาจาให้สงบเรียบร้อยได้เสมอ

๑๐. **อวิโรธนะ การไม่ปฏิบัติให้ผิดจากการที่ถูกที่ตรง ดำรงอาการคงที่ ไม่ให้วิการด้วยความยินดียินร้าย** พระมหากษัตริย์ พึงรักษาพระราชจรรยานุวัตรตามหลักนิติศาสตร์ และราชศาสตร์ ไม่ทรงประพฤติคลาดจากความยุติธรรม ทรงยกย่องผู้กระทำดีสมควรได้รับยกย่อง ทรงปราบปรามบุคคลผู้กระทำเลวสมควรถูกกำราบ ไม่ทรงตัดสินพระราชหฤทัยเชิดชูหรือข่มเหงบุคคลใด ๆ ด้วยอำนาจแห่งอคติ หรือความลำเอียง ๔ ประการ กล่าวคือ ลำเอียงเพราะความชอบ ๑, ลำเอียงเพราะความชัง ๑, ลำเอียงเพราะความกลัว ๑ และลำเอียงเพราะความเขลา ๑

หากทรงดำรงพระราชธรรมได้ดังนี้ พระปีติโสมนัสมหาศาลจักบังเกิดแก่พระองค์ และย่อมทรงเป็นที่สรรเสริญว่าทรงปกครองโดยธรรมะเป็นอุบาย ชนทั้งหลายก็น้อมเข้าสวามิภักดิ์ต่อพระประมุขผู้ได้ชื่อว่าทรงปกครองโดยธรรม มิใช่โดยอำนาจ ต่างเจริญสุขสวัสดีร่วมกันได้ทุกสถาน

ลำดับนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสัชนา ราชสังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตร และพละกำลังของพระมหากษัตริย์อันโบราณบัณฑิตแสดงไว้ เพื่อเพิ่มพูนพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคลต่อไป

ราชสังคหวัตถุ เป็นพระราชจรรยาอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์หน่วงน้ำใจประชาชน จำแนกเป็น ๕ ประการ ดังนี้

๑. **สัสสเมธะ** ทรงพระปรีชาในการบำรุงเกษตรกรรมให้บริบูรณ์

๒. **ปุริสเมธะ** ทรงพระปรีชาในการสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานฉลองพระเดชพระคุณ

๓. **สัมมาปาสะ** ทรงพระปรีชาในการผูกประสานน้ำใจชนทั้งปวงให้นิยมยินดี

๔. **วาจาเปยยะ** ทรงพระปรีชาในการใช้พระวาจาอ่อนหวานจับใจ ทรงปราศรัยกับบุคคลทั่วไป ยังให้เกิดความรักใคร่ชื่นชม

๕. **นิรัคคฬะ** ทรงพระปรีชาในการยังให้บ้านเมืองมั่นคงปลอดภัย ถึงขนาดอุปมาได้ว่า แม้ประตูเรือนก็ไม่จำเป็นต้องลงกลอน

ลำดับนี้ จักถวายวิสัชนา **จักรวรรดิวัตร** สำหรับพระจักรพรรดิผู้เป็นเอกในโลก จำแนกเป็น ๑๒ ประการ ดังนี้

๑. ควรพระราชทานพระบรมราโชวาทและพระบรมราชานุเคราะห์ แก่คนภายในคือข้าราชสำนัก และ คนภายนอกคือข้าราชการ ตลอดจนประชาชนทั้งหลาย

๒. ควรผูกพระราชไมตรีกับบรรดานานาประเทศ

๓. ควรสงเคราะห์พระบรมวงศานุวงศ์ตามควรแก่พระอิสริยยศฐานันดร

๔. ควรเกื้อกูลคหบดีทั้งปวง

๕. ควรอนุเคราะห์ประชาชนตามฐานานุรูป

๖. ควรอุปการะบรรพชิตผู้ประพฤติชอบ ด้วยไทยธรรมเกื้อกูลแก่การบำเพ็ญสมณปฏิบัติ

๗. ควรจัดรักษาสัตว์ทั้งจตุบทแลทวิบาท ด้วยอภัยทาน ป้องกันมิให้ใครทำอันตราย จนถึงขั้นจะสูญพันธุ์

๘. ควรห้ามชนทั้งหลายไม่ให้กระทำชั่ว พร้อมชักนำให้ประกอบสัมมาชีพ และกระทำแต่ความดี

๙. ควรแสวงหาหนทางให้ผู้ไม่มีทรัพย์ ได้ประกอบสัมมาชีพ พร้อมพระราชทานพระราชทรัพย์เจือจาน

๑๐. ควรเสด็จเข้าใกล้ชิดบรรพชิตผู้ทรงศีลและทรงสติปัญญา เพื่อมีพระราชปุจฉาถึงกุศลอกุศล

๑๑. ควรห้ามพระจิต งดเว้นไม่เสด็จพระราชดำเนินไปสู่สถานที่ที่อาจนำมาซึ่งความเสื่อม

๑๒. ควรระงับความโลภในลาภอันไม่สมควรได้

ในลำดับนี้ จักถวาย พละ ๕ ประการของพระมหากษัตริย์ ดังนี้

ข้อ ๑ **กายพละ** ต้องทรงมีกำลังพระวรกายเข้มแข็ง เพื่อการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ

ข้อ ๒ **โภคพละ** ต้องมีพระราชทรัพย์ เพื่อการบำรุงเลี้ยงบุคคลที่พึงบำรุงเลี้ยง

ข้อ ๓ **อมัจจพละ** ต้องทรงมีข้าทูลละอองธุลีพระบาท และข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย เพื่อเป็นกำลังทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

ข้อ ๔ **อภิชัจจพละ** ต้องเสด็จพระราชสมภพในขัตติยตระกูล อันเป็นผลจากบุพเพกตปุญญตา เพื่อให้เป็นที่นิยมนับถือของมหาชน

ข้อ ๕ **ปัญญาพละ** ต้องมีพระปัญญาเฉลียวฉลาดรอบคอบ ทรงขวนขวายอบรมพระปัญญาให้เพิ่มพูน เพื่อจะได้มีพระญาณหยั่งทราบเหตุผลแจ้งชัดในสรรพสิ่ง

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า เพิ่งเสด็จดำรงราไชศวรรย์ใหม่ เปรียบประดุจพระบรมศาสดาแรกตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เมื่อได้ทรงบำเพ็ญพระราชธรรมให้สำเร็จประโยชน์แก่ประชาชนผู้อยู่ใต้พระบรมโพธิสมภาร ก็เปรียบประดุจพระบรมศาสดาได้บำเพ็ญพระพุทธกิจบริบูรณ์ กระทั่งทรงบันลือสุรนาทว่า *“กิจใดพระศาสดาผู้มีกรุณา แสวงหาประโยชน์แก่สาวกจะควรทำ, กิจนั้นเราอาศัยความเอ็นดู ได้กระทำแล้วแก่ท่านทั้งหลายทุกประการ”* ดังนี้

ข้อนี้จักสำเร็จเป็นพระบารมีต่อไปในอนาคต ยังพระราชอุปบัติของพระองค์ ให้มีผลสมด้วยพระพุทธภาษิตว่า *“ภิกษุทั้งหลาย สองบุคคลนี้เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์สุขแห่งชนเป็นอันมาก เพื่อความต้องการ เพื่อความเกื้อกูล เพื่อความสำราญแห่งชนเป็นอันมาก ทั้งเทวดาและมนุษย์ สองบุคคลนี้คือ พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ พระราชาจักรพรรดิ ๑”* ดังนี้

อันพระราชอุปบัติของพระมหากษัตริย์ จักพึงมีผลสมดังพระพุทธภาษิตนี้ได้ ก็แต่ด้วยอำนาจแห่งการที่ทรงบำเพ็ญพระราชธรรม ดังรับพระราชทานถวายวิสัชนามาฉะนี้

พุทฺธานุภาโว เจว ธมฺมานุภาโว จ สงฺฆานุภาโว ปรเมนฺทมหาวชิราลงฺกรณ์ มหาราชํ สราชินึ อภิรกฺขนฺตุ นิรนฺตรํ

ขออานุภาพแห่งพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสงฆเจ้า จงอภิบาลรักษา พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร-รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินี เป็นนิตยกาล

ขอพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์พระบวรพุทธศาสนาทรงอภิบาลรักษารัฐมณฑล เสด็จสถิตอยู่ในสิริราชสมบัติยั่งยืนนาน ทรงปกครองประชาชนโดยชอบ ทรงมีชัยชนะเป็นนิตยกาล

ความปลอดโปร่ง ความสำเร็จ ความเจริญ ความเป็นใหญ่ เดชานุภาพ จงมีแด่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทุกประการ

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ อุตฺตมํ ธมฺมมชฺฌคา
มหาสงฺฆํ ปโพเธสิ อิจฺเจตํ รตฺนตฺตยํ

ด้วยเดชานุภาพพระรัตนตรัย เป็นปฏิพาหโนบายกางกั้น ขออุปัทวันตรายและอุปสรรคทั้งหลาย จงอย่าได้ถูกต้องพ้องพานสยามรัฐสีมานี้ในกาลไหน ๆ ขอความเป็นผู้ไม่มีโรค ความสุขสำราญ ความเป็นผู้มีอายุยืนนาน และความบริบูรณ์แห่งวัตถุทั้งหลายอันเป็นที่ตั้งแห่งวิบูลผล ทั้งสุข โสมนัส สวัสดีทุกสถาน จงเกิดมี จงเป็นไป แด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ กับทั้งพระบรมราชวงศ์

ขอเทพเจ้าผู้สิงสถิตในสยามรัฐมณฑล จงตั้งไมตรีจิตอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ กับไทยรัฐมณฑล บังเกิดอิฏฐวิบุลมนุญผลอันเป็นหิตานุหิตประโยชน์ ป้องกันสรรพโทษซึ่งไม่เกื้อกูลแก่ความเจริญอย่าให้เกิดมี

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ พลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขอผลที่กล่าวนี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ แด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าผู้มีพระราชหฤทัยเลื่อมใสในพระรัตนตรัย สมพระบรมราชประสงค์จงทุกประการ เทอญ.ฯ

ขอถวายพระพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคล
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร
วันอังคาร ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน
เจริญพร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

บัดนี้ เราทั้งหลายมีสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าพุทธศาสนูปถัมภกพระองค์ใหม่ ทรงประกาศมอบพระองค์ถวายไว้แด่พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆเจ้า ดังที่ประจักษ์ทราบโดยทั่วกันแล้ว

ขอเราทั้งหลายผู้เป็นบรรพชิต จงร่วมกันถวายอนุโมทนาสาธุการและถวายพระพรให้สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์เพื่อทรงเป็นหลักชัยของชาติ และทรงสามารถพิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนาตามพระราชสถานะ พุทธศาสนูปถัมภก ได้อย่างเต็มพระกำลังสมดังพระบรมราชปณิธาน

ขอพระภิกษุสามเณรทั่วสังฆมณฑล จงพร้อมเพรียงกันประพฤติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา สามารถเป็นกำลังของคณะสงฆ์และเป็นที่พึ่งของสังคมไทย เพื่อยังความปลอดโปร่งพระราชหฤทัย เป็นการฉลองพระเดชพระคุณของพระองค์ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภกสืบไป

โอกาสนี้ ขอท่านทั้งหลายร่วมกันเจริญจิตภาวนา ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนานในสิริราชสมบัติตลอดไป.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในการบำเพ็ญพระกุศลอุทิศถวาย
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
พระองค์ผู้ประทานกำเนิดศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์
เนื่องในวาระ ๓๓ ปีนับแต่การสถาปนา
ณ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันพุธ ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) และฉลองวันคล้ายวันสถาปนาศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ ในวันนี้

โลกของเราจะดำรงอยู่อย่างเป็นปกติสุขได้ ต้องอาศัยคุณธรรมสำคัญ ได้แก่ **“ทาน”** คือการให้ การแบ่งปันซึ่งกันและกัน การให้ในทางพระพุทธศาสนาจำแนกไว้เป็นหลายระดับ แม้การให้วัตถุสิ่งของจะเป็นการให้ที่ดี ที่ควรอนุโมทนา แต่ก็ยังมีการให้อีกระดับหนึ่งซึ่งเป็นทานอันสูงส่ง ที่เรียกว่า **“อภัยทาน”**

ชีวิตทุกชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเทวดา เป็นมนุษย์ หรือสัตว์เดรัจฉาน ล้วนรักตัวกลัวตายเป็นสัญชาตญาณด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีชีวิตใดที่ปรารถนาจะเผชิญกับภัย ไม่ว่าจะมาในรูปแบบใด ๆ เพราะคำว่า **“ภัย”** หมายถึง สิ่งที่นำมาซึ่งความกลัว ในขณะที่ **“อภัย”** คือ ความไม่น่ากลัว ดังนั้น **อภัยทาน** คือการให้ความไม่มีภัยให้ความไม่น่ากลัว ให้ความไม่มีโทษ จึงจัดเป็นการให้อย่างสูง โดยไม่จำเป็นต้องใช้วัตถุสิ่งของ หากแต่เป็นการให้ที่เกิดจาก “กุศลจิต” ของผู้ให้ ขณะใดบุคคลเกิดกุศลจิต ที่จะงดเว้นจากบาป ไม่ฆ่า ไม่เบียดเบียน ช่วยปลดปล่อยชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย ขณะนั้น บุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่ากำลังบำเพ็ญอภัยทาน

ทานประเภทนี้ เป็นทานที่สมควรบำเพ็ญบ่อยๆ เพื่อละคลายจากความเห็นแก่ตัว ปล่อยวางจากความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน เรา เขา มุ่งมองเห็นทุกชีวิตว่าล้วนมีคุณค่า จนตระหนักได้ว่าไม่มีเหตุอันใดเลยที่ควรจะอาฆาตพยาบาทโกรธเคืองกัน ตั้งแต่คนใกล้ชิดในบ้าน ในที่ทำงาน ในชุมชน เรื่อยไปจนถึงสมาชิกในสังคมทั่วไปที่แม้ไม่รู้จัก ทุกชีวิตควรแต่จะแผ่ความเมตตากรุณาต่อกันอย่างเสมอหน้า โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการบำเพ็ญอภัยทาน

ท่านทั้งหลายได้มาช่วยกันสร้างชีวิตใหม่แก่ผู้สูงอายุ ให้มีความสุขในวัยชรา ได้มาช่วยกันไถ่ชีวิตที่กำลังจะถูกฆ่าให้อยู่รอดปลอดภัย และได้ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย ให้มีปัจจัยในการประกอบสัมมาชีพ นับเป็นการโดยเสด็จพระกุศล เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) บูรพาจารย์ที่เราทั้งหลายเคารพบูชาอย่างสูงสุด และเป็นบุญกิริยาที่ควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ขออำนาจบุญกุศลที่ทุกท่านได้สั่งสมมา จงสำเร็จเป็นเครื่องบูชาพระคุณ เสริมส่งพระบารมีธรรม ถวายแด่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) และจงเป็นปัจจัยดลบันดาลอภิบาลรักษาให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๐๐ ปีแห่งการพระราชทานกำเนิดกิจการอนุศาสนาจารย์

๑ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ในบทพระราชนิพนธ์เรื่องเทศนาเสือป่า ความตอนหนึ่งว่า *"...การประพฤติตนอยู่ในศีลในธรรมไม่ขัดแก่การเป็นทหารเลย แต่ตรงกันข้ามกลับจะทำให้เป็นผู้ที่สมควรได้รับความไว้วางใจยิ่งขึ้น เพราะทหารเป็นผู้รับมอบให้ถืออาวุธในมือ ถ้าเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในศีลในธรรมแล้วก็อาจจะใช้อาวุธนั้นเป็นเครื่องมือข่มเหงคะเนงร้ายให้มหาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นที่สุด ...การอยู่ในธรรมนั้น เป็นของสำคัญสำหรับทหารและเป็นประโยชน์แก่ผู้ประพฤตินั้นเองโดยแท้ เพราะฉะนั้นขอผู้ที่รับราชการเป็นทหารและหวังความมั่นคงและความเจริญในราชการ จงอย่าได้หลงเชื่อผู้ที่กล่าวว่าทหารไม่ต้องอยู่ในศีลในธรรมเลยเป็นอันขาด..."*

กิจการอนุศาสนาจารย์ได้รับพระราชทานกำเนิดจากสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าผู้ทรงเป็นจอมปราชญ์ อนุศาสนาจารย์และกำลังพลต่างมุ่งมั่นสนองพระบรมราโชบายยมาถึง ๑ ศตวรรษแล้ว เป็นที่น่าอนุโมทนายกย่อง ขอให้ท่านทั้งหลายพากเพียรฝึกฝนพัฒนาตนให้มีคุณภาพสูงขึ้นเสมอ ด้วยความกตัญญูกตเวทีต่อพระผู้พระราชทานกำเนิดและต่อบูรพาจารย์ เพื่อยังสัมฤทธิผลแห่งราชการ โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทที่เชิญมาข้างต้นนี้ ไปปลูกฝังอบรมให้บังเกิดในจิตใจของทวยหาญผู้เป็นกำลังแห่งกองทัพ อันจักอำนวยผลให้ทหารทุกนายเป็นผู้อยู่ในศีลในธรรม พร้อมทำหน้าที่รักษาธรรมได้อย่างเป็นธรรมสืบไป

ขออำนวยพรให้กิจการอนุศาสนาจารย์ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และประชาชน อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในการทรงเปิดการประชุมวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๖
เรื่อง สติ : จากวิถีธรรมสู่วิถีชีวิต
ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านพระเถรานุเถระ, เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ในนามของคณะสงฆ์ไทยขอต้อนรับท่านพระเถรานุเถระ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนนานาชาติที่มาร่วมการประชุมชาวพุทธนานาชาติ หัวข้อ **"สติกับแนวคิดและการประยุกต์ใช้"** เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒ ในวันนี้ ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความตื่นรู้ ความตื่นที่หมายถึงนี้มิใช่ความตื่นเต้น ความตื่นตูม หรือความตื่นข่าว อันมีรากฐานมาจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง หากแต่เป็นความตื่นขึ้น จากความหลับใหลอยู่ในกิเลสนิทรา

ตามธรรมดาในเวลาที่บุคคลใดกำลังหลับสนิทอยู่ย่อมไม่มีทางที่จะรู้สึกถึงรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส หรือแม้แต่ความคิดนึก ตราบจนเมื่อบุคคลนั้นตื่นขึ้นแล้ว ตาก็จะเริ่มเห็นรูป หูก็จะยินเสียง จมูกก็จะรู้กลิ่น ลิ้นก็จะลิ้มรส กายก็จะรู้สัมผัส และใจก็จะรู้ความคิดนึกที่เกิดขึ้น กล่าวกันตามภาษาทางโลกก็เรียกว่า บุคคลนั้นมีสติตื่นขึ้นมาจากความหลับ อย่างไรก็ดี "สติ" ในทางพระพุทธศาสนา มีความหมายลึกซึ้งยิ่งกว่าความรู้สึกตัวพื้นฐานเช่นที่กล่าวข้างต้น เพราะยัง หมายถึงการรู้เท่าทันความปรุงแต่งทั้งปวง ที่เรียกว่า "สังขาร" อันเป็นต้นเหตุแห่งทุกข์ ตามหลักการที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อีกด้วย

ความชั่ว ความเลวร้ายทั้งหลายในโลกนี้ ไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย หากมนุษย์มีสติรู้เท่าทันการเคลื่อนไหวของร่างกาย รู้เท่าทันอารมณ์ที่ปรุงแต่งจิต และรู้เท่าทันความคิดทั้งหลายว่าเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ เพราะฉะนั้น บุคคลผู้มีสติรู้เท่าทันกายย่อมจะไม่พูดชั่ว และไม่กระทำชั่ว สามารถรักษาตนอยู่ใน "ศีล" ได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อมีสติรู้เท่าทันจิต ก็จะมี "สมาธิ" ตั้งมั่น ไม่ซัดส่ายหวั่นไหววุ่นวายและเมื่อมีสติรู้เท่าทันถึงเหตุผลอย่างชัดเจน "ปัญญา" ก็จะเกิดขึ้น เป็นเครื่องดับทุกข์ได้อย่างแท้จริง

สติจึงเป็น "ธรรมมีอุปการะมาก" คือทำให้ตื่นจากความไม่รู้ เพียงนำมาใช้กับทางโลกก็ยังเกื้อกูลประโยชน์มหาศาลทั้งต่อการทำงาน ความสัมพันธ์กับบุคคล การจัดระบบความคิด อีกทั้งยังทำให้ไม่มักโกรธ ไม่มัวเมา ไม่ซึมเศร้า ไม่รู้สึกกดดัน และถ้าสั่งสมอบรมให้เจริญมากขึ้นจนเป็น "มหาสติ" ก็จะได้ประโยชน์จากทางธรรม เกื้อกูลต่อการเห็นประจักษ์ความจริงของกายและจิต สามารถตื่นจากกิเลสนิทราได้อยู่ทุกเมื่อ สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **"สติ โลกสฺมิ ชาคโร"** ที่แปลว่า *"สติเป็นเครื่องตื่นในโลก"* ทุกประการ

วันวิสาขบูชา เป็นอุดมสมัยที่ชาวพุทธทั้งหลายจักได้ใช้เป็นโอกาส เริ่มอบรมเจริญสติให้บังเกิดขึ้นอย่างจริงจัง สำหรับเป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาตนและพัฒนาสังคม เป็นการเพิ่มพูนสันติภาพในโลกนี้ให้ไพบูลย์สืบไป

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการประชุมชาวพุทธนานาชาติครั้งนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบังเกิดสัมฤทธิผล สมวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้จงทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ ประสบความเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกัน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

พิธีเจริญพระพุทธมนต์นานาชาติถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระพุทธมนต์หรือบรรดาบทพระปริตร ที่พุทธบริษัทนิยมเจริญหรือสวดกันเป็นเนืองนิตย์ หากพิจารณาถึงที่มาและความหมายจะพบว่า ล้วนเป็นพระพุทธพจน์ที่ทรงสั่งสอนสรรพสัตว์ให้เจริญเมตตาอย่างไม่มีประมาณ หรือเป็นบทประพันธ์ของพระสาวกโดยมีเนื้อความสอดคล้องต้องกับพระธรรมวินัย อ้างอิงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ อันเป็นสรณะนำทางชีวิตที่ประเสริฐสูงสุด การเจริญพระพุทธมนต์ด้วยดวงจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ และด้วยปัญญาสอดส่องถึงความหมายของพระพุทธมนต์แต่ละบท ๆ จึงมีคุณมหาศาลในการกล่อมเกลาจิตใจผู้สวดและผู้ฟังให้สงบนิ่งด้วยเอกัคตารมณ์ เป็นกุศโลบายเกื้อกูลการเจริญสติและปัญญาให้งอกงามไพบูลย์ ครั้นเมื่อบุคคลถึงพร้อมด้วยสติปัญญาแจ่มแจ้งตามวิถีแห่งอริยอัฏฐังคิกมรรคแล้ว สรรพทุกข์ สรรพภัย สรรพโรคย่อมปราศไปจากชีวิตได้ตามอานิสงส์ของพระพุทธมนต์

การที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสมาคมสันติภาพโลก จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์นานาชาติ นับเป็นบุญกิริยาที่น่าอนุโมทนายิ่ง ขอทุกท่านจงตั้งใจเจริญและสดับพระพุทธมนต์ พร้อมขวนขวายศึกษาความหมายของมนต์แต่ละบทจนกระจ่างใจ เพื่อเพิ่มพูนปัญญาให้ทวียิ่งขึ้น เพราะปัญญานี้เองคืออานุภาพอันสูงสุดที่จะช่วยอำนวยศุภผลเป็นความเจริญในชีวิต ตลอดจนสันติสุขในสังคมประเทศชาติ และในโลกได้ดังมโนรถปรารถนา

ขออานุภาพแห่งความดีงามจงสำเร็จเป็นพระพรชัยมงคลถวายแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ สมกุศลเจตนาของท่านทั้งหลายทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานทรงเปิดการประชุมกรรมการเถรสมาคมธรรมยุต
และประทานตราตั้งพระอุปัชฌาย์ คณะธรรมยุต
ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านเจ้าประคุณ สมเด็จพระวันรัต ท่านเจ้าคุณเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ได้มาประชุมกัน ด้วยสามัคคีธรรม และอปริหานิยธรรม ในการประชุมกรรมการเถรสมาคมธรรมยุต ในวันนี้

ในรอบปีที่ผ่านมา คณะสงฆ์โดยเฉพาะคณะธรรมยุตได้สูญเสียพระมหาเถระผู้เป็นกำลังสำคัญในการบริหารกิจการพระศาสนาไปหลายรูป อันที่จริงความตายก็เป็นธรรมดาของโลก ไม่ใช่ของน่าอัศจรรย์อะไร แม้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นเลิศในโลก ก็ยังเสด็จดับขันธปรินิพพาน แต่ที่ผมหยิบยกการถึงมรณภาพของพระเถระสำคัญๆ ของหมู่คณะขึ้นในที่นี้ ก็เพื่อสะกิดใจเราทั้งหลายผู้ยังอยู่ว่าเราทุกรูปทุกคน ล้วนมีหน้าที่ที่จะประกอบกรณียกิจ เพื่อยังหมู่คณะให้เจริญรุ่งเรือง เราล้วนมีหน้าที่ที่จะสั่งสมอบรมเพิ่มพูนสติปัญญา ความสามารถของตน ๆ ให้งอกงามขึ้นอยู่เสมอ ตราบเท่าที่ยังไม่จบกิจในพระพุทธศาสนา

เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า ชีวิตมนุษย์ไม่ยืนยาวสักเท่าไร อย่างมากที่สุดก็ประมาณร้อยปี แต่พระพุทธศาสนาและหมู่คณะของเราจักต้องดำรงอยู่ยั่งยืนนานอีกนับพันนับหมื่นปี เพื่อเกื้อกูลประโยชน์แก่มหาชนเป็นอันมากต่อไป หากท่านทั้งหลายไม่พากเพียรขวนขวายในกิจที่ชอบที่ควรอย่างเต็มสติกำลังความสามารถนับแต่บัดนี้ ก็เท่ากับเป็นบั่นทอนอายุของหมู่คณะและพระศาสนาให้น้อยลงๆ อย่างน่าเศร้าใจและยังน่าเสียดายโอกาสสำหรับตนเอง ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาได้อาศัยอยู่บนแผ่นดินไทยอันร่มเย็นและที่สำคัญที่สุด คือได้มาดำรงเพศบรรพชิตมีโอกาสสั่งสมบุญกุศลอยู่ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระบรมศาสดา จึงขอให้ระลึกอยู่เสมอทุก ๆ วันว่า ราได้สร้างสิ่งดีงามฝากไว้แก่คนรุ่นต่อ ๆ ไป เหมือนเช่นบูรพาจารย์ของเราได้สร้างสรรค์ไว้เพื่อพวกเราแล้วหรือยัง

ขอถวายกำลังใจให้ทุกท่านมีพลังในการดลบันดาลความเจริญวัฒนามาสู่พระบวรพุทธศาสนา ขออานุภาพของความกตัญญูกตเวทีที่ท่านมีต่อบูรพาจารย์ของเราทั้งหลายเป็นพื้นที่หยัดยืนอันมั่นคง ให้ทุกท่านสามารถอบรมสั่งสมคุณธรรมอื่น ๆ ให้ทวีคูณขึ้นในตน ส่งผลเป็นความรุ่งเรืองไพบูลย์มาสู่คณะสงฆ์สืบไป สอดคล้องต้องตามนัยแห่งพระพุทธภาษิตที่ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสฺสานำ กตญฺญูกตเวทิตา”** *ความกตัญญูกตเวที เป็นพื้นฐานของคนดี*

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมกรรมการเถรสมาคมธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการและขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม
เชิญไปพิมพ์ลงในหนังสือสมุดภาพมารยาทไทย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงเหตุนำมาซึ่งความเจริญที่เรียกว่า “มงคล” ปรากฏเนื้อความอยู่ในมงคลสูตร รวมจำนวน ๓๘ ประการ หากพิจารณาให้ถ่องแท้จะพบว่าหลายข้อที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับจิตใจอันงดงาม เป็นพื้นภูมิของการมีจรรยาเรียบร้อยน่านิยม กล่าวคือ การบูชาบุคคลที่ควรบูชา ความมีวินัยที่ดี ความมีวาจาสุภาษิต การบำรุงบิดามารดา ความเคารพบุคคลที่ควรเคารพ ความอ่อนน้อมถ่อมตน และความกตัญญูกตเวที ธรรมทั้งหลายที่กล่าวนี้ล้วนเป็นต้นเหตุของความมีมารยาททั้งสิ้น ครั้นบุคคลใดมีมารยาทงาม ก็ย่อมเป็นที่รักในที่ทุกสถาน ก่อไมตรีจิตเอื้อเฟื้อต่อกัน บันดาลความเจริญสุขมาสู่สังคมที่เปี่ยมไปด้วยผู้คนที่มีมารยาทดี

สังคมไทยเป็นสังคมอุดมอารยธรรม สั่งสมจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นเอกลักษณ์อันน่าภาคภูมิใจ กิริยา มารยาทไทย อันเป็นแบบแผนที่ควรสืบสาน ล้วนมีรากฐานมาจากพระธรรมวินัยและวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา สมควรที่จะนำมากล่อมเกลาชนทั้งหลายโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ให้ตระหนักถึงคุณค่า ช่วยกันรักษาคุณสมบัติอันพึงประสงค์สืบไปตราบนานเท่านาน

ขอกุศลเจตนาที่ศูนย์จริยศึกษา สธ พิพิธภัณฑสถานจังหวัดกำแพงเพชร เฉลิมพระเกียรติ และสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร่วมกันจัดทำและเผยแพร่หนังสือสมุดภาพมารยาทไทย เพื่อเชิดชูเอกลักษณ์ของชาติ จงบรรลุผลสัมฤทธิ์สมวัตถุประสงค์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานในการประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันแรก ณ หอประชุม มวก.๔๘ พรรษา มหาวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

ขอแสดงมุทิตาจิตด้วยใจจริงแด่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันนี้ ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาและความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่ได้ร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ

ท่านทั้งหลายได้ชื่อโดยสมมุติว่าเป็น “บัณฑิต” เป็นผู้รู้ในสรรพวิชา โดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิชชาเพื่อนำพาสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้อย่างถาวรท่านจึงเป็นบุคคลที่สมควรแก่การเข้าใกล้ ควรคบหาสมาคม อย่างไรก็ตาม ท่านที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ก็ไม่ได้หมายความว่าท่านจะเป็น “บัณฑิต” ตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ทุกคนเพราะฉะนั้น ในเมื่อท่านถูกเรียกว่าเป็นบัณฑิตโดยสมญานามแล้ว ก็ขอให้ท่านใช้ถ้อยคำนี้เป็นเครื่องเตือนจิตสะกิดใจ เร่งขวนขวายพัฒนาตนให้มีปัญญาเพิ่มพูนขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง อย่าให้ใครปรามาสได้ว่าท่านไม่ใช่บัณฑิตที่แท้จริง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **“อตฺตานํ ทมยนฺติ ปณฺฑิตา.”** แปลความว่า *“บัณฑิต ย่อมฝึกตน.”* จึงขอบัณฑิตทุกคน จงฝึกตนให้เข้มแข็ง สามารถต่อสู้เอาชนะกิเลสเครื่องเศร้าหมอง ที่จรเข้ามาก่อกวนจิตใจอยู่ทุกขณะ จงเร่งลดละบาปอกุศลทุกชนิด เพื่อจักได้บรรลุถึงซึ่งความเป็นบัณฑิตในทางพระพุทธศาสนาควรแก่การคบหาเข้าใกล้ของเพื่อนร่วมสังคมนี้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูป ทุกคนและขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

พระโอวาท

ประทานในการประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวันที่สอง ณ หอประชุม มวก.๔๘ พรรษา มหาวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

ขอแสดงมุทิตาจิตด้วยใจจริงแด่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวานนี้ อาตมภาพได้ปรารภข้อคิดเรื่องการฝึกตน ให้งอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นเพื่อความเป็นบัณฑิตที่แท้ วันนี้จะขอกล่าวเสริมถึงวิธีการอบรมตนให้เป็นบัณฑิตยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การจะได้ชื่อว่าเป็นผู้รอบรู้ จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมสำคัญที่เรียกว่า “พาหุสัจจะ” อันหมายถึงความเป็นผู้ได้สดับมาก การได้ศึกษาเล่าเรียนมาก การมีความรู้ประสบการณ์มาก เรียกบุคคลผู้มีภาวะอย่างนั้นว่าพหูสูต คือผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมามาก มีความรู้มาก คงแก่เรียน เป็นนักปราชญ์

พาหุสัจจะ เกิดขึ้นเองไม่ได้ หากจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาและการศึกษาที่ดี ล้วนเกิดจากการศึกษา ๔ แบบ คือ ศึกษาด้วยการฟัง ศึกษาด้วยการคิด ศึกษาด้วยการสอบถาม และศึกษาด้วยการจดจำบันทึก มีคาถาบทหนึ่งที่ถือว่าเป็นหัวใจนักปราชญ์ คือ **“สุ จิ ปุ ลิ วินิมุตฺโต กถํ โส ปณฺฑิโต ภเว”** แปลความว่า ผู้ปราศจากสุตะ จินตะ ปุจฉา และลิขิต จะเป็นบัณฑิตได้อย่างไร

ท่านทั้งหลายสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ย่อมมีพื้นฐานของ สุ จิ ปุ ลิ อยู่บ้างแล้ว แต่เมื่อจบออกไปแล้วยังหวังความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ก็ขอจงอย่าประมาท อย่าละทิ้งหัวใจนักปราชญ์ทั้ง ๔ ประการนี้ ซึ่งจะทำให้ท่านเป็นผู้มีปัญญา สามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคทั้งปวงได้สมความปรารถนา

ขออานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในคุณธรรม จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ คือความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตและขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

ขออำนวยพร

อัมพโรวาท จตุตถภาค

ประมวลพระดำรัส พระธรรมเทศนา บทถวายพระพร พระปรารภ
พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๓ มิถุนายน ๒๕๖๒

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๒ ได้เวียนมาบรรจบเป็นวาระแรก นับแต่เสด็จดำรงพระราชอิสริยยศ อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ จึงขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงความปีติโสมนัสในการเฉลิมพระชนมพรรษาครั้งแรกของสมเด็จพระบรมราชินี ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าเพิ่งทรงสถิตในพระเกียรติศักดิ์ อันสูงสุดแห่งปวงนารี บัดนี้ย่อมจักต้องทรงรับพระราชภาระอันหนัก ในฐานะนางแก้วคู่พระบารมีพระประมุขและในฐานะมิ่งขวัญของอาณาประชาราษฎร์ ผู้ต่างมีความหวังตั้งใจจะพึ่งพระบารมีให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ดุจดั่งที่เขาทั้งหลายเคยได้รับพระราชทานมาจากสมเด็จพระอัครมเหสีในอดีตพระมหากษัตริย์รัชกาลก่อน ๆ อย่างไรก็ดี แม้ในชั่วระยะเพียงไม่กี่วัน นับแต่ทรงสถิตในพระราชอิสริยยศ สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ได้ทรงแสดงให้ชาวไทยได้ประจักษ์ถึงความเข้มแข็ง อดทน คล่องแคล่ว แต่ก็นอบน้อม เยือกเย็น แช่มชื่น ละมุนละไม อันนับเป็นคุณธรรมสำคัญของราชนารีผู้เป็นใหญ่ นำความชื่นชมสมใจมาสู่พสกนิกรทั่วหน้า ดังนี้ พสกนิกรทุกหมู่เหล่าจึงพึงตั้งดวงจิตไว้ด้วยพรหมวิหารธรรม น้อมถวายกำลังพระราชหฤทัยให้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระคุณสมบัติ เพื่อแบ่งเบาพระราชภาระของพระบรมราชจักรีวงศ์ได้อย่างเต็มพระสติกำลังความสามารถยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยความจงรักภักดี

ณ อุดมมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขอยกภาษิตของเทวดาที่สรรเสริญสตรีผู้มีปัญญามากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

น หิ สพฺเพสุ ฐาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺฑิโต
อิตฺถีปิ ปณฺฑิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจกฺขณา.

แปลความว่า *“ มิใช่แต่บุรุษจะเป็นบัณฑิตได้ในที่ทุกสถาน แม้สตรีมีปัญญาเห็นประจักษ์ ก็เป็นบัณฑิตได้ในที่นั้น ๆ”*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวงจงสมัครสมานสามัคคีพร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทยให้วัฒนาสถาพร เพื่อสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ปลอดโปร่งทั้งพระวรกายและพระราชหฤทัย ทรงเต็มเปี่ยมด้วยพระกำลังที่จะทรงนำพาราชอาณาจักรไทยให้ประสบความสุขเกษมศานต์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป สมดังพระราชประสงค์จำนงหมาย

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญของอาณาประชาชนสืบไปเป็นนิตยกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันศุกร์ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป,
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน,

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรม พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒ นั้น ในนามคณะสงฆ์ ขอแสดงมุทิตาจิตด้วยความชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง

พระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย เพราะภาษาบาลีเป็นภาษาที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก จัดเป็น “สัมพุทธโวหารภาสา” คือภาษาอันเป็นโวหารของพระพุทธเจ้า และเป็น “อริยโวหารภาสา” คือภาษาอันเป็นโวหารของพระอริยะ การศึกษาพระพุทธศาสนาให้ถูกต้องเที่ยงตรง จำเป็นต้องมีความเข้าใจภาษามคธ ให้กระจ่างทั้งอรรถะและพยัญชนะ เพื่อป้องกันมิให้พระภิกษุสามเณร ในฐานะผู้สืบทอดพระศาสนา เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน และการเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอน โดยผิดพลาดไปจากความหมายที่ถูกต้องตามถ้อยคำของสมเด็จพระบรมศาสดา

ท่านทั้งหลายเข้ามาบวชเรียน และเล่าเรียนพระบาลีตามหน้าที่ของพระภิกษุสามเณร นับว่ากำลังเดินมาถูกต้องตรงวิถีทางของการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ตามที่บูรพาจารย์ได้อุตสาหะวางรากฐาน และพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ จึงขอให้ขยันหมั่นเพียร และมุ่งมั่นศึกษาให้มีความรู้เพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้นไปอย่าได้หยุดยั้ง ในขณะเดียวกัน ก็ขอให้ทบทวนถึงปณิธานที่แท้จริงของการเรียนพระบาลี ซึ่งบูรพาจารย์ได้มุ่งหมายให้เป็นอุปกรณ์สำหรับสืบอายุพระพุทธศาสนามิให้เสื่อมสูญ เป็นเครื่องพิทักษ์รักษาพระธรรมวินัยให้ยังคงบริสุทธิ์บริบูรณ์ มิผิดเพี้ยน ถ้าท่านได้เล่าเรียนด้วยปณิธานอันแน่วแน่ที่จะรักษาและสืบทอดพระศาสนาอย่างแท้จริง ท่านจะเกิด “ฉันทะ” คือความพอใจในการศึกษา ก่อให้เกิดความอิ่มเอมและภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดและเผยแผ่พระธรรม แต่หากท่านฝืนทนเรียนไปอย่างไร้อุดมการณ์ มัวตั้งคำถามวกวนอยู่แค่ว่า เรียนบาลีไปทำไม เรียนแล้วไม่เห็นได้อะไร เรียนแล้วจะเอาไปทำอะไรได้ ท่านย่อมเกิดความเบื่อหน่าย ท้อถอย และละทิ้งการศึกษาเล่าเรียนอันมีคุณค่ายิ่งในส่วนนี้ไปอย่างน่าเสียดาย ผมจึงขอให้ท่านทุกรูป ฉุกคิด ตั้งสติ แล้วหวนกลับมาที่อุดมการณ์ของการเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา ทบทวนดูให้ดีว่าท่านมีหน้าที่อย่างไร แล้วท่านจะตระหนักว่า การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เป็นวิถีทางของพระสงฆ์ไทย และเป็นหนทางสนับสนุนให้ท่านทำหน้าที่ตามสมณเพศที่ท่านดำรงอยู่นี้ได้อย่างสมบูรณ์

ขอถวายมุทิตากับความสำเร็จนี้อีกครั้งหนึ่ง ขอให้พากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลายมาโดยตลอด ด้วยการเร่งพัฒนาตนให้งอกงามไพบูลย์ในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในพิธีเปิดโครงการคืนธรรมชาติสู่ธรรม ปีที่ ๒
วัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเล่าประทานพระสาวกถึงเหตุการณ์ขณะพระองค์ยังเป็นพระโพธิสัตว์เสด็จออกผนวช แล้วทรงพบรมณียสถาน ณ อุรุเวลาเสนานิคม ว่า *“ภูมิสถานถิ่นนี้ เป็นรมณีย์หนอ มีไพรสณฑ์ร่มรื่นน่าชื่นบาน ทั้งมีแม่น้ำไหลผ่าน น้ำใส เย็นชื่นใจ ชายฝั่งท่าน้ำก็ราบเรียบ เป็นรมณีย์ ทั้งโคจรคามก็มีอยู่โดยรอบ เป็นสถานที่เหมาะจริงหนอที่จะบำเพ็ญเพียรสำหรับกุลบุตรผู้ต้องการทำความเพียร ภิกษุทั้งหลาย เรานั้นแลได้นั่งลง ณ ที่นั้น โดยตกลงใจว่า ‘ที่นี่ละเหมาะที่จะบำเพ็ญเพียร’...”* ดังนี้ ธรรมชาติอันรมณีย์นอกจากจะเอื้ออำนวยความสุขสำราญ หล่อเลี้ยงชีวิตและจิตใจของสรรพสัตว์ใหญ่น้อยแล้ว เมื่อพิจารณาจากพุทธประวัติ ยังช่วยเกื้อกูลการบำเพ็ญสมณธรรม เป็นปฐมเหตุแห่งการบังเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนาอีกด้วย

พุทธบริษัทวัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ มีเจตนารมณ์ที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาธรรมชาติ ระบบนิเวศ สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมให้เป็นรมณียสถานสำหรับโลก เป็นปัจจัยเกื้อหนุนการปฏิบัติธรรม นอกจากเป็นประโยชน์ต่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ยังเป็นการสนองพระราชดำริของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระราชสมัญญาพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ นับเป็นบุญกิริยาอันควรแก่การอนุโมทนาสรรเสริญ

ขอให้โครงการคืนธรรมชาติสู่ธรรม ประสบสัมฤทธิผลตามกุศลเจตนาทุกประการ และขออำนวยพรให้ท่านผู้สนับสนุนโครงการนี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในโอกาสที่ทรงรับการถวายที่ดินสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรม ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพุธ ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

เจริญพร นายนิติพัฒน์-นางธัญรัศมิ์ นันธนวัฒน์ และครอบครัว และท่านสาธุชนทุกท่าน,

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลายมาพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลครั้งใหญ่ ด้วยการถวายที่ดินเป็นของสงฆ์ในวันนี้

ท่านทานบดีผู้มีกุศลเจตนาอันยิ่งใหญ่ อุทิศถวายที่ดินเนื้อที่กว่าร้อยไร่ แด่วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เพื่อดำเนินการสร้างเป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมเป็นเกียรติในนามของอาตมภาพ นับเป็นบุญกิริยาอันประเสริฐ เตือนใจให้ระลึกถึงเหตุการณ์เมื่อพระเจ้าพิมพิสาร ถวายพระอารามเวฬุวัน เป็นปฐมอารามในพระศาสนา ครั้งนั้น บรรดาพระญาติของพระเจ้าพิมพิสารผู้ล่วงลับไป ได้รับกุศลอุทิศ จึงพลอยได้รับความสุขตามคติวิสัยไปด้วย ท่านทั้งหลายผู้บำเพ็ญวิหารทาน ถวายที่ดินสำหรับเป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมไว้สำหรับพระสงฆ์ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนจากจาตุรทิศ เป็นหลักมั่นของการเผยแผ่พระสัทธรรม เกื้อกูลแก่การอบรมเจริญปัญญา ย่อมได้รับอานิสงส์มหาศาลดุจเดียวกัน อานิสงส์นี้มิใช่แต่เพียงเฉพาะตัวท่านเองเท่านั้น หากยังสามารถอุทิศไปถึงผู้ล่วงลับไปแล้วในปรโลก และสามารถเผื่อแผ่บอกบุญไปยังญาติมิตรที่ยังมีชีวิตอยู่ให้ได้อนุโมทนาสาธุการโดยทั่วหน้ากัน บุญครั้งนี้จึงเป็นบุญใหญ่ เป็นเครื่องอำนวยความสุขมาสู่ผู้เสียสละทรัพย์ภายนอก ให้เจริญงอกงามเป็นอริยทรัพย์ภายใน

อริยทรัพย์ คือ ทรัพย์อันประเสริฐ เป็นที่พึ่งได้ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า โจรลักไปไม่ได้ ไฟไหม้ไม่ได้ น้ำพัดไปไม่ได้ เป็นทรัพย์ภายใน ซึ่งสามารถทำให้พ้นจากทุกข์ได้ อริยทรัพย์ประกอบไปด้วยธรรมะ ๗ ประการ กล่าวคือ ๑. ศรัทธา ๒. ศีล ๓. หิริ ๔. โอตตัปปะ ๕. สุตะ ๖. จาคะ และ ๗. ปัญญา

ท่านทานบดีมีศรัทธาในพระรัตนตรัย จึงถึงพร้อมด้วยจาคะ สามารถสละทรัพย์สินมีค่าคือที่ดินผืนนี้เพื่อเป็นวิหารทาน เอื้ออำนวยให้ชนทั้งหลายได้มาอบรมศึกษา เพื่อรู้จักการรักษาศีล มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ให้เป็นผู้ขวนขวายในการสดับตรับฟังธรรมะ ให้มีความเสียสละละวางจากบาปอกุศล จนบรรลุถึงความงอกงามทางปัญญา ที่ดินร้อยกว่าไร่ที่ท่านอุทิศมอบไว้ในพระพุทธศาสนา จึงแปรเป็นทั้งอริยทรัพย์ในตัวท่านผู้บริจาค และจะเป็นทั้งแหล่งผลิตอริยทรัพย์ให้เพิ่มพูนขึ้นในหมู่พุทธบริษัทโดยทั่วหน้าสืบไป ขอทุกท่านจงยินดีอิ่มเอิบใจในบุญกิริยาที่ได้บำเพ็ญครั้งนี้เถิด

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้ง และขอคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดจนอานุภาพแห่งบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ โปรดดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เพื่อเป็นกำลังในการทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๐๐ ปีชาตกาล
พระเทพวรมุนี (ปญฺญาวชิโร) อดีตเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงลักษณะของผู้ยังหมู่ให้งดงามไว้ ปรากฏความในพระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย จตุกนิบาต ความว่า *“บุคคลใดเป็นผู้ฉลาด และกล้าหาญเป็นผู้สดับมากและทรงธรรมเป็นผู้ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม บุคคลเช่นนั้นเรียกว่า ผู้ยังหมู่ให้งาม.”* ดังนี้

ท่านเจ้าคุณพระเทพวรมุนี (เสน ปญฺญาวชิโร) ป.ธ.๗ อดีตเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ อดีตเจ้าอาวาสวัดมหาพุทธาราม เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงาม ถึงพร้อมด้วยอุตสาหวิริยาทิคุณ เพียรรับเป็นธุระในการบริหารงานคณะสงฆ์ในตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษมาอย่างต่อเนื่องยาวนานถึง ๔๐ ปี สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทั้งปวงให้ลุล่วงด้วยขันติธรรม เมตตาธรรม และยุติธรรม เป็นผู้ฉลาด กล้าหาญสดับมาก ทรงธรรมประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม สมฐานะสังฆโสภณทุกสถาน

การที่ศิษยานุศิษย์และผู้เคารพเลื่อมใสร่วมกันน้อมรำลึกถึงคุณูปการ บำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย และประกาศกิตติคุณของท่านให้ปรากฏ เนื่องในวาระ ๑๐๐ ปีชาตกาล นับเป็นบุญกิริยาอันน่าอนุโมทนา ขออานุภาพแห่งความกตัญญูกตเวทีที่สาธุชนมีต่อท่านผู้มีพระเดชพระคุณ จงเกื้อหนุนเสริมส่งบารมีธรรมของพระเทพวรมุนี (ปญฺญาวชิโร) ให้ไพบูลย์ภิญโญภาพในสัมปรายภพ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๒

บทถวายพระพร

แด่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระราชหฤทัยเป็นห่วงในพระอนามัยของมหาบพิตร จึงทรงอาราธนาให้อาตมภาพและคณะสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรเฉลิมพระสิริสวัสดิ์แด่มหาบพิตร บัดนี้ คณะสงฆ์ได้ดำเนินการสนองพระราชประสงค์ลุล่วงแล้ว จึงขอถวายน้ำพระพุทธมนต์จากพิธีดังกล่าว พระพุทธรูปนาคปรกศิลปะลพบุรีจำลองจากพระพุทธปฏิมาประธานพระเจดีย์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และขอถวายพระพรโดยอัญเชิญพระพุทธมนต์บทหนึ่งมากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

“สกฺกตฺวา พุทฺธรตนํ โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
หิตํ เทวมนุสฺสานํ พุทฺธเตเชน โสตฺถินา
นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ ทุกฺขา วูปสเมนฺตุ เต
สกฺกตฺวา ธมฺมรตนํ โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
ปริฬาหูปสมนํ ธมฺมเตเชน โสตฺถินา
นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ ภยา วูปสเมนฺตุ เต
สกฺกตฺวา สงฺฆรตนํ โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
อาหุเนยฺยํ ปาหุเนยฺยํ สงฺฆเตเชน โสตฺถินา
นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ โรคา วูปสเมนฺตุ เตติ.”

ขอมหาบพิตรทรงระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เป็นอารมณ์เครื่องอยู่ประจำพระหฤทัยเป็นเนืองนิตย์ คุณพระรัตนตรัยคือพระโอสถประเสริฐสุดที่จะเพิ่มพูนกำลังพระหฤทัยให้แข็งแกร่ง ช่วยบำบัดบรรเทาโรคันตรายที่จรมาสู่พระวรกายให้ทุเลาเบาบางลง อาตมภาพและคณะสงฆ์ขอถวายพระพรให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเพื่อพิมพ์ลงในวารสาร
สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเตรียมทหาร ประจำปี ๒๕๖๒

ผู้ปกครองและครู ย่อมได้ชื่อว่าเป็นบุพการีของผู้อยู่ในปกครองและศิษย์ มีหน้าที่กระทำอุปการะแก่บุตรหลานและนักเรียนให้ได้รับโอกาสพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาให้มีคุณภาพสูงสุด พร้อมที่จะสร้างตนให้ประสบความเจริญก้าวหน้า มีปณิธานและจริยาอันเหมาะสมดีงามในอันที่จะนำพาชาติบ้านเมืองให้วัฒนาสถาพรยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงควรที่ผู้ปกครองและครูจะได้ใคร่ครวญถึงพระบรมพุทโธวาทเรื่องทิศ ๖ อันกำหนดหน้าที่ของบุคคลต่อบุคคลไว้ ในที่นี้จะขอนำหน้าที่บิดามารดาต่อบุตร และหน้าที่ครูอาจารย์ต่อศิษย์ มาปรารภเป็นสังเขปว่า มารดาบิดาย่อมอนุเคราะห์บุตรด้วยสถาน ๕ กล่าวคือ ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว, ให้ตั้งอยู่ในความดี, ให้ศึกษาศิลปวิทยา, พิจารณาคู่ครองที่สมควร และมอบทรัพย์ให้ในสมัย ส่วนอาจารย์ย่อมอนุเคราะห์ศิษย์ด้วยสถาน ๕ กล่าวคือ แนะนำดี, ให้เรียนดี, บอกศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง ไม่ปิดบังอำพราง, ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง และทำความป้องกันในทิศทั้งหลาย คือจะไปทางทิศไหนก็ไม่อดอยาก

นักเรียนเตรียมทหารเป็นเยาวชนผู้จักเติบใหญ่ไปเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมือง จึงขอให้ผู้ปกครองและครูร่วมกันพัฒนาคุณภาพของนักเรียนด้วยการทำหน้าที่อันเหมาะสมตามฐานะแห่งความเป็นผู้ปกครองและครู และขอให้นักเรียนเตรียมทหารทุกนาย มีความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการี อันนับเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของความเป็นคนดีอย่างมั่นคงมิเสื่อมคลาย

ขออำนวยพรให้สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเตรียมทหารจงวัฒนาสถาพร และขอให้ทุกคนทุกฝ่าย สมบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมืองสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีประทานประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๒
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส ท่านพระเถรานุเถระ,
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๑ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ขอท่านเจ้าอาวาส ตลอดจนชาววัดทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศนี้ ถวายอนุโมทนาและถวายพระพรชัยมงคล ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

วิสุงคามสีมา แปลว่า เขตแดนส่วนหนึ่งจากแดนบ้าน คือที่ดินที่แยกต่างหากจากที่ดินของบ้านเมือง เป็นเขตที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชทานแก่พระสงฆ์เป็นการเฉพาะเพื่อใช้สร้างอุโบสถ นับเป็นเครื่องหมายแห่งพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ ที่ได้ทรงประกาศพระบรมราชูทิศ พระราชทานที่ดินและจำแนกพระราชอำนาจในการปกครองให้แก่ฝ่ายพุทธจักร เพื่อให้คณะสงฆ์สามารถประกอบสังฆกรรมสำคัญได้ทุกชนิด ตามหลักพระธรรมวินัย

ท่านเจ้าอาวาสทั้งหลาย ในฐานะที่เป็นพระภิกษุในคณะสงฆ์ไทยล้วนได้รับพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์จากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก จึงมีหน้าที่ช่วยกันสอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณรลูกวัดให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบของทางคณะสงฆ์อย่างเคร่งครัด และในขณะเดียวกัน วัดในฐานะที่เป็นสถาบันสำคัญของชุมชน จะวางตนแปลกแยก หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมแวดล้อมมิได้ หากแต่ต้องวางฐานะเป็นกลไกสำคัญ ในการช่วยกล่อมเกลาจิตใจสมาชิกในชุมชนให้เป็นพลเมืองดีมีศีลธรรม รู้จักประกอบสัมมาชีพ พระภิกษุสามเณรมีหน้าที่ต้องช่วยกันเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง ให้ชาวบ้านต่างพึ่งพาอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างผาสุก ครั้นวัดสามารถยืนหยัดเป็น “หลักใจ” ของบ้านได้แล้ว บ้านก็จะช่วยสนับสนุนค้ำชูวัดให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติสมณธรรมได้อย่างผาสุก ถ้าวัดกับบ้านสามารถประสานความร่วมมือจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ผลที่จะเกิดตามมาอย่างแน่นอนก็คือสังคมไทยที่เข้มแข็ง ปลอดภัย และร่มเย็น อันนับเป็นการฉลองพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก ผู้ทรงเสียสละกำลังพระวรกาย กำลังพระราชหฤทัย กำลังพระราชทรัพย์ และกำลังพระสติปัญญาเพื่อพิทักษ์รักษาพระพุทธศาสนา ให้วัฒนาสถาพรอยู่บนแผ่นดินนี้ตลอดมา

ขอถวายกำลังใจให้ท่านเจ้าอาวาสของวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาทุกรูป ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำพาวัดและชุมชนของท่านให้ประสบความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขอตั้งกัลยาณจิต อำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานแก่โครงการอุปสมบท ๑,๐๑๐ รูป ทั่วไทย
เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคล พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

การบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ผู้ขอบวชต้องตั้งจิตไว้ที่ “ศรัทธา” อันแน่วแน่มั่นคงต่อพระรัตนตรัย เล็งเห็นประโยชน์ของการสละบ้านเรือนออกมาเป็นบรรพชิต ผู้มีวิถีปฏิบัติในทางขัดเกลากิเลส มีวัตถุประสงค์ของการออกจากกาม ที่เรียกว่า “เนกขัมมะ” ว่าเป็นการปลดเปลื้องตนออกจากโลกียวิสัย ไปสู่การศึกษาทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การอบรมกายวาจาให้สมบูรณ์ในศีล การเจริญสมาธิ และการอบรมเพิ่มพูนปัญญา มิใช่เป็นเรื่องการบวชเล่นหรือบวชตาม ๆ กัน ซึ่งไม่ก่อประโยชน์อันแท้จริงแต่อย่างใด

หากผู้ขอบวชเข้าใจวัตถุประสงค์แห่งการบวชอย่างถูกต้อง และพากเพียรประพฤติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดตลอดเวลาที่อยู่ในสมณเพศ ถึงแม้บวชอยู่เพียงชั่วระยะเวลาอันสั้น แต่บุญกุศลก็ย่อมบังเกิดขึ้นได้อย่างมหาศาล และบุญอันเป็นชื่อของความสุขนี้เอง ย่อมจะจรรโลงใจผู้บวช และช่วยชูน้ำใจของญาติมิตร ตลอดจนสมาชิกของชุมชน เผื่อแผ่ไปถึงสังคมประเทศชาติ ให้รู้สึกปลาบปลื้มอนุโมทนา บังเกิดเป็นความสุขที่จะแผ่ครอบคลุมไปทั่วราชอาณาจักร สมพระราชปณิธานของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ที่ทรงปรารถนาให้พสกนิกรทั้งหลายมีความสุข อยู่ในบ้านเมืองอันสงบร่มเย็น อยู่ใต้พระบรมโพธิสมภาร

ขอทุกท่านจงตั้งจิตอธิษฐานประมวลพลังแห่งความดีงามที่บังเกิดจากการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุเป็นจำนวนมากถึง ๑,๐๑๐ รูป ตามโครงการที่ธนาคารออมสินจัดขึ้นนี้ ถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมี ฉลองพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของประชาชาติไทย.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่โดยตรงต่อการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้อยู่ใกล้ในพื้นที่ต้องคอยสอดส่องดูแลความเป็นไปในชุมชนของตน ๆ อยู่ตลอดเวลา ในฐานะผู้นำชุมชน ความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบย่อมเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างยิ่ง หากผู้นำเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ถึงพร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม บรรดาราษฎรก็ย่อมคล้อยตามจริยวัตรอันดีงามของผู้นำ ตรงกันข้าม หากผู้นำเป็นอันธพาล ก็ย่อมเป็นช่องทางให้ราษฎรในปกครองกลายเป็นคนเลวทรามตามไปได้โดยง่าย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า “ถ้าเมื่อโคทั้งหลาย ว่ายข้ามแม่น้ำไป โคหัวหน้าฝูงว่ายคด เมื่อโคผู้นำฝูงว่ายคดอย่างนี้ โคทั้งหมดก็ย่อมว่ายคดไปตามกัน ในมนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้น ประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนนอกนี้ก็ประพฤติไม่เป็นธรรมโดยแท้ ถ้าผู้เป็นใหญ่ไม่ตั้งอยู่ในธรรม รัฐก็ย่อมอยู่ไม่เป็นสุขทั่วกัน ถ้าเมื่อโคทั้งหลาย ว่ายข้ามแม่น้ำไป โคหัวหน้าฝูงว่ายข้ามตรง เมื่อมีโคผู้นำฝูงว่ายข้ามตรงอย่างนั้น โคทั้งหมดก็ย่อมว่ายข้ามตรงไปตามกัน ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติเป็นธรรม ประชาชนนอกนี้ก็ย่อมประพฤติเป็นธรรมไปตามโดยแท้”

ขออำนวยพรให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังอันชอบธรรมในอันที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมือง สมตามพระบรมพุทโธวาทดังเชิญมาปรารภไว้ข้างต้นนี้สืบไป เทอญ.

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการที่คณะธรรมยุตแสดงมุทิตาผู้สอบไล่ได้ เปรียญธรรม ๙ ประโยค พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป, เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรม แก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒ จำนวน ๔๐ รูป นั้น ในนามคณะธรรมยุต ขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาสาธุการด้วยความชื่นชมจากใจจริง พร้อมกันนี้ ขอแสดงมุทิตาจิตต่อพระภิกษุสามเณรเปรียญในคณะธรรมยุต ผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรมประจำปีนี้ ทุกรูป

ท่านทั้งหลายย่อมทราบดีแก่ใจอยู่แล้วว่า พระพุทธศาสนาจึงดำรงคงมั่นอยู่ในราชอาณาจักรไทย และในโลกนี้ตลอดกาลนานได้ ก็ด้วยกำลังของพุทธบริษัท ซึ่งหมายถึงหมู่ชนที่นับถือพระพุทธศาสนา ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ท่านที่ประชุมพร้อมเพรียงอยู่ ณ ที่นี้ล้วนเป็นหนึ่งในพุทธบริษัทด้วยกันทุกรูปทุกคน จึงควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนอยู่เสมอว่าท่านเป็นผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เป็นกำลังอันดีงามของพระศาสนา สมกับความเป็นผู้มีหน้าที่ธำรงรักษาพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วหรือยัง

พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป ล้วนทำหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ตามแนวทางที่บูรพาจารย์ของคณะสงฆ์ไทยได้วางรากฐาน และพัฒนาปรับปรุงมาเป็นลำดับ เมื่อประสบความสำเร็จตามหลักสูตรแล้ว จึงต้องไม่ลืมว่าการศึกษาพระบาลีในลักษณะนี้ เป็นการติดอาวุธทางปัญญา ที่บูรพาจารย์ท่านกำหนดแนวทางไว้ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านสามารถเผยแผ่พระพุทธธรรมเกื้อกูลแก่ชาวโลกได้อย่างถูกต้องทั้งวิธีการและเป้าหมาย ตรงตามหลักการในพระไตรปิฎก มิใช่เป็นไปตามอำเภอใจ จนเกิดสัทธรรมปฏิรูป เป็นภัยต่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ของพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น เมื่อท่านเป็นผู้ทรงภูมิรู้ในพระบาลี ผมก็ขออาราธนาให้ท่านช่วยเป็นกำลังของคณะสงฆ์ ในการแก้ไขความเข้าใจผิด และเพิ่มพูนความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอจงช่วยเพื่อนสหธรรมิก ตลอดจนอุบาสกอุบาสิกาที่ยังไม่รู้ธรรม ให้ได้รู้ธรรม ที่รู้มาผิด ให้ได้รู้ถูก ที่รู้ไม่ทั่ว ให้ได้รู้ทั่ว อย่างเต็มกำลังความสามารถของท่านยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ส่วนอุบาสกอุบาสิกาที่มีศรัทธาอุปถัมภ์บำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ก็ย่อมได้ชื่อว่าเป็นสาธุชนคนดี เป็นผู้ช่วยกัน “สร้างพระ” ที่งดงามประเสริฐด้วยสติปัญญา เป็นพระที่สามารถสืบอายุพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง นับเป็นบุญกิริยาที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ขอพระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป จงพากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลาย และฉลองศรัทธาสาธุชนผู้มีพระคุณ คอยสนับสนุนปัจจัยสี่แด่ท่าน ด้วยการปฏิบัติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างมั่นคงเสมอไป

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมึ รตฺตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส

ขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการประชุมสมัยสามัญประจำปี
องค์กรพระธรรมทูตไทย
ในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์ ประจำปี ๒๕๖๒
ณ วัดสันติวงศาราม เมืองเบอร์มิ่งแฮม สหราชอาณาจักร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานอุดมการณ์แรกแห่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไว้ในโอวาทปาฏิโมกข์ ความว่า **“ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา”** แปลความว่า *“ความอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผากิเลสอย่างยิ่ง”* ทั้งนี้ ความอดทนอดกลั้นเป็นธรรมที่บรรพชิตพึงยึดถือเมื่อประสบกับสิ่งที่ไม่ชอบใจทุกอย่าง เช่น คำติฉินนินทาสบประมาท ความไม่ลงรอยกันทางความคิดเห็น ความยากลำบากในการทำหน้าที่ ความร้อนเกินไป ความหนาวเกินไป เป็นต้น

พระภิกษุไทยในต่างประเทศคงเคยประสบปัญหาและอุปสรรคในชีวิตกันมาแล้วทุกรูป มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะด้วยเหตุแห่งการต้องรักษาตนอยู่ในพระธรรมวินัยให้มั่นคงท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง การใช้ภาษาที่ไม่ถนัด การต้องประสบพบพานความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือความขัดข้องจากการประสานให้ความร่วมมือในหมู่สงฆ์ด้วยกันเอง รวมตลอดถึงฆราวาสในดินแดนไกล โอกาสนี้ จึงขอถวายกำลังใจให้ทุกท่านตั้งใจมั่นในการทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วสากล อันเป็นภารกิจหลักของพระธรรมทูตต่อไป โดยไม่ลดละอุดมการณ์ตามโอวาทปาฏิโมกข์ ขอจงหมั่นอบรมสั่งสมเพิ่มพูนความอดทนอดกลั้นให้ทวียิ่งขึ้นเสมอ แล้วท่านจักได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำหน้าที่สาวกของสมเด็จพระบรมศาสดาได้อย่างน่าชื่นชม สมควรแก่คำอนุโมทนาสรรเสริญ

ขอให้การประชุมสมัยสามัญประจำปี องค์กรพระธรรมทูตไทยในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์ ประจำปี ๒๕๖๒ บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะปฏิบัติกรณียกิจเพื่อความยั่งยืนของพระสัทธรรม ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันอาสาฬหบูชา
วันอังคาร ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ดิถีเพ็ญเดือนอาสาฬหะ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าพึงระลึกถึงและกระทำสักการบูชาพระรัตนตรัยเป็นกรณีพิเศษ เนื่องด้วยเป็นวันคล้ายวันประกาศพระศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตนสูตรเป็นพระปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ กระทั่งมีผู้ได้ดวงตาเห็นธรรม ขอประทานอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนา จึงบังเกิดพระรัตนตรัยครบองค์ ๓

ธัมมจักกัปปวัตนสูตร มีเนื้อหาแสดงการปฏิเสธส่วนที่สุดโต่งสองทาง คือการประกอบตัวให้พัวพันด้วยกามสุขทั้งหลายทางหนึ่ง และการฝืนตนให้ได้รับความทุกข์ทรมานอีกทางหนึ่ง พร้อมกำหนดแนวทางดำเนินชีวิตโดยทางสายกลาง แสดงถึงขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงความดับทุกข์ คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ในอริยอัฏฐังคิกมรรคดังกล่าวนั้น มีข้อปฏิบัติสำคัญเพื่อความพ้นทุกข์ประการหนึ่ง ซึ่งเราทั้งหลายพึงพินิจพิจารณาให้ถ้วนถี่ พร้อมน้อมนำมาเป็นวิถีปฏิบัติประจำชีวิต ได้แก่ “สัมมาวาจา” ที่แปลว่า การเจรจาชอบ

ในสังคมที่มีบุคคลหลายหมู่คณะอยู่ร่วมกัน มีผู้คนเจรจาติดต่อกันผ่านอุปกรณ์การสื่อสารอันรวดเร็ว และง่ายดายขึ้นนั้น ย่อมทำให้ “วจีทุจริต” หรือการประพฤติชั่วทางวาจาปรากฏขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ คำเท็จ คำหยาบ คำส่อเสียด และคำเพ้อเจ้อเหลวไหล ล้วนเป็นต้นเหตุใหญ่ของความวิวาทบาดหมาง ความขุ่นเคือง และความคลางแคลงใจกัน เพราะฉะนั้นจึงขอสาธุชนทุกท่าน อาศัยดิถีอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษาที่มาบรรจบถึง เป็นโอกาสทบทวนจิตใจและตั้งปณิธานว่าจะดำเนินชีวิตด้วย “ปิยวาจา” พูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสำหรับกาลเทศะ เพื่อความผาสุกร่มเย็นของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมประเทศชาติสืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณความดีที่ท่านทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นเครื่องกางกั้นสรรพพิบัติภัย อันอาจก่อให้เกิดความแตกแยกร้าวฉาน ขอคุณธรรมประจำใจสาธุชน จงดลบันดาลความสมัครสมานสามัคคีให้บังเกิดในบ้านเมืองไทย เพื่อความร่มเย็นสถาพรภายใต้ร่มเงาแห่งพระพุทธศาสนาสืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทยสำแดงความปีติโสมนัส และขอถวายพระพรชัยมงคล

บัดนี้ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทรงรับพระบรมราชาภิเษก ตามโบราณขัตติยราชประเพณีทุกประการ พร้อมทั้งพระราชทานพระปฐมบรมราชโองการที่จะทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎร ดุจเดียวกับที่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ได้ทรงปฏิญาณพระองค์ เป็นแนวทางดำเนินพระราชจริยาสืบมาทุกรัชสมัย อันว่าพระราชธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์นั้นมี ๑๐ ประการ เรียกว่า **“ทศพิธราชธรรม”** ประกอบด้วย **การให้, การสังวรระวังกายวาจา ให้เป็นปรกติ, การบริจาคเพื่อบรรเทาความโลภ, ความซื่อตรง, ความอ่อนโยน, การกำจัดความเกียจคร้านและความชั่ว, ความไม่มักโกรธ, ความไม่เบียดเบียน, ความอดทน และการดำรงความยุติธรรม**

เมื่อใด พระมหากษัตริย์ทรงดำรงทศพิธราชธรรม ให้บริบูรณ์ด้วยดีในพระองค์ เมื่อนั้น พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท และราษฎร ย่อมสวามิภักดิ์ พร้อมพลีกำลังกาย กำลังความคิด สนองพระเดชพระคุณโดยความซื่อสัตย์สุจริตและกตัญญู ปรากฏพระปีติโสมนัสมาสู่ดวงพระราชหฤทัย ในขณะเดียวกัน ประชาชนทุกคน ก็พึงทำความแยบคายในใจให้ถ้วนถี่ว่า ทศพิธราชธรรมนี้ หาได้เป็นพระราชปฏิบัติสำหรับพระมหากษัตริย์แต่ฝ่ายเดียวไม่ ด้วยเหตุที่ความรุ่งเรืองของชาติบ้านเมือง จำเป็นต้องอาศัยกำลังพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ช่วยกันทำหน้าที่ ตามฐานะของตน ๆ เพื่อสนองพระบรมราโชบาย จนบังเกิดผลสัมฤทธิ์ได้สมพระราชปรารถนา เพราะฉะนั้น ในฐานะผู้อาศัยใต้พระบรมโพธิสมภาร จึงพึงศึกษาและน้อมนำธรรมะทั้ง ๑๐ ประการข้างต้น มาเป็นวิถีการดำรงตนโดยทั่วหน้ากัน

ณ อุดมสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขออัญเชิญนิพนธคาถา แห่งสุขาภิยาจนคาถา มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

มาตา ปิตา จ อตฺรชํ นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตฺตกํ
เอวํ ธมฺเมน ราชาโน ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา ฯ

ความว่า *“มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อยอันบังเกิดในตนเป็นนิตย์ฉันใด พระราชาจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบในกาลทั้งปวงฉันนั้น”*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวงจงสมัครสมานสามัคคีในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี พร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้วัฒนาสถาพร เพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่น ในอันที่จะทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบดุจดั่งบิดรมารดา จักได้ทรงปลอดโปร่งพระราชหฤทัย ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังที่จะทรงยังราชอาณาจักรไทย ให้ร่มเย็นเป็นสุขใต้ร่มพระบารมีสืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยแห่งราชอาณาจักรไทย ตราบจิรัฏฐิติกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระมงคลวิเสสกถา

ทรงรับพระราชทานถวาย ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบรมมหาราชวัง
วันจันทร์ ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์สมเด็จพระปรเมนทรธรรมิกมหาราชาธิราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ บัดนี้ จักรับพระราชทานถวาย มงคลวิเสสกถา ฉลองพระเดชพระคุณประดับพระปัญญาบารมี ถ้ารับพระราชทานถวายวิสัชนาไปมิได้ต้องตามโวหารอรรถาธิบายในพระธรรมเทศนา ณ บทใดบทหนึ่งก็ดี ขอเดชะพระเมตตาคุณ พระกรุณาคุณ พระขันติคุณทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานอภัยแก่อาตมะผู้มีสติปัญญาน้อย ขอถวายพระพร.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

อายุ วณฺณ์ ยสๆ กิตฺตี สคฺคๆ อุจฺจากุลีนตๆ
รติโย ปตฺถยาเนน อุฬารา อปราปรา
อปฺปมาทๆ ปสๆสนฺติ ปุญฺญกิริยาสุ ปณฺฑิตา
อปฺปมตฺโต อุโภ อตฺเถ อธิคฺคณฺหาติ ปณฺฑิโต
ทิฏฺเฐ ธมฺเม จ โย อตฺโถ โย จตฺโถ สมฺปรายิโก
อตฺถาภิสมยา ธีโร ปณฺฑิโตติ ปวุจฺจติ.

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสัชนาในมงคลวิเสสกถา ฉลองพระเดชพระคุณประดับพระปัญญาบารมี เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ จึ่งทรงบำเพ็ญพระราชกุศล โดยทรงกระทำสักการบูชาพระรัตนตรัย ทรงสดับพระพุทธมนต์ ทรงบำเพ็ญทานบริจาค พระราชทานภัตตาหารบิณฑบาต และเครื่องไทยธรรมสมณบริขารในพระภิกษุสงฆ์แล้วทุกสิ่งสรรพ ประกอบกับทรงบำเพ็ญพระราชธรรมจริยาเป็นลำดับมา เป็นมรรคาวิถีทางสวรรค์และนิพพาน ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ จึงตรัสนิคมคาถา ในอนาถบิณฑิกานุศาสน์ ดังรับพระราชทานอัญเชิญเป็นนิกเขปบทเบื้องต้น แปลความว่า

“เมื่อนรชนมาปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ และความเกิด ณ ตระกูลสูง และความยินดีอันยิ่ง ๆ ไป เป็นผลข้อประสงค์แล้ว พึงบำเพ็ญความไม่ประมาทให้บริบูรณ์ในจริยาการเถิด ก็จะสามารถเป็นบ่อเกิดแห่งกุศล และคุณที่ประสงค์ มีอายุเป็นต้นนั้น

บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทในบุญกิริยา การทำบุญทั้งหลาย อันเป็นไป ณ กาย วาจา จิต และกุศลสุจริต ทุกประการ

บัณฑิตชนผู้ไม่ประมาทแล้ว ย่อมยึดประโยชน์ทั้ง ๒ ไว้ได้ คือประโยชน์ในทิฏฐธรรมในภพนี้ และประโยชน์เป็นไปในสัมปรายภพภายหน้า

เพราะอาศัยความบรรลุประโยชน์ที่ประสงค์ทั้งภพนี้และภพหน้า ท่านสรรเสริญผู้มีปัญญาจำทรงว่าเป็นบัณฑิต ดำเนินในประโยชนกิจด้วยปัญญา ความไม่ประมาทเป็นเหตุให้บัณฑิตชาติ ยึดประโยชน์ทั้ง ๒ ไว้ได้"

ลำดับนี้ จักพรรณนาพระราชจริยาสาธุปฏิบัติ ที่ตั้งแห่งสวัสดิมงคลอันพิเศษ ซึ่งได้ชื่อว่ามงคลวิเศษ เป็นพระคุณาลังการ ในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า เมื่อทรงสดับแล้ว ทรงพระปัจจเวกขณ์ถึง โดยกำลังพระปัญญา ก็จะเกิดพระปีติปราโมทย์มีประมาณมิใช่น้อย แต่นั้นก็จะทรงตั้งพระราชหฤทัยบำเพ็ญให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในศกนี้ ได้เลือกมาถวายวิสัชนา ๒ ประการ คือ **ขันติ ๑** และ **รัฏฐาภิปาลโนบาย ๑**

ขันติ คือความอดทนอดกลั้นต่อความไม่น่าพึงใจ อันมีมาถึงเฉพาะหน้า คุณข้อนี้สามารถเกื้อกูลความสามัคคีในหมู่ฆราวาสได้ด้วย เพราะในหมู่ชนใด ๆ ถ้าต่างซื่อตรงต่อกัน ปรารถนาดีต่อกัน รู้จักยับยั้งข่มใจ ห้ามความหุนหันพลันแล่นไม่ใจร้าย ไม่มักโกรธ ก็ย่อมรักษาไมตรีกันไว้ได้ โดยนัยนี้ วัตถุอันเป็นอารมณ์แห่งขันติ คือ วาจาที่บุคคลว่ากล่าวด้วยตั้งใจจะเสียดแทง หรือใส่ร้ายป้ายสี อีกทั้งการกระทำที่ล่วงล้ำก้ำเกิน ถ้าเหตุเช่นนั้นมากระทบผู้ใดเข้า แล้วผู้นั้นอดกลั้นไม่พูดร้ายไม่ทำร้ายตอบ ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ขันติธรรม

ขันติยังเป็นราชธรรมประการหนึ่ง ในทศพิธราชธรรม พระเจ้าแผ่นดินผู้ขาดคุณสมบัติข้อนี้ จะปรากฏว่ามีพระราชจรรยาอันหุนหัน ไม่ละมุนละไม ดังนี้ สมเด็จพระวัชรินทร์จอมสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ยังตรัสสรรเสริญขันติไว้ว่า

"คนผู้ไม่โกรธตอบคนผู้โกรธแล้ว ชื่อว่าย่อมชนะสงครามที่ชนะได้ยาก ชื่อว่าย่อมประพฤติประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นทั้งสองฝ่าย"

ในฝ่ายบรรพชิต ขันติยังเป็นหนึ่งในพระบารมีสิบทัศของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ทรงบำเพ็ญพระพุทธกิจอยู่ คราวหนึ่ง เสด็จนครโกสัมพี พระนางมาคันทิยา ราชเทวีของพระเจ้าอุเทน ผูกเวรพระองค์มาแต่กาลก่อน จึงสั่งให้คนมากล่าวล่วงเกินอย่างหยาบช้า ขับไล่พระองค์ไปเสียจากนครโกสัมพี ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงตั้งอยู่ในขันติ มีพระอาการอันสงบ ทรงแสดงพระพุทธภาษิต ความว่า *"เราจักอดกลั้นถ้อยคำก้ำเกิน เหมือนช้างที่ทนลูกศร อันตกจากแล่งในสงคราม เพราะชนเป็นคนทุศีลมีอยู่มาก"*

อีกครั้งหนึ่ง พระเทวทัตคิดมิชอบ ผูกอาฆาตในพระองค์ จึงพยายามปลงพระชนม์เสียหลายครั้ง แต่หาสำเร็จไม่ สมเด็จพระบรมโลกนาถ ก็ทรงตั้งพระองค์ไว้ด้วยขันติ มีพระเมตตากรุณาโดยเสมอหน้า พระเมตตากรุณานั้นแผ่ไปในพระราหุลผู้เป็นพระโอรสฉันใด ก็ทรงแผ่ไปในพระเทวทัตผู้ตั้งตนเป็นศัตรูของพระองค์ฉันนั้น พระโบราณาจารย์ได้ประพันธ์คำสรรเสริญพระพุทธคุณประการนี้ไว้ แปลความว่า

"สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า มีพระหฤทัยเสมอกันในชนผู้จงรักภักดี และปองจองล้างจองผลาญ ทั้งในพระเทวทัต ทั้งในบุรุษที่พระเทวทัตส่งไปหมายจะให้ฆ่าพระองค์ ทั้งในองคุลิมาลโจรผู้มุ่งจะทำร้าย ทั้งในพระราหุลพุทธชิโนรส ทั้งในช้างนาฬาคิรี ที่พระเทวทัตยุยงพระเจ้าอชาตศัตรูให้ปล่อยไปทำลายพระชนม์ของพระองค์"

ด้วยเหตุนี้ ขันติจึงจัดเป็นธรรมะสำหรับมหาบุรุษ ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์ และฝ่ายบรรพชิต หากว่าสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงยังพระคุณสมบัติประการนี้ ให้เป็นไปในทางอันสมควรแล้ว ย่อมทรงเป็นที่นิยมชมชื่นของมหาชน นี้จัดเป็นมงคลวิเศษประการต้น

รัฏฐาภิปาลโนบาย นั้น คือวิธีปกครองราชอาณาจักร ก็แลท่านพระองค์ใด เมื่อเวลามาถึง ต้องทรงรับพระราชภาระครองแผ่นดิน ด้วยพระราชอัธยาศัยหวังประโยชน์สุขของอาณาราษฎรเป็นที่ตั้ง มีพระเมตตากรุณาในสุขทุกข์ของประชาชนฝังประจำอยู่ในน้ำพระราชหฤทัย ไม่ประมาทเพลิดเพลินไปในพระราชอิสริยยศ สมบัติ และบริวาร ซึ่งล้วนมีไว้เพื่ออุปการะแก่พระราชธุระ ดังนี้ จัดว่าเป็นมูลฐานของรัฏฐาภิปาลโนบาย

การครองแผ่นดินให้ประชาชนอยู่ร่มเย็นเป็นสุข เป็นอุบายแห่งการบำเพ็ญพระราชกุศลสืบสร้างพระบารมี แม้สมเด็จพระชินสีห์ เมื่อเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ ยังเคยเสด็จอุบัติเป็นพระราชาปกครองประชาชน ระหว่างทรงเป็นขัตติยราช ก็ทรงมุ่งมาดพระราชหฤทัยแต่จะให้สรรพสัตว์มีความสุข อบรมติดพระจริยาการมาตลอดปัจฉิมชาติ การที่พระองค์เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ แสวงหาทางตรัสรู้ ก็เพื่อที่จะได้เทศนาโปรดมหาชน และเพราะพระอัธยาศัยเช่นนี้เอง แม้เมื่อตรัสรู้แล้ว บางคราวได้ทอดพระเนตรเห็นพระราชาบางพระองค์ ทรงครองแผ่นดินไม่เป็นธรรม ก็ทรงพระมหากรุณาแนะนำวิธีการปกครอง ว่าควรเป็นเช่นไรบ้างก็มี

ในทางพระพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสหลักแห่งยุติธรรม ไว้เป็นคติสำหรับการปกครอง ข้อหนึ่งตรัสไว้ในมหาปทุมชาดก ความว่า *“ท่านผู้เป็นใหญ่ ยังไม่ได้พิจารณาด้วยตนเอง ยังไม่เห็นความผิดของผู้อื่นมากหรือน้อยด้วยประการทั้งปวงแล้ว อย่าเพิ่งลงอาญา”*

อีกข้อหนึ่ง ตรัสไว้ในธรรมบทว่า *“บุคคลไม่ชื่อว่าเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม เพราะเหตุพิจารณาอรรถคดีโดยผลุนผลัน ฝ่ายบัณฑิตผู้ไม่พิจารณาโดยอาการผลุนผลัน เลือกถือเอาแต่ข้อเป็นสาระ เหมือนถือตราชู พิจารณาผู้อื่นโดยธรรมสม่ำเสมอ ปราชญ์ผู้นั้น เป็นผู้รักษาธรรม เรากล่าวว่าผู้ตั้งอยู่ในธรรม”*

อีกข้อหนึ่ง ตรัสหลักความไม่ลุอำนาจเพราะความลำเอียง ไว้ในสิงคาโลวาทสูตร ความว่า *“ผู้ใดประพฤติล่วงธรรมเพราะรัก เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง ยศของผู้นั้นย่อมเสื่อมเหมือนพระจันทร์ข้างแรม ส่วนผู้ใดหาประพฤติล่วงธรรมเพราะรัก เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง ยศของผู้นั้นย่อมเต็มเปี่ยม เหมือนพระจันทร์ในข้างขึ้น”*

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงประกอบด้วยพระคุณสมบัติแล้ว ทรงรับพระบรมราชาภิเษก เป็นพระประมุขแห่งราชอาณาจักรไทย ตามโบราณราชประเพณี ทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก ทรงชุบเลี้ยงพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท และทรงสถาปนาสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ขึ้นเป็นประธานแห่งราชนารี ย่อมปรากฏเป็นพระเกียรติที่ทรงได้นางแก้วคู่พระบารมี

พระราชกรณียะส่วนนี้ เมื่อกล่าวโดยสามัญ ก็ดูเหมือนจะเป็นพระราชสิริสุขส่วนพระองค์ แต่ในพระราชสถานะพระประมุขของปวงชน ย่อมทรงตั้งอยู่ในที่เป็น “บิดา” ของประชาราษฎร์ การสืบราชสันตติวงศ์ การราชาภิเษกสมรส และการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตามขัตติยราชประเพณี ย่อมทรงตั้งพระราชหฤทัยเลือกเฟ้น สรรหา และดำเนินการให้เป็นไปแล้วอย่างประณีตเหมาะสม ดีงาม เพื่อความสุขและเกียรติยศของบ้านเมือง อันเป็นผลที่ประสงค์ของ “ลูก” คืออาณาราษฎรผู้อยู่ใต้พระบรมโพธิสมภาร

ครั้นถึงการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาในศกนี้ ก่อนจะได้ทรงสถาปนา ตั้ง เลื่อนสมณศักดิ์พระเถระรูปใด ๆ ก็ได้ทรงพระราชอนุสรณ์ถึงพระบุพการีทางธรรม โดยการสถาปนาพระอัฐิพระบูรพาจารย์ซึ่งสิ้นพระชนม์ไปแล้ว กล่าวคือ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระราชอุปัชฌาจารย์ขึ้นเป็น **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** และ สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร พระราชกรรมวาจาจารย์ ขึ้นเป็น **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร** นับเป็นพระราชศรัทธาและพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมอันยิ่งใหญ่ อันจักเป็นเครื่องเฉลิมพระบารมีของสมเด็จบรมบพิตร ในฐานะธรรมิกราชาให้ยิ่งใหญ่ไพบูลย์สืบไป

เพราะฉะนั้น การที่ทรงเจริญด้วยพระบรมราชอิสริยยศ และราชสมบัติ พรั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระอัครมเหสี พระบรมราชวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาท จึงนับเนื่องในรัฏฐาภิปาลโนบาย ซึ่งจะยังผลที่ประสงค์ให้สำเร็จแก่ปวงชน ต้องตามพระพุทธนิพนธ์ ความว่า *“ท่านผู้เป็นสัตบุรุษ ปฏิบัติครอบครองโภคสมบัติ มีอัธยาศัยเกื้อกูลแก่ชนเป็นอันมาก เทวดาย่อมรักษาท่านผู้นั้น อันธรรมคุ้มครองแล้ว”*

ธรรม ๒ ประการ คือ ขันติ และรัฏฐาภิปาลโนบาย เป็นคุณอันล้ำเลิศ ก่อให้เกิดพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล จึงได้ชื่อว่าเป็นมงคลวิเศษ มีนัยดังได้รับพระราชทานถวายวิสัชนามา

เตหิ เตหิ วิเสเสหิ คุเณหิ ปริภาวิโต
สุขี โหตุ มหาราชา ทีฆายุ อกุโตภโย
ยสสา เตชสา จาปิ ภาณุมา วิย วฑฺฒยํ
สทา ภทฺรานิ สมฺปสฺสํ รชฺชํ กาเรตุ โสตฺถินา.

ขอสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า อันพระคุณพิเศษอุดมมงคลนั้น ๆ อบรมแล้ว จงทรงพระเกษมสุขทุกทิพาราตรีกาล ทรงดำรงพระชนมายุยั่งยืนนาน ปราศจากภยันตราย ทรงพระเจริญไพบูลย์ด้วยพระบรมราชอิสริยยศ เดชานุภาพดั่งดวงภาณุมาศปราศจากเมฆหมอกหมองมัว ได้ทอดพระเนตรเห็นแต่ผลอันเจริญอยู่ถ้วนทั่วทุกเมื่อไป สถาพรในไอศูรยสมบัติโดยสวัสดี ทรงครองรัฐสีมาอาณาจักร ให้สมบูรณ์พูนสุขทุกสถาน

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ อุตฺตมํ ธมฺมมชฺฌคา
มหาสงฺฆํ ปโพเธสิ อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ

ด้วยเดชานุภาพพระรัตนตรัย เป็นปฏิพาหโนบายกางกั้น ขออุปัทวันตรายและอุปสรรคทั้งหลาย จงอย่าได้ถูกต้องพ้องพานสยามรัฐสีมานี้ในกาลไหน ๆ ขอความเป็นผู้ไม่มีโรค ความสุขสำราญ ความเป็นผู้มีอายุยืนนาน และความบริบูรณ์แห่งวัตถุทั้งหลายอันเป็นที่ตั้งแห่งวิบุลผล ทั้งสุข โสมนัส สวัสดีทุกสถาน จงเกิดมี จงเป็นไป แด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทั้งสองพระองค์ กับทั้งพระบรมราชวงศ์

ขอเทพเจ้าผู้สิงสถิตในสยามรัฐมณฑล จงตั้งไมตรีจิตอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ กับไทยรัฐมณฑล บังเกิดอิฏฐวิบุลมนุญผลอันเป็นหิตานุหิตประโยชน์ ป้องกันสรรพโทษซึ่งไม่เกื้อกูลแก่ความเจริญอย่าให้เกิดมี

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ อิทำ พลำ
เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ สมฺปสาทนเจตโส.

ขอผลที่กล่าวนี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ แด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้มีพระราชหฤทัยเลื่อมใสในพระรัตนตรัย สมพระบรมราชประสงค์จงทุกประการ เทอญ.ฯ

ขอถวายพระพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการที่ทรงมุทิตาจิต แก่
สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ
ที่ได้รับพระราชทานสถาปนา เลื่อน และตั้งสมณศักดิ์
พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๕๖๒
ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันจันทร์ ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ท่านพระเถรานุเถระ ท่านเจ้าประคุณ และท่านเจ้าคุณทุกท่าน

ท่านทั้งหลายได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก ยังให้ได้รับเกียรติยศสมณฐานันดร เป็นพระราชาคณะและสมเด็จพระราชาคณะ ขอท่านทั้งหลายตั้งดวงจิต ถวายพระพรชัยมงคล ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

เกียรติยศเป็นอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเครื่องช่วยให้การทำงานเพื่อพระพุทธศาสนาและการคณะสงฆ์เป็นไปอย่างสะดวกราบรื่นขึ้น ท่านทั้งหลายพึงตระหนักถึงหน้าที่ของตน ๆ ตามที่ได้รับพระราชทานอาราธนามาแล้ว อย่าให้เกิดข้อผิดพลาดบกพร่องหรือมีการดำเนินการใด ๆ อย่างไม่สุจริตโดยเด็ดขาด อีกทั้งคุณธรรมใดที่ท่านมีอยู่แล้วขอจงเร่งเพิ่มพูนให้มากขึ้นอย่าได้เสื่อมถอย จริยาข้อวัตรปฏิบัติใด ๆ ที่ยังสามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่านี้ก็ขอจงพากเพียรอบรมเพิ่มพูนให้เกิดมีขึ้นให้จงได้

ขออาราธนาให้ท่านเจ้าประคุณและท่านเจ้าคุณ เป็นกำลังของการคณะสงฆ์ ช่วยรักษาและจรรโลงพระสัทธรรมให้งอกงามไพบูลย์อยู่บนแผ่นดินไทยและในโลกนี้ตลอดกาลนาน ถ้าท่านทำได้เช่นนี้ เกียรติยศที่ได้รับพระราชทานก็จะเป็นเครื่องนำพาความสำเร็จกิจสูงสุดในพระบวรพุทธศาสนา มาสู่ท่านแต่ละรูปได้ในเบื้องปลาย

ขอถวายมุทิตาและขอท่านทั้งหลายเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลอายุ ๙๐ ปีพระราชธรรมาลังการ (กตปุญฺโญ)
เจ้าอาวาสวัดบุญวาทย์วิหาร จังหวัดลำปาง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสคาถาประพันธ์ ปรากฏในสุมนสูตร ความตอนหนึ่งว่า “ดวงจันทร์ปราศจากมลทิน เดินไปในอากาศย่อมสว่างกว่าหมู่ดาวทั้งปวงในโลกด้วยรัศมี ฉันใด บุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยศีล มีศรัทธา ก็ฉันนั้น ย่อมไพโรจน์กว่าผู้ตระหนี่ทั้งปวงในโลกด้วยจาคะฯ เมฆที่ลอยไปตามอากาศ มีสายฟ้าปลาบแปลบ มีช่อตั้งร้อย ตกรดแผ่นดินเต็มที่ดอนและที่ลุ่ม ฉันใด สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้สมบูรณ์ด้วยทัสนะ เป็นบัณฑิต ก็ฉันนั้น ย่อมข่มผู้ตระหนี่ได้ด้วยฐานะ ๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุข ยศ และเปี่ยมด้วยโภคะ”

พระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญฺโญ) ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๖ เจ้าอาวาสวัดบุญวาทย์วิหาร เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ศรัทธา และจาคะ มีคุณสมบัติแห่งความเป็นสาวกของสมเด็จของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสของพุทธบริษัททั่วหน้า สมควรแก่ดวงจิตมุทิตาและอนุโมทนายินดีในกุศลจริยาทั้งปวง

เนื่องในศุภมงคลวาระเจริญอายุ ๙๐ ปี จึงขออำนวยพรให้ พระราชธรรมาลังการ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๒
ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

บทบาทหน้าที่ของ “ตำรวจ” ผู้เป็นที่คาดหวังของประชาชน ได้แก่การพิทักษ์สันติราษฎร์ คอยดูแล ปกป้อง คุ้มครองสุจริตชน ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมาย พร้อมทั้งจับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครองให้เกิดความสงบสุขในสังคม ทั้งนี้ อุปกรณ์ในการอำนวยสันติสุขให้เกิดขึ้นในหมู่ราษฎร ได้แก่ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นทั้งเครื่องป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขฟื้นฟู เพราะฉะนั้น ตำรวจในฐานะที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย จำเป็นต้องมีคุณธรรมสำคัญสำหรับผู้บังคับใช้กฎหมายไว้ประจำใจ กล่าวคือ “ความไม่ลำเอียง”

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนวิธีการครองตนให้ปราศจากความลำเอียง เพื่อประโยชน์แก่การอำนวยความยุติธรรมไว้ ๔ ประการ กล่าวคือ ไม่ลำเอียงเพราะความชอบ ๑ ไม่ลำเอียงเพราะความชัง ๑ ไม่ลำเอียงเพราะความกลัวภัย ๑ และไม่ลำเอียงเพราะความโง่เขลา ๑ หากตำรวจสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ๆ โดยปราศจากความลำเอียงอยู่ทุกขณะ สันติราษฎร์ย่อมรุ่งเรืองไพบูลย์ขึ้นในบ้านเมือง พร้อมกับเกียรติยศที่แท้และน่าภาคภูมิใจ ย่อมเกิดปรากฏแก่ตำรวจผู้ประพฤติปฏิบัติตนเช่นนั้นทุกนาย

ขออำนวยพรให้นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๒ ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริต เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทยสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

Saṅgharājasasa

It is with great pleasure and honour that I extend, on behalf of the Supreme Sangha Council of Kingdom of Thailand and Thai Buddhists, our warmest muditā congratulations and best wishes to the Most Venerable Aggamahapandita Sasanadhaja Dhammacariya Dr. Jnanapurnika Mahāthera, members of the All Nepal Bhikkhu Association on the auspicious occasion of felicitation ceremony to the Most Venerable Jnanapurnika Mahathera who has been honoured as the 'Sanghanāyaka of Nepal.'

His monastic disciplinary behavior, Buddhist scholastic contribution, and leadership have widely admired and inspired Nepalese Buddhists and many others to dream and hope for the future of Buddhism in Nepal. I would like to express my heartfelt muditā appreciations.

We join the people of Nepal in celebrating the felicitation ceremony honoured upon the Most Venerable Jnanapurnika Mahathera, the Sanghanāyaka of Nepal and in expressing our sincere admiration for the Most Venerable's enduring efforts in promoting Buddhism, peace and social harmony of the beautiful nation. Guided by the Most Venerable's vision, wisdom and compassion, may Nepal be enjoyed happiness, peace, progress and development, as well as well-earned respect and acclaim in the Buddhist world.

The relationship between sanghas of Nepal and Thailand has its long history of cooperation and achievements. Nepal, the birthplace of the Buddha, has its great significance to Thai Buddhists. We hope that our two nations' mutual relationships and cooperation further strengthen under the leadership of the new Sahghanāyaka of Nepal.

I wish the Most Venerable Jnanapurnika Mahathera every success as he carries out the important responsibilities as Sanghanāyaka of Nepal.

Siddhamatthu, may all good wishes be accomplished.

Wat Rajabopidh
August 8, B.E. 2562 (2019)

พระคติธรรม

งานเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
๑๙ - ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

มหาบุรุษผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เรียกว่า “พระโพธิสัตว์” นั้น ทุก ๆ พระองค์ย่อมทรงกอปรด้วยพระคุณสมบัติ ๓ ประการดุจเดียวกัน กล่าวคือ “มหาปัญญา” เป็นผู้มีปัญญาเห็นแจ้งในสัจธรรม ไม่ตกเป็นทาสของกิเลส “มหากรุณา” เป็นผู้มีจิตกรุณาต่อสัตว์ทั้งหลายอย่างปราศจากขอบเขต พร้อมที่จะสละตนเองเพื่อช่วยสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ และ “มหาอุบาย” มีวิธีการชาญฉลาดในการแนะนำ อบรมสั่งสอนผู้อื่นให้เข้าถึงสัจธรรม ดังนี้ ท่านทั้งหลายผู้มีกุศลเจตนาในการสดับเรื่องราวของเวสสันดรชาดก อันเป็นพระชาติสุดท้ายของพระโพธิสัตว์ ก่อนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน จึงควรน้อมนำคุณสมบัติสำคัญแห่งพระโพธิสัตว์ทั้ง ๓ ประการ มาเป็นหนทางสั่งสมคุณงามความดีให้เพิ่มพูนทวีในตน เพื่อจักได้บรรลุผลเป็นความงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนากุศลกิจที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ขอกุศลทั้งนี้เป็นเครื่องเฉลิมพระบารมี เพิ่มพูนพระบรมโพธิสมภารให้ยิ่งใหญ่ไพบูลย์ กับทั้งขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

โครงการทุนเล่าเรียนหลวง สำหรับพระสงฆ์ไทย

ราชอาณาจักรไทยสถิตสถาพรอยู่ได้ด้วยมีสถาบันพระพุทธศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ คอยเกื้อหนุนค้ำจุนให้ดำรงความเป็นไทยสืบมานับแต่บรรพกาลตราบกระทั่งปัจจุบัน การดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาบนแผ่นดินไทยย่อมเสมอด้วยการดำรงอยู่ของชาติบ้านเมือง พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์จึงทรงรับพระราชภารธุระ เอาพระราชหฤทัยทำนุบำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรม ทรงพากเพียรแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ผ่านพ้น ดลบันดาลความเจริญก้าวหน้ามาสู่การศึกษาของพระสงฆ์ไทยสืบมาทุกยุคทุกสมัย ด้วยตราบใดที่พระปริยัติธรรมยังคงดำรงอยู่อย่างบริสุทธิบริบูรณ์ และตราบใดที่พระสงฆ์ยังคงทำหน้าที่เผยแผ่พระสัทธรรมได้อย่างถูกต้องตามหลักการในพระไตรปิฎก ตราบนั้นก็เปรียบประดุจสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเสด็จดำรงพระชนมชีพอยู่เป็นพระศาสดาของพระศาสนานี้มิมีวันดับสูญ

แม้พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้พระราชทานกำเนิดโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย เสด็จสวรรคตล่วงลับไปแล้ว แต่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ยังทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ สืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชกรณียกิจประการนี้สืบมา สมควรที่พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จักร่วมกันเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท สนับสนุนโครงการนี้ เพื่อความไพบูลย์วัฒนาของการศึกษาสำหรับพระสงฆ์ไทย อันจักยังคุณูปการยิ่งใหญ่แก่สถาบันชาติและสถาบันพระพุทธศาสนา อันเป็นหลักชัยของชีวิตชาวไทยทั้งหลายสืบไป

ขออนุโมทนาและอำนวยพรให้สาธุชนผู้อุทิศสรรพกำลังเพื่อสนับสนุนให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการจรรโลงพระบวรพุทธศาสนา จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบสัมฤทธิผลสมมโนรถในสรรพกิจอันพึงประสงค์ทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันศาสนศึกษา ปีที่ ๒๙
และวันบูรพาจารย์ พุทธศักราช ๒๕๖๒
สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสคาถาประพันธ์ ปรากฏในปัพพโตปมสูตร ความตอนหนึ่งว่า “บุรุษผู้เป็นบัณฑิต มีปัญญา เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงตั้งศรัทธาไว้ในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม และในพระสงฆ์ ผู้ใดมีปรกติประพฤติธรรมด้วยกาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจ บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญผู้นั้นในโลกนี้นั่นเทียว ผู้นั้นละโลกนี้ไป ย่อมบันเทิงในสวรรค์” ดังนี้ การศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อพัฒนาบุคคลให้กลายเป็นบัณฑิตผู้มีปัญญา มีศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย มีปรกติประพฤติธรรมด้วยกาย วาจา ใจ ย่อมเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัทผู้ไม่เผลอตนปล่อยประโยชน์ให้ล่วงไปเปล่าด้วยความประมาท เพราะฉะนั้น การมีสำนักเรียนพระปริยัติธรรมที่สามารถบริหารจัดการได้ดี จึงช่วยเสริมสร้างคุณภาพชาวพุทธให้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตที่แท้จริง เสมอด้วยการรักษาพระบวรพุทธศาสนาให้สถาพรมั่นคงอยู่บนแผ่นดินไทยและในโลกนี้ตลอดกาลนาน

ขออนุโมทนาสาธุการในสัมฤทธิผลแห่งการดำเนินงานของสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ซึ่งมุ่งมั่นจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม ได้อย่างเรียบร้อย สมตามความมุ่งหมายของคณะสงฆ์ และสมกุศลศรัทธาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า กับทั้งขออำนวยพรให้ท่านผู้อุปถัมภ์บำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความงอกงามไพบูลย์ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ศุภมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ จึงขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทยสำแดงความชื่นชมโสมนัส ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษามาโดยสวัสดี นับถึงวันนี้ได้ ๘๗ พรรษาบริบูรณ์

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงงามผุดผ่องด้วยพระกาย พระวาจา และพระราชหฤทัย ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจใหญ่น้อย เพื่ออำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎรตลอดมา หากในความงามละมุนละไมแห่งพระราชจริยวัตรอันอ่อนหวานละมุนละไม กลับสะท้อนถึงน้ำพระราชหฤทัยอดทน เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวและมั่นคงในอันที่จะทรงนำพาพระราชกิจให้ลุล่วงสำเร็จ แม้ในบางคราวต้องทรงเสี่ยงพระชนมชีพในท่ามกลางภยันตรายต้องทรงเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินตรากตรำไปตามท้องถิ่นทุรกันดาร แต่ด้วยพระวิริยอุตสาหะ และความอาจหาญแกล้วกล้าในพระกมล เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน ผู้ทรงยึดถือเสมอว่าเขาเหล่านั้น คือบุคคลในครอบครัว จึงมิได้ทรงแสดงความเกรงกลัว หรือย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค น้ำพระราชหฤทัยเผื่อแผ่ด้วยความรักความเอื้ออาทรต่อพสกนิกรเช่นนี้ คือเครื่องบ่งชี้ว่าพระองค์ ทรงดำรงพระราชปณิธานแน่วแน่ ที่จะอุทิศกำลังพระวรกาย กำลังพระราชหฤทัย กำลังพระสติปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดผลดีแก่ชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ ต้องตามพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“สทตฺถปสุโต สิยา”** พึงขวนขวายในเป้าหมายของตน. ทุกสถาน

ณ อภิลักขิตกาลคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง อาตมภาพจึงขออัญเชิญพระพุทธภาษิต มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า **“มาตา มิตฺตํ สเก ฆเร”** แปลความว่า มารดาเป็นมิตรในเรือนตน.

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอพสกนิกรทุกหมู่เหล่าจงปรองดองน้ำใจกัน ในอันที่จะประพฤติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี มีความมุ่งมั่นประกอบภารกิจตามหน้าที่อันสุจริต โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นความสุขร่วมกันของพี่น้องร่วมชาติประดุจญาติร่วมเชื้อสายในครอบครัวเดียว เพื่อ “แม่แห่งชาติ” คือสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงเป็นยอดมารดา อัครมหามิตร ผู้ทรงโอบอุ้มคุ้มครองเราทุกคนใน “เรือน” หลังใหญ่ที่ชื่อว่า “ไทย” มาเนิ่นนาน จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงสบายพระราชหฤทัย ว่าลูกไทยของพระองค์สามารถอยู่ร่วมเรือนกันได้อย่างสันติ ด้วยความสมัครสมานสามัคคี

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยเสด็จสถิตเป็นกำลังพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชปิโยรส และเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของอาณาประชาราษฎร์สืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถายพระพร

พระคติธรรม

ประทานในโอกาสที่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวาย ณ วัดโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานผ้าพระกฐินแก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเชิญไปทอดถวายพระภิกษุสงฆ์ซึ่งจำพรรษาถ้วนไตรมาส ณ วัดโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย อาตมภาพขอถวายอนุโมทนาพระราชกุศลและขอถวายพระพรให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ

กฐินเป็นกาลทานที่ถวายแด่หมู่สงฆ์โดยไม่เจาะจงพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด จึงจัดเป็นสังฆทานที่มีผลานิสงส์ยิ่งใหญ่ สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระพุทธดำรัสแสดงอุปมาประมุขอันเลิศในการบำเพ็ญทานไว้ ความว่า *“ยัญทั้งหลาย มีการบูชาไฟเป็นหัวหน้า, สาวิตติฉันท์ เป็นประมุขแห่งฉันทศาสตร์, พระมหาราช เป็นประมุขแห่งมนุษยนิกร, สมุทรสาคร เป็นประมุขแห่งแม่น้ำทั้งปวง, ดวงจันทร์เป็นประมุขแห่งดาวนักษัตรฤกษ์, ดวงอาทิตย์ เป็นประมุขแห่งของที่มีแสงร้อนทั้งหลาย ฉันใด สงฆ์ย่อมเป็นประมุขแห่งทายกผู้หวังบุญบำเพ็ญทาน ฉันนั้น ฯ”*

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้ร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล และขอความงอกงามไพบูลย์ในพระสัทธรรม จงบังเกิดมีแด่ทุกท่านโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีประทานโล่ประกาศเกียรติคุณและทุนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ดีเด่น ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

ท่านเจ้าประคุณแม่กองธรรมสนามหลวง ท่านพระเถรานุเถระ ท่านเจ้าสำนักเรียน เจริญพร ท่านผู้บริหารสถานศึกษา และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาประชุมพร้อมเพรียงกัน ในพิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณ และทุนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ดีเด่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ ในวันนี้

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ประทานกำเนิดการเรียนการสอน และการสอบนักธรรม ซึ่งเป็นการศึกษาธรรมะสำหรับบรรพชิต และต่อมา เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ได้ประทานกำเนิดการเรียนการสอน และการสอบธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาธรรมะสำหรับฆราวาสไว้ ด้วยมีพระประสงค์ให้พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าเล่าเรียนธรรมะตามหลักสูตรที่ถูกต้อง จะได้ไม่ไขว้เขวไปเรียนรู้อย่างผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากพระไตรปิฎก อันเป็นองค์ธรรม ซึ่งเปรียบประดุจองค์แทนสมเด็จพระบรมศาสดา นับเป็นพระเดชพระคุณอันยิ่งใหญ่ของทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงเป็นบูรพาจารย์ของเราทั้งหลาย สมควรที่ทุกท่าน จะช่วยกันสืบสานพระปณิธานให้มั่นคงสถาพร ด้วยความวิริยอุตสาหะ และกตัญญูกตเวที

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัท บำเพ็ญกุศลอยู่เสมอเป็นเนืองนิตย์ กุศลในทางพระพุทธศาสนาจำแนกสังเขปได้เป็น ๓ ขั้น กล่าวคือ ขั้นการให้ทาน ขั้นการรักษาศีล และขั้นการเจริญภาวนา พุทธศาสนิกชนส่วนมากจะรู้จักการให้ทาน และการรักษาศีลกันพอสมควรแล้ว แต่อาจยังสงสัยว่าการเจริญภาวนา คืออะไร โอกาสนี้ จึงขอเน้นย้ำเรื่องการภาวนา “ภาวนา” หมายถึงการเจริญ การอบรม การทำให้มีให้เป็นขึ้น ภาวนาไม่ได้แปลว่าบริกรรมหรือท่องมนต์คาถาโดยไม่รู้ความหมาย อย่างที่หลายคนเข้าใจผิด หากแต่ในทางพระพุทธศาสนา ย่อมหมายถึง การทำจิตใจให้สงบและทำให้เกิดปัญญาขึ้น เพราะถ้าไม่มีปัญญาเสียแล้ว ทานก็ให้ผิด ศีลก็รักษาไม่ถูก เพราะไม่มีปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ วิธีการเจริญภาวนา จึงได้แก่การศึกษาอบรมให้รู้แจ้งในพระสัทธรรม หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษานักธรรมและธรรมศึกษา ให้มีปัญญาแจ่มแจ้งในทางพระพุทธศาสนา ย่อมเป็นวิธีบำเพ็ญกุศลขั้นภาวนานั่นเอง

อาตมภาพจึงขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาท่านผู้เกี่ยวข้องทุกท่านทุกฝ่ายที่ช่วยบริหารจัดการและสนับสนุนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ด้วยดี และขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญงอกงามในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในพิธีทอดผ้าป่า ในพระสังฆราชูปถัมภ์
เพื่อนำปัจจัยสมทบการก่อสร้างโรงพยาบาลจักษุบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านแพ้ว และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาร่วมกันบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่า เพื่อนำปัจจัยไปใช้ในการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลจักษุบ้านแพ้ว ในวันนี้

ดวงตา ที่ในภาษาบาลีว่า **"จักขุ"** หรือในภาษาสันสกฤตว่า **"จักษุ"** นั้นในทางพระพุทธศาสนามีความหมายสองประการ กล่าวคือ

๑. มังสจักษุ หมายถึง นัยน์ตาเนื้อใช้มองดูสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น นัยน์ตาของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย

๒. ปัญญาจักษุ หมายถึง ความสามารถในการรู้เรื่องต่าง ๆ ด้วยปัญญา เป็นการรู้ได้ทางใจ ไม่ใช่รู้ได้ด้วยนัยน์ตา

ปัญญาจักษุยังจำแนกเป็นอีกหลายระดับ ทั้งนี้ หนึ่งในปัญญาจักษุนั้นคือการมี "ธรรมจักษุ" ซึ่งบางทีเราเคยได้ยินคำกล่าวโดยทั่วไปให้เข้าใจโดยง่าย ว่า "การได้ดวงตาเห็นธรรม" อันหมายถึง การมีปัญญารู้เห็นตามความจริงว่า สิ่งใดก็ตามมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งปวง ล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา จัดเป็นธรรมะที่พุทธบริษัททั้งหลายพึงฝึกฝนอบรมให้บังเกิดมีขึ้นในตน เพื่อความสำเร็จกิจในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ท่านทั้งหลายได้มาช่วยกันสนับสนุนให้โรงพยาบาลจักษุ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการบำบัดโรคภัยของมหาชนทั้งปวง นับเป็นบุญอันเลิศ ด้วยเหตุที่การรักษาและพัฒนาจักษุที่ท่านช่วยกันอยู่นี้ แม้จะเป็นส่วนของ "มังสจักษุ" ก็จริง แต่การมีมังสจักษุที่แจ่มใส ปราศจากโรคภัยมาเบียดเบียน ก็เป็นอุปกรณ์หนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคล สามารถศึกษาธรรมะได้โดยสะดวก ได้สามารถสอดส่องแลเห็นสภาพความเป็นไปในโลก จนนำไปสู่ความมี "ปัญญาจักษุ" ได้ในที่สุด

ท่านทั้งหลายจึงนับเป็นผู้เสียสละ ไม่ว่าจะด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ ในอันที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ความเสียสละตน เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมนี้เอง คือหนึ่งในวิธีการขัดเกลากิเลส นับเป็นบุญเป็นกุศล และจักสั่งสมเป็นอุปนิสัยปัจจัย สนับสนุนให้ท่านได้เป็นผู้มีปัญญาจักษุได้ในอนาคต

ขออนุโมทนากุศลกิจที่สาธุชนทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญกุศลอีกครั้งหนึ่ง กับทั้งขออานุภาพแห่งบุญอันเลิศ ซึ่งบังเกิดจากการให้วัตถุอันเลิศเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จงอำนวยศุภผล ให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธรรมสารสมบัติ เพื่อเป็นกำลังในการเกื้อกูลประโยชน์แก่ส่วนรวม ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

นายจารุโรจน์ ด่านเกียรติก้อง

อาตมภาพและคณะสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม รู้จักคุ้นเคยกับคุณจารุโรจน์ ด่านเกียรติก้อง อย่างดียิ่ง ในฐานะที่เป็นอุบาสกผู้มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เป็นผู้ช่วยเหลืองานของทางราชการด้วยความรู้ความสามารถด้านเภสัชศาสตร์มาโดยตลอด ทั้งยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี คอยทำนุบำรุงพระเถรานุเถระด้วยความเลื่อมใสศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัยอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จัดเป็นชีวิตงามเพราะความดี ทั้งยังเป็นผู้อุปัฏฐากเลื่อมใสในเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรลงกรณ มานับแต่รุ่นบิดา สืบมาถึงคุณจารุโรจน์ ก็ได้อุปถัมภ์บำรุงกิจการของวัดราชบพิธมาอย่างใกล้ชิด ยิ่งไปกว่านั้น ยังนิยมในการบำเพ็ญธรรมทาน ได้พิมพ์หนังสือธรรมะถวายพระภิกษุสงฆ์และแจกจ่ายแก่ผู้สนใจในธรรมอยู่เสมอ นับเป็นบุญกิริยาที่คณะสงฆ์ได้อนุโมทนาตลอดมา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

“สหาโย อตฺถชาตสฺส โหติ มิตฺตํ ปุนปฺปุนํ
สยํ กตานิ ปุญฺญานิ ตํ มิตฺตํ สมฺปรายิกํ.”

ความว่า *“สหายเป็นมิตรของคนผู้มีความต้องการเกิดขึ้นบ่อย ๆ, บุญทั้งหลายที่ตนทำเอง บุญนั้นจะเป็นมิตรในสัมปรายภพ.”* ในเมื่อผู้วายชนม์ได้บำเพ็ญบุญไว้เป็นอเนกปริยาย ขวนขวายช่วยเหลือกิจการวัดราชบพิธเป็นเนืองนิตย์ดั่งมิตรแท้มาจนตลอดอายุขัย การจากไปครั้งนี้จึงเป็นการไปสู่เบื้องหน้าอย่างไม่ไร้ที่พึ่ง เพราะมีบุญเป็นมิตรแท้คอยประคับประคองไว้ด้วยดี

อนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนบุญราศีของผู้วายชนม์ในสัมปรายภพ คณะวัดราชบพิธได้จัดพิมพ์หนังสือพระนิพนธ์ในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรลงกรณ เรื่อง “บุคคลหาได้ยาก” สำหรับมอบเป็นชำร่วยแก่ผู้มาร่วมในงานฌาปนกิจศพด้วย ขอกุศลจริยาที่ผู้วายชนม์บำเพ็ญ ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทาน จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นายจารุโรจน์ ด่านเกียรติก้อง ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในอุปบัติภพ ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการที่นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะรัฐมนตรี เฝ้าถวายสักการะและรับประทานพระโอวาท ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพุธ ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีทุกท่าน

ในนามของคณะสงฆ์ อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านมาถวายสักการะ และแสดงเจตจำนงที่จะสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนา ดุจดังที่บรรพชนไทยได้ปฏิบัติบำเพ็ญ เป็นอุดมการณ์ของชีวิตสืบมาทุกยุคทุกสมัย

ท่านทั้งหลายให้เข้ามาดำรงตำแหน่งสูงสุดในฝ่ายบริหาร ย่อมมีหน้าที่สำคัญในการทำนุบำรุงบ้านเมืองไทยให้เป็นปรกติสุขร่มเย็น มีความมั่นคงปลอดภัย และเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน การทำ “หน้าที่” ตาม “ตำแหน่ง” ที่ท่านดำรงอยู่ย่อมต้องใช้ “อำนาจ” เป็นอุปกรณ์สำคัญในการทำงาน ธรรมดาของบุคคลผู้มีอำนาจ แต่ขาด “สติสัมปชัญญะ” ย่อมเผลอตัว เผลอใจใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ในทางที่มิชอบ จนก่อให้เกิดภยันตรายทั้งต่อตนเองและต่อสังคมส่วนรวม อาตมภาพจึงขอเน้นย้ำให้ท่านทั้งหลาย จงหมั่นฝึกฝนอบรมตนให้มีสติระลึกรู้ เป็นเครื่องกำกับการกระทำทางกาย และทางวาจาอยู่ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้เกิดภาวะเหลิงอำนาจ หรือหลงอำนาจ จนนำไปสู่การกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ว่า สติสัมปชัญญะ เป็นธรรมอันมีอุปการะมาก เพราะฉะนั้น การทำงานในทุกระดับ หากมีสติเป็นเครื่องระลึก มีสัมปชัญญะเป็นเครื่องรู้ตัว ให้สามารถเหนี่ยวรั้งจิตใจตนอยู่เสมอแล้ว ความผิดพลาดก็จะไม่เกิดขึ้น หรือหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นบ้าง ก็จะสามารถแก้ไขได้ทันท่วงที ก่อนจะเกิดความเสียหายใหญ่หลวงมากขึ้นจนเหนือความควบคุม

ขอทุกท่านจงมีสติระลึกรู้ไว้เสมอว่า ความชอบด้วยกฎหมายและความชอบธรรมแห่งฐานะที่ดำรงอยู่ พร้อมทั้งความชอบด้วยกฎหมาย และความชอบธรรมในทุกการกระทำตามฐานะที่ดำรงอยู่ คืออำนาจที่แท้จริง อำนาจไม่อาจเกิดได้โดยชอบ หากไม่มีรากฐานจากคุณธรรม จึงขอให้ทุกท่านจงมั่นคงในคุณธรรมจริยธรรมของความเป็นผู้ใหญ่ พรั่งพร้อมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อดทน และพากเพียร ในอันที่จะประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ เพื่อจรรโลงสถาบันหลักของชาติและประชาชน ให้ประสบความรุ่งเรืองไพบูลย์สืบไป

ขออำนาจแห่งความดีงามที่ท่านได้บำเพ็ญ จงเป็นเครื่องปกป้องคุ้มครองให้ท่านทั้งหลาย ปราศจากทุกข์โทษทั้งปวง เจริญพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธรรมสารสมบัติ เพื่อเป็นกำลัง ยังให้ประสบความสำเร็จในกิจอันชอบ สมความมุ่งมาดปรารถนา โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

๒๐ กันยายน ๒๕๖๒

พาล แปลว่า อับปัญญา ไม่รู้เท่าทันความเป็นจริง คนพาล คือคนเขลา ไม่รู้เท่าทันโทษแห่งการประพฤติทุจริตทางกาย วาจา ใจ การไม่คบคนพาลจึงเป็นเหตุนำมาซึ่งความเจริญ ทำให้พ้นจากโอกาสที่จะหลงเข้าสู่ความผิด นำมาซึ่งความสรรเสริญของคนทั่วไป ประสบแต่ความก้าวหน้าในชีวิต และยังเป็นการตัดกำลังไม่ให้มีจำนวนคนพาลเพิ่มระบาดไปในสังคม ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนล้วนอยู่ในวัยที่อ่อนไหวง่ายต่อกระแสสมัยนิยมในรูปแบบต่าง ๆ หากไม่รู้จักพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง ก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อถือคล้อยตามบุคคลใด ไม่ว่าเป็นผู้ใหญ่ หรือเพื่อนฝูงซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนด้วยกันเสียแล้ว ก็อาจหลงดำเนินชีวิตไปบนหนทางที่ผิด ก่อความเสียหายทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ เพราะฉะนั้น ขอให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีน้ำใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยวที่จะตีตนออกห่างจากคนพาล รู้จักหักใจไม่โอนอ่อนไปตามคำแนะนำหรือการยุยงส่งเสริมของคนเหล่านั้น เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้รับมงคลชีวิตอยู่ตลอดเวลา สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า การไม่คบคนพาล เป็นมงคลอันสูงสุด

ขออนุโมทนาความดีที่เด็กและเยาวชนได้บำเพ็ญ รวมทั้งกุศลของผู้ทำประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระอัฐมรามาธิบดินทร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงราชย์นับแต่ทรงพระเยาว์ทั้งสองพระองค์ โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านมีสรรพกำลังพรั่งพร้อมในการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กันยายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูต รุ่นที่ ๒๕ ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ในมงคลสูตรว่า ปฏิรูปเทสวาโส หรือการอยู่ในถิ่นที่เหมาะสมนั้นเป็นอุดมมงคล ในมงคลทีปนีกล่าวถึงลักษณะของถิ่นที่เหมาะสมว่าต้องมีพุทธบริษัทอาศัยอยู่ คือ มีพระภิกษุสามเณรผู้เป็นเนื้อนาบุญอยู่เป็นอาทิ เพื่อการสั่งสมบุญเป็นหนทางไปสู่สวรรค์นิพพาน นอกจากนี้ยังต้องเป็นถิ่นที่คำสอนของสมเด็จพระบรมศาสดา ซึ่งเป็นไปเพื่อให้เกิดมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ รวมทั้งอริยสัจ ๔ ยังคงสถิตเสถียรอยู่ กล่าวโดยสรุปหมายถึงว่าถิ่นใดที่มีพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง ถิ่นนั้นถือว่าเป็นปฏิรูปเทส

พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากล เพื่อให้โลกนี้เป็นปฏิรูปเทสอย่างไพศาลกว้างขวางที่สุด อันจักช่วยให้สรรพชีวิตทั้งหลายได้หลุดพ้นจากห้วงทุกข์อย่างถาวร เพราะฉะนั้น จึงขอให้พระธรรมทูตทุกรูปจงตระหนักในหน้าที่นี้ แล้วเร่งขวนขวายพัฒนาตนให้สมบูรณ์ด้วยจริยาเพื่อความบริสุทธิ์ของตนเอง และจริยาเพื่อเกื้อกูลประโยชน์แก่มหาชนทั่วหน้า พากเพียรธำรงรักษาและเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มั่นคงไพบูลย์อยู่คู่โลกนี้ตลอดกาลนาน

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตรุ่นที่ ๒๕ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กันยายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงพลังงาน เป็นปีที่ ๑๗

๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักธรรมอันเป็นพลังให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ เรียกว่า พละ ๔ ประกอบด้วยปัญญาพละ คือกำลังปัญญาความรู้ความสามารถ, วิริยพละ คือกำลังความพากเพียร, อนวัชชพละ คือกำลังความสุจริต ไม่มีข้อบกพร่อง พูดจริง มีเหตุผล มุ่งดี ไม่รุกรานให้ร้ายใคร ประกอบการด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และ สังคหพละ คือกำลังการสงเคราะห์ สามารถยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้คนและประสานหมู่ชนไว้ด้วยความสมัครสมานสามัคคี

กระทรวงพลังงานมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพลังงานซึ่งสามารถอำนวยความผาสุกและความรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติได้โดยตรง เพราะฉะนั้น ข้าราชการ พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกิจการพลังงาน จึงจำเป็นต้องครองตนและครองงานไว้ให้พรั่งพร้อมด้วยพละทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้ เพื่อยังให้บังเกิดสัมฤทธิผลในราชการยิ่ง ๆ ขึ้นไป อันจักนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงพลังงานจงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ กันยายน ๒๕๖๒

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในพิธีถวายผ้าป่าสมทบทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์ โรงพยาบาลราชบุรี ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันอาทิตย์ ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๒

เจริญพร ประธานศาลปกครองสูงสุด ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชบุรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาร่วมกันบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่า เพื่อนำปัจจัยไปใช้ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และที่ดิน สำหรับโรงพยาบาลราชบุรี ในวันนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทเป็นผู้เสียสละ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ด้วยการหมั่นบำเพ็ญ “ทาน” คือเป็นผู้ให้อยู่เสมอ ทาน หรือการให้ นั้น จำแนกเป็น ๒ รูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ **“ปาฏิบุคลิกทาน”** การให้จำเพาะบุคคล หรือเจาะจงตัวบุคคลหรือให้เฉพาะแก่บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง และ **“สังฆทาน”** คือการให้แก่สงฆ์ ทานที่ถวายแก่สงฆ์เป็นส่วนรวม รวมไปถึงการให้แก่บุคคลอย่างเป็นกลาง ๆ ไม่เจาะจงผู้ใดผู้หนึ่ง

สังฆทานจึงหมายถึงการให้สิ่งใด ๆ ก็ได้ที่เป็นประโยชน์ ด้วยเจตนาอันดีงามเพื่อหมู่คณะ ตั้งใจให้ไว้เป็นของกลาง ๆ ไม่เจาะจงบุคคลหนึ่งบุคคลใด ความเป็นสังฆทาน ไม่ได้อยู่ที่รูปแบบวัตถุสิ่งของ ว่าจะต้องมีสิ่งนั้นสิ่งนี้ และต้องบรรจุลงภาชนะเป็นถาด เป็นถัง สีสันต่าง ๆ ตามที่เข้าใจกันไปโดยคลาดเคลื่อน แม้เพียงผ้าผืนหนึ่ง ที่นำมาทอดไว้เป็นของไม่เจาะจงมุ่งหมายให้ได้แก่พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง หากแต่ทอดไว้เพื่อให้พระภิกษุรูปใด ๆ ก็ได้ มาพิจารณาชักไปใช้สอยเป็นประโยชน์ ซึ่งเรียกว่าผ้าป่า ก็จัดเป็นสังฆทานประเภทหนึ่งเหมือนกัน

ในทาน ๒ อย่างนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสสรรเสริญ “สังฆทาน” ว่าเป็นเลิศ มีผลมากที่สุด ดังพระพุทธพจน์ความว่า *“เราไม่กล่าวว่า ปาฏิบุคลิกทานมีผลมากกว่าของที่ให้แก่สงฆ์ ไม่ว่าโดยปริยายใด ๆ”* พร้อมทั้งตรัสชักชวนให้สาธุชนถวายสังฆทาน คือให้แก่หมู่สงฆ์โดยส่วนรวมด้วย

ท่านทั้งหลายนำโดยคณะศาลปกครอง ได้มาทอดผ้าป่า ถวายไว้เป็นของสงฆ์ มิได้เจาะจงถวายแก่พระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด และยิ่งไปกว่านั้น ยังมุ่งหวังตั้งใจให้ปัจจัยอันเป็นบริวารผ้าป่า สามารถช่วยสนับสนุนโรงพยาบาลราชบุรี ให้มีครุภัณฑ์และพื้นที่ที่จะเอื้ออำนวยต่อการบำบัดโรคภัยของมหาชนทั้งปวง โดยไม่จำเพาะเจาะจงจะช่วยใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นการบำเพ็ญสาธารณกุศล มอบให้แก่คนทั่วไป ไม่เลือกยากดีมีจน ไม่จำกัดชาติพันธุ์ชนชั้นวรรณะ ตามหลักการทางสากล ที่เรียกว่าเป็นการกระทำเพื่อ “มนุษยธรรม” ย่อมนับเป็นบุญกิริยาอย่างวิเศษ เป็นสังฆทานสองชั้นอันควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ขออานุภาพแห่งบุญอันเลิศ ซึ่งบังเกิดจากการให้วัตถุอันเลิศเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จงอำนวยศุภผล ให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธรรมสารสมบัติ เพื่อเป็นกำลังในการเกื้อกูลประโยชน์แก่ส่วนรวม ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีประทานประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๒
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ วัดไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
วันอังคาร ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านเจ้าอาวาส ท่านพระเถรานุเถระ,
เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน,

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งที่ ๒ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ขอท่านเจ้าอาวาส ตลอดจนชาววัดทั้งหลาย ที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศนี้ ถวายอนุโมทนาและถวายพระพรชัยมงคล ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ราชอาณาจักรไทย สถิตสถาพรดำรงมั่นอยู่ได้ ด้วยมีพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของชาติ พระพุทธศาสนาสามารถหลอมรวมน้ำใจผู้คน ให้ดำเนินชีวิตบนบรรทัดฐานทางสังคมอันสมควร พระพุทธศาสนา คือบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมประจำชาติทุกแขนง ทั้งที่เป็นรูปธรรม และเป็นนามธรรม ท่านทั้งหลายย่อมทราบดีอยู่แล้วว่า แต่ไหนแต่ไรมา ศูนย์กลางของชุมชน ย่อมได้แก่ “วัด” วัดคือหลักชัยและหลักใจของชาวบ้าน ไม่เพียงแต่เป็นสถานที่อันสวยงามรื่นรมย์ในเชิงกายภาพ หากยังเป็นแหล่งผลิตอุดมการณ์ ความนึกคิด มรดกทางภูมิปัญญา อีกทั้งเป็นมงคลสถาน ที่ช่วยเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี จากการรวมกลุ่มกันเล็ก ๆ ในชุมชน ไปสู่ภาพรวมอันยิ่งใหญ่ ที่เรียกว่าประเทศไทย

เมื่อทราบเช่นนี้แล้ว ท่านเจ้าอาวาสทั้งหลาย จึงพึงสำนึกในหน้าที่อยู่เสมอ ว่าท่านมีภารธุระอันยิ่งใหญ่ ทั้งในฐานะสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ต้องประพฤติตนให้เคร่งครัดอยู่ในพระธรรมวินัย และมีหน้าที่ดำรงพระศาสนาด้วยการเผยแผ่พระธรรมคำสอนของสมเด็จพระบรมศาสดา ให้ดำรงคงมั่นอยู่บนโลกนี้ตลอดกาล ทั้งในฐานะพระภิกษุซึ่งเป็นสมาชิกแห่งคณะสงฆ์ไทย ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติของทางคณะสงฆ์ ทั้งในฐานะผู้นำของบรรพชิตและคฤหัสถ์ในชุมชน ซึ่งต้องมีศิลปะในการปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร ให้อยู่ในครรลองอันดีงาม และสามารถโน้มน้าวน้ำใจชาวบ้านให้เป็นสุจริตชน เป็นพลเมืองดี “ฐานะ” ทั้งสามประการดังกล่าวมานี้ ล้วนเป็นฐานะที่ท่านสมภารเจ้าวัดได้ดำรงอยู่แล้ว ผมขอให้ท่านน้อมนำโอกาสพิเศษ ที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมานี้ มาเตือนใจตนเอง ว่าท่านได้ทำ “หน้าที่” สมฐานะที่ท่านดำรงอยู่แล้วหรือยัง และจะพยายามพัฒนาตนให้ทำหน้าที่นั้น ๆ โดยสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นได้อย่างไร

หากท่านทำหน้าที่ตามฐานะที่ดำรงอยู่ทุกสถานได้โดยสมบูรณ์ ย่อมเป็นการฉลองพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก ผู้ทรงเสียสละกำลังพระวรกาย กำลังพระราชหฤทัย กำลังพระราชทรัพย์ และกำลังพระสติปัญญา เพื่อพิทักษ์รักษาพระพุทธศาสนา ให้วัฒนาสถาพรอยู่บนแผ่นดินไทยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอตั้งกัลยาณจิต อำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระโอวาท

ประทานเนื่องในงานเทศน์มหาชาติและปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ และปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ในวันนี้

มหาบุรุษผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เรียกว่า “พระโพธิสัตว์” นั้น ทุก ๆ พระองค์ย่อมทรงกอปรด้วยพระคุณสมบัติ ๓ ประการดุจเดียวกัน กล่าวคือ “มหาปัญญา” เป็นผู้มีปัญญาเห็นแจ้งในสัจธรรม ไม่ตกเป็นทาสของกิเลส “มหากรุณา” เป็นผู้มีจิตกรุณาต่อสัตว์ทั้งหลายอย่างปราศจากขอบเขต พร้อมที่จะสละตนเองเพื่อช่วยสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ และ “มหาอุบาย” มีวิธีการชาญฉลาดในการแนะนำ อบรมสั่งสอนผู้อื่นให้เข้าถึงสัจธรรม ดังนี้ ท่านทั้งหลายผู้มีกุศลเจตนาในการสดับเรื่องราวของเวสสันดรชาดก อันเป็นพระชาติสุดท้ายของพระโพธิสัตว์ ก่อนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน จึงควรน้อมนำคุณสมบัติสำคัญแห่งพระโพธิสัตว์ทั้ง ๓ ประการ มาเป็นหนทางสั่งสมคุณงามความดีให้เพิ่มพูนทวีในตน เพื่อจักได้บรรลุผลเป็นความงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออานุภาพแห่งกุศลทั้งปวง จงเป็นเครื่องเฉลิมพระบารมี เพิ่มพูนพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ยิ่งใหญ่ไพบูลย์ กับทั้งขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่าน จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานแก่นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑

ผู้เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ล้วนเจริญด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิสมควรแก่คำว่า “ผู้ใหญ่” ด้วยกันทุกคน การจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติน่านับถือได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมเป็นเครื่องกำกับกาย วาจา และใจ ให้มั่นคงตรงต่อความถูกต้องดีงามอยู่เสมอ คุณธรรมอันเป็นเครื่องอยู่สำหรับผู้ใหญ่ที่ดี ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนประทานไว้แก่พุทธบริษัททั้งหลายนั้น เรียกว่า “พรหมวิหารธรรม” ประกอบด้วย เมตตา ความปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์, กรุณา ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของสรรพชีวิต, มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ และ อุเบกขา ความวางใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราชู ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำเพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรับผิดชอบของตน

ขอให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จงเป็นผู้มั่นคงในพรหมวิหารธรรม เพื่อบรรลุถึงความเป็นผู้ใหญ่ซึ่งเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติอันประเสริฐ พร้อมอุทิศสรรพกำลังของตนเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม เป็นพลังเกื้อหนุนให้สังคมไทยประสบความมั่นคงไพบูลย์สืบไป

ขออำนวยพรให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑ ทุกคน จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๑ กันยายน ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีประทานประกาศเกียรติคุณเจ้าอาวาสวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด ประจำปี ๒๕๖๑ ณ พุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๒

ท่านพระเถรานุเถระ ท่านเจ้าอาวาส
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ในนามคณะสงฆ์ ขออนุโมทนาและขอแสดงมุทิตาจิตต่อท่านเจ้าอาวาสที่ได้รับประกาศเกียรติคุณ วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัด ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๑ ทุกท่าน

คำว่า “พัฒนา” แปลว่าทำให้เจริญขึ้น ทำให้ก้าวหน้าขึ้น การจะพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมี “หลัก” ของการพัฒนา มิเช่นนั้น ผู้มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา ก็อาจเผลอใช้อคติส่วนตน เป็นวิถีแห่งการทำงาน แล้วเข้าใจไปว่าเป็นการพัฒนาที่ถูกต้อง ทั้งที่อาจไม่สอดคล้องกับหลักการและกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมก็เป็นได้ โอกาสนี้ จึงขอปรารภหลักการบางประการเกี่ยวกับการพัฒนา เพื่อท่านทั้งหลายอาจนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานภาคปฏิบัติต่อไป

การพัฒนาวัด ให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐาน ปรัชญา แนวความคิด และหลักการ ที่ปรารถนาให้มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก่อนที่จะพิจารณาถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดให้ดีขึ้นได้นั้น ท่านเจ้าอาวาส ตลอดจนชาววัดและชาวบ้านทุกฝ่าย ต้องตระหนักถึง “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นร่วมกันในวัดก่อน กล่าวในทางพระพุทธศาสนา ก็คือการดำรงคุณธรรมข้อ “จิตตะ” และ “วิมังสา” ให้มั่นคงอยู่เสมอนั่นเอง

วัดของท่านทุกวัด ล้วนมีองค์ประกอบแตกต่างกันไป ทั้งในแง่ของชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ผมจึงขอฝากข้อคิดให้ท่านไปพิจารณาว่าการพัฒนาของวัดแต่ละวัดนั้น ได้ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้จนเห็นสภาพปัญญาอย่างถ่องแท้ สามารถตระหนักรู้ในคุณสมบัติพื้นฐานของวัดกับชุมชนของท่านแล้วหรือยัง ท่านสามารถจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหา ก่อนและหลัง ได้อย่างเหมาะสมแล้วหรือไม่ ท่านกำหนดวิธีการที่จะใช้เครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ กฎเกณฑ์ บุคลากร และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาแต่ละประการได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ในฐานะเจ้าอาวาส ท่านมีหน้าที่สำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัดและชุมชนของท่านอยู่ตลอดเวลา และยิ่งวัดของท่านได้รับยกย่อง ในด้านการเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง และอุทยานการศึกษาในวัดแล้ว ท่านต้องรักษาเกียรตินี้ไว้ให้ได้ตลอดไป ขอจงอย่าหยุดยั้งที่จะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่านี้ เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ที่สามารถบรรลุถึงการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ในที่สุดนี้ ผมขอถวายกำลังใจแด่ทุกท่าน และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ ทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์
โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ความเดือดร้อนวุ่นวายในสังคมระดับ นับแต่ระดับใหญ่ที่สุดคือระดับโลก ประเทศชาติ ชุมชน ไปจนถึงในหมู่ชนที่เล็กที่สุดเช่นครอบครัวและมิตรสหาย ล้วนเกิดจากพฤติกรรมของบุคคลผู้ไม่สามารถควบคุมกายและวาจาให้เป็นปรกติ การละเมิดสิทธิเสรีภาพ ก่อเวรภัยจนลุกลามใหญ่โตไปถึงขั้นจลาจล ต่างมีต้นรากมาจากความเบียดเบียนบาดหมางเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเหตุอันไม่ควรวิวาทจากปัจเจกบุคคลก่อนทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น ความปรองดองสมานฉันท์อันเป็นยอดปรารถนาของหมู่ชนจะบังเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากสมาชิกในหมู่ชนนั้น ๆ ยังคงเบียดเบียนกันและกันอยู่ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงสั่งสอนไว้ว่า **อพฺยาปชฺชํ สุขํ โลเก** ความว่า *“ความไม่เบียดเบียน เป็นสุขในโลก”*

การรักษาศีล ๕ คือปฐมเหตุของความสุขความเจริญ หากในสังคมใด ทุกคนล้วนมีศีลกำกับกายวาจาของตน ๆ ทุกขณะ สังคมนั้นไม่มีทางเกิดเรื่องร้าวฉานแตกแยกกันอันนำไปสู่ความเสื่อมทรามได้เป็นอันขาด จึงขออนุโมทนากุศลกิจของผู้สนับสนุนให้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ บังเกิดสัมฤทธิผล และขอย้ำเตือนพุทธศาสนิกชนให้หมั่นอบรมตนจนบริบูรณ์ด้วยศีล ๕ ตลอดเวลา อันจักนำพาตนให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จกิจในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขอให้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประสบประสิทธิผลไพบูลย์ เกื้อกูลความรุ่งเรืองของประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา ๒๕๖๑

สันติภาพเป็นยอดปรารถนาของการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ ศาสนาย่อมช่วยสนับสนุนอุดมการณ์สันติภาพให้บังเกิดขึ้นได้นับแต่หมู่ชนที่เล็กที่สุดในครอบครัว มิตรสหาย เรื่อยไปจนถึงชุมชน ประเทศชาติ และโลกนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้มุ่งก่อเวรภัยเพื่อเอื้อประโยชน์จำเพาะตนก็มีอยู่ในโลกเป็นธรรมดา บางครั้งพาลชนเหล่านี้จึงอ้างเอาศาสนามาเป็นเครื่องบ่อนทำลาย เบียดเบียน หรือประหัตประหารกัน ผู้อ้างศาสนาเพื่อทำร้ายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จัดเป็นคนนอกศาสนาอย่างแน่แท้ ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า **นตฺถิ สนฺติปรं สุขं** ความว่า *“สุขอื่นยิ่งกว่าสันติ ไม่มี”*

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาสาขาศาสนศึกษา เป็นที่คาดหมายว่ามีความรู้ดีในเรื่องศาสนาต่าง ๆ ตามที่ได้ศึกษามาแล้ว หากท่านนำความรู้ที่มีอยู่ ไปก่อความร้าวฉานแตกแยกขึ้นในสังคม ย่อมไม่ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต ไม่ควรแก่ศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตรที่ได้รับพระราชทาน แต่ถ้าท่านทั้งหลายนำความรู้ที่มีอยู่ ไปเกื้อกูลแก่มหาชนให้ได้รับผลอันดีงามจากศาสนธรรม อันได้แก่ความสงบสุข เป็นอุดมการณ์สูงสุด ก็ย่อมนับเป็นบัณฑิตแท้ และเป็นผู้บำเพ็ญบุญกิริยาเกื้อกูลประโยชน์แก่โลกได้อย่างน่ายกย่อง

ขออำนวยพรให้ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จงบริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางสุจริต เพื่อความผาสุกร่มเย็นของประเทศชาติและโลกนี้สืบไปเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการบำเพ็ญพระกุศลคล้ายวันสถาปนา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นปีที่ ๑๒๖
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันอังคาร ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ร่วมกันบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีกิจกรรมพิเศษ เป็นการมอบทุนการศึกษา ในนามของอาตมภาพ สำหรับพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณร เพื่อไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ในวันนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้ทรงเป็นเจ้าของนามมหาวิทยาลัย และ **พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** พระองค์ผู้ทรงสถาปนามหามกุฏราชวิทยาลัย ทรงตั้งพระราชหฤทัยอย่างแน่วแน่ ที่จะทรงนำพาการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้าถึงขั้นอุดมศึกษา และทรงหวังพระราชหฤทัยให้บังเกิดผลิตผล เป็นบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นกำลังในการสืบทอดพระศาสนา ให้อยู่คู่แผ่นดินไทย และโลกนี้ตลอดกาล ท่านทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่า และนักศึกษาปัจจุบัน มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติตน และปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องต้องตรงกับพระราชประสงค์ ด้วยความเฉลียวฉลาด ซื่อสัตย์สุจริต วิริยอุตสาหะ และกตัญญูกตเวที

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทแก่สาวกของพระองค์ไว้ว่า *“ขอเธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และเพื่อความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง และงามในที่สุดเถิด”* ดังนี้ การเพิ่มพูนความเฉลียวฉลาดรอบรู้ในทางวิชาการ กับทั้งการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง จึงเป็นหนทางที่จะช่วยสร้างบุคลากรทางการพระศาสนาให้มีคุณภาพ และสามารถเผยแผ่พระธรรมอันงาม เพื่ออนุเคราะห์โลก ได้อย่างราบรื่นและบังเกิดประสิทธิผล สมดังพระบรมพุทโธวาท การมอบทุนการศึกษา สำหรับพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณร โดยสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศนั้น จึงเป็นกุศโลบายหนึ่ง ซึ่งจะสนองพระพุทธประสงค์ในการสร้างคน เพื่อจรรโลงพระศาสนาสืบไป แต่ในขณะเดียวกัน ผู้รับทุนนี้ก็พึงตระหนักในใจไว้เสมอว่าตนเป็นบรรพชิต เมื่อได้รับทุนไปศึกษาหาความรู้อยู่ต่างแดนก็จงสำนึกในหน้าที่ ด้วยการประพฤติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด อย่าปล่อยตัวเผลอใจจนลืมความเป็นบรรพชิตของตน ๆ และจงตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างดีที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการจรรโลงพระศาสนา มิใช่เพื่อลาภ ยศ สรรเสริญ หรือสุขส่วนตัว ขอท่านจงคิดถึงอนาคตของการพระศาสนา และการคณะสงฆ์ เป็นสำคัญอยู่ทุกเมื่อ

ขออนุโมทนาอย่างยิ่งต่อท่านผู้บริจาคสมทบทุนการศึกษาดังกล่าว และขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ เพื่อช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงมั่นอยู่คู่โลกนี้สืบไป เทอญ.

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการที่ประทานพระวโรกาสให้คณะสามเณร ซึ่งบรรพชาถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคล พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ และวาระ ๗๕ ปี โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา เฝ้า ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันศุกร์ ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สามเณรทุกรูป

เจริญพร คณะผู้บริหารโรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา และสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย ได้ร่วมกันจัดโครงการบรรพชาเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และวาระ ๗๕ ปีโรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา ได้พร้อมเพรียงกันมาเยี่ยมเยือนอาตมภาพในวาระนี้

ศาสนา แปลว่า หลักคำสอน การที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในเครือข่ายของศาสนจักรโรมันคาทอลิก จัดพิธีบรรพชาสามเณร ในพระพุทธศาสนา สะท้อนคุณค่าความงดงามตามความหมายของคำว่า “ศาสนา” ด้วยเหตุที่หลักคำสอนอันดีงาม เช่น คำสอนที่โน้มน้าวน้ำใจชน ให้พากเพียรลดละความเห็นแก่ตัว เพิ่มพูนความเสียสละตนเพื่อประโยชน์สุขแห่งสรรพชีวิต สร้างอุดมการณ์แห่งความเมตตากรุณาต่อกันอย่างไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มุ่งหมายให้บังเกิดความสมัครสมานสามัคคีในสังคมทุกระดับ ย่อมจัดเป็นหลักการอันดีงาม ไม่จำเป็นจำกัดว่าต้องเป็นศาสนิกชนนั้นจึงปฏิบัติได้ หรือศาสนิกชนนี้ปฏิบัติไม่ได้

พระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์มองเพื่อนมนุษย์ด้วยเมตตาธรรม ให้ตระหนักในความจริงที่ว่าทุกชีวิตล้วนเป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น การถือเขาถือเรา การยกตนข่มท่าน การทะเลาะวิวาทบาดหมาง หรือแสดงความจงเกลียดจงชังกัน ย่อมไม่ใช่วิถีปฏิบัติตามหลักการในพระพุทธศาสนา

สามเณรทุกรูปมีเวลาศึกษาอบรมตนอยู่ในเพศบรรพชิตไม่นานนัก จึงเป็นหน้าที่ที่จะต้องอาศัยโอกาสนี้ ประพฤติตนอยู่ในศีลทั้ง ๑๐ ข้ออย่างเคร่งครัด และใช้ช่วงเวลานี้ของชีวิต นำพาตัวเองให้เข้าใกล้ชิดพระศาสนา แม้ลาสิกขาไปแล้วก็ขออย่าเป็นคนไกลวัด ขอให้ปลูกความเชื่อความเลื่อมใสในการศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระศาสดาให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อจะได้ห่างไกลจากอบายมุข เป็นผู้มีศีลธรรมสม่ำเสมอ ส่วนท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายส่วนใหญ่ในที่นี้ก็เป็นครู ย่อมปรารถนาดีต่อศิษย์ มุ่งหวังให้เขาประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิต การที่ท่านชักจูงให้เด็กและเยาวชน หันมาสนใจหลักธรรมคำสอนอันดีงาม ย่อมทำให้เด็ก ๆ รู้วิธีการเป็นสมาชิกที่ดีของพุทธบริษัท และของสังคมไทย เสริมสร้างคุณสมบัติให้ติดตัวเขาต่อไปภายหน้า สมดังเจตนารมณ์ของโรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา และสมพระบรมราชปณิธานของสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุก ๆ พระองค์ ผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก และทรงพระราชปรารถนาให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่ามีความผาสุกร่มเย็นอยู่ร่วมกันได้บนแผ่นดินนี้ ด้วยความสามัคคี

อนึ่ง ดังที่ทราบแล้วว่า พระใบฎีกาธีรศักดิ์ ธมฺมธีโร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยงสามเณร ได้มรณภาพลงจากการเข้าปกป้องสามเณรในเหตุภยันตรายจนถึงมรณภาพ เมื่อวันพุธ ที่ ๓๐ กันยายนที่ผ่านมานั้น อาตมาขอเป็นกำลังใจเพื่อผู้อยู่เบื้องหลังได้คลายโศก ขอให้สามเณรและสาธุชนทุกท่าน ได้น้อมนำคุณธรรมความกล้าหาญ และความเสียสละอย่างสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น ไปเป็นอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ในการดำรงตนต่อไป

ขอทุกท่านจงตั้งจิตอธิษฐาน ประมวลพลังแห่งความดีงามที่บังเกิดจากการบรรพชาตามโครงการนี้ ถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และขออำนวยพรให้โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จงวัฒนาสถาพร พร้อมทั้งขอให้ท่านผู้จัดและผู้เข้าร่วมโครงการนี้ จงประสบความสุขความเจริญ สมความมุ่งมาดปรารถนาในกิจที่ชอบ ประกอบด้วยธรรม โดยทั่วหน้ากันทุกท่านทุกคน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

พิธีเปิดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ณ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
วันพุธ ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒

"พระมหาโพธิสัตว์" ตามความหมายในปรมัตถทีปนี กล่าวว่าคือผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อให้ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จำแนกได้เป็น ๓ ประเภท กล่าวคือ **ปัญญาธิกโพธิสัตว์** คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีปัญญาเป็นเครื่องชี้นำ, **สัทธาธิกโพธิสัตว์** คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีความเชื่อที่ถูกต้องเป็นเครื่องชี้นำ และ **วิริยาธิกโพธิสัตว์** คือพระโพธิสัตว์ที่ทรงสร้างพระบารมีโดยมีความเพียรเป็นเครื่องชี้นำ ดังนี้ ท่านทั้งหลายผู้มีกุศลเจตนาในการสดับเรื่องราวของเวสสันดรชาดก อันเป็นพระชาติสุดท้ายของพระมหาโพธิสัตว์ประเภทปัญญาธิกะพระองค์หนึ่ง ซึ่งต่อมาได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน จึงควรน้อมนำคุณธรรมสำคัญอันนำไปสู่ความเป็นพุทธะ กล่าวคือ ความเชื่อที่ถูกต้อง ความเพียรที่บริสุทธิ์ และความรู้รอบรู้ทั่วถึงเหตุและผล ตามลักษณะแห่งพระมหาโพธิสัตว์ทั้ง ๓ ประเภท มาเป็นหนทางสั่งสมคุณงามความดีให้เพิ่มพูนทวีในตน เพื่อจักได้บรรลุผลเป็นความงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนากุศลกิจที่โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่าน จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

การจัดพิมพ์หนังสือชุด “อนุสรณ์ ๑๕๐ ปี หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต”

ท่านพระครูวินัยธรมั่น ภูริทตฺโต หรือที่พุทธบริษัทออกนามท่านด้วยความเคารพบูชาว่าพระอาจารย์มั่น หลวงปู่มั่น หรือท่านอาจารย์ใหญ่ เป็นพระมหาเถระผู้บริบูรณ์ด้วยศีลสุตาทิคุณ เจริญพร้อมด้วยปัญญาสอดส่องทั่วถึงในพระธรรมวินัย อันสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว จึงสามารถแสดงพระธรรมเทศนาอบรมสั่งสอนทั้งบรรพชิตและฆราวาสให้รู้แจ้งเห็นจริงตามโอวาทานุสาสนี ดุจแม่ทัพแห่งการปฏิบัติธรรม ณ ปัจจุบันสมัย ปรากฏศิษยานุศิษย์ในวงศ์ทางธรรม เป็นกำลังของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำรงจริยาของบูรพาจารย์สืบเชื้อสายเป็นแสงสว่างของโลกอยู่ทั่วสังฆมณฑลตราบเท่าทุกวันนี้

ปัญญาคุณย่อมชำระให้บังเกิดบริสุทธิคุณ กำจัดความสกปรกมัวหมองของกาย วาจา และใจ แปรผลเป็นความสะอาดผ่องใสได้ฉันใด ประทีปทางปัญญาอันท่านอาจารย์ใหญ่ได้จุดไว้แล้วอย่างสว่างไสว ต่อชนวนเชื้อไฟเพิ่มเป็นประทีปดวงเล็กดวงน้อยในดวงจิตของผู้ศรัทธา ก็สามารถขจัดความมืดมิดแห่งกิเลสเครื่องเศร้าหมอง ให้เรืองรองเป็นความเห็นแจ้งในธรรมได้ฉันนั้น ตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี ที่ว่า **ปณฺณาย ปริสุชฺฌติ.** ซึ่งแปลความว่า *“คนย่อมบริสุทธิ์ด้วยปัญญา”* ทุกสถาน

ขออนุโมทนาบุญกิริยาที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ เพื่อสนองพระคุณของบูรพาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่ ขอกุศลสมบัติทั้งนี้เป็นเครื่องเสริมส่งบารมีธรรมแห่งท่านพระครูวินัยธรมั่น ภูริทตฺโต ให้สถิตสถาพร เป็นประทีปนำทางสาธุชนผู้กอปรด้วยศรัทธาในการศึกษาและปฏิบัติธรรมโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูตไทย พุทธศาสนิกชน และผู้ประสบภัยพายุไต้ฝุ่นฮากิบิส ในประเทศญี่ปุ่น

ตามที่ เกิดภัยพิบัติจากเหตุพายุไต้ฝุ่นฮากิบิส ในประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๑๒ และวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ ยังความทุกข์ยากเสียหายเป็นวงกว้างอย่างต่อเนื่อง ความทราบแล้ว นั้น

ในนามคณะสงฆ์ไทย ขอถวายกำลังใจแด่พระธรรมทูตไทยที่ปฏิบัติศาสนกิจเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ ณ ประเทศญี่ปุ่น ให้ผ่านพ้นความยากลำบากนี้ด้วยดี ขอให้มีอุดมการณ์อันกล้าแกร่งและเจริญคุณธรรมพรั่งพร้อมในตน เพื่อยังประโยชน์มหาชนให้บังเกิดสมตามพระพุทธประสงค์ สามารถเป็นหลักชัยของผู้ประสบภัยได้ต่อไป ทั้งนี้ หากพระธรรมทูตไทย ณ ประเทศญี่ปุ่น ประสงค์สิ่งหนึ่งประการใดเพื่อบรรเทาทุกข์ ขอให้แจ้งมายังมหาเถรสมาคมได้ทุกเมื่อ อนึ่ง ขอเป็นกำลังใจให้ผู้ประสบภัยพายุไต้ฝุ่นฮากิบิส ในประเทศญี่ปุ่น สามารถอดทนอดกลั้นต่อเหตุภยันตราย เพื่อจักได้มีชัยเหนือความทุกข์ในครั้งนี้โดยทั่วหน้า

ขอสาธุชนทุกหมู่เหล่า ร่วมกันแผ่เมตตาจิตอันเปี่ยมด้วยความปรารถนาดีอย่างจริงใจไม่มีประมาณไปสู่ผู้ประสบภัย เพื่อให้บรรดามิตรที่กำลังประสบความทุกข์อยู่ในประเทศญี่ปุ่น มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา ในอันที่จะฟื้นฟูชีวิตให้กลับคืนสู่ความปรกติสุขได้โดยเร็ววัน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ณ โรงเรียนวัดราชบพิธ
๑๕ – ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การฟังธรรมตามกาล เป็นกิจอันสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่ามงคลชีวิตอันอุดมประการหนึ่ง พระธรรมเทศนาย่อมช่วยชำระขัดเกลาจิตใจของสาธุชนผู้ใฝ่ในการฟังธรรมให้ผ่องแผ้วเบิกบาน ขจัดความโง่เขลามืดบอดให้ทุเลาเบาบางลง เป็นหนทางเพิ่มพูนสติปัญญาเพื่อสามารถบรรลุถึงความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้ในเบื้องปลาย อานิสงส์ของการฟังธรรมนั้นมี ๕ ประการด้วยกัน กล่าวคือ **อสฺสุตๆ สุณาติ** *ย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ได้เรียนรู้สิ่งที่ยังไม่เคยเรียนรู้,* **สุตๆ ปริโยทเปติ** *สิ่งที่เคยได้ฟัง ก็ทำให้แจ่มแจ้ง เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น,* **กงฺขๆ วิหนติ** *แก้ข้อสงสัยได้ บรรเทาความสงสัยเสียได้,* **ทิฏฺฐิ อุชุๆ กโรติ** *ทำความเห็นให้ถูกต้องได้* และ **จิตฺตมสฺส ปสีทติ** *จิตของเขาย่อมผ่องใส* ดังนี้ การจัดกิจกรรมแสดงพระธรรมเทศนาจึงนับเป็นบุญกิริยาอันประเสริฐซึ่งพุทธศาสนิกชนทั้งหลายพึงปฏิบัติเป็นปรกติประเพณีที่จะช่วยเชิดชูสังคมอุดมปัญญาให้บังเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและยั่งยืนสืบไป

ขออนุโมทนากุศลกิจที่สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ ร่วมกับโรงเรียน ตลอดจนภาคีเครือข่ายและบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และธำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ ขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในโอกาสที่กรรมการมหาเถรสมาคมชุดใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดแต่งตั้ง เฝ้าถวายสักการะ ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ท่านกรรมการมหาเถรสมาคมทุกรูป,

ในโอกาสที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีทรงพระกรุณาโปรดให้ท่านเป็นกรรมการมหาเถรสมาคม ผมขอถวายมุทิตาและขอให้ทุกท่านร่วมกันตั้งจิตอธิษฐาน ถวายพระพรแด่พระองค์ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

กรรมการมหาเถรสมาคมชุดนี้ มีทั้งที่เคยปฏิบัติหน้าที่มาแล้ว และที่เพิ่งจะได้ปฏิบัติหน้าที่ใหม่เป็นวาระแรกในคราวนี้ ผมขอถวายกำลังใจแด่ทุกท่านในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้เต็มกำลังความสามารถ ด้วยความหนักแน่นมั่นคงในปณิธานเพื่อความสถิตสถาพรของพระบวรพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ไทย ขอให้ทุกท่าน ระลึกถึงพระเดชพระคุณของบูรพาจารย์มีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นปฐม ตลอดจนถึงอดีตพระมหาเถระที่ท่านเคารพบูชาเป็นครูบาอาจารย์ ด้วยความกตัญญูกตเวที แล้วศึกษาทบทวน ใคร่ครวญให้ถ้วนถี่ว่า แต่ละพระองค์และแต่ละท่าน ได้ทำอย่างไร วางตัวอย่างไร ประพฤติดีปฏิบัติชอบอย่างไร ทุ่มเทอุทิศสรรพกำลังเพื่อการพระศาสนาอย่างไร จึงเป็นที่กราบไหว้ได้เต็มมือและสนิทใจ เหตุไฉนบูรพาจารย์พระองค์นั้น ๆ หรือท่านนั้น ๆ จึงสถิตในที่สูง เป็นทิฏฐานุคติของอนุชน ยังมีกลิ่นหอมของศีล กลิ่นหอมของปัญญา อบอวลทวนกระแสกาลเวลานับร้อยนับพันปี ไม่จืดจางหาย ให้พวกเราได้ชื่นใจเมื่อได้ระลึกถึงตราบเท่าทุกวันนี้

บัดนี้ ท่านได้ชื่อว่าเป็นมหาเถระ เป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ มีตำแหน่งอยู่ในมหาเถรสมาคม พุทธบริษัทไทยเฝ้ามองการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน และตั้งความหวังไว้ที่ท่าน ท่านจะประคับประคองสนองภารธุระของการคณะสงฆ์ให้ราบรื่นเรียบร้อย สามารถฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคไปได้อย่างไร “แบบ” มีอยู่แล้ว ขอจงอย่าทิ้งทางครู โดยเฉพาะทางของสมเด็จพระบรมครู ผู้ยังเสด็จดำรงอยู่เป็นศาสดาของพวกเรา ในองค์คุณแห่ง “พระธรรมวินัย”

ผมขอถวายกำลังใจแด่ทุกท่านอีกครั้ง ขออาราธนาให้ท่านตั้งปณิธาน อุทิศชีวิตนี้เพื่อบูชาคุณพระรัตนตรัยด้วยปฏิบัติบูชา ขอให้เห็นแก่ความเจริญมั่นคงของคณะสงฆ์เป็นอุดมการณ์สูงสุด เพื่อสนองพระบรมราชปณิธานของสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุก ๆ พระองค์ และสนองคุณของบรรพชนไทยที่สู้อุตส่าห์เสียสละชีวิต เลือดเนื้อ หยาดเหงื่อ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่ออุปถัมภ์และพิทักษ์รักษาพระพุทธศาสนาไว้บนแผ่นดินไทย

ขอให้ทุกท่าน จงเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากองบินตำรวจ เป็นปีที่ ๕๐

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักธรรมอันเป็นคุณสมบัติของข้าราชการที่ดีไว้ว่า

“อุฏฺฐาตา กมฺมเธยฺเยสุ อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ
สุสංวิหิตกมฺมนฺโต ส ราชวสตึ วเส”

ความว่า *“ผู้หมั่นในการงาน ไม่ประมาท เป็นผู้รอบคอบ จัดการงานเรียบร้อย จึงควรอยู่ในราชการ”* ดังนี้ ข้าราชการทั้งหลายจึงพึงขวนขวายพัฒนาตนให้พรั่งพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียร ความไม่ประมาท ประณีตรอบคอบในการจัดการงานให้ลุล่วงโดยเรียบร้อย เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติและประชาชน สามารถสนองราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้สำเร็จประโยชน์ยั่งยืนสมพระบรมราชปณิธานได้อย่างสมบูรณ์

กองบินตำรวจมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ความผาสุกและความรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติ เพราะฉะนั้น ข้าราชการตำรวจทุกนาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องตระหนักรู้และปฏิบัติตามพระพุทธานุศาสนีข้างต้น เพื่อยังให้บังเกิดสัมฤทธิผลในราชการยิ่ง ๆ ขึ้นไป ดุจดังที่บุพการี บูรพาจารย์ และอดีตข้าราชการของกองบินตำรวจ ได้เคยบำเพ็ญเป็นแบบอย่างมาแล้วด้วยดี

ขออำนวยพรให้กองบินตำรวจจงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานสมโภชพระบรมธาตุเทสรังสีญาณสัมปันโนนุสรณ์
วัดเจริญสมณกิจ จังหวัดภูเก็ต
๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การนับถือพระรัตนตรัยหรือการเข้าถึงพระไตรสรณาคมน์ แปลว่าการเข้าถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะนำทางที่พึ่งที่ระลึก สรณาคมน์มี ๒ ระดับ กล่าวคือ โลกิยสรณาคมน์ และโลกุตตรสรณาคมน์

ผู้ที่ถึงโลกิยสรณาคมน์ ดังที่กัลยาณปุถุชนนับถือกันอยู่นั้น ย่อมเป็นปัจจัยให้ได้เข้าสู่สุคติโลกสวรรค์ ที่พรั่งพร้อมด้วยโภคสมบัติอันเป็นทิพย์ ดังคำของพรหมองค์หนึ่งซึ่งกล่าวไว้ในมหาสมัยสูตรว่า *“บุคคลใดนับถือพระพุทธเจ้าเป็นสรณะ บุคคลเหล่านั้นเมื่อละอัตภาพมนุษย์แล้ว จะไม่ไปสู่อบายภูมิ จะเข้าสู่ความเป็นส่วนหนึ่งของหมู่เทพ”* ส่วนผู้ที่ถึงโลกุตตรสรณาคมน์ย่อมมีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ เป็นอานิสงส์ ดังพระพุทธานุศาสนีว่า *“บุคคลผู้ใดถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะแล้ว ได้เห็นแจ้งอริยสัจทั้ง ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ผู้นั้นย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้เพราะอาศัยสรณะนั้น”*

ขออนุโมทนาบุญกิริยาที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันสร้างพระบรมธาตุเทสรังสีญาณสัมปันโนนุสรณ์ เพื่อบูชาคุณพระรัตนตรัย และสนองพระคุณของบูรพาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่ ขอกุศลสมบัติทั้งนี้เป็นเครื่องเสริมส่งบารมีธรรมแห่งพระราชนิโรธรังสี คัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ (เทสก์ เทสรังสี) และพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ฌาณสมฺปนฺโน) ให้สถิตสถาพร เป็นประทีปนำทางสาธุชนผู้กอปรด้วยศรัทธาในการศึกษาและปฏิบัติธรรมโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระสังเวชนียธรรม

พระปฐมคณาจารย์ (ธมฺมรโต)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพระภิกษุถึงกิจอันพึงกระทำไว้ ปรากฏความในสมณสูตร ความว่า *“ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิจของสมณะที่สมณะควรทำ ๓ อย่างนี้ ๓ อย่างเป็นไฉน คือการสมาทาน อธิศีลสิกขา ๑ การสมาทานอธิจิตตสิกขา ๑ การสมาทานอธิปัญญาสิกขา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นแหละ ท่านทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้ว่า เราจักมีความพอใจอย่าง แรงกล้าในการสมาทานอธิศีลสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างแรงกล้าในการสมาทานอธิจิตตสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างแรงกล้าในการสมาทาน อธิปัญญาสิกขา ดูกรภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย พึงศึกษา เช่นนี้แล”* ดังนี้

พระปฐมคณาจารย์ (ประชุม ธมฺมรโต) อดีตเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม-สุพรรณบุรี ธรรมยุต รองเจ้าอาวาสวัดชุมนุมศรัทธา และผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดเสนหา เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงามน่าเลื่อมใส ได้ประกอบกิจอันพึงกระทำ เป็นผู้สมาทานอธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา สมตามพระพุทธานุศาสนีที่เชิญมาข้างต้นนี้ ทั้งยังเป็นผู้เอาใจใส่ในภารธุระของคณะสงฆ์ ได้ปฏิบัติบริหารงานในตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม-สุพรรณบุรี ธรรมยุต อย่างเรียบร้อยด้วยอุตสาหวิริยภาพ สมควรแก่ความเคารพนับถือของสพรหมจารีและพุทธศาสนิกชนทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ พระปฐมคณาจารย์ (ธมฺมรโต) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จถึงที่สุดแห่งกิจในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการทรงเปิดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ โรงเรียนวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันศุกร์ ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านผู้บริหารสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู บุคลากร ศิษย์เก่า นักเรียน และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ ร่วมกับโรงเรียนวัดราชบพิธ และภาคีเครือข่าย จัดงานเทศน์มหาชาติ ในวาระนี้

การฟังธรรมตามกาล เป็นกิจอันสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่ามงคลชีวิตอันอุดมประการหนึ่ง พระธรรมเทศนาย่อมช่วยชำระขัดเกลาจิตใจของสาธุชนผู้ใฝ่ในการฟังธรรมให้ผ่องแผ้วเบิกบาน ขจัดความโง่เขลามืดบอดให้ทุเลาเบาบางลง เป็นหนทางเพิ่มพูนสติปัญญาเพื่อสามารถบรรลุถึงความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้ในเบื้องปลาย อานิสงส์ของการฟังธรรมนั้นมี ๕ ประการด้วยกัน กล่าวคือ

๑. *ย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ได้เรียนรู้สิ่งที่ยังไม่เคยเรียนรู้*
๒. *สิ่งที่เคยได้ฟัง ก็ทำให้แจ่มแจ้ง เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น*
๓. *แก้ข้อสงสัยได้ บรรเทาความสงสัยเสียได้*
๔. *ทำความเห็นให้ถูกต้องได้ และ*
๕. *จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส*

การจัดกิจกรรมแสดงพระธรรมเทศนาจึงนับเป็นบุญกิริยาอันประเสริฐ ซึ่งพุทธศาสนิกชนทั้งหลายพึงปฏิบัติเป็นปรกติประเพณี ที่จะช่วยเชิดชูสังคมอุดมปัญญา ให้บังเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและยั่งยืนสืบไป

ขออนุโมทนากุศลกิจที่สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ ร่วมกับโรงเรียน ตลอดจนภาคีเครือข่ายและบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และธำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ ขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

พระโอวาท

ประทานเนื่องในพิธีประทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

ในโอกาสที่ผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับปริญญาบัตรในวันนี้ ขอถวายมุทิตาและขอแสดงมุทิตา แก่ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิตทุกรูป ทุกคน ขออนุโมทนาในความวิริยอุตสาหะของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน นำพามหาวิทยาลัย ให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ

ในฐานะที่เราต่างก็สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันนี้เหมือนกัน วันนี้จึงขอปรารภข้อคิดบางประการกับท่านสักเล็กน้อย เหมือนเช่นทุกปี ในฐานะรุ่นพี่ พูดกับรุ่นน้อง

ทุกท่านที่สำเร็จการศึกษา ล้วนเป็นผู้ทรงศักดิ์ และสิทธิ์ แห่งปริญญาบัตร สมตามภูมิรู้ที่ตนมีจากการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ดี การได้รับศักดิ์และสิทธิ์เช่นว่านี้ เป็นเพียงพันธสัญญาเบื้องต้นของการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมา จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไปใช้ประกอบกิจการงาน ให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่การพระศาสนา และชาติบ้านเมือง ขอบัณฑิตทั้งหลายอย่าประมาทหลงผิดคิดไปว่าเมื่อมีปริญญา แปลว่ามีความรู้มากพอแล้ว ก่อให้เกิดทิฐิมานะว่าเป็นคนเก่งหรือคนดีกว่าคนอื่น ความนึกคิดเช่นนี้จัดเป็นกิเลสอันร้ายกาจอย่างหนึ่ง ซึ่งจักนำพาความเสื่อมมาสู่ตนและสังคมส่วนรวม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพร่ำสอนย้ำเตือนพุทธบริษัททั้งหลายไว้ว่า *“มนต์มีการไม่ท่องบ่นเป็นมลทิน”* นั่นย่อมหมายถึงว่าสรรพวิชาความรู้ที่เราได้เล่าเรียนศึกษามาแล้ว หากไม่รู้จักเอาใจใส่ทบทวน และศึกษาเพิ่มเติม ในที่สุดก็ย่อมเป็นมลทิน และยังทรงสรุปความเป็นมลทินที่ร้ายแรงที่สุดไว้ว่า *“มลทินที่ยิ่งกว่านั้น คือ อวิชชา เป็นมลทินอย่างยิ่ง”* เพราะฉะนั้น จึงขอให้ทุกท่าน กวดขันตนเองให้มีความวิริยอุตสาหะ ในอันที่จะขวนขวายศึกษาเรียนรู้ในสรรพวิชชาอยู่เป็นนิตย์ เพื่อกำจัดอวิชชาให้เบาบางและหมดสิ้นไป บังเกิดคุณประโยชน์ยิ่งใหญ่ เป็นความงอกงามไพบูลย์ทั้งทางโลกและทางธรรม สมปณิธานปรารถนาของบัณฑิต ผู้ต่างมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าด้วยกันทุกรูป ทุกคน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม จงดลบันดาลความงอกงามไพบูลย์ให้บังเกิดขึ้นแก่ชีวิตของบัณฑิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

พระดำรัส

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในโอกาสที่เสด็จออกทรงรับ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส ซึ่งเสด็จมาเฝ้าเยี่ยม ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ขอถวายพระพร สมเด็จพระสันตะปาปา ผู้ทรงสมณคุณ

อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ไทย ขอถวายอนุโมทนาสาธุการ ในโอกาสที่พระองค์ เสด็จเยือนราชอาณาจักรไทย และเสด็จมาทรงเยี่ยมอาตมภาพในวาระนี้ นับเป็นเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งพึงจดจารึกไว้เป็นศุภนิมิตแห่งน้ำใจไมตรีที่ศาสนจักรโรมันคาทอลิกกับพุทธจักรไทย มีสืบเนื่องกันมาอย่างแน่นแฟ้น ราบรื่น และงดงาม เป็นเวลาเนิ่นนานนับแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา

เมื่อ ๓๕ ปีล่วงมาแล้ว ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เฉพาะพระพักตร์พระพุทธอังคีรส ประธานพระอุโบสถแห่งนี้ สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ คือสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ได้เสด็จลงทรงรับสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น พอล ที่ ๒ เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์โลก ที่ประมุขแห่งศาสนจักรโรมันคาทอลิก เสด็จมาทรงเยี่ยมประมุขแห่งพุทธจักรไทย ณ ราชอาณาจักรไทย ภาพเหตุการณ์ในวันนั้น ยังคงประทับอยู่ในความทรงจำของอาตมภาพ ผู้มีโอกาสได้เฝ้าอยู่ในการดังกล่าวด้วย ทั้งสองพระองค์ทรงปราศรัยกัน ทรงแสดงพระอัธยาศัยอันงามต่อกัน บนพื้นฐานแห่งพระเมตตาจิตอย่างแท้จริง ในฐานะนักบุญผู้ประเสริฐแห่งสองศาสนา ซึ่งมุ่งหมายจะแผ่ความปรารถนาดีอย่างจริงใจ ไปสู่ทุกชีวิตอย่างไม่มีประมาณ เป็นอุดมการณ์ร่วมกัน

ขอถวายพระพรให้ทรงทราบว่า ใต้ฐานพระพุทธอังคีรส ยังเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้เคยเสด็จพระราชดำเนินไปเฝ้า สมเด็จพระสันตะปาปา เลโอที่ ๑๓ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๐, เป็นที่บรรจุพระบรมราชสรีรางคาร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชสรีรางคาร สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ผู้เคยเสด็จพระราชดำเนินไปเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอ ที่ ๑๑ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ อีกทั้งเป็นที่บรรจุพระบรมราชสรีรางคาร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้เคยเสด็จพระราชดำเนินไปเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น ที่ ๒๓ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๓ และทรงเคยรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น พอล ที่ ๒ ซึ่งเสด็จเยือนราชอาณาจักรไทยเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗

ณ สถานที่แห่งนี้ จึงเป็นมงคลสถานสำหรับการพบกันของเราทั้งสอง ด้วยส่วนแห่งพระวรกายของทุก ๆ พระองค์ยังคงประดิษฐานเป็นสักขีพยานแห่งมิตรภาพ ซึ่งได้ทรงสร้างสรรค์ไว้นับแต่อดีตสมัย หากแต่ละพระองค์มีพระญาณวิถีใดที่จะทรงหยั่งทราบ คงจะทรงโสมนัสพระราชหฤทัยไม่น้อย ที่ได้ทอดพระเนตรเห็นความเจริญงอกงามแห่งทางพระราชไมตรีเป็นภาพอันน่าประทับใจอีกครั้งในวันนี้

การเสด็จมาครั้งนี้ของพระองค์ จึงไม่ใช่การมาของมิตรใหม่ หากแต่เป็นการมาเยือนของมิตรแท้อันเก่าแก่ของคนไทย ระยะทางที่ห่างไกลกันหาใช่อุปสรรคของความสนิทสนมกลมเกลียวกัน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า *“ผู้ไม่ประทุษร้ายมิตร ย่อมมีผู้บูชาในที่ทั้งปวง” “ผู้ไม่ประทุษร้ายมิตร ย่อมผ่านพ้นศัตรูทั้งปวง.”* บัดนี้ มหาบพิตร ทรงพระอุตสาหะตรากตรำพระวรกายบนหนทางแสนไกล เสด็จเยือนราชอาณาจักรไทย และมาทรงเยี่ยมอาตมภาพด้วยน้ำพระทัยอันเปี่ยมด้วยมิตรภาพถึงที่นี้ อาตมภาพขอสนองน้ำพระทัยอันเปี่ยมด้วยมิตรภาพนั้น ๆ ตอบถวาย เป็นหลายเท่าทวีคูณ

ด้วยอานุภาพแห่งพระเมตตาธรรม ซึ่งพระองค์ทรงเจริญมั่นอยู่ในพระหฤทัย และด้วยศุภผลแห่งกุศลเหตุ คือความไม่ประทุษร้ายมิตร ขอพระองค์ ทรงสถิตสถาพร เป็นปูชนียฐานอันประเสริฐของศาสนิกบริษัท และทรงพระเจริญในสมณคุณ ค้ำจุนให้ทรงผ่องแผ้วผ่านพ้นภัยพิบัติทั้งปวง สมตามพระพุทธานุศาสนีดังอาตมภาพอัญเชิญมาอ้าง เป็นสัจจวาจาข้างต้นนี้ทุกประการ.

ขอถวายพระพร

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการที่ประทานพระวโรกาสให้คณะผู้บริหาร และผู้แทนคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฝ้ารับประทานพระไตรปิฎกฉบับภาษาเขมร ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันศุกร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เจริญพร ท่านคณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านประธานหอพระไตรปิฎกนานาชาติ และท่านสาธุชนทุกท่าน,

ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลาย มารับพระไตรปิฎก ฉบับภาษาเขมร เพื่อเก็บรักษาไว้ ณ หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันนี้

พระพุทธศาสนานั้น มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“พระธรรมวินัย”** เมื่อสมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้า ใกล้จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์ไม่ทรงแต่งตั้งบุคคลใดเป็นศาสดาแทนพระองค์ **“พระไตรปิฎก”** คือหลักฐานบันทึกพระธรรมวินัย ดังนั้น ตราบใดที่พระไตรปิฎกยังคงปรากฏมีอย่างถูกต้องสมบูรณ์บนโลกนี้ ก็เสมอด้วยการที่พระพุทธศาสนายังคงดำรงอยู่เป็นประทีปนำทางชีวิตของผู้สนใจใคร่ศึกษา แม้พระไตรปิฎกนั้นถูกบันทึกไว้ด้วยภาษาต่าง ๆ กัน เมื่อวันเวลาผ่านไป จึงเกิดมีผู้สงสัยในความถูกต้องเที่ยงแท้ของพระธรรมวินัย อย่างไรก็ดี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักการพิสูจน์ความถูกต้องของพระธรรมวินัยไว้แล้ว ว่าต้องมีลักษณะเป็นไป ๘ ประการ กล่าวคือ

๑. วิราคะ ; ความคลายกำหนัด, ไม่ติดพัน มิใช่เพื่อความกำหนัดย้อมใจ การเสริมให้ติด
๒. วิสังโยค ; ความหมดเครื่องผูกรัด, ความไม่ประกอบทุกข์ มิใช่เพื่อผูกรัดหรือประกอบทุกข์
๓. อปจยะ ; ความไม่พอกพูนกิเลส มิใช่เพื่อพอกพูนกิเลส
๔. อัปปิจฉตา ; ความมักน้อย มิใช่เพื่อความมักมาก
๕. สันตุฏฐี ; ความสันโดษ มิใช่เพื่อความไม่สันโดษ
๖. ปวิเวก ; ความสงัด มิใช่เพื่อความคลุกคลีอยู่ในหมู่
๗. วิริยารัมภะ ; การประกอบความเพียร มิใช่เพื่อความเกียจคร้าน
๘. สุภาตา ; ความเป็นคนเลี้ยงง่าย มิใช่เพื่อความเลี้ยงยาก

พระไตรปิฎกภาษาเขมรที่มอบให้นี้ สมเด็จพระสังฆนายกแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาได้มีไมตรีจิต มอบไว้ให้แก่อาตมภาพ อาตมภาพเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้นไว้เป็นหลักเฉลิมพระนคร จึงขอมอบพระไตรปิฎกภาษาเขมรสำรับนี้ไว้แก่หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นวิทยาทานสืบไป

ขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ และเป็นกำลังในการจรรโลงพระพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

ในอริยอัฏฐังคิกมรรค หรือมรรคมีองค์ ๘ ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานไว้เป็นหนทางดับทุกข์นั้น มีธรรมะประการหนึ่งซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาพึงน้อมนำไปเป็นแนวทางประพฤติตลอดชีวิต ได้แก่ “สัมมาวายามะ” อันหมายถึง ความเพียรชอบ ให้เกิดฉันทะ พยายาม ปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ตั้งจิตไว้เพื่อมิให้อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น เพื่อละอกุศลธรรมที่บังเกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น เพื่อความตั้งอยู่ ไม่เลือนหาย และให้เจริญขึ้นจนเต็มเปี่ยมด้วยกุศลธรรมที่บังเกิดขึ้นแล้ว

ปัญหาชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบันจำนวนไม่น้อย มีมูลเหตุจากความมักง่ายใคร่ได้ในทางลัด ปรารถนาจะประสบผลสำเร็จโดยเร็ว ทั้งที่ไม่ประกอบความพากเพียรในกิจอันสุจริต มักท้อถอยเพิกถอนตนออกจากการศึกษาหรือภารกิจการงานอันดี เพราะไม่มีความเพียรเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งตนให้อดทนสู้จนบรรลุสัมฤทธิผล ท้ายที่สุดจึงเป็นคนหลักลอย ไม่จริงจังกับกิจการใดเป็นหลักฐานได้นาน จนอาจหลงพลาดไปสู่ทางผิด ทั้งในระดับศีลธรรมและระดับกฎหมายบ้านเมือง บุคคลจึงควรฝึกหัดตนให้ถึงพร้อมด้วยความเพียรชอบ เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตผู้ฉลาดทั้งคดีโลกและคดีธรรม สามารถประคับประคองตนให้สำเร็จผลอันพึงประสงค์ได้ในเบื้องปลาย สมกับความรู้และคุณธรรมที่แต่ละคนได้รับการอบรมบ่มเพาะมาแล้วจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขออำนวยพรให้ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิตมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากรมพลศึกษา เป็นปีที่ ๘๖

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนหลักธรรมสำคัญ อันเป็นพลังสำหรับการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงานไว้ เรียกว่า **พละ ๔** ประกอบด้วย **ปัญญาพละ** คือกำลังความรู้ความสามารถ, **วิริยพละ** คือกำลังความพากเพียร, **อนวัชชพละ** คือกำลังความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีข้อบกพร่อง พูดจริง มีเหตุผล มุ่งดี ไม่รุกรานให้ร้ายใคร ประกอบการด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และ **สังคหพละ** คือกำลังการสงเคราะห์ สามารถยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้คนและประสานหมู่ชนไว้ด้วยความสมัครสมานสามัคคี

กรมพลศึกษามีภารกิจโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้เข้มแข็งด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เป็นปัจจัยอำนวยความผาสุกมั่นคงมาสู่ประเทศชาติ เพราะฉะนั้น ข้าราชการ พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องครองตนและครองงานไว้ให้พรั่งพร้อมด้วยพละทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้ เพื่อยังให้บังเกิดสัมฤทธิผลในราชการยิ่ง ๆ ขึ้นไป อันจักนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กรมพลศึกษาจงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระดำรัส
ประทานเนื่องในวันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ
๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

อภิลักขิตสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง ทางราชการได้กำหนดให้เป็นวันชาติ และเป็นวันพ่อแห่งชาติอีกด้วย จึงควรที่เราทั้งหลาย ผู้มีโอกาสได้พึ่งพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม ให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขตลอดมาจักน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และบำเพ็ญคุณงามความดีอุทิศถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐแม้เสด็จสวรรคตล่วงลับไปแล้ว หากแต่ยังทรงดำรงอยู่ด้วยพระคุณ เป็นดวงประทีปทางปัญญาของประชาชาติไทย เป็นดั่งพ่อแห่งชาติไทย ทรงสถิตสถาพรอยู่ในความสำนึกของคนไทยอย่างแน่นแฟ้นตลอดมาตราบเท่าทุกวันนี้

เมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว ในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม ความตอนหนึ่งว่า “คุณธรรมข้อหนึ่ง ที่อุปถัมภ์และผูกพันคนไทยให้รวมกันเป็นเอกภาพ สามารถธำรงชาติบ้านเมืองให้มั่นคงเป็นอิสระยั่งยืนมาช้านาน คุณธรรมข้อนั้นก็คือไมตรี ความมีเมตตาหวังดีในกันและกัน คนที่มีไมตรีต่อกัน จะคิดอะไร ก็คิดแต่ในทางสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน จะพูดอะไร ก็ใช้เหตุผลเจรจากัน ด้วยความเข้าอกเข้าใจกัน จะทำอะไรก็ช่วยเหลือกัน ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน”

วันนี้ เป็นวาระบรรจบครบ ๒ ทศวรรษ แห่งพระราชดำรัสนี้ แต่เมื่อพิจารณาไปในสังคมไทยทุกวันนี้ ทุกคนย่อมรู้อยู่แก่ใจได้ว่า เราทั้งหลายได้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสแล้วหรือไม่ เพียงใด

เนื่องในวันชาติไทย อาตมภาพขอเชิญชวนคนไทย เจริญเมตตาจิตต่อกันด้วยความจริงใจ สนองพระบรมราชปณิธานในรัชกาลที่ ๙ และในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงตั้งพระราชสัตยาธิษฐานในอันที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอด พระบรมราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชบุพการีสืบมา ขอเราทั้งหลายจงคิดแต่ในทางสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน เจรจากันด้วยเหตุผล และความเข้าอกเข้าใจกัน พร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **“โลโกปตฺถมฺภิกา เมตฺตา”** *เมตตาธรรมค้ำจุนโลก* อันเป็นสัจจวาจาดังนี้เถิด

ขออานุภาพแห่งคุณความดีที่สาธุชนทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงสำเร็จเป็นทิพยสุขแด่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเป็นเครื่องพิทักษ์รักษาคุ้มครองประชาชาติไทยให้ประสบความเกษมสุขสวัสดี มีกำลังพรั่งพร้อม ในอันที่จะทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทย ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการทรงเปิดการประชุม
เจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุตสัญจร
และคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ๕ คณะ
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันศุกร์ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ท่านเจ้าประคุณเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ สหธรรมิกทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาร่วมการประชุมสัญจร เจ้าคณะธรรมยุต และคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ในวันนี้

ท่านทั้งหลายล้วนเป็นผู้ใหญ่ และเป็นที่เคารพกราบไหว้ของพุทธศาสนิกชน อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการรับภารธุระบริหารและช่วยเหลืองานคณะสงฆ์ ในโอกาสที่ท่านมาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ ผมใคร่ขอฝากข้อคิดบางประการไว้ว่า การเป็นผู้ใหญ่ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสูงเช่นนี้ ทุกท่านจำเป็นต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หรือจะกล่าวง่ายๆ ก็คือต้องเป็นคนที่ “ตาดู หูฟัง” อย่างรอบคอบอยู่ตลอดเวลา หมั่นใคร่ครวญทบทวนถึงการอันเป็นไปในอดีต ที่บูรพาจารย์ได้ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างอันดีงามไว้ พร้อมกันนั้น ก็หมั่นสังเกตความเป็นไปในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมา สิ่งใดที่ควรจะแก้ไขและปรับปรุงพัฒนา ขอจงอย่านิ่งดูดาย

ขออาราธนาให้ท่านทั้งหลาย มีความกล้าหาญ อดทน และพากเพียร ที่จะทำให้กิจการของหมู่คณะ ดีขึ้น เจริญขึ้น ในขณะเดียวกัน ก็ขออย่าอวดดื้อถือดี ยกตนเป็นใหญ่ด้วยทิฐิมานะ จนอาจก่อความร้าวฉานเสียสามัคคีรส ขอให้อดทนและเปิดใจกว้างรับฟังเหตุผลของกันและกัน ด้วยข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่าทุกรูปทุกคน ต่างก็ปรารถนาดีต่อการพระศาสนาด้วยกันทั้งสิ้น จึงไม่ควรที่จะให้ความแตกต่างทางวิธีคิดและกระบวนการเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจเกิดจากพื้นฐานความคิด หรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่แตกต่างกัน มาบั่นทอนความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของหมู่คณะได้เป็นอันขาด ขอจงเจริญเมตตาพรหมวิหารต่อเพื่อนสหธรรมิกใกล้ตัว รวมทั้งสมาชิกพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า แผ่ตลอดไปถึงเพื่อนร่วมสังคม ซึ่งอาจมีความคิด ความเชื่อ ความนับถือที่ต่างกัน ด้วยน้ำจิตน้ำใจอันเต็มเปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดีอย่างไม่มีประมาณ เพื่อให้สังคมไทย และให้โลกนี้ ได้บรรลุถึงเป้าหมาย ได้แก่สันติสุข ซึ่งเป็นอุดมการณ์ยอดปรารถนาร่วมกัน โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องชี้นำหนทางอันประเสริฐ

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสัญจร เจ้าคณะธรรมยุต และคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรม ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๓

บัดนี้ บรรลุถึงอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๓ เมื่อถึงวาระเฉลิงศก ผู้คนทั้งหลายต่างปรารถนาจะได้รับพรอันประเสริฐกันทุกคน ด้วยมุ่งหวังให้ความสุขความเจริญบังเกิดแก่ชีวิตของตน และบุคคลอันเป็นที่รัก ในทางพระพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนย้ำเตือนให้พุทธบริษัทมีศรัทธามั่นคงในหลักกรรมและวิบาก คือการกระทำและผลจากการกระทำของตนเอง

“กรรม” นั้นย่อมได้แก่เจตนาหรือความตั้งใจที่เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล เป็นเหตุให้กระทำกุศลกรรมหรืออกุศลกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจ อันที่จริงแล้ว “กฎแห่งกรรม” ก็คือ กฎแห่งธรรมะประเภทหนึ่งนั่นเอง เพราะการที่กระทำสิ่งหนึ่งลงไป ย่อมเป็นปัจจัยให้สิ่งหนึ่งเกิดขึ้นตามมาเสมอ บุคคลจึงจำเป็นต้องระมัดระวังเหตุในทุก ๆ การกระทำ ด้วยความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม เพื่อที่จะได้รับผลดีคือ ความไม่ทุกข์ หากท่านรักสุขเกลียดทุกข์ ก็จงอย่าประพฤติทุจริต ไม่ว่าด้วยกาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจ ซึ่งล้วนเป็นเหตุแห่งความทุกข์ ทุกคนย่อมมีทางเลือกของตนเอง ที่จะสามารถตัดผลกรรมหรือแก้ผลกรรมอันเลวร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ทั้งนี้ มิใช่ด้วยการประกอบพิธีกรรม หรือด้วยการอ้อนวอนร้องขอให้ผู้ใดผู้หนึ่งมาดลบันดาล หากแต่ด้วยการมีสติรู้ตัว งดเว้นจากการกระทำ การพูด และการคิดชั่ว นับเสียแต่บัดนี้ แล้วมีสัมปชัญญะรู้คิดในอันที่จะทำสิ่งที่ดีงามให้ทวียิ่งขึ้นอยู่ทุกขณะจิต ในที่สุดก็ย่อมจะเป็นเหตุเป็นปัจจัย นำพาให้ได้รับผลอันพึงปรารถนาในเบื้องหน้า ในขณะเดียวกัน หากท่านกำลังเผชิญกับความทุกข์ ก็จงอย่าท้อแท้ อย่าหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึกห่อเหี่ยวตรอมตรม และอย่าตีโพยตีพายโทษผู้หนึ่งผู้ใด แต่จงเร่งใช้โอกาสที่ประสบความทุกข์อยู่นั้น เป็นเครื่องฉุกใจให้คิดได้ ให้ตระหนักเห็นถึงสภาวลักษณะตามธรรมดาของโลก ให้เข้าใจในความจริงว่าไม่มีชีวิตใดเลยที่ไม่ต้องเผชิญกับความทุกข์ แล้วปฏิญาณในใจ ณ ขณะปัจจุบันนั้นว่า จะไม่เผลอทำชั่ว ซึ่งย่อมส่งผลเป็นความทุกข์ในอนาคตอีก พร้อมกับเร่งขวนขวายศึกษาอบรมตน ให้งอกงามด้วยคุณธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ผู้ปรารถนาความสุขในปีใหม่ จึงพึงระลึกรู้อยู่เสมอว่า ต้นเหตุของความทุกข์ คือการประกอบกรรมชั่ว ต้นเหตุของความสุข คือการประกอบกรรมดี การที่คิดว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว จัดเป็นความคิดอย่างมิจฉาทิฐิ ด้วยเหตุที่ยังไม่มีปัญญาสอดส่องรู้ถึงกฎแห่งกรรม อันเป็นกฎแห่งธรรมะ ท่านทั้งหลายควรเริ่มต้นแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเอง ด้วยการทำความเห็นให้ถูกต้อง แล้วไม่ประมาทในการศึกษาอบรมเพิ่มพูนคุณธรรม เพื่อความเจริญก้าวหน้าสืบไปเถิด

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณงามความดีที่ทุกท่านได้ร่วมกันสร้างสรรค์ จงบันดาลความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ และประชาชน ยังความปราโมทย์เบิกบานพระกมล ให้บังเกิดใน สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อจักได้เสด็จสถิตธำรง ทรงเป็นมิ่งขวัญหลักชัยอยู่ยิ่งยืนนาน ทรงปกป้องพสกนิกร ให้ภิญโญสโมสรด้วยความสุขเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๓ โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๑ มกราคม ๒๕๖๓

พรประทาน

ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่

พุทธศักราช ๒๕๖๓

โมกฺโข กลฺยาณิยา สาธุ.

เปล่งวาจางาม ยังประโยชน์ให้สำเร็จ.

ขุ . ชา. เอก. ๒๗/ ๒๘.

เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๓ ขอให้ทุกท่านจงเป็นผู้เปล่งวาจางาม เพื่อยังประโยชน์ให้สำเร็จทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระสังเวชนียธรรม

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ธมฺมปญฺโญ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงปรารภพระภาษิต ไว้ว่า **“ตถตฺตานํ นิเวเสยฺย ยถา ภูริ ปวฑฺฒติ.”** แปลความว่า *ปัญญาย่อมเจริญด้วยประการใด ควรตั้งตนไว้ด้วยประการนั้น.*

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ปวง ธมฺมปญฺโญ) เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา เป็นรัตตัญญูมหาเถระผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรงดงามน่าเลื่อมใส ถึงพร้อมด้วยปัญญา และยังมีจิตเอื้อเฟื้อต่อกิจธุระของสพรหมจารีในพระศาสนา ได้รับเป็นธุระในการจัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเคยรับภาระบริหารงานพระศาสนา ในตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย เจ้าคณะจังหวัดพะเยา รองเจ้าคณะภาค ๖ และที่ปรึกษารองเจ้าคณะภาค ๖ ด้วยอุตสาหวิริยาทิคุณยิ่งไปกว่านั้น ท่านยังเป็นผู้มีปรีชาในด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี แม้จะสูงด้วยคุณวุฒิ พรรษายุกาล และสมณศักดิ์ แต่ก็คงครองจริยาตามลักษณะแห่งภิกษุผู้สันโดษตามพระธรรมวินัยได้อย่างงดงาม นับได้ว่าท่านเป็นผู้เจริญด้วยปัญญา ซึ่งสามารถตั้งตนไว้ด้วยปัญญาอันเจริญแล้ว สมตามพระพุทธภาษิตทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ธมฺมปญฺโญ) เพื่อถึงธรรมอันเกษมในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๓

ความรู้ที่เกิดจากบุคคลผู้มีกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต ย่อมไม่เรียกว่าปัญญา เพราะปัญญาคือความรอบรู้และความเข้าใจในเหตุผล ดีชั่ว คุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ บุคคลซึ่งปรารถนาจะเป็นผู้มีปัญญาสอดส่องทั่วถึง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาตลอดจนพัฒนาตนให้ประสบความสุขและความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีสุจริตธรรมเป็นที่ตั้งเสียก่อน คุณธรรมพื้นฐานก่อนจะก้าวไปสู่ความเป็นผู้มีปัญญา จึงได้แก่การรักษา **“ศีล”** ไว้ให้มั่นคง ด้วยเหตุที่ศีลคือข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา สำหรับควบคุมความประพฤติทางกายและทางวาจาให้เป็นปรกติ เป็นกติกาข้อห้ามที่ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิต เป็นหนทางนำมาซึ่งความสงบสุข และไม่ความเบียดเบียนกัน

เด็กและเยาวชนล้วนเป็นอนาคตของบ้านเมืองไทย จึงขอให้ทุกคนเป็นผู้หนักแน่นในศีล โดยเฉพาะศีล ๕ เป็นเบื้องต้น กล่าวคือ เว้นการเบียดเบียนชีวิต, เว้นจากการเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้, เว้นจากการประพฤติล่วงละเมิดคู่ครองของผู้อื่น, เว้นจากการกล่าวเท็จ เว้นจากการเสพสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษทั้งปวง หากเด็กๆ สามารถรักษาศีล ๕ ไว้ได้อย่างไม่บกพร่อง ย่อมเป็นเครื่องประกันได้ว่าชีวิตนี้จะไม่มีวันตกต่ำ จะเติบใหญ่ไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรได้อย่างแน่แท้

ขอให้เด็กและเยาวชนมีกำลังใจที่จะอบรมพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมด้วยศีล เป็นเครื่องกำกับกายและวาจาโดยสมบูรณ์นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอจงรักษาคุณลักษณะของความเป็นผู้ศีลธรรม เพื่ออนาคตของตนเอง และประเทศชาติของเราทุกคน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ

เป็นปีที่ ๑๒๘

๑ เมษายน ๒๕๖๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระปรารภภาษิตไว้ว่า

“เกวลานปิ ปาปานำ ขนฺติ มูลำ นิกนฺตติ
ครหกลหาทีนำ มูลำ ขนฺติ ขนฺติโก.”

ความว่า *ความอดทน ย่อมตัดรากแห่งบาปทั้งสิ้น ผู้มีขันติ ชื่อว่าย่อมขุดรากแห่งความติเตียนและการทะเลาะกันได้เป็นต้น.* การทำงานทุกระดับและทุกประเภท ตลอดจนการดำเนินชีวิตของผู้มีปัญญา เป็นต้องอาศัยความอดทนอดกลั้นเป็นพื้นฐานที่จะต่อยอดไปสู่ผลสำเร็จของภารกิจหรือความเป้าหมายในชีวิตสมตามความมุ่งมาดปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ สถาบัน องค์กร ไปจนถึงสังคมประเทศชาติ ยิ่งจำเป็นต้องเพิ่มพูนความอดทนอดกลั้นให้เจริญงอกงามในอัธยาศัย เพื่อให้สามารถระงับมูลเหตุอันอาจบานปลายไปสู่ความแตกแยกร้าวฉาน หากบุคคลในหมู่คณะใด ๆ ถึงพร้อมด้วยขันติธรรมในตนแล้ว สามัคคีธรรมซึ่งเป็นรากฐานของความเจริญรุ่งเรืองย่อมบังเกิดขึ้นในหมู่คณะนั้น ๆ ได้อย่างแน่แท้

กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่สร้างสรรค์สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๒๘ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงฝึกฝนพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ เพื่อยังสัมฤทธิผลแห่งราชการ อันจักนำพาความรุ่งเรืองมาสู่ประชาชาติไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทยได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๖๙ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การควบคุมตนให้ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา และใจ เป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตและประกอบกิจการงานทุกประเภท บุคคลพึงหมั่นอบรมตนให้เจริญในคุณธรรม ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ ได้แก่ **สัญญมะ** คือการงดเว้นจากบาปหรือจากการเบียดเบียน รู้จักบังคับควบคุมตนมิให้ประพฤติทุจริต และ **ทมะ** คือการฝึกฝนแก้ไขปรับปรุงตน ข่มกำจัดส่วนร้ายและเสริมส่วนที่ดีงามให้ยิ่งขึ้นไปอยู่เสมอ

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๖๙ ปี บุคลากรทุกฝ่ายจำเป็นต้องเจริญคุณธรรมข้อ “สัญญมะ” และ “ทมะ” ให้เป็นอุปการะต่อการทำงาน เพื่ออำนวยประโยชน์สำหรับผู้รับบริการ ยังให้กิจการของโรงพยาบาลโดยส่วนรวมเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป หากทุกคนทุกฝ่ายสามารถบังคับควบคุมตนมิให้ประพฤติทุจริต พร้อมทั้งข่มขจัดส่วนร้าย แล้วเสริมส่วนที่ดีงามให้ทวีขึ้น ความวัฒนาสถาพรย่อมบังเกิดแก่องค์กรและแก่ส่วนรวม จัดเป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่สำหรับผู้บำเพ็ญกรณียกิจโดยชอบธรรม

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ ขออานุภาพแห่งกุศลจงอภิบาลรักษาให้ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขออำนวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์จงสามารถดำเนินงานเพื่อบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานสำหรับพิมพ์ลงในหนังสือ
“ร้อยเรียงเรื่องราวแพทย์แผนไทยประยุกต์สู่ ๔๐ ปี
ผลผลิตของศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์”

ตามประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎกกล่าวถึงครูแพทย์ในสมัยพุทธกาลท่านหนึ่ง มีนามว่า “ชีวกโกมารภัจจ์” ผู้เป็นทั้งแพทย์หลวง แพทย์ประจำพระพุทธองค์ ขณะเดียวกันก็ยังเป็นแพทย์ผู้เอื้อเฟื้อดูแลประชาชนด้วยด้วยความกรุณาอุทิศตนเพื่อผู้อื่น ท่านชีวกโกมารภัจจ์เป็นผู้มีคุณสมบัติของความเป็นแพทย์ผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมเสียสละ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อพระศาสนาและมหาชนโดยไม่เลือกฐานะ กระทั่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ ผู้เลิศกว่าอุบาสกทั้งปวงในทาง *“เป็นที่รักของปวงชน”*

การที่บุคคลจะเป็นที่รักของปวงชนได้ ต้องอาศัยคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งคือ “ความเสียสละ” ซึ่งจัดเป็นคุณธรรมพื้นฐานของผู้เป็นแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ ท่านทั้งหลายจึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนความเสียสละให้เต็มเปี่ยมในจิตใจอยู่เสมอ โดยมิย่อท้อต่อความเหนื่อยยากลำบาก แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์มีหน้าที่ขวนขวายศึกษาหาความรู้พร้อมอบรมพัฒนาตนอยู่เสมอ อีกทั้งต้องมีจิตใจอาจหาญร่าเริงที่จะอุทิศสรรพกำลังเพื่อบำบัดทุกข์ของปวงชนโดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ดังนี้ จึงขอให้ท่านจงมุ่งมั่นดำเนินชีวิตตามรอยจริยาซึ่งเป็นแบบอย่างของครูแพทย์ผู้ยิ่งใหญ่ อันมีนามปรากฏอยู่ในพุทธประวัติท่านนี้ตลอดกาล

ขอให้หนังสือ “ร้อยเรียงเรื่องราวแพทย์แผนไทยประยุกต์สู่ ๔๐ ปี ผลผลิตของศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์” จงยังประโยชน์แก่วงการแพทย์ เป็นประโยชน์เกื้อกูลทั้งแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้จักรับประโยชน์จากสรรพวิชาทั้งนี้ สมดังมโนปณิธานทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ มกราคม ๒๕๖๓

พระปรารภ

ประทานเนื่องในการจัดพิมพ์หนังสือชุด
“วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม”
เนื่องในมงคลสมัย ๑๕๐ ปีนับแต่การสถาปนาพระอาราม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ก่อพระฤกษ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นพระอารามประจำรัชกาลที่ ๕ และเป็นปฐมอารามที่ทรงสถาปนาในรัชสมัย เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๑๒ ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่เสกสรรสรรพวิจิตรศิลปกรรมมาทรงพระราชอุทิศ ประดิษฐานไว้ในพระบวรพุทธศาสนา อีกทั้งทรงพระราชศรัทธาปรนนิบัติบำรุงพระภิกษุสามเณรให้สามารถปฏิบัติสมณธรรมได้โดยผาสุก แม้เมื่อพระองค์ผู้ทรงสถาปนาพระอารามเสด็จสวรรคตแล้ว **พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** ยังทรงรับพระราชธุระสืบมา ทรงพระมหากรุณาพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์เป็นอเนกปริยาย โดยเฉพาะการสถาปนาถาวรวัตถุสถานในเขตสังฆาวาส

ครั้นถึงรัชกาล **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** ทรงพระราชศรัทธาบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ต่างการสถาปนาพระอารามประจำรัชกาลที่ ๗ วัดราชบพิธจึงได้ชื่อว่าสำเร็จบริบูรณ์ในรัชสมัยนั้น ลุถึงรัชสมัย **พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร** แม้ทรงมีเวลาปฏิบัติพระราชกิจในราชอาณาจักรเพียงน้อย หากยังทรงพระราชอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ณ พระอารามนี้ดุจเดียวกับพระราชกุศลจริยาของสมเด็จพระบรมราชบุพการี กระทั่งรัชสมัย **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร** ทรงประสิทธิ์ประสาทความสถาวรวัฒนาให้บังเกิดขึ้นแก่พระอารามอย่างมหาศาล ได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์บำรุงมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน แม้ช่วงปัจฉิมกาลแห่งพระชนมชีพ ยังทรงพระมหากรุณารับโครงการบูรณปฏิสังขรณ์ เนื่องในศุภวารสมโภช ๑๕๐ ปีแห่งการสถาปนาพระอารามไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ผู้พระบรมราชูปถัมภกทุกพระองค์ มากประมาณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงทำนุบำรุงสรรพกิจอันเนื่องด้วยวัดราชบพิธ ด้วยพระราชศรัทธาพิเศษมานับแต่ทรงดำรงพระราชอิสริยศที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเคารพเลื่อมใสในเจ้าพระคุณ *สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ* พระราชอุปัชฌาจารย์ เป็นบุญเขตราชปูชนียฐานแห่งพระองค์ มีพระมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัยอย่างมั่นคงมิแปรผัน ในการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามครั้งใหญ่ในศุภวารสมโภช ๑๕๐ ปีแห่งการสถาปนาพระอาราม ก็มีพระมหากรุณาทรงรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์ของโครงการ พระราชกุศลจริยาทุกสถานเป็นที่ปีติชาบซึ้งและเป็นที่ตั้งแห่งปัตตานุโมทนามัยสาธุการแซ่ซ้องถวายตลอดมา

นอกจากนั้น วัดราชบพิธยังได้รับพระราชทานพระราชูปถัมภ์และรับประทานพระอุปถัมภ์ จากพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบรมราชจักรีวงศ์มากพระองค์ อีกทั้งได้รับความเอื้อเฟื้อจากสาธุชนผู้มีศรัทธามาโดยตลอด คณะสงฆ์วัดราชบพิธได้พากเพียรศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และปฏิบัติสมณธรรมตามควรแก่ฐานะด้วยมีสำนึกมั่นในกตัญญูกตเวทิตาธรรมสม่ำเสมอ

ตลอดจำเนียรกาลประวัติ วัดราชบพิธมีเจ้าอาวาส คือเจ้าประคุณ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพระอรุณนิภาคุณากร ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นปฐม ต่อมาถึงยุคของเจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า, พระเดชพระคุณ พระศาสนโศภน (ภาณกเถร), เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ, เจ้าประคุณ สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (จินฺตากรเถร) พรั่งพร้อมด้วยปวงบูรพาจารย์ ผู้ทรงเพียบพร้อมและเพียบพร้อมด้วยศีลาจารวัตร มั่นคงในเนกขัมมปฏิปทาอจลพรหมจริยาภิรัตมิหวั่นไหว ได้ทรงนำพาและนำพาความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งมาสู่พระอาราม เผื่อแผ่ไปถึงการสาธารณประโยชน์อันเกี่ยวเนื่อง มีโรงเรียนวัดราชบพิธ เป็นอาทิ วัดราชบพิธจึงได้ทำหน้าที่ของความเป็นพุทธศาสนสถานอันเป็นที่ตั้งแห่งพระราชศรัทธาของพระบรมราชจักรีวงศ์ และเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาของสาธุชนกับทั้งเป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นศรีสง่าแห่งพระมหานคร สมตามพระบรมราชปณิธานของพระบรมราชูปถัมภกแห่งพระอารามทุกพระองค์มาโดยตลอด

ณ มงคลสมัย ๑๕๐ ปีนับแต่การสถาปนาพระอารามได้เวียนมาบรรจบในวันพุธ ที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๓ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม จึงจัดการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบูรพมหากษัตราธิราชผู้พระบรมราชูปถัมภก และอุทิศถวายอดีตเจ้าอาวาสและบูรพาจารย์ของพระอาราม อีกทั้งเพื่อเฉลิมฉลองอภิลักขิตสมัยนี้ขึ้น โดยสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระมหากรุณารับการดังกล่าวไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นอีกคำรบหนึ่งของพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้

เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลให้ไพบูลย์ วัดราชบพิธจึงมอบหมายคณะทำงานอันประกอบด้วยพระภิกษุและฆราวาสผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันเรียบเรียงและประมวลเรื่องราวอันเกี่ยวกับพระอาราม จัดพิมพ์หนังสือชุด **“วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม”** เป็นบรรณานุสรณ์ขึ้นสำรับหนึ่ง ประกอบด้วยหนังสือ ๔ เล่ม ได้แก่

๑. นำชมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒. ศิลปกรรมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓. สุสานหลวง วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔. พระประวัติและผลงาน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐวรการ แม่กองสร้างวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พุทธศักราช ๒๔๑๒ – ๒๔๒๘

ในนามวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ขอถวายอนุโมทนาพระราชกุศล พระกุศล ของพระองค์ผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณและพระกรุณาธิคุณต่อพระอารามทุกพระองค์นับแต่อดีตสมัยตราบจนปัจจุบัน ขออนุโมทนากุศลศรัทธาของสาธุชนผู้เกื้อกูลสรรพกิจด้วยดีตลอดมา และขอพระราชทานถวายพระพรแด่ *สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี* ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ อีกทั้งขออำนวยพรให้กัลยาณชนทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ

ขอวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม จงสถิตสถาพรเป็นพุทธศาสนสถานแห่งพระราชกุศลสมภารบารมีในพระบรมราชจักรีวงศ์ และประดิษฐานมั่นคงเป็นศรีสง่าแห่งราชอาณาจักรไทย ตราบกัลปาวสาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวาระ ๑๑๐ ปี มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสานำ กตญฺญูกตเวทิตา”** ความว่า *“ความกตัญญูกตเวทีเป็นพื้นฐานของการเป็นคนดี”* ดังนี้ บุคคลใดที่ประสงค์จะประสบความสุขความเจริญในชีวิต บุคคลนั้นต้องอบรมสั่งสมความดีให้เพิ่มพูนขึ้นในการกระทำทางกาย วาจา และใจของตนอยู่เสมอ อย่างไรก็ดี ความดีทุกประการจะงอกงามขึ้นไม่ได้เลย หากปราศจากภูมิธรรมสำคัญเป็นรากฐานประดุจผืนดินอันอุดม กล่าวคือ “กตัญญู” รู้คุณท่าน และ “กตเวที” ตอบแทนบุญคุณท่านผู้มีอุปการคุณ

มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ก่อตั้งขึ้นโดยชาวไทยเชื้อสายจีนผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อแผ่นดินไทย ได้อุตสาหะดำเนินกิจกุศลสาธารณะด้วยอุดมการณ์แห่งการุณยธรรม มุ่งเกื้อกูลประโยชน์สุขแก่ผู้คนทั่วไปไม่เลือกหน้า จนเป็นที่ยกย่องอย่างกว้างขวางมานับแต่แรกก่อตั้งตราบจนบัดนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นที่ทรงพระมหากรุณาของพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์เป็นพระราชทรัพย์จำนวนมากบำรุงองค์กรนี้เป็นประจำทุกปีตลอดรัชสมัย มูลนิธิก็ไม่เคยลืมเลือนพระมหากรุณาธิคุณ และยังคงตั้งใจสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยความกตัญญูกตเวที เป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญอย่างยิ่ง

ขออำนวยพรให้ท่านผู้มีกุศลเจตนาจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขอให้มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง สามารถดำเนินพันธกิจเพื่อการสาธารณสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยศุภผลมาสู่สังคมไทยสืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานวันมาฆบูชา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓

ณ ดิถีเพ็ญเดือน ๓ ภายหลังจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๙ เดือน ขณะประทับอยู่ ณ เวฬุวันมหาวิหาร พระองค์ได้ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ ประทานแก่พระสาวก ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งล้วนอุปสมบทโดยวิธีเอหิภิกขุและเป็นพระอรหันต์ โดยมีหลักการสำคัญที่ทรงพระมหากรุณาประทานไว้เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ได้แก่ ๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง ๒. การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม และ ๓. การชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง วิถีตามหลักหัวใจพระพุทธศาสนานี้ ย่อมเป็นเครื่องสกัดกั้นความเสื่อม เป็นทางแห่งความสุขความเจริญ และเป็นวิธีไปสู่ธรรมอันเกษมตามหลักพระพุทธศาสนา สมควรที่พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จักได้ใฝ่ใจศึกษาและน้อมนำมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตนให้ผสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวกับคดีธรรม นำให้เกิดวิถีแห่งปัญญาสอดส่องทั่วถึง กระทั่งสำเร็จประโยชน์ทุกสถานทั้งแก่ตนเองและแก่ส่วนรวม

การที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดงานวันมาฆบูชา ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓ ในแนวคิดหลักว่า “หัวใจพระพุทธศาสนา วัด ประชา รัฐ สร้างสุข” จึงสอดคล้องต้องตรงกับนักขัตฤกษ์บูชาพิเศษในเดือนมาฆะ ซึ่งควรน้อมนำหัวใจพระพุทธศาสนามาศึกษาทบทวนและกำหนดใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์สุขประโยชน์สำหรับวัด ประชา และรัฐสืบไป

ขอให้การจัดงานวันมาฆบูชา ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออนุโมทนาอำนวยพรให้ผู้จัดโครงการ ผู้สนับสนุน และผู้ร่วมกิจกรรมทุกท่าน จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพเมธากรกวี (สลฺเลโข)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนให้พุทธบริษัทปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมโดยการมุ่ง “สัลเลขะ” คือขัดเกลากิเลส ตั้งต้นด้วยความตั้งใจว่าจะเว้นทางที่ผิด ปฏิบัติในทางที่ถูก และปฏิบัติเบี่ยงเลี่ยงหลีกจากทางที่ผิดสู่ทางที่ถูก โดยใช้ศีลเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติเป็นต้น อีกทั้งต้องปฏิบัติดับ คือดับราคะ โทสะ และโมหะ โดยอาศัยคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ขันติ สติ ปัญญา เป็นต้น เพื่อให้มีกำลังที่ทำให้ไม่พ่ายแพ้ต่ออำนาจของกิเลส อันนำไปสู่ความจบกิจในพระพุทธศาสนาได้ในเบื้องปลาย

พระเทพเมธากรกวี (ละเอียด สลฺเลโข) เจ้าอาวาสวัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยปัญญา จึงสละโลกียสุขมุ่งสู่ธรรมอันเป็นโลกุตรกุศลสายเอก บำเพ็ญเนกขัมมปฏิปทา ทั้งยังรับภารธุระในการครองวัดให้เจริญมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อย มีศีลาจารวัตรงดงาม มีวิริยภาพในการบำเพ็ญตนบนวิถีแห่งการขัดเกลากิเลส สมฉายา “สลฺเลโข” จึงเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระเทพเมธากรกวี (สลฺเลโข)** ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จธรรมอันเกษมในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๖
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า การแสดงธรรมแก่ผู้อื่นไม่ใช่ทำได้ง่าย ภิกษุเมื่อจะแสดงธรรมแก่ผู้อื่น พึงตั้งธรรม ๕ ประการไว้ภายใน แล้วจึงแสดงธรรมแก่ผู้อื่น ๕ ประการกล่าวคือ ภิกษุพึงตั้งใจว่า เราจักแสดงธรรมไปโดยลำดับ ๑ เราจักแสดงอ้างเหตุผล ๑ เราจักแสดงธรรมอาศัยความเอ็นดู ๑ เราจักเป็นผู้ไม่เพ่งอามิสแสดงธรรม ๑ เราจักไม่แสดงให้กระทบตนและผู้อื่น ๑ ดังนี้

พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากล เพื่อให้โลกได้รับรสแห่งพระสัทธรรมอย่างไพศาลกว้างขวางที่สุด อันจักช่วยให้สรรพชีวิตทั้งหลายได้บรรลุถึงความเกษมปราศภัย เพราะฉะนั้น จึงขอให้พระธรรมทูตทุกรูปจงตระหนักและยึดมั่นในองค์แห่งธรรมกถึกทั้ง ๕ ประการ เป็นอุดมการณ์แห่งการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเกื้อกูลประโยชน์แก่มหาชนทั่วหน้า พากเพียรธำรงรักษาและเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้จิรัฏฐิติไพบูลย์อยู่ตลอดกาลนาน

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๖ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพกิตติเมธี (ธีโร)

นักปราชญ์ย่อมขวนขวายในการอบรมขัดเกลากิเลสของตนให้เบาบาง ด้วยการพิจารณาที่ตั้งแห่งการทำงานของจิต เหนี่ยวนำให้เกิดสมาธิให้จิตสงบอยู่ได้ และด้วยการอบรมเจริญปัญญา ที่รู้ความจริงของสภาพธรรมในขณะปัจจุบันที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา เพื่อให้รู้แจ้งอริยสัจ ดับกิเลสตามลำดับจนหมดสิ้น ประพฤติการณ์เช่นนี้ย่อมยังให้เกิดความยินดีในพระนิพพาน มีสติ รู้แจ้งในสัจธรรม และย่อมเป็นสรรเสริญของสัตบุรุษ ตามพระพุทธานุศาสนี ที่ว่า

เย ฌานปสุตา ธีรา เนกฺขมฺมูปสเม รตา
เทวาปิ เตสํ ปิหยนฺติ สมฺพุทฺธานำ สตีมตำ ฯ

ความว่า *“เหล่าเทวดาย่อมรักธีรชน ผู้ขวนขวายในกรรมฐาน ยินดีในนิพพานอันสงบ มีสติและรู้แจ้งจบสัจธรรม”*

พระเทพกิตติเมธี (โนรี ธีโร) เจ้าอาวาสวัดอาษาสงคราม ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ จังหวัดสมุทรปราการ ธรรมยุต ได้สนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์อย่างเข้มแข็งและพากเพียร เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นเจ้าสำนักเรียน รับภารธุระสนองพระกิจจานุกิจในเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ มาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน มีผลงานด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์ ครองวัดให้เจริญมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อย ประการสำคัญคือเป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร เป็นปราชญ์ผู้ขวนขวายในกิจอันพึงกระทำตามหน้าที่ของบรรพชิต จึงเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระเทพกิตติเมธี (ธีโร)** เพื่อความบรรลุถึงธรรมอันเกษม เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระครูสุวรรณเขมากร (สุภปณฺโณ)

ปัญญาเป็นคุณธรรมสูงสุดในพระพุทธศาสนา บุคคลผู้มีปัญญาย่อมล่วงพ้นจากห้วงทุกข์ ปลอดจากภัยในสังสารวัฏ ยังความสำเร็จในจริยาส่วนอัตตัตถะ เพราะเหตุฉะนี้ ผู้รู้จึงสรรเสริญคนมีปัญญา สัจจะ ความประพฤติสุจริตกายวาจา และมีใจสงบ ยิ่งไปกว่านั้น คนมีปัญญา สัจจะ ศีล และความสงบ ยังสามารถเป็นผู้นำพาให้หมู่คณะก้าวหน้าไปถึงสุขประโยชน์อันไพบูลย์ จัดเป็นจริยาในส่วนปรัตถะอีกด้วย สมพระพุทธานุศาสนี ที่ว่า

ปญฺญวนฺตํ ตถาวาทึ สีเลสุ สุสมาหิตํ
เจโตสมถมนุยุตฺตํ ตํ เว วิญฺญู ปสํสเร

ความว่า *“ผู้รู้ย่อมสรรเสริญคนมีปัญญา พูดจริง ตั้งมั่นในศีล ประกอบความสงบใจนั้นแล”*

พระครูสุวรรณเขมากร (ประยูร สุภปณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดแป้นทองโสภาราม เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ได้สนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ ครองวัดให้เจริญมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อยด้วยอานุภาพแห่งปัญญาอันงาม สมฉายา “สุภปณฺโณ” จึงเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระครูสุวรรณเขมากร (สุภปณฺโณ)** เพื่อความสำเร็จกิจในพระพุทธศาสนาเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันมาฆบูชา

วันเสาร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

ดิถีมาฆบูชาเวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ดิถีเช่นนี้ชวนให้พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า ได้น้อมรำลึกถึงเหตุการณ์ในดิถีเพ็ญเดือน ๓ ภายหลังจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๙ เดือน ขณะประทับอยู่ ณ เวฬุวันมหาวิหาร พระองค์ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ ประทานแก่พระสาวก ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งล้วนอุปสมบทโดยวิธีเอหิภิกขุและเป็นพระอรหันต์ โดยมีหลักการสำคัญที่ทรงพระมหากรุณาประทานไว้เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ได้แก่ *๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง ๒. การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม* และ *๓. การชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง*

สารัตถะแห่งโอวาทปาติโมกข์นั้น นอกจากเป็นการประทานหัวใจของพระพุทธศาสนา ยังทรงสั่งสอนหลักสำหรับการเผยแผ่พระศาสนาไว้ด้วย มีหลัก ๒ ประการแรกว่า *การไม่กล่าวร้าย* และ*การไม่ทำร้าย* เป็นต้น ทั้งนี้ แม้ผู้สดับพระธรรมเทศนาเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีก่อน ล้วนเป็นพระภิกษุบริษัท หากแต่พระธรรมย่อมเป็นของสาธารณะสำหรับทุกชีวิตที่ควรน้อมนำเข้ามาสู่ตน ไม่จำกัดว่าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ เพราะฉะนั้น พุทธศาสนิกชนทุกคนจึงพึงน้อมนำหลักการ **“ไม่กล่าวร้าย ไม่ทำร้าย”** มาเป็นพื้นฐานของการครองตน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยกระแสข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ บิดเบือน หรือยุยง ซึ่งอาจนำไปสู่ความร้าวฉานถึงขั้นประหัตประหารกัน หากทุกท่านยึดมั่นอุดมการณ์ที่จะไม่กล่าวร้าย และไม่ทำร้ายใคร ๆ ไม่ว่าในกาลไหน ๆ ตามหลักการของโอวาทปาติโมกข์ ถ้าท่านได้รับข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่อาจกระทบกระเทือนจิตใจ ก่อให้เกิดความโกรธเคือง หรือขุ่นข้องหมองใจ ท่านย่อมสามารถระงับการกระทำทางกายและทางวาจาที่เกรี้ยวกราด หยาบช้า หรือรุนแรงไว้ได้ ก่อให้เกิดสันติภาพในหมู่คณะรอบตัวท่าน อันจักขยายผลไปสู่ชาติบ้านเมืองและสังคมโลกได้ในที่สุด

ขอพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจงดำรงมั่นคงอยู่ในโลกนี้ตลอดกาลนาน และขอพุทธบริษัททั้งหลายจงพร้อมเพรียงกันศึกษาพระสัทธรรมนั้น เพื่อบรรลุถึงความงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

นางสมบูรณ์ ภาไชย

นางสมบูรณ์ ภาไชย เป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีอัธยาศัยในกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง ได้ทำนุบำรุงพระภิกษุสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ตามทางจริยาของศาสตราจารย์คนึง ภาไชย ผู้เป็นสามี ซึ่งเป็นโยมผู้อุปัฏฐากเกื้อกูลอาตมภาพโดยสนิทสนมกันมาเนิ่นนาน นับเป็นตัวอย่างของอุบาสิกาที่มีศรัทธามั่นคงในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งไปกว่านั้น คุณสมบูรณ์ยังมีฝีมือทางวิจิตรศิลป์ สามารถวาดรูปพระพุทธปฏิมาและรูปพระโพธิสัตว์ได้อย่างงดงาม สะท้อนถึงจิตใจอันประณีตละเอียดอ่อน ถึงพร้อมด้วยศรัทธาและสมาธิ เป็นการใช้ศิลปะเพื่อยกระดับจิตใจให้สถิตในที่สูงส่ง ก่อประโยชน์เป็นทัสนานุตริยะแก่ตนและผู้มีโอกาสได้ชื่นชมผลงานนั้น ๆ อย่างแยบคาย ชีวิตของผู้วายชนม์จึงจัดเป็นชีวิตที่มีคุณค่า ดำเนินไปด้วยความพากเพียรสั่งสมเหตุอันนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในทางธรรม สมนัยแห่งพระพุทธานุศาสนีที่ว่าความมีศิลปะเป็นอุดมมงคลทุกประการ

ขอกุศลสมบัติที่ผู้วายชนม์ได้สั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจทั้งปวงที่ญาติมิตรและศิษย์บำเพ็ญอุทิศถึง จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นางสมบูรณ์ ภาไชย ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๕๑ ปี
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

“ขนฺติโก เมตฺตวา ลาภี ยสสฺสี สุขสีลวา,
ปิโย เทวมนุสฺสานำ มนาโป โหติ ขนฺติโก.

แปลความว่า *ผู้มีขันตินับว่ามีเมตตา มีลาภ มียศ และมีสุขเสมอ, ผู้มีขันติ เป็นที่รักที่ชอบใจของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย.* ดังนี้ บุคคลใดที่ประสงค์จะประสบความสุขความเจริญในชีวิต เป็นที่รักที่ชอบใจของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย บุคคลนั้นต้องอบรมสั่งสมความดีให้เพิ่มพูนขึ้นในการกระทำทางกาย วาจา และใจของตนอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความอดทนอดกลั้น

การปฏิบัติบริหารการงานทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติในสรรพกิจอันเนื่องด้วยการแพทย์และการสาธารณสุข ให้บรรลุสัมฤทธิผลอันพึงประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยขันติธรรมอย่างมั่นคงในจิตใจ เพื่อยังให้คุณธรรมอื่น ๆ เป็นต้นว่า ความเมตตากรุณา ความเพียร ความเสียสละ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ สามารถงอกงามไพบูลย์ต่อไป จึงขอให้ท่านทั้งหลายทบทวนตั้งคำถามในจิตใจว่าท่านได้อบรมบ่มเพาะขันติธรรมให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นในตนอยู่เสมอหรือไม่ ขอให้ท่านระลึกไว้ในทุกขณะว่าความอดทนอดกลั้นยิ่งมีมากขึ้นเท่าไร ยิ่งจะเป็นเหตุปัจจัยให้ประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเท่านั้น คำกล่าวที่ว่าความอดทนต้องมีขอบเขตหรือมีที่สิ้นสุดนั้น จึงไม่ใช่คำกล่าวที่สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา

ขออำนวยพรให้ท่านผู้มีกุศลเจตนาทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขอให้คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถดำเนินพันธกิจเพื่อความรุ่งเรืองของวงวิชาการและวงวิชาชีพ สามารถอำนวยศุภผลมาสู่สังคมไทยสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการทรงเปิด “อาคารวาสนการุญ”
ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ
(วาสนมหาเถร)
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันจันทร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เจริญพร ท่านรองนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และท่านสาธุชนทุกท่าน,

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลาย มาประชุมพร้อมเพรียงกันในพิธีเปิด “อาคารวาสนการุญ” และเปิดป้ายนาม “โรงพยาบาล สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ” ในวันนี้

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ ประทานกำเนิดกิจการโรงพยาบาลแห่งนี้ ด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยความกรุณาสงสารต่อสาธารณชนผู้เจ็บไข้ได้ป่วย และด้วยพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อพระชาติภูมิ เราทั้งหลาย ผู้ล้วนเป็นศิษยานุศิษย์ และผู้เคารพเลื่อมใสในพระองค์ ยังคงร่วมกันสืบสานพระปณิธาน สนับสนุนกิจการที่พระองค์ได้ประทานกำเนิดไว้ ให้เจริญก้าวหน้าสืบมาเช่นนี้ ย่อมได้ชื่อว่ามีความกตัญญูกตเวที รู้จักสนองพระเดชพระคุณบูรพาจารย์ ด้วย “ปฏิบัติบูชา” กล่าวคือ ได้ร่วมกันบำเพ็ญคุณงามความดีตามแบบอย่างที่ทรงวางแนวทางไว้ เป็นที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง

มีธรรมภาษิตบทหนึ่งซึ่งควรหยิบยกมาเตือนใจ ผู้เป็นแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ และการสาธารณสุข ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย ณ โอกาสนี้ ว่า **“มหาปุริสภาวสฺส ลกฺขณํ กรุณาสโห”** ความว่า *“อัชฌาสัยที่ทนไม่ได้เพราะกรุณาเป็นลักษณะของมหาบุรุษ”*

คำว่า “มหาบุรุษ” นี้แปลว่าผู้ยิ่งใหญ่ ความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ที่แท้ ไม่จำกัดเพศ ไม่จำกัดวัย ไม่จำกัดสถานภาพ ไม่ได้อยู่ที่ยศถาบรรดาศักดิ์ ไม่ใช่อยู่ที่ทรัพย์สินเงินทอง และไม่ใช่อยู่ที่สมมติภายนอกอื่นใด หากแต่อยู่ที่ความมีน้ำใจกรุณา คือมีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เป็นสำคัญ

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ มีพระอัธยาศัยโปรดการบำเพ็ญพระกุศลสังคมสงเคราะห์ ด้วยทรงถึงพร้อมด้วยพระคุณสมบัติของความเป็นมหาบุรุษ คือมีความกรุณาสงสารสรรพชีวิต อย่างเต็มเปี่ยมในดวงพระหฤทัย การที่ทรงสร้างโรงพยาบาลและสถานสงเคราะห์ เป็นสาธารณทาน โดยไม่ได้ทรงเลือกจำเพาะเจาะจงว่าใครคนนั้น หรือใครคนนี้จะได้รับประโยชน์ หากแต่เป็นกุศลสาธารณะทั่วไป ไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ไม่ถือเขาถือเรา ไม่แบ่งแยกชาติชั้นวรรณะ นับเป็นเนติแบบแผนอันล้ำเลิศที่เราท่านทั้งหลาย พึงเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ด้วยการแผ่ความเมตตากรุณาออกไปอย่างไม่มีประมาณ มุ่งมองทุกชีวิตเป็นเพื่อนร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมชาติร่วมแผ่นดิน และร่วมโลก อันล้วนต้องร่วมเกิดแก่เจ็บตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เมื่อใดที่จิตใจของเรา สามารถแผ่เมตตากรุณาอันไม่มีประมาณออกไปได้เช่นนี้ ความสงบร่มเย็นที่แท้จริงก็จะเกิดขึ้นในจิตใจของเรา พร้อมกันกับการบังเกิดขึ้นของความสงบร่มเย็น ในสังคมที่เราทั้งหลายต่างอยู่อาศัยร่วมกัน

ขออำนาจแห่งกุศลจิตอันเต็มเปี่ยมด้วยความกรุณา ของท่านทั้งหลาย จงเป็นพลวปัจจัย เสริมส่งพระบารมีธรรมถวายแด่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ และขอพระบารมีธรรมนั้น ได้โปรดดลบันดาลให้ทุกท่านจงเจริญยิ่งด้วยจตุรพิธพรชัยในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการประทานพระวโรกาสให้ผู้แทนวัด สำนักเรียน สถาบันการศึกษา สถานพยาบาล สถานสงเคราะห์ มูลนิธิ และองค์กรสาธารณกุศล จำนวน ๕๐ แห่ง เฝ้ารับประทานทุนมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันจันทร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ท่านพระเถรานุเถระ,
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลาย มาประชุมพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเจ้าพระคุณ **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** ในวันนี้

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ มีพระอัธยาศัยโปรดการบำเพ็ญพระกุศลสังคมสงเคราะห์ ทรงสร้างและทรงอุปถัมภ์โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์คนชรา โรงเรียน วัดวาอาราม มูลนิธิและองค์กรการกุศลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ตลอดเวลาที่อาตมภาพได้ถวายตัวเป็นศิษย์อยู่ใต้ร่มพระบารมีของพระองค์ ก็ได้เฝ้าสังเกตอยู่ตลอดเวลาว่า ทรงมีน้ำพระทัยเมตตาเอื้ออารีต่อผู้คนทั่วไปไม่เลือกหน้า การอันใดจะเป็นประโยชน์แก่พระศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน การอันนั้นจะทรงยินดีบำเพ็ญด้วยความเบิกบานพระหฤทัย แม้พระองค์จะเสด็จสิ้นพระชนม์ไป แต่มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ที่พระองค์ได้ประทานกำเนิดไว้ ก็ยังคงดำรงอยู่เพื่อภารกิจด้านการสังคมสงเคราะห์ เสมือนว่าพระองค์ยังเสด็จสถิตอยู่กับเราทั้งหลายตลอดเวลา พระเมตตากรุณาที่เคยประทานมาเป็นความร่มเย็นอย่างไร ทุกวันนี้เราท่านทั้งหลาย ย่อมยังคงสัมผัสได้ ยังรู้สึกได้อยู่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

ท่านทั้งหลายมารับทุนมูลนิธิ ต่อเบื้องหน้าพระอัฐิในวันนี้ ก็เป็นการปฏิบัติประหนึ่งสมัยยังทรงดำรงพระชนม์ ในวันคล้ายวันประสูติของทุกปี เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ก็จะเสด็จออกประทานทุนให้แก่องค์กรการกุศล เพื่อให้สาธารณชนได้รับประโยชน์อย่างกว้างขวางและทั่วถึงกัน จึงขอทุกท่านร่วมกันน้อมจิตน้อมใจ รำลึกถึงพระเดชพระคุณของพระองค์ แล้วมุ่งมั่นบำเพ็ญกรณียกิจ ตามหน้าที่ของตน ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ วิริยอุตสาหะ และกตัญญู ถวายเป็นสักการบูชาสนองพระเดชพระคุณ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและพระศาสนาสืบไป

หากท่านทำได้เช่นนี้ อาตมภาพเชื่อแน่ว่า เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า แม้สิ้นพระชนม์ไปนานแล้ว แต่ยังทรงดำรงอยู่อย่างถาวรด้วยพระคุณ จักต้องทรงพระโสมนัส ทรงอนุโมทนา และประทานพรให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความสุข ความเจริญทุกประการ

อาตมภาพ ในนามวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ขออนุโมทนาสาธุการในบุญกิริยา ที่ทุกท่านมีจิตศรัทธามาร่วมกันบำเพ็ญในวาระนี้โดยทั่วกัน

ขอเจริญพร

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวาระ ๕๔ ปี ธนาคารกรุงไทย

ความในปุจิมันทชาดก ว่าด้วยผู้รอบคอบ มีเทวดาภาษิตบทหนึ่งซึ่งสมควรที่สาธุชนทั้งปวงพึงพิจารณา ว่า

“สงฺเกยฺย สงฺกิตพฺพานิ รกฺเขยฺยานาคตํ ภยํ
อนาคตภยา ธีโร อุโภ โลเก อเวกฺขติ.”

แปลความว่า *“พึงระแวงภัยที่ควรระแวง พึงระวังภัยที่ยังไม่มาถึง ผู้ฉลาดย่อมมองดูโลกทั้ง ๒ เพราะกลัวต่ออนาคต”* ทั้งนี้ คำว่าโลกทั้งสอง ย่อมหมายถึงภัยในโลกปัจจุบันและภัยในโลกอนาคต ปรารภภาษิตดังนี้ การประกอบกิจการงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ฉลาดพึงใช้ความสุขุมรอบคอบเป็นเครื่องกำกับความคิด การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การสื่อสาร และการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความผิดพลาดบกพร่องน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นหลักประกันอนาคต มิให้เกิดภัยหรือความเสื่อมถอยแก่กิจการงานนั้น ๆ ในภายหน้า

ธนาคารกรุงไทย เป็นรัฐวิสาหกิจในรูปแบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจของมหาชนอย่างกว้างขวาง ได้สร้างสรรค์คุณูปการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน บุคลากรทั้งหลายย่อมต้องมีความรอบคอบ มองการณ์ไกล และรู้หนทางที่จะป้องกันภัยที่อาจเกิดมีขึ้นอยู่แล้วเป็นทุนเดิม การที่ธนาคารจะเจริญก้าวหน้าสืบไปได้อย่างมั่นคง จึงควรที่ทุกคนทุกฝ่ายจักเร่งพัฒนาคุณสมบัตินี้ ให้ยิ่งงอกงามเพิ่มพูนขึ้นเป็นทวีคูณ

ขออำนวยพรให้ธนาคารกรุงไทย สามารถดำเนินพันธกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยประสิทธิผลมาสู่สังคมไทยได้อย่างมั่นคงสืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

การถือกำเนิดเป็นมนุษย์นั้นมีคุณหลายสถาน ประการสำคัญคือได้มีความสามารถเพียงพอที่จะศึกษาอบรมตนให้เจริญด้วยสติปัญญา เพราะการที่มีอวัยวะและประสาทสัมผัสสำหรับสดับตรับฟัง สนทนา ค้นคว้า อ่าน เขียน เรียนรู้ในสรรพวิชชา ย่อมนำให้เกิด “สติ” คือความระลึกได้ และ “สัมปชัญญะ” คือความรู้ตัวอยู่เสมอ อัตภาพของความเป็นมนุษย์ไม่ใช่ของที่ได้มาโดยง่าย เมื่อกุศลวิบากส่งผลให้บุคคลมีกายและจิตเป็นดั่งภาชนะรองรับความเจริญงอกงามแล้ว จึงไม่ควรเลือกเสพสุรายาเมาให้เข้าไปกัดกร่อนทำลายภาชนะอันดีนั้น ความเสื่อมโทรม ผุพัง และแตกสลายก่อนเวลาอันควร ทำให้บุคคลสูญเสียโอกาสที่จะใช้กายและจิตเป็นเครื่องผลิตคุณงามความดี ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงโทษของการเสพสุราเมรัยไว้ในสัพพลหุสสูตร ว่า “การดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันบุคคลเสพแล้ว เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมยังความเป็นบ้าให้เป็นไปแก่ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์.”

เมื่อวันงดดื่มสุราแห่งชาติเวียนมาถึง จึงควรที่ท่านทั้งหลายจะสำนึกถึงผลร้ายของการเสพสิ่งมึนเมา แล้วตั้งใจงดเว้นการเสพสิ่งเหล่านั้นให้ได้โดยเด็ดขาด เพื่อเปิดโอกาสให้ตนมีกายและจิตสมบูรณ์พร้อมอยู่เสมอ สำหรับเป็นเครื่องเพิ่มพูนสติปัญญา สามารถใช้เป็นเครื่องกำบังอันตรายในปัจจุบัน และป้องกันความตกต่ำในภายหน้า

ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายจงเจริญในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสรุปธรรมทุกข้อลงเป็นคติเตือนไว้ให้ยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเป็นกำลังใจในสถานการณ์แพร่ระบาดของ ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ไม่มีชีวิตใดประสบแต่ความเกษมสุข ปราศจากทุกข์ภัยไปได้ตลอด เมื่อเกิดมาแล้ว จึงจำเป็นต้องขวนขวายสั่งสม “สติ” และ “ปัญญา” สำหรับเป็นอุปกรณ์บำบัดความทุกข์อยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้สมกับที่ดำรงอัตภาพแห่งมนุษย์ผู้มีศักยภาพต่อการพัฒนา ท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาดซึ่งก่อให้เกิดความหวาดหวั่นครั่นคร้ามกันทั่วหน้า ทุกคนมีหน้าที่แสวงหาหนทางเพิ่มพูน “สติ” และ “ปัญญา” พร้อมทั้งแบ่งปันหยิบยื่นให้แก่เพื่อนร่วมสังคม อย่าปล่อยให้ความกลัวภัยและความหดหู่ท้อถอย คุกคามเข้าบั่นทอนความเข้มแข็งของจิตใจ ในอันที่จะอดทน พากเพียร เสียสละ และสามัคคี

มีธรรมภาษิตบทหนึ่งในพระพุทธศาสนา พึงน้อมนำมาเตือนใจในยามนี้ ว่า **“เมื่อถึงยามคับขันประชาชนต้องการผู้กล้าหาญ, เมื่อถึงคราวปรึกษางาน ต้องการผู้ที่ไม่พูดพล่าม, ยามมีข้าวน้ำ ต้องการผู้เป็นที่รัก, ยามเกิดปัญหาต้องการบัณฑิต”**

ขอทุกท่านจงเป็น “ผู้กล้าหาญ” ที่จะละความดื้อด้านเห็นแก่ตัว ความเคยตัว และความไม่ระมัดระวังตัว ขอจงเป็น “ผู้ที่ไม่พูดพล่าม” โดยปราศจากสาระ ก่อความร้าวฉานชิงชัง ในยามที่สังคมต้องการสาระ คำปรึกษาหารือและกำลังใจ แต่จงประพฤติตนเป็น “บัณฑิต” ผู้รู้รักษากายใจของตัวให้ปลอดจากโรคกายโรคใจ เป็นผู้ฉลาดศึกษา ค้นคว้า วางแผน ชี้แนะ และลงมือทำ ทั้งนี้ ถ้าแต่ละคนแม้เพียงตั้งจิตไว้ในธรรมฝ่ายสุจริต ไม่ถลำลงสู่ความคิดชั่ว อันนำไปสู่การพูดชั่วและทำชั่วซ้ำเติม ก็นับว่าได้ช่วยบรรเทาปัญหาของโลกแล้ว และยิ่งหากท่านมีดวงจิตผ่องแผ้วด้วยเมตตาการุณยธรรม นำความปรารถนาดีเผื่อแผ่ไปสู่ทุกชีวิตอย่างเสมอหน้า ความทุกข์ยากที่เราทั้งหลายต่างเผชิญ ย่อมจะคลี่คลายได้ในไม่ช้า

วโร วรญฺญู วรโท วราหโร
อนุตฺตโร ธมฺมวรํ อเทสยิ
อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงรู้ธรรมอันประเสริฐ ประทานธรรมอันประเสริฐ ทรงนำมาซึ่งธรรมอันประเสริฐ เป็นผู้ยอดเยี่ยม ได้ทรงแสดงธรรมอันประเสริฐ แม้อันนี้เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแด่ท่าน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนตักเตือนบุคคลผู้มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ปรากฏความในมหาปทุมชาดก ว่า

“ปริภูโต มุทุ โหติ อติติกฺโข จ เวรวา
เอตญฺจ อุภยํ ญตฺวา อนุมชฺฌ สมาจเร”

แปลความว่า *“อ่อนนัก คนทั้งปวงก็ดูหมิ่น แข็งไป ก็มีภัยเวร จึงควรทราบเหตุทั้งสองอย่างแล้ว ประพฤติเป็นกลาง ๆ.”*

“พระสังฆาธิการ” เป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญในการบังคับบัญชาปกครองพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา จึงจำเป็นต้องระมัดระวังตนอย่างยิ่ง มิให้ตกอยู่ในฐานะอ่อนแอ หรือแข็งกร้าวจนเกินไป หากท่านต้องมีอุบายวิธีอันชาญฉลาดสำหรับบริหารสรรพกิจการงานให้ก้าวหน้า ด้วยการตั้งจิตไว้เป็นกลาง ไม่กอปรด้วยอคติ แล้วแสดงออกทางความประพฤติในเชิงการปกครองอย่างกลาง ๆ ไม่แสดงท่าทีอ่อนแอปวกเปียก ย่อท้อ พิรี้พิไร ไม่กระด้าง ก้าวร้าว หยาบคาย มุทะลุดุดัน แต่ต้องรู้ข่มและรู้ชมตามกาลเทศะอันสมควร เพื่อประโยชน์ของคณะสงฆ์ หากพระสังฆาธิการขาดความเฉลียวฉลาดที่จะประพฤติตนให้เป็นอย่างกลาง ๆ ย่อมประสบปัญหาและอุปสรรคอยู่ร่ำไป เพราะฉะนั้น ทุกท่านมีหน้าที่ขวนขวายศึกษาให้รู้ซึ้งถ้วนถี่ในพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ระเบียบ มติ และประกาศของคณะสงฆ์ เพื่อนำไปใช้สำหรับครองตน ครองคน ผู้เป็นบริวาร และครองงานที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดสัมฤทธิผล จนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญารุ่งเรือง สามารถประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติเพื่อความคุ้มครองอารักขาตนและคนอื่น ให้บรรลุถึงความสวัสดีได้อย่างสมกับความเป็นพระสังฆาธิการ

ขออำนวยพรให้นักเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๔๖ จงประสบความสำเร็จในสรรพกิจอันเป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของคณะสงฆ์ในการจรรโลงพระบวรพุทธศาสนา ให้สถาวรวัฒนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

Message of Condolence

on the Passing of the Late Most Venerable Phra Visutthivong (Visutthivangso)

The Lord Buddha taught all Bhikkhus to well establish themselves in the principle of friendliness, so that they should be able to give advice, instruction, and suggestions to the people for a good and meaningful life leading to happiness and prosperity in the Dhamma. Good friends have many qualities: they are loving, kind, pleasant to be with, respectable, stable in conduct and dependable. They are always improving themselves in different ways; they are good role models, good advisers, and good listeners; they are able to expound profound matters and encourage others not to follow ways leading to ill repute.

The Late Most Venerable Phra Visutthivong (Visutthivangso) was the Abbot of Dharmarajika Buddha Vihara Temple, Dhaka, Bangladesh and President of the World Fellowship of Buddhists in Bangladesh. He was a senior Buddhist monk and of good conduct. He was steadfast in the principle of friendliness and played an important role in the dissemination of Buddhism, public welfare and culture. In recognition of all the work he had done, he was greatly revered by followers of Buddhism of all nationalities. He was so especially respected by His Late Majesty King Bhumibol Adulyadet that he was promoted to Ordinary Royal Official Rank as Phra Visutthivong. Let this special royal promotion remain in our remembrance forever.

May the power of the meritorious deeds well performed by the Late Most Venerable Phra Visutthivong (Visutthivangso), together with the memorial services performed by his followers in his memory, be a path to successfully furthering the high reputation of the Late Most Venerable Phra Visutthivong (Visutthivangso). May he flourish and attain ultimate bliss in Buddhism forever.

Wat Rajabopit, Bangkok
1 April B.E. 2563 / C.E. 2020

พระสังเวชนียธรรม

พระวิสุทธิวงศ์ (วิสุทฺธิวโส)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนให้ภิกษุมั่นคงในกัลยาณมิตรธรรม เพื่อจักได้เป็นผู้ช่วยชี้แนะแนวทาง ชักจูง แนะนำสั่งสอนให้ผู้อื่นดำเนินชีวิตที่ดีงาม ยังให้ประสบความเจริญสุข งอกงามก้าวหน้าในธรรม คุณสมบัติของมิตรที่ดีงามนั้นมีหลายประการ กล่าวคือ เป็นคนน่ารัก มีเมตตา อยู่ด้วยแล้วสบายจิตสนิทใจ เป็นคนน่าเคารพ มีความประพฤติหนักแน่น พึ่งพาอาศัยได้ เป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ ควรเอาเยี่ยงอย่าง เป็นที่ปรึกษาที่ดี เป็นผู้อดทนต่อการถูกปรึกษาซักถาม เป็นผู้แถลงเรื่องยากซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย และไม่ชักนำไปในทางเสื่อมเสีย

พระวิสุทธิวงศ์ (วิสุทฺธิวโส) เจ้าอาวาสวัดธรรมราชิกพุทธมหาวิหาร กรุงธากา สาธารณรัฐบังกลาเทศ ประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก สำนักงานบังกลาเทศ เป็นพระเถระผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เป็นผู้ดำรงกัลยาณมิตรธรรมอย่างมั่นคง เป็นกำลังสำคัญด้านการเผยแผ่ การสาธารณสงเคราะห์ และวัฒนธรรม ยังให้ท่านเป็นที่เคารพเลื่อมใสโดยทั่วในหมู่พุทธบริษัทมิจำกัดเชื้อชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นที่ทรงพระราชศรัทธาของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ดังที่ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ นับเป็นกิตติประวัติพิเศษซึ่งควรแก่การรำลึกถึงเสมอไป

ขออานุภาพแห่งกุศลสมบัติซึ่งท่านผู้ถึงมรณภาพสั่งสมแล้วด้วยดี ตลอดจนกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนบำเพ็ญอุทิศถึง จงสำเร็จเป็นเครื่องเพิ่มพูนบารมีธรรมแห่ง พระวิสุทธิวงศ์ (วิสุทฺธิวโส) ให้บรรลุซึ่งความไพบูลย์บรมสุขในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ เมษายน ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (อุปสมเถร)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนให้ภิกษุมั่นคงในคารวตา ๖ กล่าวคือ สัตถุคารวตา ความเคารพในพระศาสดา, ธัมมคารวตา ความเคารพในธรรม, สังฆคารวตา ความเคารพในสงฆ์, สิกขาคารวตา ความเคารพในการศึกษา, อัปปมาทคารวตา ความเคารพในความไม่ประมาท และปฏิสันถารคารวตา ความเคารพในปฏิสันถาร หากภิกษุใดมั่นคงในคารวะทั้ง ๖ ประการนี้ ภิกษุนั้นย่อมไม่มีวันถึงความเสื่อม

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (อุปสมเถร) เจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม อดีตเจ้าคณะใหญ่หนกลาง เป็นพระเถระผู้มีถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เป็นกำลังสำคัญในการบริหารงานพระศาสนา การปกครอง การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์ สังเกตเห็นได้ชัดว่าท่านเป็นผู้ครองคารวตาไว้อย่างมั่นคงเสมอต้นเสมอปลาย ความเคารพในพระรัตนตรัยยังให้ท่านเป็นสังฆโสภณ ความเคารพในการศึกษายังให้ท่านเป็นผู้มีปัญญาสอดส่องกว้างขวาง และยังอุดหนุนบำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรเป็นอย่างยิ่งมาโดยตลอด ความเคารพในความไม่ประมาท ยังให้ท่านมั่นคงในพระธรรมวินัย และความเคารพในปฏิสันถาร ยังให้ท่านเป็นที่นิยมนับถือเคารพเลื่อมใสโดยทั่ว ดังที่สหธรรมิกและพุทธศาสนิกชนได้เห็นประจักษ์มาจนตลอดชีวิตของสมเด็จพระพุทธชินวงศ์แล้ว

ขออานุภาพแห่งกุศลสมบัติซึ่งท่านผู้ถึงมรณภาพสั่งสมแล้วด้วยดี ตลอดจนกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนบำเพ็ญอุทิศถึง จงสำเร็จเป็นเครื่องเพิ่มพูนบารมีธรรมแห่ง สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (อุปสมเถร) เพื่อบรรลุซึ่งความไพบูลย์บรมสุขในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ เมษายน ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

ประธานองค์การพุทธศาสนสัมพันธ์
แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนภิกษุบริษัทไว้ว่า

ปฏิสนฺถารวุตฺตยสส อาจารกุสโล สิยา
ตโต ปาโมชฺชพหุโล ทุกฺขสฺสนฺตํ กริสฺสติ.

แปลความว่า *“ภิกษุนั้น พึงรู้จักการปฏิสันถาร ฉลาดในมรรยาทที่พึงประพฤติ เพราะคุณธรรมนั้น เธอจะพึงมีแต่ปราโมทย์ หมดทุกข์ในที่สุด”*

พระยอดแก้วมะหาสังคะสุทัมมาทิบอดี (มะหางอน ดำรงบุนมะหาเถระเจ้า) รัดตะนะมะหาสังคะปาโมก ประธานองค์การพุทธศาสนสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นพระเถระผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เป็นกำลังสำคัญด้านการปกครอง การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์ เป็นสหธรรมิกผู้มีการปฏิสันถารอันดี ฉลาดในมรรยาทซึ่งพึงประพฤติ มีมิตรจิตมิตรใจ อุตสาหะมาเยี่ยมเยือนและร่วมศาสนกิจกับคณะสงฆ์ไทยอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่เคารพเลื่อมใสโดยทั่วในหมู่พุทธศาสนิกชนทั่วหน้ามิจำกัดว่าเป็นชนสัญชาติหรือเชื้อชาติใด ไมตรีจิตทั้งนี้ย่อมสมฐานะที่เป็นพระภิกษุผู้อยู่ร่วมพระธรรมวินัยเดียวกัน เสมอว่าเราทั้งปวงล้วนเป็นภราดาร่วมชนกชนนีหนึ่งเดียว กล่าวคือ สมเด็จพระบรมศาสดาผู้ทรงเป็นยอดบุพการีสูงสุดของพุทธบริษัททั้งปวง

ขออานุภาพแห่งกุศลสมบัติซึ่งท่านผู้ถึงมรณภาพสั่งสมแล้วด้วยดี ตลอดจนกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนบำเพ็ญอุทิศถึง จงสำเร็จเป็นเครื่องเพิ่มพูนบารมีธรรมแห่ง พระยอดแก้วมะหาสังคะสุทัมมาทิบอดี (มะหางอน ดำรงบุนมะหาเถระเจ้า) รัดตะนะมะหาสังคะปาโมก ให้ประสบความปราโมทย์ในสัมปรายภพ และบรรลุความหมดสิ้นทุกข์ อันเป็นกิจที่สุดในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ เมษายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานแก่แพทย์ผู้สำเร็จการศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ในทางพระพุทธศาสนา “บารมี” คือสภาพธรรมอันเป็นเครื่องยังให้บรรลุถึงฝั่งหรือสัมฤทธิผล “อธิษฐานบารมี” เป็นหนึ่งในบารมีที่ผู้ประสงค์จะประสบความสำเร็จอันชอบธรรมสูงสุดจำเป็นต้องอบรมสั่งสมให้บริบูรณ์ ทั้งนี้ “อธิษฐาน” หมายถึงความตั้งใจแน่วแน่ มั่นคงตรงต่อหนทางที่ถูกต้อง ไม่ท้อถอยออกจากความดี แม้จะมีคนอื่นหรือเหตุปัจจัยอื่นใดมาชักจูงให้หันเหไปสู่ทางที่ผิดที่ชั่ว ก็ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความตั้งใจดี หากยังมั่นคงตรงต่อความเห็นอันถูกต้องต่อเนื่องไปไม่ลดละ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่พึงประสงค์ตามมโนปณิธาน

การปฏิบัติบริหารการงานทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติในสรรพกิจอันเนื่องด้วยการแพทย์และการสาธารณสุขให้บรรลุสัมฤทธิผลอันพึงประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยความมั่นคงในจิตใจเพื่อยังให้เกิดคุณธรรมอื่น ๆ เป็นต้นว่า ความอดทน อดกลั้น ความเมตตากรุณา ความเพียร ความเสียสละ เป็นต้น หากท่านประสงค์จะประสบความงอกงามไพบูลย์ต่อไปในวิชาชีพ ขอจงทบทวนตั้งคำถามในจิตใจว่าได้อบรมบ่มปณิธานอันแน่วแน่ให้มั่นคงในตนอยู่เสมอหรือไม่ ขอให้ท่านระลึกไว้ในทุกขณะว่าอธิษฐานบารมียิ่งสั่งสมไว้มากขึ้นเท่าไรยิ่งจะเป็นเหตุปัจจัยให้ประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเท่านั้น คำกล่าวที่ว่าคนเราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอุดมการณ์ไปตามสถานการณ์ ต้องยอมผ่อนผันความดีหรือความชอบธรรมแล้วใช้กลวิธีอื่นนอกเหนือจากคุณธรรมจริยธรรม เพื่อความสำเร็จหรือการเอาตัวรอด จึงไม่ใช่คำกล่าวของคนดีจริง ไม่ใช่ความคิดของแพทย์ที่ดี และไม่สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา

ขอให้แพทย์ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๒ จงครองคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพไว้ได้ไม่แปรผันและมั่นคงในปณิธานอันดีงามเพื่อมวลมนุษยชาติ สามารถอำนวยศุภผลมาสู่สังคมไทยสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๒๓๘ ปี กรุงรัตนโกสินทร์

๒๑ เมษายน ๒๕๖๓

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์แล้ว ทรงประดิษฐานหลักเมืองกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๓๒๕ ทรงสามารถนำพระบรมราชวงศ์พร้อมด้วยข้าราชการและประชาชนให้พร้อมเพรียงกันเข้าสู้ศึกทั้งภายนอกและภายใน แก้ไขฟันฝ่าวิกฤตการณ์ของบ้านเมือง ฟื้นฟูพระพุทธศาสนา ตั้งแบบแผนธรรมเนียม ชำระกฎหมาย เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และปลุกจิตวิญญาณของความเป็นราชอาณาจักรอันรุ่งเรือง ให้กลับมาดำรงคงมั่นนับแต่นั้นตราบถึงบัดนี้ได้ ๒๓๘ ปีแล้ว

ความร่มเย็นเป็นสุขแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นตัวอย่างที่พิสูจน์ให้เห็นประจักษ์ว่า กรุงใดจะประดิษฐานอยู่ยั่งยืนนานโดยเรียบร้อย กรุงนั้นต้องยึดมั่นใน **“ความสามัคคี”** เป็นคุณธรรมพื้นฐาน ความสามัคคีที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มจากจิตใจของพลเมืองแต่ละคน ในอันที่จะแผ่เมตตาอย่างจริงใจ อดทน ไม่ผูกโกรธ ให้อภัย และปราศจากอคติต่อบุคคลแวดล้อม บ้านเมืองใดที่เต็มไปด้วยพลเมืองผู้เพียบพร้อมด้วยความสุจริตทั้งกาย วาจา และใจ ย่อมทำให้บ้านเมืองนั้นดำรงมั่นคงอยู่ด้วยความสามัคคี เพราะฉะนั้น ในเวลาที่บ้านเมืองกำลังเผชิญสถานการณ์อันไม่น่าพึงใจ ขอให้แต่ละคนลองหันกลับมาทบทวนตนเองว่า ท่านเป็นผู้มีเมตตา อดทน ใจเย็น รู้อภัย และละวางอคติในใจได้มากน้อยเพียงใด จากนั้น จงเร่งเพิ่มพูนคุณธรรมเหล่านี้ให้ทวียิ่งขึ้นในตน พร้อมเผื่อแผ่ไปสู่คนรอบข้าง ถ้าแต่ละบุคคลทำได้เช่นนั้น สามัคคีธรรมย่อมบังเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แล้วความเจริญรุ่งเรืองย่อมปรากฏตามมาในทันที สมดังธรรมภาษิตที่ว่า **“สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา.”** ความว่า *“ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้เป็นหมู่ ยังความเจริญให้สำเร็จ”* ทุกประการ

ขอกรุงรัตนโกสินทร์ จงสถาพรสถิต ประดิษฐานสมรรถภาพอันประเสริฐอยู่ตราบกัลปาวสาน และขอประชาชนชาวไทยจงดำรงมั่นอยู่ในธรรม สามารถนำพาราชอาณาจักรให้ร่มเย็นเป็นสุข ภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์สืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

ประทานเพื่อเตือนใจในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19)

“เกิดมาเป็นมนุษย์ นับเป็นผู้มีบุญอยู่ในสุคติภูมิ
ต้องใช้โอกาสของความเป็นมนุษย์ผู้มีบุญในการฟันฝ่าอุปสรรค
และเพิ่มพูนสติปัญญา อย่ายอมแพ้แก่ทุกข์ซึ่งเป็นของธรรมดาโลก”

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๘ เมษายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานเพื่อเตือนใจในสถานการณ์แพร่ระบาด ของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

“มนุสสภูมิ” หรือโลกมนุษย์นั้น แม้ไม่ใช่ภูมิสูงสุดในบรรดาโลกอันสัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิด แต่ก็จัดเป็น “สุคติภูมิ” คือสถานที่ไปเกิดแล้วมีความสุขสบายมากกว่าภูมิอื่น ๆ ซึ่งเป็นทุคติ ได้แก่ เดรัจฉาน เปรต อสุรกาย และนรก ตามหลักพระพุทธศาสนา การได้อัตภาพเกิดมาเป็นมนุษย์ คือผลจากกุศลในอดีต ยิ่งไปกว่านั้น มนุษย์ยังมีโอกาสใช้ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ประกอบกับศักยภาพทางปัญญาขั้นพื้นฐานที่มนุษย์มีมาโดยกำเนิด ในการเพิ่มพูนสติปัญญาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น และประการสำคัญที่สุด โลกมนุษย์เป็นภูมิเดียวเท่านั้น ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นดวงประทีปแห่งสรรพสัตว์ทั้งหลาย จะเสด็จอุบัติมาตรัสรู้

อย่างไรก็ตาม การเกิดมาบนโลก ทุกชีวิตจำต้องเผชิญ “โลกธรรม” ทั้ง ๔ คู่อยู่ด้วยกันทุกคน โลกธรรมนั้นได้แก่ ได้ลาภ-เสื่อมลาภ, ได้ยศ-เสื่อมยศ, สรรเสริญ-นินทา, สุข-ทุกข์ เมื่อใดที่กำลังประสบสภาวะแห่งความเสื่อมลาภ สูญเสียทรัพย์ เสื่อมยศ หมดการงาน ถูกนินทา หรือทุกข์กายทุกข์ใจใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อนั้นขอท่านจงฉุกใจหันกลับมามองศักยภาพของความเป็นมนุษย์ที่ตนมี ซึ่งล้วนเป็นผลจากกุศลที่บำเพ็ญมาในปางก่อน แล้วตระหนักรู้ว่า เราทุกคนล้วนเป็นผู้มีบุญ จึงได้เกิดมาเป็นคน ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสุคติภูมิ เพราะฉะนั้น ผู้มีบุญได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ต้องไม่สิ้นหวังยอมพ่ายแพ้แก่ทุกข์จนอาจถึงขั้นทำลายชีพตน หากแต่ทุกคน มีหน้าที่ที่จะรักษาชีวิตให้เข้มแข็งทั้งกายและใจ สำหรับใช้เป็นอุปกรณ์สั่งสมอบรมคุณธรรม โดยเฉพาะ “สติ” และ “ปัญญา” เพื่อแก้ไขฟันฝ่าทุกข์ภัย ที่เกิดขึ้นทั้งแก่ตนเอง และเพื่อช่วยเหลือผู้คนซึ่งอาจตกอยู่ในความยากลำบากยิ่งกว่าเราหลายเท่า

ขออำนวยพรให้ท่านจงมีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถประคับประคองตน ครอบครัว และสังคมส่วนรวม ให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ไปได้โดยสวัสดี ขอความพร้อมเพรียงสมัครสมานสามัคคี จงนำพาราชอาณาจักรไทย ให้ผ่านพ้นทุกข์ภัย ประสบความเจริญรุ่งเรืองสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ เมษายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่ศูนย์วิทยาการเวชศาสตร์ผู้สูงอายุระดับชาติ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

การจัดตั้งและดำเนินภารกิจของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดให้บังเกิดสัมฤทธิผล จำเป็นต้องอาศัยสามัคคีธรรมเป็นรากฐานอันมั่นคง อย่างไรก็ตาม การจะประคับประคองสามัคคีธรรมให้บังเกิดอยู่เสมอไม่บกพร่อง ย่อมเป็นเรื่องยาก หากสมาชิกในหน่วยงานนั้น ๆ ปราศจาก “สังคหวัตถุธรรม” เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกันไว้ด้วยดี

สังคหวัตถุประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ได้แก่ “ทาน” คือ การให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน “ปิยวาจา” คือ การสื่อสารด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่หยาบคายก้าวร้าว เหมาะแก่กาลเทศะ “อัตถจริยา” คือ การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และ “สมานัตตตา” คือ การเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย มีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล ก่อให้เกิดความไว้วางใจในหมู่คณะ ดังนี้ ความพรั่งพร้อมกลมเกลียวกันในอันที่จะปฏิบัติงานตามปณิธานเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของเพื่อนมนุษย์ เป็นอุดมการณ์อันน่ายกย่อง จึงขอให้ทุกคนทุกฝ่ายช่วยกันเพิ่มพูนความสามัคคี ด้วยการบำเพ็ญสังคหวัตถุธรรมทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้อย่างสม่ำเสมออยู่ทุกเมื่อ

ขอให้ศูนย์วิทยาการเวชศาสตร์ผู้สูงอายุระดับชาติ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จงเจริญมั่นคง บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ กับทั้งขออำนวยพรให้แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และสาธุชนผู้มีส่วนสนับสนุนในการนี้ จงเจริญสวัสดีด้วยจตุรพิธพรชัย เป็นกำลังในการสร้างสรรค์ประโยชน์เกื้อกูลผู้สูงอายุและเพื่อนมนุษย์สืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๘ เมษายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา

๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ดิถีวิสาขบูชา อันเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นวันสำคัญสากลของโลก มีกาลกำหนดขึ้นไว้เป็นนักขัตฤกษ์พิเศษ เพื่อให้พุทธบริษัทได้กระทำสักการบูชาแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยดวงจิตตั้งมั่นในความเชื่อและความเลื่อมใสต่อพระพุทธคุณ ซึ่งเป็นโอสถวิเศษและเป็นเครื่องป้องกันสรรพพิบัติภัยทั้งปวง

ภัยใหญ่หลวงสำหรับทุกชีวิต ตามหลักพระพุทธศาสนามี ๓ ประการ กล่าวคือ ความแก่ ๑ ความเจ็บ ๑ และความตาย ๑ ไม่มีภัยอื่นใดที่ผู้คนหวาดหวั่นครั่นคร้ามไปมากกว่าภัยทั้งสามประการนี้อีกแล้ว พระพุทธองค์ผู้ทรงพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ ได้โปรดประทานหนทางดับภัยไว้แล้วแก่โลก กล่าวคือ **“อริยมรรค”** ซึ่งเป็นไปเพื่อละ เพื่อล่วงพ้นภัย ย่อมดับเหตุแห่งการเกิด ที่นำไปสู่ความแก่ ความเจ็บ และความตาย ได้อย่างสิ้นเชิง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระปัจฉิมวาจาก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า **“วยธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ”** แปลความว่า *“สังขารมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”* จึงขอทุกท่านหันกลับมาพิจารณาชีวิตของตน ๆ ผู้ล้วนกำลังเผชิญภยันตรายกันอยู่ทั่วหน้า โดยไม่อาจทราบได้ว่าความเจ็บและความตายจะมาถึงเมื่อไร ขอจงเร่งสั่งสมอบรม **“ความไม่ประมาท”** ให้ถึงพร้อม ขอจงเร่งขวนขวายสั่งสมเพิ่มพูนกุศลธรรมให้เจริญงอกงามขึ้นในตน เพื่อผล คือ **“สติ”** และ **“ปัญญา”** อันสามารถช่วยให้ล่วงพ้นจากภัยได้ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ

ขอสาธุชนอย่าละเลยการบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา อันนับเป็น **“ปฏิบัติบูชา”** ที่พึงกระทำต่อพระรัตนตรัย เพื่อความดำรงคงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นประทีปส่องใจเวไนยนิกรทั้งปวงสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

พระเนกขัมมมุนี (จิตธมฺโม)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงภาวะของความเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานปรากฏในคาถาธรรมบท พุทธวรรค ตอนหนึ่งว่า

เย ฌานปสุตา ธีรา เนกฺขมฺมูปสเม รตา
เทวาปิ เตสํ ปิหยนฺติ สมฺพุทฺธานํ สตีมตํ.

แปลความว่า *“ผู้มีปัญญาเหล่าใด ขวนขวายในฌาน ยินดีในความสงบอันเกิดจากเนกขัมมะ เทวดาทั้งหลายก็พอใจต่อผู้มีปัญญา ผู้รู้ดีแล้ว มีสติเหล่านั้น”* ดังนี้

พระเนกขัมมมุนี (จิตธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดราชายตนบรรพต ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ธรรมยุต เป็นพระเถระผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรน่าเลื่อมใส เป็นสหธรรมิกผู้คุ้นเคยกันมานับแต่อดีต จึงมีโอกาสให้ได้สังเกตชัดว่าท่านเป็นผู้ครองพรหมวิหารธรรมสม่ำเสมอ มั่นคงในปฏิปทาเรียบร้อย มักน้อย สันโดษ และสงบเสงี่ยม ดำรงสมณภาวะเป็นพระวิปัสสนาจารย์ผู้ดำรงจริยาดุจเดียวกับบูรพาจารย์ในวงศ์พระกรรมฐาน บริสุทธิ์สะอาดปราศจากความติดข้องในกามคุณ สมราชทินนาม “เนกขัมมมุนี” หาที่พึงตำหนิมิได้ เพราะฉะนั้น เพื่อนสพรหมจารีและพุทธศาสนิกชนจึงนอบนบบูชาได้อย่างสนิทใจ กิตติประวัติของท่านเป็นที่ประจักษ์ชัดถึงสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชและพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้ทรงเป็น “สมมติเทพ” จึงทรงอุปัฏฐากถวายการอุปถัมภ์บำรุงด้วยพระราชศรัทธาและพระศรัทธาเสมอมา เป็นบทพิสูจน์ว่า เหล่าเทวดาย่อมรักธีรชนผู้ขวนขวายในกรรมฐาน ยินดีในนิพพานอันสงบ มีสติและรู้แจ้งจบสัจธรรม ต้องตรงกับพระพุทธานุศาสนีที่เชิญมาข้างต้นนี้ทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ **พระเนกขัมมมุนี (จิตธมฺโม)** ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อบรรลุถึงความเกษมบรมสุข ในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลวาระที่ พระเทพกิตติโมลี (สุริยโชโต)
เจริญอายุ ๖ รอบนักษัตร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานพระพุทธานุศาสนี ไว้ว่า **สมณีธ อรณา โลเก.** แปลความว่า *“สมณะในศาสนานี้ ไม่เป็นข้าศึกในโลก.”* ด้วยเหตุนี้ พระภิกษุครองพระธรรมวินัยอย่างมั่นคง อีกทั้งอุทิศตนเผยแผ่พระพุทธธรรมให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศ เพื่อจุดประทีปทางปัญญาให้เรืองรองไปสู่พลโลกทั้งมวล ด้วยอุดมการณ์และวิธีการตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงสั่งสอนไว้ จึงไม่เพียงแต่ไม่เป็นข้าศึกในโลก หากยังเป็นมิตรแท้ของสรรพชีวิตในโลกอีกด้วย

พระเทพกิตติโมลี (สุริยโชโต) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม และประธานสงฆ์วัดศรีนครินทรวราราม ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นพระเถระผู้มุ่งมั่นประกอบกรณียกิจเพื่อเสริมส่งการคณะสงฆ์ และธำรงพระบวรพุทธศาสนาให้สถาวรวัฒนา พากเพียรเผยแผ่อาณาแห่งพระพุทธศาสนาและเกียรติภูมิของประชาชาติไทยให้ไพศาลไปสู่สากล นับเป็นสมณะผู้ดำรงตนไม่เป็นข้าศึกในโลก และเป็นกัลยาณมิตรของสหธรรมิกตลอดจนพุทธศาสนิกชน รวมถึงบุคคลต่างชาติต่างศาสนาที่ได้อาศัยบารมีธรรมเป็นที่พึ่ง นับเป็นพระเถระตัวอย่างที่น่าอนุโมทนายกย่อง

เนื่องในมงคลวาระที่ท่านเจริญอายุ ๖ รอบนักษัตร ขออำนวยพรให้ พระเทพกิตติโมลี (สุริยโชโต) จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทให้พุทธบริษัทเป็นผู้มีคุณธรรมสำคัญข้อหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเป็นที่รักใคร่และเสริมสร้างความกลมเกลียวปรองดองในหมู่คณะไว้ได้ คุณธรรมข้อนั้นได้แก่ “สมานัตตตา” หมายถึง การประพฤติตนสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งเป็นคุณธรรมอันจำเป็นต้องอาศัยธรรมอื่น ๆ เข้าส่งเสริมอีกหลายสถาน ผู้ใดจะเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่กลับกลอก ไม่เป็นคนหน้าอย่างหลังอย่าง ไม่เข้าทำนองปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ หรือไม่เป็นคนทรยศคดโกง ผู้นั้นจำเป็นต้องมี “สัจจะ” คือความซื่อตรงต่อสุจริตธรรม แน่วแน่ต่ออุดมการณ์ จริงใจต่อคนทั่วไป เป็นพื้นฐานก่อน การรักษากาย วาจา และใจ ให้ถูกต้องเที่ยงตรงตามที่ปฏิญาณไว้ก็ดี การรักษาระเบียบวินัยตามบทบาทหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ก็ดี การรักษาอุดมการณ์ที่มุ่งมั่นไว้ด้วยกุศลเจตนาแต่เมื่อแรก โดยไม่บิดพลิ้วไปตามลาภสักการะ ไม่เรรวนไปตามสิ่งเย้ายวนใจให้ไขว้ไขวไปจากความซื่อตรงก็ดี ย่อมทำให้คุณลักษณะของผู้ประพฤติตนสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลังสามารถเป็นไปได้อย่างบริบูรณ์

ตำรวจมีหน้าที่พิทักษ์ความสงบสันติของประชาราษฎร ถ้าประชาชนขาดความไว้เนื้อเชื่อใจในการประพฤติตนทั้งต่อหน้าและลับหลังของตำรวจเสียแล้ว งานของตำรวจย่อมดำเนินไปอย่างขัดข้อง แล้วสันติสุขที่แท้จริงในบ้านเมืองก็ไม่อาจบังเกิดได้ หนทางที่จะทำให้ภารกิจของตำรวจในภาพรวมบรรลุประสิทธิผล จึงได้แก่การที่ตำรวจแต่ละนาย ดำเนินชีวิตทั้งในกิจส่วนตัวและกิจการงานด้วยคุณธรรมข้อ “สมานัตตตา” ไว้ได้อย่างมั่นคง ไม่เป็นคนกลับกลอก ไม่เป็นคนหน้าอย่างหลังอย่าง หากเป็นคนจริงใจ ซื่อสัตย์ และเที่ยงตรงจงรักต่ออุดมการณ์ที่จะพิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ ๗๓ จงสามารถประคับประคองตนให้มิคลาดเคลื่อนจากธรรม สามารถนำพาชีวิตของตนเอง ตลอดจนประเทศชาติ และประชาชน ให้ประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพญาณไตรโลกาจารย์ (ติสาโร)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

หินชจฺโจปิ เจ โหติ อุฏฺฐาตา ธิติมา นโร
อาจารสีลสมฺปนฺโน นิเส อคฺคีว ภาสติ

แปลความว่า *“คนเราถึงมีชาติกำเนิดต่ำ แต่หากขยันหมั่นเพียร มีปัญญาประกอบด้วยอาจาระ และศีล ก็รุ่งเรืองได้ เหมือนไฟถึงอยู่ในคืนมืดก็สว่างไสว”* ดังนี้

พระเทพญาณไตรโลกาจารย์ (สำเภา ติสาโร) เจ้าอาวาสนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ธรรมยุต เป็นพระเถระผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรเรียบร้อยงดงาม มีวิริยอุตสาหะอย่างยิ่งในการสนองงานคณะสงฆ์ ทั้งด้านการปกครอง การศึกษา และการสาธารณสงเคราะห์ จากบุคคลผู้มีกำเนิดเป็นสามัญธรรมดา แต่ก็เป็นที่กราบไหว้บูชาของมหาชนได้ ด้วยเหตุที่ดำรงตนอย่างมั่นคงในพระธรรมวินัย มีความขยันหมั่นเพียร อาจาระและศีล แม้ที่สุดแห่งชีวิต สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ก็ทรงพระกรุณาโปรดรับการศพไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด เป็นกิตติประวัติทั้งสำหรับท่านเจ้าคุณและสำหรับพระอาราม นับเป็นปูชนียบุคคลผู้ถึงความรุ่งเรืองได้ดุจดวงประทีปสว่างไสวในราตรี ต้องตรงกับพระพุทธานุศาสนีที่เชิญมาข้างต้นนี้ทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมถวายแด่ พระเทพญาณไตรโลกาจารย์ (ติสาโร) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อบรรลุถึงความเกษมบรมสุข ในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อัมพโรวาท ปัญจมภาค

ประมวลพระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระคติธรรม
พระสังเวชนียธรรม พรประทาน พระปรารภ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ถึง เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๓ มิถุนายน ๒๕๖๓

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิต ร่วมกับปวงชนชาวไทย ถวายพระพรชัยให้มีพระกำลังเข้มแข็ง ในการประกอบพระราชกรณียกิจ ประสิทธิ์ประสาทความวัฒนาสถาพรมาสู่ประชาชาติไทยสืบไป ด้วยอานุภาพแห่งพระราชธรรมจริยา

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงเปี่ยมด้วยน้ำพระราชหฤทัยซื่อสัตย์กตเวทีต่อสมเด็จพระราชสวามี และทรงบริบูรณ์ด้วยพระมหากรุณาต่ออาณาประชาราษฎร ตลอดหนึ่งปีนับแต่เสด็จสถิตในที่สมเด็จพระอัครมเหสี ได้ทรงสำแดงให้เห็นประจักษ์ว่า ทรงพร้อมอุทิศพระองค์ สนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อสัมฤทธิผลเป็นประโยชน์สุขของปวงประชา อีกทั้งทรงอธิษฐานพระราชหฤทัยว่า จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตลอดจนบูรพาชนารีแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ประหนึ่งทรงมุ่งจะปิดทองหลังพระ โดยหมายจะให้พระพุทธปฏิมางดงามบริบูรณ์อย่างเต็มองค์

การที่ทรงดำรงมั่นในพระราชจริยาฉะนี้ แสดงถึงพระปรีชาญาณ ที่ทรงสามารถข่มพระจิต อันมีธรรมชาติเป็นของดิ้นรนกวัดแกว่ง ให้กลับสงบ นิ่ง ไม่หวั่นไหว และมั่นคงแน่วแน่ต่อความดี ด้วย **“สัจจะ”** คือความซื่อตรง ด้วย **“ทมะ”** คือความฝึกตน ด้วย **“ขันติ”** คือความอดทน และด้วย **“จาคะ”** คือความเสียสละ เป็นธรรมะประจำพระราชหฤทัย เพราะฉะนั้น พสกนิกรทุกหมู่เหล่าจึงพึงตั้งดวงจิตไว้ด้วยความจงรักภักดี น้อมถวายกำลังพระราชหฤทัย ให้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระคุณสมบัติของขัตติยนารี เสด็จสถิตเป็นศรีสง่าแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ตลอดกาลนาน

ณ มงคลวารคล้ายวันพระราชสมภพมาบรรจบถึง จึงขออัญเชิญพระพุทธภาษิต มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

ผนฺทนํ จปลํ จิตฺตํ ทุรกฺขํ ทุนฺนิวารยํ
อุชุ กโรติ เมธาวี อุสุกาโรว เตชนํ.

แปลความว่า *“คนมีปัญญา ทำจิตที่ดิ้นรน กวัดแกว่ง รักษายาก ห้ามยากให้ตรงได้ เหมือนช่างศรทำลูกศรให้ตรงได้ฉะนั้น.”*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวง จงสมัครสมานสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทยให้รุ่งเรือง เพื่อสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ปลอดโปร่งทั้งพระวรกายและพระราชหฤทัย ทรงนำพาประชานิกรให้ประสบความเกษมสโมสรยิ่ง ๆ ขึ้นไป สมดังพระราชประสงค์จำนงหมาย

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญของอาณาประชาชนสืบไป เป็นนิตยกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

นางสายัณห์ พุฒิเสถียร

สมัยหนึ่ง พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงสถาปนามหาวิหารและพระเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ด้วยพระราชศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ทรงพระราชดำริว่าพระราชกุศลอันยิ่งใหญ่ฉะนี้ ยังให้ทรงได้ชื่อว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนาหรือไม่ จึงตรัสถามภิกษุสงฆ์ ครั้นพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระฟังพระราชดำรัสแล้ว ก็ถวายพระพรปฏิเสธว่าพระองค์ยังไม่ถึงความนับว่าเป็นทายาทในพระศาสนา พระราชาจึงตรัสถามว่าถ้าเช่นนั้น ทายาทแห่งพระศาสนาจะมีได้อย่างไร พระเถระถวายพระพรสนองพระราชปุจฉาว่า **“บุคคลผู้ใดผู้หนึ่งจะเป็นผู้มั่งคั่งก็ตาม จะเป็นผู้ยากจนก็ตาม ให้บุตรผู้เป็นโอรสของตนบวชในพระศาสนา บุคคลนี้ท่านเรียกว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนา.”**

นางสายัณห์ พุฒิเสถียร เป็นอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย กอปรบุญกิริยาไว้เป็นอเนกปริยาย ได้อนุญาตยินดีให้บุตรคนหนึ่ง คือท่านเจ้าคุณพระมหาคณิศร บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระบวรพุทธศาสนานับแต่ยังเยาว์ อยู่ครองเพศบรรพชิตยั่งยืนนานกระทั่งเป็นพระเถระ เอาใจใส่รับภารธุระเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ด้วยความวิริยอุตสาหะเข้มแข็ง อีกทั้งเฝ้าอุปัฏฐากดูแลสนองงานใกล้ชิดเป็นที่ไว้วางใจได้สนิทของอาตมภาพ โดยมีโยมมารดาคอยสนับสนุนทำนุบำรุงตลอดมา ผู้วายชนม์จึงถึงฐานะอันยิ่งใหญ่ตามเถราธิบาย คือได้ชื่อว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนา ด้วยเหตุซึ่งให้บุตรของตนบวชในพระธรรมวินัย ดังความแห่งอรรถกถาที่ปรารภไว้ข้างต้นนี้ทุกประการ

ขอกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวงจงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นางสายัณห์ พุฒิเสถียร ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการจัดพิมพ์พจนานุกรมบาลี-ไทย
กองทุนปลูกรากแก้วศาสนทายาท วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

พระธรรมวินัยของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้รับการรักษาและสืบทอดมานับแต่ต้นตราบจนปัจจุบันในรูปแบบของภาษาแบบแผนที่ชื่อว่า **“บาลี”** พุทธบริษัทฝ่ายเถรวาทในนานาประเทศต่างศึกษาและแปลออกเป็นภาษาท้องถิ่นของตนเรื่อยมา อย่างไรก็ตาม ภาษาที่แตกต่างย่อมยังให้เกิดความวิปริตผิดผันในเนื้อความไปได้เสมอ ด้วยเหตุจากการนิยามตามความนิยมของผู้คนตามแต่ละท้องถิ่น โดยบริบทและกาลเทศะหลากหลาย เพราะฉะนั้น การศึกษาภาษาบาลีจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพุทธบริษัทผู้ประสงค์จะรู้กระจ่างเที่ยงตรงในอรรถและพยัญชนะแห่งพระพุทธพจน์ เพื่อให้ตนสามารถเผยแผ่พระพุทธธรรมเกื้อกูลโลกสืบไปได้อย่างมิผิดเพี้ยน ตราบเท่าที่ยังคงสามารถศึกษาและตรวจทานกับต้นฉบับพระบาลีได้เสมอ การศึกษาภาษาบาลีจึงเท่ากับเป็นการธำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้สถาวรดำรงมั่น เป็นหลักประกันความบริสุทธิ์บริบูรณ์แห่งพระธรรมวินัยตลอดกาล

การที่กองทุนปลูกรากแก้วศาสนทายาท วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก มุ่งมั่นผลิตศาสนทายาทผู้มีความรู้ในพระปริยัติธรรม ย่อมได้ชื่อว่าได้กระทำกิจอันเลิศในฐานะสมาชิกแห่งพุทธบริษัท ผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อสมเด็จพระบรมศาสดา มิได้เพิกเฉยทอดธุระที่จะช่วยกันหมุนกงล้อแห่งธรรมให้กำจรไกล เป็นเหตุให้มหาชนถึงความพ้นทุกข์ได้ในเบื้องปลาย กิจทั้งหลายที่ท่านผู้มีกุศลเจตนาได้กระทำแล้วนี้ จึงเป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญยิ่ง

ขอพจนานุกรมบาลี-ไทย ที่กองทุนปลูกรากแก้วศาสนทายาท วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก จัดพิมพ์ จงยังประโยชน์เกื้อกูลแก่การศึกษาพระปริยัติธรรมได้สมวัตถุประสงค์ และขอท่านผู้ดำเนินงาน ผู้สนับสนุน และผู้เล่าเรียน จงประสบความงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่โครงการคืนธรรมชาติสู่ธรรม ปีที่ ๓
วัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตามความในอังกุรเปตวัตถุ พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อินทกเทพบุตรได้กราบทูลสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “พืชแม้มากที่บุคคลหว่านแล้วในนาดอน ผลย่อมไม่ไพบูลย์ทั้งไม่ยังชาวนาให้ปลื้มใจฉันใด ทานมากมายอันบุคคลเข้าไปตั้งไว้ในบุคคลผู้ทุศีล ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ย่อมไม่มีผลไพบูลย์ ทั้งไม่ยังทายกให้ปลาบปลื้ม พืชแม้น้อยอันบุคคลหว่านแล้วในนาดี เมื่อฝนหลั่ง ยังสายน้ำโดยสม่ำเสมอ ผลย่อมยังชาวนาให้ปลาบปลื้มใจแม้ฉันใด ทานแม้น้อยอันบุคคลบริจาคแล้วในท่านผู้มีศีล มีคุณความดี ผู้คงที่ บุญย่อมมีผลมาก ฉันนั้นเหมือนกัน ทานอันบุคคลให้แล้วในเขตใด มีผลมาก ควรเลือกให้ในเขตนั้น ทายกเลือกให้ทานแล้ว ย่อมไปสู่สวรรค์ ทานที่เลือกให้ พระสุคตทรงสรรเสริญ ทักขิไณยบุคคลเหล่าใดมีอยู่ในโลกนี้ ทานที่ทายกให้แล้วในทักขิไณยบุคคลเหล่านั้น ย่อมมีผลมากเหมือนพืชที่หว่านแล้วในนาดีฉะนั้น.”

พุทธบริษัทวัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ มีเจตนารมณ์ที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาธรรมชาติ ระบบนิเวศ สัตว์ พืช สิ่งแวดล้อม และโดยเฉพาะในปีนี้ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อยังประโยชน์เกื้อกูลเป็นรมณียสถานของโลก สนับสนุนให้การปฏิบัติธรรมเป็นไปโดยสัปปายะ นับเป็นการประดิษฐานนิธิบุญ ดุจหว่านพืชไว้ในนาอันดี เมื่อฝนหลั่ง เกิดสายน้ำโดยสม่ำเสมอ ผลย่อมผลิให้ชาวนาปลาบปลื้มใจ บุญอันท่านทั้งหลายได้ร่วมบำเพ็ญในวาระนี้มิอาจดูหมิ่นว่าน้อยไปได้เลย เพราะทุกท่านตั้งใจถวายไว้เป็นของสงฆ์ ย่อมมีผลานิสงส์มหาศาล ควรแก่การอนุโมทนาสรรเสริญยิ่ง

ขอให้โครงการคืนธรรมชาติสู่ธรรม ซึ่งดำเนินต่อเนื่องมาเป็นปีที่ ๓ จงสัมฤทธิ์ผลสมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เป็นกำลังทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติราชการใกล้ชิดกับประชาชน เพราะฉะนั้น ถ้ากำนันและผู้ใหญ่บ้านแม้เพียงคนเดียว อ่อนด้อยด้วยสติปัญญาในการประกอบกิจ มีพฤติกรรมทุจริต คิดอ่านไม่รอบคอบ หรือย่อหย่อนในความพากเพียร ประชาชน ณ ท้องถิ่นนั้น ๆ ย่อมไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ อาจบานปลายไปสู่ทัศนคติอันเป็นปฏิปักษ์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาพรวม ก่อให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงต่อราชการแผ่นดิน

ผู้เป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จึงพึงศึกษาและประพฤติปฏิบัติตนตามหลัก **“ราชวัสดีธรรม”** คือคุณสมบัติของข้าราชการที่ดีตามพระพุทธานุศาสนี อันมีมาในเนมิราชชาดก ดังความตอนหนึ่งว่า

อุฏฺฐาตา กมฺมเธยฺเยสุ อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ
สุสંวิหิตกมฺมนฺโต ส ราชวสตึ วเส.

แปลความว่า *“ผู้หมั่นในการงาน ไม่ประมาท เป็นผู้รอบคอบ จัดการงานเรียบร้อย จึงควรอยู่ในราชการ”* หากท่านทั้งหลายสามารถครองตนให้มั่นคงในหลักราชวัสดีธรรมโดยถ้วนทุกประการ จึงได้ชื่อว่าเป็นข้าราชการที่ดีของพระมหากษัตริย์และประชาชน ย่อมปรากฏเกียรติคุณเป็นที่ยกย่องอยู่ตราบกาลนาน

ขออำนวยพรให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีกำลังกายเข้มแข็ง มีกำลังจิตแจ่มใสมั่นคงในคุณธรรม ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท เป็นผู้รอบคอบ รอบรู้ในการจัดการงานให้เป็นไปโดยเรียบร้อย สามารถอำนวยประโยชน์สุขมาสู่ชุมชนและประเทศชาติสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันอาสาฬหบูชา
วันอาทิตย์ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ดิถีอาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว การบำเพ็ญกุศลเป็นพิเศษในนักขัตฤกษ์นี้ มีขึ้นเพื่อรำลึกถึงวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงปฐมเทศนา “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” โปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นการเริ่มประกาศพระศาสนา กระทั่งบังเกิดมีพระอริยสงฆ์ ครบถ้วนพร้อมเป็น “พระรัตนตรัย” วันอาสาฬหบูชาจึงเป็นโอกาสสำคัญที่พุทธบริษัทจักได้น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ย้ำเตือนจิตใจตนให้มุ่งประพฤติตามหนทางแห่งอริยมรรค มุ่งไปสู่ความเกษมปราศภัยจากสังสารวัฏ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดแห่งพระพุทธศาสนา

เมื่อแรกที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ทรงพระดำริว่าธรรมะที่ทรงบรรลุ ช่างละเอียดลุ่มลึกเหลือประมาณ จึงมิได้มีพระทัยน้อมไปในทางที่จะทรงแสดงธรรม แต่ด้วยอานุภาพแห่ง “พระมหากรุณาคุณ” อุปมาดุจมหาพรหมผู้ประเสริฐ ยังให้ทรงพิจารณาเล็งเห็นว่า “สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีกิเลสดุจธุลีในจักษุน้อยยังมีอยู่ ย่อมจะเสื่อมเพราะไม่ได้ฟังธรรม สัตว์ทั้งหลายผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักยังมีอยู่” จึงทรงตัดสินพระทัยประกาศพระธรรม เพื่อสัตว์ทั้งหลายจักได้สดับธรรมและรู้ตาม บรรดาที่จมอยู่ในความทุกข์โศก ถูกความเกิดแก่เจ็บตายครอบงำ ย่อมได้รู้ทั่วถึงธรรมของพระองค์ ตามลำดับสติปัญญาอย่างค่อยเป็นค่อยไป นับแต่นั้นก็ทรงพากเพียรบำเพ็ญพระพุทธกิจโดยมิทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยากตรากตรำอยู่ถึง ๔๕ ปีตราบกระทั่งเสด็จดับขันธปรินิพพาน

วันอาสาฬหบูชา นอกจากจะเตือนใจให้รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อันเป็นสรณะสูงสุดของพุทธบริษัทแล้ว ยังนำพาให้เราทั้งหลายมั่นคงแน่วแน่ด้วยปณิธานแห่ง “ความกรุณา” เพราะฉะนั้น หากท่านกำลังเผชิญความเหนื่อยยากจากการบำเพ็ญกรณียกิจด้วยความกรุณา ขอจงอย่าลดละหรือท้อแท้ ขอให้ตระหนักแน่วแน่ว่าท่านกำลังเจริญรอยตามพระยุคลบาทของพระพุทธองค์ ผู้ทรงพระมหากรุณาเป็นที่พึ่ง แล้วจงประคับประคองจิตใจให้อาจหาญร่าเริง เบิกบานด้วยเมตตาการุณยธรรม พร้อมกระทำคุณประโยชน์ ด้วยการพลีกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา เกื้อกูลให้เพื่อนร่วมชาติ ร่วมสังคม สามารถก้าวพ้นจากทุกข์ภัย นำมาซึ่งสันติสุขร่วมกันของสรรพชีวิตบนโลกนี้สืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

นางสุวรรณา ติยะวัชรพงศ์

ตามความในปราภวสูตร สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“คนใดแข็งกระด้างเพราะชาติกำเนิด แข็งกระด้างเพราะทรัพย์ แข็งกระด้างเพราะโคตร แล้วดูหมิ่นญาติของตน นี่คือทางแห่งความเสื่อม”** ดังนี้ การสงเคราะห์เกื้อกูลญาติพี่น้อง บุตรหลาน สมาชิกวงศ์สกุลด้วยน้ำใจจริง มีอัธยาศัยอ่อนโยนเอื้อเฟื้อ ไม่ดูหมิ่นดูแคลนญาติ ไม่มุ่งมองว่าญาติคนใดมีทรัพย์มากหรือน้อย หากแต่เจือจานหว่านโปรยพรหมวิหารธรรม บำรุงสุขของญาติสายโลหิตและสายสัมพันธ์อย่างเสมอหน้า พระพุทธองค์จึงทรงสรรเสริญว่าเป็นจริยาอันอำนวยอุดมมงคล นำมาซึ่งความเจริญ

เมื่อพิจารณาจากประวัติ **นางสุวรรณา ติยะวัชรพงศ์** เป็นอุบาสิกาผู้มั่นคงในมงคลจริยาคือการสงเคราะห์ญาติอย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต ทั้งยังเผื่อแผ่ไมตรีจิตไปสู่มิตรสหายของตนและของบุตรหลาน มีความเบิกบานอิ่มเอิบที่ได้บำเพ็ญกุศลในทางพระพุทธศาสนาและทางสังคมสงเคราะห์อยู่เสมอ นับเป็นตัวอย่างของแม่เรือนผู้เจริญ สมควรแก่ความกตัญญูกตเวทีของบุตรหลานญาติมิตร ซึ่งพึงตามระลึกถึงและมุ่งสนองคุณ ด้วยการดำรงพรหมวิหารธรรมต่อญาติและต่อผู้คนทั่วไปไว้ให้มั่น ดุจดั่งที่บุพการีเคยอบรมสั่งสอนและประพฤติมาเป็นแบบอย่างให้ได้เจริญรอย แล้วจงคอยอุทิศกัลปนาผลทั้งนั้นเป็นเครื่องบูชาผู้วายชนม์ทุกเมื่อไป

ขออานุภาพแห่งกุศลทักษิณานุประทานที่อนุชนได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงสำเร็จเป็นสุขประโยชน์ในสัมปรายภพแก่นางสุวรรณา ติยะวัชรพงศ์ ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สำหรับรายงานประจำปี ๒๕๖๒

ท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงและผันผวนอันเหนือความคาดหมายจากสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความยากจน ความเสื่อมโทรมด้านศีลธรรม สิ่งแวดล้อม การใช้ความรุนแรง ยาเสพติด เศรษฐกิจ การเมือง การล่มสลายของครอบครัว ชุมชน และสังคม ฯลฯ ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงเป็นวาระแห่งการศึกษาในทุกระดับ นับแต่ปฐมวัยไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ประเด็นปัญหานานัปการเหล่านี้ล้วนเกิดจากเหตุปัจจัยหลายด้านประกอบกัน หากพิจารณาให้ลึกซึ้งถึงวิถีแห่งการแก้ไขและพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนา ย่อมตระหนักได้ว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระมหากรุณาประทานจตุราริยสัจหรืออริยสัจ ๔ ไว้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติอันประเสริฐแล้ว การดำเนินพันธกิจเพื่อพัฒนาคน ในระดับอุดมศึกษาให้บรรลุผลสมความมุ่งหมาย ทุกคนทุกฝ่ายจำเป็นต้องรู้คิดและรู้ทำ โดยเข้าใจ **“สมุทัย”** อย่างถ่องแท้ เพื่อเห็นกระจ่างซึ่ง **“ทุกข์”** นำไปสู่ **“มรรค”** อันถูกต้องเป็นหนทางแก้ไข ยังให้เกิด **“นิโรธ”** ดับทุกข์ดับปัญหาได้อย่างตรงจุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการวางรากฐานไว้อย่างดีจากบุพการีของมหาวิทยาลัย แม้มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นบ้าง ก็ย่อมค่อย ๆ คลี่คลายแก้ไขไปได้ตามลำดับ ด้วยสติและปัญญา เพราะฉะนั้น ขอผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทุกรูปทุกคนอย่าท้อถอยจากขันติและวิริยะ ในอันที่จะดำเนินพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต งานวิจัย งานบริการวิชาการ และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้ครบถ้วน และจงเร่งประกอบกรณียกิจตามบทบาทหน้าที่ของตน ๆ ให้สมบูรณ์พร้อมทุกประการ

ในนามของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขออนุโมทนากุศลจริยาที่คณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบันได้ร่วมกันบำเพ็ญ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ท่านผู้สนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยได้พลีอุทิศให้ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา ขอกุศลสมบัติจงอำนวยความสุขสวัสดิ์แด่ท่านอยู่ทุกเมื่อ เพื่อร่วมเป็นกำลังอุดหนุนการศึกษา สร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองมาสู่พระพุทธศาสนาและชาติบ้านเมืองสืบไป เทอญ.

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการจัดพิมพ์หนังสือสมเด็จพระสันตะปาปาฟรันซิส เสด็จเยือนประเทศไทย

ตามหลักพระพุทธศาสนา อธิบายถึงจริยาของบุคคลผู้มีลักษณะเป็น **“มหาบุรุษ”** ไว้เป็นอเนกปริยาย หนึ่งในคุณลักษณะร่วมกันตามหลักการทุกศาสนาซึ่งแสวงหาสันติภาพ ปรากฏความในสโมธานกถา อรรถกถา ขุททกนิกาย จริยาปิฎก ว่ามหาบุรุษย่อมเป็นบุคคลผู้ **“พูดจริง ไว้ใจได้ สมานคนที่แตกกัน เพิ่มสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้ พูดน่ารักยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเป็นอรรถ พูดเป็นธรรม ไม่มีความอยากได้ ไม่มีใจพยาบาท มีความเห็นไม่วิปริต”** ครั้นเมื่อพิจารณาประวัติปูชนียบุคคลในคริสต์ศาสนา จักเห็นประจักษ์ว่าถึงจริยาสอดคล้องต้องตรงกับอรรถาธิบายในทางพระพุทธศาสนาดังปรารภมาข้างต้น เพราะฉะนั้น การที่บุคคลต่างศาสนาสามารถแสวงหาธรรมฝ่ายดีร่วมกันในการจรรโลงจิตใจแล้วน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติตามยินดีที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานแห่งเมตตาการุณยธรรมและสามัคคีธรรม ย่อมยังให้เกิดแต่ประโยชน์ ไม่มีโทษ ไม่มีภัย ไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องถือเขาถือเราให้เกิดความแตกต่างบาดหมางกัน

การที่สมเด็จพระสันตะปาปา ทรงพระอุตสาหะเสด็จเยือนราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๒๐ ถึง ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ก่อให้เกิดมิตรสัมพันธ์อันดีงามระหว่างประเทศและระหว่างศาสนิก เป็นรากฐานแห่งสันติรสในจิตใจและสันติสุขในโลกนี้ ซึ่งเป็นอุดมการณ์ร่วมของทุกศาสนา

ขออนุโมทนากุศลเจตนาที่สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยจัดทำและจัดพิมพ์หนังสือสมเด็จพระสันตะปาปาฟรันซิสเสด็จเยือนประเทศไทย เพื่อเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ซึ่งพึงจดจำและเล่าขานสืบไป ขอหนังสือนี้จงเป็นเครื่องเตือนใจมนุษยชาติให้ตระหนักในคุณค่าแห่งมิตรภาพอันเป็นบ่อเกิดแห่งสันติภาพร่วมกันของทุกหมู่ชน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

A Moral Lesson

on Publication of the Book The Visit of His Holiness Pope Francis to Thailand

The teaching of Buddhism gives many examples of how a person with the characteristics of a great man conducts himself. A principle shared by all religions seeking peace is to be found in the Commentary to Cariyapitaka on the Samodanakatha of short passages (Khuddakapatha). It advises that great men are endowed with the following features: they are truthful, trustworthy, able to reconcile those who are disunited; they increase what is beneficial, speak lovingly, have a smiling countenance, say what is just, have no covetousness, have no vindictiveness, and have no views which are aberrant.

From considering the lives of those venerated by Christianity it is clear that their conduct is in accord with the above-mentioned Buddhist principles. Accordingly, the followers of different religions can find common virtues which nourish spirituality and put them into practice; they are happy to share, to learn from each other, to become acquainted with each other on the basis of loving-kindness, compassion, and harmony. This will bring only benefits without harm, without danger, without leading to attachment to one's own position which eventually results in divisive partisanship.

The visit of His Holiness Pope Francis to Thailand on 20 - 23 November 2019 brought about good friendly relations between our countries and our believers. It is the foundation of a sense of tranquility in the heart and of peace in the world which is the shared ideal of all religions.

I wish to take this opportunity to express my appreciation of the good intention of the Catholic media of Thailand in preparing and publishing this book, The Visit of His Holiness Pope Francis to Thailand, as a historical record and instructive memento for the future. I hope this book will be a reminder to mankind of the value of friendship, which is the source of peace for all people.

Wat Rajabopidh
July 23, B.E.2563 (2020)

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงความโสมนัสและถวายพระพรชัยมงคล

อันว่า **"ชัยมงคล"** สำหรับพระมหากษัตริย์ ตามที่โบราณบัณฑิตฝ่ายอาณาจักร ยกย่องสรรเสริญไว้ ย่อมได้แก่การที่พระมหากษัตริย์ สามารถเสด็จสถิตในที่พระเจ้าราชาธิราช มีชัยเหนือกว่าผู้ปกครองอาณาจักรน้อยใหญ่ทั่วปฐพีดล ชนะหมู่ชนผู้เป็นราชปัจจามิตร ด้วยฤทธิอำนาจแห่งพระราชศัสตราบ้าง ด้วยกำลังแห่งพยุหเสนาทวยหาญบ้าง ด้วยการเบียดเบียนตอบโต้ผู้รุกรานบ้าง ตามประเพณีขัตติยราช ชาตินักรบ อย่างไรก็ดี อันว่าวิธีประสบ "ชัยมงคล" สำหรับบุคคลผู้เป็นสัตบุรุษพุทธาทิบัณฑิต ตามอนุศาสนีฝ่ายพุทธจักร ย่อมพึงอนุวัตตามพระบรมพุทโธวาท ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระมหากรุณาประทานไว้ว่า **"พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้, พึงชนะคนไม่ดี ด้วยความดี, พึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ และพึงชนะคนพูดปด ด้วยคำจริง"**

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งพระบรมราชปณิธานที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอด พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า สืบมามิขาดสาย จึงทรงมุ่งมั่นดำเนินพระบรมราโชบายด้วยโกศลวิธี ทั้งฝ่ายอาณาจักรและฝ่ายพุทธจักร เพื่อพิทักษ์รักษาพสกนิกร ให้ประสบความสุขสโมสรร่มเย็น เช่น ทรงพระมหากรุณาพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์และพระบรมราชูปถัมภ์ เผื่อแผ่เอื้ออารีแก่มหาชนทั่วหน้า ทรงแกล้วกล้าด้วยพระราชวิริยอุตสาหะ ยังให้ทรงสำเร็จพระราชกรณียกิจด้วยดี ทรงพระขันติคุณหนักแน่นต่อโลกธรรมฝ่ายอนิฏฐารมณ์ที่อาจจรเข้ามาพ้องพาน โดยมิได้ทรงโต้แย้งเบียดเบียนสนองตอบ และทรงตั้งพระราชสัตยาธิษฐานโดยชอบที่จะทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป

ณ อุดมสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา จึงขออัญเชิญนิพนธคาถา แห่งสุขาภิยาจนคาถา มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

มาตา ปิตา จ อตฺรชํ นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตฺตกํ
เอวํ ธมฺเมน ราชาโน ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา.

ความว่า *"มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อยอันบังเกิดในตนเป็นนิตย์ฉันใด พระราชาจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบในกาลทั้งปวงฉันนั้น"*

ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอประชาราษฎร์ทั้งปวง จงสมัครสมานสามัคคี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นเสมือนลูกที่ดี พร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้วัฒนาสถาพร เพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่น ในอันที่จะทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบดุจดั่งบิดรมารดา จักได้ทรงเบิกบานพระราชหฤทัย ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังที่จะทรงยังราชอาณาจักรไทย ให้ร่มเย็นเป็นสุข ด้วยเดชะพระบารมี

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา จงอภิบาลรักษา สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

พระปริยัติธรรมสุธี (นาคเสโน)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเตือนพระภิกษุให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท ว่า

อปฺปมตฺตา สตีมนฺโต สุสีลา โหถ ภิกฺขโว
สุสมาหิตสงฺกปฺปา สจิตฺตมนุรกฺขถ.

แปลความว่า *“ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท มีสติ มีศีลดีงาม ตั้งความดำริไว้ให้ดี คอยรักษาจิตใจของตน.”* ดังนี้

พระปริยัติธรรมสุธี (พงศ์สุธี นาคเสโน) เจ้าอาวาสวัดกันมาตุยาราม เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ได้ประกอบกิจอันพึงกระทำทั้งส่วนอัตตัตถะและปรัตถะ เป็นผู้มุ่งมั่นหมั่นในการศึกษาเล่าเรียนทั้งพระปริยัติธรรมและการศึกษาตามแบบแผนสมัยใหม่ แบ่งเบาภาระคณะสงฆ์ด้วยการรับเป็นธุระในด้านการปกครองดูแลพระอารามให้เรียบร้อย อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร เผยแผ่พระพุทธธรรม และสร้างสรรค์สาธารณูปการไว้อย่างครบถ้วน จัดเป็นภิกษุผู้ดำรงตนอยู่ด้วยความไม่ประมาท มีสติ มีศีล และมีความดำริที่ตั้งไว้ดีแล้ว สมตามพระพุทธานุศาสนี

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระปริยัติธรรมสุธี ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบ อีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิตสำแดงความปีติโสมนัสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษามาโดยสวัสดี นับถึงบัดนี้ ได้ ๘๘ พรรษาบริบูรณ์

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงต่อปวงพสกนิกร ประดุจแม่ของแผ่นดิน เคียงข้างพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อทรงนำพาความผาสุกร่มเย็นมาสู่แผ่นดินไทย เป็นเวลาเนิ่นนานหลายทศวรรษ กระแสพระราโชวาทและพระราชดำรัสอันอ่อนหวานจับใจ ล้วนแฝงด้วยพระราชกุศโลบายโน้มน้าวน้ำใจประชาชน ให้ตั้งตนบนวิถีแห่งความดีงาม ให้รู้พากเพียรพยายามคนละไม้คนละมือ ที่จะยึดถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน สะท้อนความละเอียดอ่อนในพระกมลอันสุขุมคัมภีรภาพเป็นที่ซาบซึ้งตรึงใจไทยทั่วหน้า พระราชวาจาของพระองค์ จึงได้ชื่อว่าเป็น **“วาจาสุภาษิต”** เพราะล้วนเป็นไปเพื่อความสำเร็จประโยชน์แก่ประเทศชาติ ปราศจากเหตุเบียดเบียนผู้หนึ่งผู้ใด สมตามนัยแห่ง พระพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

ตเมว วาจๆ ภาเสยฺย ยายตฺตานๆ น ตาปเย
ปเร จ น วิหึเสยฺย สา เว วาจา สุภาสิตา.

แปลความว่า *“บุคคลพึงกล่าววาจาที่ไม่เป็นเหตุยังตนให้เดือดร้อน และไม่เป็นเหตุเบียดเบียนผู้อื่น, วาจานั้นแลเป็นสุภาษิต.”*

แม้พระชนมพรรษาซึ่งล่วงไป ยังให้พระพลานามัยผ่อนลงตามกาล หากพระราชปณิธานเพื่อประโยชน์สุขของปวงประชา ยังปรากฏชัดอยู่ในพระราโชวาทและพระราชดำรัสทุกองค์ และยังสถิตมั่นคงอยู่ในพระราชจริยาของพระราชโอรส พระราชธิดา และพระราชนัดดา ผู้ทรงมุ่งมั่นสืบสานพระราชกรณียกิจ สร้างสรรค์ความเจริญวัฒนาของประชาชาติไทยมาตราบเท่าทุกวันนี้

ณ อุดมมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา จึงขอประชาราษฎร จงสามัคคีร่วมใจกันสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการประพฤติตนเสมือนลูกที่ดี เป็นผู้คิดดี พูดดี และทำดี เพื่อ **“แม่แห่งชาติ”** จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงเบาพระราชหฤทัย ว่าลูกไทยของพระองค์ ล้วนมีสติสำนึกรู้อยู่ในคุณธรรม พร้อมเป็นกำลังของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นกำลังพระราชหฤทัย ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นมิ่งขวัญของอาณาประชาชน ตราบกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

บุคคลไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ต่างต้องการชัยชนะ และต้องการให้ผู้ที่ไม่ได้คิด พูด หรือทำตามอย่างใจตน พ่ายแพ้ไปด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การเอาชนะนั้น บุคคลพึงหันกลับมาทบทวนตั้งคำถามแก่ตนเองว่าถ้าได้ชัยชนะแล้ว จะมีโอกาสกลับแพ้อีกหรือไม่ และชัยชนะที่อาจได้ เป็นชัยชนะที่ถาวรหรือไม่ แล้วจงระลึกถึงพระบรมพุทโธวาทที่ว่า “ความชนะใดที่ชนะแล้วกลับแพ้ได้ ความชนะนั้นไม่ดี.” และ “ความชนะใดที่ชนะแล้วไม่กลับแพ้ ความชนะนั้นดี.”

ชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและไม่มีวันกลับแพ้ได้ จึงได้แก่การชนะใจตนเองที่จะไม่คิดร้าย พูดร้าย และทำร้าย หากพิจารณาพฤติการณ์ทั่วไปในหมู่มนุษย์ย่อมพบว่า การได้ชัยชนะบางทีก็มิใช่ความสุข หากเราไม่รู้จักเอาชนะใจของตนเองให้ได้ก่อน คนที่เอาชนะใจตนได้ ย่อมได้รับความสุขอันแท้จริง ตัวอย่างชัยชนะที่ไม่มีวันกลับพ่ายแพ้เพราะเกิดจากการชนะใจตนเอง เช่น **ชนะความตระหนี่ด้วยการให้ ชนะใจคนด้วยความสุภาพอ่อนน้อม ชนะอุปสรรคด้วยความเพียร ชนะความดิ้นรนแสวงหาด้วยความพอเพียง ชนะคนความโกรธด้วยความไม่โกรธ** เป็นต้น

ขออนุโมทนาความดีของเด็กและเยาวชน รวมทั้งของผู้ทำประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระอัฐมรามาธิบดินทร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐผู้ทรงราชย์นับแต่ทรงพระเยาว์ทั้งสองพระองค์ โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านประสบชัยชนะในการประกอบกรณียกิจ และในการพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยสุจริตธรรม เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลวาระที่ พระราชมงคลวิสุทธิ์ (กลฺยาณธมฺโม) เจริญอายุ ๑๐๐ ปี

“กัลยาณธรรม” หรือธรรมอันดีงามในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง *ความเมตตากรุณา* คือ ความปรารถนาให้มีความสุขความเจริญและความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ ๑ *สัมมาชีวะ* คือ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต ๑ *กามสังวร* คือ ความสำรวมระวังรู้จักยับยั้งควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลงใหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส ๑ *สัจจะ* คือ ความซื่อตรง ๑ และ *สติสัมปชัญญะ* คือ ความระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ ๑ ดังนี้ จัดเป็นเบญจธรรมครองใจ อันเกื้อหนุนให้สามารถครองกายและวาจาได้เรียบร้อยเป็นปรกติ

พระราชมงคลวิสุทธิ์ (ก๋ำ กลฺยาณธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๖ เป็นพระมหาเถระผู้บริบูรณ์ด้วยกัลยาณธรรมสม่ำเสมอสมฉายา ทั้งยังอุตสาหะอบรมสั่งสอนให้พุทธบริษัททั้งหลายเป็นผู้ครองกัลยาณธรรมประจำใจ มีจริยามุ่งมั่นในการประกอบกรณียกิจสนองภารธุระของคณะสงฆ์ ทั้งด้านการปกครองและการศึกษา พากเพียรทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองด้วยการเผยแผ่และการสาธารณูปการนับอเนกปริยาย นับได้ว่าเป็นกัลยาณมิตรของสหธรรมิก ตลอดจนพุทธศาสนิกชนผู้อาศัยบารมีธรรมเป็นที่พึ่งเสมอมา

เนื่องในมงคลวาระเจริญอายุ ๑๐๐ ปี ขอถวายมุทิตาสักการะและถวายพรให้ **พระราชมงคลวิสุทธิ์ (กลฺยาณธมฺโม)** เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สถาวรวัฒนาในพระธรรมวินัยสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานเทศน์มหาชาติ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี
และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
๕ กันยายน ๒๕๖๓

การเทศน์มหาชาติ เป็นประเพณีสำคัญคู่สังคมไทยมาช้านาน พุทธศาสนิกชนนิยมฟังเทศน์มหาชาติเพราะเชื่อว่าได้อานิสงส์มาก อย่างไรก็ดี ผู้ฟังธรรมพึงระลึกไว้เสมอว่า พระธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งสิ้นนั้นล้วนเป็นไปเพื่อให้บุคคลเกิดความละคลายจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองซึ่งร้อยรัดจิตใจ จึงขอให้ผู้ใฝ่ใจในการสดับพระธรรมเทศนาอย่าได้มุ่งหวังอานิสงส์ในเชิงโลกามิส เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ซึ่งล้วนเป็นโลกธรรมอันแปรปรวนไปได้เสมอ หากจงน้อมนำคติธรรมสำคัญของมหาเวสสันดรชาดก ได้แก่ความเมตตากรุณาอันเป็นต้นเหตุของการให้ พร้อมอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมดุจดั่งพระเวสสันดร มาเป็นอุดมการณ์สำหรับตน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเอื้อเฟื้อแบ่งปันและเป็นสังคมแห่งความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของเพื่อนมนุษย์โดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง อันจะยังให้บังเกิดสันติสุขขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนากุศลกิจที่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ขออำนวยพรทุกท่านจงงอกงามในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ กันยายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการจัดสร้างและจัดพิมพ์ “ขันธะวิมุติสะมังคีธรรมะ” ของพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เป็นพระมหาเถระผู้บริบูรณ์ด้วยศีลสุตาทิคุณ เจริญพร้อมด้วยปัญญาสอดส่องทั่วถึงในพระธรรมวินัยอันสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว จึงสามารถแสดงพระธรรมเทศนาอบรมสั่งสอนทั้งบรรพชิตและฆราวาสให้รู้แจ้งเห็นจริงตามโอวาทานุศาสนี ดุจแม่ทัพแห่งการปฏิบัติธรรม ปรากฏศิษยานุศิษย์เป็นกำลังเผยแผ่พระพุทธศาสนาดำรงจริยาของบูรพาจารย์ สืบเชื้อสายเป็นแสงสว่างของโลกอยู่ทั่วสังฆมณฑล ตราบจนปัจจุบัน

“ขันธ์” หรือ **“เบญจขันธ์”** คือสภาพธรรมซึ่งมีปัจจัยปรุงแต่ง มีเกิดแล้วมีดับไปตามธรรมดาแห่งไตรลักษณ์ จำแนกได้เป็น**รูป เวทนา สัญญา สังขาร** และ**วิญญาณ** ส่วนความหลุดพ้นจากขันธ์ เรียกว่า **“ขันธวิมุติ”** เป็นธรรมอันพ้นจากสภาพเกิดดับ หมายถึง **“พระนิพพาน”** ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดแห่งการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ ท่านพระอาจารย์มั่นได้อุตสาหะนิพนธ์ **“ขันธะวิมุติสะมังคีธรรมะ”** โดยสามารถประมวลธรรมอันลึกซึ้งไว้ในข้อเขียนอันสั้น แต่อุดมด้วยโวหารอันแยบคาย ง่ายต่อการทำความเข้าใจ นับได้ว่าเป็นธรรมลิขิตชิ้นเอก เป็นพยานแห่งภูมิธรรมของท่าน อันอนุชนพึงพินิจพิจารณาให้ถ้วนถี่ แล้วน้อมนำไปเป็นวิถีแห่งการปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมสืบไป

ขออนุโมทนาบุญกิริยาที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ เพื่อสนองพระคุณของบูรพาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่ ขอกุศลสมบัติทั้งนี้เป็นเครื่องเสริมส่งบารมีธรรมแห่งท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ให้สถิตสถาพร เป็นประทีปนำทางสาธุชนผู้กอปรด้วยศรัทธาในการศึกษาพระธรรมวินัยโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ กันยายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงพลังงาน เป็นปีที่ ๑๘

๓ ตุลาคม ๒๕๖๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักธรรมเพื่อเตือนใจให้บุคคลหมั่นขวนขวายพัฒนาตนอยู่เสมอ ว่า **"อตฺตา สุทนฺโต ปุริสสฺส โชติ"** แปลความว่า *ตนที่ฝึกดีแล้วเป็นแสงสว่างของบุรุษ* ดังนี้ เราทั้งหลายจึงพึงพินิจให้ถ้วนถี่ว่าสังคมขนาดใหญ่ ล้วนก่อเป็นรูปขึ้นด้วยการผนวกรวมของหมู่ชนหรือภาคส่วนขนาดย่อม และในหนึ่งภาคส่วนย่อม ๆ นั้นก็ประกอบด้วยปัจเจกบุคคลแต่ละราย หากบุคคลในภาคส่วนใด พยายามฝึกฝนตนเองให้มีสมรรถภาพสูงขึ้นอยู่เสมอ ทั้งในทางความรู้เพื่อประกอบกรณียกิจ ทั้งในทางความสามารถในการบริหารจัดการ และในทางคุณธรรมจรรยาเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ ภาคส่วนนั้นย่อมโชติช่วงเรืองรอง ดุจแสงสว่างของส่วนรวมได้ในที่สุด

กระทรวงพลังงานมีหน้าที่อำนวยความผาสุกและความรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติได้โดยตรง เพราะฉะนั้น ข้าราชการพนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกิจการพลังงาน จึงจำเป็นต้องฝึกฝนพัฒนาตนให้ถึงพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างสรรค์สัมฤทธิผลในราชการให้งอกงาม อันจักนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงพลังงานจงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ศาสนาที่เป็นสากล และเป็นที่นิยมนับถือกันว่ามีหลักคำสอนอันสามารถจรรโลงมนุษยชาติ ให้ประสบสันติสุข ย่อมมีบทบัญญัติหรือมีคำสอนห้ามมิให้มีการพูดร้าย และการทำร้ายกัน ตัวอย่างเช่นที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ประทานหลักการประกาศพระพุทธศาสนาไว้ ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่พูดร้ายและไม่ทำร้าย ดังนั้น การไม่พูดร้ายและการไม่ทำร้าย จึงเป็นจริยธรรมพื้นฐานของสังคมอารยะ หมู่คณะใดที่ใช้ความรุนแรงทางกายและทางวาจามาเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหา หมู่คณะนั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นอนารยชน เป็นคนที่ยังไม่เจริญ หรือที่เรียกกันว่าเป็นคนไม่มีวัฒนธรรม

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาสาขาศาสนศึกษา มีหน้าที่นำความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่ไปเกื้อกูลแก่มหาชนให้ได้รับผลอันดีงามจากศาสนธรรม จึงต้องตั้งตนเป็นคนไม่พูดร้ายและไม่ทำร้าย เป็นคุณสมบัติประจำตนให้ได้ก่อนเป็นเบื้องแรก แล้วจงช่วยกันปลูกฝังสั่งสมและส่งเสริมคุณสมบัตินี้ ให้เป็นอุดมการณ์ของชาวโลก ถ้าสมาชิกสังคมใดสามารถปฏิบัติตามหลักจริยธรรมพื้นฐานของสังคมทั้งสองประการนี้ได้เสมอ สังคมนั้นได้ชื่อว่าเป็นสังคมของผู้เจริญ และสันติภาพที่ทุกคนปรารถนาย่อมปรากฏขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ จงบริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางสุจริต เพื่อความผาสุกร่มเย็นของประเทศชาติและโลกนี้สืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ กันยายน ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระราชมงคลโสภณ (ชยยโส)

ชีวิตที่เกิดมาประกอบด้วยเบญจขันธ์ ล้วนเคยลิ้มรสทั้งหลายอันสัมผัสได้ด้วยชิวหา แต่รสใดเล่าจะชนะเหนือกว่ารสทั้งปวง ชนะแม้กระทั่งรสอาหารทิพย์ของเทพยดา ด้วยเหตุว่าไม่เป็นปัจจัยยังสรรพสัตว์ให้ ตกไปในสังสารวัฏ ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ประทานพระพุทธาธิบายเฉลยไว้ว่าพระธรรมรสนี้แล ชนะเหนือรสทั้งปวง ดังพระบาลีที่รับรองว่า **“สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ.”**

พระราชมงคลโสภณ (ทรงยศ ชยยโส) ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดแสงธรรมสุทธาราม อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสรรค์ อดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ทรงยศแห่งชัยชนะด้วยพระธรรมรส เพราะครองตนให้ปรากฏด้วยศีลาจารวัตร เมื่อครั้งจำพรรษาอยู่วัดราชบพิธ ได้รับแบ่งเบาภาระธุระในเจ้าประคุณ สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (จินฺตากรเถร) ครั้นรับบัญชาไปครองวัดแสงธรรมสุทธาราม ก็สามารถบริหารสรรพกิจให้เจริญมั่นคง พากเพียรสนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ให้เรียบร้อย ดำรงจริยาเป็นทั้งผู้น้อยและผู้ใหญ่ที่ดี มีผลงานด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์นานัปการ จึงเป็นที่เลื่อมใสของพุทธบริษัททั่วหน้าตลอดมา

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระราชมงคลโสภณ (ชยยโส) เพื่อความบรรลุถึงซึ่งธรรมอันเกษมเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ กันยายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จหลักสูตรประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๕

ผู้มีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติภารกิจเพื่อประเทศชาติ จำเป็นต้องดำรงฐานะของความเป็น **“ผู้ใหญ่”** ไว้ให้มั่นคง ทั้งโดยวัยวุฒิ โดยคุณวุฒิ หรือโดยตำแหน่งหน้าที่ เพราะความเป็นผู้ใหญ่ย่อมมาพร้อมกับหน้าที่อันได้แก่การอำนวยศุภผล ให้ราชอาณาจักรไทยก้าวหน้าสถาพร ทุกท่านต้องวางตนเป็นที่พึ่งของผู้น้อย และของประชาชนทั่วไปให้ได้มากที่สุด ความเป็นผู้ใหญ่นั้นหาได้วัดอยู่ที่การเกิดก่อน หรือการมีตำแหน่งใหญ่โต หากสำหรับสังคมที่เจริญแล้วนั้น ผู้ใหญ่ย่อมหมายถึงผู้มี **“ปัญญา”** เมื่อบุคคลใดมีปัญญา ก็นับว่าเป็นผู้มีคุณ ที่เรียกว่าเป็น **“ผู้ทรงคุณวุฒิ”** ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเป็นผู้มี **“คุณวุฑฒะ”** คือเป็นคนที่เจริญด้วยคุณ มากด้วยความรู้ หนักในความปฏิบัติ มั่นอยู่ในวัตรอันดี มีคุณธรรมเป็นเครื่องอยู่ เป็นผู้รู้ผิดรู้ชอบ อีกทั้งยินดีแนะนำผู้อื่นให้รู้ให้ประพฤติตามด้วย คนเช่นนี้ย่อมได้ชื่อว่า **“คุณวุฑฒบุคคล”** ควรแก่ความเคารพยำเกรง

เป้าหมายที่ถูกต้องของการเข้ามาเล่าเรียนในวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูง ย่อมต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม มิใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตน จึงขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการทัพบก เร่งเพิ่มพูนคุณธรรมให้ถึงความเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่น่ายกย่อง เพื่อช่วยกันจรรโลงสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และพร้อมพลีตนรับใช้ประชาชนด้วยความสุจริตจริงใจ ให้สมกับความเป็นผู้ใหญ่ที่น่านับถือ

ขออำนวยพรให้ผู้สำเร็จหลักสูตรประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๕ จงประสบความสุขสวัสดีในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพวุฒาจารย์ (อภโย)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาท แสดงลักษณะอุปมาแห่งบุคคลผู้สามารถข้ามทะเลซึ่งเต็มไปด้วยภยันตรายไว้ ปรากฏความในสังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค ว่า

ยสฺส ราโค จ โทโส จ อวิชฺชา จ วิราชิตา
โส อิมํ สมุทฺทํ สคาหํ สรกฺขสํ สอุมฺมิภยํ สุทุตฺตรํ อจฺจตริ.

แปลความว่า *“ผู้สำรอกราคะ โทสะ และอวิชชา ได้แล้ว ชื่อว่าได้ข้ามทะเลที่มีสัตว์ร้าย มีผู้ร้าย มีภัยจากคลื่น อันข้ามไปได้ยากนักนี้.”*

พระเทพวุฒาจารย์ (ชูเกียรติ อภโย) เจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มั่นคงในพระธรรมวินัย เจริญเนกขัมมปฏิปทา สามารถครองตนอยู่ในพระบวรพุทธศาสนาอย่างรุ่งเรือง เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่วตลอดชีวิตของท่านเจ้าคุณ ได้ยังความไม่ประมาทในการบำเพ็ญสมณธรรมให้ถึงพร้อม เพื่อเป็นปัจจัยสำหรับล่วงพ้นจากภัยแห่งราคะ โทสะ และอวิชชา พร้อมทั้งชักพาให้มหาชนได้ประพฤติปฏิบัติตนดั่งจริยาที่ท่านดำรงอยู่ จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้สั่งสมกุศลธรรมเพื่อข้ามทะเลที่มีสัตว์ร้าย ผู้ร้าย และภัยคลื่นอันข้ามไปได้ยาก เพื่อความเป็น **“อภโย”** คือผู้ปราศภัยและปราศจากความกลัว สมฉายาและสมพระพุทธานุศาสนีทุกประการ

ขอกุศลสมบัติอันท่านได้สั่งสมมาแล้วด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่คณะพุทธบริษัทบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่ พระเทพวุฒาจารย์ ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลอายุ ๗ รอบ พระราชวรญาณโสภณ (เขมงฺกโร)

๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์ไว้ว่า **ตำ คณฺเหยฺย ยทปณฺณกำ.** แปลความว่า *“สิ่งใดไม่ผิด พึงถือเอาสิ่งนั้น.”* ทั้งนี้ สิ่งผิดในพระพุทธศาสนาสรุปรวมความได้สามประการ กล่าวคือ ๑. *กายทุจริต* หมายถึง ความประพฤติชั่วทางกายมี ๓ ประการ ได้แก่ การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ และการประพฤติผิดในกาม ๒. *วจีทุจริต* หมายถึง ความประพฤติชั่วทางวาจา มี ๔ ประการ ได้แก่ การพูดเท็จ การพูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อและพูดส่อเสียด และ ๓. *มโนทุจริต* หมายถึง ความประพฤติชั่วทางใจมี ๓ ประการ คือ ความโลภ ความคิดพยาบาท ความเห็นผิดจากคลองธรรม

พระราชวรญาณโสภณ (เขมงฺกโร) เจ้าอาวาสวัดธาตุทอง เป็นผู้เห็นภัยในสังสารวัฏ จึงเข้ามาอุปสมบทครองเพศบรรพชิตในพระพุทธศาสนา ทั้งยังบำเพ็ญกรณียกิจเกื้อกูลสหธรรมิกและพุทธศาสนิกชนทั่วไปเป็นอันมาก จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ถือเอาสิ่งที่ถูกต้อง ด้วยการละเว้นจากกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต ไม่ถือสิ่งผิดไว้เป็นมลทิน ควรแก่ความเคารพนับถือของสพรหมจารีและพุทธศาสนิกชนผู้อาศัยบารมีเป็นที่พึ่ง

เนื่องในมงคลอายุ ๗ รอบนักษัตรของท่านเจ้าคุณ จึงขออำนวยพรให้ พระราชวรญาณโสภณ จงเจริญงอกงามในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

ในอริยอัฏฐังคิกมรรค หรือมรรคมีองค์ ๘ ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานไว้เป็นหนทางดับทุกข์นั้น มีธรรมะประการหนึ่งซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาพึงน้อมนำไปเป็นแนวทางประพฤติตลอดชีวิต ได้แก่ **“สัมมาสติ”** อันหมายถึง การกำหนดระลึกรู้อยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะปัจจุบัน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับรองว่าสติ เป็นธรรมอันมีอุปการะมาก สามารถยังประโยชน์ให้สำเร็จทั้งในคดีโลกและคดีธรรมทุกสถาน เพราะความความดีงามทั้งปวงย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากความระลึกชอบ

ปัญหาชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน มีมูลเหตุจากการขาดสติระลึกรู้ว่าตนกำลังคิด พูด และทำอะไรอยู่ จนอาจหลงพลาดไปสู่ทางผิด ชักพาให้ความโลภ ความโกรธ และความหลง มีอำนาจเหนือจิตใจตน กลายเป็นคนประพฤติผิดทั้งในระดับศีลธรรมและระดับกฎหมายบ้านเมือง บุคคลจึงควรฝึกหัดตนให้ถึงพร้อมด้วยความระลึกชอบ เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต ผู้เฉลียวฉลาดแท้ สามารถประคับประคองตนให้สำเร็จผลอันพึงประสงค์ได้ในเบื้องปลาย สมกับความรู้และคุณธรรมที่แต่ละคนได้รับการอบรมบ่มเพาะมาแล้วจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขออำนวยพรให้ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิตมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในพิธีเปิดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ
ณ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

การฟังธรรมตามกาล เป็นเหตุนำมาซึ่งความเจริญ มีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ กล่าวคือ ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟังและได้เรียนรู้สิ่งที่ยังไม่เคยเรียนรู้, สิ่งที่เคยได้ฟังแล้วก็จะทำให้เข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น, สามารถแก้ข้อข้องใจ บรรเทาความสงสัยในเรื่องนั้น ๆ ได้, ได้ทำความเห็นให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และยังให้เกิดจิตใจผ่องใส สะอาด สงบ และสว่าง ทั้งนี้ การฟังธรรมจัดเป็นหนึ่งในการบำเพ็ญบุญกิริยาที่เรียกว่า **“ธัมมัสสวนมัย”** มีเป้าหมายเพื่อชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาอันเป็นคุณธรรมสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา การที่ท่านทั้งหลายได้มาประชุมพร้อมเพรียงกันเพื่อฟังธรรมย่อมได้รับอุดมมงคลสมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับรองไว้ อีกทั้งยังเป็นหนทางขัดเกลากิเลสเครื่องเศร้าหมองให้เบาบางไปจากจิตใจของตนอีกด้วย

ขออนุโมทนากุศลกิจที่โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ร่วมกับบรรดาสาธุชน จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และถวายพระราชกุศลเฉลิมพระบารมี สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี กับทั้งขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลจิตทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

นางประนอม สิงหรา ณ อยุธยา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงบุคคลผู้มาสว่างไปสว่าง ปรากฏความในพระบาลีว่า **“โชติ โชติปรายโน”** ไว้ว่า *“บุคคลสว่างมาแล้ว มีสว่างไปภายหน้าเป็นไฉน บุคคลบางคนในโลกนี้เกิดในตระกูลสูง คือตระกูลกษัตริย์มหาศาล ฯลฯ บุคคลนั้นประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา ใจ ครั้นประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา ใจแล้ว กายแตกตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ อย่างนี้แล บุคคลสว่างมาแล้ว มีสว่างไปภายหน้า”*

นางประนอม สิงหรา ณ อยุธยา เป็นอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีอัธยาศัยในการกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง และยังดำรงฐานะเป็นยอดมารดาของบุตร เป็นแบบอย่างให้ทายาทในวงศ์สกุลได้เห็นประจักษ์และซึมซับจริยาอันเปี่ยมด้วยศีลธรรม จนปลูกฝังเป็นอุปนิสัยรักการบำเพ็ญบุญกุศลและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามอย่างบุพการี คอยทำนุบำรุงกิจการของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ด้วยกัลยาณจิตอันงามเสมอมา เมื่อพิจารณาจากประวัติผู้วายชนม์แล้วจึงเห็นว่าเป็นผู้มาสว่าง คือเกิดมาพรั่งพร้อมด้วยชาติวุฒิ ดำรงตนอยู่ด้วยคุณวุฒิ ประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา และใจ กระทั่งเจริญวัยวุฒิสูงตามฐานะแห่งผู้มีบุญ ครั้นล่วงลับไปก็ย่อมไปสว่าง มีสุคติเป็นที่หมายได้โดยแท้

ขอกุศลสมบัติที่ผู้วายชนม์ได้สั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจทั้งปวงที่ญาติมิตรและศิษย์บำเพ็ญอุทิศถึง จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้นางประนอม สิงหรา ณ อยุธยา ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๗๐ ปี มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรม เพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ

“คุณธรรม” คือคุณสมบัติที่ดีในแดนใจ สั่งสมเป็นอุปนิสัยอันดีงาม มีความสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งหนึ่งประการใดในแดนกายและวาจา ซึ่งตนสามารถชี้ขาดได้แล้วว่าดี ชั่ว สมควรหรือไม่สมควร ผู้มีคุณธรรมสูงจึงเป็นที่นิยมนับถือในทางพระพุทธศาสนา ว่าเป็นผู้รู้ผิดชอบชั่วดี เป็นสัมมาทิฐิผู้สัมมาจารี สามารถเลือกบำเพ็ญแต่กรณียกิจอันกอปรด้วยคุณานุคุณ ค้ำจุนความรุ่งเรืองทั้งส่วนตนและส่วนรวมให้สัมฤทธิ์เป็นอุภยัตถะควบคู่กันไปได้อย่างมิบกพร่อง ทั้งนี้ ปุถุชนจะรู้ว่าบุคคลใดมีคุณธรรมเพียงใด พึงสังเกตได้จาก **“จริยธรรม”** ที่บุคคลนั้นแสดงออกทางกายและวาจา หากความประพฤติทางกายและวาจาล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อความไม่เบียดเบียน ไม่ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายแก่ตนและแก่ผู้อื่น ก็สามารถสันนิษฐานได้ว่าเป็นผู้มีคุณธรรม

การเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จำเป็นต้องอาศัยกุศโลบายหลายสถาน ในอันที่จะปลูกฝังสั่งสมให้มหาชนมีศรัทธาเลื่อมใสในบุญกิริยา นำให้สำนึกรู้ถึงคุณค่าของความเป็นผู้มีคุณธรรมสูง กับทั้งถึงความสุขที่ได้อุทิศตนเพื่อสงเคราะห์ผู้อื่นอยู่ทุกขณะจิต มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ ได้มุ่งมั่นดำเนินพันธกิจด้านนี้มาอย่างต่อเนื่องยาวนานถึง ๗ ทศวรรษ จึงนับเป็นที่น่าอนุโมทนาสรรเสริญยิ่ง

ขอให้มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ จีจินเกาะ จงสถิตสถาพร ยังประโยชน์เกื้อกูลโลกสืบไปตราบกาลนาน และขออำนวยพรให้ท่านผู้มีคุณธรรม จงประสบความสุขสวัสดิ์ มีจิตโสมนัสเบิกบานในการบำเพ็ญบุญกุศลยิ่ง ๆ ขึ้นทุกเมื่อไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปี ๒๕๖๓

ศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร ซึ่งเป็นเครื่องหมายว่าได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัยนั้น เปรียบประดุจกุญแจดอกสำคัญ อันจะช่วยไขประตูสู่โอกาสแห่งความรุ่งเรืองในชีวิต ยังให้บัณฑิตสามารถศึกษาเล่าเรียนต่อในชั้นสูงยิ่งขึ้น หรืออาจนำวิชาความรู้ต่าง ๆ ไปใช้สำหรับประกอบกิจการงานที่พึงประสงค์ให้บรรลุสัมฤทธิผลได้ด้วยอานุภาพแห่งสติปัญญา จึงขอเน้นย้ำว่า ท่านทั้งหลายนับเป็นผู้มีโอกาสดียิ่งกว่าคนอื่นในสังคมมากนัก จึงพึงหมั่นใช้โอกาสที่มี สร้างสรรค์คุณประโยชน์แก่ส่วนรวม ยิ่งกว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ขอจงอย่าหยุดที่จะเพิ่มพูนคุณสมบัติให้เป็นผู้งอกงามด้วยความรู้และความประพฤติอยู่เสมอ เพราะบุคคลใดที่สำคัญผิดคิดว่าตนมีความรู้มากแล้ว มีความประพฤติดีพอแล้ว บุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ประมาท และความประมาทนี้เองจักนำพาชีวิตของผู้ประมาทแล้ว ให้ถลำลึกลงไปสู่ความตกต่ำอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง

ขอบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจงยกเอาสุภาษิตประจำมหาวิทยาลัยที่ว่า **“วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน โส เสฏฺโฐ เทวมานุเส”** *ผู้สมบูรณ์ด้วยความรู้และความประพฤติ เป็นผู้ประเสริฐในหมู่เทพและมนุษย์* เทิดทูนไว้เป็นภาษิตประจำชีวิตตลอดไป เพื่อจะได้มีกำลังพรั่งพร้อมในอันที่จะสร้างสรรค์คุณประโยชน์ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐทั้งทางโลกและทางธรรม สมความปรารถนาของท่านผู้ล้วนมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าด้วยกันทุกรูปทุกคน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม จงดลบันดาลความงอกงามไพบูลย์ให้บังเกิดขึ้นแก่ชีวิตของบัณฑิตโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานปริญญาบัตร
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม
วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

ในโอกาสที่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับปริญญาบัตรในวันนี้ ขอถวายมุทิตาและขอแสดงมุทิตา แก่ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และบัณฑิตทุกรูป ทุกคน ขออนุโมทนาในสรรพกำลังของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน นำพามหาวิทยาลัย ให้เจริญมั่นคงมาโดยลำดับ

ในฐานะที่เราต่างก็สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันนี้เหมือนกัน วันนี้จึงขอปรารภข้อคิดบางประการกับท่านสักเล็กน้อย เหมือนเช่นทุกปี ในฐานะรุ่นพี่ พูดกับรุ่นน้อง

ศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร ซึ่งเป็นเครื่องหมายว่าได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในมหาวิทยาลัยนั้น เปรียบประดุจกุญแจดอกสำคัญ อันจะช่วยไขประตูสู่โอกาสแห่งความรุ่งเรืองในชีวิต ยังให้บัณฑิตสามารถศึกษาเล่าเรียนต่อในชั้นสูงยิ่งขึ้น หรืออาจนำวิชาความรู้ต่าง ๆ ไปใช้สำหรับประกอบกิจการงานที่พึงประสงค์ให้บรรลุสัมฤทธิผลได้ ด้วยอานุภาพแห่งสติปัญญา จึงขอเน้นย้ำว่า ท่านทั้งหลาย นับเป็นผู้มีโอกาสดียิ่งกว่าคนอื่นในสังคมมากนัก จึงพึงหมั่นใช้โอกาสที่มี สร้างสรรค์คุณประโยชน์แก่ส่วนรวม ยิ่งกว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ขอจงอย่าหยุดที่จะเพิ่มพูนคุณสมบัติให้เป็นผู้งอกงามด้วยความรู้และความประพฤติอยู่เสมอ เพราะบุคคลใดที่สำคัญผิด คิดว่าตนมีความรู้มากแล้ว มีความประพฤติดีพอแล้ว บุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ประมาท และความประมาทนี้เอง จักนำพาชีวิตของผู้ประมาทแล้วให้ถลำลึกลงไปสู่ความตกต่ำอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง

ขอบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จงยกเอาสุภาษิตประจำมหาวิทยาลัยที่ว่า **"วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน โส เสฏฺโฐ เทวมานุเส"** *ผู้สมบูรณ์ด้วยความรู้และความประพฤติ เป็นผู้ประเสริฐในหมู่เทพและมนุษย์* เทิดทูนไว้เป็นภาษิตประจำชีวิตตลอดไป เพื่อจะได้มีกำลังพรั่งพร้อม ในอันที่จะสร้างสรรค์คุณประโยชน์ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐ ทั้งทางโลกและทางธรรม สมความปรารถนาของท่านผู้ล้วนมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าด้วยกันทุกรูป ทุกคน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม จงดลบันดาลความงอกงามไพบูลย์ให้บังเกิดขึ้นแก่ชีวิตของบัณฑิต และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ จงประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๗๐ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

“ประโยชน์” ในทางพระพุทธศาสนานั้นเรียกว่า **“อัตถะ”** จำแนกได้เป็น ๓ ส่วน ได้แก่ **อัตตัตถะ** ประโยชน์ตน คือการบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตของตน, **ปรัตถะ** ประโยชน์ผู้อื่น คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลสนับสนุนผู้อื่นให้บรรลุประโยชน์หรือเข้าถึงจุดหมายแห่งชีวิตของเขาในระดับต่าง ๆ และ **อุภยัตถะ** ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายหรือประโยชน์ร่วมกัน คือการบำเพ็ญกรณียกิจอันอำนวยศุภผล ให้เกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ควบคู่ไปกับคนอื่น ๆ หรือสังคมส่วนรวมอย่างเสมอหน้ากัน

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๗ ทศวรรษ บุคลากรทุกฝ่ายจำเป็นต้องบริหารดุลยภาพแห่งประโยชน์ทั้ง ๓ ประการให้สอดคล้องลงตัว เพื่อผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการจักได้ประสบความผาสุก อันเป็นผลซึ่งสมควรแก่เหตุ อีกทั้งเพื่อยังกิจการของโรงพยาบาลโดยส่วนรวมให้เจริญรุดหน้า สามารถให้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ และขอบุญญานิสงส์จงอภิบาลบำรุงทุกท่านให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย กับทั้งขออวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์จงเป็นเลิศในด้านการบำบัดโรคภัย เพื่อประโยชน์แห่งพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้สมตามเจตนารมณ์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระดำรัส

เนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ
๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

อภิลักขิตสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง ทางราชการได้กำหนดให้เป็นวันชาติ และเป็นวันพ่อแห่งชาติอีกด้วย จึงควรที่เราทั้งหลายผู้อาศัยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมเป็นที่พึ่ง จักพึงน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และบำเพ็ญคุณงามความดี อุทิศถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระองค์ผู้ทรงเปรียบประดุจบิดาแห่งอาณาประชาราษฎร

ราชธรรม ๑๐ ประการ ที่เรียกกันว่า **“ทศพิธราชธรรม”** อันเป็นธรรมะสำหรับพระราชาหรือผู้เป็นใหญ่นั้น แท้จริงแล้ว ย่อมเป็นธรรมซึ่งสาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไป คนไทยทุกคนควรจะได้ศึกษาใคร่ครวญโดยตลอด แล้วน้อมนำมาเป็นแบบอย่างทางประพฤติสำหรับตน เพื่อยังผลให้สามารถเข้าใจกระจ่าง จนซาบซึ้งแน่นแฟ้น ไม่มีวันจะคลอนแคลนศรัทธา ที่มีต่อพระราชจริยาสัมมาปฏิบัติของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัยมั่น ในอันที่จะทรงสร้างสรรค์ความผาสุกร่มเย็นให้แก่พสกนิกร ภายใต้พระบรมโพธิสมภารอันร่มเย็น ตลอด ๗๐ ปี แห่งการดำรงสิริราชสมบัติ

ธรรมประการแรกในทศพิธราชธรรมซึ่งพึงหยิบยกมาพิจารณาให้ถี่ถ้วนนั้นได้แก่ **“ทาน”** แปลว่า **“การให้”** พระบาทสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น ทรงมั่นคงในการบำเพ็ญทานสำคัญยิ่งยวดประการหนึ่ง กล่าวคือ “อภัยทาน” หมายถึง การสละอารมณ์โกรธ ไม่จองเวร ตัดความพยาบาทให้ขาดออกจากใจ เป็นการเจริญเมตตาพรหมวิหารไว้เสมอ พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราชอภัยทาน ก็ด้วยเหตุที่มีพระขันติคุณ และพระมหากรุณาธิคุณล้นเหลือ เมื่อมีผู้กระทำหรือคิดบั่นทอนกำลังพระราชหฤทัย ในการสร้างสรรค์พระราชกรณียกิจด้วยน้ำพระราชหฤทัยบริสุทธิ์ ก็มิทรงหยุด มิทรงท้อถอย มิทรงระงับยับยั้ง ที่จะทรงยังประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม เหตุฉะนี้จึงทรงดำรงพระองค์อยู่อย่างสง่างามในการสั่งสมพระบารมีธรรม

เราทั้งหลายผู้เป็นไทย จึงควรเจริญรอยตามพระราชจริยาในรัชกาลที่ ๙ ด้วยการบำเพ็ญอภัยทานแก่กันและกันอย่างไม่มีประมาณ ขอเราทั้งหลายจงคิดแต่ในทางสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน เจรจากันด้วยเหตุผล อดทนอดกลั้น แม้มีความคิดเห็นแตกต่าง สรรค์สร้างคุณสมบัติของความเป็นผู้มีเมตตาอันเป็นประตูไปสู่ความเข้าอกเข้าใจกัน พร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ด้วยปณิธานมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจะอำนวยผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองไทย สมพระบรมราชปณิธานในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ขออานุภาพแห่งคุณความดีที่สาธุชนทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงสำเร็จเป็นทิพยสุขแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเป็นเครื่องพิทักษ์รักษาคุ้มครองประชาชาติไทยให้ประสบความเกษมสุขสวัสดี มีกำลังพรั่งพร้อมในอันที่จะทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทยให้วัฒนาสถาพรสืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระโอวาท

ประทานในพิธีทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันอังคาร ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรมพระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๓ นั้น ในนามคณะสงฆ์ ขอแสดงมุทิตาจิตด้วยความชื่นชมอย่างยิ่ง

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในโลก การจะมีความรู้ในทางพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทอย่างถูกต้องเที่ยงตรง จำเป็นต้องเข้าใจภาษามคธให้กระจ่างทั้งอรรถะและพยัญชนะ ปัจจุบันนี้ มีผู้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนามากขึ้น ผู้สอนพระพุทธศาสนาก็มีมากขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม อันตรายสูงสุดสำหรับพระพุทธศาสนา ได้แก่การสอนด้วยวิธีการที่ผิด ตีความหมายผิด และเผยแผ่เนื้อหาผิด เกิดการปลอมปนคำสอนตามอัตโนมติ ทำให้พระธรรมวินัยถูกบิดเบือนไปตามอำเภอใจของผู้กล่าว ดังนั้น การศึกษาให้สามารถเข้าถึงมูลภาษาของพระไตรปิฎก อรรถกถา และคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท จึงเป็นวิธีการสำคัญที่จะทำให้เราทั้งหลาย สามารถรักษาพระธรรมวินัย ให้บริสุทธิ์มั่นคงอยู่ได้ตลอดกาล

ท่านทั้งหลายเข้ามาบวชเรียน และเล่าเรียนพระบาลีตามหน้าที่ของพระภิกษุสามเณร นับว่ากำลังเดินมาถูกต้องตรงวิถีทางการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ผมขออาราธนาให้ท่านได้ทบทวนอุดมการณ์ของการเป็นบรรพชิตและการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อให้เกิดสติรู้ตัว มีปัญญารู้เข้าใจ ว่าท่านมีบทบาทหน้าที่อย่างไร มีเพศต่างจากคฤหัสถ์อย่างไร เมื่อรู้ภาษาบาลีแล้ว ท่านก็ต้องศึกษาวิจัยพระไตรปิฎก และคัมภีร์ต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น อย่าได้หยุดอยู่เพียงแค่ความรู้ทางภาษาเท่านั้น ประการที่สำคัญที่สุดคือ ท่านต้องเชิดชู และดำรงตนให้เคร่งครัดอยู่ในพระธรรมวินัย เป็นสรณะสูงสุดสำหรับชีวิตของพวกเราทุกรูป

ขอถวายมุทิตากับความสำเร็จนี้อีกครั้งหนึ่ง ขอให้พากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลายมาโดยตลอด และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนา ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการบริจาคอวัยวะแก่ศูนย์รับบริจาคอวัยวะ สภากาชาดไทย

ในทางพระพุทธศาสนา ธรรมทั้งหลายในโลกล้วนประมวลสรุปได้ในลักษณะ **“รูป”** กับ **“นาม”** ถ้าพิจารณาให้ใกล้ชิดเข้ามาถึงตัวเรา จะพบว่าความเป็นเรานี้ก็คือการสมมติกันเข้าแห่งรูปและนามนั้นเอง **“ร่างกาย”** นั้นเป็นเพียง **“รูป”** ซึ่งประกอบด้วยธาตุต่าง ๆ เข้ามาประชุมเกาะกุมกัน ถ้าปราศจาก **“จิต”** อันเป็นส่วนของ **“นาม”** เข้าครองอยู่เสียแล้ว รูปนั้นก็ไม่อาจตั้งอยู่ได้นาน ย่อมเสื่อมสลายแยกธาตุกระจัดกระจายไป หาสารประโยชน์ไม่ได้เลย การได้อัตภาพเกิดมาเป็นมนุษย์ มีร่างกายและจิตใจเข้าประกอบกัน นับได้ว่าเป็นผู้มีบุญสั่งสมมาดีแต่ปางก่อน เพราะมนุษยภูมิจัดเข้าเป็นสุคติภูมิประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้เกิดในภพภูมินี้มีโอกาสจะบำเพ็ญคุณงามความดีได้มากมายหลายสถาน อย่างไรก็ตาม ตามธรรมดาของโลกสัตว์โลกย่อมถึงกาลสิ้นชีพถึงความแตกดับแห่งรูปกับนามไปในวันใดวันหนึ่งไม่ช้าก็เร็ว

ผู้ตั้งกุศลเจตนาให้อวัยวะของตนเมื่อวายชนม์แล้วได้ไปช่วยต่อชีวิตผู้อื่น รวมทั้งทายาทผู้ยินยอมให้ดำเนินการเช่นนั้น คือผู้กอบกู้อีกหนึ่งชีวิตหรืออีกหลาย ๆ ชีวิต ให้ยังสามารถครองอัตภาพแห่งรูปนามของความเป็นมนุษย์ต่อไป นับว่าได้บำเพ็ญบุญกิริยาอย่างสูง ประดุจถ่ายเทน้ำมันจากตะเกียงดวงหนึ่งซึ่งปราศจากไส้และเปลวไฟสิ้นไปแล้ว ให้มาเติมต่อลงสู่ตะเกียงอีกดวงหนึ่งซึ่งใกล้มอดดับ กระทั่งกลับคืนแสงรุ่งโรจน์สว่างไสวต่อไปได้ ทั้งนี้ บุญกิริยาแห่งการบริจาคอวัยวะและยินยอมให้มีการบริจาคอวัยวะ จะไม่มีวันส่งผลร้าย ย่อมมีแต่จะส่งผลดี เป็นความสุขสมบูรณ์ทางกาย และความโสมนัสบันเทิงทางใจ ทั้งในภพชาติปัจจุบัน ทั้งในสัมปรายภพอย่างแน่แท้

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของผู้บริจาคอวัยวะ ตลอดจนทายาท และผู้อุทิศสรรพกำลังเพื่อภารกิจเกื้อกูลประโยชน์ทางมนุษยธรรม ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานสำหรับพิมพ์ลงในหนังสือ “พจนานุกรมบาฬีสยาม”

วัตถุประสงค์ของการศึกษาภาษามคธในหมู่พุทธบริษัทนับแต่โบราณกาล มุ่งหมายให้ชาวพุทธมีความรู้ความเข้าใจพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง เพื่อป้องกันมิให้เกิดสัทธรรมปฏิรูป มิให้เกิดการบิดเบือนหลักธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือตู่แปลกันไปตามอัตโนมัติ จนผิดพลาดคลาดเคลื่อน ซึ่งผิดไปจากพระพุทธธรรมในพระไตรปิฎก และการเผยแผ่หลักธรรมที่คลาดเคลื่อน เป็นมหันตภัยร้ายแรงที่สุดที่บั่นทอนอายุพระพุทธศาสนา ดังนั้นการศึกษาภาษาบาลีจึงมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อความรู้ภาษาเป็นที่สุด เพราะความรู้เช่นนั้นจัดเป็นความรู้ในทางโลก หากแต่พุทธบริษัทพึงมุ่งมั่นหมั่นเรียนด้วยเป้าหมายให้รู้กระจ่างทางธรรม สำหรับเพิ่มพูนความสามารถที่จะธำรงรักษาพระบวรพุทธศาสนาไว้ได้

กุศลเจตนาอันกอปรด้วยอุตสาหวิริยภาพในการศึกษาวิจัยและเรียบเรียงพจนานุกรม ตำรา หนังสือ หรืออุปกรณ์การเรียนการสอนด้านภาษาบาลี โดยผู้ทรงภูมิรู้นับแต่อดีตตราบจนปัจจุบัน นับเป็นคุณูปการอย่างยิ่งและเป็นมรดกทางภูมิปัญญาล้ำค่าที่อนุชนจะได้รับดอกผลเป็นทั้งปัญญาทางโลกในด้านอักษรศาสตร์ เป็นทั้งปัญญาทางธรรมในด้านพุทธศาสน ศึกษาควบคู่กันไปตลอดกาล จึงขออนุโมทนาและชื่นชมคณะผู้จัดทำ **“พจนานุกรมบาฬีสยาม”** กับทั้งมูลนิธิสยามานุรักษ์ ผู้จัดพิมพ์ มา ณ โอกาสนี้

ขอให้หนังสือ **“พจนานุกรมบาฬีสยาม”** จงยังประโยชน์เกื้อกูลแก่การศึกษาค้นคว้าภาษามคธ และพระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นสืบไป สมดั่งมโนปณิธานทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระโอวาท

ประทานในพิธีเปิดประชุมพระสังฆาธิการเจ้าคณะจังหวัด (ธรรมยุต) สัญจร
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

ท่านพระสังฆาธิการ และท่านพระเถรานุเถระทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการในโอกาสที่ท่านเจ้าคณะจังหวัด และพระเถรานุเถระในคณะธรรมยุต มาประชุมพร้อมเพรียงกันในวันนี้ ด้วยมุ่งหมายประโยชน์แก่หมู่คณะและพระบวรพุทธศาสนา

การทำงานใด ๆ ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ผู้มีหน้าที่รับภารธุระในการงานนั้น ๆ จำเป็นต้องมีความซื่อตรงและความจริงใจ เป็นคุณสมบัติพื้นฐานความซื่อตรงและความจริงใจต่อตนเอง ในฐานะบรรพชิตย่อมเป็นประการแรกที่ท่านต้องตระหนักอยู่เสมอ เพื่อให้ไม่หลงลืมว่าเราทั้งหลายเป็นสมณะ ย่อมต้องไม่คิด พูด และกระทำตนเยี่ยงคฤหัสถ์ การใด ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในพระธรรมวินัย และไม่ใช่จริยาบูรพาจารย์ของพวกเรา การนั้น ๆ ย่อมไม่ใช่ข้อวัตรปฏิบัติที่พึงประพฤติ

ประการที่สองคือ ความซื่อตรงและจริงใจต่อพุทธบริษัทในการดำรงตนเป็นผู้ใหญ่ก็ดี เป็นผู้น้อยก็ดี ล้วนได้รับความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลจากสหธรรมิก ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิตและการงานของท่านให้ดำเนินไปได้ อีกทั้งยังได้รับการเคารพกราบไหว้ ได้รับจตุปัจจัยทำนุบำรุงจากพุทธศาสนิกชน ท่านจึงต้องมีความกตัญญูกตเวทีต่อครูอาจารย์ และเพื่อนสหธรรมิก ตลอดจนรู้บุญคุณของสาธุชน ผู้สู้อุตสาหะแสวงหาปัจจัยสี่มาอุปัฏฐากอุปถัมภ์ท่าน ด้วยการประพฤติสุจริตทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อสนองคุณท่านอยู่เสมอ

ประการสำคัญที่สุดที่จะขอฝากไว้ คือ ความซื่อตรงและจริงใจต่อหน้าที่ เมื่อท่านได้รับตำแหน่งหน้าที่ใดในคณะสงฆ์ ท่านต้องอุทิศสรรพกำลังเพื่อหน้าที่ตามตำแหน่งนั้น อย่างเต็มกำลังความสามารถ อย่าพึงพอใจเพียงแค่ได้มีตำแหน่งหรือฐานันดร เพราะคุณค่าของตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าคณะจังหวัด หรือพระสังฆาธิการระดับใด ๆ แท้จริงแล้วคือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ตนได้ดำรงอยู่นั้นด้วยความอดทน พากเพียร สุจริต รอบคอบ และสร้างสรรค์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ คือความเจริญมั่นคงของคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนาตามแบบอย่างที่บูรพาจารย์ได้สู้อุตสาหะกระทำมา

ผมจึงขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเข้มแข็งอดทน และมีปณิธานอันแน่วแน่ ขอให้ระลึกว่าเรามีบุพการีร่วมกัน เรามีพระพุทธเจ้า ทรงเป็นยอดยิ่งบิดามารดา เรามีบูรพาจารย์ร่วมคณะ และมีสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ขอทุกท่านจงอย่าย่อท้อที่จะช่วยกันบริหารงานพระศาสนาให้วัฒนาสถาพร เพื่อยังประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนทั้งหลายสืบไป

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเปิดการประชุมเปิดการประชุมเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุต กับคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต ณ บัดนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการและขอทุกท่านจงเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการที่มหาวิทยาลัยศิลปากร เฝ้าทูลถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เจริญพร ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากร ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหาร และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่สภามหาวิทยาลัยศิลปากร มีมติมอบปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ให้แก่อาตมภาพในวันนี้

“ความจริง” ที่เรียกว่า **“สัจธรรม”** นั้นอาจจำแนกได้เป็นสองระดับ กล่าวคือ ความจริงแบบสมมติ เรียกว่า **“สมมติสัจจะ”** กับความจริงแบบปรมัตถ์ เรียกว่า **“ปรมัตถสัจจะ”** บุคคลผู้สติปัญญาในระดับต่าง ๆ กัน ถ้าจะเข้าถึงความจริงในขั้นสูงที่เรียกว่าปรมัตถ์ได้นั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ความจริงแบบสมมติ เพื่อเป็นอุปกรณ์เบื้องต้นก่อน ทั้งนี้ วิธีจะเข้าถึงความจริงขั้นสมมติ ซึ่งจะเป็นประตูสู่ความจริงขั้นปรมัตถ์ได้ อาจต้องอาศัย **“ศิลปะ”** เป็นเครื่องกล่อมเกลาโน้มน้าวจิตใจ

งาน **“ศิลปะ”** ที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยอุบายอันแยบคาย ย่อมสามารถกล่อมเกลาจิตผู้คนให้สงบ นิ่ง เยือกเย็น และจุดประกายแห่งสติปัญญาได้ ตัวอย่างเช่น พระพุทธรูป ที่ท่านทั้งหลายเห็นอยู่เฉพาะหน้าตรงนี้ ถ้าท่านเพ่งมองด้วยปัญญาขั้นพื้นฐาน คงสัมผัสได้ถึงความประณีตงดงามเชิงสุนทรียะ อย่างสมมติสัจจะเท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วยปัญญาขั้นสูงขึ้น ย่อมอาจใช้ใจสัมผัสได้ถึงพระพุทธคุณอันมากไม่มีประมาณ ของพระผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม นำไปสู่การศึกษาธรรม ความเข้าใจธรรม และความรู้แจ้งในสัจธรรม ด้วยปัญญาขั้นสูงสุด สัจธรรมขั้นปรมัตถ์จึงอาจปรากฏกระจ่างขึ้นแก่ใจของบุคคล ก็ด้วยคุณค่าแห่งศิลปะด้วยประการฉะนี้

เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายจึงไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่สั่งสอนศิษย์ของท่านให้เป็นผู้รอบรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลปะ หรือเป็นศิลปินผู้มีฝีมือแต่เพียงเท่านั้น แต่ท่านพึงอบรมขัดเกลาให้ผู้เรียน เป็นผู้มีกุศลจิตหนักแน่นในธรรม สามารถเข้าใจ เข้าถึง นำเสนอ และสร้างสรรค์คุณค่าแห่งความดี ซึ่งแฝงอยู่ในความงามแห่งศิลปะนั้น ๆ ด้วย

เมื่อท่านมีไมตรีจิต นำปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ทางประวัติศาสตร์ศิลปะมามอบให้ อาตมภาพจึงขอมอบข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับศิลปะฝากให้เป็นเครื่องสนองน้ำใจตอบแทน เพื่อนำไปขบคิดและปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนเพื่ออบรมสั่งสอนนักศึกษาในสถาบันของท่านต่อไป

ขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้งที่นำเกียรติยศนี้มามอบให้ ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบแต่ความสุขความเจริญ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีถวายผ้าป่าสมทบทุนสร้างสถานปฏิบัติธรรม
สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร)
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันเสาร์ ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เจริญพร ท่านปลัดกระทรวงการคลัง ท่านกรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงไทย และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาร่วมกันบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่า เพื่อนำปัจจัยไปใช้ในการสร้างสถานปฏิบัติธรรมในนามอาตมภาพ ซึ่งจะอยู่ในความดูแลของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในวันนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทเป็นผู้เสียสละ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ด้วยการหมั่นบำเพ็ญ **“ทาน”** คือเป็นผู้ให้อยู่เสมอ พระองค์ได้ตรัสสรรเสริญ **“วิหารทาน”** คือการสร้างเสนาสนะวัดวาอาราม สถานบำเพ็ญสมณธรรม ไว้ในพระพุทธศาสนาว่ามีอานิสงส์มหาศาล ดังพระพุทธพจน์ ซึ่งได้ประทานแก่ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ความสรุปว่า “ทานที่บุคคลถวายแด่หมู่สงฆ์โดยมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียว ทานที่บุคคลสร้างวิหารถวายสงฆ์ ผู้มาจากทิศทั้ง ๔ มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายสังฆทานแด่หมู่สงฆ์โดยมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข”

ท่านทั้งหลายนำโดยคณะธนาคารกรุงไทยได้มาทอดผ้าป่า ถวายไว้เป็นของสงฆ์ มิได้เจาะจงถวายแก่พระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด ย่อมเรียกได้ว่าเป็น **“สังฆทาน”** และยิ่งไปกว่านั้น ยังมุ่งหวังตั้งใจให้นำปัจจัยอันเป็นบริวารผ้าป่าไปสร้าง **“วิหารทาน”** เป็นสถานปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชน เป็นทานอันยิ่งใหญ่สองชั้น อันควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง ขอทุกท่านจงปีติอิ่มเอมใจในบุญกิริยาที่ได้บำเพ็ญแล้วนี้ พร้อมทั้งแผ่ความอิ่มใจนั้นไปยังญาติมิตร เพื่อนร่วมชาติร่วมสังคม ไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ให้เกิดเป็นกระแสแห่งความสงบร่มเย็นจากเมตตาธรรม แผ่ครอบคลุมไปทั่วแผ่นดินไทย และทั่วโลกนี้ อย่างไม่มีประมาณ ช่วยกันดับความร้อนรุ่มในจิตใจของทุกชีวิต ผู้กำลังเผชิญความทุกข์กายทุกข์ใจโดยทั่วหน้ากันเถิด

ขออานุภาพแห่งบุญอันเลิศ ซึ่งบังเกิดจากการให้วัตถุอันเลิศเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จงอำนวยศุภผล ให้ท่านทั้งหลายจงเจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธนสารสมบัติ เพื่อเป็นกำลังในการเกื้อกูลประโยชน์แก่ส่วนรวมให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ

เป็นปีที่ ๑๒๙

๑ เมษายน ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า

อตฺตานเมว ปฐมํ ปฏิรูเป นิเวสเย
อถญฺญมนุสาเสยฺย น กิลิสฺเสยฺย ปณฺฑิโต.

แปลความว่า *“บัณฑิตพึงตั้งตนไว้ในคุณอันสมควรก่อน สอนผู้อื่นภายหลัง จึงไม่มัวหมอง.”* บุคคลผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องอบรมพัฒนาตนให้พรั่งพร้อมด้วยความเป็น **“บัณฑิต”** ผู้มีเหตุผล รู้ถูก รู้ผิด รู้ดีรู้ชั่ว รู้ควร รู้ไม่ควร รู้อย่างถูกต้องแม่นยำและตรงตามหลักวิชาตลอดจนหลักคุณธรรม เพื่อจะได้ผลิตพลเมืองคุณภาพให้แก่สังคมไทย สามารถนำความรู้ความเข้าใจทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปเป็นมาตรฐานชีวิต โดยไม่ยอมให้อคติหรืออารมณ์ที่ปรวนแปรตามกิเลสตนมาเป็นอุปกรณ์สำหรับตัดสินใจ อันอาจนำไปสู่ความประพฤติทางกายและทางวาจาที่เป็นภัยต่อบ้านเมือง หากผู้บริหาร ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาตนให้เป็นบัณฑิตผู้มีคุณอันสมควรก่อนแล้ว ก็ย่อมไม่อาจมีใครครหาหรือกังขาในระดับความรู้และจรรยาของผู้อยู่ในฐานะที่จะอบรมสั่งสอนสมาชิกของสังคมได้ คุณสมบัติเช่นนี้เองจักเอื้ออำนวยให้บังเกิดสัมฤทธิผลทางการศึกษาได้สมดังใจหมาย

กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่สร้างสรรค์สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๒๙ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงฝึกฝนพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ เพื่อยังประโยชน์แห่งราชการให้สำเร็จ บังเกิดผลเลิศแก่ประชาชาติไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทย สืบไปตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในโครงการจัดสร้างสถานปฏิบัติธรรม
สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร)

คำว่า **“รมณีย์”** เมื่อแปลตามรูปศัพท์ย่อมได้ความหมายว่า น่ารื่นรมย์ หรือน่าบันเทิงใจ หากแต่ความหมายของคำนี้ใช่จะเป็นคุณศัพท์ บ่งบอกถึงสถานที่ หรือสิ่งของที่น่ารื่นรมย์ หรือน่าบันเทิงใจ ตามทางที่เป็นโลกิยวิสัยเท่านั้น คำว่า **“รมณีย์”** ยังมีความหมายในทางพระพุทธศาสนาหมายถึงสถานที่อันเป็นที่น่ารื่นรมย์เอื้อเฟื้อต่อการปฏิบัติกิจที่สำคัญสำหรับผู้ประสงค์จะเดินไปตามทางอันเป็นอริยมรรค คือการกระทำความเพียรทางจิต เผากิเลสและยกระดับจิตใจตนเองด้วย

สถานที่อันเป็นรมณีย์นั้น แม้ในพุทธพจน์ก็แสดงความสำคัญดังกล่าวข้างต้นไว้ ดังที่สมเด็จพระบรมศาสดาตรัสแก่พระสาวก ถึงกาลเมื่อยังทรงเป็นพระโพธิสัตว์และได้ทรงพบรมณียสถาน ณ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ว่า *“ภูมิสถานถิ่นนี้เป็นรมณีย์หนอ มีไพรสณฑ์ร่มรื่นน่าชื่นบาน ทั้งมีแม่น้ำไหลผ่าน น้ำใส เย็นชื่นใจ ชายฝั่งท่าน้ำก็ราบเรียบ เป็นรมณีย์ทั้งโคจรคามก็มีอยู่โดยรอบ เป็นสถานที่เหมาะจริงหนอที่จะบำเพ็ญเพียรสำหรับกุลบุตรผู้ต้องการทำความเพียร ภิกษุทั้งหลายเรานั้นแลได้นั่งลง ณ ที่นั้น โดยตกลงใจว่า ‘ที่นี่ละเหมาะที่จะบำเพ็ญเพียร’...”* และที่รมณียสถานแห่งนี้นี่เอง พระโพธิสัตว์พระองค์นั้นได้ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ แล้วจึงทรงนำสัจจะหรือความจริงที่ได้ทรงพบนั้นมาเผยแผ่สั่งสอนสัตวโลกสืบต่อมา จึงควรกล่าวได้ว่า รมณียสถาน เป็นปัจจัยแห่งการเกิด และเป็นถิ่นกำเนิดของพระพุทธศาสนาของเราฉะนั้น

การดำเนินโครงการจัดสร้างสถานปฏิบัติธรรมซึ่งมีภูมิสถานและลักษณะที่ประสงค์จะให้เป็นรมณียสถาน เป็นการสร้างสถานที่ซึ่งเอื้อเฟื้อต่อการปฏิบัติตามครรลองของอริยมรรค เป็นปัจจัยต่อการยกระดับจิตใจของพุทธศาสนิกชน ดังที่เป็นมาตั้งแต่ครั้งเริ่มแรกแห่งพระศาสนานี้ ซึ่งเป็นทั้งการสร้างกุศลอันเป็น “ที่พึ่ง” สำหรับตน และการสร้างสถานที่อันเป็นที่พึ่งสำหรับผู้อื่นที่จะได้มารับประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนาจากสถานปฏิบัติธรรมอันเป็นรมณียสถานนี้ด้วย จึงควรแก่การอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัย และเดชานุภาพกุศลแห่งการทำ **“ที่พึ่ง”** สำหรับตนและผู้อื่น จงรักษาสาธุชนผู้ร่วมจัดสร้างสถานปฏิบัติธรรมอันได้มีกัลยาณจิตขนานไว้ในนามของข้าพเจ้า ให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย โดยที่สุดเจริญในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๔

“ศรัทธา” ในทางพระพุทธศาสนา มี ๔ ประการ ได้แก่ **๑. กัมมสัทธา** เชื่อการกระทำ เชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อว่ากรรมมีอยู่จริง เมื่อทำอะไรโดยมีเจตนาย่อมเป็นกรรม เป็นความชั่วความดีมีขึ้นในตน เป็นเหตุปัจจัยก่อให้เกิดผลดีผลร้ายสืบเนื่องต่อไป **๒. วิปากสัทธา** เชื่อวิบาก เชื่อผลของกรรม เชื่อว่าผลของกรรมมีจริง เชื่อว่ากรรมที่ทำแล้วย่อมมีผลและผลต้องมีเหตุ ผลดีเกิดจากกรรมดี ผลชั่วเกิดจากกรรมชั่ว **๓. กัมมัสสกตาสัทธา** เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตน เชื่อว่าแต่ละคนเป็นเจ้าของ จะต้องรับผิดชอบเสวยวิบาก เป็นไปตามกรรมของตน และ **๔. ตถาคตโพธิสัทธา** เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มั่นใจว่าทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงพระคุณทั้ง ๙ ประการ ตรัสธรรม บัญญัติวินัยไว้ด้วยดี หากฝึกตนด้วยดีก็สามารถเข้าถึงภูมิธรรมสูงสุดได้ดังที่พระองค์ทรงบำเพ็ญไว้เป็นแบบอย่าง

การปฏิบัติงานของตำรวจ ในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้ได้สมญาว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ จำเป็นต้องอาศัยศรัทธาต่อความดีงามเป็นรากฐาน หากตำรวจสามารถประพฤติตนปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกับหลักกฎแห่งกรรม ทำให้บุคคลผู้กระทำดีแล้วได้รับผลดี และผู้กระทำชั่วแล้วได้รับผลร้าย โดยให้ผลเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องตรงกับเหตุที่ถูกกระทำลงไปแล้วได้อย่างไม่บิดพลิ้ว ตามหลักกฎหมายและมุ่งตรงต่อเป้าหมาย คือความผาสุกร่มเย็นของสังคม ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นตำรวจดี สมควรแก่ความนิยมยกย่องทุกเมื่อ

ขออำนวยพรให้นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๔ จงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริต เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทยสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิโท)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเล่าเรียน และยังตั้งมั่นดำรงอยู่ได้ก็ด้วยคำสอนฝ่ายปริยัติ ที่เรียกว่า **“ปริยัติศาสนา”** อันได้แก่ สุตตะ เคยยะ เวยยากรณะ คาถา อุทาน อิติวุตตกะ ชาตกะ อัพภูตธัมมะ เวทัลละ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“นวังคสัตถุศาสน์”** ทั้งนี้ การศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง ๙ ประการ นับเป็นภารธุระโดยตรงของพระภิกษุสามเณร ผู้ได้ชื่อว่าเป็นผู้บวชเรียน คือบวชเพื่อเรียน มิใช่บวชเพื่อแสวงประโยชน์อื่น เพราะฉะนั้น ครูอาจารย์ผู้อุตสาหะทุ่มเทเอาใจใส่จัดการศึกษาให้บรรพชิตทั้งหลายได้เข้าถึงนวังคสัตถุศาสน์ ทั้งโดยแผนกธรรม ทั้งโดยแผนกบาลี ย่อมนับได้ว่าเป็นผู้มีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่การคณะสงฆ์

พระธรรมปริยัติโสภณ (จัด โกวิโท) เจ้าอาวาสวัดสร้อยทอง เป็นบรรพชิตผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร ดำรงตนเป็นแบบแผนอันงดงามสำหรับสหธรรมิกและศิษยานุศิษย์ให้ได้เจริญรอยตาม อีกทั้งยังสามารถบริหารสรรพกิจให้เจริญมั่นคง พากเพียรสนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ให้เรียบร้อย มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์นานัปการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการสำนักเรียนวัดสร้อยทอง ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี พร้อมทั้งเผื่อแผ่ธรรมวิทยาทานทั่วไปถึงนักเรียนจากสำนักเรียนต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามารับวิชาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง นับเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความเป็น **“ธรรมปริยัติโสภณ”** สมราชทินนามทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิโท) เพื่อความบรรลุถึงซึ่งธรรมอันเกษมเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระสังเวชนียธรรม

พระราชเมธาจารย์ (ยโสธโร)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“สุขสฺส ทาตา เมธาวี สุขํ โส อธิคจฺฉติ”** แปลความว่า *“ปราชญ์ผู้ให้ความสุข ย่อมได้รับความสุข”* ทั้งนี้ สุขสูงสุดในทางพระพุทธศาสนาเป็นสุขที่ไม่ต้องการการสนอง เรียกว่า **“โลกุตตรสุข”** หมายถึงความดับสนิท เพราะความจางคลายไปโดยไม่เหลือของตัณหา ไม่มีที่อาศัยอีกต่อไปของตัณหา เป็นบรมสุขเพราะความดับไม่เหลือของทุกข์

พระราชเมธาจารย์ (ศรีบัว ยโสธโร) ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดลำปาง - เชียงราย - พะเยา - แพร่ - น่าน ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดจำทรายมูล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เป็นสมณะผู้ครองตนด้วยศีลาจารวัตรน่าเลื่อมใส กระทั่งเกิดสุขแห่งเนกขัมมะ วิเวก และสงบตามพระธรรมวินัย เพื่อกรุยหนทางไปสู่โลกุตตรสุข ทั้งยังอำนวยแบบแผนอันงดงามสำหรับสหธรรมิกและศิษยานุศิษย์ให้ได้เจริญรอยตาม โดยเฉพาะพระราชปฏิภาณโกศล (สมคิด จินฺตามโย) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้เป็นศิษย์ที่ท่านเจ้าคุณได้อบรมสั่งสอนจนเป็นสรรพกำลังของคณะสงฆ์ นอกจากอัธยาศัยดังกล่าวแล้ว ท่านเจ้าคุณยังสามารถบริหารสรรพกิจให้เจริญมั่นคง พากเพียรสนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ให้เรียบร้อย มีผลงานด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์นานัปการ จึงเป็นที่เลื่อมใสของพุทธบริษัททั่วหน้า นับได้ว่าเป็นปราชญ์ผู้ให้ความสุข สมพระพุทธานุศาสนีและสมนัยแห่งราชทินนาม **“ราชเมธาจารย์”** ทุกสถาน

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ พระราชเมธาจารย์ (ยโสธโร) เพื่อความบรรลุถึงซึ่งธรรมอันเกษมเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๔

บัดนี้ บรรลุถึงอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๔ แล้ว ในเทศกาลเช่นนี้ของทุกปี ผู้คนต่างตั้งความหวังว่าชีวิตในปีใหม่ จะดีกว่าปีเก่า ครั้นทบทวนวันเวลาในรอบปีที่ล่วงผ่าน เราทั้งหลายย่อมเห็นประจักษ์ว่า สถานการณ์ต่าง ๆ อันก่อให้เกิดความทุกข์ยาก ได้ถาโถมหลั่งไหลเข้ามามากเป็นประวัติการณ์ และยังคงดำเนินอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง ในวาระเฉลิงศก จึงควรที่ทุกคนจะยกจิตใจให้สูงขึ้นด้วยเมตตาธรรม นำกระแสความร่มเย็นแผ่ออกไปสู่สมาชิกในครอบครัว มิตรสหาย เพื่อนร่วมชาติ และร่วมโลกนี้อย่างไม่มีประมาณ เร่งประสานน้ำใจกันอย่างจริงใจ คอยส่งความสุขให้กันและกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้ทุกคนเกิดขวัญดี มีกำลังกายและจิตใจแกล้วกล้า ที่จะสามารถฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคให้ล่วงพ้นไปได้โดยสวัสดี

ปัญหาและอุปสรรคใหญ่ ๆ โดยเฉพาะในยามที่ชาติบ้านเมืองกำลังเผชิญภาวะวิกฤต ไม่ว่าจะทางความคิด ความเห็น ความเป็นอยู่ หรือโรคภัยไข้เจ็บ ถ้าแต่ละคนแต่ละฝ่ายในชาติบ้านเมืองนั้น หนักแน่นมั่นคงใน **“สามัคคีธรรม”** ต่างหวังดีหวังเจริญต่อส่วนรวมอย่างจริงใจ ก็ย่อมทำให้วิกฤตการณ์นานา สามารถคลี่คลายลงได้โดยเร็ว ทั้งนี้ มีข้อพิจารณาอยู่ว่าความสำเร็จประโยชน์แห่งสามัคคีธรรม ย่อมจะบังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง เมื่อบุคคลแต่ละฝ่ายต่างเจริญ **“เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม และเมตตามโนกรรม”** ต่อเพื่อนร่วมสังคมซึ่งอาจคิดเห็นแตกต่าง เริ่มตั้งแต่ผู้คนแวดล้อมใกล้ตัวในครอบครัว ในชุมชน ตลอดถึงในประเทศชาติ ขยายวงเรื่อยไปสู่เพื่อนมนุษย์ทุกผู้ทุกนามในโลกนี้

ผู้ปรารถนาความสุขในปีใหม่ จึงพึงสังวรไว้เสมอว่า การแก้ไขปัญหาของสังคมส่วนรวม ควรเริ่มต้นด้วยการปลูกฝังเมล็ดพันธุ์แห่งความเมตตากรุณาต่อผู้คนทั่วไปอย่างเสมอหน้า ให้หยั่งรากลึกลงไปในจิตใจตนเอง ข่มใจให้ฉ่ำเย็นประดุจสายน้ำ อดทนอดกลั้นหนักแน่นประดุจแผ่นดิน เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถสำหรับระงับยับยั้งความรู้สึกขุ่นข้องหมองมัว กระทั่งสามารถพลิกผันสถานการณ์แห่งความร้อนรุ่มให้ผ่านพ้นไป ด้วยท่าทีอันเป็นกัลยาณมิตร รู้จักประสานประโยชน์อนุเคราะห์สงเคราะห์ สงบและสง่างาม แล้วในที่สุด เมล็ดพันธุ์แห่งความเมตตากรุณานั้น จะค่อย ๆ เติบโตผลิดอกออกผลเป็นความกลมเกลียวสมานฉันท์ แผ่กิ่งก้านสาขาแห่งสันติสุขปกคลุมถิ่นฐานบ้านเมืองนั้นให้เป็นรมณียสถานได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ทุกท่านได้ร่วมกันสร้างสรรค์ จงดลบันดาลความร่มเย็นแก่ประชาชาติไทย ยังความชุ่มชื่นเบิกบานพระราชหฤทัยแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อจักได้เสด็จสถิตธำรง ทรงเป็นมิ่งขวัญหลักชัยอยู่ยั่งยืนนานกับทั้งดลบันดาลพสกนิกรจงภิญโญสโมสรด้วยความสุขเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๔ นี้โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ มกราคม ๒๕๖๔

พรประทาน
เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๔

สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา.

ความพร้อมเพรียงของหมู่ชน ยังความเจริญให้สำเร็จ.

ส.ส.

เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๔ ขอท่านจงสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เพื่อยังประโยชน์ให้สำเร็จทุกเมื่อ เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในโครงการบรรพชาสามเณร “สาธุ โข ปัพพัชชา”
ในพระสังฆราชูปถัมภ์
๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ - ๘ มกราคม ๒๕๖๔

ในการบรรพชาสามเณรนั้น ก่อนจะสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ สามเณรต้องรับไตรสรณคมน์ คือการปฏิญาณว่ามีใจเข้าถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก เป็นเครื่องนำทางชีวิตของตน ๆ ก่อน อันจัดเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นสำหรับพุทธมามกะ แม้สามเณรในโครงการ **“สาธุ โข ปัพพัชชา”** จะมีเวลาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยอยู่ไม่นานนัก แต่ก็นับเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้เยาวชนได้ใกล้ชิดพระศาสนา ได้รู้จักพระรัตนตรัย ได้ปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจรรยาไว้ในจิตใจ เพื่อวันข้างหน้าจะได้ผลิดอกออกใบ เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ผู้ครองสุจริตธรรมทั้งกาย วาจา ใจ โดยเหตุที่มีพระรัตนตรัยเป็นเครื่องนำทางจนตลอดชีวิต ทั้งนี้ เมื่อสามเณรลาสิกขาไปเป็นคฤหัสถ์ ไม่ต้องรักษาศีล ๑๐ แล้ว แต่ขอจงรักษาศีล ๕ ต่อไปอย่างไม่บกพร่องด่างพร้อย และขอจงอย่าได้ละทิ้งไตรสรณคมน์เป็นอันขาด เพราะหากว่าเยาวชนผู้ผ่านโครงการนี้ทุกคนยังสามารถตามระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รู้จักละอายชั่วกลัวบาป คอยรั้งพฤติกรรมไว้ไม่ให้เผลอกระทำทุจริตแม้เพียงเล็กน้อย พร้อมครองตนอยู่ในเบญจศีล และเบญจธรรม เป็นศีลธรรมประจำชีวิต อย่างครบถ้วน การบรรพชาเป็นสามเณรในครั้งนี้ย่อมยังประโยชน์มหาศาลทั้งแก่ตน แก่บุพการี และแก่สังคมประเทศชาติ สมชื่อโครงการที่ให้ไว้ว่า **“สาธุ โข ปัพพัชชา การบวชนั้นแลดี”** ทุกประการ

นับแต่นี้ต่อไป ขอเยาวชนทุกคนจงขวนขวายศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเบญจศีล เบญจธรรม และการนับถือพระรัตนตรัยอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความรุ่งเรืองในชีวิตตามครรลองคลองธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันจะยังความสำเร็จในสุขประโยชน์ทั้งทางคดีโลกและคดีธรรม เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เยาวชนผู้เข้าร่วม และผู้สนับสนุนโครงการทุกท่าน ขออำนวยพรให้ผู้มีมนัสเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย จงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖ มกราคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

เด็กและเยาวชนคืออนาคตของสังคมไทย ซึ่งจะเติบโตมาแทนที่ผู้ใหญ่ผู้กำลังร่วงโรยสู่วัยชราในไม่ช้า พลังของเด็ก ๆ จึงมีอานุภาพสูงส่งซึ่งสามารถกำหนดทิศทางของบ้านเมืองไปสู่วิถีใด ๆ ดุจใจหวัง เด็ก ๆ จึงพึงพิจารณาถึงเรี่ยวแรงกำลังทั้งทางกาย ทางใจ และทางความรู้ความสามารถที่ตนมี ว่าครบถ้วนสมบูรณ์พร้อมแล้วหรือไม่เพียงใด ในอันที่จะรับภาระของสังคมซึ่งยังเต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรค ในขณะเดียวกัน ก็พึงระลึกรู้ถึงเอกลักษณ์ของชาติไทยที่บรรพชนสั่งสมไว้ให้เป็นรากฐานต้นทุน สำหรับความรุ่งเรืองในอนาคตของทุกคนอยู่อย่างพรั่งพร้อม

การจะพิจารณาตน พิจารณาผู้อื่น และพิจารณาสภาพสังคม ให้เป็นไปได้อย่างถูกต้องรอบคอบนั้น **“ความระลึกได้”** และ **“ความรู้ตัว”** หรือ **“สติสัมปชัญญะ”** ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงยกย่องไว้ว่าเป็น *“ธรรมอันมีอุปการะมาก”* จึงเป็นคุณธรรมสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน รวมตลอดถึงผู้ใหญ่ผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนดูแล ความรู้ตัวอยู่เสมอย่อมทำให้มีระเบียบวินัย สามารถเล่าเรียนและทำการงานต่าง ๆ ได้ถูกต้องรวดเร็ว สามารถดำรงตนเป็นเด็กที่ดีของผู้ใหญ่ และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของเด็กได้อยู่ทุกขณะ ถ้าเด็ก ๆ เปิดใจรับฟังและพิจารณาการกระทำของผู้ใหญ่ พร้อมกับการที่ผู้ใหญ่เปิดใจรับฟังและพิจารณาการกระทำของเด็ก ๆ ด้วยสติสัมปชัญญะ ไม่ยกเอาความหลงตัว ความถือตน ความโกรธแค้น หรือความหุนหันพลันแล่น ให้มาเป็นใหญ่กว่าความระลึกได้และความรู้ตัวแล้ว ในที่สุดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างวัย ซึ่งจัดเป็นธรรมดาโลกมาทุกยุคทุกสมัยย่อมลดน้อยลง ภาพที่คนต่างวัยต่างเต็มอกเต็มใจเข้าประสานความร่วมมือ สร้างอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน ด้วยความเมตตาและสามัคคี ก็จะเกิดขึ้นได้ดังใจปรารถนา

ขอให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูประคับประคองเด็กและเยาวชน มีกำลังใจที่จะอบรมพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมด้วยสติสัมปชัญญะ ขอจงเร่งเพิ่มพูนคุณลักษณะความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตน ชุมชน และประเทศชาติอันเป็นรักยิ่งของเราทุกคน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระปรารภ

ประทานเพื่อจัดพิมพ์ในหนังสือ “จดหมายเหตุงานสมโภช ๑๕๐ ปี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม”

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงสถาปนาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามขึ้น โดยพระราชจำนงจะทรงพระราชอุทิศถวายไว้ในพระพุทธศาสนาเป็นพระอารามประจำรัชกาลตามโบราณขัตติยราชประเพณีซึ่งมีมาแต่อดีตสมัย มีพิธีก่อพระฤกษ์เป็นประเดิมการก่อสร้างพระอารามเมื่อวันเสาร์ ที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๑๒

ครั้นเมื่อล่วงถึงวันพุธ ที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๓ จึงเป็นศุภมงคลสมัยบรรจบ ๑๕๐ โดยปี นับแต่การสถาปนาพระอาราม สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงพระกรุณาโปรดรับการบำเพ็ญกุศลฉลองพระอารามอันสมเด็จพระบรมปัยกาธิราชทรงสถาปนาขึ้นไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ กับทรงพระกรุณาโปรดถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ และสังวาลนพรัตน์เป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธอังคีรส พระประธานพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่คณะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามโดยทั่วหน้ากัน

งานสมโภช ๑๕๐ ปี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามที่ได้จัดขึ้นเพื่อรำลึกพระมหากรุณาธิคุณพระผู้ทรงสถาปนาพระอาราม และบูรพาจารย์แห่งพระอาราม โดยพระบรมราชูปถัมภ์แห่งองค์อัครศาสนูปถัมภกในคราวนี้ได้กระทำเป็นการใหญ่ จึงสมควรจะได้บันทึกเหตุการณ์อันสำคัญนี้ไว้เป็นจดหมายเหตุสำหรับพระอาราม และเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาค้นคว้าของอนุชนภายหน้า ทั้งในด้านความรู้ แบบพิธี ขนบธรรมเนียม และความเป็นไปแห่งสภาพในยุคสมัย วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามได้มอบหมายให้ นายแพทย์ณัฐ ไกรภัสสร์พงษ์ กรรมการอำนวยการจัดงานสมโภชพระอาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผู้เรียบเรียงหนังสือ **“จดหมายเหตุงานสมโภช ๑๕๐ ปี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม”** ขึ้น เพื่อยังประโยชน์แก่ผู้สนใจใคร่ศึกษาและอนุชนภายหน้าสืบไป

นอกจากจะเป็นการประกาศไว้เป็นอนุสรณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ กับทั้งจะเป็นประโยชน์ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น จดหมายเหตุฉบับนี้ยังเป็นอนุสรณ์แห่งสามัคคีธรรมของคณะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ได้ร่วมกันทั้งกำลังกาย กำลังสติปัญญา ตลอดจนกำลังจิตใจจัดการฉลองพระอารามขึ้นจนเรียบร้อยงดงาม ปรากฏเป็นเครื่องยืนยันคาถาอันเป็นพระนิพนธ์ในเจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุสฺสเทวมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม ที่จารึกประกอบอยู่ในตราแผ่นดินอันประดิษฐานในพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ว่า **“สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา”** แปลความว่า *ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญวัฒนาสถาวรให้สำเร็จ* ว่าเป็นสัจจะหรือความจริงด้วยประการทั้งปวง

ขออนุโมทนาแก่ผู้เรียบเรียง บรรณาธิการ คณะทำงาน และผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์ ผู้ได้จัดทำจดหมายเหตุฉบับนี้ขึ้นไว้เป็นประโยชน์แก่ชนหมู่มาก ทั้งขออนุโมทนากับสาธุชนทั้งหลาย ผู้ได้มีส่วนยังความบริบูรณ์แห่งการฉลองศุภมงคลสมัย ๑๕๐ ปีแห่งการสถาปนาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามให้งดงามบริบูรณ์.

๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

พระปรารภ

ประทานเพื่อจัดพิมพ์ในหนังสือ “นำชมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม”

เนื่องในศุภมงคลสมัย ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชศรัทธารับการบำเพ็ญกุศลฉลองพระอารามไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ถวายเป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธอังคีรส พระประธานพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในการพระราชกุศลฉลองพระอาราม และทรงเชิญเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำรับดังกล่าวมาทอดถวาย เมื่อวันพุธ ที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๓ ต่อมา ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงคล้องสังวาลนพรัตน์ถวายเป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธอังคีรสด้วยพระองค์เอง เมื่อวันเสาร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓ นับเป็นพระมหากรุณาคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และเป็นกิตติประวัติแห่งวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามตราบกาลนาน

อนึ่ง วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามได้จัดพิมพ์หนังสือ “นำชมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม” เป็นหนึ่งในบรรณานุสรณ์ที่ระลึกในการสมโภชพระอาราม ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากผู้ได้รับหนังสือนี้ ด้วยเป็นหนังสือที่คงสาระสังเขปของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามไว้อย่างกระชับครบถ้วน เรียบเรียงด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย แต่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ หนังสือนี้ยังเป็นที่แพร่หลายในหมู่นักวิชาการ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจ จึงเป็นการสมควรที่จะจัดพิมพ์หนังสือ “นำชมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม” ขึ้นอีกครั้ง โดยผู้เรียบเรียงและคณะบรรณาธิการได้ปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยด้วยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ดังได้พรรณนาไว้

ขออุทิศหนังสือ “นำชมวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม” จงเป็นส่วนถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระบรมราชูปถัมภกวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามทุกพระองค์ ถวายพระกุศลและกุศลแด่เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามทุกยุค กับขอถวายพระพร สมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ที่ได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์พระอาราม ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชกุศลจริยาในสมเด็จพระบรมราชบูรพการี ให้ทรงพระเจริญราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคล บันดาลศุภอรรถวิบุลมนุญผลให้สรรพราชกรณียกิจอันงดงามสมตามพระราชประสงค์ทุกสถาน ตลอดจนขออำนวยพรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือและผู้อุปถัมภ์การจัดพิมพ์ที่อำนวยให้บังเกิดหนังสือเล่มนี้ในบรรณพิภพ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ

๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

พระปรารภ
ประทานเพื่อจัดพิมพ์ในหนังสือ “มงคลนพรัตน”

อนุสนธิพระราชกุศลจริยาซึ่ง สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงบำเพ็ญเป็นอดิเรกราชกรณียะ ด้วยมีพระบรมราชโองการโปรดถวายราชสักการะพิเศษ คือ **“เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์”** เป็นพุทธบูชาแด่ **“พระพุทธอังคีรส”** ประธานพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เมื่อวันพุธที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๓ เนื่องในศุภมงคลสมัย ๑๕๐ ปี นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม คณะวัดราชบพิธรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและปีติโสมนัสอย่างพ้นประมาณ ต่างถวายอนุโมทนาสาธุการสรรเสริญพระบารมีกันทั่วหน้า และปรารภปรารถนาที่จะกอปรกุศลกิจโดยเสด็จพระราชกุศลให้เพิ่มพูนเป็นการสนองพระเดชพระคุณทุกเมื่อไป

พระพุทธอังคีรสเป็นพระพุทธปฏิมาสำคัญ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาและนำทองคำที่เคยเป็นเครื่องแต่งพระองค์ครั้งทรงพระเยาว์มาหลอมกะไหล่ไว้ ส่วนในพุทธบัลลังก์ก็เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งพระบรมราชสรีรางคาร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, พระอัฐิ สมเด็จพระศรีสุลาลัย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาสุดารัตนราชประยูร และพระราชสรีรางคาร สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงรับพระบรมราชาภิเษกถวัลยราชสมบัติบริบูรณ์ด้วยพระบรมราชอิสริยยศ ทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนปถัมภก ตามโบราณราชประเพณีแล้ว ได้ทรงพระราชอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคมายังวัด เพื่อทรงบูชาพระรัตนตรัย ถวายต้นไม้ทองเงินและทรงสวมพระรัศมีฉัพพรรณรังสีทองคำลงยาราชาวดี ถวายเป็นราชสักการะพิเศษแด่พระพุทธอังคีรส เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ อีกด้วย

เนติแบบอย่างทางโบราณราชประเพณีที่เคยมีมาก่อนพึงกล่าวไว้ ตัวอย่างเช่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายสายสะพายนพรัตน์เป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธชินราช ประธานพระอุโบสถ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ในการพระราชพิธีสมโภช เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๔๔ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ถวายสายสะพายนพรัตน์ เป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธสิหิงค์ ประธานพระอุโบสถ วัดพระศรีมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๕ และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ถวายสายสะพายนพรัตน์ และพัดรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๙ อีกทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ถวายทรงสะพัก เป็นพุทธบูชาแด่พระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก ในการพระราชพิธีสมโภช เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ เป็นต้น

นับได้ว่าสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ทรงดำรงพระคุณธรรมอันประเสริฐในการสืบสานและรักษาพระราชกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติของสมเด็จพระบรมราชบุพการีไว้ได้อย่างมั่นคง ทั้งทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจสมดังพระราชปฏิญญาในพระราชฐานะพุทธศาสนูปถัมภก พระราชศรัทธาปสาทะดังกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่ถวายอนุโมทนาสาธุการมิเพียงเฉพาะในหมู่คณะวัดราชบพิธ หากยังแผ่พระราชกุศลเป็นเครื่องชูน้ำใจพุทธบริษัททั่วหน้า และจักเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระบารมีให้ไพบูลย์สถาวรตลอดกาลนาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ เป็นเครื่องราชอิสริยภรณ์ตระกูลสำคัญที่มีความเป็นมาเก่าแก่ มีคติเกี่ยวเนื่องกับมงคลรัตนะมานับแต่โบราณสมัย ปรากฏเป็นรูปลักษณ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช และมีเงื่อนไขผูกพันเฉพาะกับความเป็นพุทธมามกะ อีกทั้งในวัดราชบพิธ ยังมีศิลปกรรมประดับบานประตูหน้าต่างทั้งที่พระอุโบสถและพระวิหาร เป็นรูปเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้ปรากฏอยู่อยู่เบื้องบนสุดทุกบานไป ประวัติความเป็นมาและเรื่องราวสืบเนื่องเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้จึงมีคุณค่าควรแก่การศึกษาค้นคว้าให้ปรากฏแก่อนุชน วัดราชบพิธจึงได้ขอให้รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พิศภูมิวิถี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนวัดราชบพิธ ศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงขึ้นจัดพิมพ์เป็นหนังสือ **“มงคลนพรัตน”** เพื่อยังประโยชน์แก่ผู้สนใจใคร่ศึกษาและอนุชนภายหน้าสืบไป วัดราชบพิธขออนุโมทนาผู้เรียบเรียง คณะผู้จัดทำ และผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์มา ณ โอกาสนี้

การทั้งปวงนี้จะบังเกิดขึ้นมิได้ หากปราศจากพระราชศรัทธาของสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเป็นปฐม อาตมภาพในนามคณะสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม จึงขอพระราชทานถวายพระพรแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ให้ทรงเจริญพระทีฆชนมสุขสิริสวัสดิ์ ทรงพระเจริญจรัสด้วยพระราชธรรมจริยา แผ่อาณาพระบารมีคุ้มครองประชาราษฎรให้เกษมสโมสรสามัคคี มีน้ำใจปรองดองสมานฉันท์ในอันที่จะพิทักษ์รักษาประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนา ให้วัฒนาสถาพรสืบไปตราบจิรัฏฐิติกาล

๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานแก่โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๓

“สามัคคีธรรม” อันเป็นยอดปรารถนาของสังคมใหญ่น้อยทุกระดับ ล้วนเริ่มต้นจากความประพฤติของปัจเจกบุคคลผู้อยู่อาศัยร่วมกันในสังคมทั้งสิ้น หากบุคคลมีความประพฤติทางกายและวาจาเป็นไปในทางเบียดเบียน ด้วยความคิดมุ่งประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ คู่ครอง หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ว่าโดยประการใด ๆ ความวิวาทบาดหมางชิงชังระหว่างบุคคลก็ย่อมบังเกิดขึ้นโดยพลัน หากลองพิจารณาถึงอุบัติการณ์ต่าง ๆ ในโลกมนุษย์ จะเห็นประจักษ์ว่าความวุ่นวายที่ลุกลามใหญ่โตถึงขั้นจลาจลเป็นสงครามกลางเมืองหรือสงครามโลก ส่วนใหญ่มักเกิดจากความประพฤติเบียดเบียนกันในหมู่ชนกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพราะฉะนั้น การที่สมาชิกแต่ละคนในชุมชนระดับหมู่บ้าน มุ่งสมาทานรักษาเบญจศีลเป็นปรกติวิสัย ย่อมเป็นเครื่องประกันกั้นขวางมิให้สังคมประเทศชาติต้องล่มสลายลงเพราะขาดสามัคคีธรรม เบญจศีลซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานหลักการไว้ให้เป็นหลักมนุษยธรรมนี้เอง จึงเปรียบเสมือนเสาหลักซึ่งช่วยค้ำจุนความผาสุกมั่นคงทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับมหาชน ให้ดำเนินไปเป็นปรกติภาพอย่างคู่เคียงเสมอกันได้

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ จะบังเกิดสัมฤทธิผลได้ ต้องอาศัยกุศลศรัทธาของทุกท่านทุกฝ่ายในคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมพร้อมเพรียงกันสนับสนุนและดำเนินโครงการนี้ให้สำเร็จสมดังวัตถุประสงค์ซึ่งตั้งไว้ด้วยดี จึงขออนุโมทนาบุญกิริยาของผู้สนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ยังให้บังเกิดความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทย โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันมีศีล ๕ เป็นอาทิ

ขออำนวยพรให้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ จงประสบประสิทธิผลไพบูลย์ เกื้อกูลความรุ่งเรืองของประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มกราคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในมงคลอายุ ๗ รอบ พระธรรมฐิติญาณ (ปุณฺณรโต)

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า *“อริยสาวกผู้เจริญด้วยธรรมเป็นเหตุเจริญ ๕ ประการ ชื่อว่าย่อมเจริญด้วยธรรมเป็นเหตุเจริญอย่างประเสริฐ ชื่อว่าเป็นผู้ยึดถือสาระ และยึดถือสิ่งประเสริฐแห่งกาย- ธรรมเป็นเหตุเจริญ ๕ ประการเป็นไฉนคือ ย่อมเจริญด้วยศรัทธา ย่อมเจริญด้วยศีล ย่อมเจริญด้วยสุตะ ย่อมเจริญด้วยจาคะ ย่อมเจริญด้วยปัญญา ดูกรภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้เจริญด้วยธรรมเป็นเหตุเจริญ ๕ ประการนี้แล ชื่อว่าย่อมเจริญด้วยธรรม เป็นเหตุเจริญอย่างประเสริฐ ชื่อว่าเป็นผู้ยึดถือสาระ และยึดถือสิ่งประเสริฐแห่งกาย ฯ อริยสาวกผู้ใด ย่อมเจริญด้วย* ***ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา*** *ทั้งสองฝ่าย อริยสาวกผู้เช่นนั้น เป็นสัปบุรุษ มีปรีชาเห็นประจักษ์ ชื่อว่าย่อมยึดถือสาระแห่งตน ในโลกนี้ไว้ได้ทีเดียว ฯ”*

พระธรรมฐิติญาณ (ปุณฺณรโต) เจ้าอาวาสวัดบึงพระลานชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๐ ธรรมยุต เป็นผู้งามพร้อมด้วยศีลาจารวัตร มุ่งมั่นปฏิบัติภารธุระสนองงานพระศาสนามาโดยเรียบร้อย ทั้งยังบำเพ็ญกรณียกิจใหญ่น้อย เกื้อกูลมหาชน สร้างสรรค์ความเจริญทางการศึกษาของชาติและพระศาสนา ดังปรากฏมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นพยานสำคัญแห่งคุณูปการ เพียรหมั่นเจริญอารยวัฒิธรรมทั้ง ๕ สถานดังเห็นประจักษ์ตลอดมา สมตาม พระพุทธานุศาสนี นับว่าเป็นผู้เจริญด้วยธรรมเป็นเหตุเจริญอย่างประเสริฐ เป็นผู้ยึดถือสาระ ควรแก่สักการะของศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนผู้อาศัยบารมีเป็นที่พึ่งโดยแท้

เนื่องในมงคลอายุ ๗ รอบนักษัตรของท่านเจ้าคุณ จึงขออำนวยพรให้ พระธรรมฐิติญาณ จงเจริญไพบูลย์ในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันมาฆบูชา

วันศุกร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

ดิถีมาฆบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ดิถีเช่นนี้ชวนให้พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าน้อมระลึกถึงเหตุการณ์ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ อันมีหลักการสำคัญเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ได้แก่ *๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง ๒. การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม และ ๓. การชำระจิตใจให้บริสุทธิ์* ประทานแก่พระอรหันตสาวก ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งล้วนอุปสมบทด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ณ ดิถีเพ็ญเดือน ๓ เมื่อกว่า ๒,๖๐๐ ปีล่วงมาแล้ว อย่างไรก็ดี หากปีใดเป็นปีอธิกมาส วันมาฆบูชาจะตรงกับดิถีเพ็ญเดือน ๔ ดังเช่นที่เกิดขึ้นปีนี้

สารัตถะประการหนึ่งในโอวาทปาติโมกข์นั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนหลักการแห่ง “ขันติธรรม” เพื่อเป็นหลักเผยแผ่พระศาสนา และการดำรงตนของพุทธบริษัท ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา** แปลว่า *“ขันติ เป็นเครื่องเผาผลาญบาปธรรมอย่างยิ่ง”*

“ขันติ” หมายถึง *“ความอดทนอดกลั้น”* มีลักษณะ คือความข่ม มีรส คือความอดทนต่อสิ่งที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจ มีสภาพที่ปรากฏ คือความอดกลั้นหรือความไม่โกรธ มีพื้นฐานคือความเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกต่างมีสัญชาตญาณรักสุขเกลียดทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น และก็เป็นธรรมดาที่ทุกชีวิตจำต้องเผชิญความทุกข์โทมนัสสลับกับความสุขโสมนัส หมุนเวียนเปลี่ยนไปอยู่เสมอ จะหาบุคคลผู้มิต้องประสบกับ “โลกธรรม ๘” กล่าวคือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ สรรเสริญ นินทา สุข และทุกข์ ในโลกนี้ เป็นอันมิมีเลย ผู้ตระหนักรู้ในความจริงเช่นนี้ จึงพึงสั่งสมบ่มเพาะกำลังแห่งขันติไว้สำหรับใช้ระงับยับยั้ง และต้านทานโลกธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในท่ามกลางวิกฤติการณ์ ซึ่งรุมเร้าเข้าสู่บ้านเมืองและโลกของเราทุกวันนี้ ทั้งนี้ ก็เพื่อจะได้รักษาร่างกายและจิตใจให้ยังคงความผาสุก สามารถอดทนอดกลั้นต่อทุกขเวทนาทางกาย ถ้อยคำจาบจ้วงล่วงเกิน คำติฉินนินทาว่าร้าย และความเสื่อมลาภเสื่อมยศ ซึ่งหลงยึดถือไว้ว่าเป็นตัวเราของเราเสียได้ อย่างน้อยแม้จะเจ็บใจเพียงใด แต่ก็ไม่เผลอแสดงอาการหุนหันพลันแล่นออกมาทางกายหรือทางวาจาจนเสียกิริยาอาการอันดี

บุคคลผู้สามารถดำรงขันติธรรม คือความอดทนอดกลั้นไว้ได้ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้เสงี่ยมงดงาม ถือธรรมะเป็นใหญ่ กิเลสตัณหาไม่อาจทำอันตราย เมื่อเป็นได้ดังนี้แล้ว ย่อมประสบความสงบร่มเย็น ระงับความดิ้นรนทะยานอยาก การที่สามารถดับเพลิงทุกข์เป็นคราว ๆ ได้ เสมือนว่าได้ถึงพระนิพพานเป็นคราว ๆ เป็นบทพิสูจน์ให้พุทธบริษัทรู้เห็นตามความเป็นจริงว่าพระนิพพานมิใช่ธรรมะอันสุดเอื้อม แม้ว่าพระนิพพานจริง ๆ คือความดับเพลิงทุกข์ได้โดยสิ้นเชิงอาจยังอยู่ไกล แต่พระนิพพานในปัจจุบันคือความดับกิเลสตัณหา ซึ่งบังเกิดขึ้นครอบงำจิตใจในขณะนี้ จึงอาจใช้ **“ขันติธรรม”** คือความอดทนอดกลั้นนี้เองเป็นเครื่องช่วยระงับดับได้ แม้เพียงคราวหนึ่ง ๆ ก็ยังดี ไม่เกินความสามารถที่ทุกคนจะปฏิบัติและเข้าถึงได้ เพื่อความสงบร่มเย็นซึ่งพึงบังเกิดมีขึ้นแก่ตนและแก่สังคมส่วนรวม สมความปรารถนาอันดีงามของคนไทย ที่ต่างหวังใจมุ่งหมายจะได้ประสบสันติสุขด้วยกันทุกคน

ขอพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงดำรงมั่นคงอยู่ในโลกนี้ตลอดกาลนาน และขอพุทธบริษัททั้งหลาย จงพร้อมเพรียงกันศึกษาพระสัทธรรมนั้น เพื่อบรรลุถึงความรุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในการประทานทุนมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ)
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันอังคาร ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านผู้แทนสถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนท่านสาธุชนทุกท่าน

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ มีพระอัธยาศัยโปรดการบำเพ็ญพระกุศลสังคมสงเคราะห์ ทรงสร้างและทรงอุปถัมภ์โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์คนชรา โรงเรียน วัดวาอาราม มูลนิธิและองค์กรการกุศลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

ทุกวันประสูติของพระองค์ ดังโอกาสเช่นวันนี้ จะทรงพระกรุณาประทานทุนแก่องค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ เป็นภาพที่อาตมภาพ และชาววัดราชบพิธยุคนั้นทุกคนจดจำได้อย่างชัดเจน พระองค์ทรงเล็งเห็นการณ์ไกลด้วยพระคุณธรรมสำคัญ คือความไม่ประมาท จึงประทานกำเนิดมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) เพื่อภารกิจด้านการสังคมสงเคราะห์ให้ดำเนินสืบไปแทนพระองค์ แม้ว่าจะเสด็จล่วงลับหาพระองค์ไม่แล้วก็ตาม พระเมตตากรุณาที่เคยมีประทานมาอย่างไร ทุกวันนี้เราท่านทั้งหลายจึงยังคงสัมผัสได้ ยังรู้สึกได้อยู่อย่างนั้น ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของมูลนิธินี้ก็อาจมีข้อติดขัดอยู่บ้าง โดยเฉพาะในเวลาที่เศรษฐกิจของบ้านเมืองและของโลกประสบปัญหา มูลนิธิจะเจริญมั่นคงและมีทุนมากพอจะเกื้อกูลประโยชน์ได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยกุศลศรัทธาของท่านสาธุชนเท่านั้นที่คอยสนับสนุนค้ำจุน เพื่อสืบสานพระปณิธานให้ยังดำรงคงอยู่ เปรียบประดุจดวงประทีปแห่งการให้อันสว่างเรืองรองส่องชาติ ส่องพระศาสนาให้วัฒนาสถาพร

ขอท่านทั้งหลายที่มารับทุนมูลนิธิต่อเบื้องหน้าพระอัฐิในวันนี้ ร่วมกันน้อมจิตน้อมใจรำลึกถึงพระเดชพระคุณของพระองค์ แล้วมุ่งมั่นบำเพ็ญกรณียกิจ ตามหน้าที่ของตน ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ วิริยอุตสาหะ และกตัญญู ถวายเป็นสักการะบูชาสนองพระเดชพระคุณ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ และพระศาสนาสืบไป

หากท่านทำได้เช่นนี้ อาตมภาพเชื่อแน่ว่า เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า แม้สิ้นพระชนม์ไปนานแล้ว แต่ยังทรงดำรงอยู่ด้วยพระคุณ จักทรงพระโสมนัส ทรงอนุโมทนา และประทานพรให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกประการ

ขอเจริญพร

พระโอวาท

ประทานแก่ข้าราชการบรรจุใหม่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปี ๒๕๖๔
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันพุธ ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

เจริญพร ท่านผู้บริหาร, ข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขอแสดงมุทิตาจิตต่อทุกท่านที่ได้รับการบรรจุเข้ามาเป็นข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และขออนุโมทนาชื่นชมนโยบายของท่านผู้บริหารสำนักงาน ซึ่งจัดให้มีการฝึกอบรมข้าราชการใหม่ในโอกาสนี้

ท่านทั้งหลายคงทราบดีอยู่แล้วว่า สายสัมพันธ์ระหว่างชาววัดกับชาวบ้านไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้ เพราะอันที่จริงทั้งสองส่วนก็ล้วนอยู่ร่วมในชุมชนและสังคมเดียวกัน ดังนั้น งานของคณะสงฆ์ย่อมไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นโดยปราศจากกำลังของหน่วยราชการสำคัญ อันมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น ตลอดจนสาธุชนทุกภาคส่วนเข้าร่วมแรงร่วมใจกันประสานภารกิจให้ลุล่วงไปได้ด้วยความสมัครสมานสามัคคี ข้าราชการใหม่ทุกคนจึงพึงมีอุดมการณ์อันมั่นคงแน่วแน่ที่จะสนองงานคณะสงฆ์ให้สำเร็จประโยชน์สูงสุดสำหรับพระบวรพุทธศาสนา ตลอดจนประเทศชาติและประชาชน ซึ่งเสมอด้วยการสนองพระบรมราชปณิธานของพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก และทรงตั้งพระราชสัตยาธิษฐานที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎร

ความซื่อสัตย์สุจริต และความจงรักภักดีต่อความเป็น **“ข้าราชการ”** ซึ่งมีหน้าที่รับใช้สถาบันหลักของชาติ จึงเป็นอุดมคติ ที่ท่านทั้งหลายต้องยึดถือไว้ให้มั่นคง อย่าให้บิดพลิ้วคลาดเคลื่อนไป ขออย่าลืมว่าข้าราชการไม่ว่าผู้ใหญ่หรือผู้น้อย ไม่ได้อยู่ในฐานะเจ้าใหญ่นายโตเหนือประชาชน หากแต่พึงเป็นผู้รับใช้ที่ซื่อสัตย์ของประเทศชาติและพระศาสนา ตามพระราชประสงค์ขององค์อัครศาสนูปถัมภก เพราะฉะนั้น ขอให้ทุกท่านรักษาเกียรติยศของตนด้วยการทำหน้าที่อย่างเต็มสติกำลังความสามารถ ด้วยความองอาจแกล้วกล้าที่จะไม่ประพฤติทุจริต ไม่ว่าด้วยกาย ด้วยวาจา หรือแม้ด้วยใจ ขอจงเร่งขวนขวายศึกษาเรียนรู้ เปิดตาดู เปิดหูฟัง ใช้สมองคิด เพื่อให้มีไหวพริบปฏิภาณชาญฉลาด โดยอย่าคิดว่าตนรู้มากแล้ว ฉลาดพอแล้ว จนเผลอวางตนประดุจน้ำเต็มแก้วเป็นอันขาด ขอจงเป็นผู้มีคุณความดี โดยไม่ถือทิฐิมานะอวดดี และขอจงรักษากาย วาจาให้ดีพร้อมด้วยศีล ควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจให้ดีพร้อมด้วยธรรม ตลอดอายุการทำงาน กระทั่งตลอดชีวิตของท่าน

ขออนุโมทนาและอำนวยพรให้ทุกท่าน จงประสบความเจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการ เต็มเปี่ยมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อนำพาความรุ่งเรืองมาสู่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกิจการคณะสงฆ์สืบไป

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนา
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นปีที่ ๒๙
๔ เมษายน ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนหลักธรรมสำคัญ อันเป็นพลังส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสรรพกิจการงานไว้ เรียกว่า **“พละ ๔”** ประกอบด้วย ปัญญาพละ คือกำลังความรู้ความสามารถ, วิริยพละ คือกำลังความพากเพียร, อนวัชชพละ คือกำลังความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีข้อบกพร่อง พูดจริง มีเหตุผล มุ่งดี ไม่รุกรานให้ร้ายใคร ประกอบการด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และ สังคหพละ คือกำลังการสงเคราะห์ สามารถยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้คนและประสานหมู่ชนไว้ด้วยความสมัครสมานสามัคคี

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจโดยตรงในการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะฉะนั้น ข้าราชการ พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องครองตนและครองงานไว้ให้พรั่งพร้อมด้วยพละทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้ เพื่อยังให้บังเกิดสัมฤทธิผลในราชการยิ่ง ๆ ขึ้นไป อันจักนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมไทยด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานสำหรับผู้ศึกษาหลักสูตรธรรมศึกษา ตามหลักสูตรสนามหลวง แผนกธรรม

ยทา จ พุทฺธา โลกสฺมึ อุปฺปชฺชนฺติ ปภงฺกรา
เต อิมํ ธมฺมํ ปกาเสนฺติ ทุกฺขูปสมคามินํ.

เมื่อพระพุทธเจ้า ผู้ทำความสว่างอุบัติขึ้นในโลก พระองค์ย่อมประกาศธรรมสำหรับดับทุกข์นี้

ขุ.ปฏิ. ๓๑/๔๑๘

สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้ธรรมอันสุขุมลึกซึ้ง แล้วได้ทรงพระกรุณาสั่งสอน พุทธสาวก พุทธสาวิกาให้ได้รับรู้ และรับประโยชน์จากธรรมที่ได้ทรงค้นพบนั้นด้วยตนเอง หาใช่ด้วยการวิงวอน ไหว้กราบต่อพระองค์ผู้ทรงเป็นศาสดาแห่งศาสนาไม่ โดยที่สุด แม้เมื่อถึงคราวที่จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ท่านพระอานนท์เถระเจ้าทูลถามว่าจะทรงตั้งผู้ใดเป็นศาสดาแห่งพระพุทธศาสนาสืบแทนพระองค์ ก็ได้ทรงตั้ง ธรรมและวินัยที่ทรงบัญญัติไว้แล้วเป็นศาสดาแทนพระองค์เมื่อพระองค์ดับขันธปรินิพพานแล้ว

ฉะนั้น **“ธรรม”** จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนา ทั้งในประการที่เป็นศาสดาสืบแทนพระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยพระพุทธบัญญัติ และในฐานที่เป็นชีวิตจิตใจ เป็นแก่นกลางที่สำคัญต่อความดำรงอยู่ของพระศาสนา

การที่จะดำรงพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไปได้ จึงสำคัญที่จะต้องรักษาธรรมที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงประกาศไว้แล้วให้คงอยู่ได้โดยถูกต้อง การที่จะรักษาธรรมที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงประกาศไว้แล้วให้คงอยู่ได้โดยถูกต้อง ก็สำคัญที่พุทธบริษัทปฏิบัติธรรมนั้นให้บริบูรณ์ การที่พุทธบริษัทจะปฏิบัติธรรมนั้นให้บริบูรณ์ได้ ก็สำคัญที่จะต้องศึกษาธรรมนั้นให้เข้าใจถ่องแท้ด้วยปัญญาเป็นเบื้องแรก

โดยนัยนี้ การศึกษาธรรม คือ **“ธรรมศึกษา”** นั้น จึงเป็นกิจที่สำคัญที่ส่งผลไม่จำเพาะแต่จะเป็นหนทางไปสู่การพ้นจากทุกข์ตามกำลังการปฏิบัติของผู้ศึกษาแต่ละคนเท่านั้น หากแต่ยังเป็นกิจสำคัญอันควรแก่การอนุโมทนา เพราะเป็นกิจที่จะมีผลช่วยดำรงพระพุทธศาสนาให้ถาวรวัฒนาต่อไป

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ.

ธรรมแล ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

ขุ. ชา.ทสก. ๒๗/๒๙๐. ขุ. เถร. ๒๖/๓๑๔.

ขออำนาจแห่งสัจจวาจานี้ จงอำนวยสิริสวัสดิพิพัฒนไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาแก่สาธุชน ผู้มีมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และได้อุตสาหะประกอบ **“ธรรมศึกษา”** ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ดิถีวิสาขบูชา อันเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นวันสำคัญสากลของโลก ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ชวนให้ระลึกถึงเหตุการณ์ เมื่อพระโพธิสัตว์สิทธัตถราชกุมารเสด็จอุบัติขึ้นบนโลกนี้ ดังปรากฏเรื่องราวในพระไตรปิฎกว่า พระองค์ทรงผินพระพักตร์ไปทางทิศอุดร ทอดพระเนตรทิศทั้งหลาย ทรงพระดำเนินย่างพระบาทไปเจ็ดก้าว แล้วทรงเปล่งพระอาสภิวาจาว่า **"เราเป็นผู้เลิศแห่งโลก เราเป็นผู้ประเสริฐแห่งโลก เราคือผู้เป็นใหญ่แห่งโลก"** ดังนี้ อุปมาดั่งการประกาศอิสรภาพของมนุษย์ ให้ต่างตระหนักว่าเราทุกคนล้วนเป็นผู้กำหนดชีวิตของตนเอง สามารถพัฒนาตนให้ประเสริฐ ให้พ้นทุกข์ ให้มีชีวิตที่ดีงามสมบูรณ์ ถึงขั้นจะรู้แจ้งสัจธรรมเป็นพระพุทธเจ้าก็ยังได้ โดยหาใช่เพราะการดลบันดาลของพรหม เทพ หรือชะตาฟ้าดินแต่อย่างใด

พุทธบริษัททั้งหลาย จึงพึงพิจารณาถึงย่างก้าวแห่งธรรมะ ๗ ประการ อันนำไปสู่การตรัสรู้ ซึ่งเรียกว่า **"โพชฌงค์ ๗"** ประกอบด้วย **สติ** ความระลึกได้, **ธรรมวิจยะ** การศึกษาสอดส่องธรรมะ, **วิริยะ** ความพากเพียร, **ปีติ** ความเอิบอิ่มใจโดยปราศจากอามิส, **ปัสสัทธิ** ความสงบกายใจ, **สมาธิ** ความมีจิตตั้งมั่น และ **อุเบกขา** ความมีใจเป็นกลาง

อย่างไรก็ดี ก่อนจะย่างไปให้ครบทั้ง ๗ ก้าว สู่ความเป็นเลิศในโลกนั้น มนุษย์ผู้ปรารถนาอิสรภาพ จำเป็นต้องเริ่มต้นฝึกฝนตนเองให้มั่นคงในย่างก้าวสำคัญก้าวแรกแห่งการพัฒนา ได้แก่ **"สติ"** กล่าวคือ ให้รู้เท่าทันในการเคลื่อนไหวในอารมณ์ที่ปรุงแต่งจิต และในความคิดทั้งหลายให้ได้ หากปราศจากสติเสียแล้ว องค์ธรรมแห่งความสำเร็จสูงสุดสำหรับมนุษยชาติประการอื่น ๆ ย่อมไม่อาจจะติดตามมาได้เลย

ขอสาธุชนจงมุ่งมั่นหมั่นศึกษาอบรมเจริญสติ ให้รู้เท่าทันกาย วาจา และใจของตนเอง อันนับเป็น **"ปฏิบัติบูชา"** ที่พึงกระทำต่อพระรัตนตรัย เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นประทีปส่องใจเวไนยนิกรทั้งปวงสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

ประทานแก่วัดเมตตาพุทธาราม พุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย และมูลนิธิ BTMC
เนื่องในวันวิสาขบูชา
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระพุทธาธิบายไว้ว่า *“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรารู้ทั่วถึงคุณของธรรม ๒ อย่าง ๒ อย่างเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่สันโดษในกุศลธรรม ๑ ความเป็นผู้ไม่ย่อหย่อนในความเพียร ๑ ดังนี้”* ย่อมประจักษ์ชัดว่าแม้พระพุทธองค์ก็ทรงพลีอุทิศพระชนมชีพเพื่อเพิ่มพูนกุศลธรรมโดยมิย่อหย่อนในความเพียรมาหลายอสงไขยกัป จึงเสด็จอุบัติมาตรัสรู้ในพระชาติสุดท้าย ณ ดิถีเพ็ญเดือนวิสาขะ เพราะฉะนั้น พุทธบริษัทพึงมุ่งมั่นเจริญรอยตามพระพุทธจริยาด้วยวิริยภาพพรั่งพร้อมในอันที่จะบำเพ็ญกุศลธรรมให้ทวีคูณ ให้สมดั่งที่พระพุทธองค์ทรงรับรองผลเบื้องปลายไว้ว่า *“แม้เธอทั้งหลายก็จักทำให้แจ้งซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยม ที่กุลบุตรทั้งหลายออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิตต้องการนั้น ด้วยความรู้ยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ต่อกาลไม่นานเลย ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุนั้นแล เธอทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้ว่า จักเริ่มตั้งความเพียรอันไม่ย่อหย่อนว่า จะเหลืออยู่แต่หนัง เอ็น และกระดูกก็ตามที เนื้อและเลือดในสรีระ จงเหือดแห้งไปเถิด ยังไม่บรรลุผลที่บุคคลพึงบรรลุได้ด้วยเรี่ยวแรงของบุรุษ ด้วยความเพียรของบุรุษ ด้วยความบากบั่นของบุรุษแล้ว จักไม่หยุดความเพียรเสีย”*

ขอพุทธศาสนิกชนจงน้อมนำความสำคัญของดิถีวิสาขบูชา มาเป็นเครื่องเตือนใจให้ไม่ลดละความเพียรในอันที่จะศึกษาและปฏิบัติพระธรรมวินัย สามารถพัฒนาตนให้ถึงพร้อมด้วยกุศลธรรม เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลนาน

ขออนุโมทนากุศลกิจที่วัดเมตตาพุทธาราม พุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย และมูลนิธิ BTMC ตลอดจนสาธุชนทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

อัมพโรวาท ฉัฏฐภาค

ประมวลพระดำรัส พระคติธรรม พระสังเวชนียธรรม
พรประทาน พระปรารภพระโอวาท และพระสัมโมทนียกถา
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

ขอถวายพระพรเจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิต ร่วมถวายพระพรชัย ให้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังพรั่งพร้อม ในอันที่จะทรงอภิบาลบำรุงประเทศชาติ พระบวรพุทธศาสนา และสืบสานพระบรมราชปณิธานแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ให้ดำรงวัฒนาสถาพรสืบไป

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระราชศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย ก็ได้ทรงขัดเกลาพระราชหฤทัยไปในทางเพิ่มพูนพระราชกุศลบารมี อนุวัตจริยาแห่งอุบาสิกา ทรงพากเพียรมุ่งมั่นบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ค้ำจุนชีวิตอาณาประชาราษฎร์ให้สามารถผ่อนคลายความเดือดร้อนลำเค็ญ ทรงแผ่กระแสความร่มเย็นด้วยน้ำพระราชหฤทัยเป็นทางแห่งพระราชจริยา ทรงแผ่พระมหากรุณาเป็นทางแห่งการประกอบพระราชกิจ พร้อมพระฉันทจริตอันเปี่ยมด้วยมัทวธรรมประจำพระราชอัธยาศัย ยังความแช่มชื่นเบิกบานแก่ผู้ได้สัมผัสชื่นชมพระบารมีในกาลทุกเมื่อ

การที่ทรงดำรงมั่นในธรรมวิธีเฉกบัณฑิตเช่นนี้แสดงถึงพระปรีชาญาณ ซึ่งทรงเข้าพระราชหฤทัยในสภาวธรรมควบคู่กับพระไตรลักษณ์ ช่วยชักพาน้ำพระราชหฤทัยให้สงบนิ่งเยือกเย็น หยั่งลึกลงเอิบอาบพระกมล แล้วหลั่งรินไปชุบชโลมความสุขของประชาชนทั่วหน้า อาตมภาพจึงขอยกภาษิตของเทวดา ที่สรรเสริญสตรีผู้มีปัญญา ดุจดังเคยถวายไว้ เมื่อปีแรกแห่งการเฉลิมพระชนมพรรษา นับแต่เสด็จสถิตในที่สมเด็จพระอัครมเหสี มากล่าวอ้างเป็นสัจวาจา อีกคำรบหนึ่ง ว่า

น หิ สพฺเพสุ ฐาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺฑิโต
อิตฺถีปิ ปณฺฑิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจกฺขณา.

แปลความว่า *“มิใช่แต่บุรุษจะเป็นบัณฑิตในที่ทุกสถาน แม้สตรีมีปัญญาเห็นประจักษ์ก็เป็นบัณฑิตได้ในที่นั้น ๆ .”*

ด้วยเดชะแห่งสัจวาจา ขอคณะรัฐบาล ข้าราชการ และประชานิกรทุกหมู่เหล่า จงสามัคคีพร้อมเพรียงกันเข้าประกอบกรณียกิจตามหน้าที่โดยสุจริตธรรม นำพาบ้านเมืองไทยให้รุ่งเรืองมั่นคง เพื่อสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทั้งสองพระองค์ จักได้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงดลบันดาลประโยชน์สุขโดยธรรม ให้สัมฤทธิ์สู่อาณาราษฎรทุกสถาน สมดังพระราชสัตยาธิษฐานได้อย่างบริบูรณ์

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของปวงชนชาวไทย ตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในโอกาสที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดทำหนังสือรายงานประจำปี ๒๕๖๓

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ และปฏิบัติบริหารภารกิจเพื่ออุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนา ให้วัฒนาสถาพรอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมไทย ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรทุกคน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ตนรับผิดชอบอย่างถ่องแท้ ด้วยทัศนคติที่ถูกต้องและเที่ยงตรง ทั้งนี้ การจะเข้าใจงานและทำงานได้อย่างถูกต้อง จำเป็นต้องอาศัย **“สติ”** และ **“ปัญญา”** เป็นคุณธรรมประจำชีวิตอยู่ทุกขณะ หากขาดสติ อ่อนปัญญาเสียแล้วก็ย่อมประสบความผิดพลาดบกพร่องอยู่เสมอ ท่านทั้งหลายจึงพึงเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ด้วยการฝึกหัดอบรมพัฒนาตนให้เฉลียวฉลาดรอบคอบ อย่าได้ทะนงว่าตนรู้มากแล้ว หรือดีพอแล้วเป็นอันขาด ในขณะเดียวกัน ก็พึงเสริมสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อการคณะสงฆ์และกิจการพระพุทธศาสนา ในฐานะฆราวาสผู้ช่วยสนองศาสนกิจ รับนโยบายคณะสงฆ์ไปดำเนินการในส่วนที่ราชการบ้านเมืองพึงถวายกำลังรับใช้ตามบทบาทหน้าที่ ในอันที่จะปกป้อง คุ้มครอง และจัดการให้การคณะสงฆ์และพระศาสนาโดยส่วนรวม รุ่งเรืองไพบูลย์อยู่คู่ราชอาณาจักรไทย สมพระบรมราชปณิธานแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าผู้ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก และสมกับฐานะของสำนักงาน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อันเป็นสถาบันหลักของชาติ และเป็นจิตวิญญาณประชาชาติไทยมานับแต่บรรพกาล

ขอผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรทุกคน จงมุ่งมั่นดำเนินพันธกิจเสริมสร้างให้กิจการพระพุทธศาสนามั่นคงยั่งยืน จัดการการศึกษาพระสงฆ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้คู่คุณธรรม ผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาสามารถเผยแผ่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม และร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็ง นำพาไทยสู่การเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนาโลก ตลอดจนช่วยดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมอย่างสมบูรณ์พร้อมทุกประการ

ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบความสุขสวัสดี เป็นกำลังอุดหนุนค้ำจุนกิจการพระพุทธศาสนาและชาติบ้านเมืองโดยสุจริตธรรมจรรยาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๑๐๐ ปีแห่งการสิ้นพระชนม์
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเป็นมหาอนาคาริยรัตน์เลิศล้ำด้วยพระบุญญาธิการ ในฐานที่เสด็จอุบัติมาในมหาจักรีบรมราชวงศ์ ทรงดำรงพระองค์เหมาะควรทุกสถานตามพระชาติวุฒิ พระวัยวุฒิ และพระคุณวุฒิ ทรงพระศีลาจารวัตรบริสุทธิ์ สถาพรด้วยพระกัลยาณกิตติประวัติงามสง่า ล่วงผ่านกระแสกาลเวลามาบรรจบกว่าศตวรรษได้โดยเด่นชัดมิเสื่อมสลาย พระกรณียะเป็นอเนกปริยายทั้งฝ่ายคดีธรรมและฝ่ายคดีโลก อำนวยศุภโชคมาสู่ชาวไทยทั่วหน้า หาจำเพาะแต่พุทธบริษัท เพราะพระธัมมานุธัมมปฏิบัติที่ทรงกอปรไว้ ล้วนเป็นไปเพื่ออนุเคราะห์มหาชนมิจำกัดเลือกตัวบุคคล เชื้อชาติ ศาสนา เพศ พรรณ ชนชั้น วัย ทรงพระอัชฌาสัยไว้ที่มหากรุณาอันเป็นลักษณะแห่งมหาบุรุษ ทรงเป็นศาสนนายกดิลกสงฆ์ ดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นพระประมุขฝ่ายพุทธจักรผู้ทรงพระวิริยอุตสาหะดำเนินพระกุศโลบายด้วยพระปรีชาญาณ ผสานกับพระบรมราโชบายฝ่ายอาณาจักรของสมเด็จพระบรมธรรมิกมหาราชาธิราชผู้พุทธศาสนูปถัมภกสองรัชกาล กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทั่งการบริหารงานคณะสงฆ์ทุกองคาพยพ บรรจบพร้อมด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี ทวีอาณาประโยชน์สู่การศึกษาของเยาวชนทั่วราชอาณาจักร อีกทั้งทรงเป็นหลักเป็นประธานในศิลปวิทยาหลากสาขา อาทิ อักษรศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มีพระอัธยาศัยสุขุมคัมภีรภาพเพียบพร้อมความเป็นครุฐานียะแห่งพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และชนนิกรทุกหมู่เหล่า พระเดชพระคุณของพระองค์อันเป็นมูลฐานแห่งความเจริญมาตราบเท่าทุกวันนี้มีนานัปการเหลือจะพรรณนาได้หมดสิ้น

บัดนี้ เราทั้งหลายผู้เป็นปัจฉิมาชนตาชน ทั้งฝ่ายบรรพชิต ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์ ร่วมกับรัฐบาล และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ พรั่งพร้อมกันประกาศถวายสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ เนื่องในสมัยคล้ายวันสิ้นพระชนม์บรรจบปีที่ ๑๐๐ ในวันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔ จัดเป็นกตัญญูกตเวทิตาคุณอันควรแก่การอนุโมทนาเป็นบทพิสูจน์แห่งพระกรุณาธิคุณที่ทรงรักษาไว้เสมอพระชนม์ สมตามพระธรรมภาษิต ซึ่งทรงพระนิพนธ์ไว้ด้วยพระองค์ ว่า **“มหาปุริสภาวสฺส ลกฺขณํ กรุณาสโห”** แปลความว่า *“อัชฌาสัยที่ทนไม่ได้เพราะกรุณา เป็นลักษณะของมหาบุรุษ”* ทุกสถาน

ขอสาธุชนทุกหมู่เหล่า จงตามระลึกศึกษาพระประวัติ พระกรณียกิจ พระนิพนธ์ และพระเกียรติคุณของเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระองค์นั้น แล้วอัญเชิญมาเป็นวิถีทางประพฤติแห่งตน พร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลจริยา ให้สามารถเจริญรอยตามพระคุณลักษณะแห่งมหาบุรุษฉะนั้น ตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญนี้ จำเป็นต้องประพฤติตัวและปฏิบัติงานให้สมบทบาทหน้าที่ ด้วยการดำรงตนเป็น “นาถ” คือ **“ที่พึ่ง”** ของประชาชนพลเมืองในท้องที่ของตน ๆ ให้ได้อย่างเต็มสติกำลังความสามารถในทางพระพุทธศาสนา ข้อธรรมะอันกระทำที่พึ่งให้บังเกิดได้นั้น มีอยู่ ๑๐ ประการ เรียกว่า **“นาถกรณธรรม”** ประกอบด้วย **“ศีล”** ความประพฤติสุจริต รักษาระเบียบวินัย **“พาหุสัจจะ”** ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้ง **“กัลยาณมิตตตา”** การคบคนดี ได้ที่ปรึกษา และผู้แนะนำสั่งสอนที่ดี **“โสวจัสสตา”** ความเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย รับฟังเหตุผล **“กิงกรณีเยสุ ทักขตา”** ความเอาใจใส่ในกิจใหญ่น้อยของส่วนรวม และสามารถจัดทำให้สำเร็จเรียบร้อย **“ธัมมกามตา”** ความเป็นผู้รักความถูกต้อง ใฝ่ความรู้ ใฝ่ความจริง **“วิริยารัมภะ”** ความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดธุระ **“สันตุฏฐี”** ความพอเพียงด้วยปัจจัย ๔ ที่หามาได้โดยชอบธรรม **“สติ”** ความรู้ตัว ไม่ประมาท และ **“ปัญญา”** ความหยั่งรู้เหตุผล รู้จักคิดพิจารณา เข้าใจภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ดังนี้ ย่อมเป็นกำลังหนุนในการทำหน้าที่กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ให้ประสบประสิทธิผลเป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ชุมชน และประโยชน์ราชการได้อย่างกว้างขวางไพบูลย์ทุกประการ

ขออำนวยพรให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน บริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังพรั่งพร้อม ตามครรลองแห่งนาถกรณธรรมในทุกสถาน สามารถปฏิบัติบริหารกรณียกิจ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์สมกุศลเจตนายิ่งขึ้นสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๗
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนเรื่อง **“วาจาสุภาษิต”** ไว้ มีหลักอยู่ ๕ ประการ กล่าวคือ ๑. พูดแต่คำจริง ไม่ใช่คำพูดที่ปั้นแต่งขึ้น เป็นคำพูดที่ไม่คลาดเคลื่อนบิดเบือนจากความจริง ไม่เสริมความ ไม่อำความ ๒. พูดแต่คำสุภาพ เป็นคำพูดไพเราะ ไม่หยาบคาย ไม่ประชดประชัน ไม่กระทบกระเทียบเสียดสี ๓. พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ดีทั้งต่อคนพูดและต่อคนฟัง ถึงแม้คำพูดนั้นจะจริงและเป็นคำสุภาพ แต่ถ้าพูดแล้วไม่เกิดประโยชน์ กลับจะทำให้เกิดโทษก็ไม่ควรพูด ๔. พูดด้วยจิตเมตตา พูดด้วยความปรารถนาดี อยากให้คนฟังมีความสุขความเจริญเสมอ และ ๕. พูดถูกกาลเทศะ แม้ใช้คำพูดดี เป็นคำจริง เป็นคำสุภาพ มีประโยชน์ และมีจิตเมตตา แต่ถ้าผิดกาลเทศะก็อาจก่อผลเสียได้ ดังนี้

พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากลจำเป็นต้องสื่อสารกับชนหมู่มากด้วยการพูดหรือการเขียนอยู่ตลอดเวลา หากพระธรรมทูตทุกรูปสามารถตระหนักและน้อมนำหลักการของวาจาสุภาษิตทั้ง ๕ ประการ เป็นหลักการประพฤติตนและปฏิบัติงานเพื่อเกื้อกูลประโยชน์ต่อมหาชนทั่วหน้า ก็ย่อมยังให้อุดมการณ์และภารกิจที่จะธำรงรักษาและเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บังเกิดสัมฤทธิผลไพบูลย์ต่อการพระศาสนาสืบไปสมดังกุศลเจตนาของท่าน

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๗ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑ ปี
แห่งการก่อตั้งสมาคมพุทธบริษัทส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา
๘ กันยายน ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทธาธิบายถึงสาเหตุความยั่งยืนตั้งอยู่แห่งพระสัทธรรมไว้ ความว่าเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาในพระธรรมวินัยนี้ เคารพ ยำเกรงในพระศาสดา ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในการศึกษา เคารพยำเกรงกันและกันนี้แล เป็นเหตุ เป็นปัจจัยที่ทำให้พระสัทธรรมตั้งอยู่นาน ในเมื่อพระตถาคตเจ้าปรินิพพานแล้ว

ปรารภเหตุฉะนี้ หากพุทธบริษัทมีเจตจำนงจะส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้สถาวรวัฒนา แต่ละรูป แต่ละคน แต่ละฝ่าย พึงนับถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะนำทางชีวิตไว้ให้ได้อย่างมั่นคง อีกทั้งหมั่นศึกษาและปฏิบัติพระธรรมวินัยโดยความเคารพ เป็นกิจเบื้องต้นของตน ๆ อันย่อมอำนวยผลให้บังเกิดประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์เบื้องหน้าเป็นปัจจัยเสริมส่งให้ประโยชน์สูงสุดสำเร็จได้ในเบื้องปลาย

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัทผู้มีมนัสเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และตั้งใจกอปรกรณียกิจเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา อีกทั้งขออำนวยพรให้ท่านจงบรรลุถึงความงอกงามไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันอาสาฬหบูชา

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ดิถีอาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว สาธุชนทั้งหลาย ต่างร่วมกันบำเพ็ญกุศลเป็นพิเศษเพื่อรำลึกถึงวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงปฐมเทศนา โปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นการเริ่มประกาศพระศาสนา กระทั่งบังเกิดมีพระอริยสงฆ์ ครบถ้วนพร้อมเป็น **“พระรัตนตรัย”** นับเป็นนักขัตฤกษ์สำคัญ และยังสรรค์สร้างเกียรติประวัติสำหรับราชอาณาจักรไทย ด้วยเป็นประเทศแรกในโลก ที่ดำริริเริ่มให้มีการบูชาพิเศษในดิถีเพ็ญอาสาฬหะ เมื่อรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ประกาศความเป็นเมืองแห่งพระพุทธธรรม ซึ่งช่วยค้ำชูจิตใจของชนในชาติให้ร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา

ปฐมเทศนาที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้นั้น คือ **“ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร”** ทรงชี้บอกวิถีทางแห่งการดับเพลิงกิเลสให้สูญไปโดยสิ้นเชิง ด้วยมรรคมีองค์ ๘ เรียกอีกอย่างว่า **ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา** หรือการลงมือปฏิบัติเพื่อให้พ้นจากทุกข์ ทั้งนี้ ท่ามกลางภาวการณ์ในโลกปัจจุบัน ขอพุทธบริษัทพึงหันมาพิจารณาทบทวนมรรควิธีประการสำคัญประการหนึ่งในองค์ ๘ นั้น ได้แก่ **“สัมมาวาจา”** ซึ่งหมายถึงการดำรงคำสัตย์ กล่าวแต่คำประสานน้ำใจซึ่งกันและกัน มีวาจาไพเราะจับใจ และกล่าวแต่สิ่งที่เปี่ยมด้วยสารัตถะ หากจงช่วยกันใช้ฉันทวาจา ให้สมาชิกในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงชุมชน และประเทศชาติ เต็มไปด้วยสารประโยชน์ในกาลทั้งปวง ชวนกันเจริญ **เมตตาวจีกรรม** ซึ่งจะชักพาให้ตนและสังคมส่วนรวมมีความวัฒนาสถาพร

วันอาสาฬหบูชา นอกจากจะเตือนใจให้รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อันเป็นสรณะสูงสุดของพุทธบริษัทแล้ว ยังนำพาให้เราทั้งหลายมั่นคงแน่วแน่ด้วยปณิธานแห่ง **“สัมมาวาจา”** เพราะฉะนั้น หากท่านประสงค์ให้สังคมไทยไพบูลย์ด้วยสันติสุข ขอจงเร่งเจริญรอยตามพระยุคลบาทของพระพุทธองค์ ผู้ทรงพระมหากรุณาประทานอริยอัฏฐังคิกมรรคไว้เป็นหนทาง พร้อมเพรียงกันบำเพ็ญคุณประโยชน์ โดยเริ่มที่ตนเอง จากการมี “สัมมาวาจา” อยู่ทุกขณะ ซึ่งจะช่วยเกื้อกูลให้เพื่อนร่วมชาติ ร่วมสังคม สามารถก้าวข้ามพ้นจากความทุกขโทมนัส แปรเปลี่ยนเป็นความเกษมสวัสดิ์ของสรรพชีวิตบนโลกนี้ได้สืบไป ตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

Saṅgharājasāsana

for the International Buddhist Confederation (IBC) in concurrence with Asaḷha Puja ceremonies, B.E.2564 (2021)

Over two thousand years ago, the turning of the wheel of Dhamma (the Dhammacakka) was observed on the fifteenth day of the waxing moon of the eighth lunar month, when Lord Buddha delivered his first sermon before his five disciples and completed the sacred Three Jewels of Buddhism. The sermon, known as the Dhammacakkappavattanasutta, describes the Four Noble Truths a concept that identifies suffering as the underlying reality of nature and the cessation of suffering as the ultimate goal of life. These truths consist of dukkha, physical and mental suffering; samudaya, the origin of suffering; nirodha, the cessation of suffering; and maggа, the path to ending suffering. This path rejects both extremes of sensual indulgence and self-mortification. Instead, the Buddha proposed that the ideal path is the Middle Way (majjhimāpaṭipadā), which encompasses the Eightfold Path (ariya-aṭṭhaṅgikamaggа) that would soon lead us all to the noble truths. Starting from setting the right understanding, Buddhists are graciously guided to follow his path, liberated from all sufferings to achieve the Nibbāna, perceived as the ultimate goal of Buddhism.

As long as the world is extant, the sufferings shall prolong, and we all may not overcome the continuation of sufferings whilst sailing aboard the unceasing spiritual cyclicality of Saṃsāra. Notwithstanding, Buddhists who comprehend the depths of sufferings and attain such insights should embrace the practice of introspection, and contemplate the reality of sufferings that all lives face unavoidingly, in order to one day achieve the ultimate goal void of all sufferings and unyieldingly repeated rebirth. I wish that all Buddhists mark the quintessence of the Asaḷha Puja, and persevere to adhere to the Buddhist teachings. Therefore, by the virtues of the wheel of Dhamma and the Noble Eightfold Path that Lord Buddha first demontrated, ones may extinguish the unsatisfactory and painful sufferings affecting mundane lives through such practices and self-development.

On behalf of the Saṅgha of Thailand, I extend our best wishes with warmest sincerity to the International Buddhist Confederation for your every success during Asaḷha Puja celebrations and beyond. May all your wishes be accomplished with prosperity in accordance with the Dhamma of Lord Buddha.

Wat Rajabopit
24 July B.E. 2564 (2021)

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ธรรมดามนุษย์เมื่อประสบทุกข์ภัยเข้าเบียดเบียน ย่อมมีจิตใจหวั่นไหวกระสับกระส่าย หมายจะหาที่พึ่งพำนักให้เกิดความมั่นใจ ปลอดภัย และคลายวิตก เหตุดังนี้ **“ศาสนา”** หรือคำอบรมสั่งสอนนำทางประพฤติปฏิบัติ จึงปรากฏขึ้นเป็นของคู่โลกมานับแต่มีมนุษยชาติ เพื่อช่วยส่องสะท้อนสัจธรรมของชีวิต ปลุกใจให้สามารถอาจหาญดำเนินไปอย่างถูกทิศทาง ไม่หลงใหล ไม่ว่าโดยกระบวนความคิดหรือนิยามอย่างใด ๆ สุดแล้วแต่ศาสดาหรืออาจารย์แห่งศาสนานั้น ๆ จะกำหนดชี้นำ ซึ่งบ้างก็ว่าเป็นกลไกของกรรม บ้างก็ว่าเป็นกลไกของธรรมชาติ หรือบ้างก็ว่าเป็นกลไกของอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาล เพราะฉะนั้น ในท่ามกลางวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่บังเกิดขึ้นมิได้เว้น ผู้รู้ รู้เข้าใจ ผู้ปฏิบัติ และผู้เผยแผ่สัจธรรม จึงเป็นบุคคลผู้ทรงคุณค่า ย่อมจะสามารถเป็นที่พึ่งของชนหมู่มาก อาจนำพาสังคมให้ก้าวพ้นความยากลำบากทั้งปวงให้ล่วงไปได้โดยสวัสดี

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาสาขาศาสนศึกษา มีหน้าที่นำความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่ไปเกื้อกูลผู้อื่นให้ได้รับผลอันดีงามจากศาสนธรรม จึงต้องตั้งจิตไว้ด้วยเมตตาการุณยธรรม หมายประโยชน์มหาชนยิ่งกว่าประโยชน์ปัจเจก แล้วจงช่วยกันปลูกฝังสั่งสมและส่งเสริมคุณสมบัตินี้ ให้เป็นอุดมการณ์อย่างเอกของชาวโลก ถ้าสมาชิกสังคมใดคิดจะพลีสรรพกำลังของตนเพื่อนผู้อื่นก่อนเสมอ สังคมนั้นได้ชื่อว่าเป็นสังคมของมหาบุรุษผู้มีอัชฌาสัยทนไม่ได้เพราะกรุณา แล้วความปลอดภัยที่ทุกคนปรารถนาย่อมปรากฏขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ จงบริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางสุจริต เพื่อความผาสุกร่มเย็นของประเทศชาติและโลกนี้สืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทร มหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงมุทิตาปราโมทย์ และถวายพระพรชัยมงคล

สมัยหนึ่ง เมื่อครั้งพุทธกาล พระเทวทัตจัดแจงให้ควาญปล่อยช้างดุร้ายชื่อนาฬาคิรี เข้าไปยังหนทางที่จะเสด็จออกบิณฑบาต หมายให้ช้างนั้นประทุษร้ายต่อพระชนม์ของพระพุทธองค์ ภิกษุต่างกราบทูลอาราธนาให้ทรงหลีกหลบ ส่วนคนทั้งหลายก็พากันวิ่งหนีด้วยความหวาดกลัว สมัยนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงดำรงพระองค์มั่นคงด้วยพระกิริยาอันงามสง่า ทรงแผ่พระเมตตาจิตด้วยพระหฤทัยอ่อนโยน เต็มเปี่ยมไปด้วยพระมหากรุณาอย่างไม่มีประมาณ ช้างดุร้ายพลันได้สัมผัสพระเมตตาจิต ก็คลายพยศ ลดงวงลงแล้วค่อย ๆ ย่างเข้าไป พระผู้มีพระภาคทรงยกพระหัตถ์ขวาขึ้นลูบกระพองช้าง พลางตรัสประทานพระบรมพุทโธวาท ช้างนาฬาคิรีน้อมกายลงเอางวงลูบละอองธุลีพระบาทแล้วพ่นลงบนกระหม่อม ย่อตัวถอยกลับคืนสู่ที่ของตน ด้วยพุทธชัยมงคลเห็นอัศจรรย์ปานนี้ มหาชนจึงแซ่ซ้องสดุดีสรรเสริญพระพุทธคุณ ว่า **“คนพวกหนึ่งย่อมฝึกช้างและม้า ด้วยใช้ท่อนไม้บ้าง ใช้ขอบ้าง ใช้แส้บ้าง ส่วนสมเด็จพระพุทธเจ้าผู้แสวงพระคุณใหญ่ ทรงทรมานช้างได้โดยมิต้องใช้ท่อนไม้ มิต้องใช้ศัสตรา”** ความอันกล่าวถึงเนื่องในพระพุทธประวัตินี้ เป็นตัวอย่างหนึ่งแห่งพระพุทธจริยาที่เปี่ยมด้วยเมตตาคุณ และพระพุทธจริยานี้เอง ย่อมแสดงให้เห็นอำนาจแห่งเมตตาว่ามีคุณปานใด

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นอัครพุทธศาสนูปถัมภก ทรงทราบกระจ่างถึงหนทางประสบชัยมงคลอันต้องตรงตามวิถีแห่งพระพุทธจริยา จึงทรงตั้งพระบรมราชปณิธานที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ผู้ทรงเปี่ยมด้วยน้ำพระราชหฤทัยเมตตาต่อพสกนิกรสืบมา ทรงแผ่พระมหากรุณามาโอบอุ้มคุ้มครองให้มหาชนทั่วหน้าได้รับความผาสุกเกษมโสตถิ์ ยังให้ทรงสำเร็จประโยชน์ในการประกอบพระราชกรณียกิจด้วยดี สมพระราชสัตยาธิษฐานที่จะทรงครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎร

ณ อุดมสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา อาตมภาพขออัญเชิญนิพนธคาถา แห่งสุขาภิยาจนคาถา มากล่าวอ้างเป็นสัจจวาจา ว่า

มาตา ปิตา จ อตฺรชํ นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตฺตกํ
เอวํ ธมฺเมน ราชาโน ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา ฯ

ความว่า “มารดาและบิดา ย่อมถนอมบุตรน้อย อันบังเกิดในตนเป็นนิตย์ฉันใด พระราชาจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบ ในกาลทั้งปวงฉันนั้น” ด้วยเดชะแห่งสัจจวาจานี้ ขอราษฎรทั้งปวงจงสมัครสมานสามัคคี ประพฤติปฏิบัติตนตามหน้าที่โดยสุจริตธรรม พร้อมเพรียงกัน ทำนุบำรุงชาติบ้านเมืองให้วัฒนาสถาพร เพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงตั้งพระราชหฤทัย ที่จะทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบ ดุจดั่งบิดรมารดา จักได้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังอันมั่นคง ในอันที่จะทรงปกป้องคุ้มครองพสกนิกรไทยสืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยแห่งราชอาณาจักรไทย ตราบจิรัฏฐิติกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิต สำแดงความปีติโสมนัสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษามาโดยสวัสดี นับถึงบัดนี้ได้ ๘๙ พรรษาบริบูรณ์

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ เพื่อเกื้อกูลสรรพชีวิตทั้งมนุษย์สัตว์ตลอดจนพฤกษ์ไพร ให้ดำรงคงความผาสุกร่มเย็น เป็นนิพัทธราชจริยามาเนิ่นนานหลายทศวรรษ พระราชจริยวัตรอันอ่อนโยนละมุนละม่อม น้อมนำดวงจิตของพสกนิกรให้คลายความรุ่มร้อนแห้งแล้งกลับชุ่มเย็น ทรงแผ่พระเมตตาการุณยจิตอย่างอเนกอนันต์ ทรงสร้างสรรค์พลังแห่งความเป็นมารดาผู้รักและปรารถนาดีต่อบุตรอย่างจริงใจ พระเมตตาบารมีประการนี้ย่อมบังเกิดแต่พระราชธรรมอันเป็นเหตุเชื่อมโยงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเมตตาธรรม กล่าวคือ **“ขันติธรรม”** เพราะความอดทนอดกลั้น ย่อมจะทำให้บุคคลผู้ประสบโลกธรรมอันไม่น่าพึงใจ สามารถยับยั้งไม่ปฏิบัติตอบโต้ความรุนแรงที่ได้รับโดยอาศัยความอดทนอยู่ได้ สงบอยู่ได้ ฉะนั้น ผู้ถึงพร้อมด้วยเมตตาและขันติ ทั้งสองประการ ย่อมเป็นที่รักที่ชอบใจของมหาชนทั่วไป สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **“มนาโป โหติ ขนฺติโก.”** แปลความว่า *“ผู้มีความอดทนย่อมเป็นที่ชอบใจ”* ในทุกสถาน

อุดมมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา จึงขอประชาราษฎร จงสมัครสมานปรองดองกันสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการประพฤติตนเสมือนลูกที่ดี เป็นผู้คิดดี พูดดี และทำดี มีความอดทนอดกลั้น และมีไมตรีจิตแผ่เผื่อเอื้อเฟื้อต่อกันอย่างไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง เพื่อ **“แม่แห่งชาติ”** จักได้ทรงพระเกษมสำราญเบิกบานด้วยพระกำลังอันเข้มแข็ง และทรงเบาพระราชหฤทัยว่าลูกไทยของพระองค์ ล้วนมีสติสำนึกรู้อยู่ในคุณธรรม พร้อมเป็นกำลังของชาติบ้านเมืองสืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นกำลังพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นมิ่งขวัญของประเทศชาติ ตราบจิรัฏฐิติกาล เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวาระ ๖๐ ปี
บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักธรรมเพื่อเตือนใจให้บุคคลตระหนักถึงคุณธรรมสูงสุดดุจแสงสว่างเรืองรองส่องโลก ว่า **"ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต"** แปลความว่า *"ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก"* ดังนี้ ความรู้รอบและรู้ทั่วถึงเหตุถึงผลอย่างชัดเจนในสรรพกิจการงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลผู้ประกอบสัมมาชีพ ย่อมเปรียบได้ดั่งประทีปดวงน้อย ๆ คอยส่องแสงอยู่ในแต่ละภาคส่วน ช่วยขจัดความมืดมัวหลงใหลพลาดผิด ซึ่งเป็นสภาวะกีดขวางความก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม ประทีปดวงหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยน้ำมันเชื้อเพลิงคอยหล่อเลี้ยงไว้มิให้ดับสูญ เชื้อเพลิงซึ่งก่อให้เกิดปัญญาในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า **"สติ"** คือความไม่เผลอ ฉุกคิดขึ้นได้ คุมจิตไว้ในกิจได้ หากแต่ละคน แต่ละฝ่าย และแต่ละองค์กร ซึ่งผนวกรวมกันเข้าเป็นสังคมไทย เต็มไปด้วยพลังแห่ง "สติ" จุดประกายให้เกิดแสงสว่างทาง **"ปัญญา"** ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ความเจริญโชติช่วงย่อมส่องราชอาณาจักรไทยให้รุ่งโรจน์ได้สมดังใจปรารถนา

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) ดำเนินกิจการเพื่อความรุ่งเรืองของบ้านเมืองไทยมานานถึง ๖๐ ปี ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องฝึกฝนพัฒนาตนให้ถึงพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม เพื่อยังสัมฤทธิผลในธุรกิจให้งอกงามยิ่งขึ้น อันจักนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรและสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) จงวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานสำหรับวารสารศาสนศึกษา ประจำปี ๒๕๖๔
สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

การพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญาของมนุษย์ ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยสมบูรณ์เพียงชั่วข้ามวันหรือข้ามคืน หากจำเป็นต้องสั่งสมต้นทุนทีละเล็กทีละน้อยด้วยการศึกษาอบรม ให้ค่อย ๆ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถขึ้นตามสติกำลัง อุปมาประหนึ่งค่อย ๆ จุดเทียนเล่มน้อย ๆ ขึ้นทีละดวง ๆ ท่ามกลางความมืดมิด เพราะฉะนั้น บุคคลผู้ปรารถนาจะสำเร็จประโยชน์ไม่ว่าทางคดีโลกหรือทางคดีธรรม จำเป็นต้องพากเพียรบ่มเพาะความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความชำนิชำนาญ อย่างมิท้อถอย มิย่อหย่อน มิล้มเลิกลงกลางคัน ครั้นแล้วจากคนที่เคยล้มลุกคลุกคลานเพราะความเขลาขลาดหรือพลาดผิด ย่อมจะเปลี่ยนชีวิตกลับกลายเป็นคนเข้มแข็งแกร่งกล้า สามารถยืนหยัดอยู่อย่างมั่นคงได้ ก็ด้วยมีคุณธรรมจรรยา นำพาปัญญาให้สว่างไสวรุ่งโรจน์ได้ในที่สุด สมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนีที่ว่า

“อปฺปเกนปิ เมธาวี ปาภเฏน วิจกฺขโณ
สมุฏฺฐาเปติ อตฺตานำ อณุ๋ อคฺคึว สนฺธมำ.”

แปลความว่า *“ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดย่อมตั้งตนได้ด้วยต้นทุนแม้น้อย เหมือนคนก่อไฟน้อยขึ้นฉะนั้น”*

วัดอาวุธวิกสิตาราม ได้อุตสาหะจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหมั่นเพียรประกอบ เพื่อความโชติช่วงชัชวาลทางสติปัญญา นับเป็นที่น่าอนุโมทนายกย่อง จึงขออำนวยพรให้สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม จงเจริญมั่นคงสถาพร สามารถทำหน้าที่สืบอายุพระบวรพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่โลกสืบไป ตราบนิจนิรันดร.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รุ่นที่ ๖๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนเหตุแห่งความเจริญด้วยยศที่แท้จริงไว้ว่า

“อุฏฺฐานวโต สติมโต สุจิกมฺมสฺส นิสมฺมการิโน
สญฺญตสฺส จ ธมฺมชีวิโน อปฺปมตฺตสฺส ยโสภิวฑฺฒติ.”

แปลความว่า *“ยศย่อมเจริญแก่บุคคลผู้มีความเพียร, มีสติ, มีการงานสะอาด, ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ, เป็นผู้สำรวม, มีชีวิตอันประกอบด้วยธรรม และไม่ประมาท”* ดังนี้ ผู้ประสงค์จะเจริญยศโดยชอบธรรม อันนำให้มหาชนทั้งปวงนิยมนับถืออย่างจริงใจ จึงต้องประกอบเหตุให้ถึงพร้อมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี หากยศและฐานะทั้งปวงมิได้เกิดแต่กุศลเหตุข้างต้น ก็นับว่าเป็นเพียงของปลอมซึ่งหาแก่นสารมิได้ และไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสัตบุรุษคนดี

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ล้วนเป็นผู้มียศศักดิ์และฐานะตามโลกนิยมนับถือในระดับหนึ่งแล้ว ขอจงอย่าหยุดความพอใจอยู่เพียงนั้น หากจงเร่งสำรวจตรวจตราตนเองอยู่เสมอว่าตนเป็นผู้มีความเพียร, มีสติ, มีการงานสะอาด, ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ, เป็นผู้สำรวม, มีชีวิตอันประกอบด้วยธรรม และไม่ประมาทโดยพร้อมมูลหรือไม่เพียงใด เพื่อจักได้พัฒนาคุณวุฒิของตนให้เป็นผู้มียศศักดิ์และฐานะตามธรรมนิยมได้ควบคู่กันไปอีกสถานหนึ่ง ครั้นได้บรรลุถึงซึ่งฐานะของความเป็นผู้สำเร็จประโยชน์ทั้งโลกคติ ทั้งธรรมคติ โดยสองสถานอย่างสมบูรณ์ จึงจักจัดได้ว่าเป็นผู้มียศ เป็นผู้ใหญ่ที่น่าเคารพนับถือได้อย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๓ ทุกคน จงประสบความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม
ประทานสำหรับการจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์

“พุทธ” เป็นสมญาแห่งผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม พระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนาของผู้รู้และผู้มีศรัทธาใฝ่การศึกษาเรียนรู้ ทั้งนี้ ความรู้ทั่วและรู้รอบในสรรพสิ่ง ความตื่นฟื้นขึ้นจากกิเลสนิทรา และความเบิกบานด้วยธรรมอันนำให้บังเกิดความพ้นภัยในวัฏสงสาร ไม่อาจบังเกิดขึ้นได้หากบุคคลปราศจากการศึกษาอบรมเพิ่มพูนสติปัญญาให้พรั่งพร้อมขึ้นในตน การสวดมนต์นับเป็นกุศโลบายสำคัญ อันช่วยโน้มน้าวให้สาธุชนมีจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิจดจ่อต่อบทมนต์ที่บริกรรมพร่ำสวด สร้างกำลังใจอย่างยิ่งยวดในการพัฒนาตนให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมขั้นสูงขึ้นไป อีกทั้งยังเตือนจิตสะกิดใจให้ผู้สวดและผู้สดับ เกิดฉันทะที่จะศึกษาเรียนรู้ความหมายของบทสวดแต่ละบท ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นมงคลเหตุสำหรับชีวิต อันสามารถประสิทธิ์ประสาทความเจริญรุ่งเรือง เพราะล้วนประกอบไปด้วยเรื่องราวในพระสูตร พระวินัย และพระอภิธรรม อีกทั้งถ้อยคำสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ตลอดจนบทแสดงความมุ่งหวังตั้งใจที่จะแผ่ความปรารถนาดีไปยังสรรพสัตว์ทั่วหน้า

การสวดมนต์ การสดับพระพุทธมนต์ และการจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์ จึงจัดเป็นการบำเพ็ญกุศลอันน่าอนุโมทนา แต่หากมุ่งจะแสวงหาประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่และยั่งยืนกว่า เพื่อเป็นอุปนิสัยปัจจัยสู่ความพ้นทุกข์สืบไปภายหน้า ขอเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายจงหมั่นศึกษาความหมายของมนต์แต่ละบท ๆ แล้วพรั่งพร้อมกันปลูกความเชื่อความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยให้มั่นคงงอกงาม อีกทั้งประพฤติปฏิบัติตามพระพุทธานุศาสนี อันปรากฏมีอยู่ในมนต์ซึ่งพร่ำสวดและเพียรสดับอยู่นั้นโดยทั่วกัน

ขออนุโมทนากุศลจริยา และขออำนวยพรให้สาธุชนจงประสบความสุขสวัสดี เป็นกำลังอุดหนุนค้ำจุนพระพุทธศาสนาและสังคมไทย โดยสุจริตธรรมจรรยาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๗ กันยายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

๒๐ กันยายน ๒๕๖๔

ท่ามกลางวิกฤตการณ์ของโลกและของบ้านเมือง บุคคลผู้มีปัญญาย่อมพยายามปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีสวัสดิภาพและคุณภาพสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่เว้นแม้แต่เด็กและเยาวชนผู้กำลังเติบโตใหญ่ในภาวะอันผันผวนและได้รับผลกระทบมากบ้างน้อยบ้างด้วยกันทุกคน อย่างไรก็ตาม การปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลง ควรต้องมีทิศทางที่ชัดเจน มีเหตุผล รู้จักตัวตนอย่างรอบคอบและรอบด้าน จึงจะสามารถเป็นคุณแก่ตน ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้ การปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย จึงสามารถอาศัยหลักธรรมมาช่วยชี้แนะมิให้ผิดพลาดหรือหลงทาง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงอบรมสั่งสอนคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งซึ่งจะสนับสนุนให้บังเกิดความดีงามขึ้นในชีวิตของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ กล่าวคือ **“อัตตัญญุตา”** หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักตน ฐานะ บทบาท หน้าที่ ภาวะ กำลังความรู้ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรมของตนให้เห็นกระจ่างก่อนว่าเป็นเช่นไร ความรู้ความเข้าใจตนอย่างถูกต้องย่อมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับตน ทำให้เกิดผลดีขึ้นได้ และเมื่อรู้จักพิจารณาตนด้วยใจตนเองอย่างยุติธรรมปราศจากอคติแล้ว ก็จะสามารถมองเห็นส่วนที่ต้องพยายามแก้ไขเปลี่ยนแปลง และส่วนดีเด่นที่ต้องพยายามเพิ่มพูนเป็นเหตุนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายอันดีงามที่กำหนดไว้ ด้วยทัศนคติที่ถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ กระทั่งบังเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นชีวิตที่ประสบสวัสดิภาพและมีคุณภาพได้ดังที่ปรารถนา

ขออนุโมทนาในความดีที่เด็กและเยาวชนรวมทั้งของผู้ทำประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติ ขออานุภาพแห่งกุศลจริยาและปณิธานในการดำรงตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านประสบความสำเร็จในการประกอบกรณียกิจ สามารถพัฒนาชีวิตให้เพียบพร้อมด้วยสุจริตธรรม เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีที่ ๑๒๘

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช ทรงบุกเบิกวางรากฐานการศึกษาทางพระพุทธศาสนา ด้วยพระราชประสงค์ที่ทรงสร้างสรรค์ราชอาณาจักรไทยในสมัยปฏิรูป ให้ลงรูปเข้ารอยเป็นแผ่นดินทองอันเรืองรองด้วยพระพุทธธรรม พระบรมราชปณิธานที่ทรงนำทางไว้ ได้รับการสืบสานรักษาอย่างเป็นระบบระเบียบ ด้วยเดชะพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับทั้งพระวิจารณปัญญาของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ผู้พระราชปิโยรสในรัชกาลที่ ๔ ทั้งสองพระองค์ กระทั่งบังเกิดระบบการศึกษาขั้นสูงในรูปแบบสภาการศึกษา และพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปัจจุบัน

ปรารภเหตุดั่งนั้น จึงขอท่านทั้งหลายจงรำลึกไว้เสมอว่ามหาวิทยาลัยของท่าน ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เชิญพระบรมนามาภิไธย “มหามกุฏ” ในพระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช มาเป็นเครื่องปรากฏ เป็นตราแห่งเกียรติยศนับแต่ต้น ตราบจนบัดนี้ได้ ๑๒๘ ปีแล้ว ขอท่านทุกฝ่ายจงพร้อมเพรียงกัน พากเพียรรักษาพระนามอันสูงส่งนี้ไว้ ด้วยการประพฤติตน ปฏิบัติงาน ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ การวิจัย การพัฒนาผู้เรียน และการบริการสังคม ให้ถึงพร้อมด้วยคุณภาพระดับมาตรฐานสูงสุด มิให้น้อยหน้ามหาวิทยาลัยอื่นใดในประเทศ กระทั่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาอันยิ่งใหญ่ระดับโลกให้จงได้ ประดุจการอุทิศถวายอัญมณีเพชรน้ำหนึ่ง มาเสริมประดับประดามหามกุฏให้ยิ่งอลังการงามวิจิตร และขอจงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยสุจริตธรรม พรหมวิหารธรรม และสามัคคีธรรม ต่างเครื่องสักการบูชาอันเลิศล้ำ สนองพระมหากรุณาธิคุณ พระกรุณาธิคุณ และพระคุณของทุก ๆ พระองค์และทุกท่าน ผู้อุตสาหะบุกเบิกวางรากฐานและอุปถัมภ์บำรุงกิจการนี้ตลอดมา ทั้งนี้ คุณธรรมจริยธรรมอันท่านยกขึ้นเป็นปฏิบัติบูชา ย่อมสูงส่งเหนือวรามิสอื่นใด และย่อมนำความเจริญสุขสวัสดีที่พึงปรารถนา มาสนองสู่ทุกท่านได้โดยทั่วหน้าเป็นแน่แท้

ขออนุโมทนากุศลจริยาของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนนักศึกษา และผู้สนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้บำเพ็ญมาแล้วด้วยดี กับทั้งขอกุศลสมบัติทั้งนี้ โปรดประมวลเป็นเดชานุภาพ พิทักษ์รักษาและเชิดชู “มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ให้เจริญรุ่งเรืองสถาวร เป็นมิ่งมหามกุฏ ยอดวราภรณ์ของชาติ และพระบวรพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันแพทย์ไทย

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ บริบูรณ์ด้วยพระคุณเป็นอเนกปริยาย สรุปรวมโดยสังเขปได้ ๓ ประการคือ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ จึงทรงตั้งพระปณิธานที่จะรื้อขนสรรพสัตว์ให้พ้นจากห้วงทุกข์ นับแต่ยังเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ สั่งสมพระบารมีมานานอเนกนับเนื่นถึงสื่อสงไขยแสนมหากัปกระทั่งทรงตรัสรู้ แล้วทรงพระอุตสาหะประกาศพระศาสนาให้ปรากฏยั่งยืนสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้ มีพระกิตติศัพท์อันงามฟุ้งขจรขจายทวนกระแสกาล ทั้งนี้ ก็ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธคุณ มีความกรุณาสงสารผู้ตกทุกข์ได้ยากในห้วงสังสารวัฏเป็นอาทิ

บรรดาแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ พึงเพ่งพินิจและน้อมนำพระพุทธจริยาอันเปี่ยมด้วยพระมหากรุณามาเป็นที่ตั้งแห่งใจตน พร้อมตรึกตรองถึงความหวังของมหาชนผู้ล้วนมุ่งฝากชีวิตไว้ภายใต้อำนาจแห่งความรู้ความสามารถของแพทย์อยู่ทุกขณะจิต เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ไม่เกิดความคิดที่จะย่อหย่อนหรือเหนื่อยหน่ายในการอบรมสั่งสมสรรพกำลังทั้งด้านวิชาและด้านความประพฤติ ให้พรั่งพร้อมเพียบพูนอยู่ในตน จักได้สามารถเป็นที่พึ่งของผู้ป่วยและมวลมนุษยชาติ สมด้วยปณิธานที่จะประคองอัชฌาสัยให้เต็มเปี่ยมความกรุณา อันเป็นลักษณะของมหาบุรุษอยู่เสมอไป

เนื่องในวันแพทย์ไทย พุทธศักราช ๒๕๖๔ ขออนุโมทนากุศลจริยาของแพทย์ไทยทุกคน และขออำนวยพรให้ท่านจงประสบความสุขสวัสดี เป็นกำลังอุดหนุนค้ำจุนสังคมไทยและโลกนี้ โดยสุจริตธรรมจรรยาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๗๑ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

กิจการงานใด ๆ ในโลกจะสำเร็จผลโดยปราศจาก **“วิริยะ”** อันหมายถึงความพากเพียรไปมิได้เลย วิริยะเป็นสภาพธรรมที่เกิดร่วมกับจิตทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นกุศลจิตหรืออกุศลจิต เพราะฉะนั้น บุคคลผู้มีปัญญาย่อมสามารถเพิ่มพูนความเพียรที่เกิดร่วมกับความเห็นถูก หมั่นเพียรละเว้นอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว พร้อมเพียรเจริญกุศลให้มากขึ้นในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ทั้งนี้ การปฏิบัติภารกิจการงานของแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนผู้มีหน้าที่ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้บังเกิดสัมฤทธิผล จำเป็นต้องละความเกียจคร้าน และตั้งใจเพิ่มพูนความขยันขันแข็งในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา อีกทั้งหมั่นขวนขวายประกอบกิจแห่งความกรุณา เพื่อช่วยบำบัดทุกข์จากโรคภัยไข้เจ็บของเพื่อนมนุษย์ ด้วยน้ำใจอันซื่อตรงคงมั่นต่อหลักมนุษยธรรม

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๗๑ ปีแล้ว บุคลากรทุกฝ่ายจำเป็นต้องอาศัย **“วิริยารัมภะ”** คือการปรารภความเพียรในการประกอบกุศลกิจอย่างมิลดละ เพื่อผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการจักได้ประสบความเกษมสุข อีกทั้งเพื่อยังกิจการของโรงพยาบาลโดยส่วนรวมให้เจริญรุดหน้า สามารถให้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ และขอบุญญานิสงส์จงอภิบาลบำรุงทุกท่านให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย กับทั้งขออวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์จงเป็นเลิศในด้านการบำบัดโรคภัย เพื่อประโยชน์แห่งพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้สมตามเจตนารมณ์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พระดำรัส
ประทานเนื่องในวันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ
๕ ธันวาคม ๒๕๖๔

อภิลักขิตสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง ทางราชการได้กำหนดให้เป็นวันชาติ และเป็นวันพ่อแห่งชาติอีกด้วย จึงควรที่เราทั้งหลายผู้อาศัยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมเป็นที่พึ่ง จักพึงน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และบำเพ็ญคุณงามความดี อุทิศถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระองค์ผู้ทรงเปรียบประดุจบิดาแห่งอาณาประชาราษฎร

ราชธรรม ๑๐ ประการ ที่เรียกกันว่า **"ทศพิธราชธรรม"** อันเป็นธรรมะสำหรับพระราชาหรือผู้เป็นใหญ่นั้น แท้จริงแล้วย่อมเป็นสาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไป คนไทยทุกคนควรจะได้ศึกษาใคร่ครวญโดยตลอด แล้วน้อมนำมาเป็นแบบอย่างทางประพฤติสำหรับตน

ธรรมะประการที่สองในทศพิธราชธรรม ซึ่งพึงหยิบยกมาพิจารณาให้ถี่ถ้วนนั้นได้แก่ **"ศีล"** คือการรักษากายและวาจาให้เป็นปรกติ สงบเรียบร้อย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น ทรงมั่นคงในการรักษาพระราชจริยวัตรให้เป็นไปโดยปรกติ อ่อนโยน และงามสง่า ทรงเปี่ยมด้วยพระราชอัธยาศัยฝักใฝ่ไปในทางเอื้อเฟื้อเกื้อกูลประโยชน์สุขของปวงประชา ทรงอุดมด้วยพระราชวาจาสุภาษิต ประกอบด้วยข้อคิดคำสอน อันเป็นประทีปนำทางสังคมไทยให้ดำเนินไปสู่ความผาสุกสวัสดีทุกขณะ ทรงรักษาพระราชสัจจะไว้ได้อย่างมั่นคง ปราศจากมุสาวาท เหตุฉะนี้จึงทรงดำรงพระองค์อยู่อย่างสง่างามด้วย **"ศีล"** เป็นปรกติในการสั่งสมพระบารมีธรรม

เราทั้งหลายผู้เป็นไทย จึงควรเจริญรอยตามพระราชจริยาในรัชกาลที่ ๙ ด้วยการรักษาศีล มีเบญจศีลเป็นอย่างน้อย คอยควบคุมกายและวาจาให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ อย่าใช้ไปในทางบั่นทอน ทำลาย หรือเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ขอเราทั้งหลายจงคิด พูด และทำเฉพาะกิจอันปราศจากโทษ ด้วยปณิธานมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจะอำนวยผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองไทย สมพระบรมราชปณิธานในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ขออานุภาพแห่งคุณความดีที่สาธุชนทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงสำเร็จเป็นทิพยสุขแด่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเป็นเครื่องพิทักษ์รักษาคุ้มครองประชาชาติไทยให้ประสบความเกษมสุขสวัสดี มีกำลังพรั่งพร้อมที่จะทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทยให้วัฒนาสถาพรสืบไป ตลอดกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมธีรราชมหามุนี (อคฺคธมฺโม)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงอสังขตลักษณะของอสังขตธรรมไว้ ๓ สถาน ปรากฏความในอสังขตสูตร ว่า **น อุปฺปาโท ปญฺญายติ** ไม่ปรากฏมีการเกิด ๑ **น วโย ปญฺญายติ** ไม่ปรากฏมีการเสื่อม ๑ และ **น ฐิตสฺส อญฺญถตฺตं ปญฺญายติ** เมื่อตั้งอยู่ ก็ไม่มีภาวะอย่างอื่นปรากฏ ๑ ดังนี้คือธรรมะอันตรงข้ามกับสังขตธรรม ซึ่งเป็นธรรมชาติที่ปรุงแต่งด้วยเบญจขันธ์ มีการเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลง และดับไปตามกฎไตรลักษณ์ กล่าวโดยสรุป อสังขตธรรมนั้น ได้แก่ **“พระนิพพาน”** อันเป็นบรมสุข ปราศจากเครื่องร้อยรัด เป็นความดับแห่งกิเลสเพลิงทุกข์โดยสิ้นเชิงนั้นเอง

พระธรรมธีรราชมหามุนี (เที่ยง อคฺคธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๑ เป็นสมณะผู้มีศีลาจารวัตรงดงาม กอปรด้วยคุณวุฒิปรีชา สามารถเล่าเรียนพระปริยัติธรรมสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค ทั้งยังมีจิตเอื้อเฟื้อต่อกิจธุระของสหธรรมิก มุ่งจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยเฉพาะในด้านพระอภิธรรมสำหรับบรรดาพุทธบริษัท และอุตสาหะรับภาระบริหารงานคณะสงฆ์ในตำแหน่งต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อยมิมีบกพร่อง มีอัชฌาสัยเรียบร้อย สงบ สมถะ ตามพระธรรมวินัย ต้องด้วยวิสัยแห่งบรรพชิตผู้พากเพียรอบรมขัดเกลาตน ตลอดจนเป็นครูฐานียบุคคลผู้ชี้แนะศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนทั่วหน้า ให้รู้สั่งสมกุศลสมบัติเป็นปัจจัยไปสู่อสังขตธรรม หรือพระนิพพาน ซึ่งเป็นธรรมอันเที่ยงในทางพระพุทธศาสนา สมนามของท่านทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งให้ พระธรรมธีรราชมหามุนี (อคฺคธมฺโม) บรรลุถึงธรรมอันเที่ยงแท้ในเบื้องหน้า โดยฐานนิยม เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในโอกาสฉลองอายุ ๙๙ ปี นายแผน วรรณเมธี

๒๙ มกราคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้งเสวยพระชาติเป็นสรภังคโพธิสัตว์ ตรัสอนุศาสน์ธรรมภาษิตถึงคุณลักษณะของความเป็น **“คนดี”** ไว้ ว่า

โย เว กตญญู กตเวทิ ธีโร
กลฺยาณมิตฺโต ทฬฺหภตฺติ จ โหติ
ทุกฺขิตสฺส สกฺกจฺจ กโรติ กิจฺจำ
ตถาวิธำ **สปฺปุริส**ำ **วทนฺติ.**

แปลความว่า *“ผู้มีปรีชาใด เป็นคนกตัญญูกตเวที เป็นกัลยาณมิตรสนิทสนมกัน และช่วยทำกิจของมิตรผู้ตกยากโดยเต็มใจ บัณฑิตทั้งหลายเรียกบุคคลผู้เช่นนั้นว่าสัตบุรุษ”*

นายแผน วรรณเมธี เป็นเมธีผู้ฉลาดในการดำรงตนเฉกเช่นสัตบุรุษผู้เลิศด้วยการสั่งสมกุศลสมบัติ มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ พระบวรพุทธศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ถึงพร้อมด้วยพรหมวิหารธรรมสม่ำเสมอต่อญาติมิตรและบริวารชน จัดเป็นกัลยาณมิตรที่แท้ของผู้คนทั่วหน้า ได้ประกอบกิจสาธารณสงเคราะห์เกื้อกูลมหาชนตามหลักมนุษยธรรม คอยช่วยเหลือผู้ตกยากโดยเต็มกำลังความสามารถมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน นับเป็นรัตตัญญูผู้รู้ราตรีนานที่มิได้เจริญเพียงวัยวุฒิยั่งยืนดำเนินไป หากยังเป็นผู้เจริญในคุณวุฒิปรีชาทุกสถาน สมควรแก่คำยกย่อง และเป็นเนติแบบแผนสำหรับบุคคลผู้ประสงค์จะได้ชื่อว่าเป็นสัตบุรุษคนดี สมดังพระอนุศาสนีแห่งพระโพธิสัตว์ซึ่งอัญเชิญมาเป็นมงคลปรารภไว้ข้างต้นนี้โดยแท้

ขออนุโมทนาชื่นชม นายแผน วรรณเมธี ผู้เป็นสัตบุรุษคนดีของสังคมไทย และขออำนวยพรให้ภิญโญภาพรุ่งเรืองด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๔

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๕

บัดนี้ ถึงอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๕ อันเป็นวาระเฉลิมศก ซึ่งเป็นกาลที่ผู้คนต่างหวังจะได้รับพรมงคลกันทั่วหน้า ผู้ปรารถนาความสวัสดีโดยบางคน เข้าใจว่าต้องมีผู้ประสาทพรอันศักดิ์สิทธิ์ให้จึงจะเกิดความสวัสดีแก่ตน หากว่าแท้จริงแล้ว **“พร”** ซึ่งหมายถึงสิ่งประเสริฐดีงามนั้น เป็นสภาวะที่เราทั้งหลาย สามารถสรรค์สร้างให้บังเกิดมีขึ้นได้ด้วยตนเอง เช่น ถ้าประสงค์ผลอันเลิศ หรือฐานะอันประเสริฐ ก็ย่อมต้องบำเพ็ญบุญกิริยาด้วยการ **“ให้”** สิ่งอันเลิศ เพื่อเหตุต้นแห่งผลดี จะได้เริ่มบังเกิดขึ้นแก่ตัวท่านเองในทันที

การบริจาควัตถุปัจจัยแก่ผู้ประสบความทุกข์ยาก เป็นปรกติจริยาของคนไทยนับแต่โบราณกาล ดังประจักษ์ได้จากวิกฤตการณ์ใหญ่ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองแต่ละครั้ง ล้วนบรรเทาได้เพราะ **“การุณยธรรม”** ของเพื่อนไทย การให้ปันกันนี้เองย่อมก่อมิตรภาพและความกลมเกลียวในหมู่คณะ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยตลอดมา อย่างไรก็ตาม การให้ ยังสามารถเป็นไปโดยหลากหลายวิธี หาได้จำกัดอยู่เพียงที่พัสดุข้าวของเงินทองไม่ หากยังรวมไปถึงการแผ่ **“อภัยทาน”** คือการให้ความไม่ผูกเวร ไม่ก่อภัย ไม่เบียดเบียน ไม่ริษยาอาฆาต และไม่ประทุษร้ายกันอีกด้วย การให้ในลักษณะนี้สำคัญยิ่งกว่าการให้จตุปัจจัยทั้งมวล เพราะล้วนตั้งต้นจากความสะอาดใสในจิตใจของตน อย่างชนิดที่ไม่ต้องลงทุนลงแรง ไม่ต้องเสียเวลา และไม่จำกัดฐานะ สามารถบำเพ็ญได้ในทุกขณะและในทุกสถาน ขอเพียงแผ่พรหมวิหาร มุ่งดี มุ่งเจริญ มองเพื่อนมนุษย์ด้วยเมตตาธรรมอย่างยุติธรรมเสมอหน้า ผู้กำลังคิดตั้งปณิธานทำความดีในปีใหม่ จึงพึงระลึกไว้เสมอว่า หากท่านมั่นในอุดมการณ์แห่ง **“อภัย”** ประคับประคองจิตใจให้ถึงพร้อมด้วย **“อวิหิงสา”** คือความไม่เบียดเบียนแล้ว บรรดาพรมงคลอันนำมาซึ่งความสุขในชีวิตย่อมเกิดมีขึ้นโดยมิต้องเรียกร้องสิ่งประเสริฐอื่นใดจากภายนอก และพรนั้น ยังอาจเปลี่ยนแปลงศัตรูให้กลับกลายเป็นมิตร ดับเพลิงโกรธที่เผาผลาญชีวิต ให้กลับเป็นฉ่ำเย็นสนิทด้วยน้ำใจไมตรี สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **“ททำ มิตฺตานิ คนฺถติ”** แปลความว่า *“ผู้ให้ย่อมผูกมิตรไว้ได้”* ทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ทุกท่านร่วมกันสร้างสรรค์ จงบันดาลดลความโสมนัสชุ่มชื่นพระราชหฤทัย ให้บังเกิดมีในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งบันดาลให้สรรพสิริสวัสดิ์ และสันติสุขพลันมาสู่ประเทศชาติและประชาชนชาวไทย ให้เกิดภิญโญสโมสรด้วยความสุขเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๕ โดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ มกราคม ๒๕๖๕

พระพรประทาน
เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๕

ททำ มิตฺตานิ คนฺถติ.
ผู้ให้ย่อมผูกมิตรไว้ได้

สำ. ส. ๑๕/๓๑๖

เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๕
ขอท่านจงเจริญเมตตาจิต แบ่งปัน เพื่อความผาสุกร่วมกัน
ของประชาชาติไทย เทอญ.

ขออำนวยพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๕

แม้กระแสโลกหมุนเวียนเปลี่ยนผันไปไม่มีถอยหลังกลับเลยแม้สักวินาทีเดียว หากแต่สัญชาตญาณและพฤติกรรมอันสะท้อนกิเลสตัณหาของมนุษย์ กลับวนเวียนซ้ำรอยเดิมอยู่อย่างมิรู้หยุดหย่อน ด้วยเหตุนี้ ความเดือดร้อนวุ่นวายจึงยังคงบังเกิดมีขึ้นอยู่ร่ำไปในทั่วทุกหนทุกแห่ง เด็กและเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติและของโลกนี้ พึงตั้งปณิธานที่จะเป็นผู้ช่วยกันสรรค์สร้าง “อารยธรรม” ให้บังเกิดขึ้นแก่ตน และสังคมทุกระดับ นับแต่ครอบครัว ชุมชน ตลอดถึงประเทศชาติ เพื่อช่วยกันกำจัดความเสื่อมทรามที่เรียกว่าอนารยธรรมให้เบาบางจางหายไปได้ในเร็ววัน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานหลัก **“อารยวัฑฒิ”** อันเป็นหลักการสร้างสรรค์ความเจริญของอารยชนไว้ ๕ ประการ ได้แก่ **ศรัทธา** หมายถึง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อด้วยความรู้ความเข้าใจในเหตุผลอย่างถ่องแท้, **ศีล** หมายถึง รักษากายและวาจาให้เรียบร้อยดีงามเป็นปรกติ, **สุตะ** หมายถึง เพิ่มพูนความรู้ด้วยการสดับตรับฟัง ใฝ่ใจศึกษาอบรมตามวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม, **จาคะ** หมายถึง เสียสละประโยชน์ตนเพื่อประโยชน์ผู้อื่นกับทั้งส่วนรวมอยู่เสมอ และ **ปัญญา** หมายถึง รู้รอบ รู้ทั่ว รู้ชัดเจน และรู้จริงทั้งในทางโลกและในทางธรรม

ขอให้เด็กและเยาวชน รวมถึงผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูประคับประคองเด็กและเยาวชน มีกำลังใจที่จะอบรมพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมด้วยอารยวัฑฒิทั้ง ๕ ประการ และขอจงเร่งเพิ่มพูนคุณลักษณะความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตน ชุมชน ตลอดทั้งประเทศชาติอันเป็นรักยิ่งของเราทุกคน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม
ประทานแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ ๗๕

ในทางพระพุทธศาสนา **“ศีล”** คือข้อปฏิบัติให้กาย และวาจาของแต่ละบุคคลเป็นปรกติ มีประโยชน์ในขั้นพื้นฐาน คือสามารถทำให้กายและวาจาสงบเรียบร้อย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น แต่ด้วยเหตุที่ฐานะหรือภาวะของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ระดับหรือลักษณะของศีลก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย เช่น พระภิกษุมีศีล ๒๒๗ ข้อ สามเณรมีศีล ๑๐ ข้อ อุบาสก อุบาสิกามีศีล ๘ ข้อหรือ ๕ ข้อ และบุคคลทั่วไปควรมีศีลอย่างน้อย ๕ ข้อ แสดงให้เห็นถึงความละเอียดประณีตของข้อห้ามสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคลที่มีมากน้อยไม่เท่ากัน

งานราชการเป็นการงานของแผ่นดินเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ข้าราชการจึงจำเป็นต้องมีศีลสูงกว่าบุคคลทั่วไป เพราะตำแหน่งหน้าที่ทั้งนั้นล้วนเกิดขึ้นด้วยอำนาจของกฎหมายอันเป็นเจตนารมณ์ร่วมกันของปวงชน โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจผู้มีหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ประหนึ่งได้รับพระราชทานพระแสงดาบเขนและโล่ไว้สำหรับเป็นศัสตราวุธประจำกายในการคุ้มครองความผาสุกของบ้านเมือง จำเป็นต้องรู้กระบวนยุทธ์และจรรยาแห่งการใช้อย่างสุขุมคัมภีรภาพ ตำรวจทุกนายจึงพึงประพฤติตนบนรากฐานของมนุษยธรรม กล่าวคือ ศีล ๕ อีกทั้งต้องพรั่งพร้อมด้วยศีลของข้าราชการ กล่าวคือกฎหมาย ระเบียบ วินัย จรรยามารยาทที่สะอาดปราศจากโทษ และความซื่อสัตย์สุจริต เป็นศีลสูงสุดสำหรับข้าราชการตำรวจพึงสงวนรักษาไว้ยิ่งชีวิตของตน เพื่อให้โล่และเขนนั้น ถูกใช้เพื่อพิทักษ์สันติราษฎร์อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม นำเกียรติยศมาสู่ชีวิตข้าราชการตำรวจได้ตลอดไป

ขออำนวยพรให้นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๗๕ จงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริต เพื่อความผาสุกร่มเย็นของสังคมไทยตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ เป็นปีที่ ๑๓๐

๑ เมษายน ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“สจฺเจน กิตฺตึ ปปฺโปติ.”** แปลความว่า *“คนได้เกียรติเพราะความสัตย์.”* บุคคลผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องรักษาความสัตย์ซื่อยึดถือไว้เป็นอุดมการณ์สำหรับชีวิต ทั้งนี้ อาจจำแนกทางประพฤติได้เป็น ๕ นัย กล่าวคือ ซื่อสัตย์ต่อบุคคล เช่น เป็นครูก็พึงซื่อสัตย์ต่อศิษย์ โดยทำหน้าที่ครูที่ดีต่อศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ มุ่งดีมุ่งเจริญต่อศิษย์ด้วยพรหมวิหารธรรมสม่ำเสมอ, ซื่อสัตย์ต่อวาจา เช่น เมื่อให้ปฏิญญา กล่าวถ้อยรับคำในกิจใดอันสุจริต ต้องมุ่งปฏิบัติตามวาจาที่ให้ไว้โดยไม่กลับกลอกหลอกลวง, ซื่อสัตย์ต่อการงาน เช่น เมื่อได้รับภาระงานใด ๆ ก็ต้องลงมือทำจริง ไม่ทำงานเสีย ไม่ทำงานเหลาะแหละ และไม่ทำงานคั่งค้าง, ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เช่น พิจารณาบทบาทหน้าที่ของตนอยู่เสมอว่ามีหน้าที่อย่างไร แล้วบากบั่นมั่นคงซื่อตรงกระทำตามหน้าที่นั้นไปด้วยความพากเพียร พร้อมพัฒนาตนเพื่อสัมฤทธิผลที่ดียิ่งขึ้นเสมอ และซื่อสัตย์ต่อความดี เช่น ไม่หลงใหลไปในอบายมุข ปฏิบัติบริหารงานโดยปราศจากอคติ ๔ และมีเบญจศีลเป็นคุณธรรมพื้นฐานสำหรับการดำรงตนเป็นกัลยาณปุถุชน เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่สร้างสรรค์สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๓๐ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนา ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงอบรมตนให้เพียบพร้อมด้วยความซื่อสัตย์ทุกสถาน เพื่อยังเกียรติที่แท้จริงแห่งข้าราชการให้บังเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน สมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ เจริญวัฒนาสถาพร สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทย สืบไปตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมมังคลาจารย์ (ปิยวณฺโณ)

ไม้หอมย่อมมีกลิ่นหอมขจรขจาย เป็นที่ชื่นชมยินดีของหมู่สัตว์ทั้งหลาย หากความหอมเหล่านั้นมีแต่จะลอยตามกระแสลมได้เท่านั้น และยังอาจจืดจางหายไปตามกระแสกาลเวลา ต่างจาก **“ศีล”** ซึ่งในทางพระพุทธศาสนายกย่องว่าเป็นคุณสมบัติอันเลิศในโลก สามารถยังคุณวิเศษยิ่งกลิ่นหอมเหนือกว่าของหอมทั้งปวง ดังความตอนหนึ่งแห่งสีลนิเทศในปกรณ์วิเสสชื่อวิสุทธิมรรค ความว่า “ศีลของภิกษุใดปราศจากมลทินดีแล้ว การทรงบาตรและจีวรของภิกษุนั้นย่อมเป็นสิ่งที่น่าเลื่อมใส บรรพชาของท่านก็เป็นสิ่งที่มีผล ดวงหทัยของภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ์แล้ว ย่อมไม่หยั่งลงสู่ภัย มีการติเตียนตนเองเป็นต้น เป็นเหมือนพระอาทิตย์ไม่หยั่งลงสู่ความมืดมน ภิกษุงามอยู่ในป่าเป็นที่บำเพ็ญตบะด้วยศีลสมบัติเหมือนพระจันทร์งามในท้องฟ้าด้วยสมบัติคือรัศมี แม้เพียงกลิ่นกายของภิกษุผู้มีศีลก็ยังทำความปราโมทย์ให้แม้แก่ฝูงทวยเทพ ไม่จำต้องกล่าวถึงกลิ่นคือศีล กลิ่นคือศีลย่อมครอบงำสมบัติแห่งคันธชาติ คือของหอมทั้งหลายอย่างสิ้นเชิงย่อมฟุ้งตลบไปทั่วทุกทิศไม่มีการติดขัด”

พระธรรมมังคลาจารย์ (ประยงค์ ปิยวณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๒ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร มีอัชฌาสัยเรียบร้อย สงบ สมถะตามพระธรรมวินัย ฝักใฝ่ในการเจริญพระกรรมฐาน สมวิสัยแห่งบรรพชิตผู้พากเพียรอบรมขัดเกลาตน ทั้งยังกอปรด้วยอุตสาหวิริยาทิคุณในการปกครองและให้คำปรึกษาแก่การคณะสงฆ์ เป็นที่เคารพบูชาของศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั่วหน้า คุณแห่งศีลที่ท่านได้รักษามาตลอดชีวิตจึงเสริมส่งกิตติประวัติให้ปรากฏเฟื่องฟุ้งขจรไปทั่วทุกทิศ ยิ่งคันธรสอันเกิดแต่ดอกประยงค์ไม้หอมอันเป็นนามของท่านหลายเท่าทวีคูณ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพ ได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งให้ พระธรรมมังคลาจารย์ (ปิยวณฺโณ) บรรลุถึงธรรมอันเกษม ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
โครงการพัฒนาระบบการเสริมสร้างสุขภาพสำหรับพระสงฆ์ ผ่านระบบเทคโนโลยี
๑๙ มกราคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นสัพพัญญูผู้รู้แจ้งโลก ทรงพระปัญญาหยั่งเห็นความจริงเกี่ยวกับรูปธาตุและนามธาตุอย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงทรงพระมหากรุณาแจกแจงแสดงสัจธรรมที่ทรงตรัสรู้นั้น ประทานให้สัตว์โลกได้มีโอกาสเรียนรู้ตาม ทั้งนี้ ในทางพระพุทธศาสนา ชีวิตของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ ล้วนประกอบด้วย **“รูป”** และ **“นาม”** หากกล่าวถึงรูปซึ่งประมวลเข้าเป็นร่างกาย ก็อาจเกิดขึ้นและผันแปรสภาพอาการต่าง ๆ ไปได้ เพราะสมุฏฐาน ๔ อย่าง กล่าวคือ กรรม จิต อุตุ และอาหาร

สมุฏฐานแห่งรูป ตามหลักพระพุทธศาสนาดังกล่าวข้างต้น อาจช่วยให้แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ ที่ศึกษาเล่าเรียนมาอย่างสมัยใหม่ ได้พอเห็นประจักษ์ความคิดรวบยอด ถึงสาเหตุพื้นฐานแห่งความเจ็บป่วยของคนไข้ได้ง่ายขึ้น เพราะพฤติกรรมการกระทำก็ดี ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจก็ดี ลมฟ้าอากาศก็ดี หรืออาหารที่รับประทานเข้าไปก็ดี มักเป็นต้นเหตุใหญ่ของปัญหาสุขภาพแทบทุกกรณี

การช่วยกันเสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตของพระสงฆ์ให้แข็งแรงและเข้มแข็ง จัดเป็นบุญกิริยาอันน่าอนุโมทนา ทั้งยังเป็นการจรรโลงให้พระพุทธศาสนามีศาสนบุคคลผู้มีคุณภาพ พรั่งพร้อมด้วยกำลังกายและกำลังใจ เป็นปัจจัยเสริมสร้างกำลังปัญญา ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระบรมศาสดา และดำรงตนเป็นเนื้อนาบุญของโลกได้สมบทบาทของพระสงฆ์สืบไป

ขอให้โครงการพัฒนาระบบการเสริมสร้างสุขภาพสำหรับพระสงฆ์ ผ่านระบบเทคโนโลยี ประสบสัมฤทธิผลสมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ กับทั้งขออำนวยพรให้ทุกท่านที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระปรารภ

ประทานเนื่องในการจัดพิมพ์หนังสือ “วาสนานุศาสน์”
ประมวลพระโอวาทและพระดำรัส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ
ด้านการปกครองคณะสงฆ์

ด้วยวันเสาร์ ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นโอกาสที่ **สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (อคฺคชิโน)** ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองธรรมสนามหลวง ฯลฯ เจริญอายุครบ ๖ รอบนักษัตร เป็นมงคลสมัยควรแก่ความยินดีที่คณะวัดราชบพิธ ตลอดทั้งสัทธิวิหาริก อันเตวาสิก และศิษยานุศิษย์ได้ร่วมกันจัดงานถวายเป็นมุทิตาสักการะ โอกาสสำคัญอันนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรพิมพ์หนังสือขึ้นสำหรับมอบให้สมเด็จมหาวีรวงศ์แจกเป็นบรรณาการที่ระลึกแด่ผู้มาถวายสักการะมุทิตาจิตสักเล่มหนึ่ง

เมื่อมาคำนึงถึงเรื่องที่จะพิมพ์ ข้าพเจ้าเห็นว่าทั้งสมเด็จพระมหาวีรวงศ์และข้าพเจ้าต่างเป็นสัทธิวิหาริกร่วมสมเด็จพระอุปัชฌายะเดียวกันคือ **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** ผู้ซึ่งสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ได้รับถ่ายทอดพระอาจาระและพระสามารถในการปกครองคณะสงฆ์มาดำรงไว้ในตนจนปรากฏเกียรติคุณอยู่ทั่วไป หากได้พิมพ์หนังสือที่เป็นพระโอวาทและพระดำรัสแห่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระอุปัชฌายะมอบให้ ก็คงจะเป็นที่ตั้งแห่งความพอใจปลาบปลื้มของสมเด็จพระมหาวีรวงศ์เป็นแน่แท้ ข้าพเจ้าจึงได้ให้รวบรวมพระโอวาทและพระดำรัสของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ จัดพิมพ์ในการนี้ แต่ด้วยเจ้าพระคุณสมเด็จพระอุปัชฌายะมีพระโอวาทและพระดำรัสที่ประทานในโอกาสต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ไม่อาจจะรวบรวมเพื่อพิมพ์เป็นเล่มสมุดเดียวได้ ข้าพเจ้าจึงให้เลือกเฉพาะพระโอวาทและพระดำรัสเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ ด้วยเหตุที่สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ได้เคยเป็นกำลังสำคัญถวายงานเจ้าพระคุณสมเด็จพระอุปัชฌายะในด้านการบริหารปกครองคณะสงฆ์มาแต่เดิม โดยที่สุดแม้พระโอวาทและพระดำรัสบางองค์ที่ปรากฏในเล่มสมุดนี้ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ก็เป็นผู้ดีดพิมพ์ถวาย ประเภทแห่งพระโอวาทและพระดำรัสที่เลือกนี้จึงเหมาะสมด้วยประการทั้งปวงในการพิมพ์ครั้งนี้ได้ขนานนามหนังสือถวายเป็นพระเกียรติยศว่า “วาสนานุศาสน์” และเพราะหนังสือนี้สำเร็จลงได้ด้วยสามัคคีธรรมของผู้มีกัลยาณจิต โดยเฉพาะศิษย์สำนักวัดราชบพิธผู้ปรารถนาจะสนองอาจาริยคุณ ข้าพเจ้าจึงขออนุโมทนาต่อผู้ปรากฏนามพิมพ์ไว้ในตอนท้ายหนังสือนี้ด้วย

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ได้ทรงสถิตในที่สกลมหาสังฆปริณายก ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๗ ถึง ๒๕๓๑ รวมเวลา ๑๔ ปีเศษ ในห้วงเวลานั้นเป็นห้วงเวลาแห่งความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางสังคม การเมืองการปกครอง รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้คนซึ่งรวมทั้งพระสงฆ์ในสังฆมณฑลด้วย การบริหารปกครองคณะสงฆ์ในระยะเวลานั้นจึงมิใช่เรื่องง่าย แต่ด้วยพระปัญญาคุณ และพระสามารถของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า การบริหารคณะสงฆ์ก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นสังฆราชสมัยหนึ่งซึ่งได้รับการยกย่องว่าการพระศาสนาและคณะสงฆ์รุ่งเรืองเรียบร้อยเป็นกิตติประวัติของคณะสงฆ์ไทย ฉะนั้น ท่านพระเถรานุเถระ หรือสาธุชนพุทธบริษัท ผู้หวังจะช่วยจรรโลงพระศาสนาของสมเด็จพระบรมศาสดา ช่วยรักษาคณะสงฆ์สังฆมณฑลให้รุ่งเรือง หากได้พิจารณาพระโอวาทและพระดำรัสในหนังสือนี้ และน้อมนำมาปฏิบัติตามก็จะเป็นที่เชื่อได้แน่ว่าความหวังอันดีนั้นจะพลันสำเร็จ เกิดประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน และประโยชน์ของพระศาสนาด้วย

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย จงได้รักษาสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (อคฺคชิโน) ผู้ซึ่งข้าพเจ้าหวังและมั่นใจว่าจะเป็นกำลังของพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ กับทั้งวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามต่อไป ให้เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ และเจริญในพระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒ มกราคม ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

พระวิสุทธิวงศาจารย์ (อโนมคุโณ)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเพื่อความรู้แจ้ง บรรพชิตในพระศาสนานี้จึงมีทั้งหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนให้รู้กระจ่างในอรรถธรรมทั้งปวง กับทั้งมีหน้าที่เป็นครูอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นอาจสามารถรู้ตาม เพื่อความสำเร็จประโยชน์สุข เป็นผลสัมฤทธิ์ สมตามเถรภาษิต ซึ่งพระมหาจุนทเถระได้ปรารภแสดงคุณประโยชน์แห่งการศึกษาเล่าเรียนไว้ ว่า

สุสฺสูสา สุตวฑฺฒนี สุตํ ปญฺญาย วฑฺฒนํ
ปญฺญาย อตฺถ ชานาติ ญาโต อตฺโถ สุขาวโห ฯ

แปลความว่า *“ความใฝ่เรียนสดับ เป็นเครื่องพัฒนาความรู้ ความรู้จากการเรียนสดับนั้น เป็นเครื่องพัฒนาปัญญา ด้วยปัญญาก็รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประโยชน์ที่รู้จักแล้วก็นำสุขมาให้”*

พระวิสุทธิวงศาจารย์ (วิเชียร อโนมคุโณ) รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นสมณะผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ใฝ่ใจในไตรสิกขาเป็นเนืองนิตย์ ดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา ทั้งยังเอื้อเฟื้อต่อกิจธุระของสหธรรมิก อุตสาหะรับภารธุระบริหารงานคณะสงฆ์ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับมาอย่างเรียบร้อยมิมีบกพร่อง พากเพียรอำนวยการศึกษาและเป็นครูสอนพระปริยัติธรรมโดยเฉพาะในแผนกบาลีอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เป็นครูฐานียบุคคลผู้อนุเคราะห์ศิษยานุศิษย์มากมาย ให้ได้เล่าเรียน สามารถพัฒนาปัญญา กระทั่งบรรลุสุขประโยชน์ทั้งอัตตัตถะ ปรัตถะ และอุภยัตถะ นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่การคณะสงฆ์และพระบวรพุทธศาสนาได้อย่างน่ายกย่องสรรเสริญ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลถวายให้ พระวิสุทธิวงศาจารย์ (อโนมคุโณ) บรรลุถึงธรรมอันเกษมในเบื้องหน้าตามควรแก่คติวิสัย เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มกราคม ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

พระธรรมสิทธิเวที (อภิจาโร)

สังฆคุณ หรือองค์คุณของพระภิกษุสงฆ์ในพระบวรพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเหตุให้พระสงฆ์เป็นที่พึงเคารพบูชาของมหาชนทั้งหลาย มี ๙ ประการ ได้แก่ **สุปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติดี **อุชุปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติตรง **ญายปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง **สามีจิปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติสมควร **อาหุเนยฺโย** เป็นผู้ควรแก่ของคำนับ คือควรรับของที่เขานำมาถวาย **ปาหุเนยฺโย** เป็นผู้ควรแก่การต้อนรับ **ทกฺขิเณยฺโย** เป็นผู้ควรแก่ทักษิณา คือควรแก่ของทำบุญ อญฺชลีกรณีโย เป็นผู้ควรแก่การทำอัญชลี คือควรแก่การกราบไหว้ และ **อนุตฺตรำ ปุญฺญกฺเขตฺตำ โลกสฺส** เป็นนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก เป็นแหล่งเพาะปลูกและเผยแพร่ความดีที่ยอดเยี่ยมของโลก

พระธรรมสิทธิเวที (ถมยา อภิจาโร) เจ้าอาวาสวัดสังเวชวิศยาราม ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๒ เป็นบรรพชิตผู้ถึงพร้อมด้วยศีลและอาจาระ ได้อุตสาหะรับภาระบริหารงานคณะสงฆ์ในตำแหน่งต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อยมิมีบกพร่อง เอาใจใส่บูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะและปูชนียวัตถุ ให้งดงามมั่นคงเรียบร้อย เป็นศรีสง่าน่าเจริญใจ ไม่ปล่อยปละทอดธุระให้ศาสนสมบัติต้องทรุดโทรมเศร้าหมอง เพียรครองจริยาตามวิถีแห่งสาวกสงฆ์ผู้ทรงสังฆคุณ จึงเป็นที่เคารพนับถือของสหธรรมิกและพุทธศาสนิกชนทั่วหน้า อีกทั้งเป็นที่ทรงพระราชศรัทธา ยังให้ได้รับพระราชทานตั้งและเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นตามลำดับกระทั่งวาระที่สุดนี้ ยังได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสมเด็จบรมบพิตร สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ นับเป็นเกียรติยศและเป็นพยานแห่งคุณูปการอันท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้นได้บำเพ็ญไว้แล้วด้วยดี

ขอกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งบารมีธรรมให้ พระธรรมสิทธิเวที (อภิจาโร) บรรลุถึงธรรมอันเกษมในทางพระพุทธศาสนาโดยฐานนิยม เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันมาฆบูชา

๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

ดีถีมาฆบูชา อันเป็นวันจาตุรงคสันนิบาต ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ดิถีเช่นนี้เมื่อกว่าสองพันห้าร้อยปีก่อน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ประทานหลักการอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาไว้ ๓ ประการ ได้แก่ การไม่กระทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และการทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว

“จิต” เป็นสภาพรู้ที่ปรากฏมีอยู่ในทุกชีวิตซึ่งมีสภาพธรรมอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า **“เจตสิก”** เกิดร่วมด้วย เจตสิกกลุ่มที่เรียกว่า **“สังขาร”** อาจปรุงแต่งให้จิตเป็นไปในทางสามฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายดี ฝ่ายเลว และฝ่ายที่เป็นกลาง การจะทำจิตให้ผ่องแผ้วได้ตามหลักการอันเป็นหัวใจของพระศาสนา จำเป็นต้องเริ่มขัดเกลาตนเองให้มีปรกติอดทนอดกลั้นที่จะไม่ทำบาป พอใจขวนขวายที่จะทำบุญ คือการบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนาอยู่เสมอ เพื่อฝึกจิตให้โน้มน้าวไปสู่วิถีสะอาด คอยชำระซักฟอกไปจนกว่าธุลีแห่งความมัวหมองจะลบเลือนหายไป ทำให้เข้าถึงสภาวะอันผ่องแผ้วด้วยจิตฝ่ายดี มีกุศลจิตเป็นเนืองนิตย์ การฝึกจิตอยู่เสมอ จะเป็นเหตุปัจจัยนำมาซึ่งความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ ถึงแม้ยังดำเนินไปไม่ถึงที่สุดในฝ่ายคดีธรรม แต่ก็ย่อมยังอำนวยประโยชน์สุขในฝ่ายคดีโลก คือทำให้ผู้ฝึกจิตเป็นสุจริตชน มีการงานสะอาดปราศจากโทษ มีใจสงบระงับ ไม่ต้องกลัวโทษทัณฑ์จากกฎหมายบ้านเมือง ทั้งยังเป็นเครื่องประคับประคองจิตให้ไม่เดือดร้อนต่อโลกธรรม ไม่แสดงอาการขึ้นลง เมื่อประสบกับการมีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ สรรเสริญ นินทา สุข และทุกข์ รวมความได้ว่าจิตที่ผ่องแผ้วต้องเกิดจากการฝึก เมื่อฝึกแล้วจิตก็จะมั่นคงไม่หวั่นไหว สมตามพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ”** ความว่า *จิตที่ฝึกดีแล้ว นำสุขมาให้* ด้วยประการฉะนี้

ขอพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงดำรงมั่นอยู่ในโลกนี้ตลอดกาลนาน และขอพุทธบริษัททั้งหลาย จงพร้อมเพรียงกันศึกษาพระสัทธรรมนั้น เพื่อบรรลุถึงความงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

พระวิสุทธิวงศ์ สังฆนายกแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

สังฆคุณซึ่งยังให้พระสงฆ์เป็นผู้งามพร้อม สมควรแก่ความเคารพนบนอบบูชานั้นประกอบด้วยองค์คุณหลายสถาน มีนัยบางประการอันพึงพิจารณา เพื่อสอบทานเทียบจริยาพระมหาเถระผู้กอปรด้วยกิตติประวัติ กล่าวคือ **สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดี **อุชุปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติตรง **ญายปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง และ **สามีจิปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติสมควร เป็นอาทิ

พระวิสุทธิวงศ์ สังฆนายกแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ เจ้าอาวาสวัดธรรมราชิกพุทธมหาวิหาร กรุงธากา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ได้บำเพ็ญหิตานุหิตประโยชน์ไว้เป็นอเนกปริยายต่อพระบวรพุทธศาสนา เคยดำรงตำแหน่งประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการประสานสัมพันธไมตรีและความร่วมมือในการประกอบกรณียะอันเกื้อกูลประโยชน์ในหมู่ชาวพุทธทั่วโลก ทั้งยังถึงพร้อมด้วยการุณยธรรมเกื้อกูลมหาชนทั่วหน้า ด้วยการศึกษาสงเคราะห์และการสาธารณสงเคราะห์ อีกทั้งเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างทางพระราชไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ด้วยการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕ และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕ ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ นับเป็นพระมหาเถระผู้ถึงพร้อมด้วยองค์คุณแห่งความเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูกทาง และปฏิบัติสมควรโดยแท้

ในนามคณะสงฆ์ไทย จึงขอร่วมสดุดีคุณูปการ และขอกุศลสมบัติอันท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพได้สั่งสมมาแล้วด้วยดี จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่ พระวิสุทธิวงศ์ ให้บรรลุถึงที่สุดแห่งธรรมอันเกษมในเบื้องหน้า เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

พระสัมโมทนียกถา

ประทานเนื่องในโอกาสที่ผู้แทนวัด สำนักเรียน สถาบันการศึกษา สถานพยาบาล สถานสงเคราะห์ มูลนิธิ และองค์กรสาธารณกุศล จำนวน ๕๐ แห่ง เฝ้ารับประทานทุนมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ๒ มีนาคม ๒๕๖๕

ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายมาประชุมพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** เนื่องในวาระคล้ายวันประสูติเป็นปีที่ ๑๒๕ ในวันนี้

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า สมเด็จพระอุปัชฌายะของอาตมภาพ มีพระกุศลฉันทะอันแน่วแน่และมั่นคงในการบำเพ็ญสาธารณสงเคราะห์ ทรงเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรมต่อผู้คนทั่วหน้า การอันใดจะเป็นประโยชน์แก่พระศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน การอันนั้นจะทรงยินดีบำเพ็ญด้วยความเบิกบานพระหฤทัย แม้พระองค์เสด็จสิ้นพระชนม์ไป แต่**มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ)** ที่ได้โปรดประทานกำเนิดไว้ก็ยังคงดำรงอยู่ เสมือนว่าพระองค์ยังประทับเป็นมิ่งขวัญอยู่กับเราทั้งหลายตลอดเวลา พระเมตตาบารมีที่เคยแผ่ประทานมา อำนวยความร่มเย็นอย่างไร ทุกวันนี้เราท่านทั้งหลายย่อมยังคงสัมผัสได้ ยังรู้สึกได้ ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

ท่านทั้งหลายมารับทุนมูลนิธิ ต่อเบื้องหน้าพระอัฐิในวันนี้ ก็เป็นการปฏิบัติประหนึ่งสมัยยังทรงดำรงพระชนม์ในวันคล้ายวันประสูติของทุกปี จึงขอทุกท่านร่วมกันน้อมจิตน้อมใจรำลึกถึงพระเดชพระคุณ แล้วมุ่งมั่นบำเพ็ญกรณียกิจตามหน้าที่ของตน ๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ วิริยะ และกตัญญู เป็นปฏิบัติบูชาสนองพระเดชพระคุณ เพื่อความสุขสวัสดีของสาธารณชนทั้งหลายสืบไป หากท่านทำได้เช่นนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า แม้สิ้นพระชนม์ไปนานแล้ว แต่ยังทรงดำรงอยู่ด้วยพระคุณ คงจักทรงพระโสมนัสอนุโมทนา และประทานพรให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกประการ

อาตมภาพ ในนามวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ขออนุโมทนาสาธุการในบุญกิริยาที่ทุกท่านมีจิตศรัทธามาร่วมกันบำเพ็ญในวาระนี้โดยทั่วกัน

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๓๕ ปีแห่งการสถาปนากระทรวงกลาโหม

๘ เมษายน ๒๕๖๕

ทหารเป็นผู้มีหน้าที่พิทักษ์รักษาความมั่นคงและสันติสุขของราชอาณาจักร ประชาชนจึงไว้วางใจให้มีอำนาจถือศัสตราวุธ พร้อมเต็มใจสดุดียกย่องเมื่อทหารทำหน้าที่ด้วยความเสียสละ สุจริต และซื่อตรง สมกับความไว้วางใจที่สังคมมีมอบให้ เมื่อทหารมีอำนาจและหน้าที่พิเศษกว่าพลเรือนในยามปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบวินัย ทหารจึงจำเป็นต้องต้องมี **“คุณธรรม”** อันสูงส่งยิ่งกว่าบุคคลทั่วไป เพื่อกำกับมิให้ก่อพฤติกรรมทุจริต นำพาความเสื่อมเสียมัวหมองมาสู่สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งทหารพึงสมาทานไว้เป็นสรณะแห่งการประกอบภารกิจตลอดจนการดำรงตนเป็นทหาร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **“พึงสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เมื่อเล็งเห็นประโยชน์สูงสุด พึงสละทั้งอวัยวะ และชีวิต เพื่อรักษาธรรม”** ดังนี้ ความเสียสละรักษาเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ และอำนวยประโยชน์สุขสู่ประชาชน จึงจัดเป็นธรรมะสูงสุดของทหารที่พึงรักษาไว้เท่าชีวิต ขอจงภาคภูมิใจในเกียรติที่แท้จริงของทหาร ผู้สามารถรักษาสุจริตธรรมไว้ยิ่งชีพตน อย่าเผลอให้ผลประโยชน์ส่วนบุคคล มาชักพาจิตใจให้ไขว้เขวไป จนสามารถละทิ้งเกียรติที่แท้ของความเป็นทหาร ผู้พึงกล้าหาญเสียสละทุกสิ่งได้ ตั้งแต่ทรัพย์อวัยวะ ไปจนถึงชีวิตตน เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมะคือความถูกต้องดีงาม

เนื่องในวาระ ๑๓๕ ปีแห่งการสถาปนากระทรวงกลาโหม ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลสมบัติซึ่งท่านได้สั่งสมไว้ดีแล้ว จงนำพาความรุ่งเรืองมาสู่กระทรวงกลาโหม และทหารทุกหมู่เหล่า เพื่อจักได้บริบูรณ์ด้วยสรรพกำลังในอันที่จะพิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปวงชนชาวไทย ให้ประสบความผาสุกสถาพรสืบไปตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ มีนาคม ๒๕๖๕

พระโอวาท

ประทานเนื่องในการประทานพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพุธ ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

ท่านพระสังฆาธิการ, ท่านพระเถรานุเถระทุกรูป

ขอแสดงมุทิตาจิต และขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายมาประชุมพร้อมเพรียงกัน ในพิธีรับพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสในวันนี้

บัดนี้ ท่านทั้งหลายได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ซึ่งนับเป็น **“พระสังฆาธิการ”** คือ พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์แล้ว ย่อมมีหน้าที่โดยตรงในการปกครองบรรพชิตและคฤหัสถ์ ผู้อยู่ในปกครองของท่านให้เป็นไปโดยธรรมสม่ำเสมอ

ตามธรรมดาของจิตใจปุถุชน ย่อมมีอคติเพราะความชอบ ความชัง ความกลัว และความเขลา จรเข้ามาเบี่ยงเบนให้การคิด การพูด และการกระทำ คลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้อง มากบ้างน้อยบ้างตามการอบรมสั่งสมของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงพระมหากรุณาประทานหลักการสำหรับผู้มีตำแหน่งหน้าที่ทางปกครองให้ยึดมั่นใน **“ธรรมะ”** เป็นหลักใหญ่ ที่เรียกว่า **“ธรรมาธิปไตย”** ซึ่งจะเป็นเครื่องรับรองให้ผู้ใช้อำนาจปกครอง ไม่ตกต่ำลงสู่ความเสื่อมในทางธรรม

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ใหญ่ ยังต้องมีน้ำใจเสียสละ อดทน และพากเพียรอย่างสูงยิ่งกว่าผู้น้อย ขอจงตระเตรียมใจไว้เสมอ ไม่ว่าท่านจะทำการใด ๆ ลงไป ในที่สุดแล้ว ก็คงต้องประสบกับโลกธรรม ทั้งฝ่ายที่น่าพึงใจ ทั้งฝ่ายที่ไม่น่าพึงใจ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงขอเชิญชวนให้ท่านพิจารณาให้เห็น **“สัจธรรม”** ใน **“โลกธรรม”** ทั้งนั้น ด้วย **“สติ”** และด้วย **“ปัญญา”** ตามที่ได้รับการอบรมศึกษามาแล้วทุกรูป

หากว่าท่านทั้งหลายสามารถทำหน้าที่บังคับบัญชาการต่าง ๆ โดยยึดถือพระธรรมวินัย ตลอดจนกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศ ซึ่งจัดเป็น “ธรรมะ” สำหรับ “พระสังฆาธิการ” เป็นหลัก ไม่นำอคติใด ๆ เข้าเจือปนแล้ว ก็ขอให้เบาใจ สบายใจ และวางใจ ว่าความเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนา ทั้งสำหรับตัวท่านเอง และสำหรับหมู่คณะ ย่อมเป็นที่หวังได้อย่างแน่แท้

ขอถวายมุทิตา ถวายกำลังใจ และขออนุโมทนาอีกครั้งในกุศลเจตนาที่ทุกท่านจะช่วยกันรับภารธุระการคณะสงฆ์ และขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงเจริญงอกงามในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม

ประทานสำหรับรายงานประจำปี ๒๕๖๔
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การศึกษาอบรมให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ทางปัญญาตามแนวทางพระพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมมีอิทธิบาท ๔ เป็นต้น ของทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหารจัดการ ประสานเข้าประกอบกัน เป็นต้นทุนเกื้อหนุนนำพาให้ความรู้ทั่วและรู้รอบบังเกิดขึ้น ดังนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอันเกิดจากการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง ซึ่งนับเป็นตัวชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของสถาบันการศึกษานั้น จะเกิดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ได้ก็ล้วนต้องอาศัยต้นทุนเล็กน้อยซึ่งประกอบกันเข้าเป็นเหตุปัจจัย ต้นทุนที่ว่านั้นอาจหมายความได้หลายสถาน เช่น ต้นทุนทางบุคลากร ต้นทุนทางสติปัญญา ต้นทุนทางคุณธรรม จริยธรรม ต้นทุนทางทรัพย์สิน ต้นทุนทางเทคโนโลยี การสื่อสาร และการบริหารจัดการ เป็นต้น ประมวลให้เกิดขุมพลังซึ่งยังความโชติช่วง ช่วยส่องการศึกษาชั้นอุดมให้สว่างไสวด้วยคุณประโยชน์ได้อย่างแท้จริงสมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนีที่ว่า

“อปฺปเกนปิ เมธาวี ปาภเฏน วิจกฺขโณ
สมุฏฺฐาเปติ อตฺตานำ อณุ๋ อคคึว สนฺธมำ”

แปลความว่า *“ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดย่อมตั้งตนได้ด้วยต้นทุนแม้น้อย เหมือนคนก่อไฟน้อยขึ้นฉะนั้น”*

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้อุตสาหะจัดการอุดมศึกษาด้วยต้นทุนครบถ้วนทุกประการ ยังให้ผู้เรียนได้อบรมศึกษาพัฒนาตน เพื่อความโชติช่วงชัชวาลทางสติปัญญา ทั้งนี้ ก็ด้วยสรรพกำลังของผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากร และผู้มีกุศลเจตนาทุกหมู่เหล่า จึงขออนุโมทนา และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงวัฒนาสถาวรด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะช่วยกันเป็นต้นทุนแห่งการพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานแก่โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้งเสวยพระชาติเป็นพระยาวานรโพธิสัตว์ กล่าวสอนบริวารของตนให้เห็นธรรมะอันจะยังประโยชน์ตนและผู้อื่น มีมาในสัตตนิบาตชาดก ขุททกนิกาย ความว่า

โย จ สีลญฺจ ปญฺญญจ สุตญฺจตฺตนิ ปสฺสติ
อุภินฺนมตฺถํ จรติ อตฺตโน จ ปรสฺส จ

แปลความว่า *“ผู้ใดเห็นศีล ปัญญา และสุตะ มีในตน ผู้นั้นย่อมประพฤติประโยชน์เพื่อตนและผู้อื่นได้ทั้งสองฝ่าย”* ดังนี้

การรักษาศีลอันอำนวยประโยชน์ใหญ่ต่อตนเองและต่อผู้อื่นได้ ยังต้องอาศัยคุณธรรมอีกสองประการเป็นกำลังเสริมของกันและกัน กล่าวคือ **“ปัญญา”** ความรู้รอบและรู้ทั่วถึงศีลคุณานิสงส์ และ **“สุตะ”** การได้อบรมสดับตรับฟังมาก เพราะฉะนั้น การจะพัฒนาศักยภาพสังคมขึ้นเป็นสังคมรักษาศีล ๕ อย่างสมบูรณ์ จึงพึงเพิ่มพูนกลไกแห่ง “สุตะ” และ “ปัญญา” เข้าผนวกไว้ให้ได้ดุลยภาพ เพื่อยกระดับจิตใจของประชาชนให้สามารถรักษาศีลเป็นปรกติ โดยเห็นว่าการรักษาศีลไม่ใช่เรื่องลำบากยากเย็นที่จะต้องเคี่ยวเข็ญให้จำใจทำ เมื่อใดที่สมาชิกในหมู่บ้าน รู้สึกเป็นอัตโนมัติตลอดเวลาว่าศีล ๕ คือ **“นิจศีล”** ที่สมาทานรักษาไว้ได้อย่างสบาย เป็นวิถีสามัญธรรมดาที่ขาดไม่ได้สำหรับมนุษย์ หาใช่เรื่องพิเศษเฉพาะกิจเฉพาะกาล เมื่อนั้นโครงการ **“หมู่บ้านรักษาศีล ๕”** ย่อมบรรลุวัตถุประสงค์ สำเร็จประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

ขอให้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประสบประสิทธิผลไพบูลย์ เกื้อกูลความรุ่งเรืองของประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
๑ เมษายน ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานสัปปุริสธรรม เป็นหลักประพฤติสำหรับความเป็นคนดี ประกอบด้วยองค์ธรรม ๗ ประการ ในที่นี้จักได้เน้นย้ำธรรมะประการสำคัญที่ว่า “กาลัญญุตา” เพื่อให้บุคคลผู้ปรารถนาจักเป็นคนดี ได้น้อมนำไปเป็นวิถีปฏิบัติ ทั้งนี้ กาลัญญุตาหรือความรู้กาล หมายถึงความเป็นผู้รู้จักเวลาควรมิควร รู้ว่าเวลาใดควรพูดหรือทำสิ่งใด และเวลาใดไม่ควรพูดหรือทำสิ่งใด สามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน มุ่งใจใฝ่รำพึงถึงชีวิตของตนด้วยความไม่ประมาท เล็งเห็นว่าเวลาในชีวิตนี้มีอยู่น้อย มีความผันแปรไม่แน่นอนเป็นนิตย์ จึงต้องใช้เวลาทุกขณะเพื่อประกอบสุจริตธรรมสม่ำเสมอมิย่อหย่อน เพื่อเป็นปัจจัยชักนำให้บังเกิดสุขประโยชน์อันพึงปรารถนา ทั้งในปัจจุบัน ทั้งในภายหน้า ได้ตามสาเหตุที่สั่งสมไว้ดีแล้ว

การเป็นข้าราชการพลเรือนที่ดี สามารถบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อความวัฒนาสถาพรของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พร้อมเอื้ออำนวยความผาสุกสวัสดิ์มาสู่ประชาชนได้ตามภาระหน้าที่ จำเป็นต้องมี “กาลัญญุตา” หรือความเป็นผู้รู้กาล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมส่งให้ข้าราชการสามารถดำรงตนและดำเนินงานดังปณิธานอันดีงามได้อย่างสมบูรณ์

เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๖๕ ขออำนวยพรให้ข้าราชการพลเรือนทุกหมู่เหล่า มีสรรพกำลังพรั่งพร้อมในอันที่จะรับราชการให้บรรลุสัมฤทธิผลไพบูลย์ เพิ่มพูนคุณประโยชน์ให้ยิ่งทวีสู่ประเทศชาติและประชาชนชาวไทย สมตามกุศลเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้จงทุกประการ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

ผู้ศึกษาจบตามหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มี **“วินัย”** ต่อการดำรงตนในระดับหนึ่งจึงสามารถบรรลุถึงความสำเร็จ สมควรที่จะได้ทรงศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาบัตร อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในระดับนี้ย่อมเป็นเพียงขั้นต้นของการศึกษาหาความรู้ต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุดจนตลอดชีวิต ผู้ปรารถนาจะยกระดับคุณภาพสติปัญญาของตนในอันที่จะยังประโยชน์เกื้อกูลแก่ตนเองและส่วนรวมให้สำเร็จยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงพึงศึกษาและเพิ่มพูนให้มีวินัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวินัยในการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองและศีลธรรมอันดีของสังคม เมื่อปัจเจกบุคคลเข้าร่วมอยู่ในหมู่มหาชนใดซึ่งมีกฎ ระเบียบ จารีตประเพณี และวิถีประชาอันชอบธรรม เป็นการจำเพาะ ก็ควรหัดทำความเข้าใจ ฝึกฝน และวางตนให้ดำรงอยู่บนปทัสถานอันดีงามของหมู่มหาชนนั้นอย่างเคร่งครัด

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“วินโย จ สุสิกฺขิโต”** คือ “วินัยอันตนศึกษาฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดี” เป็นอุดมมงคล เป็นเหตุนำมาซึ่งความเจริญ เพราะฉะนั้น จึงขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจงตั้งตนเป็นผู้มีวินัยทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมส่วนรวม เพื่อจักได้บรรลุถึงความไพบูลย์ในชีวิตได้สมความปรารถนา

ขออำนวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมมโนรถในกิจอันพึงปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
ประทานเนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๕

อัตภาพร่างกายของมนุษย์ที่เกิดมานั้น ในทางพระพุทธศาสนาจัดเป็น **“อัพยากตธรรม”** คือสภาพธรรมอันเป็นกลาง ๆ ไม่ดี ไม่ชั่ว ดังนั้น รูปกายของมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง โน้มจูงไปสู่วิถีทางพ้นทุกข์ จึงมักดำรงไว้เพื่อใช้สำหรับบำเพ็ญคุณความดี เมื่อมีตา มีหู มีจมูก มีลิ้น มีกาย และมีใจ ย่อมพึงมีไว้เพื่อสั่งสมกุศลสมบัติ พร้อมพากเพียรบำเพ็ญคุณประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่นอยู่เสมอ หากในทางตรงกันข้าม ผู้มีจิตใจใฝ่ต่ำ มักใช้รูปกายของตนเองเป็นปัจจัยให้หันเหไปสู่อบายมุข มีการเสพสุรายาเมาเป็นอาทิ แทนที่จะเลือกใช้ร่างกายเป็นภาชนะรองรับบุญให้เป็นเครื่องชำระซักฟอกจิตให้สะอาด กลับเลือกที่จะใช้ร่างกายเป็นภาชนะรองรับบาปอันเป็นสิ่งสกปรกเศร้าหมองมาหมักดองไว้ในจิต ครั้นพอพิษภัยของสุราหรือยาเสพติดเข้ากัดกินรูปกายให้ชำรุดทรุดโทรมลงอย่างหนักแล้ว ความสามารถของจิตที่จะศึกษาและเข้าใจพระธรรมอย่างซึมซาบกระจ่างก็พลางสึกหรอไปตามกัน เป็นอันหมดโอกาสในชาตินี้ ที่จะได้สั่งสมบารมี เพื่อเป็นอุปนิสัยปัจจัยไปสู่ความดับทุกข์

เมื่อวันงดดื่มสุราแห่งชาติเวียนมาถึง จึงควรที่ท่านทั้งหลายจะสำนึกถึงผลร้ายของการเสพสิ่งมึนเมา แล้วตั้งใจงดเว้นการเสพสิ่งเหล่านั้นให้ได้โดยเด็ดขาดนับแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนตลอดชีวิต เพื่อเปิดโอกาสให้กายและจิตมีสมรรถภาพพร้อมอยู่เสมอ สำหรับรองรับบุญกุศลอันสะอาดสดใส สามารถใช้เป็นเครื่องกำบังอันตรายแห่งทุกข์โทษ ทั้งในขณะปัจจุบันและในกาลอนาคต

ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายจงเจริญในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสรุปธรรมะทุกข้อลงเป็นคติเตือนไว้ว่า จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานเปิดป้ายวัดไทยสุชาดารามธรรมจาริกสังฆวิหาร ประเทศสหรัฐอเมริกา ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามประวัติศาสตร์คณะสงฆ์ไทย “วัด” มีบทบาทหน้าที่ยิ่งกว่าการเป็นที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสามเณร หากยังดำรงฐานะเป็นศูนย์กลางชุมชน คอยเกื้อกูลประโยชน์ทั้งด้านการศึกษาอบรมบ่มเพาะคุณลักษณะของพลเมืองที่พึงประสงค์ทั้งด้านการสาธารณสงเคราะห์ด้วยเมตตาการุณยธรรม ตามศัพท์สากลที่เรียกว่าหลักมนุษยธรรม ทั้งด้านการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมและองค์ความรู้ต่าง ๆ อันสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคดีโลกและคดีธรรม เพราะฉะนั้น การเกิดมีวัดใหม่ขึ้นในชุมชนใดย่อมเสมอด้วยการสถาปนาศูนย์รวมของสามัคคีธรรมแห่งใหม่ในชุมชนนั้นขึ้น

ไม่ว่าวัดที่สถาปนาขึ้นนั้นจะอยู่ในราชอาณาจักรไทย หรือแห่งหนใดในโลกนี้ ขอท่านทั้งหลายจงระลึกถึงรากฐานที่มาของท่านไว้เป็นประจำทุกขณะว่า วัดไทยย่อมก่อกำเนิดขึ้นมาจากบูรพาจารย์แห่งคณะสงฆ์ไทย และจิตวิญญาณประชาชาติไทย ย้ำเตือนจิตไว้เป็นเครื่องกำกับนโยบายและทิศทางของการบริหารและพัฒนา เพื่อให้วัดสามารถดำรงบทบาทศาสนสถานซึ่งทรงคุณค่าต่อภูมิสังคมนั้น ๆ ตามวิถีไทย พร้อมกันกับการเผยแผ่พระพุทธธรรม และเกียรติภูมิของชาติให้ขจรขจายไพศาลไปในสากลได้อย่างมีคุณภาพ สมกุศลเจตนาของสาธุชนผู้ร่วมกันสร้างและทำนุบำรุงวัดสืบไป

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าที่ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาในแดนไกล ขออำนวยพรให้วัดไทยสุชาดารามธรรมจาริกสังฆวิหาร ประเทศสหรัฐอเมริกา รุ่งเรืองสถาพรตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ เมษายน ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

คุณหญิงสุภัทรา ตันติพิพัฒน์พงศ์ ป.ม.,ต.จ.

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงการให้และอานิสงส์แห่งการให้ เป็นเครื่องรับรองยืนยันถึงผลดีซึ่งสัมพันธ์มีมาแต่เหตุดี ปรากฏในมนาปทายีสูตร ความว่า *“ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ ผู้ให้ของที่เลิศย่อมได้ของที่เลิศ ผู้ให้ของที่ดีย่อมได้ของที่ดี และผู้ให้ของที่ประเสริฐ ย่อมเข้าถึงสถานที่ประเสริฐ นรชนใดให้ของที่เลิศ ให้ของที่ดี และให้ของที่ประเสริฐ นรชนนั้นจะบังเกิด ณ ที่ใด ๆ ย่อมมีอายุยืน มียศ”* ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประวัติ **คุณหญิงสุภัทรา ตันติพิพัฒน์พงศ์** เป็นอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระบวรพุทธศาสนา ใฝ่ใจในการกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างสิ่งประเสริฐให้แก่สาธารณชน เป็นต้นว่า ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน, ศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน, ศูนย์กายภาพบำบัดทางสังคมผู้สูงอายุ, บ้านพักผู้สูงอายุ และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาเป็นจำนวนมาก นับเป็นยอดแบบอย่างของผู้ให้ แม้ในภพชาตินี้จะเป็นผู้ได้ของดี ของเลิศ มีอายุยืน และมียศ เป็นเครื่องพิสูจน์ถึงบุพกรรมอยู่แล้ว แต่ก็ยังคงเป็นผู้ไม่ประมาทในการขวนขวายสั่งสมบุญนิธิให้เพิ่มพูนทวีเหตุฉะนี้ ผู้วายชนม์ย่อมถึงฐานะที่ประเสริฐ และได้รับอิฐวิบากวิบุลมนุญผลในสัมปรายภพสมตามพระพุทธานุศาสนี

ขอกุศลสมบัติที่ผู้วายชนม์ได้สั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่ญาติมิตรบำเพ็ญอุทิศถึง จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้คุณหญิงสุภัทรา ตันติพิพัฒน์พงศ์ ป.ม.,ต.จ. ผู้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้วนั้น ประสบสันติสุขในสุคติภพตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ เมษายน ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวาระ ๑๐๘ ปี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ขึ้น โดยมีพระราชโอรสและพระราชธิดาในรัชกาลที่ ๕ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ และพสกนิกรทุกหมู่เหล่าผู้จงรักภักดี ร่วมกันโดยเสด็จพระราชกุศล เพื่อให้สถานพยาบาลแห่งนี้ บำบัดบรรเทาทุกข์อันเกิดแต่โรคภัยในหมู่ประชาราษฎร ตามหลักมนุษยธรรมซึ่งเป็นหลักการสำคัญสำหรับประเทศที่เจริญแล้ว เป็นพระบรมราชานุสรณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย โรงพยาบาลแห่งนี้จึงก่อกำเนิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งกตัญญูกตเวทิตาธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสานำ กตญฺญูกตเวทิตา”** แปลความว่า *“ความกตัญญูกตเวทีเป็นพื้นฐานของคนดี”*

หากคณะผู้บริหาร แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่าย มีสติสำนึกรู้อยู่ในความกตัญญูกตเวที มุ่งมั่นสืบสานพระบรมราชปณิธานเพื่อปวงชน พากเพียรปฏิบัติตนตามหน้าที่อย่างเต็มสติกำลังความสามารถด้วยสุจริตธรรมสม่ำเสมอ ความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไปของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ก็ย่อมจักเป็นที่หวังได้อย่างแน่แท้

เนื่องในมงคลวาระที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เจริญอายุลุถึง ๑๐๘ ปี ขออำนวยพรให้ผู้บริหาร แพทย์ บุคลากร ตลอดจนผู้มีกุศลเจตนาสนับสนุนกิจการ จงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำพาความวัฒนาสถาพรมาสู่โรงพยาบาล ให้สามารถยืนหยัดสง่างามสมพระปรมาภิไธย สนองพระบรมราโชบายของพระผู้ทรงสถาปนา ตลอดจนสืบสานเจตนารมณ์ของบุพการีผู้มีอุปการคุณ เพื่อการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของมวลมนุษยชาติสืบไป ตลอดกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในการประชุมองค์กรพระธรรมทูตไทยในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์

๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕

ณ วัดพุทธปทีป กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

ผู้มั่นคงในหลักกรรมตามพระบรมพุทโธวาท ย่อมมั่นใจได้ว่าความสุจริตกาย วาจา และใจ จักเป็นเกราะกำบังมิให้ภยันตรายทั้งปวงเข้ารุกล้ำกล้ำกราย ด้วยเหตุนี้ ผู้ปรารถนาความเจริญรุ่งเรืองแต่ฝ่ายเดียว โดยเฉพาะบรรดาพระภิกษุสงฆ์ซึ่งปรารถนาความงอกงามในพระธรรมวินัย จึงพึงประพฤติตนโดยธรรมสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพื่อกุศลกรรมจักได้อำนวยกุศลวิบากที่พึงปรารถนาอยู่เป็นนิตย์ ให้สมกับเถรภาษิตที่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทวมหาเถร) ทรงรจนาไว้ว่า **สมฺมุขา ยาทิสํ จิณฺณํ ปรมฺมุขาปิ ตาทิสํ.** แปลความว่า *“ต่อหน้าประพฤติเช่นใด ถึงลับหลังก็ให้ประพฤติเช่นนั้น”*

พระสงฆ์มีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปทั่วสากลตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาประทานไว้เป็นหลักการ ทุกท่านจึงมีหน้าที่รักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนาไว้มิให้มัวหมอง ด้วยการเพียรหมั่นรักษาตนไว้อยู่ในกรอบของพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัดทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพื่อปลูกฝังความเชื่อความเลื่อมใสในจิตใจผู้ยังไม่ศรัทธาให้ได้เกิดศรัทธา และผู้ศรัทธาอยู่แล้ว ให้ทวีศรัทธาขึ้นอย่างมั่นคงแน่นแฟ้น อันจะอำนวยผลเป็นความวัฒนาสถาพรของคณะพระธรรมทูตและคณะสงฆ์ไทยในภาพรวมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าที่ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาในแดนไกล ขอให้การประชุมองค์กรพระธรรมทูตไทยในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์ บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะปฏิบัติกรณียกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรม ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในวันวิสาขบูชา

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ดิถีวิสาขบูชา คล้ายดีถีประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง จึงควรที่พุทธบริษัททั้งหลาย จักได้พร้อมเพรียงกันประกอบกุศลกิจ กระทำสักการบูชาพระรัตนตรัย ทั้งด้วยอามิสบูชา ทั้งด้วยปฏิบัติบูชา เป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้วยการอบรมศึกษาพระธรรม ให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นสาวก ซึ่งแปลว่าผู้สดับตรับฟังคำสั่งสอนของศาสดา

วันวิสาขบูชา เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงพระปัจฉิมวาจา ซึ่งพระพุทธองค์ทรงพระปรารภสรุปธรรมทั้งปวง ตักเตือนให้ตระหนักอยู่ทุกขณะจิตว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา บุคคลจึงพึงยัง **“ความไม่ประมาท”** ให้ถึงพร้อม ทั้งนี้ ธรรมะที่ช่วยกำกับใจให้รู้จักปล่อยวางและกำกับปัญญา กล่าวคือ ไม่ปล่อยปละให้ปัญญานำกายถลำลงสู่ความประมาท ย่อมได้แก่ **“สติ”** อันอุปมาดั่งนายประตู คอยป้องกันไม่ให้ความชั่วหรือความผิดพลาดอาจจู่โจมเข้าสู่ภายใน เพราะฉะนั้น ผู้ปรารถนาความพ้นทุกข์ จึงพึงเพิ่มพูนความไม่ประมาททั้งทางโลกและทางธรรม หมั่นเจริญพุทธานุสติและมรณัสสติเป็นอาจิณ โดยสำนึกเสมอว่า แม้สมเด็จพระบรมศาสดาผู้ทรงพระคุณเป็นเลิศในโลก ยังเสด็จล่วงลับดับขันธ์ไปตามธรรมดาของสังขาร ฉะนั้น เราทั้งหลายผู้มีธุลีในดวงตา ไม่อาจหยั่งรู้ได้ว่าความตายจะมาถึงเมื่อไร จึงควรขวนขวายบำเพ็ญบุญกิริยาด้วยการบริจาคทาน รักษาศีล และอบรมเจริญภาวนา เพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบันและในเบื้องหน้า สมดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“อปฺปมตฺโต หิ ฌายนฺโต ปปฺโปติ วิปุลํ สุขํ”** แปลความว่า *“ผู้ไม่ประมาทพินิจอยู่ย่อมถึงสุขอันไพบูลย์”* ในทุกสถาน

ขอสาธุชนจงมุ่งมั่นหมั่นศึกษาอบรมเจริญสติ ให้รู้เท่าทันกาย วาจา และใจของตนเอง ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท อันนับเป็น **“ปฏิบัติบูชา”** ที่พึงกระทำต่อพระรัตนตรัย เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไป ตลอดกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในงานวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๗

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ดิถีวิสาขบูชา คล้ายดีถีประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง จึงควรที่พุทธบริษัททั้งหลาย จักได้พร้อมเพรียงกันประกอบกุศลกิจ กระทำสักการบูชาพระรัตนตรัย ทั้งด้วยอามิสบูชา ทั้งด้วยปฏิบัติบูชา เป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้วยการอบรมศึกษาพระธรรม ให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นสาวก ซึ่งแปลว่า ผู้สดับตรับฟังคำสั่งสอนของศาสดา

วันวิสาขบูชา เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงพระปัจฉิมวาจา ซึ่งพระพุทธองค์ทรงพระปรารภสรุปธรรมทั้งปวง ตักเตือนให้ตระหนักอยู่ทุกขณะจิตว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา บุคคลจึงพึงยัง **“ความไม่ประมาท”** ให้ถึงพร้อม ทั้งนี้ ธรรมะที่ช่วยกำกับใจให้รู้จักปล่อยวางและกำกับปัญญา กล่าวคือ ไม่ปล่อยปละให้ปัญญานำกายถลำลงสู่ความประมาท ย่อมได้แก่ **“สติ”** อันอุปมาดั่งนายประตู คอยป้องกันไม่ให้ความชั่วหรือความผิดพลาดอาจจู่โจมเข้าสู่ภายใน เพราะฉะนั้น ผู้ปรารถนาความพ้นทุกข์ จึงพึงเพิ่มพูนความไม่ประมาททั้งทางโลกและทางธรรม หมั่นเจริญพุทธานุสติและมรณัสสติเป็นอาจิณ โดยสำนึกเสมอว่า แม้สมเด็จพระบรมศาสดาผู้ทรงพระคุณเป็นเลิศในโลก ยังเสด็จล่วงลับดับขันธ์ไปตามธรรมดาของสังขาร ฉะนั้น เราทั้งหลายผู้มีธุลีในดวงตา ไม่อาจหยั่งรู้ได้ว่าความตายจะมาถึงเมื่อไร จึงควรขวนขวายบำเพ็ญบุญกิริยาด้วยการบริจาคทาน รักษาศีล และอบรมเจริญภาวนา เพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบันและในเบื้องหน้า สมดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“อปฺปมตฺโต หิฌายนฺโต ปปฺโปติ วิปุลํ สุขํ”** แปลความว่า *“ผู้ไม่ประมาทพินิจอยู่ ย่อมถึงสุขอันไพบูลย์”* ในทุกสถาน

ขอสาธุชนจงมุ่งมั่นหมั่นศึกษาอบรมเจริญสติ ให้รู้เท่าทันกาย วาจา และใจของตนเอง ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท อันนับเป็น **“ปฏิบัติบูชา”** ที่พึงกระทำต่อพระรัตนตรัย เพื่อความดำรงมั่นแห่งพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไป ตลอดกาลนาน

ขออนุโมทนาแก่คณะกรรมการบริหารสภาสากลวันวิสาขบูชาโลกที่จัดงานวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๗ ขึ้น ซึ่งเป็นการเผยแผ่เกียรติคุณแห่งพระพุทธศาสนาให้ขจรขจาย และขออำนวยพรให้งานนี้จงบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระปรารภ

ประทานเนื่องในการจัดพิมพ์หนังสือ
“นิธิวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ดิถีวิสาขบูชา ๒๕๖๕”

สถานการณ์ของโลกและของบ้านเมืองยังคงแปรปรวน มีทุกขภัยนานาประการ ปัญหาโรคระบาด ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่ทรุดโทรมลงยังคงถาโถมเข้าเบียดเบียนความผาสุก ทางกายและทางใจของผู้คนทั่วไปไม่รู้หยุดหย่อน ความเดือดร้อน เหล่านั้นอาจทุเลาเบาบางลงไปได้บ้าง หากว่าในชุมชนหรือ ในประเทศนั้นยังมีที่พักใจชั้นดีเช่นวัด ดำรงมั่นคงอยู่เป็นสถานอบรม บ่มเพาะสติปัญญา สร้างสรรค์ความร่มเย็นให้แก่สรรพชีวิต ทั้งทางจิต และทางกาย เป็นรมณียสถานและบุญสถานที่หมายแห่งผู้ปรารถนา จะบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุทุกประการ ทั้งนี้วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในรอบปีที่ผ่านมา แม้จำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรการของทางราชการเพื่อความปลอดภัยของทุกรูปทุกคนอย่างต่อเนื่อง แต่กระนั้นพระภิกษุสามเณรและอันโตชนภายในก็ยังคงปฏิบัติสมณธรรมศึกษาเล่าเรียน พระธรรมวินัย กระทำศาสนกิจประกอบการธุระตามวิถีและบทบาท หน้าที่มิได้ละเว้น ครั้นสถานการณ์โรคระบาดค่อย ๆ คลี่คลายสาธุชน ทั้งหลายก็กลับเข้ามาทำนุบำรุงพระอารามและพระภิกษุสามเณร ดุจเคย คณะสงฆ์วัดราชบพิธขออนุโมทนากุศลจริยาของทุกท่านที่ร่วมกันบำเพ็ญเพื่อทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาด้วยอจลศรัทธาไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้แวะเวียนเข้ามาในวัดราชบพิธย่อมเห็นประจักษ์อยู่แล้ว ว่าการบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุสถานต่าง ๆ ในเขตพุทธาวาสลุล่วงแล้วเสร็จเป็นที่เจริญตาเรียบร้อย จึงขอทุกท่านจงร่วมกันอนุโมทนาถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ประธานกิตติมศักดิ์ของโครงการบูรณปฏิสังขรณ์ พร้อมทั้งอนุโมทนา กุศลของผู้กอปรด้วยศรัทธาอุปถัมภ์บำรุงโดยประการต่าง ๆ โดยทั่วกัน อย่างไรก็ดียังคงมีถาวรวัตถุสถานอีกหลายส่วนอยู่ระหว่างและกำลังรอการบูรณปฏิสังขรณ์ใหญ่ เช่น สุสานหลวงและเสนาสนะ ในเขตสังฆาวาสซึ่งทรุดโทรมไปตามกาล กับทั้งการก่อสร้างอาคารใหม่บนที่ดินริมถนนราชินี ซึ่งกรมธนารักษ์มอบถวายสิทธิ์ให้ เป็นต้น จึงขอเชิญชวนท่านทั้งหลายร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล เพื่อให้การทั้งนั้นสำเร็จบริบูรณ์เป็นศรีสง่าแห่งพระบวรพุทธศาสนาและพระมหานครสืบไป นอกจากนี้วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามยังได้ดำเนินโครงการก่อสร้างสถานปฏิบัติธรรมสมเด็จพระสังฆราช (อมพรมหาเถร) ณ ตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งค่อย ๆ คืบหน้าไปตามลำดับและยังจำเป็นต้องอาศัยแรงศรัทธาของสาธุชนช่วยสนับสนุนอีกเป็นจำนวนมาก จึงขอบอกบุญเป็นส่วนอดิเรกเพิ่มเติมไว้ด้วย

ขอแจ้งกิจกรรมในรอบปีวิสาขะ ๒๕๖๔ ที่ล่วงไปวัดได้ใช้จ่ายดอกผลจากนิธิที่ท่านทั้งหลายได้มีศรัทธาตั้งเป็นทุนนอนและสมทบเพิ่มเติมอยู่เรื่อยมาเหมือนเช่นทุกปีดังนี้

นิธิพระจุลจอมเกล้า นิธิสมเด็จพระภูมิพลอดุลยเดชมหาราชและนิธิปฏิสังขรณ์ใช้เป็นทุนซ่อมแซม วัดราชบพิธที่ทรุดโทรมลงตามสภาพ

นิธิบำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมช่วยสนับสนุนการศึกษา พระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรและช่วยสนับสนุนการเรียน การสอนธรรมศึกษาของสำนักเรียนวัดราชบพิธให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในปีนี้มีพระภิกษุสามเณรซึ่งเล่าเรียนในสังกัดสำนักเรียนวัดราชบพิธสอบไล่บาลีสนามหลวงได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค จำนวน ๑ รูป เปรียญธรรม ๕ ประโยค ๕ รูป เปรียญธรรม ๓ ประโยค ๖ รูป และประโยค ๑ - ๒ จำนวน ๑ รูป เป็นที่น่าอนุโมทนายินดี สำหรับสำนักที่มีจำนวนพระภิกษุสามเณรไม่มาก แต่ได้ผลสัมฤทธิ์ในการสอบพระปริยัติธรรมแผนกบาลีอย่างน่าพึงพอใจ

นิธิเผยแผ่พุทธธรรมใช้สนับสนุนการพิมพ์หนังสือธรรมะ ซึ่งบูรพาจารย์ของพระอารามเรียบเรียงไว้แจกจ่ายเป็นธรรมบรรณาการในงานประจำปีของวัด

นิธิสิริวัฒนสมบูรณ์ใช้สนับสนุนการจัดงานวันชินวรานุสรณ์ ๒๕ สิงหาคมของทุกปี เพื่ออุทิศถวายเป็นพระกุศลแด่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เนื่องในวันคล้ายวันสิ้นพระชนม์ ตลอดจนอุทิศถวายเป็นพระกุศลและเป็นกุศลแต่อดีตเจ้าอาวาสทุกพระองค์และทุกรูป

นิธิบำรุงภิกษุสามเณรด้วยปัจจัยสี่ นิธิไฟฟ้าและน้ำประปาและนิธิรักษาภิกษุสามเณรอาพาธได้ใช้บำรุงบรรพชิตในพระอารามตามวัตถุประสงค์อันปรากฏในชื่อแต่ละนิธิ ยังให้สามารถปฏิบัติสมณธรรมได้เป็นผาสุก

นิธิวาสนะเวศม์ได้ช่วยสงเคราะห์ศูนย์พัฒนาการ จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์และโครงการบ้านบุศยานิเวศน์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ผู้สูงวัยได้มีสุขสำราญตามสมควรเป็นกิจการสาธารณสงเคราะห์ตามพระปณิธานของเจ้าพระคุณสมเด็จ พระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ

บรรดากิจของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามที่ดำเนินมา อย่างต่อเนื่อง ล้วนอาศัยดอกผลจากนิธิดังกล่าว อันได้รับพระราชทานพระมหากรุณาและพระราชศรัทธาจากสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐเป็นปฐมตลอดถึงพระกรุณาและพระศรัทธาของพระบรมวงศานุวงศ์ประมวล พร้อมด้วยกุศลศรัทธาของพุทธศาสนิกชนได้บริจาคทรัพย์ตั้งทุนสมทบทุนและสนับสนุนด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญาและกำลังใจ พระภิกษุสามเณรในวัดราชบพิธล้วนตระหนักในพระราชกุศลเจตนาและกุศลเจตนาของท่านทั้งหลายต่างมี สมานฉันทจิตถวายอนุโมทนาแด่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชผู้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ มาแต่ต้นตราบถึงสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระบรมราชินีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ อีกทั้งพระบรมวงศานุวงศ์และอนุโมทนาอำนวยพรแด่กัลยาณชนเจ้าของทุนพร้อมทั้งผู้สมทบทุนทุกท่านตลอดมา

อาตมภาพในนามคณะสงฆ์วัดราชบพิธ ขอตั้งสัตยาธิษฐาน อ้างคุณพระรัตนตรัยอันเป็นนิรัติศัยบุญเขตกอปรกับกุศลสมบัติ ทุกประการที่คณะสงฆ์ได้พากเพียรสั่งสมบำเพ็ญสมณธรรมตามอัตภาพตลอดมา จงประสิทธิพระจตุรพิธพรชัยถวายแด่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ อีกทั้งขออำนวยจตุรพิธพรชัยแด่กัลยาณชน ผู้เลื่อมใสในพระรัตนตรัยเพื่อความสัมฤทธิ์ในสรรพกรณียกิจอันพึงปรารถนาเป็นกำลังในการพิทักษ์รักษาเชิดชู พระบวรพุทธศาสนาให้สถาวรสืบไปตลอดกาลนานเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ในโอกาสที่สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จัดพิธีแสดงมุทิตาสักการะและถวายทุนการศึกษาแด่ พระภิกษุสามเณรที่สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ประจำปี ๒๕๖๕

พระพุทธศาสนาดำรงมั่นและขจรขจายไปทั่วทิศานุทิศ สถิตเป็นหลักใจของชาวโลกอยู่ได้นับแต่พุทธกาลตราบกระทั่งบัดนี้ ก็ด้วยความเข้มแข็งและความสมัครสมานสามัคคีของพุทธบริษัทสี่ ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ต่างเกื้อกูลสนับสนุนกัน พระสงฆ์มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนและครองตนเคร่งครัดอยู่ในพระธรรมวินัย กับทั้งรับภารธุระด้านต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ เช่น การเผยแผ่ การศึกษา การปกครอง การสาธารณสงเคราะห์ เป็นต้น ส่วนอุบาสกอุบาสิกาก็มีหน้าที่ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาตามพระพุทธานุศาสนีที่พระสงฆ์ธำรงสืบทอดมาอบรมขัดเกลาจิตใจ คอยอุปัฏฐากอุปถัมภ์พระภิกษุสามเณรผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบทั้งส่วนอัตตัตถะและส่วนปรัตถะ ให้มีจตุปัจจัยและกำลังพรั่งพร้อมที่จะสืบทอดพระศาสนาให้รุ่งเรืองสถาพร

การที่สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมจัดพิธีแสดงมุทิตาสักการะและถวายทุนการศึกษาแด่พระภิกษุสามเณรที่สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ประจำปี ๒๕๖๕ เป็นกำลังสนับสนุนพระภิกษุสามเณรซึ่งหมั่นเพียรเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จนประสบความสำเร็จสูงสุดตามหลักสูตร นับเป็นการบูชาพระสังฆคุณอันเป็นบุญกิริยาที่ควรอนุโมทนา สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **ปุญฺญมากงฺขมานานำ สงฺโฆ เว ยชตำ มุขำ** แปลความว่า *“พระสงฆ์นั้นแล เป็นประมุขของเหล่าชนผู้จำนงบุญบูชาอยู่”* ด้วยประการฉะนี้

ขออนุโมทนาสาธุการ และขออำนวยพรให้ท่านผู้มีกุศลเจตนาในอันที่จะพิทักษ์รักษาและอุปถัมภ์ค้ำชูพระบวรพุทธศาสนา จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

ประทานแก่พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๘
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **อตฺตานญฺเจ ตถา กยิรา ยถญฺญมนุสาสติ.** แปลความว่า *“ถ้าพร่ำสอนผู้อื่นฉันใด ก็ควรทำตนฉันนั้น”* พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากล จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจพระพุทธธรรมให้กระจ่าง แล้วนำไปเผยแผ่อบรมสั่งสอนชาวโลกด้วยอุบายอันชอบประกอบด้วยเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม และเมตตามโนกรรมอย่างเสมอหน้า ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาพระธรรมวินัยให้เพียบพร้อมในตนโดยเคร่งครัด ทั้งยังต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้สาธุชนได้น้อมนำกระทำตามอยู่เป็นนิตย์ เพียรปลูกสร้างศรัทธาในหมู่มหาชนผู้ได้เสวนาสมาคม ให้เขาต่างชื่นชมว่าบรรพชิตในพระพุทธศาสนาเป็นผู้ปฏิบัติชื่อตรงต่อคำสอน อย่าให้ชาวโลกปรามาสได้ว่าเป็นเพียงนักพูดที่กล่าวพร่ำแสดงภูมิเรื่อยไปโดยตนไม่สามารถทำได้จริงดั่งวาจา

ขอให้พระธรรมทูตทุกรูปจงตระหนักถึงหน้าที่นี้ แล้วเร่งขวนขวายพัฒนาตนให้สมบูรณ์ด้วยจริยาเพื่อความบริสุทธิ์ของตนเอง และจริยาเพื่อเกื้อกูลประโยชน์แก่มหาชนทั่วหน้า มีปณิธานแน่วแน่ในอันที่จะธำรงรักษาและเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้มั่นคงไพบูลย์อยู่คู่โลกนี้ตลอดกาลนาน

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๘ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นเหตุแห่งความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

การเปิดการประชุมสมัยสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๕
สหภาพพระธรรมทูตไทยในทวีปยุโรป
ณ วัดพุทธาราม ประเทศฟินแลนด์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **อุเปโต ทมสจฺเจน ส เว กาสาวมรหติ.** แปลความว่า *"ผู้ประกอบด้วยทมะและสัจจะนั้นแล ควรครองผ้ากาสาวะ."* ดังนี้ บรรพชิตในพระพุทธศาสนาจึงพึงครองธรรมสำคัญอันยังให้ท่านคู่ควรแก่กาสาวพัสตร์ซึ่งเป็นธงชัยแห่งพระอรหันต์ กล่าวคือ ทมะ ความข่มใจฝึกตน และ สัจจะ ความซื่อตรงจริงใจ อย่าให้คลาดเคลื่อนไปจากทางประพฤติ เมื่อเป็นสมณะแล้วพึงเป็นสมณะที่ดี อย่าปล่อยใจไปตามกิเลสโดยไม่รู้จักข่ม จนก่อให้เกิดกายทุจริตหรือวจีทุจริต กลายเป็นผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย จนได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ซื่อตรงต่อความเป็นสมณะผู้ควรครองผ้ากาสาวะโดยเด็ดขาด

พระธรรมทูตมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปทั่วสากล ท่านทุกรูปต้องคำนึงไว้เสมอว่าท่านไม่ได้มีหน้าที่เพียงเพื่อรักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของตน หากยังมีหน้าที่รักษาชื่อเสียงเกียรติคุณของคณะสงฆ์ พระพุทธศาสนาและประชาชาติไทยในภาพรวมไว้มิให้มัวหมองอีกด้วย จึงขอทุกท่านโปรดกระทำในใจให้รอบคอบแยบคายด้วยสติปัญญาในทุกคำพูดและการกระทำ เพียรหมั่นรักษาตนให้เจริญในพระธรรมวินัย ด้วยทมะและด้วยสัจจะตามพระพุทธานุศาสนี

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าที่ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาในแดนไกล ขอให้การประชุมสมัยสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๕ สหภาพพระธรรมทูตไทยในทวีปยุโรป บรรลุวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงถึงพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะปฏิบัติกรณียกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

อัมพโรวาท สัตตมภาค

ประมวลพระดำรัส พระคติธรรม พระสังเวชนียธรรม
พรประทาน พระปรารภ พระโอวาท และพระสัมโมทนียกถา
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๖

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาของ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิตร่วมถวายพระพรชัย ให้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระกำลังพรั่งพร้อม ที่จะทรงทำนุบำรุงประเทศชาติ พระบวรพุทธศาสนา และสืบสานพระราชปณิธานแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ให้ดำรงรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พสกนิกรต่างได้เห็นประจักษ์แล้วว่า สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชวิริยอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อเกื้อกูลประโยชน์สุขแก่ประชาชาติไทย ทรงแผ่น้ำพระราชหฤทัยเยือกเย็น เป็นปรกติแห่งพระราชอัธยาศัยอันอ่อนน้อมถ่อมพระองค์ ทรงมุ่งมั่นสืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชกิจแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ให้ยังคงอำนวยความวัฒนาผาสุกอยู่ทุกขณะ ทรงชนะพระราชหฤทัยของพระองค์เอง และทรงชนะใจของปวงประชาด้วยอานุภาพแห่งพระราชธรรมสำคัญคือ “ขันติ” ซึ่งหมายถึงความอดทนอดกลั้น สามารถรักษาปรกติภาวะของกายและวาจาไว้ได้เยี่ยงบัณฑิต ผู้ย่อมไม่แสดงอาการขึ้นลง ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยโลกธรรมอันพึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม ผู้มีขันติธรรมจึงเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งพลังแห่งเมตตาคุณ เกื้อหนุนให้เกิดสันติสุขทุกสมัย ช่วยระงับภัย แห่งความรุ่มร้อนภายในจิต มิให้ประชิดกล้ำกรายเข้ามากระทบกระเทือน เสมือนพระเกียรติยศพิเศษคอยเพิ่มพูนพระบารมี ให้ทวีความงดงามอยู่ทุกเมื่อ สมดังพุทธศาสนสุภาษิต ที่ว่า

ขนฺติโก เมตฺตวา ลาภี ยสสฺสี สุขสีลวา
ปิโย เทวมนุสฺสานำ มนาโป โหติ ขนฺติโก.

แปลความว่า *“ผู้มีขันตินับว่ามีเมตตา มีลาภ มียศ และมีสุขเสมอ ผู้มีขันติเป็นที่รัก ที่ชอบใจของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย.”* ด้วยประการฉะนี้

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยาทุกประการ โปรดอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของอาณาราษฎร ตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสังเวชนียธรรม

สมเด็จพระญาณวชิโรดม (สิรินฺธโร)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษา สมณะในพระศาสนานี้จึงมีทั้งหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนให้รู้กระจ่างในศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา กับทั้งมีหน้าที่เป็นครูอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นอาจสามารถรู้ตาม โดยเฉพาะจิตตสิกขา คือ การอบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิแน่วแน่ ซึ่งจะสามารถอำนวยพลานุภาพยิ่งใหญ่ ในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยความสะอาดหมดจดแห่งจิต ดังภาษิตของกัสสปเทวบุตร ที่ว่า

ภิกฺขุ สิยา ณายิ วิมุตฺตจิตฺโต อากงฺเข เว หทยสฺสานุปตฺตึ
โลกสฺส ณตฺวา อุทยพฺพยญฺจ สุเจตโส อนิสฺสิโต ตทานิสโส.

แปลความว่า *“ภิกษุเพ่งพินิจ มีจิตหลุดพ้น รู้ความเกิดและความเสื่อมแห่งโลกแล้ว มีใจดี ไม่ถูกกิเลสอาศัย มีธรรมนั้นเป็นอานิสงส์ พึงหวังความบริสุทธิ์แห่งใจได้.”*

สมเด็จพระญาณวชิโรดม (วิริยังค์ สิรินฺธโร) เจ้าอาวาสวัดธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร เป็นสมณะผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ใฝ่ใจในไตรสิกขาเป็นเนืองนิตย์ ดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา เป็นผู้สืบทอดและเผยแผ่จริยาของบูรพาจารย์ในฝ่ายวิปัสสนาธุระไว้ได้อย่างมั่นคง ทั้งยังเป็นนักพัฒนาผู้สร้างวัดตลอดจนสถานสาธารณูปการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศไว้หลายสิบแห่ง เป็นคุรุฐานียบุคคลผู้อนุเคราะห์ศิษยานุศิษย์มากมายทั่วโลกให้ได้มีโอกาสเล่าเรียนการเจริญสมาธิ นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่การคณะสงฆ์และพระบวรพุทธศาสนาได้อย่างน่ายกย่อง นับเป็นภิกษุผู้เพ่งพินิจ ผู้ย่อมจักสำเร็จประโยชน์โดยธรรมเป็นอานิสงส์ สมตามเทวดาภาษิตข้างต้นนี้ทุกประการ

ขอถวายความเคารพ และขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จผู้ถึงมรณภาพได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลให้ **สมเด็จพระญาณวชิโรดม (สิรินฺธโร)** บรรลุถึงธรรมอันเกษมในเบื้องหน้าตามควรแก่คติวิสัย เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ มิถุนายน ๒๕๖๕

พระโอวาท

ประทานในพิธีทรงตั้งเปรียญธรรม ๓ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๕
วันจันทร์ ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุสามเณรเปรียญทุกรูป

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรมพระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ นั้น ในนามคณะสงฆ์ ขอแสดงมุทิตาจิตด้วยความชื่นชมอย่างยิ่ง

ท่านทั้งหลายได้เข้ามาบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ย่อมมีธุระสองประการที่จะต้องรับปฏิบัติตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโปรดประทานไว้ กล่าวคือ “คันถธุระ” ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย รวมทั้งการเผยแผ่พระพุทธธรรม และ “วิปัสสนาธุระ” ได้แก่ การปฏิบัติอบรมจิต ให้หลุดพ้นจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งปวง ธุระทั้งสองนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้รอบและรู้ทั่วในพระพุทธพจน์ให้ถ่องแท้ การศึกษาภาษามคธอันเป็นภาษาจารึกพระไตรปิฎกจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของพระภิกษุสามเณรในคณะสงฆ์ไทย

การที่ท่านมุ่งมั่นเล่าเรียนพระบาลีตามหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรนับว่ากำลังเดินมาถูกทางตรงวิถีการศึกษาของคณะสงฆ์ จึงขออาราธนาให้ท่านจงรักษาอุดมการณ์ของการเป็นบรรพชิต และการศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อความงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปในพระศาสนา ขอให้เอาใจใส่ศึกษาวิจัยพระไตรปิฎก และคัมภีร์ต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อเกื้อกูลวงวิชาการพระพุทธศาสนา และประการที่สำคัญที่สุดคือ ขอให้ดำรงตนให้เคร่งครัดอยู่ในพระธรรมวินัย เป็นสรณะสูงสุดสำหรับชีวิตของพวกเราทุกรูป

ขอถวายมุทิตากับความสำเร็จนี้อีกครั้งหนึ่ง ขอให้พากเพียรฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงคณะสงฆ์ และการศึกษาพระบาลีของท่านทั้งหลายมาโดยตลอด และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๑๕๐ ปีชาตกาล สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฌาณวรเถร)

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เจ้าประคุณ **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฌาณวรเถร)** สังฆนายก อดีตประธานกรรมการมหาเถรสมาคม อดีตเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส เป็นบูรพาจารย์ผู้ประเสริฐแห่งคณะสงฆ์ไทย สมบูรณ์ด้วยเนกขัมปฏิปทาสัมมาปฏิบัติมั่นคงในพระธรรมวินัย เป็นปูชนียสมณะผู้สถาวรด้วยกัลยาณกิตติประวัติ กอปรด้วยปรีชาญาณในการแสดงพระธรรมเทศนา การนิพนธ์ และการเผยแผ่ เป็นที่ทรงพระราชศรัทธาและทรงพระศรัทธาของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชและพระบรมวงศานุวงศ์ กรณียกิจนานัปการรวมตลอดถึงการสงเคราะห์อนุเคราะห์สพรหมจารีและบรรดามหาชน ดลบันดาลความวัฒนามาสู่คณะสงฆ์ กิจการพระบวรพุทธศาสนา ประเทศชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์ เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เป็นสังฆนายกผู้ปกครองด้วยกุศโลบายและอุตสาหวิริยภาพ กระทั่งการบริหารงานทุกด้านได้ดำเนินรุดหน้า โดยอาศัยเหตุแห่งความสุขุมคัมภีรภาพเพียบพร้อมด้วยคุรุฐานียธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ศิษยานุศิษย์ ตลอดจนชนนิกรทุกหมู่เหล่า คุณาลังการของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ จึงเป็นมูลฐานแห่งความเจริญอย่างล้นเหลือเกินกว่าที่จะพรรณนาได้หมดสิ้น

หากกล่าวจำเพาะอุปการคุณต่อคณะธรรมยุตและมหามกุฏราชวิทยาลัย เจ้าประคุณ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฌาณวรเถร) ได้ร่วมวางรากฐานปลูกฝังหยั่งความรุ่งเรืองให้คงมั่นสืบมาตามปณิธานบูรพาจารย์ ด้วยกตัญญูกตเวทีและวุฒิปรีชาอันถี่ถ้วน ล้วนเป็นคุณูปการอันเลิศ ก่อกำเนิดมนุญผลดลถึงเราทั้งหลายผู้เป็นปัจฉิมาชนตาชนในปัจจุบัน ควรที่จักพร้อมเพรียงกันบูชาพระคุณ เนื่องในอภิลักขิตสมัยคล้ายชาตกาลบรรจบปีที่ ๑๕๐ ในวันที่ ๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ อนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนบุญราศีส่วนธรรมทาน คณะธรรมยุตและมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ **“พระมงคลวิเสสกถา”** ซึ่งเป็นผลงานนิพนธ์ชิ้นเอกของเจ้าประคุณท่าน ตามรูปฉบับที่มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ เคยจัดพิมพ์เป็นบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ เผยแผ่เป็นธรรมทานอีกคำรบหนึ่งส่วนคุณวิเศษของหนังสือนี้รวมทั้งขององค์ผู้นิพนธ์ มีความปรากฏละเอียดอยู่ในคำปรารภ พระนิพนธ์คำนำและประวัติ ดังประมวลไว้ในตอนต้นแห่งหนังสือนี้ด้วยแล้ว

ขอสาธุชนทุกหมู่เหล่าจงตามระลึกศึกษาประวัติ กรณียกิจ นิพนธ์ และเกียรติคุณของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฌาณวรเถร) แล้วอัญเชิญมาเป็นวิถีทางประพฤติแห่งตน พรั่งพร้อมกันบำเพ็ญกุศลธรรมนำอุทิศถวายด้วยความเคารพนอบน้อม โดยอปจายนมัยและกตัญญูกตเวทิตาคุณสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

พระสัมโมทนียกถา

ในการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

วันจันทร์ ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านนายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ท่านอธิการบดี, คณาจารย์ และท่านสาธุชนทุกท่าน,

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีมติมอบปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ให้แก่อาตมภาพ ในวันนี้

ท่านทั้งหลายล้วนเป็นครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาอันทรงเกียรติ และมีใจเอื้อเฟื้อ นำปริญญาด้านครุศาสตร์มามอบให้ อาตมภาพจึงขอปรารภถึงความหมายของคำว่า ครุ หรือครู เป็นข้อคิดไว้สำหรับทุกท่านสักเล็กน้อย

คำว่า “ครุ” นั้น แปลว่า “หนักแน่น” ในวงการศึกษาไทยจึงเรียกผู้มีใจหนักแน่น ในการวางตนอยู่ด้วยระเบียบแบบแผนอันดีงามจนเป็นที่ควรเคารพนับถือของศิษย์ เป็นบุคคลผู้มีคุณค่าสูงยิ่งในสังคม ว่า “ครู”

งานของครูที่ว่าหนักนั้นแท้จริงอาจมิใช่หนักหน่วงด้วยปริมาณงานแต่สถานเดียว หากจำเป็นต้องแน่นหนักด้วยคุณภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ และวงวิชาชีพของศาสตร์หรือศิลป์นั้น ๆ อีกสถานหนึ่งด้วย การที่ท่านเป็นครูอาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้เพียบพร้อมด้วย “วิชา” แต่ว่าคุณสมบัติเท่านั้นคงไม่เพียงพอท่านยังจำเป็นต้องหนักแน่นด้วยคุณธรรมจริยธรรมเป็นวิถีทางประพฤติ กระทั่งสามารถเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ได้ด้วยการกระทำของตนให้สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **“อตฺตานญฺเจ ตถา กยิรา ยถญฺญมนุสาสติ”** แปลความว่า *“ถ้าพร่ำสอนผู้อื่นฉันใด ก็ควรทำตนฉันนั้น”* เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้เพียบพร้อมด้วย “จรณะ” สมกับความเป็น “คุรุฐานียะ” คือ “ผู้ควรแก่ฐานะที่พึงเคารพ” ตามความหมายของถ้อยคำนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริงทุกประการ

ขออนุโมทนาอีกครั้งหนึ่งที่ท่านได้นำเกียรติยศมามอบให้ อาตมภาพขอรับไว้แล้วยกเกียรติที่ได้รับในครั้งนี้ขึ้นถวายเป็นเครื่องสักการบูชาพระเดชพระคุณของบูรพาจารย์ ซึ่งสถิตเหนือเศียรเกล้าของอาตมภาพขึ้นไปทุกพระองค์และทุกท่าน จนถึงสมเด็จพระบรมครูผู้ประเสริฐสูงสุดในหมู่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ขออ้างอัญเชิญพระคุณแห่งพระบรมครูตลอดจนบูรพาจารย์ทั้งนั้น ได้โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านทั้งหลายจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะนำพาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบ้านเมืองไทยให้วัฒนาสถาพรสืบไป สมดังพระบรมราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ประทานแก่คณะองคมนตรี ในการเฝ้าถวายพระพรเนื่องในวันคล้ายวันประสูติ
วันอังคาร ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านประธานองคมนตรี และองคมนตรีทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านได้มีไมตรีจิต พรั่งพร้อมกันมาแสดงมุทิตาต่ออาตมภาพ เนื่องในวาระคล้ายวันเกิด อายุ ๙๕ ปีในปีนี้

“องคมนตรี” มีภารกิจสำคัญในการสนองพระบรมราโชบาย และถวายคำแนะนำแด่พระมหากษัตริย์ นับเป็นบุคคลสำคัญซึ่งช่วยค้ำจุนชาติ และพระพุทธศาสนา ให้ดำรงคงมั่นเป็นปกติสุข จึงขอเป็นกำลังใจให้ท่านสามารถทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและราบรื่น เพื่อเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้สังคมไทยประสบความวัฒนาผาสุกอย่างยั่งยืน

ทุกท่านล้วนเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของบ้านเมือง ซึ่งต้องวางตนเป็น **“หลัก”** ให้ได้ และฐานะของความเป็นหลักบ้านหลักเมืองเช่นว่านั้น ก็ล้วนเป็นเรื่องการงานส่วนรวม จึงไม่พึงเผลอปล่อยใจให้โอนเอน หรือคลอนแคลนไปตามอคติส่วนตน ขอให้ท่านสามารถทำหน้าที่ได้โดยปราศจาก **“อคติสี่”** ขอจงมีจิตใจหนักแน่น รอบคอบ ยุติธรรม และมีปัญญาสอดส่องในเหตุผลรอบด้าน ตามพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า **“นิสมฺม กรณํ เสยฺโย.”** แปลความว่า *“ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ ดีกว่า”* เพื่อให้การประสานประโยชน์ต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นเรียบร้อย ไม่เกิดข้อผิดพลาดเสียหาย เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขและความสามัคคีในบ้านเมืองของเราสืบไป

ขออนุโมทนาน้ำใจไมตรีของทุกท่านอีกครั้ง และขอให้ความปรารถนาดีที่ท่านทั้งหลายมีต่ออาตมภาพจงเป็นปฏิพรย้อนสนองให้ท่านได้ประสบแต่ความสุขความเจริญ ถึงพร้อมด้วยสติปัญญาและสรรพกำลังในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้บรรลุสัมฤทธิผลอันดีงามทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมนียกถา

ในโอกาสที่เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาประจำประเทศไทย เชิญเครื่องประกอบสมณศักดิ์ “อภิธชมหารฏฐคุรุ” มาถวาย ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เจริญพร ท่านเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาประจำประเทศไทย และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสหภาพเมียนมา มอบสมณศักดิ์ชั้นสูงสุด “อภิธชมหารฏฐคุรุ” และมอบหมายให้ท่านนำเครื่องประกอบสมณศักดิ์ มามอบให้อาตมภาพ ในวันนี้

นามของสมณศักดิ์ที่ว่า “อภิธชมหารฏฐคุรุ” ชวนให้อาตมภาพระลึกถึงพระสูตรหนึ่งในพระไตรปิฎก ได้แก่ “ธชัคคสูตร” ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสอุปมาพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอันเลิศ ประเสริฐยิ่งกว่าธงชัยของแม่ทัพในการสงคราม เพราะเหตุว่าแม่ทัพนายกองทั้งหลาย ล้วนยังเป็นผู้มีกิเลส ธงประจำตำแหน่งของเขา จึงไม่อาจเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจได้อย่างแท้จริง ในขณะที่ “พระรัตนตรัย” อันเป็นธงชัยแห่งพุทธบริษัท ย่อมก่อให้เกิดความมั่นใจ ไม่หวาดหวั่นครั่นคร้ามในการบำเพ็ญคุณงามความดี ดังที่สมเด็จพระบรมครูทรงสอนไว้ว่า “พึงระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเถิด ความกลัวไม่พึงมีแก่เธอทั้งหลาย แต่ถ้าว่าเธอทั้งหลายไม่พึงระลึกถึงพระพุทธเจ้าผู้เจริญที่สุดในโลก ผู้องอาจกว่านรชนนั้น เธอทั้งหลายก็พึงระลึกถึงพระธรรมอันนำออกจากทุกข์ อันพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้ว หรือถ้าเธอทั้งหลายไม่ระลึกถึงพระธรรมอันนำออกจากทุกข์ อันพระพุทธเจ้าทรงแสดงดีแล้วนั้น เธอทั้งหลายก็พึงระลึกถึงพระสงฆ์ ผู้เป็นบุญเขต ไม่มีบุญเขตอื่นยิ่งไปกว่า ครั้นเมื่อเธอทั้งหลายระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์อยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ความขนพองสยองเกล้าก็ดี จักไม่มีเลย”

ทั้งพม่าและทั้งไทย ต่างก็มีประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา นับได้ว่าเรามีธงชัยแห่งชีวิตร่วมกัน จึงขอพุทธบริษัททุกหมู่เหล่ายึดมั่นในพระไตรสรณคมน์เป็นยอดธง เพียรหมั่นศึกษาอบรม ประพฤติปฏิบัติ และเผยแผ่พระพุทธธรรม เพื่อความผาสุกร่มเย็นของโลกนี้ และขอทุกท่านจงปราศจากความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้า ในอันที่จะประกอบกรณียกิจ เพื่อจรรโลงเมตตาธรรม ไว้เป็นเครื่องค้ำจุนโลก ให้ดำรงคงมั่นอยู่ด้วยสันติภาพอันร่มเย็นตลอดกาลนาน

ขออนุโมทนาสาธุการด้วยใจจริงอีกครั้งหนึ่งที่นำเกียรติยศมามอบให้ และขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

คณะธรรมยุตจัดมุทิตาถวายพระภิกษุสามเณรผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค
วันเสาร์ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น.
ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งเปรียญธรรม แก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ และมีพระภิกษุสามเณรในคณะธรรมยุต สอบไล่ได้เปรียญธรรมชั้นต่าง ๆ อีกหลายร้อยรูปนั้น ในนามคณะธรรมยุตขอแสดงมุทิตาจิต และอนุโมทนาสาธุการด้วยความชื่นชมจากใจจริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษาภาษาบาลี คือการศึกษา วิจัย และเผยแผ่พระพุทธธรรมในพระไตรปิฎก ตลอดจนอรรถาธิบายในคัมภีร์ต่าง ๆ เพื่อให้ธรรมะเหล่านั้น รุ่งเรืองสถาพรอยู่คู่โลก เป็นหลักชัยแห่งชีวิตของพุทธบริษัทได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากพระพุทธประสงค์ และจากมติของพระสาวก ตลอดจนนักปราชญ์ทั้งปวง ผู้เป็นบูรพาจารย์ของพวกเรา

ท่านมหาเปรียญทั้งหลายล้วนมีความรู้ภาษาบาลีมากบ้างน้อยบ้างตามระดับชั้นภูมิ นับได้ว่าเป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพในระดับหนึ่งแล้ว จึงไม่ควรตั้งเป้าหมายอยู่เพียงแค่การสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยคเป็นความสำเร็จสูงสุด หากแต่ควรเพิ่มพูนฉันทะในอันที่จะเผยแผ่พระสัทธรรมของพระบรมศาสดาให้แพร่หลายไพศาลออกไปเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกให้มีโอกาสได้เข้าใจและเข้าถึงสัจธรรมได้อย่างถูกต้อง ถ้าท่านทั้งหลายทำได้เช่นนี้ ก็นับว่าชีวิตของท่านดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า ไม่เป็นหนี้ใคร เพราะได้อุทิศตนเพื่อฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก และสนองคุณของอุบาสกอุบาสิกา ผู้คอยสนับสนุนบำรุงเลี้ยงท่านทั้งหลายด้วยปัจจัยสี่อยู่เสมอ ขอท่านจงปฏิบัติตนสมดังคำของโบราณาจารย์ที่ย้ำเตือนบรรพชิตให้หมั่นเพียรทำวัตรสวดมนต์มิได้ขาด ดูแลรักษาเสนาสนะให้มั่นคงเรียบร้อย ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม และเกื้อกูลสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเผยแผ่การศึกษา และการสาธารณสงเคราะห์ โดยไม่เกียจคร้านหรือบกพร่องย่อหย่อนในพระธรรมวินัย เพื่อไม่ให้เป็นหนี้ข้าวน้ำที่ชาวบ้านผู้มีความเลื่อมใสตั้งใจจบอธิษฐานตักบาตรถวายมาด้วยจิตอันเป็นกุศล และจะได้เป็นที่เจริญศรัทธา เป็นบุญเขตของผู้คนทั้งหลายให้สมฐานะศากยบุตรพุทธชิโนรสสืบไป

คณะธรรมยุต ขอร่วมแสดงมุทิตาจิตกับความสำเร็จนี้อีกครั้งหนึ่งมา ณ โอกาสนี้ และขออำนวยพรให้ความปรารถนาอันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรมของท่านทั้งหลายจงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงทุกประการเทอญ.

พระคติธรรม
เนื่องในวันอาสาฬหบูชา
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ดิถีอาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ควรที่สาธุชนจักได้น้อมรำลึกถึงเหตุการณ์ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ณ อิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นการเริ่มประกาศพระศาสนา กระทั่งบังเกิดมีพระอริยสงฆ์ ครบถ้วนพร้อมเป็น **“พระรัตนตรัย”** ซึ่งเป็นสรณะนำทางชีวิตของพุทธบริษัท ให้มุ่งหน้าดำเนินไปสู่หนทางดับเพลิงกิเลสกองทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง

ปฐมเทศนาที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้นั้น คือ **“ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร”** ทรงชี้บอกวิถีทางดับทุกข์ด้วยมรรคมีองค์ ๘ ที่เรียกอีกอย่างว่า **ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา** หรือการลงมือปฏิบัติเพื่อให้พ้นจากทุกข์ ทั้งนี้ท่ามกลางภาวการณ์ปัจจุบันอันเต็มไปด้วยภยันตรายอันน่าหวาดหวั่นที่หลายคนคิดว่าคงไม่อาจเกิดมีขึ้นแล้ว ก็กลับบังเกิดมีขึ้นอีกทั่วไปในโลก เช่น ภัยสงคราม ทุพภิกขภัย และภัยอาชญากรรมร้ายแรงต่าง ๆ เป็นต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสวัสดิภาพของผู้คนในวงกว้าง ท่านทั้งหลายพึงหันมาพิจารณาทบทวนอริยมรรค โดยใช้หนทางแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ **“สัมมาสังกัปปะ”** ซึ่งหมายถึง *“ความคิดที่ถูกต้อง”* กล่าวคือ ความคิดที่จะลดละความอยากได้อยากมีจนเกินประมาณ ความคิดที่จะไม่พยาบาทจองเวรกัน และความคิดที่จะไม่เบียดเบียนกัน ขอจงช่วยกันระดมความคิดเห็นในทางสันติฉลาดในการปรึกษาหารือกันด้วยสัมมาวาจา เพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมในทุกระดับ ให้คลี่คลายไปได้ด้วยความอดทนอดกลั้นรู้จักละวางทิฐิมานะ ให้อภัย และมุ่งแผ่เมตตาต่อกันด้วยใจจริง

วันอาสาฬหบูชา นอกจากจะเตือนใจให้รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อันเป็นสรณะสูงสุดของพุทธบริษัทแล้ว ยังอาจเตือนใจให้ทุกท่านตระหนักแน่วแน่ในปณิธานแห่ง “สัมมาสังกัปปะ” ได้อีกด้วย เพราะฉะนั้นหากท่านประสงค์ให้สังคมไทยร่มเย็นเป็นสุข ก็ขอจงหมั่นเพียรศึกษาอบรมและปฏิบัติธรรมะ โดยเริ่มที่ตนเอง จากการมี “สัมมาสังกัปปะ” อยู่ทุกขณะจิต เป็นการเกื้อกูลให้ตนเอง และสรรพชีวิตผู้ร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ต่างสามารถปลอดพ้นจากภยันตรายทั้งที่เป็นทุกข์ประจำและทั้งที่เป็นทุกข์จรทั้งหลาย ได้สมความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๑๒๖ ปีนับแต่วันสถาปนากรมป่าไม้

๑๘ กันยายน ๒๕๖๕

สรรพชีวิตบนโลกไม่ว่าคนหรือสัตว์ล้วนต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ เป็นเหตุเกื้อกูลให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข สัปปายะ และเป็นรมณีย์ งานของกรมป่าไม้จึงส่งผลสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทุกคน รวมตลอดถึงสัตว์และพืชพรรณของโลก ไม่จำกัดเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น การประกอบภารกิจการงานอันซับซ้อนและหนักหน่วงเช่นนี้ จำเป็นต้องอาศัย “ขันติธรรม” หรือความอดทนอดกลั้น เป็นเครื่องค้ำจุนให้ราชการดำเนินไปได้โดยเรียบร้อย

ณ มงคลวาระของกรมป่าไม้ จึงขอเชิญพระพุทธานุศาสนี ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโปรดประทานไว้ว่า

ขนฺติโกเมตฺตวา ลาภี ยสสฺสี สุขสีลวา
ปิโย เทวมนุสฺสานำ มนาโป โหติ ขนฺติโก

แปลความว่า *“ผู้มีความอดทน นับว่ามีเมตตามีลาภมียศและมีสุขเสมอ, ผู้มีความอดทน ย่อมเป็นที่รักชอบใจของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย”* มาเป็นกำลังใจและเป็นเครื่องเตือนใจให้ท่านทั้งหลายน้อมนำไปประพฤติตนและปฏิบัติงานอันจะนำมาซึ่งสวัสดิมงคลที่พึงปรารถนาทุกประการ

ขออำนวยพรให้ข้าราชการและบุคลากรกรมป่าไม้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ในอันที่จะนำพาความเจริญรุ่งเรืองมาสู่สังคมประเทศชาติโดยส่วนรวมสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานพระพุทธานุศาสนี เตือนใจให้พุทธบริษัทตระหนักในคุณค่าของเวลา และการประพฤติตนปฏิบัติงานให้เหมาะควรแก่เวลาอยู่เสมอ ถ้าบุคคลใดเป็นผู้เอาธุระ ไม่ทอดทิ้งการงาน ไม่ปล่อยปละละเลยงานในความรับผิดชอบ ไม่ผัดวันประกันพรุ่งหรือทอดทิ้งงาน ขยันหมั่นเพียรทำการงานนั้น ๆ ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยความรอบคอบ บุคคลนั้นย่อมจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้โดยง่าย และไม่พลาดผิด นำมาซึ่งความรุ่งเรืองทั้งในชีวิตส่วนตน ทั้งในสัมฤทธิผลของการงาน บังเกิดประโยชน์ทั้งสองสถานอันพึงปรารถนาขึ้นได้โดยพร้อมเพรียงกัน

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่โดยตรงในการประกอบกรณียกิจเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของชนหมู่มาก จึงจำเป็นต้องมีวิจารณญาณรู้เว้นการอันควรเว้น และรู้ปฏิบัติในการอันควรปฏิบัติตามกาลเทศะอันเหมาะแก่กรณี เพื่อยังผลให้ราชการเพื่อประโยชน์ของชุมชนและสังคมประเทศชาติ บรรลุเป้าหมายตามพระบรมราโชบาย และรัฐประศาสโนบาย สมด้วยมหาสมณภาษิตที่ว่า **กาลานุรูปัง ธุรं นิยุญเช** แปลความว่า *“พึงประกอบธุระให้เหมาะแก่กาลเทียว”*

ขออำนวยพรให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาในอันที่จะนำพาความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ตำบลหมู่บ้านที่ท่านปกครองดูแล และสังคมประเทศชาติโดยส่วนรวมสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

อภิลักขิตสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ขอตั้งกัลยาณจิตร่วมกับปวงชนชาวไทย สำแดงมุทิตาปราโมทย์ และถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ราชอาณาจักรไทยจักสถาพรดำรงมั่น ก็เพราะนานาสถาบัน ซึ่งประกอบกันขึ้นจากปัจเจกบุคคล สามารถดำเนินสรรพกิจ สอดประสานร่วมมือกันได้อย่างราบรื่น บนพื้นฐานของความสามัคคี โดยมีจิตสำนึกร่วมกัน ในอันที่จะละอายชั่ว และเกรงกลัวต่อการกระทำผิดกฎหมาย รวมถึงการไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของเพื่อนร่วมสังคม พร้อมทั้งเป็นผู้นิยมยินดีในธรรม บำเพ็ญกรณียกิจอย่างเฉลียวฉลาดรอบคอบ ประกอบด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกันอย่างจริงใจ อันจะยังผลให้บังเกิดสันติสุขในแต่ละภาคส่วน จนขยายวงไปสู่ประชาชาติไทยในภาพรวมได้ในที่สุด ปรารภเหตุฉะนี้ สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ จึงทรงรักษาพระราชธรรมทุกหมวดหมู่ ให้เป็นคุณเครื่องอยู่ประจำพระราชหฤทัย เป็นวิถีทางดำเนินไปแห่งพระราชปฏิบัติ พร้อมกันนั้น ก็ทรงพระราชอุตสาหะจัดแจงให้ราษฎร สมัครสโมสรอยู่ในธรรม มีสติปัญญา และมีเมตตากรุณาต่อกัน ด้วยการดำเนินพระบรมราโชบายด้านการศึกษา การอุปถัมภ์บำรุงพระศาสนา และการจรรโลงศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนค่านิยมอันดีงามของชาติไทย ให้รุ่งเรืองไพบูลย์สืบมา

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงตั้งพระบรมราชปณิธาน และทรงประกอบพระราชกรณียกิจ ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริทั้งนั้น ของสมเด็จพระบรมราชบุพการี เพื่อให้บ้านเมืองไทยประสบความเกษมโสตถิ์ อำนวยผลให้ทรงสำเร็จประโยชน์ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาราษฎร ใต้ร่มพระบารมี ซึ่งจัดเป็นหน้าที่ ตามพระราชสถานะธรรมิกราชา สมด้วยโพธิสัตวภาษิต อันมีมาใน “มหาโพธิชาดก” ว่าด้วยปฏิปทาของผู้นำ ความว่า

สาธุ ธมฺมรุจี ราชา สาธุ ปณฺฌาณวา นโร
สาธุ มิตฺตานมทุพฺภโ ปาปสฺสากรณํ สุขํ.

แปลความว่า *“พระราชาทรงชอบใจในธรรมจึงจะดีงาม นรชนมีความรู้รอบจึงจะดีงาม ความไม่ประทุษร้ายต่อมิตรเป็นความดี การไม่กระทำบาป เป็นสุข”* ด้วยประการฉะนี้

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และเดชะแห่งสัจวาจา ตลอดจนพระราชกุศลธรรมจริยา ที่ทรงสั่งสมมาด้วยดี โปรดอภิบาลรักษา สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญหลักชัยแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม

เนื่องในการบำเพ็ญกุศลถวายผ้ากฐิน ณ วัดอรัญญาราม จังหวัดจันทบุรี ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงพระพุทธาธิบายถึง “กาลทาน” ไว้ใน “กาลทานสูตร” พร้อมทั้งอานิสงส์อันเป็นข้อธรรมที่ไพเราะ ควรที่สาธุชนทั้งหลายผู้บำเพ็ญกาลทาน จักได้น้อมนำมาพิจารณาศึกษา ดังความสรุปว่า ผู้มีปัญญารู้ความประสงค์ปราศจากความตระหนี่ ย่อมให้ทานในกาลที่ควรให้ เพราะผู้ให้ทานตามกาลในพระอริยเจ้าทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติซื่อตรง ผู้มีใจคงที่ เป็นผู้มีใจผ่องใส ทักขิณาทานจึงจะมีผลไพบูลย์ ชนเหล่าใดย่อมอนุโมทนาหรือช่วยเหลือในทักขิณาทานนั้น ทักขิณาทานนั้นย่อมไม่มีผลบกพร่อง เพราะการอนุโมทนาหรือการช่วยเหลือนั้น แม้พวกที่อนุโมทนาหรือช่วยเหลือ ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญ เพราะฉะนั้น ผู้มีจิตไม่ท้อถอย จึงควรให้ทานในเขตที่มีผลมาก บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายในปรโลก ด้วยประการฉะนี้

เนื่องในโอกาสที่องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก พร้อมด้วยสาธุชน พร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลถวายผ้ากฐิน ซึ่งจัดเป็นกาลทาน ณ กฐินกาล พุทธศักราช ๒๕๖๕ จึงขออนุโมทนา และขอเชิญชวนให้ทุกท่านจงอย่าประมาทในการบำเพ็ญกุศลทุกประการให้ถึงพร้อม เพื่อให้สมฐานะแห่งความเป็นสมาชิกของพุทธบริษัท ผู้มีพระรัตนตรัยเป็นธงชัยแห่งชีวิต และมีหน้าที่ฝึกฝนอบรมตนให้เต็มเปี่ยมด้วยกุศลสมบัติ อันได้แก่ ทาน ศีล และภาวนา อยู่เสมอไปเป็นนิตย์

ขอคุณพระศรีรัตนตรัย และอานุภาพแห่งกุศลธรรมจริยาที่องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และทุกท่านร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นพลวปัจจัยอภิบาลรักษาท่านให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และสัมฤทธิ์ในกรณียกิจอันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรมทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๗๒ ปี ยุว-พุทธ
ของยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๕

คุณธรรมสูงสุดในทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ปัญญา” อันหมายถึงความรู้ทั่วถึงอย่างชัดเจนซึ่งเหตุผลที่ถูกต้องนั้น ท่านพระสารีบุตรผู้เป็นอัครสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อรรถาธิบายถึงวิธีการเกิดแห่งปัญญาไว้ ๓ วิธี ปรากฏความในสังคีติสูตร กล่าวคือ โดยการสดับตรับฟัง การศึกษาเล่าเรียน เรียกว่า **สุตมยปัญญา ๑** โดยการคิดค้นตรึกตรอง เรียกว่า **จินตามยปัญญา ๑** และโดยการอบรมจิต เจริญภาวนา เรียกว่า **ภาวนามยปัญญา ๑** นับเป็นวิถีทางที่พุทธบริษัททุกหมู่เหล่าพึงหมั่นเจริญให้ถึงพร้อมอย่างสมดุลทั้ง ๓ วิธีการ อย่าให้ย่อหย่อนไปในวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อให้ปัญญาสามารถพัฒนาขึ้นเป็น “อธิปัญญา” อันเรืองรองสว่างไสว ใช้เป็นเครื่องขจัดความโง่เขลามืดมนในตน ในชุมชน ในสังคมไทย และในโลกนี้ได้อย่างถึงพร้อมสืบไป

ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินภารกิจเสริมสร้างให้ยุวชนตลอดจนประชาชนได้อบรมเจริญปัญญาตามวิธีทั้ง ๓ นี้มาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เป็นที่น่าอนุโมทนาชื่นชม จึงขอเป็นกำลังใจให้รักษาและเพิ่มพูนคุณความดีนี้ ให้ดำรงอยู่และยิ่งทวีขึ้นตลอดกาล

ขอให้ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จงวัฒนาสถาวร ขออำนวยพรให้ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาดีเด่น ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อยุวพุทธิกสมาคมดีเด่น และผู้มีกุศลเจตนาต่อกิจการพระพุทธศาสนาทั่วหน้า จงรุ่งเรืองในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และขอแสดงมุทิตาจิตเนื่องในวาระ ๗๒ ปี ยุว-พุทธ ของยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยมา ณ โอกาสนี้.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

The Supreme Patriarch's Message

On the 72nd Anniversary of the Yuva-Buddh Project of The Young Buddhists Association of Thailand under Royal Patronage

October 12th, 2022

Paññā, one of the utmost virtues in Buddhism, is often characterized as wisdom or holistic understanding of phenomena based on sound reasoning, as evidenced in Saṅgīti Sutta where the venerable Śāriputra, one of the top disciples of Lord Buddha, illustrated three methods to attain wisdom: Sutamaya Paññā, acquired from listening to others and studying, Cintamaya Paññā, acquired from thought or logic and reasoning, and Bhāvanāmaya Paññā, acquired from meditation and spiritual development. Hence, Buddhist adherents should embrace all means of intellectual development in a consistent, well-balanced manner without neglecting any specific aspect in particular, while they persevere to achieve the transcendent level of wisdom – Adhipaññā, perceived as the light of wisdom that illuminates and shines brightly, thereby annihilating the darkness and obscurity of ignorance in people's minds within the local communities, across Thai society, and throughout the world.

The Young Buddhists Association of Thailand under Royal Patronage has embarked on the mission of promoting wisdom among the youth and young adults through these three practices, for which the association deserves much recognition. I would like to express my sincere appreciation for all your efforts throughout the years and wish that the praiseworthy projects and initiatives under the association be continued, as they have tremendously contributed to the sustainable perpetuation of Buddhism.

On this auspicious occasion, I would like to pay homage to the Triple Gems, and wish that everyone at the Young Buddhists Association of Thailand under Royal Patronage, along with the award recipients for their outstanding contribution to Buddhism, be blessed with prosperity on their spiritual journey and pursuit of wisdom in accordance with the dharma of Lord Buddha.

Wat Rajabopit Sathitmahasimaram
July 31st, 2022

พระสัมโมทนียกถา

ในการประทานบทพระธรรมเทศนา อุภินนมัตถจรกถา
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๕
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านปลัดกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพ ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลายพร้อมเพรียงกันมารับคัมภีร์เทศน์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เพื่อนำไปถวายเจ้าอาวาสวัดทุกวัดในจังหวัด ในวันนี้

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นอเนกประการ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข ของประชาราษฎรมาอย่างต่อเนื่อง และยาวนาน ทรงตั้งพระราชหฤทัยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่าง ๆ เป็นเนืองนิตย์ ทรงเปี่ยมด้วยน้ำพระราชหฤทัยใสสะอาดประดุจมารดาของประชาชาติไทย เราทั้งหลายผู้เปรียบได้ดั่งลูกของพระองค์ จึงควรมุ่งมั่นประกอบกรณียกิจสนองพระคุณของแม่ ด้วยความกตัญญูกตเวที เพราะตามธรรมดาของผู้เป็นมารดาบิดา เมื่อเห็นบุตรธิดาของตนประกอบคุณงามความดี มีความประพฤติเรียบร้อย มีศีลธรรมประจำใจ พึ่งพาตนเองได้ และวางตนเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ บุพการีย่อมพลอยรู้สึกมุทิตายินดี ได้รับความอิ่มเอมใจไปด้วยประหนึ่งได้บรรลุถึงฐานะแห่งความเป็นพระพรหม สมดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **“พฺรหฺมาติ มาตาปิตโร”** ซึ่งแปลความว่า *มารดาบิดา ท่านว่าเป็นพรหมของบุตร*

การที่กระทรวงมหาดไทยอาราธนาให้เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ รจนาพระธรรมเทศนา “อุภินนมัตถจรกถา” โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม สำหรับเผยแผ่ไปยังวัดทั่วราชอาณาจักร เพื่อจักได้แสดงโปรดประชาชนให้ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี พากเพียรสรรค์สร้างประโยชน์ทุกสถาน ให้สมดั่งพระราชปณิธาน ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ จึงเป็นที่น่าอนุโมทนายิ่ง และเป็นการบำเพ็ญธรรมทานครั้งสำคัญ อันจะเป็นเครื่องเฉลิมพระบารมี ให้ดำรงรุ่งเรืองสถาพร ถวายเป็นพระพรชัยมงคลพิเศษ และเป็นเหตุให้ทรงพระโสมนัสอนุโมทนา สมด้วยพระราชสถานะแม่แห่งชาติ ผู้ทรงปรารถนาประโยชน์สุขของลูกไทยอยู่เสมอ

ขอให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ช่วยนำกุศลเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์ อันมีมหาเถรสมาคมเป็นประธาน ไปเผยแผ่อาราธนา ให้พระภิกษุสามเณรในท้องที่ของท่าน ได้ทราบทั่วกัน เพื่อจักได้ช่วยกันทำหน้าที่ อบรมขัดเกลาจิตใจประชาชนให้หมั่นประพฤติตน ตามเนื้อความของพระธรรมเทศนากัณฑ์นี้ และขออำนวยพรให้ทุกท่าน ประสบความเจริญสวัสดีด้วยจตุรพิธพรชัย สำเร็จสมความมุ่งมาดปรารถนาในกิจการงานอันล้วนเป็นไปโดยชอบ และประกอบด้วยธรรม เพื่อความวัฒนาสถาพรของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ จงทุกประการ เทอญ.

ขอเจริญพร

พระปรารภ

หนังสือ “อภินิหารการประจักษ์”
พระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา **สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง** ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ อาณาราษฎรทุกหมู่เหล่าล้วนชื่นชมโสมนัส พร้อมเพรียงกันจัดกิจกรรมบำเพ็ญกุศลและการสาธารณประโยชน์ ถวายพระราชกุศลฉลองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ผู้ทรงสถิตในที่มารดาแห่งประชาชาติไทย ผู้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระราชคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติ ทั้งยังทรงถึงพร้อมด้วยพระราชศรัทธาและพระมหากรุณา พระราชทานพระบรมราชินูปถัมภ์ทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนา การคณะสงฆ์ ตลอดจนการอุดมศึกษาของชาติ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันประเสริฐเสมอมาเป็นเนืองนิตย์ ทรงอุทิศกำลังพระราชทรัพย์ กำลังพระวรกาย กำลังพระสติปัญญา และกำลังพระราชหฤทัย เพื่อกอปรสรรพกิจอันก่อเกื้อหิตานุหิตประโยชน์ มิจำกัดเฉพาะเพียงสำหรับคนไทย หากเป็นไปสำหรับชาวโลกโดยส่วนรวม อีกด้วย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนา มีกำเนิดและเจริญมั่นคงมาด้วยเดชะพระบารมีแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ได้มุ่งมั่นดำเนินพันธกิจสนองพระราชประสงค์ในด้านพระพุทธศาสนา และด้านการอุดมศึกษาตลอดมา อีกทั้งมีกุศลเจตนาร่วมประกอบพิเศษกรณียะ เพื่อเป็น พระราชกุศลเฉลิมพระธรรมบารมี ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือ **“อภินิหารการประจักษ์” พระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์** อันนับว่าทรงคุณค่ายิ่งในทางประวัติศาสตร์ และยังเป็นเครื่องประกาศพระราชกัลยาณเกียรติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช ผู้พระราชปัยกาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงพระองค์นั้น ทั้งนี้ สาระสังเขปและความสำคัญของหนังสือนี้มีปรากฏอยู่ในอารัมภบทตามที่นำมาประมวลไว้ท้ายคำปรารภนี้แล้ว

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลธรรมทานอันพึงบังเกิดมีแต่การจัดพิมพ์หนังสือนี้ จงอภิบาลรักษาสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีพระราชประสงค์จำนงหมายในพระราชกิจใด ขอจงสัมฤทธิ์ได้สมดั่งพระราชหฤทัยปรารถนา เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญของปวงประชา และเป็นพระบรมราชินูปถัมภิกาผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของคณะสงฆ์ตลอดทั้งกิจการพระบวรพุทธศาสนาสืบไปเป็นนิตยกาล สมดั่งปณิธานปรารภอันเปี่ยมด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรมและอปจายนธรรมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

พระดำรัส

ถวายพระพรแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา วันศุกร์ ที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้เวียนมาบรรจบ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ ขอตั้งกัลยาณจิตสำแดงความปีติโสมนัสและถวายพระพรชัยมงคล

ราชอาณาจักรไทยเปรียบเสมือนเรือนหลังใหญ่ ประกอบด้วยบุตรธิดา คือ ประชาชนได้อาศัยพระบารมีแห่งบิดรมารดาของประชาชาติไทย คือ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นที่พึ่งให้ได้บรรลุถึงความร่มเย็นเป็นสุข สืบมาเนิ่นนานกว่า ๗ ทศวรรษ พสกนิกรทุกหมู่เหล่าต่างอยู่ใต้อาณาแห่งพระมหากรุณาธิคุณอันไพศาล ซึ่งทรงอภิบาลรักษาข้าแผ่นดินให้บรรเทาทุกขโทมนัส กระทั่งประสบความผาสุกเกษมสวัสดิ์เป็นอาจิณ ทั้งนี้ก็ด้วยพระราชจริยาแห่งความเป็น “กัลยาณมิตร” เพราะเหตุฉะนี้ชาวไทยทั้งปวงจึงเทิดทูนสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงด้วยความตระหนักแน่แก่ใจว่า ทรงเป็น “แม่” ผู้เปี่ยมด้วยน้ำใจใสสะอาด มีแต่ความปรารถนาดีต่อบุตรธิดา อุปมาประหนึ่งพระพรหมและกัลยาณมิตรผู้เสถียรสถิตเป็นมิ่งขวัญประจำเหย้าเรือนไทย สมด้วยพระพุทธภาษิตที่ว่า “มาตา มิตฺตํ สเก ฆเร” แปลความว่า “มารดาเป็นมิตรในเรือนของตน” ในทุกสถาน

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ขอปวงประชาราษฎรจงมีจิตสโมสรสมานฉันท์พร้อมเพรียงกันฉลองพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการประพฤติตนดั่งลูกผู้เปี่ยมด้วยความกตัญญูกตเวที มีสำนึกในทางชอบ อยู่ในกรอบแห่งกฎหมายและศีลธรรมจรรยา เพื่อมิ่งมารดาผู้ทรงเป็นมหามิตรของปวงชนชาวไทย จักได้ทรงพระเกษมสำราญ เบิกบานด้วยพระราชหฤทัย โสมนัสอนุโมทนา ว่าลูกไทยของพระองค์ล้วนมีสติสำนึกรู้อยู่ในธรรม พร้อมเป็นกำลังของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ สืบไป

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยา โปรดอภิบาลรักษา สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เสด็จสถิตเป็นกำลังพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นมิ่งขวัญแห่งราชอาณาจักรไทยตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอถวายพระพร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระปรารภ

หนังสือมิลินทปัญหา ฉบับแปลในมหามกุฏราชวิทยาลัย และปัญหาพระยามิลินท์ ของนายยิ้ม ปัณฑยางกูร

เนื่องในอภิลักขิตสมัยมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา **สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ** มาบรรจบในวันศุกร์ ที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ ประชาราษฎรทุกหมู่เหล่าต่างมีดวงจิตปราโมทย์โสมนัส พร้อมเพรียงกันจัดกิจกรรมบำเพ็ญกุศลและการสาธารณประโยชน์ ถวายพระราชกุศลเฉลิมพระธรรมบารมีของพระองค์ผู้ทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่แห่งชาติ” ผู้ทรงบริบูรณ์ด้วยพระราชคุณูปการมหาศาลต่อบ้านเมืองและพระบวรพุทธศาสนา ทั้งนี้ ด้วยอานุภาพแห่งอปจายนธรรมและกตัญญูกตเวทิตาธรรม เมื่อมาคำนึงจำเพาะถึงสงฆ์ธรรมยุติกนิกายและมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก็เป็นที่ประจักษ์แจ้งกระจ่างใจว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์และพระบรมราชินูปถัมภ์บำรุงให้บังเกิดประสิทธิผลอย่างล้นเหลือ ทรงเกื้อกูลกิจการน้อยใหญ่ให้สถาวรวัฒนา สืบพระราชกรณียกิจมาแต่สมเด็จพระบรมราชบูรพการีไว้ได้อย่างมั่นคง

ปรารภเหตุดั่งนี้ คณะธรรมยุตและมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึ่งมีกุศลจำนงร่วมประกอบพิเศษกรณียะ เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณเป็นพระราชกุศลมงคลวิเศษถวายให้ทรงพระเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือสองเล่ม กล่าวคือ **มิลินทปัญหา ฉบับแปลในมหามกุฏราชวิทยาลัย** และ **ปัญหาพระยามิลินท์ ของนายยิ้ม ปัณฑยางกูร** ซึ่งได้รับอนุเคราะห์ต้นฉบับจากกรมศิลปากร เผยแผ่เป็นธรรมทาน ถวายพระราชกุศลฉลองพระมหากรุณาธิคุณ หนังสือนี้มีต้นเดิมมาแต่อดีตนิทานเรื่องพระนาคเสนถวายวิสัชนาแก้พระราชปุจฉาของพระยามิลินทโยนกราช ประกอบอรรถาธิบายของพระคันถรจนาจารย์ ซึ่งเป็นปกรณ์เก่าแก่ที่ทรงคุณค่ายอดเยี่ยมในทางพระพุทธศาสนา ปรากฏรายละเอียดความสำคัญดังแสดงไว้ใน “คำนำ” ของสมเด็จพระวันรัต (พฺรหฺมคุตฺตเถร) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมกวี หัวหน้าแผนกตำรามูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เรียบเรียงไว้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๓ และใน “อธิบายว่าด้วยหนังสือมิลินทปัญหา” ซึ่งกรมศิลปากรเรียบเรียงเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๓ ตามที่นำมาประมวลไว้ท้ายคำปรารภนี้แล้ว

ด้วยเดชานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และพระราชกุศลธรรมจริยาที่ทรงสั่งสมบำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลธรรมทานแต่การจัดพิมพ์หนังสือนี้ จงเป็นปฏิพาหโนบายกางกั้นสรรพพิบัติอุปัทวโรคันตราย ให้เสื่อมหายสูญสนิทไปจากสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ขอให้ทรงสัมฤทธิ์ในพระราชปณิธานปรารถนาอันเลิศล้ำด้วยพระธรรมบารมี เสด็จสถิตเป็นศรีสง่าแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นพระบรมราชินูปถัมภิกาของคณะสงฆ์และกิจการพระบวรพุทธศาสนา เป็นกำลังพระราชหฤทัยอันสูงสุดแห่งสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเป็นมิ่งมารดาของปวงประชาชาติไทยสืบไปตราบจิรัฐิติกาล เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

นายแพทย์รัศมี วรรณิสสร ป.ภ.

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงอานิสงส์แห่งบุญไว้ ความว่า

อิธ นนฺทติ เปจฺจ นนฺทติ กตปุญฺโญ อุภยตฺถ นนฺทติ
ปุญฺญํ เม กตนฺติ นนฺทติ ภิยฺโย นนฺทติ สุคตึ คโต.

แปลความว่า *“ผู้ทำบุญแล้ว ย่อมยินดีในโลกนี้ ตายแล้วย่อมยินดี ชื่อว่าย่อมยินดีในโลกทั้งสอง เขาย่อมยินดีว่าเราทำบุญไว้แล้ว ไปสู่สุคติย่อมยินดียิ่งขึ้น”* ดังนี้

นายแพทย์รัศมี วรรณิสสร เป็นอุบาสกผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระบวรพุทธศาสนา ยินดีในการกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง ได้บริจาคทรัพย์จำนวนมากสร้างมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ณ อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม และบริจาคที่ดินสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นับเป็นยอดแบบอย่างของผู้ไม่ประมาทในการขวนขวายสั่งสมบุญนิธิให้เพิ่มพูน

เหตุฉะนี้ ผู้วายชนม์จึงเป็นผู้ยินดีด้วยสุขสมบัติอันเกิดแต่บุญในโลกนี้ และย่อมได้รับอิฐวิบากวิบุลมนุญผลเป็นที่ยังความยินดียิ่งขึ้นในสุคติโลกหน้า สมตามพระพุทธานุศาสนี

ขอกุศลสมบัติที่ผู้วายชนม์ได้สั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่ญาติมิตรบำเพ็ญอุทิศถึง จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ นายแพทย์รัศมี วรรณิสสร ป.ภ. ผู้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้วนั้น ประสบสันติสุขในสุคติภพตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม

วันศาสนศึกษา ปีที่ ๓๒ และวันบูรพาจารย์
สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบริบูรณ์ด้วยพระคุณาลังการครบถ้วนทุกสถาน ทรงเป็นบรมครูผู้ประเสริฐสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยเหตุที่ทรงพระพุทธคุณอันนักปราชญ์ได้ร้อยกรองสรรเสริญไว้ จำแนกได้ ๙ ประการ ที่เรียกว่า “นวารหาทิคุณ” ทั้งนี้ หนึ่งในพระพุทธคุณ ๙ อันเราทั้งหลายผู้เป็นพุทธบริษัทพึงน้อมนำมาเป็นแบบอย่างทางประพฤติของตน ๆ ให้ได้แม้เศษเสี้ยวหนึ่งแห่งพระคุณสมบัติก็ยังดี ได้แก่ พระพุทธคุณข้อที่ว่า **“วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน”** ซึ่งหมายถึง การที่ทรงเพียบพร้อมด้วย “วิชชา” และ “จรณะ” กล่าวคือ มีวิชชาความรู้ตั้งแต่ความรู้ระดับพื้นฐานจนกระทั่งความรู้ระดับสูงสุด และมีจรณะความประพฤติดี สามารถประพฤติได้ตามที่รู้ เช่น ความสำรวมในศีล เป็นต้น

พระภิกษุสามเณรทุกรูปมีหน้าที่ขวนขวายศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาความรู้ที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา และจักได้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในพระธรรมวินัยด้วยศรัทธาอันประกอบด้วยปัญญาเป็นจรณะที่สามารถยึดถือไว้ได้เสมอไปเป็นนิตย์ อีกทั้งจักได้ช่วยสืบอายุพระศาสนาด้วยการเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาให้กว้างขวางไพศาลไปเกื้อกูลมหาชนชาวโลกให้เห็นหนทางดับทุกข์ได้อย่างถูกต้องแท้จริง

วัดอาวุธวิกสิตาราม ได้พากเพียรจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม เพื่อให้พระสงฆ์มีโอกาสอบรมตนให้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะตามวิถีพระพุทธจริยา นับเป็นที่น่าอนุโมทนายกย่อง จึงขออำนวยพรให้สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตารามจงเจริญมั่นคงสถาพร สามารถทำหน้าที่จรรโลงพระบวรพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองอยู่คู่โลกสืบไป ตราบนิจนิรันดร.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ
๒๐ กันยายน ๒๕๖๕

บรรทัดฐานสังคมมนุษย์จำแนกเป็นหลายระดับ นับแต่ที่เข้มงวดที่สุดคือกฎหมาย ไปจนถึงระดับกลางที่เรียกว่าจารีตกระทั่งระดับอ่อนที่เรียกว่าวิถีประชา หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่สามารถดำรงตนบนบรรทัดฐานแต่ละระดับได้ ย่อมจะประสบผลร้ายแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะถูกลงโทษตามกฎหมายบ้านเมือง ถูกขับออกจากหมู่ หรือถูกชุมชนติเตียน ซึ่งล้วนเป็นโลกธรรมอันไม่น่าพึงใจทั้งสิ้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงอบรมสั่งสอนคุณธรรมหนึ่งซึ่งสนับสนุนการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นของเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ให้เป็นปรกติสุขเรียบร้อย คุณธรรมนั้นคือ **“ปริสัญญุตา”** หมายถึงการรู้จักบริษัท รู้จักชุมชน รู้จักที่ประชุม รู้กิริยาที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ว่าเมื่อเข้าไปหาชนหมู่นี้ จะต้องทำกิริยาอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชนหมู่นี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ ในที่นี้ควรพูด หรือในที่นี้ควรนิ่ง ดังนี้เป็นต้น

พลังแห่งอุดมการณ์อันแรงกล้าของเยาวชนที่มุ่งหวังตั้งใจจะสร้างสรรค์สังคม นับเป็นขุมพลังอันยิ่งใหญ่ซึ่งจะนำพาอนาคตชาติไทยให้ก้าวหน้า แต่การขับเคลื่อนอุดมการณ์ไปสู่ภาคปฏิบัติเพื่อเป้าหมายที่ดีงามได้อย่างไม่หลงทิศทางจำเป็นต้องเริ่มด้วยการศึกษาบรรทัดฐานสังคมในแต่ละระดับที่ทับซ้อนกันอยู่อย่างถี่ถ้วน แล้วพากเพียรฝึกฝนอบรมตนให้เป็นผู้รู้จักประชุมชนที่ตนเข้าร่วมอยู่อย่างรู้กาลเทศะ เพื่อให้สามารถวางตนบนบรรทัดฐานอันดีงามได้อย่างถูกต้อง สอดประสานอยู่ในสังคมส่วนรวม อันประกอบด้วยคนต่างวัยและต่างความคิดความเชื่อได้ โดยสันติ เมตตา และสามัคคี

ขออนุโมทนาความดีของเด็กและเยาวชน รวมทั้งของผู้ทำประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ขออานุภาพแห่งกุศลจริยาและปณิธานในการดำรงตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โปรดอภิบาลรักษาให้ท่านประสบความสำเร็จในการประกอบกรณียกิจสามารถพัฒนาชีวิตให้เพียบพร้อมด้วยสุจริตธรรม เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

พระสัมโมทนียกถา

เนื่องในการประชุมใหญ่ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ครั้งที่ ๓๐

๑๘ – ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๕

ท่านประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ท่านสหธรรมิก และสาธุชนทุกท่าน

ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนไทย ขออนุโมทนาและขอต้อนรับทุกท่านที่ได้มาร่วมประชุมองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ครั้งที่ ๓๐ ณ สำนักงานใหญ่ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก กรุงเทพมหานคร ในวาระนี้ ด้วยไมตรีจิตจากใจจริง

การประหัตประหารเบียดเบียนกัน การล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพกัน และการวิวาทบาดหมางกัน คือสภาวะบั่นทอนความผาสุกของมวลมนุษยชาติที่มีมานับแต่แรกเกิดสังคมขึ้น ครั้นคำนึงถึงโลกปัจจุบัน ท่ามกลางหมู่มนุษย์ผู้กล่าวอ้างตนว่าเป็นคนฉลาดกว่าคนยุคก่อน กลับยังพบเหตุการณ์เช่นว่านั้นวนซ้ำรอยประวัติศาสตร์อยู่เรื่อยไปไม่รู้จักจบสิ้น ด้วยเหตุนี้ เราทั้งหลายผู้เป็นพุทธบริษัท จึงพึงเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการกระชับความสามัคคีให้แน่นแฟ้น พร้อมประพฤติจริยาตามหลักพระพุทธศาสนาอันประกอบด้วย **“เมตตากายกรรม”** คือการช่วยเหลือกิจธุระของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ มีกิริยาอาการสุภาพต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง **“เมตตาวจีกรรม”** คือการช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือน กล่าววาจาสุภาพต่อกันด้วยความหวังดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง และ **“เมตตามโนกรรม”** คือการตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มุ่งมองในแง่มุมที่ดีของกันและกันอย่างจริงใจ ให้เป็นปรกติสามัญทั่วไปในหมู่พุทธศาสนิกชนทั่วโลก พร้อมทั้งเร่งแผ่เมตตาโดยสุจริตไตรทวารนั้น ให้ครอบคลุมตลอดถึงพลโลกทั่วหน้า โดยไม่จำกัดศาสนาหรือชาติพันธุ์ เพื่อสันติภาพที่ปรารถนา จักได้บังเกิดขึ้นในจิตใจตน ในหมู่ผู้ชิดใกล้ และครอบคลุมไปในสังคมทุกระดับได้ในเร็ววัน

ขอพุทธบริษัทจงร่วมน้ำจิตเป็นสมานฉันท์ ช่วยกันนำพาโลกนี้ให้ร่มเย็นด้วยสันติสุข ตราบถึงที่สุดแห่งสังสารวัฏ อันเป็นกิจของชาวพุทธทุกผู้ทุกนาม ขอให้การประชุมการประชุมใหญ่ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ครั้งที่ ๓๐ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้สหธรรมิกตลอดจนสาธุชนทั้งหลาย จงงอกงามไพบูลย์ในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔ กันยายน ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๒๐๐ ปี วัดโปรดเกศเชษฐาราม
พุทธศักราช ๒๕๖๕

“วัด” ในสังคมไทยนั้น มีคุณค่ายิ่งกว่าการเป็นที่พำนักของพระสงฆ์ หรือเป็นสถานสำหรับประกอบการกุศล หากยังดำรงฐานะเป็นศูนย์กลางชุมชนในหลากหลายด้าน เช่น เป็นสถานศึกษาอบรมบ่มเพาะทางศิลปวิทยาการและทางศีลธรรมจรรยา เป็นสถานสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นสโมสรประชาคมที่พบปะหรือพักผ่อนหย่อนใจของสมาชิกชุมชน เป็นที่อนุรักษ์และสืบสานงานเทศกาล ประเพณี และมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาชีวิต เป็นพื้นที่สนับสนุนการปกครองโดยชอบธรรมตามที่ทางราชการขอความอนุเคราะห์ ตลอดจนเป็นสถานประกอบพิธีที่ผูกพันกับชีวิตนับแต่เริ่มต้นตราบจนอวสาน ด้วยเหตุนี้ ทุกรูปทุกคนจึงมีหน้าที่ผูกผสานสายสัมพันธ์ของวัดกับบ้านให้แน่นแฟ้น จักได้สามารถดำรงฐานะเป็นแกนกลางแห่งการเกื้อกูลกันโดยสนิท ช่วยประสิทธิ์ประสาทสามัคคีธรรม ชักนำให้บังเกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งย่อมจะขยายผลไปสู่ความกลมเกลียวปรองดองกันในชาติบ้านเมืองสืบไป

วัดโปรดเกศเชษฐาราม จังหวัดสมุทรปราการ เป็นวัดประวัติศาสตร์สำคัญคู่กรุงรัตนโกสินทร์ ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระมหากษัตริย์ และพระกรุณาจากพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนได้รับความอุปถัมภ์จากขุนนางและประชาชนทั่วหน้า ยังให้พระภิกษุสามเณรสามารถปปฏิบัติสมณธรรมได้เป็นผาสุก มีบูรพาจารย์ปกครองดูแลต่อเนื่องโดยปรกติเรียบร้อยมานานถึง ๒ ศตวรรษ เป็นที่น่าอนุโมทนาและมุทิตายินดี จึงขอให้ช่วยกันดูแลรักษาและอุปการะพระอารามแห่งนี้ ให้สามารถทำหน้าที่ของวัดอันเป็นมิ่งขวัญของสังคมไทยได้สมบทบาทดังกล่าวข้างต้นสืบไป

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าที่ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนา และขออำนวยพรให้วัดโปรดเกศเชษฐาราม จงเจริญวัฒนาสถาวรตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ กันยายน ๒๕๖๕

พระคติธรรม

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงพลังงาน เป็นปีที่ ๒๐

๓ ตุลาคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาประทานหลักธรรมอันเป็นพลังขับเคลื่อนให้ถึงความสำเร็จสมประสงค์ที่มุ่งหมาย เรียกว่า **อิทธิบาท ๔** ประกอบด้วย **ฉันทะ** คือความพอใจรักที่จะกระทำกิจ โดยมุ่งปรารถนาให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์อยู่ทุกขณะ, **วิริยะ** คือความพากเพียร ขยันหมั่นประกอบกิจนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ท้อถอย, **จิตตะ** คือความตั้งจิตจดจ่อในกิจที่กระทำ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยจนเกิดข้อผิดพลาด และ **วิมังสา** คือปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบทานถึงเหตุผล ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นเสมอ

กระทรวงพลังงานมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพลังงาน ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยที่จะอำนวยความผาสุกและความรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติได้โดยตรง เพราะฉะนั้น ข้าราชการ พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกิจการพลังงาน จึงจำเป็นต้องครองตนและครองงานไว้ให้พรั่งพร้อมด้วยอิทธิบาททั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้นนี้ สำหรับยังราชการแผ่นดินให้รุดหน้ายิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อความวัฒนาสถาพรของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

ขออำนวยพรให้กระทรวงพลังงานจงประสบแต่ความเจริญ สามารถดำเนินงานได้ลุล่วงสมตามพันธกิจที่ตั้งไว้ บันดาลคุณูปการให้บังเกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนสืบไปเป็นนิตย์ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๗ กันยายน ๒๕๖๕

พระโอวาท

ประทานแก่ข้าราชการครู สพม ๑, ๒
ในการเกษียนอายุราชการ พ.ศ. ๒๕๖๕
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ และเขต ๒
ท่านผู้เกษียณอายุราชการ และท่านสาธุชนทุกท่าน,

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในโอกาสที่ทุกท่านได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศล ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นการสั่งสม “บุญ” ซึ่งนับเป็นอนุสรณ์อันยั่งยืนถาวรอย่างแท้จริงสำหรับชีวิตของผู้เกษียณอายุราชการ ทั้งยังเป็นการกระชับสายสัมพันธ์อันดีงามระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องในแวดวงราชการให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วยสามัคคีธรรม

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เกษียณอายุราชการทั้งหลาย ต่างได้พากเพียรทำหน้าที่ของตนมาเป็นระยะเวลาเนิ่นนาน จัดเป็นกตัญญูกตเวทีบุคคล ผู้รู้คุณและสนองคุณชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังดำรงตนเป็นแบบอย่างของผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และบริวารทั่วหน้า สมควรที่อนุชนทั้งหลายในแวดวงการศึกษาจะได้เจริญรอยตามคุณความดีที่น่าเคารพรักของท่าน เพื่อช่วยรับช่วงต่อในการทำหน้าที่ สร้างสรรค์อนาคตของชาติสืบไป ถึงแม้ว่าจะเกษียณอายุราชการ แต่อาตมภาพก็มั่นใจว่า ท่านจะคงยังดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีจริยาน่ารักน่านับถือ สำหรับผู้คนทั่วไปอยู่ทุกเมื่อ ให้สมดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนธรรมะอันเป็นเหตุให้บุคคลเป็นที่รักที่ชอบใจของผู้คนทั้งหลายไว้ว่า “ผู้ประพฤติดี มีความเห็นถูกต้องมั่นอยู่ในคลองธรรม พูดคำสัตย์ ปฏิบัติหน้าที่ของตนสมบูรณ์ คนย่อมเทิดทูนด้วยความรัก”

ขอแสดงความปรารถนาดีต่อผู้เกษียณอายุราชการในศกนี้ทุกท่าน ขออำนวยพรให้ข้าราชการบำนาญ ตลอดจนทุกท่าน ที่ร่วมกันมาบำเพ็ญกุศลในวันนี้ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เต็มเปี่ยมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะคอยช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และเป็นแบบอย่างอันดีงามของข้าราชการรุ่นน้องจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

พระโอวาท

คณะผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัด เฝ้าถวายสักการะ เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๕ ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านปลัดกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้เกษียณอายุราชการ และท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขอแสดงไมตรีจิตต่อข้าราชการและชาวกระทรวงมหาดไทยทุกท่านที่มาเยี่ยมเยียน ในฐานะคนบ้านใกล้เรือนเคียงห่างกันเพียงแค่ถนนกั้นเท่านั้น เราทั้งหลายจึงมีโอกาสได้พบปะกันเสมอ ด้วยความสามัคคีเกื้อกูลซึ่งกันและกันตลอดมา

วันนี้เป็นโอกาสพิเศษที่อาตมภาพจะได้แสดงมุทิตาจิตต่อผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกษียณอายุราชการ สำหรับถ้อยคำที่กล่าวไปว่า แสดง “มุทิตาจิต” หรือแสดงความยินดีนั้น หลายท่านอาจสงสัยว่าในเมื่อกำลังจะจากกันไม่ได้พบปะกันเนือง ๆ ในที่ทำงานเหมือนเช่นเคย เหตุใดจึงยินดี อาตมภาพก็ขอเฉลยว่า สาเหตุที่เรามาแสดงความยินดี ในโอกาสเกษียณอายุราชการ มิใช่เพราะการจะต้องเหินห่างกัน หากแต่เป็นเพราะความรู้สึกชื่นชมยินดีใน “ผลสัมฤทธิ์” ต่อภารกิจการงาน ซึ่งมีส่วนช่วยบำบัดทุกข์และบำรุงสุขของประชาชน ตลอดชีวิตการทำงานอันยาวนาน และยังเป็นการอนุโมทนา ใน “คุณธรรมจริยธรรม” ที่ท่านได้ยึดถือปฏิบัติ กระทั่งได้ชื่อว่าเป็นกตัญญูกตเวที ผู้รู้คุณและสนองคุณชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังดำรงตนเป็นแบบอย่างของผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และบริวารทั่วหน้า สมควรที่ข้าราชการและบุคลากรรุ่นน้องจะได้เจริญรอยตามคุณความดีที่น่าเคารพรักของรุ่นพี่พร้อมช่วยรับช่วงต่อในการปฏิบัติราชการให้บรรลุผลเลิศสืบไป

อีกประการหนึ่ง ผู้เกษียณอายุราชการ คือผู้มีอายุล่วงมาถึง ๖๐ ปี หรือ ๕ รอบนักษัตร เข้าเขตสูงวัย เป็นผู้อาวุโสอย่างสมบูรณ์ การเจริญวัยล่วงมาโดยสวัสดิภาพถึงเขตนี้ มิตรสหายพึงให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้ชีวิตหลังเกษียณยังเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งการสร้างสรรค์สิ่งดีงามต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ในขณะเดียวกัน ก็ขอให้ใฝ่ใจศึกษาน้อมนำพระธรรมคำสั่งสอน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาเป็นสรณะนำทางชีวิตตลอดไป โดยเฉพาะในข้อที่ว่า ให้รู้จักปล่อยวางไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายว่า เป็นตัวเรา เป็นของเรา เพราะการยึดมั่นถือมั่น ย่อมนำมาซึ่งทุกข์ อาตมภาพขอรับรองว่าถ้าคนวัยเกษียณและทุก ๆ คน สามารถพิจารณาสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว และแม้แต่ที่เกิดขึ้นในตัวเราเองได้ ด้วยอุเบกขาธรรมสม่ำเสมอแล้ว ท่านย่อมจะพ้นทุกข์ในระดับพื้นฐานได้อย่างสงบ สบาย และยังจะสั่งสมเป็นพลวปัจจัย เกื้อกูลการพ้นทุกข์จากสังสารวัฏได้ในที่สุด สมดังพระพุทธภาษิตว่า **อนุปาทา วิมุจฺจนฺติ** ซึ่งแปลความว่า *“สาธุชนย่อมหลุดพ้นเพราะไม่ยึดมั่นถือมั่น”* ด้วยประการฉะนี้

ขออำนวยพรให้ข้าราชการบำนาญ และสาธุชนทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย เต็มเปี่ยมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม ในอันที่จะคอยช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และเป็นแบบอย่างอันดีงามของชาวกระทรวงมหาดไทยรุ่นหลัง ในการทำหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของประชาชน ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ตลอดกาลนาน เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

ในการบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าสมทบทุน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และทอดผ้าป่าสมทบทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร ตลอดจนเป็นสักขีพยานในการมอบรางวัลต่าง ๆ สำหรับผู้มีอุปการคุณ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น ในวันนี้

การบำเพ็ญกุศลโดยประการต่าง ๆ นั้น นอกจากจะเพื่อสนองพระเดชพระคุณ สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า พร้อมด้วยบูรพาจารย์ และผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัยแล้ว ยังเป็นไปเพื่อเกื้อกูลการศึกษาของชาติและพระศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทอดผ้าป่าสมทบทุนการศึกษาสมเด็จพระสังฆราชเจ้า (วาสนมหาเถระ) ซึ่งอาตมภาพได้ร่วมกับท่านทั้งหลายตั้งขึ้นไว้ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ นับเป็นกิจกรรมสำคัญ เพราะพระพุทธศาสนาก็ดี ชาติบ้านเมืองก็ดี จะดำรงมั่นคงอยู่ได้ คนรุ่นปัจจุบันมีหน้าที่ที่จะต้องสร้าง **“ทายาท”** ที่มีคุณภาพให้สมควรแก่บทบาทหน้าที่ในการรับมรดกทางสติปัญญาและประสบการณ์จากคนรุ่นก่อนรวมทั้งคนรุ่นปัจจุบันเช่นเราทั้งหลาย ซึ่งล้วนแต่จะกลายเป็นคนรุ่นก่อนไปตามธรรมดาของโลก

ถ้าลองมองย้อนกลับมาพิจารณาตัวเองที่นั่งอยู่ตรงนี้ ณ ขณะนี้ ก็จะพบว่า เราทุกคนต่างเป็นผลผลิตของบุพการีและบูรพาจารย์ ผู้มีพระคุณมหาศาลนับประมาณมิได้ทั้งสิ้น ถ้ามิใช่เพราะท่านเหล่านั้นในอดีต มีวิสัยทัศน์ พากเพียรปลูกฝังสั่งสมทุนรอนในด้านต่าง ๆ ไว้ให้พวกเรา เราก็ย่อมไม่มีวันนี้ที่ยืนหยัดอยู่ได้อย่างสง่าผ่าเผย เพราะฉะนั้น จึงขอให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้ พร้อมทั้งสาธุชนทุกท่าน ช่วยกันวางแผนสร้างบุคลากร ทั้งในเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพอย่างรอบคอบและต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืนของอุดมการณ์ให้สมค่าแห่งความเป็นพระบรมราชานุสรณ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เป็นการสืบสานพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับทั้งพระประสงค์และความประสงค์ ของบูรพาจารย์ทุก ๆ พระองค์ และทุก ๆ ท่าน ให้ดำเนินต่อเนื่องไปโดยไม่ขาดสาย

อนึ่ง ขออนุโมทนาชื่นชมเป็นพิเศษกับหนังสือ **“คืนธรรมชาติสู่ธรรม”** และ **“กระบวนทัศน์พระพุทธศาสนาในโลกดิจิทัล”** ซึ่งท่านเจ้าคุณอธิการบดีและคณะทำงานได้ช่วยกันจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแสงสว่างทางปัญญาให้แก่สังคมด้วยการนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนา มาพิเคราะห์เข้ากับกระบวนทัศน์และประเด็นร่วมสมัยของโลกปัจจุบัน อาตมภาพหวังใจว่า ทุกท่านจะนำไปศึกษาอย่างจริงจัง สำหรับการพัฒนาและต่อยอด เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทยและสังคมโลก ให้ร่มเย็นเป็นสุข ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธธรรมสืบไป

ขออนุโมทนาและขอแสดงมุทิตาจิตต่อทุกท่านอีกครั้ง และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ประสบความสำเร็จสมความมุ่งมาดปรารถนาในสรรพกิจทั้งปวง อันเป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรม จงทุกประการ เทอญ.

พระสังเวชนียธรรม

พระครูโสภณสมุทรสาร (ผาสุโก)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โปรดประทาน **“สาราณียธรรม”** ไว้ให้เป็น **“ผาสุกวิหารธรรม”** คือ ธรรมอันเป็นเครื่องอยู่อย่างเป็นสุข สำหรับเป็นหลักการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมทุกระดับไว้ ๖ ประการ ได้แก่ *เมตตากายกรรม* การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา ๑ *เมตตาวจีกรรม* การแสดงออกทางวาจาที่ประกอบด้วยเมตตา ๑ *เมตตามโนกรรม* ความคิดที่ประกอบไปด้วยความเมตตา ๑ *สาธารณโภคี* รู้จักแบ่งปันเฉลี่ยลาภให้กันและกันตามสมควร ๑ *ทิฏฐิสามัญญตา* มีความเห็นตรงกัน ๑ *สีลสามัญญตา* มีความเสมอกันโดยศีล ๑ หากสังคมใด หมู่คณะใด โดยเฉพาะในคณะสงฆ์ สามารถดำรงธรรมทั้ง ๖ ประการนี้ไว้ได้อย่างมั่นคง ย่อมประสบความผาสุกสวัสดีได้โดยแท้

ตามประวัติ **พระครูโสภณสมุทรสาร (ผาสุโก)** เจ้าอาวาสวัดธรรมเจดีย์ศรีพิพัฒน์ จังหวัดสมุทรสาคร เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ได้สนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ ครองวัดให้เจริญมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อยด้วยอานุภาพแห่งผาสุกวิหารธรรม ตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี สมฉายา “ผาสุโก” จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระครูโสภณสมุทรสาร (ผาสุโก)** เพื่อความบรรลุถึงธรรมอันเกษมในพระบวรพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

พระสังเวชนียธรรม

พระราชมงคลวชิรานุวัฒน์ (อนุวฑฺฒโน)

ในทางพระพุทธศาสนา มีวิธีบำเพ็ญบุญกิริยา ๑๐ ประการ หนึ่งในบุญกิริยาวัตถุซึ่งสามารถอำนวยหนทางให้สามารถต่อยอดถึงกุศลสมบัติอันสูงยิ่งขึ้นไปได้นั้น คือ **“ทิฏฐุชุกรรม”** ซึ่งหมายถึง การกระทำความเห็นให้ตรงถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นกุศลจิตที่ประกอบด้วยปัญญา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือให้มีความเห็นเป็น **“สัมมาทิฏฐิ”** ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นสองส่วน ได้แก่ สัมมาทิฏฐิที่ยังเป็นสาสวะ เป็นส่วนแห่งบุญที่ให้ผลแก่ขันธ์อย่าง ๑ สัมมาทิฏฐิของพระอริยะ ที่เป็นอนาสวะ เป็นโลกุตระที่เป็นองค์มรรคอย่าง ๑

พระราชมงคลวชิรานุวัฒน์ (บุญกู้ อนุวฑฺฒโน) วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตรเจริญเนกขัมมปฏิปทา สามารถครองตนอยู่ในพระบวรพุทธศาสนาอย่างรุ่งเรือง เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่วมุ่งเจริญสมณธรรมสัมมาปฏิบัติด้านวิปัสสนาธุระ สั่งสอนศิษยานุศิษย์ให้มีความเห็นตรงถูกต้องตามความเป็นจริงทั้งส่วนที่เป็นสาสวะ โดยทานกถา สีลกถา กามาทีนวกถา และเนกขัมมานิสังสกถาตามลำดับ กับทั้งชี้แจงแสดงองค์มรรคเพื่อโลกุตรธรรมอันเป็นอนาสวะ นับเป็นบรรพชิตผู้แกล้วกล้า สามารถน้อมนำ “บุญ” มาเป็นเครื่อง “กู้” ตนและศาสนิกบริษัทให้พ้นภัยแห่งวัฏสงสารได้อย่างน่าสรรเสริญ

ขออานุภาพแห่งธรรมจริยาที่ **พระราชมงคลวชิรานุวัฒน์ (อนุวฑฺฒโน)** ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาตลอดชีวิตประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานกิจอันอนุชนอุทิศถวาย จงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพนั้น ไพบูลย์ด้วยบารมีธรรมตามควรแก่คติวิสัยจงทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๗๒ ปี
มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ “เต็กก่า” จีจินเกาะ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสานำ กตญฺญูกตเวทิตา”** แปลความว่า *“ความกตัญญูกตเวทีเป็นพื้นฐานของการเป็นคนดี”* ดังนั้น บุคคลผู้ประสงค์จะสร้างเสริมต่อยอดคุณธรรมโดยประการทั้งปวง ให้รุ่งเรืองงอกงามขึ้นในตน จนถึงขั้นได้ชื่อว่าเป็นสัปปุริสบุคคล ผู้มีกัลยาณธรรม เป็นพหูสูต เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สามารถเผยแผ่คุณธรรมอันนำไปสู่การสงเคราะห์โลก ให้วัฒนาสถาวรด้วยสัมมาทิฐิได้ จึงพึงตั้งวัตบทแห่งชีวิตด้วยภูมิธรรมประการต้น อันเปรียบประดุจผืนดินอันอุดม กล่าวคือ ต้องมีสติสำนึกในความ **“กตัญญู”** รู้คุณ และ **“กตเวที”** ตอบแทนบุญคุณท่านผู้กระทำอุปการะมาก่อนอยู่เสมอ อย่าเผลอปล่อยใจให้ย่อหย่อนเสื่อมถอยไปจากความสำนึกรู้บุญคุณและความพากเพียรตอบแทนคุณท่าน จนกลายเป็นคนเนรคุณเป็นอันขาด เพื่อเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมประการอื่น ๆ จักได้สามารถอาศัยพื้นภูมิธรรมของกตเวทีบุคคลนั้น เป็นที่หยั่งราก หยัดยืนต้น แผ่กิ่งก้านสาขา ผลิดอกออกใบ และแตกหน่อต่อยอดเป็นความร่มเย็นเป็นสุขของหมู่คณะ ตลอดจนสังคมส่วนรวม

มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ “เต็กก่า” จีจินเกาะ ก่อตั้งขึ้นโดยผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการีและบูรพาจารย์ ได้ดำเนินกิจการกุศลสาธารณะ มุ่งเกื้อกูลประโยชน์สุขแก่มหาชน เป็นเวลาเนิ่นนานมาถึง ๖ รอบนักษัตร นับเป็นที่น่าอนุโมทนาและมุทิตายินดี

ขออำนวยพรให้ท่านผู้มีกุศลเจตนาจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขอให้มูลนิธิเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ “เต็กก่า” จีจินเกาะ สามารถดำเนินภารกิจเผยแผ่คุณธรรมเพื่อการสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยศุภผลมาสู่สังคมไทยและโลกนี้ได้สืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระปรารภมุทิตา

พระปริยัติวชิรกวี

อนุสนธิ ประกาศพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระบรมราชโองการโปรดตั้ง พระมหาไมตรี ปุญฺญามรินฺโท ป.ธ.๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระปริยัติวชิรกวี ในนามคณะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ขอพระราชทานถวายพระพรแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกพุทธมามกมหาราชาธิราช ให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ

พระปริยัติวชิรกวี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นพระเถระผู้กอปรด้วยสีลสุตาทิคุณ มีกัลยาณัธยาศัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม เป็นผู้จำทรงพระธรรมวินัยอันมีพระปาฏิโมกข์เป็นอาทิ ได้โดยเชาวน์ชำนาญ ได้รับสนองภารธุระของวัดราชบพิธ และคณะสงฆ์ ตามเถรบัญชามาอย่างต่อเนื่องมิมีบกพร่อง เป็นครุฐานียะแห่งผองศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในสำนักเรียนวัดราชบพิธ และโรงเรียนวัดราชบพิธเป็นผู้ใฝ่ใจอุตสาหะในการศึกษาทางธรรมคดี ดังมีวิทยฐานะที่นักธรรมเอก และเปรียญธรรม ๙ ประโยคแห่งสำนักวัดราชบพิธนับแต่เป็นสามเณร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึ่งทรงพระมหากรุณารับเป็นนาคหลวงอุปสมบทพระราชทาน ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๗ ส่วนในทางโลกคดีที่เป็นปัจจัยเกื้อกูลต่อการศึกษาวิจัยและเผยแผ่พระศาสนา ก็ได้ขวนขวายเอาใจใส่ศึกษาจนเป็นผลสัมฤทธิ์ ดังปรากฏวิทยฐานะที่ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาสันสกฤต) แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร ยิ่งไปกว่านั้น ยังปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สนองพระปณิธานและปณิธานของบูรพาจารย์ด้วยวิริยภาพอันดี

ปรารภเหตุดั่งนี้ คณะวัดราชบพิธ จึ่งขอแสดงมุทิตาจิตถวายด้วยความโสมนัส พร้อมทั้งจัดพิมพ์หนังสือ “ต้นบัญญัติ” พระนิพนธ์ของเจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ ผู้ทรงเป็นบูรพาจารย์ เพื่อเผยแผ่เป็นธรรมทานฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ อนุวัตสารัตถะแห่งพระนิพนธ์นี้ เห็นเหมาะที่จะถวายเป็นมุทิตาแด่ท่านเจ้าคุณผู้ได้รับพระราชทานเกียรติยศ ซึ่งเป็นผู้รอบรู้ในพระวินัย และรับหน้าที่สอนวิชานี้อยู่ในสำนักเรียนวัดราชบพิธตลอดมา

ขอคุณานุภาพพระศรีรัตนตรัยอันเป็นสรณาดิศัยบุญเขตวิเศษยิ่ง กับสรรพสิ่งมิ่งมงคลอันดลเกิดได้ด้วยกุศลธรรมทุกสถาน โปรดอภิบาลบำรุงให้ พระปริยัติวชิรกวี จงเจริญจิรัฏฐิติวิรุฬหิไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระปรารภมุทิตา

พระสิริวชิรสุธี

อนุสนธิ ประกาศพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระบรมราชโองการโปรดตั้ง พระครูวิจิตรธรรมคุณ (สุทฺธจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดแสงธรรมสุทธาราม จังหวัดนครสวรรค์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระสิริวชิรสุธี ในนามคณะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ขอพระราชทานถวายพระพรแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก พุทธมามก มหาราชาธิราช ให้ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ

พระสิริวชิรสุธี เจ้าอาวาสวัดแสงธรรมสุทธาราม จังหวัดนครสวรรค์ เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามมาเป็นเวลานาน เป็นพระเถระผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ได้รับสนองภารธุระของวัดราชบพิธ และคณะสงฆ์ตามเถรบัญชาของเจ้าอาวาสและพระเถระในพระอารามแต่ละยุคมาอย่างต่อเนื่องมิมีบกพร่อง เป็นครูฐานียะแห่งผองศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในสำนักเรียนวัดราชบพิธ และโรงเรียนวัดราชบพิธ ครั้นได้รับพระบัญชาโปรดให้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดแสงธรรมสุทธาราม อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ สกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๔ ประทานพระอุปถัมภ์แก่การก่อสร้างไว้ นับแต่อดีตสมัย พระสิริวชิรสุธี ก็มุ่งมั่นเอาใจใส่สนองพระเดชพระคุณบูรพาจารย์ด้วยความวิริยอุตสาหะ กอปรด้วยขันติธรรมและอธิษฐานธรรมเป็นที่ประจักษ์ ยังให้วัดแสงธรรมสุทธาราม ถาวรวัฒนาขึ้น กลับมาเป็นที่เจริญศรัทธาของชาวชุมชนในท้องที่ กระทั่งเป็นที่เคารพนับถือในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ปรารภเหตุดั่งนี้ คณะวัดราชบพิธ จึ่งขอแสดงมุทิตาจิตถวายด้วยความโสมนัส พร้อมทั้งจัดพิมพ์หนังสือ “ต้นบัญญัติ” พระนิพนธ์ของเจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ ผู้ทรงเป็นบูรพาจารย์ เพื่อเผยแผ่เป็นธรรมทานฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเห็นเหมาะที่จะถวายเป็นมุทิตาแด่ท่านเจ้าคุณผู้ได้รับพระราชทานเกียรติยศ ซึ่งเป็นอนุศิษย์ภายใต้พระบารมีของเจ้าพระคุณเสด็จผู้ทรงพระนิพนธ์หนังสือนี้ อนุรูปฐานะที่สืบวงศ์สำนักวัดราชบพิธผู้ได้บรรลุถึงความงอกงามในพระศาสนา ไปเป็นประธานอยู่ ณ อารามสาขาในพระสังฆราชูปถัมภ์

ขอคุณานุภาพพระศรีรัตนตรัยอันเป็นสรณาดิศัยบุญเขตวิเศษยิ่ง กับสรรพสิ่งมิ่งมงคลอันดลเกิดได้ด้วยกุศลธรรมทุกสถาน โปรดอภิบาลบำรุงให้ พระสิริวชิรสุธี จงเจริญจิรัฏฐิติวิรุฬหิไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระปรารภมุทิตา
สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี

อนุสนธิ ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระบรมราชโองการสถาปนา พระพรหมวิสุทธาจารย์ (คณิสฺสโร) เจ้าอาวาสวัดเครือวัลย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามจารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี ศรีวาสนภิธานวรางกูร วิบูลสีลสมาจารโสภณ โกศลวรกิจจานุกิจ วิจิตรธรรมกถาสาธก ตรีปิฎกคุณาภรณ์ ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัญวาสี ในนามคณะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ขอพระราชทานถวายพระพรแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก พุทธมามกมหาราชาธิราช ให้ทรงเจริญพระชนมสุข สิริสวัสดิ์ทุกประการ

สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี เจ้าอาวาสวัดเครือวัลย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม มาอย่างยาวนาน เป็นพระเถระผู้เจริญในเนกขัมมปฏิปทา อจลพรหมจริยาภิรัต มีกัลยาณัธยาศัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรมและสังคหวัตถุธรรม เป็นสัทธิวิหาริกผู้ถวายงานรับสนองพระบัญชาของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ สกลมหาสังฆปริณายกพระองค์ที่ ๑๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธยุคที่ ๔ ตลอดถึงเจ้าอาวาสสืบมาทุกยุคอย่างใกล้ชิด ทั้งยังปฏิบัติบริหารศาสนกิจในตำแหน่งหน้าที่เจ้าคณะพระสังฆาธิการทางปกครองมาโดยเรียบร้อย ตราบกระทั่งปัจจุบัน ในตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม ทั้งยังเป็นอุปัชฌายะและอาจารย์ผู้คุรุฐานียะแห่งศิษยานุศิษย์ เป็นจำนวนมาก เคยปฏิบัติหน้าที่อบรมสั่งสอนบรรพชิตและคฤหัสถ์ในสำนักเรียนวัดราชบพิธและโรงเรียนวัดราชบพิธมาเนิ่นนานหลายทศวรรษ แม้เมื่อได้รับพระบัญชาโปรดให้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเครือวัลย์แล้ว แต่ยังมีน้ำใจกตัญญูกตเวทีอย่างมั่นคงต่อสำนักวัดราชบพิธที่เคยพำนัก จึงยังกลับมาช่วยเหลือและร่วมกิจพิธีต่าง ๆ ของวัดราชบพิธ โรงเรียนวัดราชบพิธ วัดวาสนวราราม โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสนมหาเถร) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ ฯลฯ ซึ่งสมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนีเคยมีส่วนได้สนองพระประสงค์ของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระอุปัชฌายะ ในการอุปการะดูแลมาเป็นเนืองนิตย์

ปรารภเหตุดังนี้ คณะวัดราชบพิธ จึ่งขอแสดงมุทิตาจิตถวายด้วยความปีติโสมนัส พร้อมทั้งจัดพิมพ์หนังสือ “วาสนานุศาสน์” พระนิพนธ์ของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ เพื่อเผยแผ่เป็นธรรมทานฉลองพระราชศรัทธาของสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ อนุวัตสารัตถะแห่งพระนิพนธ์นี้เห็นเหมาะที่จะถวายเป็นมุทิตาแด่ท่านเจ้าประคุณผู้ได้รับพระราชทานเกียรติยศ ซึ่งเป็น “ศรีวาสนภิธานวรางกูร” ผู้เคยสนองพระกิจจานุกิจในเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้าผู้ทรงพระนิพนธ์นั้นตลอดมา

ขอคุณานุภาพพระศรีรัตนตรัยอันเป็นสรณาดิศัยบุญเขตวิเศษยิ่ง กับสรรพสิ่งมิ่งมงคลอันดลเกิดได้ด้วยกุศลธรรมทุกสถาน โปรดอภิบาลบำรุงให้ สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี จงเจริญจิรัฏฐิติวิรุฬหิไพบูลย์ในพระบวรพุทธศาสนาตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระโอวาท

ประทานให้เชิญไปอ่านในการเปิดสนามสอบธรรมศึกษา สนามหลวง ณ สนามสอบโรงเรียนวัดราชบพิธ ในวันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โปรดให้ อาตมภาพเชิญพระโอวาท ประทานมาให้ท่านทั้งหลายได้สดับ ดังต่อไปนี้

เจริญพร คณะผู้จัดการสอบ และผู้เข้าสอบธรรมศึกษา ณ สนามสอบโรงเรียนวัดราชบพิธ ตลอดจนสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายได้พร้อมเพรียงกันมาจัดการสอบ และมาเข้าสอบธรรมศึกษา ณ สนามสอบโรงเรียนวัดราชบพิธ ในวันนี้

อาตมภาพขอถือโอกาสนี้ นำความอันมีมาในมหาปรินิพพานสูตร บอกเล่าถึงพระพุทธดำรัส ซึ่งเคยแสดงแก่พระยามารผู้ทูลอาราธนาให้พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน มาปรารภแก่ท่านทั้งหลาย ว่า

“ดูก่อนมารผู้มีบาป ถ้าภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นสาวกสาวิกา จักยังไม่เฉียบแหลม ไม่ได้รับแนะนำ ไม่แกล้วกล้า ไม่เป็นพหูสูต ไม่ทรงธรรม ไม่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ไม่ปฏิบัติชอบ ไม่ประพฤติตามธรรม เรียนกับอาจารย์ของตนแล้ว ยังบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก กระทำให้ง่ายไม่ได้ ยังแสดงธรรมมีปาฏิหาริย์ ข่มขี่ปรัปวาทที่บังเกิดขึ้น ให้เรียบร้อยโดยสหธรรมไม่ได้ เพียงใด เราจักยังไม่ปรินิพพาน เพียงนั้น” ดังนี้

บัดนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไป เนิ่นนานถึง ๒๕๖๕ ปีแล้ว ควรที่เราทั้งหลายจักหันกลับมาทบทวนดูสถานการณ์ ของพระพุทธศาสนาว่า พุทธบริษัทสี่ ยังคงเป็นผู้ฉลาด ผู้แกล้วกล้าเป็นพหูสูตในธรรม และปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมอยู่หรือไม่ ครั้นพิจารณาเห็นจริงแจ้งชัดแก่ใจแล้ว ก็จงเร่งขวนขวายศึกษาและปฏิบัติธรรมให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด

อันว่าความรู้สึกสะดุ้งสะเทือนใจว่า ยิ่งวันเวลาล่วงไป ความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาก็จะยิ่งร่อยหรอเสื่อมถอยลงทุกทีนั้น คือสำนึกแห่งความไม่ประมาท ที่บูรพาจารย์ของพวกเรามีไว้กำกับเตือนใจเสมอ ท่านผู้เป็นครูของเราทั้งหลายจึงพากเพียรขวนขวายศึกษา ธำรงรักษา และเผยแผ่พระธรรมโดยเต็มสติกำลังความสามารถอย่างมิเห็นแก่ความเหนื่อยยาก เพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงสถาวรวัฒนาอยู่มิรู้เสื่อมสูญ ดูตัวอย่างเช่น เจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าอาวาสวัดราชบพิธ และองค์อุปถัมภ์โรงเรียนวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ ผู้ทรงพระปรีชาญาณหยั่งเห็นการณ์ไกล พระองค์ได้โปรดประทานกำเนิดการสอบ “ธรรมศึกษา” ไว้สำหรับอุบาสกอุบาสิกาเพื่อให้ได้ศึกษาเล่าเรียนและมาสอบวัดความรู้กัน เฉกเช่นที่ท่านต่างสมัครพรักพร้อมกัน เข้ามาร่วมในอุดมการณ์อันประเสริฐอยู่ ณ ที่นี้ นับว่าทุกท่านกำลังได้รับโอกาสอันดีเลิศในชีวิต ที่ได้มีส่วนโดยเสด็จในการสืบสานพระปณิธาน เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืนอยู่คู่โลกนี้ตลอดกาลนาน

อาตมภาพจึงขอเป็นกำลังใจ และขออนุโมทนาด้วยใจจริงต่อท่านผู้สอน ผู้จัดการสอบ ผู้เข้าสอบ และผู้สนับสนุน ซึ่งนับเป็นตัวอย่างของอุบาสกอุบาสิกา ผู้ไม่นิ่งดูดายต่อสภาวการณ์แห่งพระพุทธศาสนา ท่ามกลางกระแสโลก ควรได้ชื่อว่าเป็นกตัญญูกตเวทีบุคคล ผู้มีสติสำนึกรู้คุณ และสู้อุตส่าห์อุทิศตน บูชาคุณพระรัตนตรัยได้อย่างแท้จริง

ขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงประสบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการเรียนและการสอบธรรมศึกษา และขอจงเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระดำรัส
ในการที่รองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาเฝ้าถวายสักการะ
วันเสาร์ ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านรองประธานาธิบดี สละเวลาอันมีค่า ในการเดินทางเข้าประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มาเยี่ยมเยือนกันถึงวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม โอกาสนี้ อาตมภาพใคร่ขอสนองน้ำใจไมตรี ด้วยการต้อนรับท่านไม่เพียงแต่ในนามส่วนตนหากแต่ยังขอแผ่ความปรารถนาดี ในนามคณะสงฆ์ไทยทั้งที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย และรวมถึงบรรดาที่ไปปฏิบัติหน้าที่พระธรรมทูต อยู่ในสหรัฐอเมริกาฝากไปถึงท่านประธานาธิบดี และมิตรชาวอเมริกันทุกคน

พระอุโบสถที่เราทั้งหลายนั่งอยู่นี้ มีพระพุทธปฏิมาประธานทรงพระนามว่า **“พระพุทธอังคีรส”** ประดิษฐานเป็นสัญลักษณ์เตือนใจให้ระลึกถึงมหาบุรุษ ผู้ทรงแสวงหา ค้นพบ และประกาศหนทางให้มนุษยชาติปราศจากภัยแห่งความวิวาทบาดหมางและเบียดเบียนกัน ทรงประกาศธรรมะอันบริสุทธิ์ เพื่อสรรค์สร้าง **“อิสรภาพ”** สำหรับสรรพชีวิต ให้สามารถปลดเปลื้องความทุกข์ทรมานในจิตใจตน ยังผลให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ได้ยินดีใน **“เสรีภาพ”** แห่งกุศลธรรม นำไปสู่ **“สันติภาพ”** ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกัน

ยิ่งไปกว่านั้น ในพุทธบัลลังก์ของพระพุทธอังคีรส ยังเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคารของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ผู้ทรงเป็นสักขีพยานแห่งสัมพันธไมตรีอันงดงามและยั่งยืน ระหว่างสหรัฐอเมริกากับราชอาณาจักรไทย เช่น พระบรมอัฐิของ *พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว* ผู้ทรงเคยเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา นับแต่ครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระยุพราช และทรงเป็นราชสัมพันธมิตรกับท่านประธานาธิบดีวิลสัน ก่อให้เกิดความร่วมมือครั้งสำคัญระหว่างสหรัฐอเมริกากับไทย ช่วยปลดเปลื้องพันธนาการจากสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรม นำไปสู่การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการในรัชกาลต่อมา ในสมัยของท่านประธานาธิบดีฮูเวอร์ กล่าวคือ *พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี* ซึ่งพระบรมราชสรีรางคาร และพระราชสรีรางคารของทั้งสองพระองค์ก็บรรจุอยู่ ณ ที่นี้ ประการสำคัญที่สุด พระบรมราชสรีรางคารของ*พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร* ผู้ทรงเป็น “มหาราช” ของชาติ “ไทย” ซึ่งเสด็จพระราชสมภพใน “สหรัฐอเมริกา” ก็บรรจุไว้ ณ มงคลสถานแห่งนี้

สัจจะแห่งอุดมการณ์ และเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่กล่าวมา อาจฉายจินตภาพให้หยั่งเห็นศิลาฤกษ์ รากฐาน และโครงสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชาติของเราทั้งสอง นับเป็นพลังแฝงที่บรรจุอยู่ภายใน ผูกผสานร้อยรัดไว้ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันบนพื้นฐานแห่งเสรีภาพทางความคิด ความเชื่อ และศาสนา ซึ่งถูกจัดวางไว้อย่างแน่นแฟ้น และมั่นคงโดยบรรพชนของพวกเรา เหตุฉะนี้ การมาเยือนของท่านรองประธานาธิบดี จึงเปรียบประหนึ่งว่าได้ช่วยประดับประดาเสริมส่งคุณค่าของสายสัมพันธ์ ซึ่งบรรพชนเสกสรรขึ้นไว้ ให้งามวิจิตรอลังการอย่างยั่งยืนสืบไปสู่อนุชน

ท้ายที่สุดนี้ อาตมภาพขอชี้ชวนให้ท่านรองประธานาธิบดี ชมรูปสัญลักษณ์เหนือกรอบประตูพระอุโบสถ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างไว้ มีธรรมภาษิตภาษาบาลีจารึกอยู่บนผืนแพรรองรับสัญลักษณ์นั้น แปลความได้ว่า **"ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้เป็นหมู่ ยังความเจริญให้สำเร็จ"** อาตมภาพขออัญเชิญภาษิตนี้มากล่าวไว้เป็นของฝากแด่ท่าน สำหรับสร้างเสริมแรงบันดาลใจ ที่จะมุ่งเพิ่มพูน **"ความสามัคคี"** ของชาติเราทั้งสอง และของชาวโลก เป็นเครื่องอำนวยความรุ่งเรือง ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ตลอดจนในหมู่ชาวโลกทั้งมวล สมเจตนารมณ์ของทุกท่านได้อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนาน้ำใจไมตรีของท่านอีกครั้งหนึ่ง กับทั้งขออำนวยพรให้ท่านรองประธานาธิบดี และคณะ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบ ที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อความผาสุกสวัสดีของมหาชน และเพื่อจรรโลงสันติภาพให้บังเกิดปรากฏ ด้วยพลังแห่งมิตรภาพอันดีงาม ตลอดกาลนาน เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ.ว.,ว.ป.ร.๓

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงบุคคลผู้มาสว่างไปสว่าง ปรากฏความในพระบาลีว่า **"โชติ โชติปรายโน"** ไว้ว่า *"บุคคลสว่างมาแล้ว มีสว่างไปภายหน้าเป็นไฉน บุคคลบางคนในโลกนี้เกิดในตระกูลสูง คือ ตระกูลกษัตริย์มหาศาล ฯลฯ บุคคลนั้นประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา ใจ ครั้นประพฤติสุจริตด้วยกาย วาจา ใจแล้ว กายแตกตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ อย่างนี้แล บุคคลสว่างมาแล้ว มีสว่างไปภายหน้า"*

หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ทรงเป็นอุบาสกผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย มีอัธยาศัยในการกอปรบุญกิริยาอย่างต่อเนื่อง และยังทรงดำรงฐานะเป็นยอดบิดาของบุตรธิดา เป็นแบบอย่างให้ทายาทได้เห็นประจักษ์และซึมซับจริยาอันเปี่ยมด้วยศีลธรรม ได้เป็นญาติกับพระบวรพุทธศาสนา ตามฐานะที่ได้ถวายโอรสไว้เป็นบรรพชิต รับภารธุระของคณะสงฆ์มาอย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์เองก็ทรงทำนุบำรุงการพระศาสนา โดยเฉพาะวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามซึ่งเป็นวัดที่ราชสกุลยุคลและราชสกุลลดาวัลย์ได้อุปถัมภ์บำรุงตลอดมา ด้วยกัลยาณจิตอันงามเสมอ ทรงเป็นที่คุ้นเคยกับข้าพเจ้ามาช้านาน การที่ประสูติมาในพระบรมราชจักรีวงศ์ นับว่าทรงเป็นผู้มาสว่างพรั่งพร้อมด้วยชาติวุฒิ ทรงดำรงองค์อยู่ด้วยคุณวุฒิ ทรงประกอบสัมมาชีพ ประพฤติสุจริต ณ ไตรทวาร ด้วยความซื่อตรงจงรักต่อสถาบันหลักของชาติ กระทั่งทรงเจริญวัยวุฒิสูงตามฐานะแห่งผู้มีบุญ ครั้นเสด็จล่วงลับไปก็ย่อมทรงเป็นผู้ไปสว่าง มีสุคติเป็นที่หมายได้โดยแท้

ขอกุศลสมบัติที่ทรงสั่งสมไว้แล้วด้วยดี ประกอบกับพระราชกุศลทักษิณานุประทานที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงบำเพ็ญพระราชทาน และกุศลทักษิณานุประทาน ทั้งปวงที่ประยูรญาติและบริพารบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ผู้สิ้นชีพิตักษัยไปแล้วนั้น ทรงบันเทิงทิพยารมณ์ในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๙๕ ปี สมาคมชาวอีสาน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่า **นตฺถิ พาเล สหายตา.** แปลความว่า *“ความเป็นสหายไม่มีในคนพาล.”* เหตุฉะนี้ ผู้ประสงค์จะประสบความเจริญในการดำเนินชีวิตส่วนตนและประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ จำเป็นต้องหลีกให้ห่างจากคนพาล แล้วเร่งประสานมิตรภาพกับบุคคลผู้เป็นบัณฑิต เมื่อบังเกิดสมาคมของชนหมู่ใหญ่ผู้เป็นบัณฑิตขึ้นแล้ว สมาคมนั้นย่อมเป็นสถานเสวนาแห่งมิตรที่จะสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลให้สรรพกิจ สามารถดำเนินไปโดยราบรื่นเรียบร้อย กระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง พร้อมกันนั้น บุคคลทุกคนก็จำเป็นต้องขวนขวายพัฒนาตนให้เป็น “บัณฑิต” คือ ผู้ฉลาดรอบรู้ในการบำเพ็ญคุณความดี มีสุจริตธรรมจรรยาเป็นปรกติภาวะแห่งตน เพื่อจักได้เป็น “สหาย” ที่ดีของผู้อื่น รู้จักแผ่ความปรารถนาดีต่อกันอย่างจริงใจ โดยมุ่งหวังประโยชน์ใหญ่ในวงกว้าง ตั้งแต่ระดับครอบครัว หมู่คณะ สมาคม ชุมชน ภูมิภาค ประเทศชาติ และโลก อันย่อมยังให้เกิดสุขร่วมกันทั่วหน้า

สมาคมชาวอีสานได้ดำเนินกิจการเป็นเวลาเนิ่นนานมาถึง ๙๕ ปี จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมของความเป็นบัณฑิตและความเป็นมิตรสหายที่จริงใจต่อกัน จึงสามารถรักษาเกียรติภูมิของสมาคมให้ดำรงอยู่ได้ตราบกระทั่งทุกวันนี้ จึงขอแสดงมุทิตาจิตและอนุโมทนาในคุณธรรมจรรยาที่ชาวสมาคม และชาวอีสานทั่วหน้า ได้ยึดถือปฏิบัติบำเพ็ญมาด้วยดี และขอเป็นกำลังใจให้สามารถพัฒนาตนให้บรรลุถึงความเป็นบัณฑิต ผู้เพียรผูกมิตรจิตมิตรใจแห่งความเป็นสหาย หรือ “เสี่ยว” ที่แท้จริงของกันและกันได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดกาล

ขออำนวยพรให้สมาคมชาวอีสาน รุ่งเรืองสถาพรด้วยความสมัครสมานสามัคคี ในอันที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน สามารถอำนวยศุภผลมาสู่สังคมไทยได้อย่างยั่งยืนสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในวันแพทย์ไทย
๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เมื่อครั้งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ อเนกเหนืออสงไขยกัปนับประมาณมิได้ ได้ทรงสั่งสมพระบารมีด้วยการ **“เสียสละ”** อย่างยิ่งใหญ่ทุกพระชาติ ในบางคราวถึงกับทรงเสียสละชีวิตเพื่อแลกกับความถูกต้องเป็นธรรม จึงทรงสั่งสอนให้เวไนยนิกรทั้งหลายหมั่นบำเพ็ญ “จาคะ” คือมุ่งเสียสละประโยชน์สุขของตนเอง เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นอยู่เสมอ ดั่งคำอุปมาสรรเสริญพระบารมีของพระโพธิสัตว์ไว้ว่า ทรงสละดวงตาเป็นทาน มากกว่าดวงดาวบนท้องฟ้า ทรงสละโลหิตเป็นทาน มากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้งสี่ และทรงสละร่างกายเนื้อหนังเป็นทานมากกว่าผืนแผ่นดินนี้ เหตุที่ทรงเสียสละได้อย่างยิ่งเช่นนั้นก็เพราะทรงมั่นใน **“ปณิธาน”** หรืออุดมการณ์สูงสุดเพื่อพระสัมมาสัมโพธิญาณ

บรรดาแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ พึงเพ่งพินิจและน้อมนำโพธิสัตวจริยาอันเปี่ยมด้วยมหากรุณาและมหาปณิธานมาเป็นที่ตั้งแห่งจิตใจตน พร้อมตรึกตรองถึงความหวังของปวงชนผู้มุ่งฝากชีวิตไว้ภายใต้อำนาจแห่งความรู้ความสามารถของท่านทุกขณะจิต เพื่อเป็นแรงบันดาลใจมิให้เกิดอาการย่อหย่อนหรือเหนื่อยหน่าย ในการอุทิศตนด้วยหัวใจ “จาคะ” อย่างเต็มเปี่ยม กระทั่งสามารถมีกุศลจิตอย่างพรั่งพร้อมต่อเนื่องมิขาดสาย ในอันที่จะเป็นพึ่งของผู้ป่วยและมวลมนุษยชาติ สมด้วยพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“จาคมนุพฺรูเหยฺย”** แปลความว่า *“พึงเพิ่มพูนความเสียสละ”* ทุกเมื่อไป

เนื่องในวันแพทย์ไทย พุทธศักราช ๒๕๖๕ ขออนุโมทนากุศลสมบัติของแพทย์ไทยทุกคน และขออำนวยพรให้ท่านจงประสบความเกษมสวัสดิ์ เป็นกำลังอุดหนุนค้ำจุนสังคมไทยและโลกนี้ โดยสุจริตธรรมจรรยาสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระดำรัส

เนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

อภิลักขิตสมัยคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง ทางราชการยังกำหนดให้เป็นวันชาติ และเป็นวันพ่อแห่งชาติอีกด้วย จึงควรที่เราทั้งหลาย ผู้อาศัยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมเป็นที่พึ่ง จักพึงน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และประกอบกรณียกิจอุทิศถวายพระราชกุศลแด่พระองค์ ผู้ทรงเปรียบได้ดั่งบิดาแห่งประชาราษฎร

ธรรมะของพระราชา หรือ ราชธรรม ๑๐ ประการ ที่เรียกกันว่า **“ทศพิธราชธรรม”** นั้น แท้จริงแล้ว ย่อมยังประโยชน์ทั่วไปสำหรับสาธารณชน คนไทยทุกคนจึงควรศึกษาใคร่ครวญให้ถ้วนถี่ แล้วเชิดชูขึ้นเป็นวิถีนำทางประพฤติสำหรับตน ในปีนี้ จักได้ปรารภถึงธรรมะประการที่สามแห่งทศพิธราชธรรม กล่าวคือ **“ปริจจาคะ”** หรือ **“บริจาค”** ซึ่งหมายถึงการเสียสละโดยปราศจากความเห็นแก่ตัว โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการยอมพลีให้พร้อม ๆ กับการละกิเลส เช่น สละทรัพย์ สละชีวิต สละกามสุข สละจากอกุศล เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น ทรงสละพระราชทรัพย์ ความสุขส่วนพระองค์ และโอกาสที่จะทรงแสวงหาความสำราญ อันอาจจะทรงได้รับอย่างง่ายดายตามพระราชสถานะ หรือแม้ในบางคราวก็ทรงพร้อมที่จะเสียสละสวัสดิภาพแห่งพระชนมชีพ ยอมเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเสี่ยงภยันตรายอยู่ท่ามกลางสถานการณ์อันน่าหวั่นวิตก ทั้งนี้ ก็ด้วยมีพระบรมราชปณิธานอย่างแน่วแน่ ในอันที่จะเกื้อกูลประโยชน์สุขของปวงประชา ทรงถึงพร้อมด้วยพระราชอุดมการณ์อันแรงกล้า ที่จะนำพาสังคมไทยให้รุดหน้าไปสู่ความรุ่งเรืองอยู่ทุกขณะ ทำให้ทรงรักษาพระราชสัตยาธิษฐานแห่งความเสียสละไว้ได้อย่างมั่นคง เหตุฉะนี้ จึงทรงงามสง่าด้วย “ปริจจาคะ” เป็นปรกติในการสั่งสมพระบารมีธรรม

เราทั้งหลายผู้เป็นไทย จึงควรเจริญรอยตามพระราชจริยาในรัชกาลที่ ๙ ด้วยการเพิ่มพูนความเสียสละ ไม่ว่าจะเป็นกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ หรือกำลังสติปัญญา เพื่อสร้างสรรค์ความสวัสดีให้บังเกิดในหมู่ญาติมิตร บริวาร ชุมชน และสังคมประเทศชาติในวงกว้าง โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน หลีกเลี่ยงให้พ้นจากการมีผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อบันดาลความมั่นคงสถาพรให้บังเกิดแก่บ้านเมืองไทย สมพระบรมราชปณิธานในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ขออานุภาพแห่งกุศลสมบัติที่สาธุชนทั้งหลายได้ร่วมกันสั่งสม จงสำเร็จเป็นทิพยารมณ์แห่ง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเป็นเครื่องปกปักรักษาประชาชาติ ให้องอาจแกล้วกล้าในคุณธรรมจรรยาทุกสถาน พร้อมเพรียงกันทำนุบำรุงราชอาณาจักรไทย ให้เจริญสวัสดิ์วัฒนาการยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระสัมโมทนียกถา

ประทานในพิธีลงนามสัญญาโมเสกประดับพระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

ท่านเจ้าประคุณสมเด็จ ผู้เป็นประธานคณะกรรมการ
เจริญพร คณะกรรมการ คณะผู้มีจิตศรัทธาบริจาค และสาธุชนทุกท่าน

ในนามของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ทุกท่าน ร่วมกันทุ่มเทสรรพกำลังสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการจัดทำภาพพระคุณ ๑๐ ประการในรัชกาลที่ ๕ ด้วยโมเสก ประดับพระอุโบสถแห่งนี้ โดยมีการลงนามในสัญญาจ้างจัดทำในวันนี้ เป็นศุภนิมิตแห่งความสำเร็จที่คาดหมายว่าจะได้ชื่นชมในอีกไม่ช้า

พระราชประสงค์ของพระองค์ผู้ทรงสถาปนาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในอันที่จะประดับประดาพระอารามนี้ ให้งดงามวิจิตรด้วยศิลปกรรมชั้นเลิศ นอกจากจะเป็นไปเพื่อเฉลิมพระเกียรติยศ ในฐานะเป็นวัดประจำรัชกาลของพระองค์แล้วยังเป็นไปเพื่อถวายพุทธบูชา และเพื่อเป็นศรีสง่าแห่งราชอาณาจักรไทย อาตมภาพทราบมาว่า ภาพประดับกระเบื้องโมเสกนั้น มีอายุทนทานนานนับพัน ๆ ปี การที่ท่านร่วมกันสร้างสรรค์ภาพพระคุณ ๑๐ ประการ ของสมเด็จพระปิยมหาราช และภาพประวัติวัดราชบพิธให้เป็นสมบัติศิลป์ชิ้นเอกของประเทศชาติ และพระบวรพุทธศาสนา จึงเท่ากับว่าท่านได้ฝากหัวใจแห่งความศรัทธา ความกตัญญูกตเวที และความจงรักภักดี ไว้ให้อยู่คู่โลกนี้ไปอีกนานแสนนาน แม้ชีวิตของเราทั้งหลายจะล่วงลับดับสูญไปแต่ภาพแห่งพระคุณของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นที่รักยิ่งของปวงชน และภาพประวัติศาสตร์แห่งวัดราชบพิธจักยังคงปรากฏอยู่เป็นเครื่องประกาศไว้ให้อนุชนได้ศึกษาเรียนรู้และแลเห็น เพียงเท่านี้ ก็เกินคำว่าคุ้มค่าแล้ว สำหรับการลงทุนลงแรง ตั้งใจอุทิศศิลปกรรมทั้งนี้ ถวายเป็นพุทธบูชา และเป็นราชพลีบูชาพระมหากรุณาธิคุณ

กุศลเจตนาของท่านทั้งหลายในการนี้ หากสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุก ๆ พระองค์ผู้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่พระอาราม ได้ทรงทราบโดยพระญาณวิถีใด ๆ ย่อมทรงพระโสมนัสอนุโมทนา และพระราชทานพรให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความเจริญสำเร็จในกรณียกิจทุกประการ อาตมภาพเห็นว่าพรนั้นย่อมประเสริฐสูงสุดแล้ว จึงไม่อาจมีคำพรใด ๆ ที่จะอำนวยให้ท่านในวันนี้ นอกจากขออนุโมทนาบุญของทุกท่านด้วยใจจริงในอันที่จะช่วยกันทำให้การสร้างวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์สมพระราชประสงค์แม้เวลาจะล่วงผ่านมานานกว่า ๑๕๐ ปีแล้วก็ตามแต่เราทั้งหลายคงจะไม่ทอดทิ้งวัดของเรา คงจะช่วยกันสืบสานพระราชศรัทธาอันยิ่งใหญ่นี้ ให้วัฒนาสถาพรยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไปตลอดกาล.

ขอเจริญพร

พระคติธรรม

ในพิธีประทานปริญญามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปี ๒๕๖๕
วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๕
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดมหาวิทยาลัยของท่านทั้งหลาย มีพระบรมราชปณิธานที่จะสร้างเสริมความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้บังเกิดแก่ประเทศชาติ และพระบวรพุทธศาสนา จึงทรงวางรากฐานการศึกษาขั้นสูงสำหรับทั้งบรรพชิตและทั้งคฤหัสถ์ขึ้นในประเทศไทย โดยมีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหนึ่งในสถาบันสนองพระบรมราโชบาย ท่านทั้งหลายผู้เป็นบัณฑิต จึงพึงสำนึกตนอยู่เสมอ ในอันที่จะสนองพระแนวพระราชดำริตามธรรมภาษิตซึ่งพระราชทานไว้ประจำตราแผ่นดินว่า **"สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา"** แปลความว่า *"ความเป็นผู้พร้อมเพรียงแห่งชนผู้เป็นหมู่ ยังให้ความเจริญสำเร็จ"*

ขอทุกท่านจงเร่งนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาในพระปรมาภิไธย ไปเสริมสร้างสันติสุขและสามัคคีธรรม ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นในหมู่พลเมืองและในหมู่คณะสงฆ์ ขอจงมีขันติธรรมและมีเมตตาธรรมในการสดับตรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันนำไปสู่วิธีการประสานประโยชน์กันด้วยน้ำใจปรองดอง เพื่อให้บัณฑิตทั้งหลาย ได้บรรลุถึงฐานะแห่งปัญญาชนผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม สามารถเป็นแสงสว่างนำทางส่องโลกสมตามคติพจน์ของมหาวิทยาลัยได้ทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม โปรดอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ เป็นความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคนเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระโอวาท

ในพิธีประทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๕

ท่านนายกสภา ท่านอธิการบดี ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพขอแสดงมุทิตาจิต ต่อผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้วยความปรารถนาดีอย่างจริงใจ อีกทั้งขออนุโมทนาในความวิริยอุตสาหะ และเสียสละของบรรดาผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนผู้มีกุศลเจตนาต่อการศึกษาทางพระพุทธศาสนา และการศึกษาของชาติ ที่ช่วยกันปฏิบัติบริหาร และทำนุบำรุงกิจการมหาวิทยาลัยแห่งนี้ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับได้อย่างน่าชื่นชม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดมหาวิทยาลัยของท่านทั้งหลาย มีพระบรมราชปณิธาน ที่จะสร้างเสริมความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้บังเกิดแก่ประเทศชาติ และพระบวรพุทธศาสนา จึงทรงวางรากฐานการศึกษาขั้นสูงสำหรับทั้งบรรพชิตและทั้งคฤหัสถ์ขึ้นในประเทศไทย โดยมีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นหนึ่งในสถาบันสนองพระบรมราโชบาย ท่านทั้งหลายผู้เป็นบัณฑิต จึงพึงสำนึกตนอยู่เสมอในอันที่จะสนองพระแนวพระราชดำริตามธรรมภาษิต ซึ่งพระราชทานไว้ประจำตราแผ่นดินว่า **“สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา”** แปลความว่า *“ความเป็นผู้พร้อมเพรียงแห่งชนผู้เป็นหมู่ ยังให้ความเจริญสำเร็จ”*

ขอทุกท่านจงเร่งนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาในพระปรมาภิไธย ไปเสริมสร้างสันติสุขและสามัคคีธรรมให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นในหมู่พลเมือง และในหมู่คณะสงฆ์ ขอจงมีขันติธรรม และมีเมตตาธรรม ในการสดับตรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันนำไปสู่วิธีการประสานประโยชน์กันด้วยน้ำใจปรองดอง เพื่อให้บัณฑิตทั้งหลายได้บรรลุถึงฐานะแห่งปัญญาชนผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม สามารถเป็นแสงสว่างนำทางส่องโลกสมตามคติพจน์ของมหาวิทยาลัย ได้ทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบกับความมีดวงจิตหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม โปรดอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ เป็นความงอกงามไพบูลย์ในชีวิตของบัณฑิตใหม่ทุกรูปทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ ประสบความสุขสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

พระโอวาท

เนื่องในโอกาสพระสงฆ์และผู้นำเครือข่ายพุทธศาสนิกชนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ เฝ้าถวายสักการะ ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันพุธ ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายได้มารายงานการปฏิบัติงาน และขอแสดงความชื่นชมในกุศลจริยาที่ช่วยกันเสริมสร้างสันติสุขในสังคม กับทั้งอดทนพากเพียรประกอบกรณียกิจ เพื่อความยั่งยืนสถาพรของพระพุทธศาสนาบนแผ่นดินไทย

พระพุทธศาสนาไม่อาจดำรงอยู่บนโลกนี้ได้ หากปราศจาก “พระสงฆ์” ซึ่งเป็นองค์แห่งพระรัตนตรัย ทำหน้าที่สืบทอดและเผยแผ่พระธรรมวินัย อันสมเด็จพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว การที่สหธรรมิกทุกท่านเสียสละตน ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในท้องที่อันอาจมีประเด็นอันละเอียดอ่อนและหลากหลาย โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค นับได้ว่าท่านกำลังกระทำปฏิบัติบูชาอย่างสูงยิ่งต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีพระดำรัสสั่งไว้แก่คณะสงฆ์ว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์” ดั่งนี้ จึงขออาราธนาให้พระภิกษุสามเณรทุกรูปจงมั่นคงในหลักการเผยแผ่ ตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาโปรดประทานไว้ แต่ก็ขอให้เพิ่มเติมวิธีการให้เหมาะสมกับกาละและเทศะ ซึ่งสมด้วยสมณธรรมอันสุจริตอยู่เสมอ

ส่วนบรรดาสาธุชนผู้คอยสนับสนุนเกื้อกูลกิจการคณะสงฆ์ซึ่งเป็นเนื้อนาบุญของโลก อาตมภาพก็ขออนุโมทนาสาธุการอย่างยิ่ง กับทั้งขอฝากให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทุกหมู่เหล่า ช่วยกันทำนุบำรุงและถวายอารักขาพระพุทธศาสนาและพระภิกษุสามเณร ให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินไทยในทุกภูมิภาคตลอดไป

ในนามคณะสงฆ์ ขอถวายกำลังใจและขอเป็นกำลังใจ ให้พุทธบริษัทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ บริบูรณ์ด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะเชิดชูสันติสุขของสังคม อีกทั้งพิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนา ให้วัฒนาสถาพร อยู่คู่ชาติไทยสืบไปไม่มีวันเสื่อมสูญ และขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย บรรลุถึงความรุ่งเรืองในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

พระคติธรรม

เนื่องในพิธีเปิดการสัมมนาทางวิชาการ ของสมาคมความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ครั้งที่ ๑๙ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมีพร้อมเพรียงกันมาร่วมสัมมนาความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยครั้งที่ ๑๙ เรื่อง การส่งเสริมพระพุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม

สมัยหนึ่ง พระอานนทเถระได้เฝ้ากราบทูลถามสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า *"ที่เรียกกันว่าโลก ๆ ดังนี้ด้วยเหตุเพียงเท่าไรหนอจึงเรียกกันว่าโลก"* สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระมหากรุณาตรัสตอบว่า *"ดูก่อนอานนท์ สิ่งใดมีความแตกสลายเป็นธรรมดา นี้เรียกว่าโลกในอริยวินัย"* เหตุฉะนี้ ผู้ประสบทุกขโทมนัสอันเนื่องมาแต่การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมโลกในทุกรูปแบบ จึงพึงทำความเห็นให้ตรงเป็นเบื้องต้นก่อนว่า โลกย่อมได้แก่ความเป็นไปได้ในสิ่งที่บุคคลคาดคิดว่าจะเป็นไปไม่ได้ และโลกย่อมได้แก่ความเป็นไปไม่ได้สิ่งที่บุคคลคาดคิดว่าจะเป็นไปได้ ดังนั้น ความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งซึ่งแปรปรวนแตกสลายเป็นธรรมดา ก็คือความหลงผิดในโลกนั้นเอง ผู้มีเจตนารมณ์มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมพระพุทธศาสนาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม จึงจำเป็นต้องเจริญขันติและวิริยะในอันที่จะอบรมพัฒนาตนให้ถึงพร้อมด้วย "ปัญญา" เพื่อนำพาให้ตนพ้นภาวะหลงโลก ครั้นเมื่อเป็นผู้มีปัญญาสอดส่องถึงเหตุและผลในสัจธรรมโดยถี่ถ้วน ไม่หลงใหลไปในความแปรปรวนแตกสลายของโลกแล้ว ย่อมจักพบหนทางส่งเสริมความมั่นคงของพระพุทธศาสนาให้อยู่คู่โลกนี้ได้อย่างแท้จริง

ขอพุทธบริษัทจงร่วมน้ำจิตเป็นสมานฉันท์ ช่วยกันเสริมสร้างความมั่นคงของพระพุทธศาสนาให้วัฒนาถาวรบนแผ่นดินไทย และขจรขจายไพศาลไปในสากล ขอให้การสัมมนาทางวิชาการของสมาคมความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ครั้งที่ ๑๙ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงงอกงามไพบูลย์ในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

พระโอวาท

ในพิธีประทานปริญญาบัตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕
วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๕
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,บัณฑิตกิตติมศักดิ์ บัณฑิต และสาธุชนทุกท่าน

ขอถวายมุทิตา และขอแสดงมุทิตาจิตต่อบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกรูป ทุกคน กับทั้งขออนุโมทนาในสรรพกำลังของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันนำพามหาวิทยาลัย ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ นับเป็นที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง

ในฐานะที่เราต่างก็สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันนี้เหมือนกัน จึงขอปรารภข้อคิดบางประการกับท่านสักเล็กน้อย เหมือนเช่นทุกปีในฐานะรุ่นพี่พูดกับรุ่นน้อง

ท่านทั้งหลายผู้ได้รับปริญญาบัตร ย่อมเป็นผู้ที่ “ศักดิ์” และ “สิทธิ์” แห่งปริญญาบัตร จึงขอให้พิจารณาความหมายของคำว่า “ศักดิ์” และ “สิทธิ์” ให้ละเอียดถี่ถ้วน

อันคำว่า “ศักดิ์” นั้น แปลว่าพลังอำนาจ หรือความสามารถ ส่วน “สิทธิ์” นั้นแปลว่า ความสำเร็จสมปรารถนา หรืออำนาจอันชอบธรรมที่จะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ผู้ทรงศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาจึงพึงตระหนักถึงอานุภาพแห่งความศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นอื่นไปมิได้เลยนอกเสียจาก “ปัญญา” อันหมายถึงความรอบรู้ ความเฉลียวฉลาดจากการเรียนรู้ การคิด และการอบรมให้บังเกิดผลได้จริงตามที่รู้

บุคคลผู้มีปัญญาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา ย่อมสามารถรู้ทั่วถึงเหตุถึงผลรู้อย่างชัดเจนรู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรกระทำ และรู้สิ่งที่ควรงดเว้น เหตุฉะนี้ ลำพังบุคคลผู้มีความรู้เฉพาะเพียงวิชาการทางโลก แต่ไม่นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่น หรือบังอาจนำไปใช้ในทางทุจริต จึงยังนับเป็นผู้หลง ไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญาที่แท้จริงตราบจนกว่าจะกลับตัวเป็นผู้มีสติและมีทิฐิในทางชอบ กระทั่งรู้รอบในสัจธรรมพร้อมนำความรู้ความสามารถที่ตนมีไปเกื้อกูลประโยชน์สุขของมหาชน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญาที่แท้จริง เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี

จึงขอให้บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จงเพียรพยายามอบรมตนให้เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยความรู้และความประพฤติ เพื่อจะได้มีกำลังพรั่งพร้อมในอันที่จะเป็นผู้ประเสริฐทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นผู้ทรงภูมิปัญญาอันศักดิ์สิทธิ์ทรงไว้ซึ่งพลังอำนาจอันชอบธรรมที่จะนำพาความผาสุกร่มเย็นให้บังเกิดขึ้น ทั้งแก่ตนและแก่ส่วนรวมโดยชอบธรรมทุกประการ

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบกับกุศลธรรมสุจริต จงดลบันดาลความเจริญรุ่งเรืองให้บังเกิดขึ้นในชีวิตของบัณฑิตทุกรูป ทุกคน และขอให้ท่านที่มาประชุมอยู่ ณ ที่นี้ จงประสบแต่ความสุขสวัสดีโดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

พระสังเวชนียธรรม

พระราชญาณมงคล (ปภงฺกโร)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเพื่อความรู้แจ้งเป็นเป้าหมาย หรือแม้เมื่อตราบยังไม่บรรลุถึงความรู้แจ้งได้ ก็พึงศึกษาอบรมตนเพื่อดำรงอยู่ในฐานะบัณฑิตผู้ฉลาดในคดีธรรม บรรพชิตในพระศาสนานี้จึงมีหน้าที่ตามพระธรรมวินัยในการเจริญไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ให้ถึงพร้อม พระภิกษุผู้สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตรย่อมสถิตในฐานะสังฆโสภณ ผู้ยังหมู่สงฆ์ให้งดงาม สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงสาธกสรรเสริญบัณฑิตผู้สมบูรณ์ด้วยศีลว่า **ปณฺฑิโต สีลสมฺปนฺโน ชลํ อคฺคีว ภาสติ.** แปลความว่า *“บัณฑิตผู้สมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมรุ่งเรืองเหมือนไฟสว่าง”* ดังนี้

พระราชญาณมงคล (ปภงฺกโร) เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี เป็นสมณะผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตรมั่นในไตรสิกขาดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา ทั้งยังเอื้อเฟื้อต่อกิจธุระของสหธรรมิก เป็นพระสังฆาธิการผู้อุตสาหะรับภารธุระบริหารงานคณะสงฆ์ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับมาอย่างเรียบร้อยมิมีบกพร่อง เป็นครูฐานียะผู้อนุเคราะห์ศิษยานุศิษย์มากมายให้ได้พัฒนาปัญญาและจรรยา กระทั่งบรรลุสุขประโยชน์ทั้งอัตตัตถะ ปรัตถะ และอุภยัตถะ นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่การคณะสงฆ์และพระบวรพุทธศาสนาได้อย่างน่ายกย่องสรรเสริญ ทั้งยังมีกัลยาณจิตสนิทสนมกับสหธรรมิกในวัดราชบพิธซึ่งมีสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับวัดปรมัยยิกาวาส มานับแต่สมัยเจ้าพระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดราชบพิธ ยุคที่ ๒ ฉะนั้น ท่านเจ้าคุณจึงได้มาช่วยเหลือสนองงานของข้าพเจ้าและของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามเป็นเนืองนิตย์ นับเป็นผู้รุ่งเรืองด้วยกัลยาณธรรมอันงาม ตามฐานะบัณฑิตผู้รุ่งเรืองดุจแสงสว่างสมฉายา “ปภงฺกโร” ทุกประการ

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลถวายให้ **พระราชญาณมงคล (ปภงฺกโร)** บรรลุถึงธรรมอันเกษมในเบื้องหน้าตามควรแก่คติวิสัย เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕

พระสัมโมนียกถา

โครงการเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุตประชุมสัญจรกับคณะอนุกรรมการคณะธรรมยุต
ณ ศาลาบุญญาวาส วัดธรรมมงคล เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ท่านเจ้าประคุณสมเด็จเลขาธิการคณะธรรมยุต ท่านพระสังฆาธิการ และท่านพระเถรานุเถระทุกรูป

ผมขออนุโมทนาสาธุการ ที่ทุกท่านมาประชุมสัมมนาคณะกรรมการคณะธรรมยุต และประชุมเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุตร่วมกับคณะอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ทั้ง ๕ คณะในวันนี้

การที่ทุกท่านมาประชุมพร้อมเพรียงกัน ย่อมมีเจตนารมณ์ร่วมในอันที่จะพิทักษ์รักษา และเชิดชูพระบวรพุทธศาสนา โดยเฉพาะคณะสงฆ์คณะธรรมยุตให้วัฒนาสถาพรอย่างมั่นคงสืบไป อย่างไรก็ดี วัตถุประสงค์อันดีงามแห่งการประชุมสัมมนาจะบรรลุถึงความสำเร็จมิได้เลย หากปราศจากสาราณียธรรมอันเป็นหลักแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ โอกาสนี้ จึงขอเน้นย้ำให้ทุกท่านโปรดหันหน้าเข้าปรึกษาหารือ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อย่ามัวเกรงกริ่งนั่งนิ่งไม่ยอมจะพูดสื่อสารเสวนากันอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ในยามที่เกิดปัญหาขึ้นในหมู่คณะ ขอจงกล้าหาญที่จะแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ซึ่งกีดขวางทางเจริญด้วยการตั้งกาย วาจา และใจให้มั่นคงอยู่ในเมตตาธรรม รู้จักละวางทิฐิมานะของตนลงเสียบ้าง รู้จักยอมประนีประนอมพร้อมใจกันสดับตรับฟังเหตุและผลของกันและกัน โดยยึดมั่นตามครรลองของพระธรรมวินัย และจารีตธรรมเนียมของหมู่คณะ ตามที่บูรพาจารย์ได้สั่งสอนอบรมสืบทอดกันมา เพื่อให้เกิดภาวะแห่งสีลสามัญตาในหมู่เพื่อนพรหมจรรย์ และมีความสุขที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานกันด้วยความปรารถนาดี มีปณิธานมุ่งประโยชน์ของหมู่คณะยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตนอยู่เสมอ หากทุกท่านสามารถทำได้เช่นนี้ ผมมั่นใจว่าคณะสงฆ์ไทย และพระบวรพุทธศาสนาในประเทศไทยจักสถิตสถาพรรุ่งเรืองอยู่มิมีวันเสื่อมสูญ

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสัมมนาคณะกรรมการเจ้าคณะจังหวัด และคณะอนุกรรมการของคณะธรรมยุต ณ บัดนี้ ขอให้การประชุมสัมมนาครั้งนี้ จงบังเกิดสัมฤทธิผล สมวัตถุประสงค์ทุกประการ และขออำนวยพรให้ทุกท่านที่มาประชุมอยู่ ณ ที่นี้ จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมวินัยยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

พระดำรัส

ประทานพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๖
วันจันทร์ ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

บัดนี้ บรรลุอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ เมื่อถึงวาระเฉลิงศก เราทั้งหลายคงได้เห็นการแสดงน้ำใจไมตรีต่อกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การส่งบัตรอวยพร การขอขมาลาโทษ การกล่าวถ้อยคำอวยชัยให้พรแก่กัน การมอบของขวัญ เป็นต้น ล้วนเป็นกิริยาวาจาอันดีงาม สมควรแก่การอนุโมทนายินดี เพราะเป็นวิถีปฏิบัติ ซึ่งส่องสะท้อนความรู้สึกนึกคิด ของมนุษย์ผู้เจริญในอันที่จะผดุงสันติสุขให้ดำรงอยู่ได้ในวงสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งย่อมเป็นปัจจัยเสริมสร้างสันติสุขในระดับประเทศชาติและในระดับโลก โดยอาศัยอานุภาพแห่งเมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุน

ตามธรรมดาของสังคมซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ ตามทิฐิมานะของแต่ละปัจเจกบุคคล อาจเกิดความโกลาหลมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง จนถึงขั้นเบียดเบียนประทุษร้ายกันเป็นปรกติ ซึ่งล้วนเป็นสภาวะที่ไม่มีใครชอบไม่มีใครปรารถนา แต่ก็น่าแปลกที่คนเราแม้รู้ทั้งรู้ว่าการคิด การพูด และการกระทำดี จักนำมาซึ่งผลดีทั้งแก่ตนและแก่ผู้อื่นกลับยังไม่สมัครใจเร่งขวนขวายในอันที่จะกระทำความดีให้งดงามไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยอาจเริ่มต้นด้วยการรักตัวตนของตนเองให้น้อยลงรักความชอบธรรมให้มากขึ้น ยิ่งถ้าพิเคราะห์ดูก็จะเห็นได้ชัดว่าการปฏิบัติตามศีลธรรมอันดีงามตามหลักศาสนาและตามหลักกฎหมายทางราชอาณาจักรนั้นย่อมเป็นเหตุที่ให้คนดีรู้สึกปลอดโปร่งโล่งใจโดยประการต่าง ๆ เหตุฉะนี้ คนที่รักใครใน “ธรรม” จึงมักเป็นผู้ร่มเย็นเอง และนำความเจริญมาสู่ผู้อื่นอยู่เป็นนิตย์

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ทุกท่านร่วมกันบำเพ็ญเป็นปัจจัยนำพาสันติสุข มาสู่ประเทศชาติและประชาชนดลความโสมนัสพระราชหฤทัย ให้บังเกิดมีในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อจักได้ทรงเพียบเพ็ญด้วยพระบารมีทวีคูณพระราชธรรมจริยาคุ้มครองอาณาราษฎรตลอดกาล และขอปวงประชาชาติไทยจงภิญโญสโมสรด้วยความสมัครสมานสามัคคี ประสบความสวัสดีเกษมศานต์ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๖ นี้ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

พระสัมโมทนียกถา

พิธีบำเพ็ญกุศลวันสถาปนา บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ครบรอบ ๔๔ ปี
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕
ณ อาคารสำนักงานใหญ่ ปตท.

เจริญพร ท่านผู้บริหาร และบุคลากรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่ทุกท่านพรั่งพร้อมกันมาบำเพ็ญกุศล ฉลองวาระ ๔๔ ปี แห่งการสถาปนา ปตท. ในวันนี้

การเฉลิมฉลองมงคลวาระย่อมเป็นโอกาสที่ควรแสดงมุทิตาจิต ดังเช่นในวันนี้ ก็เป็นวันที่เราทุกคนต่างมีมุทิตาจิต จึงขอเชิญชวนให้มาพิจารณาทำความเข้าใจถึงความหมายที่ถ่องแท้ของ “มุทิตา” ในทางพระพุทธศาสนา

“มุทิตา” หมายถึงความเป็นผู้มีใจชื่นชมยินดีในเมื่อผู้อื่นได้ดี หรือได้รับความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นอาการที่เกิดขึ้นในใจเองโดยมิได้บังคับเกิดขึ้นเพราะจิตใจปราศจากความอิจฉาริษยา เกิดขึ้นเพราะเป็นผู้มีปรกติยอมรับในผลสำเร็จหรือความดีของคนอื่น

ในแวดวงการทำงานทุกระดับ ถ้าผู้บังคับบัญชาก็ดี เพื่อนร่วมงานก็ดี ผู้ใต้บังคับบัญชาก็ดี ปราศจากมุทิตาจิตอันจริงใจต่อกัน งานก็ย่อมไม่อาจดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยราบรื่น บรรยากาศในที่ทำงานอาจอึมครึมขุ่นมัว และอาจถึงขั้นวิวาทบาดหมางทำลายล้างกัน ด้วยเหตุนี้ บุคคลจึงพึงเจริญมุทิตาจิตต่อกันเสมอ ให้เป็นพรหมวิหารธรรมประจำใจเพื่อช่วยกันส่งเสริมความดีของคนดีให้เป็นที่เชิดชูเป็นค่านิยมประจำสังคม นั้น ๆ ถ้าในสังคมใดคนทำความดีกลับโดนอิจฉาริษยา หรือถูกบ่อนทำลาย สังคมนั้นก็ย่อมวิบัติจากความสุขความเจริญ แต่ถ้าในสังคมใดคนทำความดีแล้วได้รับการสรรเสริญเจริญรอยตามสังคมนั้นก็ย่อมอุดมสมบูรณ์ด้วยความสุขความเจริญเป็นสมบัติอันถาวรตลอดกาล

ปตท. ประสบความเจริญก้าวหน้ายั่งยืนมาถึงบัดนี้ นับเป็นที่ยินดีอย่างยิ่ง อาตมภาพขอแสดงมุทิตาจิตด้วยใจจริง และขออำนวยพรให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จงเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป กับทั้งขอคุณความดีทุกประการ ที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นปัจจัยเสริมส่งให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีกำลังแกล้วกล้าเข้มแข็ง ในอันที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อองค์กร และเพื่อชาติบ้านเมืองสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร

พระสังเวชนียธรรม

พระพรหมวชิรเมธาจารย์ (อรินฺทโม)

ความหิวทั้งทางกายและทางใจย่อมเป็นทุกข์อันทนได้ยาก สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงพระมหากรุณาสั่งสอนพุทธบริษัทให้มั่นในธรรมอันนำให้เกิดความอิ่มกาย เช่น รู้ขยันหมั่นเพียรแสวงหาและรักษาโภคทรัพย์โดยสุจริต และธรรมอันยังให้เกิดความอิ่มใจ เช่น รู้สันโดษพอเพียง ภูมิใจ อิ่มใจในสิ่งสมควรที่ตนมี แต่ทั้งนี้ถ้าพิจารณาถึงต้นเหตุแห่งความไม่รู้จักอิ่มในโลกนั้น ก็พบว่าล้วนเกิดจากตัณหาเครื่องร้อยรัด ทำให้จิตเศร้าหมอง บกพร่อง และขาดแคลนดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **อูโน โลโก อติตฺโต ตณฺหาทาโส** แปลความว่า *โลกพร่องอยู่เป็นนิจ ไม่รู้จักอิ่ม เป็นทาสแห่งตัณหา*

พระพรหมวชิรเมธาจารย์ (อิ่ม อรินฺทโม) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโสมนัสวิหาร ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ ธรรมยุต ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโกเมศรัตนาราม จังหวัดปทุมธานี เป็นพระเถระผู้ถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตร มีอัชฌาสัยเรียบร้อย สงบงามตามพระธรรมวินัย ฝักใฝ่ในการบำเพ็ญการสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ และการศึกษาสงเคราะห์ กอปรด้วยอุตสาหวิริยาทิคุณในการปกครอง และให้คำปรึกษาแก่การคณะสงฆ์ เป็นที่เคารพบูชาของศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั่วหน้า คุณูปการที่ท่านได้สรรค์สร้างไว้ต่อพระบวรพุทธศาสนา และประชาชาติไทย แผ่ขจรไปถึงในหมู่ชาวโลก เกื้อกูลให้ผู้คนทั้งหลายได้ทุเลาความหิวกระหายทั้งกายและจิต นำความเจริญสุขให้ได้มาอยู่ใกล้ชิดโดยพระพุทธธรรม ความพร่องอยู่เป็นนิจก็ดี ความไม่รู้จักอิ่มก็ดี จึงทุเลาเบาบาง ด้วยเหตุที่ท่านเจ้าคุณเป็นผู้เต็ม “อิ่ม” ด้วยธรรม ไม่ตกเป็นทาสแห่งตัณหา ทั้งยังช่วยให้ศิษยานุศิษย์และสรรพชีวิตทั่วหน้าได้เอิบอิ่มตามรอยทางมาโดยตลอดชีวิต อันทรงคุณค่า

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพ ได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งให้ พระพรหมวชิรเมธาจารย์ (อรินฺทโม) บรรลุถึงธรรมอันเกษม ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

พระคติธรรม
เนื่องในอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๖๖

บัดนี้ บรรลุอภิลักขิตสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ เมื่อถึงวาระเฉลิมศก เราทั้งหลายคงได้เห็นการแสดงน้ำใจไมตรีต่อกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การส่งบัตรอวยพร การขอขมาลาโทษ การกล่าวถ้อยคำอวยชัยให้พรแก่กัน การมอบของขวัญ เป็นต้น ล้วนเป็นกิริยาวาจาอันดีงาม สมควรแก่การอนุโมทนายินดี เพราะเป็นวิถีปฏิบัติซึ่งส่องสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ผู้เจริญ ในอันที่จะผดุงสันติสุขให้ดำรงอยู่ได้ในวงสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งย่อมเป็นปัจจัยเสริมสร้างสันติสุขในระดับประเทศชาติ และในระดับโลก โดยอาศัยอานุภาพแห่งเมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุน

ตามธรรมดาของสังคมซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ ตามทิฐิมานะของแต่ละปัจเจกบุคคล อาจเกิดความโกลาหล มีการกระทบกระทั่งกันบ้าง จนถึงขั้นเบียดเบียนประทุษร้ายกันเป็นปรกติ ซึ่งล้วนเป็นสภาวะที่ไม่มีใครชอบ ไม่มีใครปรารถนา แต่ก็น่าแปลกที่คนเรา แม้รู้ทั้งรู้ว่าการคิด การพูด และการกระทำดี จักนำมาซึ่งผลดีทั้งแก่ตนและแก่ผู้อื่น กลับยังไม่สมัครใจเร่งขวนขวายในอันที่จะกระทำความดีให้งดงามไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยอาจเริ่มต้นด้วยการรักตัวตนของตนเองให้น้อยลง รักความชอบธรรมให้มากขึ้น ยิ่งถ้าพิเคราะห์ดูก็จะเห็นได้ชัดว่าการปฏิบัติตามศีลธรรมอันดีงามตามหลักศาสนา และตามหลักกฎหมายทางราชอาณาจักรนั้น ย่อมเป็นเหตุที่ให้คนดีรู้สึกปลอดโปร่งโล่งใจโดยประการต่าง ๆ เหตุฉะนี้ คนที่รักใคร่ใน **“ธรรม”** จึงมักเป็นผู้ร่มเย็นเองและนำความเจริญมาสู่ผู้อื่นอยู่เป็นนิตย์

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และคุณความดีที่ทุกท่านร่วมกันบำเพ็ญ เป็นปัจจัยนำพาสันติสุขมาสู่ประเทศชาติและประชาชน ดลความโสมนัสพระราชหฤทัย ให้บังเกิดมีในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าทั้งสองพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อจักได้ทรงเพียบเพ็ญด้วยพระบารมี ทวีคูณพระราชธรรมจริยา คุ้มครองอาณาราษฎรตลอดกาล และขอปวงประชาชาติไทยจงภิญโญสโมสร ด้วยความสมัครสมานสามัคคี ประสบความสวัสดีเกษมศานต์ ตลอดพุทธศักราช ๒๕๖๖ นี้ โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ มกราคม ๒๕๖๖

พระโอวาท

ในการที่พระนวกะโครงการอุปสมบทถวายพระกุศล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี
กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา
จำนวน ๑๐๐ รูป เฝ้าถวายสักการะ
วันเสาร์ ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๖
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ท่านพระเถรานุเถระ และพระนวกะในโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล ทุกท่าน

ผมขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านมีจิตศรัทธาเข้าบรรพชาอุปสมบทในพระบวรพุทธศาสนา เพื่อถวายพระกุศลและถวายพระพร แด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทั้งยังได้อุตส่าห์เดินทางมาพบปะเยี่ยมเยียน เพื่อสดับตรับฟังข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ผมขอปรารภไว้ในฐานะที่เราทุกคนต่างก็เป็นสมาชิกแห่งพุทธบริษัทด้วยกัน

พระพุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเล่าเรียน ผู้นับตนเป็นพุทธบริษัทไม่ว่าบรรพชิตหรือคฤหัสถ์จึงมีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนพระธรรม ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว การเป็นชาวพุทธที่แท้ จึงอยู่ที่การนับถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะสูงสุด และพากเพียรเล่าเรียนพระธรรมวินัยพร้อมทั้งปฏิบัติอบรมตนตามพระธรรมวินัยที่ได้สดับตรับฟังมานั้น หาใช่อยู่ที่การขึ้นทะเบียน หรือการทำพิธีกรรมใด ๆ เพราะฉะนั้น ในเมื่อท่านทั้งหลายมาบวชแม้จะเป็นชั่วระยะเวลาอันสั้น แต่ก็จักไม่ไร้ค่าไม่เปล่าประโยชน์ หากว่าท่านน้อมนำธรรมะและความรู้ที่ได้อบรมศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ไปศึกษาต่อยอดให้เพิ่มพูนทวียิ่งขึ้น อย่าให้การลาสิกขาจากเพศบรรพชิตเป็นการลาขาดจากการศึกษาพระธรรมในฐานะอุบาสก โดยเด็ดขาด ขอร้องไว้ประการหนึ่งว่า เมื่อท่านเป็นอุบาสกขอให้เป็นอุบาสกที่แท้จริง คือ ขอจงรักษาศีล ๕ ให้ได้อย่างบริสุทธิ์ อย่าให้ด่างพร้อย เพราะศีล ๕ หรือเบญจศีลนั้น เป็นวินัยพื้นฐานสำหรับความเป็นมนุษย์ ขอให้ทุกท่านเป็นผู้มีมนุษยธรรม คือมีศีล ๕ เป็นวินัยประจำชีวิต รับรองว่าท่านจะไม่มีวันตกต่ำ และจะยิ่งรุ่งเรืองด้วยโภคสมบัติ มีสุคติ และพระนิพพานเป็นที่หมายได้ในเบื้องหน้า

อนึ่ง มีเรื่องราวปรากฏในชาดกหลายตอนกล่าวถึง “สัจจกิริยา” คือ การอ้างอานุภาพแห่งความจริง มาช่วยระงับดับภัยได้ เมื่อท่านทั้งหลายต่างประสงค์จะถวายระกุศลเป็นพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ผู้กำลังทรงพระประชวร ท่านมีหน้าที่ที่ต้องรักษา “สัจจะ” ในอันที่จะปฏิบัติธรรมมีการรักษาศีล ๕ เป็นต้น ให้ได้เสียก่อนแล้วสัจจะนั้นย่อมจะมีอานุภาพยิ่งใหญ่อาจเป็นเครื่องอ้างอิงเพื่ออำนวยสวัสดิมงคล ให้บังเกิดได้สมดังใจปรารถนา

ขออนุโมทนาในบุญกิริยาที่ทุกท่านบำเพ็ญอีกครั้งหนึ่ง และขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ

พระโอวาท

ประทานในพิธีประทานผ้าไตร โครงการอุปสมบทพระภิกษุ ณ แดนพุทธภูมิ ฯ
จัดโดย มูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม
ณ พระวิหารวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันอังคาร ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖

เจริญพร ท่านประธานและคณะกรรมการมูลนิธิพระปกเกล้าเพื่อสังคม คณะเจ้าภาพ และกุลบุตรผู้เข้าร่วมโครงการอุปสมบท ณ ดินแดนพุทธภูมิทุกท่าน

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านมีจิตศรัทธาเข้าบรรพชาอุปสมบทในพระบวรพุทธศาสนา เพื่อถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเพื่อแสดงไมตรีจิตต่ออาตมภาพ ทั้งยังได้อุตส่าห์เดินทางมาเพื่อสดับตรับฟังข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ขอปรารภไว้เพื่อประโยชน์แก่การบำเพ็ญสมณธรรมในระยะเวลาอันใกล้นี้

คำว่า “บวช” นั้นมาจากคำว่า “บรรพชา” ซึ่งแปลว่า การเว้นชั่ว หมายถึงการงดเว้นจากความชั่วทุกอย่าง ทั้งทางกาย วาจา และใจ โดยนัยแล้วคือการละเว้นวิถีชีวิตความเป็นอยู่เดิมของผู้ครองเรือน เข้าสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการขัดเกลากิเลสให้เบาบาง ท่านผู้เข้าบรรพชาอุปสมบทไม่ว่าจะระยะยาวหรือระยะสั้น จึงมีหน้าที่ศึกษาวิถีการดำรงเพศบรรพชิตว่าต้องทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรักษา “ศีล” ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นต้นของบรรพชิต หากท่านไม่สำรวมในพระปาฏิโมกข์ มีศีลสิกขาไม่เรียบร้อยสมบูรณ์เสียแล้ว สมาธิสิกขา และปัญญาสิกขา ก็ไม่อาจสำเร็จประโยชน์ได้ครบถ้วนตามกระบวนการไตรสิกขาในพระพุทธศาสนา จึงขอให้ทุกท่านผู้กำลังจะบวชจงเร่งศึกษาพระวินัยไว้แต่เนิ่น ๆ ครั้นบวชแล้วก็จะได้สามารถปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดในพระวินัยได้โดยไม่ขัดข้อง เป็นครรลองสู่ความเจริญแห่งสมาธิ และปัญญาอันเป็นคุณธรรมสูงสุดเพื่อความหลุดพ้นจากห้วงทุกข์ได้อย่างถาวรสืบไป

ขออนุโมทนาในบุญกิริยาที่ทุกท่านบำเพ็ญอีกครั้งหนึ่ง และขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ.

พระคติธรรม
เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖

เด็กและเยาวชน คือ อนาคตของสังคมไทย ซึ่งจะเติบโตมาแทนที่ผู้ใหญ่ผู้กำลังร่วงโรยสู่วัยชราในไม่ช้า ถ้าเด็กและเยาวชนเป็นผู้มีสติปัญญาไม่เฉียบแหลม มีสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตใจอ่อนแอ ย่อมไม่อาจทำหน้าที่รับภาระของชาติบ้านเมืองในอนาคตได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ การกระทำตนให้ห่างพ้นจากภยันตรายที่อาจบั่นทอนสุขภาวะจึงเป็นหน้าที่สำคัญของเด็ก ๆ ทุกคน รวมทั้งผู้ใหญ่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อเด็กก็ต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยต่อสุขภาวะของเด็กและเยาวชนด้วย

หนึ่งในอบายมุขประการต้นซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงย้ำเตือนไว้ให้ผู้คนทุกชั้นวัย จงพาตัวหลีกร้างให้ห่างไกลอย่าได้คิดพอใจจะข้องแวะหรือเห็นว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ดีงาม ได้แก่ การเสพสุรา ของมึนเมา และยาเสพติด ซึ่งมีโทษร้ายแรงถึง ๖ ประการ กล่าวคือ ทำให้เกิดความเสื่อมทรัพย์ ๑ ก่อการทะเลาะวิวาท ๑ เป็นบ่อเกิดแห่งโรค ๑ เป็นเหตุเสื่อมเสียชื่อเสียง ๑ เป็นเหตุไม่รู้จักละอาย ๑ บั่นทอนกำลังปัญญา ๑ เพราะฉะนั้น เด็กและเยาวชนทุกคนจงตระหนักในโทษภัยของสุรา ของมึนเมา และยาเสพติดทุกชนิด อย่าเห็นว่าลองเพียงเล็กน้อยไม่เป็นไร หรือสิ่งเสพติดชนิดนั้นไม่มีโทษ สิ่งมึนเมาชนิดนี้ไม่เป็นภัยสักเท่าไร อุปมาสะเก็ดไฟเพียงน้อยอาจติดลุกลามไหม้บ้านเรือนจนพินาศหมดสิ้นได้ฉันใด สุรายาเมาหรือสิ่งเสพติดเพียงน้อย ก็อาจก่อความวิบัติอย่างใหญ่หลวงแก่ชีวิตได้ฉันนั้น

ขอให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูประคับประคองเด็กและเยาวชน มีกำลังใจที่จะอบรมพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมด้วยสติสัมปชัญญะ ขอจงเร่งเพิ่มพูนคุณลักษณะความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตน ชุมชน และประเทศชาติอันเป็นรักยิ่งของเราทุกคน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๔ มกราคม ๒๕๖๖.

พระคติธรรม

ประทานเนื่องในโอกาสฉลองอายุ ๑๐๐ ปี

นายแผน วรรณเมธี

๒๙ มกราคม ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนถึงการให้และอานิสงส์แห่งการให้ เป็นเครื่องรับรองยืนยันถึงผลดีซึ่งสัมพันธ์มีมาแต่เหตุดี ปรากฏในมนาปทายีสูตร ความว่า **“ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ ผู้ให้ของที่เลิศ ย่อมได้ของที่เลิศ ผู้ให้ของที่ดีย่อมได้ของที่ดี และผู้ให้ของที่ประเสริฐ ย่อมเข้าถึงสถานที่ประเสริฐ นรชนใดให้ของที่เลิศ ให้ของที่ดี และให้ของที่ประเสริฐ นรชนนั้นจะบังเกิด ณ ที่ใด ๆ ย่อมมีอายุยืน มียศ”** ดังนี้

นายแผน วรรณเมธี เป็นนรชนผู้มียศ เป็นที่นิยมยกย่องในแวดวงสังคมหลากหลาย ทั้งในด้านราชการ การดำรงชีวิต และการบำเพ็ญกุศลสาธารณะเป็นอาจิณ มีคุณสมบัติประการสำคัญอันพึงกล่าวถึง ณ บัดนี้ คือได้เจริญอายุยืนนานถึงหนึ่งศตวรรษมาโดยสวัสดิภาพ นับว่าเป็นบุคคลผู้หาได้ยากยิ่ง ทั้งนี้ ความเป็นผู้มียศและมีอายุยืนนาน ย่อมเป็นผลพิสูจน์พระพุทธานุศาสนีที่ปรารภถึงสาเหตุ อันได้แก่การเป็นผู้ให้ของที่เลิศ ให้ของที่ดี และให้ของที่ประเสริฐแก่ผู้อื่นด้วยกุศลจิตอันยิ่งใหญ่ เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายผู้มีน้ำใจพรั่งพร้อมกันด้วยมุทิตาต่ออายุวัฒนมงคล ๑๐๐ ปีของท่านในอภิลักขิตสมัยนี้ จึงพึงเชิดชูคุณธรรมจรรยาทั้งปวงของคุณแผน ฯ ไว้เป็นแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติตนเฉกเช่นเมธีนักปราชญ์ เพื่อให้บังเกิดสัมฤทธิผลเป็นความสุขและความเจริญ ทั้งต่อตนและต่อส่วนรวมสืบไป

ขออนุโมทนาชื่นชมกุศลจริยาของนายแผน วรรณเมธี ผู้เป็นสัตบุรุษคนดีของสังคมไทย และขออำนวยพรให้ท่านจงสวัสดีภิญโญภาพด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มกราคม ๒๕๖๖

พระโอวาท

ในการที่คณะกรรมการมูลนิธิธรรมาภิบาลทางการแพทย์ เฝ้าถวายสักการะ
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านประธาน และคณะกรรมการมูลนิธิธรรมาภิบาลทางการแพทย์ ตลอดจนท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพ ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายมารายงานผลสัมฤทธิ์แห่งการจัดโครงการหน่วยแพทย์อาสาถวายการตรวจสุขภาพพระภิกษุสงฆ์และประชาชน เพื่อเป็นเกียรติและเป็นกุศลแก่อาตมภาพในวาระนี้

ทุกท่านคงทราบดีอยู่แล้วว่า การทำหน้าที่ของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์อย่างเต็มกำลังความสามารถย่อมบังเกิดประโยชน์แก่ปวงชนผู้เจ็บไข้ได้ป่วยให้สามารถบรรเทาทุกข์ทางกายและจิต จัดเป็นประโยชน์เกื้อกูลโลกอย่างยิ่งใหญ่ ถ้าคิดดูอย่างผิวเผินแล้วก็อาจมองเห็นว่า มีประโยชน์ต่อคนไข้หรือผู้มารับการตรวจรักษา ในฐานะที่เขาเหล่านั้นเป็นผู้รับแต่ฝ่ายเดียว ส่วนแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ กลับต้องเป็นผู้เหน็ดเหนื่อยกายและใจในฐานะผู้ให้ จำต้องตรากตรำทำงานหนักด้วยความยากลำบากอยู่ฝ่ายเดียว

ณ โอกาสนี้ อาตมภาพจึงขอเชิญชวนทุกท่านลองตรองดูในแง่มุมที่กว้างขวางขึ้นว่า แท้ที่จริงแล้วแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ทุกคนต่างก็อยู่ในฐานะผู้รับประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ด้วยเหมือนกัน แต่ประโยชน์ที่ว่านั้นเป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาคุณภาพของจิตใจซึ่งจะบังเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อท่านบำเพ็ญจริยาอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการตั้งจิตให้มั่นคงไว้ด้วย **“ความกรุณา”** ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ถ้าเห็นผู้อื่นตกอยู่ในทุกข์แล้วเป็นอันจะทนอยู่ไม่ได้ต้องหาทางช่วยเหลืออย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทน

ถ้าท่านทำงานด้วยจิตกรุณาอยู่เป็นนิตย์ ท่านย่อมได้ชื่อว่ากำลังรับประโยชน์ทางธรรมอย่างมหาศาล และการทำงานของท่านย่อมเสมอด้วยการประพฤติธรรมอยู่ตลอดเวลา

เพราะฉะนั้น แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์จึงนับเป็นผู้มีโอกาสอันประเสริฐที่จะได้บำเพ็ญกุศลอยู่เป็นประจำด้วยเหตุที่โอกาสแห่งการบำเพ็ญกุศลนั้น มารอคอยอยู่แล้วในชีวิตประจำวันของท่าน ขอเพียงแค่ท่านตั้งจิตไว้ในทางกุศล มีความกรุณาเป็นเบื้องต้น ท่านย่อมจักได้ชื่อว่า เป็น “แพทย์” ผู้มี “ธรรมาภิบาล” เป็นผู้มีธรรมะเฝ้าตามอภิบาลคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม สมตามพระพุทธพจน์อยู่ทุกขณะ นับเป็นพร เป็นมงคลอันเลิศล้ำประจำวิชาชีพของท่านอยู่เสมอ

ขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้งในบุญกิริยาทุกประการ ที่มูลนิธิธรรมาภิบาลทางการแพทย์ พร้อมด้วยสาธุชนทั้งหลายร่วมกันบำเพ็ญ กับทั้งขออำนวยพรทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ด้วยอานิสงส์แห่งความดี ที่ท่านได้กระทำเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ส่วนรวม โดยทั่วหน้ากัน เทอญ.

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๗๒ ปี โรงพยาบาลสงฆ์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระมหากรุณาสั่งสอนพุทธบริษัทให้รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า **"ทุคฺคา อุทฺธรถตฺตานำ ปงฺเก สนฺโนว กุญฺชโร."** แปลความว่า *"จงถอนตนขึ้นจากหล่ม เหมือนช้างตกหล่มถอนตนขึ้นฉะนั้น"* การทำงานใด ๆ ให้บรรลุสัมฤทธิผลที่พึงปรารถนา เพื่อยังประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและแก่องค์กร บุคคลจำเป็นต้องรู้จักพิจารณาใคร่ครวญถึงข้อด้อยและภาวะหย่อนความสามารถที่ตนหรือองค์กรอาจยังมีอยู่ ซึ่งล้วนเกิดมีขึ้นจากอุปกิเลสนานาประการ แล้วเร่งขวนขวายแก้ไขปัญหาที่มีอยู่นั้น ให้ล่วงพ้นไปด้วยวิริยภาพและสติปัญญา อุปมาดั่งการถอนตนขึ้นพ้นจากหล่มตมอันหน่วงช้ามิให้บังเกิดความก้าวหน้า กระทั่งสามารถดำเนินรุดหน้าไปถึงเป้าหมายอันดีงามตามปณิธานที่ตั้งไว้โดยสวัสดี

โรงพยาบาลสงฆ์ ช่วยบำบัดโรคภัยของพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนทั่วไปมาเป็นเวลานานถึง ๖ รอบนักษัตร บุคลากรทุกฝ่ายจำเป็นต้องเพ่งพินิจข้อเด่นข้อด้อยของตนและองค์กรด้วยโยนิโสมนสิการ พร้อมเปิดใจกว้างสู่การปรับปรุงและพัฒนา เพื่อยังกิจการของโรงพยาบาลโดยส่วนรวมให้เจริญรุดหน้า สามารถให้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขออนุโมทนากุศลเจตนาของท่านผู้สนับสนุนกิจการโรงพยาบาลสงฆ์ ไม่ว่าด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ และขอบุญญานิสงส์จงอภิบาลบำรุงทุกท่านให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย กับทั้งขออวยพรให้โรงพยาบาลสงฆ์จงเป็นเลิศในด้านการบำบัดโรคภัย เพื่อประโยชน์แห่งพระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนทั้งหลายได้สมตามเจตนารมณ์ทุกประการ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๑ มกราคม ๒๕๖๖

พระคติธรรม

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ เป็นปีที่ ๑๓๑

๑ เมษายน ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนผ่านสารัตถะแห่งชาดกไว้ว่า **"อนิพฺพินฺทิยการิสฺส สมฺมทตฺโถ-วิปจฺจติ."** แปลความว่า *"ประโยชน์ย่อมสำเร็จโดยชอบแก่ผู้ทำโดยไม่เบื่อหน่าย."* บุคคลผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องปลูกฉันทะความพอใจในการอุทิศตนเพื่อผลสัมฤทธิ์เป็นความงอกงามทางสติปัญญาของผู้คนในบ้านเมืองทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ซึ่งล้วนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนาตามพันธกิจของนักการศึกษาด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้ การบริหารการศึกษาก็ดี การจัดการเรียนการสอนก็ดี การจัดหลักสูตรและระบบการต่าง ๆ ก็ดี ย่อมไม่อาจมีประสิทธิภาพได้ หากบุคลากรรู้สึกเบื่อหน่าย จำใจ หรือเกียจคร้าน และไม่เห็นประโยชน์แท้ในอันที่จะดำเนินการ จึงขอให้ทุกท่านจงระดมความคิดที่จะครองปณิธานมุ่งมั่นร่วมกันอย่างจริงใจ ด้วยกุศลฉันทะไปสู่เป้าหมาย ซึ่งจะเป็นเหตุให้ท่านมีความสุขในการทำงาน พร้อมที่จะนำพาความสำเร็จประโยชน์สูงสุดให้เกิดมีขึ้นแก่มวลมนุษยชาติสืบไป

กระทรวงศึกษาธิการสรรค์สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง ๑๓๑ ปี เป็นที่น่าอนุโมทนา ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงสร้างเสริมแรงบันดาลใจในภารกิจการงานโดยปราศจากความเบื่อหน่าย ท้อแท้สิ้นหวัง เพื่อยังเกียรติที่แท้จริงแห่งข้าราชการ และความวัฒนาสถาพรแห่งการศึกษาของชาติไทย ให้บังเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน สมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี

ขออำนวยพรให้กระทรวงศึกษาธิการ จงเจริญก้าวหน้า สามารถสรรค์สร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทยสืบไปตลอดกาลนาน.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระสังเวชนียธรรม

พระปราจีนมุนี (อกิญฺจโน)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทไว้ว่า **“อกิญฺจนํ นานุปตนฺติ ทุกฺขา”** แปลความว่า *“ทุกข์ ย่อมไม่ตกถึงผู้หมดกังวล”* ดังนี้ บุคคลผู้จะเข้าถึงฐานะสัตบุรุษพุทธาทิบัณฑิตได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องเจริญปัญญาให้ถ่องแท้ อันย่อมทำให้สามารถพิจารณาเห็นความเกิดดับในสภาวธรรม นำให้เข้าถึงไตรลักษณญาณเป็นเครื่องตัดสินชี้ขาดจนปราศจากความเศร้าหมองกังวลในห้วงทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง

พระปราจีนมุนี (ประวิทย์ อกิญจโน) เจ้าอาวาสวัดหนองจรเข้ จังหวัดปราจีนบุรี เจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว ธรรมยุต เป็นผู้สนองงานคณะสงฆ์ด้วยอุตสาหวิริยภาพมั่นคง ซื่อตรงต่อหน้าที่ที่ได้รับ มีกิตติประวัติเป็นเครื่องประดับประดาชีวิตว่าเป็นผู้เจริญเนกขัมมปฏิปทา เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของพุทธบริษัทโดยทั่ว เมื่อพิจารณาจากประวัติย่อมเห็นประจักษ์ว่าตลอดชีวิตของท่านเจ้าคุณได้ดำรงตนมั่นในพระธรรมวินัย โน้มไปในทางขัดเกลากิเลสาสวะให้เบาบางตามวิถีทางแห่งการละทุกข์เพื่อปลอดความวิตกหมกมุ่นในกังวล สมฉายา “อกิญฺจโน” และสมพระพุทธพจน์ทุกประการ

ขอกุศลสมบัติอันท่านได้สั่งสมมาแล้วด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่คณะพุทธบริษัทบำเพ็ญอุทิศถวาย จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฐวิบากวิบุลมนุญผลแด่ พระปราจีนมุนี ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น ตามควรแก่คติวิสัยทุกประการเทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม

ในการเปิดโครงการอบรม “พระบริบาลภิกษุไข้” ประจำวัด ๑ วัด ๑ รูป
ณ วัดพระศรีมหาธาตุ
วันจันทร์ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ท่านพระเถรานุเถระ,
เจริญพร ท่านรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข,
ท่านอธิการบดีสถาบันพระบรมราชชนก, และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายมาร่วมโครงการบริบาลภิกษุไข้ ประจำ ๑ วัด ๑ รูปทั่วไทย ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่อาตมภาพ เนื่องในโอกาสที่จะมีอายุ ๘ รอบ

การที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร มีความรู้ความสามารถทางด้านสาธารณสุขพื้นฐาน โดยกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นให้ ๑ วัด มีพระภิกษุผู้สามารถบริบาลภิกษุอาพาธได้อย่างน้อย ๑ รูป ทั่วราชอาณาจักร นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ต่อคณะสงฆ์ ทั้งนี้ มหาเถรสมาคมได้รับทราบโครงการแล้วด้วยความรู้สึกชื่นชม และอนุโมทนาสาธุการในความดำริริเริ่มอันยอดเยี่ยมของสถาบันพระบรมราชชนก และกระทรวงสาธารณสุข

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างในการบริบาลพระภิกษุไข้ด้วยพระองค์เอง แม้ทรงสถิตในที่พระบรมศาสดา แต่ก็ยังทรงเอาพระทัยใส่สอดส่องดูแลพระภิกษุสงฆ์ เสด็จไปทรงสำรวจตรวจตราความเป็นอยู่ และทรงบริบาลภิกษุอาพาธ ด้วยความเต็มพระทัยมิได้ทอดทิ้ง แม้ต้องทรงสัมผัสกับปฏิกูลหรือความยากลำบาก ก็มิได้ทรงรังเกียจ นับเป็นแบบอย่างของบรรพชิต ซึ่งได้บรรพชาอุปสมบทอุทิศชีวิตถวายไว้แด่พระองค์ ให้มุ่งมั่นเจริญรอยตาม

ขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย ที่ได้มาร่วมอุดมการณ์ในการบริบาลพระภิกษุไข้ในวาระนี้ ฟังกระแสพระพุทธดำรัส ดังที่อาตมภาพจะขอเชิญมาเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินโครงการ ความว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเธอไม่มีมารดาไม่มีบิดา ผู้ใดเล่าจะพึงพยาบาลพวกเธอ ถ้าพวกเธอจักไม่พยาบาลกันเอง ใครเล่าจักพยาบาล ดูกรภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดจะพึงอุปัฏฐากเรา ผู้นั้นพึงพยาบาลภิกษุอาพาธ ...ถ้าไม่มีอุปัชฌายะ อาจารย์ สัทธิวิหาริก อันเตวาสิก ภิกษุผู้ร่วมอุปัชฌายะ หรือภิกษุผู้ร่วมอาจารย์ สงฆ์ต้องช่วยกันพยาบาล ถ้าไม่พยาบาล ต้องอาบัติ...”

พระพุทธดำรัสนี้แสดงให้เห็นประจักษ์ว่า พระสงฆ์มี “หน้าที่” ที่จะต้องบริบาลรักษาดูแลกันจะทอดทิ้งกันมิได้ เพราะฉะนั้น การที่สาธุชนมาช่วยถวายความรู้ให้พระสงฆ์มีความสามารถในการบริบาล จึงเป็นบุญกุศลอย่างยิ่งใหญ่เป็นการเกื้อกูลให้พระภิกษุสงฆ์ ปฏิบัติตนตามครรลองพระธรรมวินัย เพื่อการบำเพ็ญสมณธรรมได้อย่างแท้จริง สมตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี

ขอฝากกระทรวงสาธารณสุขให้จัดทำโครงการอันมีประโยชน์นี้ โดยต่อเนื่องสืบไปเป็นประจำ เพื่อผลิตพระสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถในการบริบาลให้เพิ่มพูนขึ้นจากรุ่นสู่รุ่น กับทั้งขออานุภาพแห่งบุญกุศลอันเลิศนี้ จงอำนวยศุภผลให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนปฏิภาณ และธรรมสารสมบัติ เพื่อเป็นกำลังในการเกื้อกูลประโยชน์ของหมู่คณะ และส่วนรวม ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

ขอเจริญพร.

พระสัมโมทนียกถา

ในการประทานรางวัล “ธรรมจักรสีเขียว” จัดโดยกรมป่าไม้
วันพุธ ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
ณ พระวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ท่านพระสังฆาธิการ

เจริญพร ท่านอธิบดีกรมป่าไม้ ตลอดจนท่านสาธุชนทุกท่าน

อาตมภาพ ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลายนำโดยกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดโครงการธรรมจักรสีเขียว เพื่อมอบรางวัลแก่วัดที่มีการจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมได้ดี

การที่ท่านทั้งหลายเป็นผู้สร้างสรรค์วัดให้เป็นรมณียสถานสำหรับสรรพชีวิต ย่อมเป็นการเกื้อกูลกันอย่างไม่มีประมาณ เพราะชีวิตน้อยใหญ่ล้วนเกี่ยวพันพึ่งพาอาศัยกันได้ด้วยเมตตาธรรม เพราะฉะนั้นเราทั้งหลายจึงควรสงเคราะห์กันด้วยเมตตาธรรม ดังความตอนหนึ่งในกรณียเมตตสูตรว่า

“เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสฺมึ มานสมฺภาวเย อปริมาณํ” แปลความว่า *“พึงแผ่เมตตาจิต ไม่มีขอบเขตอันหาประมาณมิได้ ไปยังสัตว์โลกทั้งปวงทั่วทุกสารทิศ”*

ปรารภเหตุเมื่อครั้งพุทธกาล รุกขเทวดากับพระภิกษุ ไม่เจริญเมตตาธรรมต่อกัน พระภิกษุจึงไม่อาจเจริญพระกรรมฐานได้โดยสวัสดี ต่อเมื่อพระพุทธองค์ประทานพระสูตรนี้ ให้ทุกชีวิตแผ่เมตตาจิตต่อกันเสมอจึงสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและยั่งยืน

ในนามคณะสงฆ์ ขอแสดงมุทิตาจิตถวายแด่ท่านพระสังฆาธิการ ที่มารับรางวัลในนามวัดซึ่งช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปลูก ดูแล และพิทักษ์ป่า โดยกุศโลบายอันชาญฉลาดตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา ก่อให้เกิดคุณูปการต่อสังคมส่วนรวม สมกับฐานะของ “วัด” ซึ่งเป็น “แดนบุญ” ของ “บ้าน” อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนาสาธุการอีกครั้ง ในบุญกิริยาทุกประการ ที่ท่านทุกรูป พร้อมด้วยสาธุชนทั้งหลายได้บำเพ็ญไว้ดีแล้ว กับทั้งขออำนวยพรทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทุกประการ เทอญ.

พระคติธรรม

เนื่องในมงคลอายุ ๙๐ ปี พระธรรมวชิรสุธี

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษา พุทธบริษัทมีหน้าที่อบรมตนให้เจริญพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติตามหลัก **“ไตรสิกขา”** การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษาตามวิถี ๓ ประการที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้เพื่อความรู้และความประพฤติอันถึงพร้อม ประกอบด้วย **อธิสีลสิกขา** คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม **อธิจิตตสิกขา** คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงด้วยการเจริญสมถภาวนา **อธิปัญญาสิกขา** คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้งด้วยการเจริญวิปัสสนาภาวนา

พระธรรมวชิรสุธี (จิตายุโก) เจ้าอาวาสวัดอาวุธวิกสิตาราม ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๐ ธรรมยุต ได้รับภารธุระการคณะสงฆ์ครบถ้วนทุกสถาน ได้ปฏิบัติบริหารศาสนกิจมาด้วยอุตสาหวิริยภาพเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศาสนศึกษาและศึกษาสงเคราะห์ ได้อุปการะพระภิกษุสามเณรไว้จากรุ่นสู่รุ่นเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ได้เข้าถึงการศึกษาพระปริยัติธรรมทุกแผนกในสำนักเรียนของท่าน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ชัด เป็นเกียรติประวัติสำคัญที่คณะสงฆ์ต่างยกย่องชื่นชมเสมอมา นับได้ว่าเป็นกำลังหลักของคณะสงฆ์ในการสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ตามวิถีแห่งการเจริญไตรสิกขาครบถ้วนทุกประการ

เนื่องในมงคลอายุ ๙๐ ปีของท่านเจ้าคุณ จึงขออำนวยพรให้ **พระธรรมวชิรสุธี** จงเจริญงอกงามในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม
เนื่องในวันรามาธิบดี พุทธศักราช ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานพระบรมพุทโธวาทให้สรรพชีวิต หมั่นเจริญเมตตาจิตเป็นพรหมวิหารประจำใจ เพราะเมตตาธรรมนั้นเป็นคุณธรรมของบุคคลผู้มีจิตใจสูง ความรู้สึกปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขอย่างจริงใจ โดยปราศจากความเห็นแก่ตัวนั้น มีรสอันหอมหวานฉ่ำเย็น สามารถชุบชโลมใจทั้งผู้เจริญเมตตาจิตเอง ทั้งผู้ได้สัมผัสกระแสแห่งเมตตาจิตนั้น ให้ผูกพันรักใคร่กลมเกลียวกัน เป็นบ่อเกิดแห่งสามัคคีธรรม นำมาซึ่งความร่มเย็นเป็นสุขในหมู่ชนทุกระดับ นับแต่ครอบครัว ที่ทำงาน ชุมชน ประเทศชาติ และโลกนี้ พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้มหาชนทุกหมู่เหล่า มุ่งมองเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตาย ด้วยจิตเมตตาอันบริสุทธิ์และอ่อนโยนอย่างเสมอหน้า ดุจความรู้สึกของมารดาที่มีต่อบุตร ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า **“มารดาถนอมบุตรคนเดียวผู้เกิดในตน แม้ด้วยการยอมสละชีวิตได้ฉันใด กุลบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์ พึงเจริญเมตตามีในใจไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวง แม้ฉันนั้น”**

การปฏิบัติบริหารงานทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติทางการแพทย์และการสาธารณสุข มีเป้าหมายเพื่อความผาสุกแห่งร่างกายและจิตใจของมวลมนุษย์ จัดเป็นงานที่ต้องเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณไว้เป็นเครื่องนำทาง ทุกท่านจึงจำเป็นต้องพัฒนาอบรมตนให้มีเมตตาธรรมเป็นรากฐานของทุกการกระทำ หากท่านทำได้ดั่งนั้นแล้ว เมตตาปณิธานเพื่อมวลมนุษยชาติย่อมจะช่วยเพิ่มพูนความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ทั้งในส่วนตน และส่วนรวม ให้งอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขออำนวยพรให้ท่านผู้มีกุศลเจตนา จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และขอให้คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล บรรลุพันธกิจเพื่อความรุ่งเรืองของวงวิชาการและวงวิชาชีพ สามารถอำนวยสัมฤทธิผลมาสู่สังคมไทยสืบไป ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม

พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๙
ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนเรื่อง **“พาหุสัจจะ”** ไว้ ว่าเป็นมงคลสูงสุด ย่อมนำมาซึ่งความเจริญแต่ฝ่ายเดียว ไม่อาจนำพาไปสู่ความเสื่อมได้เลย พาหุสัจจะนั้นคือการได้สดับตรับฟังมาก ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีประสบการณ์มาก เรียกบุคคลผู้มีภาวะดั่งนั้นว่าเป็น **“พหูสูต”** คือผู้สดับตรับฟังมาก คงแก่เรียน เป็นนักปราชญ์ มีหัวใจนักปราชญ์เป็นคาถาตามที่บูรพาจารย์ได้สั่งสอนกันมาว่า **“สุ จิ ปุ ลิ วินิมุตฺโต กถํ โส ปณฺฑิโต ภเว”** แปลความว่า *ผู้ปราศจาก สุ จิ ปุ ลิ จะเป็นบัณฑิตได้อย่างไร* ดังนี้ **สุ** นั้นย่อมาจากสุตะ แปลว่าฟังหรือสดับ, **จิ** นั้นย่อมาจากจินตะ แปลว่าคิดตรึกตรอง, **ปุ** นั้นย่อมาจากปุจฉา แปลว่าสอบถามไต่สวน และ **ลิ** นั้น ย่อมาจากลิขิต แปลว่าจดบันทึก

พระธรรมทูตทุกรูปต่างมีหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ขจรขจายไปในทิศานุทิศทั่วสากลจำเป็นต้องเป็นบัณฑิตผู้รอบรู้ หากพระธรรมทูตทุกรูปสามารถตระหนักและน้อมนำหลักการของความเป็นพหูสูต โดยนำหลักการหัวใจนักปราชญ์มาเป็นแนวทางพัฒนาตน เพื่อเพิ่มพูนกำลังความสามารถสำหรับปฏิบัติงานในอันที่จะเกื้อกูลประโยชน์ต่อมหาชนทั่วหน้าอยู่เสมอ ก็ย่อมยังให้อุดมการณ์และภารกิจที่จะธำรงรักษาและเผยแผ่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บังเกิดสัมฤทธิผลไพบูลย์ต่อการพระศาสนาสืบไปสมดังกุศลเจตนา

ขออำนวยพรให้พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) รุ่นที่ ๒๘ ถึงพร้อมด้วยสรรพกำลังโดยชอบธรรม สามารถปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความยั่งยืนนานของพระสัทธรรมในที่ทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม
เนื่องในวาระที่อาจารย์ปวีณ์ กมลวรรณ
เจริญอายุ ๖ รอบนักษัตร

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ นี้ เป็นวาระที่อาจารย์ปวีณ์ กมลวรรณ ผู้เป็นกำลังสำคัญผู้หนึ่งในสำนักวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม จะเจริญอายุ ๖ รอบนักษัตร ๗๒ โดยปี จึงนับได้ว่าเป็นโอกาสที่เป็นมงคลโอกาสหนึ่งของสำนัก เมื่อคณะวัดราชบพิธและคณะศิษย์โรงเรียนวัดราชบพิธได้พร้อมใจกันจัดการบำเพ็ญกุศลฉลองอายุ และจัดพิมพ์หนังสือเป็นบรรณานุสรณ์ที่ระลึกให้ เพื่อแสดงมุทิตาจิต จึงนับว่าเป็นกิจอันควรแก่การอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

อาจารย์ปวีณ์ กมลวรรณ เป็นอาจารย์ผู้อุทิศชีวิตให้แก่การศึกษาของชาติ ได้จัดการเรียนสอนในโรงเรียนวัดราชบพิธมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๕ จนเกษียณอายุราชการเมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔ ตั้งแต่โรงเรียนนี้ยังมีที่ตั้งอยู่ในพระอารามจนย้ายออกไปอยู่ยังที่ตั้งปัจจุบัน มีศิษย์ที่ได้รับความรู้และการอบรมสำเร็จการศึกษาออกไปยังประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเป็นจำนวนเกินกว่าที่จะคำนวณนับได้ทั่วถ้วน จึงเป็นผู้ควรแก่ฐานะของครูผู้เป็นปูชนียบุคคล ใช่แต่เท่านั้น ตลอดระยะเวลาอันยาวนานนั้น ยังได้มีกุศลจิตรับธุระช่วยเหลือกิจการของวัดราชบพิธในหลากหลายภารกิจ ทั้งในด้านการประสานงานระหว่างวัดกับโรงเรียน การดูแลศิษย์วัดซึ่งศึกษาในโรงเรียนวัดราชบพิธ หรือเป็นแม่กองจัดเตรียมเครื่องไทยธรรมสำหรับถวายพระภิกษุ สามเณร หรือจัดการของที่ระลึกสำหรับสาธุชนในคราวงานต่าง ๆ ของพระอารามตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้เป็นธุระในการปฏิบัติทำนุบำรุงพระภิกษุเถรานุเถระในพระอารามนี้หลายรูป ด้วยความศรัทธาอันประกอบด้วยความเอื้อเฟื้อให้พระภิกษุรักษาธรรมวินัยและอาจาระอันงามไว้ได้โดยบริบูรณ์ด้วย แม้อาตมาภาพก็ผู้หนึ่งซึ่งได้รับการทำนุบำรุงด้วย จึงกล่าวได้ว่าอาจารย์ปวีณ์เป็นผู้ควรแก่การยกย่องในฐานที่เป็นอุบาสิกาผู้มีคุณต่อสำนักวัดราชบพิธนี้ ก็ด้วยคติธรรมนี้อาตมาจึงถือโอกาสนี้อนุโมทนาในกุศลวิทยาทานอันเป็นธรรมทานกับทั้งอามิสทาน ซึ่งอาจารย์ปวีณ์ได้บำเพ็ญสั่งสมมาโดยลำดับตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๕๐ ปีในสำนักวัดราชบพิธแห่งนี้

เมื่ออายุบรรจบครบ ๗๒ โดยปี ๖ โดยรอบนักษัตร ย่อมหลีกเลี่ยงความเสื่อมของสังขารไปไม่พ้น แต่ก็มิใช่อาจารย์ปวีณ์แต่ผู้เดียวที่ประสบความเสื่อมของสังขารเช่นว่านี้ หากแต่ผู้เข้าถึงสภาวะเช่นเดียวกัน ก็ย่อมต้องประสบทุกผู้ทุกนามเป็นธรรมดาของสังขารทั้งหลาย เป็นธรรมดาของโลก แต่แม้สังขารจะต้องมีความเสื่อมไป หากแต่เมื่อจิตใจไม่เข้าสู่ความเสื่อมก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่เสื่อม คือเป็นผู้ไม่เสื่อมโดยนัยแห่งธรรมของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็โดยเหตุนี้แม้เมื่อสังขารจะมีความเสื่อมไป แต่เมื่อเชื่อโดยอาศัยการพิจารณาความประพฤติที่มีมาแล้วว่าอาจารย์ปวีณ์จะไม่เสื่อมในธรรม ก็ยังจะเป็นที่บันเทิงยินดีได้ว่าอาจารย์ ปวีณ์จะเป็นผู้ที่เสื่อมแต่เพียงสังขารแต่จะไม่เสื่อมในธรรม ฉะนั้น

มาวมญฺเญถ ปุญฺญสฺส น มตฺตำ อาคมิสฺสติ
อุทพินฺทุนิปาเตน อุทกุมฺโภปิ ปูรติ
อาปูรติ ธีโร ปุญฺญสฺส โถกำ โถกัปิ อาจินำ.

ความว่า *“ไม่ควรดูหมิ่นต่อบุญว่า มีประมาณน้อย จักไม่มาถึง, แม้หม้อน้ำ ย่อมเต็มได้ด้วยหยาดน้ำที่ตก ฉันใด ผู้มีปัญญาสั่งสมบุญแม้ทีละน้อย ๆ ย่อมเต็มได้ด้วยบุญ ฉันนั้น.”*

(พุทธ) ขุ.ธ. ๒๕/๓๑.

ด้วยอำนาจแห่งสัจจวาจาที่ได้ยกขึ้นกล่าวนี้ กับทั้งอำนาจกุศลบุญราศีที่ได้สั่งสมบำเพ็ญมาด้วยธรรมทานและอามิสทานทั้งปวงดังพรรณนาแล้ว ขออาจารย์ปวีณ์ กมลวรรณ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปราศจากความเสื่อมในธรรม มีแต่ความงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นกำลังสำคัญในการเชิดชูสำนักวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามให้รุ่งเรืองอยู่ไม่มีวันเสื่อมโทรม ตราบนานเท่านาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๑๓๘ ปีแห่งการสถาปนาโรงเรียนวัดราชบพิธ

๒ มีนาคม ๒๕๖๖

เจ้าประคุณ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพระอรุณนิภาคุณากร ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ยุคที่ ๑ โปรดประทานกำเนิดโรงเรียนวัดราชบพิธ ไว้เป็นสถานศึกษาคู่พระอาราม กาลเวลาได้ล่วงผ่านไปกว่าศตวรรษ โรงเรียนได้เจริญวัฒนาขึ้นใต้พระบารมีธรรมและบารมีธรรมของอดีตเจ้าอาวาสทุกพระองค์และทุกรูปสืบมา ความจริงข้อนี้นับเป็นเกียรติภูมิพิเศษที่ชาวราชบพิธจะลืมเลือนเสียมิได้ หากเราทั้งหลายไม่มีพระองค์ผู้ประทานกำเนิดและองค์อุปถัมภ์แล้ว ทุกวันนี้โรงเรียนวัดราชบพิธจักอยู่ที่ไหน และชาวราชบพิธทุกคนจักสามารถเติบใหญ่เป็นกำลังของประเทศชาติบ้านเมืองได้ดังเช่นทุกวันนี้หรือไม่ คำถามนี้ย่อมมีคำตอบอยู่แล้วในใจของศิษย์ราชบพิธทุกคน เพราะฉะนั้น จงหมั่นรำลึกถึงพระเดชพระคุณอยู่ทุกเมื่อ และจงประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมจรรยา ให้สมกับเป็นศิษย์มีครู ทั้งครูวัดและครูโรงเรียน ด้วยน้ำใจกตัญญูกตเวที อันนับเป็นนิมิตเครื่องหมายแห่งความเป็นคนดี แล้วความกตัญญูกตเวทีนั้นเอง ย่อมจักเป็นพรมงคลสำหรับศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ตลอดจนครูและบุคลากรทุกคน ให้ประสบความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรมตลอดกาล

ขอให้ชาวราชบพิธทุกคน จงมั่นคงในความเพียรชอบ ประกอบด้วยสุจริตธรรมสม่ำเสมอ โดยไม่ย่อหย่อนเกียจคร้านในการบำเพ็ญคุณงามความดี ให้สมดั่งพุทธศาสนสุภาษิตอันเป็นคติพจน์ของโรงเรียนว่า **“วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ”** แปลความว่า *“คนล่วงทุกข์เสียได้ด้วยความเพียร”* ทุกประการ

ขออำนวยพรให้โรงเรียนวัดราชบพิธจงประสบแต่ความเจริญก้าวหน้า สามารถดำเนินงานได้ลุล่วงสมตามพันธกิจที่ตั้งไว้ บันดาลคุณูปการให้บังเกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนสืบไปเป็นนิตย์ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๑๒ ปี สวนโมกข์กรุงเทพ
พุทธศักราช ๒๕๖๖

ในบทสวดมนต์ทำวัตร ที่พุทธบริษัททั้งหลายสวดสาธยายกันเป็นประจำทุกวัน มีถ้อยความตอนหนึ่งว่า **“พุทฺธสฺสาหสฺมิ ทาโส ว พุทฺโธ เม สามิกิสฺสโร”** แปลความว่า *ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า* ดังนี้ หากพิจารณาถึงความหมายที่ลึกซึ้ง ย่อมตระหนักได้ว่าความเป็นทาสของพระพุทธเจ้า แท้จริงแล้วคืออิสรภาพของชีวิตสรรพสัตว์ เพราะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นผู้ประทานพระธรรมวินัย อุปมาได้ดั่งกุญแจวิเศษสุด สามารถใช้ไขให้หลุดพ้นจากเครื่องร้อยรัด ซึ่งผูกมัดตรึงสัตว์ทั้งหลายให้ตกเป็นทาสอยู่ในวังวนแห่งห้วงทุกข์ พระพุทธองค์ทรงพระมหากรุณาปลดเปลื้องพันธนาการห่วงโซ่สังสารวัฏนั้นด้วยอริยอัฏฐังคิกมรรค เป็นทางปฏิบัติเพื่อให้พ้นจากทุกข์ด้วยอานุภาพแห่งพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ

คำว่า “พุทธทาส” จึงมีความหมายสำคัญ เตือนใจให้มหาชนทุกหมู่เหล่า ยอมสละละวางอัตตาตัวตนที่เหนียวแน่น สยบลงเป็นทาสของพระพุทธเจ้า แทนภาวะลุ่มหลงลงเป็นทาสกิเลสที่รัดรึงจิตใจตนมานานแสนนาน ทั้งนี้ เพื่อความเป็นไทจากอกุศลธรรม และโมกขธรรมในเบื้องปลายจักบังเกิดได้อย่างถาวร

ขอให้ สวนโมกข์กรุงเทพ จงสถิตสถาพรโดยธรรม นำสาธุชนทั่วหน้าให้ได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา เพื่อเข้าถึงความเป็นทาสในสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเสมอด้วยความเป็นอิสระหลุดพ้นจากเพลิงกิเลส และขอนาม “พุทธทาสภิกขุ” แห่งพระเดชพระคุณ พระธรรมโกศาจารย์ (อินฺทปญฺโญ) จงปรากฏกิตติคุณรุ่งเรืองอยู่ตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระคติธรรม

เนื่องในวาระ ๙๐ ปี พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงหมุน **“ธรรมจักร”** หรือกงล้อแห่งธรรมครั้งแรกเมื่อครั้งทรงแสดงปฐมเทศนา โปรดปัญจวัคคีย์ ณ อิสิปตนมฤคทายวัน ดังปรากฏพระธรรม เป็นพยานแห่งพระปัญญาตรัสรู้ และการประดิษฐานพระศาสนา มีพระสงฆ์รับสืบทอดพระธรรมวินัยให้เผยแผ่ขจรขจายสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้ ธรรมจักรที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงเริ่มหมุนไว้เป็นปฐมบทนั้น ย่อมบดทับทำลายอวิชชา อันหมักดองอยู่ในขันธสันดานของสรรพสัตว์ให้ปลาสนาการไป หากพุทธบริษัทไม่ช่วยกันผลักดันกงล้อแห่งธรรมให้ดำเนินรุดหน้า พระพุทธศาสนาก็อาจถึงคราวเสื่อมสูญหายไปจากโลกนี้ เวไนยสัตว์ทั้งหลายย่อมเสียโอกาสที่จะได้ถึงความดับทุกข์โดยสิ้นเชิงไปอย่างน่าเสียดาย

การที่พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มุ่งมั่นดำเนินภารกิจเสริมสร้างพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าให้เจริญอยู่ในหลักไตรสิกขา พากเพียรแสวงหาหนทางเผยแผ่พระธรรมให้รุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นตลอดมา จึงเป็นที่น่าอนุโมทนาชื่นชม หากท่านได้พิศดู “ธงธรรมจักร” อันเป็นประดิษฐกรรมของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย โบกสะบัดปลิวไสวอยู่คู่ธงไตรรงค์อยู่ทั่วราชอาณาจักร ณ คราใด ก็จงบังเกิดปีติโสมนัสในบุญกิริยาที่ชาวสมาคม ฯ ได้ช่วยกันรุนหมุนธรรมจักรนั้นให้รุ่งเรืองโดยต่อเนื่องสืบมาถึง ๙ ทศวรรษ และยังคงจะดำรงปณิธานอันดีงามเช่นนั้นอย่างมั่นคงสืบไป ณ ครานั้นเถิด

ขอพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จงวัฒนาสถาวร และขออำนวยพรให้ผู้มีกุศลเจตนาต่อกิจการพระพุทธศาสนา เจริญงอกงามในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระคติธรรม
เนื่องในวาระ ๒๓๖ ปี วัดอุภัยราชบำรุง
พุทธศักราช ๒๕๖๖

คณะสงฆ์อนัมนิกายแห่งประเทศไทย ได้รับพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์จากสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ มีเกียรติประวัติอันรุ่งเรืองคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทยตลอดมา ดังปรากฏวัดอุภัยราชบำรุง เป็นพยานแห่งพระราชศรัทธาและพระมหากรุณาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อคณะสงฆ์อนัมนิกาย สมควรที่ทุกท่านทุกฝ่ายทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ จักได้บำเพ็ญกรณียกิจเพื่อเชิดชูเกียรติแห่งหมู่คณะและอาราม ด้วยสติสำนึกรู้อยู่ในกตัญญูกตเวทิตาธรรม ให้สมดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **“ภูมิ เว สปฺปุริสฺสานํ กตญฺญูกตเวทิตา”** แปลความว่า *“ความกตัญญูกตเวที เป็นพื้นฐานของคนดี”*

วัดในพระพุทธศาสนาไม่ว่าสังกัดนิกายใดหรือคณะสงฆ์ใด ย่อมก่อกำเนิดขึ้นมาจากบูรพาจารย์ผู้มีพระเดชพระคุณอันยิ่งใหญ่ ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ของอัครพุทธศาสนูปถัมภก ร่วมกับจิตวิญญาณของประชาชาติไทย หากชาววัดนั้น ๆ สามารถปฏิบัติบริหารให้ดำรงบทบาทของสถาบันซึ่งทรงคุณค่าต่อภูมิสังคม พร้อมกันกับการเผยแผ่พระพุทธธรรมและเกียรติภูมิของคณะสงฆ์ ให้ขจรขจายไพศาลไปได้อย่างมีคุณภาพ ด้วยความสมัครสมานสามัคคี ย่อมได้ชื่อว่าเป็นวัดดี เป็นแดนบุญของบ้าน ส่วนคณะสงฆ์วัดนั้นก็ได้ชื่อว่าเป็นบุญเขตของโลก ควรแก่การอนุโมทนาและทำนุบำรุงให้วัฒนาสถาวรอยู่คู่บ้านเมืองไทยไปตลอดกาล

ขออนุโมทนาบุญกิริยาของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่าที่ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนา ตลอดจนคณะสงฆ์อนัมนิกายแห่งประเทศไทย และทำนุบำรุงวัดอุภัยราชบำรุงมาจวบถึง ๒๓๖ ปี ขออำนวยพรให้วัดอุภัยราชบำรุง จงรุ่งเรืองสถาพรตลอดกาลนาน เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระสังเวชนียธรรม

พระครูรัตนธรรมโสภณ (ถิรจิตฺโต)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนหลักแห่งการศึกษาในทางพระพุทธศาสนาไว้ประการหนึ่ง เรียกว่า **“อธิจิตตสิกขา”** ซึ่งเป็นการฝึกอบรมตนอย่างลึกซึ้งเข้าไปถึงขั้นจิตใจให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ฝึกฝนอบรมจิตให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม เช่น ขันติ เมตตา กรุณา สดชื่น เบิกบาน เป็นสุข ผ่องใส เหมาะแก่การใช้ความคิดพิจารณาเป็นฐานแห่งการเจริญปัญญา พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะภิกษุบริษัท มีหน้าที่โดยตรงต่อการศึกษาตามวิถีนี้ ให้ต้องตรงนัยแห่งพุทธศาสนสุภาษิต ที่ว่า

ภิกฺขุ สิยา ฌายิ วิมุตฺตจิตฺโต อากงฺเข เว หทยสฺสานุปตฺตึ
โลกสฺส ณตฺวา อุทยพฺพยญฺจ สุเจตโส อนิสฺสิโต ตทานิส์โส.

แปลความว่า “ภิกษุเพ่งพินิจ มีจิตหลุดพ้น รู้ความเกิดและความเสื่อมแห่งโลกแล้ว มีใจดี ไม่ถูกกิเลสอาศัย มีธรรมนั้นเป็นอานิสงส์ พึงหวังความบริสุทธิ์แห่งใจได้”

พระครูรัตนธรรมโสภณ (สุทัศน์ ถิรจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่เจริญผล จังหวัดสมุทรสาคร ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอจังหวัดสมุทรสาคร ธรรมยุต เป็นสมณะผู้กอปรด้วยศีลาจารวัตร ได้สนองงานพระศาสนาและคณะสงฆ์ ครองวัดให้เจริญมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อยด้วยอานุภาพแห่งจิตอันฝึกดีแล้ว สมฉายา “ถิรจิตฺโต” จึงเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระครูรัตนธรรมโสภณ (ถิรจิตฺโต)** เพื่อความสำเร็จกิจในพระพุทธศาสนาตามควรแก่คติวิสัย เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

พระสัมโมทนียกถา

ในพิธีประทานทุนมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ)

วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๖

ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ท่านพระเถรานุเถระ

เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านทั้งหลาย มาประชุมพร้อมเพรียงกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเจ้าพระคุณ **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ** เนื่องในวาระคล้ายวันประสูติ ในวันนี้

ตามความทรงจำของอาตมภาพ และของผู้คนจำนวนมากที่มีโอกาสได้เฝ้า ได้ใกล้ชิด ได้สัมผัสพระบารมีธรรมของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ คงกล่าวตรงกันอย่างหนึ่งว่า พระองค์ทรงมีกระแสแห่งความเยือกเย็น อ่อนโยน และสง่างาม เป็นพระคุณสมบัติอันเด่นชัด สามารถทำให้ผู้มีโอกาสได้ใกล้ชิด หรือได้พึ่งพระบารมีต่างรู้สึก **“ร่มเย็นเป็นสุข”** เสมือนมีร่มโพธิ์ร่มไทรไว้ให้พึ่งพาอาศัย

ความร่มเย็นแห่งพระบารมีธรรมนั้น เป็นความสุขที่ไม่เจือด้วยความวุ่นวาย เร่าร้อน หรือสับสน แต่เป็นความฉ่ำเย็นแช่มชื่น เบาใจ และสบายใจ ที่ได้มีโชควาสนาอยู่ใต้ร่มพระบารมี เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะพลังอานุภาพแห่ง **“พระเมตตากรุณา”** ซึ่งทรงสั่งสมไว้อย่างบริบูรณ์แล้วในพระองค์ กระทั่งสามารถแผ่ขจรขจายออกมาเป็นพระรัศมีที่น่าอัศจรรย์ อันเราทั้งหลายต่างยังสัมผัสได้อย่างชัดเจน ด้วยหัวใจ

การที่ท่านมารับทุนมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ต่อเบื้องหน้าพระอัฐิในวันนี้ จัดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติประหนึ่งสมัยยังทรงดำรงพระชนม์ จึงขอทุกท่านร่วมกันน้อมจิตน้อมใจ รำลึกถึงพระเมตตากรุณา แล้วมุ่งมั่นบำเพ็ญกรณียกิจ ตามหน้าที่ของตน ๆ ด้วยสุจริตธรรม เป็นปฏิบัติบูชาสนองพระเดชพระคุณ เพื่อความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาและชาติบ้านเมืองสืบไป

หากท่านทำได้เช่นนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า แม้สิ้นพระชนม์ไปนานแล้ว แต่ยังทรงดำรงอยู่ด้วยพระคุณจักทรงพระโสมนัสอนุโมทนา และประทานพรให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกประการ อาตมภาพ ในนามวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) ขออนุโมทนาสาธุการในบุญกิริยา ที่ทุกท่านมีจิตศรัทธามาร่วมกันบำเพ็ญในวาระนี้โดยทั่วกัน

ขอเจริญพร

พระสัมโมทนียกถา

เปิดสถาบันกรรมฐานศึกษา สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓ มีนาคม ๒๕๖๖

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ท่านทั้งหลายพร้อมเพรียงกันก่อตั้งสถาบันกรรมฐานศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อเป็นเกียรติแก่อาตมภาพเนื่องในโอกาสที่จะมีอายุ ๘ รอบนักษัตร ในปีนี้

สรรพสิ่งในโลกซึ่งหมายรวมทั้งชีวิตของเราทุกคนล้วนประกอบกันเข้าด้วย “รูปธรรม” และ “นามธรรม” ไม่มีสิ่งใดที่จะเว้นขาดไปจากรูปและนามได้นอกจากพระนิพพาน เพราะฉะนั้น การยึดมั่นถือมั่นว่ารูปนั้นนามนี้เป็นตัวเราเป็นของเรา ย่อมเป็นกระบวนการของโลกียวิสัยซึ่งก่อให้เกิดความฟุ้งซ่านคอยยึดหน่วงรั้งไม่ให้ชีวิตสัตว์ทั้งหลายได้ดำเนินเข้าสู่กระแสพระนิพพาน และความวุ่นวายเช่นนี้เองที่บั่นทอนสุขภาวะทางกายและทางจิตของทุกชีวิต

การทำงานของกายก็ดี การทำงานของจิตก็ดี สำหรับมนุษย์ผู้ปรารถนาสันติสุข จึงจำเป็นต้องมี “ฐาน” ที่มั่นที่ยึดถือไว้มิให้เตลิดเลื่อนลอยเดือดร้อนรำคาญไปอย่างไร้จุดหมาย ส่วนการทำงานหรือการกระทำในภาษามคธก็เรียกว่า “กรรม” ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงพระมหากรุณาประทานอุบายวิธีแห่ง “กรรมฐาน” ไว้ ให้สรรพชีวิตได้มีฐานที่ตั้งแห่งการกระทำ เป็นกลวิธีเหนี่ยวนำให้เกิดสมาธิและปัญญา การศึกษาอบรมกรรมฐานจึงมีคุณประโยชน์มหาศาล เพราะย่อมจักช่วยนำมาซึ่งความสงบที่แท้จริงของชีวิตปัจเจกบุคคล และของสังคมโลกส่วนรวมได้

กรรมฐานในทางพระพุทธศาสนา สามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ สถาน กล่าวคือ “สมถกรรมฐาน” เป็นอุบายข่มกิเลสนิวรณ์ทั้งหลายให้สงบระงับ และ “วิปัสสนากรรมฐาน” เป็นการศึกษาอบรมเพื่อเจริญปัญญา ให้สามารถหยั่งเห็นอาการต่าง ๆ ที่แท้จริง มีความไม่เที่ยง และไม่อาจควบคุมได้ เป็นต้น ดังนี้ การศึกษาอบรมกรรมฐานจึงควรดำเนินไปบนวิถีแห่งการงานที่เป็นเหตุแห่งการบรรลุธรรมทั้ง ๒ รูปแบบ โดยอาจนำศาสตร์และศิลป์หลากแขนงมาประกอบการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เปรียบเทียบ และแสวงหากุศโลบายซึ่งเหมาะสมแก่กาละและเทศะ เพื่อพิสูจน์ความเป็น “อกาลิโก” แห่งพระพุทธศาสนา ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างกว้างขวางต่อไป

อาตมภาพขอแสดงความชื่นชมยินดีในกุศลเจตนาของทุกท่าน ที่ร่วมกันก่อตั้งสถาบันกรรมฐานศึกษาในนามของอาตมภาพ และจะได้เข้าใช้พื้นที่สถานปฏิบัติธรรม ณ ธรณีสงฆ์วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นสถานที่ทำการฝึกอบรม ก่อให้เกิดคุณูปการต่อชาวโลกอย่างยั่งยืน

ขอให้สถาบันกรรมฐานศึกษา แห่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จงสถิตสถาพร สามารถดำเนินงานได้สมวัตถุประสงค์อันดีงามทุกประการ และขออำนวยพรทุกท่าน จงเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนา โดยทั่วหน้ากันเทอญ.

พระคติธรรม
เนื่องในวันมาฆบูชา
วันจันทร์ ที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ดิถีมาฆบูชาได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่งแล้ว ดิถีเช่นนี้ชวนให้พุทธบริษัททุกหมู่เหล่ารำลึกถึงเหตุการณ์ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ ประทานแก่พระอรหันตสาวก ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งล้วนอุปสมบทโดยวิธีเอหิภิกขุ เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ณ ดิถีเพ็ญเดือน ๓ อย่างไรก็ดี หากปีใดเป็นปีอธิกมาส วันมาฆบูชาจะตรงกับดิถีเพ็ญเดือน ๔ ดังเช่นที่เกิดขึ้นในปีนี้

สารัตถะประการหนึ่งในโอวาทปาติโมกข์นั้นคือ การไม่ทำบาปทั้งปวง อันเป็นหัวใจพระศาสนาประการต้นที่พุทธบริษัททั่วหน้า พึงยึดถือเป็นหลักประพฤติให้ได้ ก่อนจะก้าวไปสู่การบำเพ็ญความความดีและการชำระใจให้บริสุทธิ์ บาปทั้งปวงตามหลักพระพุทธศาสนานั้น ประมวลอยู่ในอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ จำแนกเป็น กายกรรม ๓ กล่าวคือการฆ่า การเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ และการประพฤติผิดในกาม วจีกรรม ๔ กล่าวคือ คำโกหก คำส่อเสียด คำหยาบคาย คำเพ้อเจ้อ และ มโนกรรม ๓ กล่าวคือ การเพ่งเล็งอยากได้ของเขา การคิดปองร้ายผู้อื่น และความเห็นผิด ครั้นเมื่อได้กระทำกรรมใดกรรมหนึ่งในอกุศลกรรมบถ ๑๐ จึงถูกจัดว่าเป็นบาป

พุทธศาสนิกชนจึงมีหน้าที่ลด ละ และเลิกการกระทำบาปทั้งปวงแม้เล็กน้อย ซึ่งล้วนให้ผลเป็นความทุกข์ทำให้จิตใจเสื่อมคุณภาพ ยังอุปนิสัยให้กลายเป็นคนถนัดทำชั่ว จนท่วมท้นไปด้วยบาป ดั่งพระพุทธพจน์ที่ว่า

อุทพินฺทุนิปาเตน อุทกุมฺโภปิ ปูรติ
อาปูรติ พาโล ปาปสฺส โถกำ โถกัมฺปิ อาจินำ.

แปลความว่า *“แม้หม้อน้ำยังเต็มด้วยหยาดน้ำฉันใด, คนเขลาสั่งสมบาปแม้ทีละน้อย ๆ ก็เต็มด้วยบาปฉันนั้น.”*

ด้วยเหตุนี้ ทุกท่านพึงขวนขวายบริจาคทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา อันเป็นบุญที่เป็นชื่อของความสุข ขอให้เชื่อมั่นว่าบาปที่ทำลงแล้ว จะอำนวยผลดีไม่ได้ และในขณะเดียวกัน บุญที่ทำลงแล้ว จะอำนวยผลร้ายก็ไม่ได้เช่นกัน เมื่อมั่นใจในหลักของการกระทำแล้ว ย่อมจะมีกำลังใจมุ่งมั่น ไม่ท้อถอยต่อการบำเพ็ญคุณงามความดีต่อไป ผลแห่งบุญทั้งปวงย่อมจะตามเยียวยาแก้ไขปัญหา พิทักษ์รักษา และดลบันดาลความสุขความเจริญมาสู่ผู้สั่งสมบุญไว้ดีแล้วอย่างแน่แท้

ขอพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงดำรงมั่นคงอยู่ในโลกนี้ตลอดกาลนาน และขอพุทธบริษัททั้งหลายจงพร้อมเพรียงกันศึกษาพระสัทธรรมนั้น เพื่อบรรลุถึงความรุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระโอวาท

ในพิธีประทานพระบัญชาแต่งตั้งพระสังฆาธิการของคณะธรรมยุต
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖

ท่านพระสังฆาธิการ ท่านพระเถรานุเถระ

ผมขอถวายมุทิตา เนื่องในโอกาสที่ท่านทั้งหลาย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆาธิการของคณะธรรมยุต

การได้รับ “ตำแหน่ง” นั้น ย่อมมาพร้อมกับ “หน้าที่” เมื่อดำรงตำแหน่งแล้ว ท่านต้องทำหน้าที่อย่างเต็มสติกำลังความสามารถด้วยความซื่อตรงต่อพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมือง ตลอดจนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และคำสั่งของคณะสงฆ์

ธรรมดาของการทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ย่อมต้องใช้ทั้ง “พระเดช” และ “พระคุณ” อย่างสมดุล จึงขอให้ท่านจงใคร่ครวญ และสำรวจความสามารถของท่านเองว่า ในพื้นอัธยาศัยของท่าน ท่านมีความเคร่งตึงเกินไปหรือย่อหย่อนเกินไปในส่วนใดหรือไม่ แล้วขอให้เร่งพัฒนาศักยภาพของตัวท่านเองให้เป็นผู้มี “พระเดชพระคุณ” อย่างได้ดุลยภาพให้สมกับที่สหธรรมิก และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายออกนามเรียกท่านโดยยกย่องว่า “พระเดชพระคุณ”

ในนามคณะสงฆ์ ผมขอถวายกำลังใจให้ทุกท่านทำหน้าที่สนองภารธุระของคณะสงฆ์ และเชิดชูพระบวรพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งของพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพราบรื่น ขออำนวยพรให้ท่าน จงเจริญงอกงามในพระธรรมวินัยยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม
เนื่องในวันงดดื่มสุราแห่งชาติ
๒ สิงหาคม ๒๕๖๖

เมื่อเกิดอุปัทวเหตุ หรือภยันตรายใด ๆ ขึ้นต่อสวัสดิภาพของผู้คน ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เป็นผลร้ายอันไม่พึงปรารถนา เรามักกล่าวกันถึงสาเหตุใหญ่คือภาวะ **“ขาดสติ”** ของผู้ก่อเหตุเป็นสำคัญ ถ้าบุคคลดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ คือการตระหนักรู้ถึงสภาวะที่ตัวเองเป็นอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถแยกแยะและตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบได้อย่างเหมาะสม ย่อมไม่ยังผลเป็นความพลาดพลั้งเผลอผิด หากกล่าวตามนัยพระพุทธานุศาสนี **“สติ”** ซึ่งแปลว่าความระลึกได้นั้น จัดเป็นธรรมฝ่ายดี เกิดกับจิตที่ดีงาม สติเกิดขึ้นเฉพาะกับจิตที่จะบำเพ็ญทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา โดยจะไม่เกิดกับอกุศลจิตเลย เพราะฉะนั้น ความระลึกได้ที่จะฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม กล่าวเท็จ และเสพสุราเมรัยนั้น ตามหลักพระพุทธศาสนาไม่จัดว่าเป็นสติ ด้วยเหตุนี้ การเสพสุราและสิ่งเสพติดให้โทษทั้งปวง ซึ่งล้วนบ่อนทำลายให้บุคคลขาดสติและเสียสติได้โดยตรง จึงเป็นการปิดกั้นกระแสธรรมฝ่ายดีทุกประการ เป็นการตัดหนทางที่จะเจริญกุศล และชักพาตนไปสู่หนทางแห่งความเสื่อมทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

เมื่อวันงดดื่มสุราแห่งชาติเวียนมาถึง จึงควรที่ท่านทั้งหลายจะสำนึกถึงผลร้ายของการเสพสิ่งมึนเมาซึ่งกีดขวางทางเจริญกุศล แล้วตั้งใจงดเว้นให้ได้โดยเด็ดขาดนับแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนตลอดชีวิต เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเป็นคนมีสติ พร้อมสำหรับบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุอยู่เสมอ แล้วผลแห่งบุญที่บำเพ็ญไว้ดีแล้วนั้น จักตามพิทักษ์รักษาคอยกำบังอันตรายในปัจจุบันและป้องกันความตกต่ำในอนาคต

ขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลายจงเจริญในพระธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงสรุปธรรมทุกข้อลงเป็นคติเตือนไว้ให้ยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

พระสังเวชนียธรรม

พระราชสังวรญาณ (อธิปญฺโญ)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนให้พุทธบริษัทปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมบนกระบวนการสิกขาสาม กล่าวคือ **อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา** และ **อธิปัญญาสิกขา** หลักการแห่งอธิศีล อธิจิต และอธิปัญญานั้น มุ่งหมายให้เกิดศีลที่ละเอียด จิตหรือสมาธิที่ละเอียด และปัญญาขั้นละเอียด โดยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อหมั่นพัฒนาอบรมปัญญาตามวิถีแห่งการเจริญสติปัฏฐาน ขณะที่สติปัฏฐานเกิดขึ้นนั้น ศีลก็เป็นอธิศีล สมาธิที่เกิดร่วมด้วยก็เป็นอธิจิต ปัญญาที่เกิดร่วมด้วยย่อมเป็นอธิปัญญา นับเป็นภาวะที่พัฒนาขึ้นสู่ขั้นโลกุตระทุกสถาน

พระราชสังวรญาณ (สมุทร อธิปญฺโญ) เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน จังหวัดลพบุรี ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี-สระบุรี ธรรมยุต เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยปัญญา จึงสละโลกียสุข มุ่งสู่ธรรมอันเป็นโลกุตรกุศลสายเอก บำเพ็ญเนกขัมมปฏิปทา ทั้งยังรับภารธุระคณะสงฆ์ในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน พากเพียรบริหารปกครองวัดเวฬุวันให้รุ่งเรืองมั่นคงสืบมาโดยเรียบร้อย มีศีลจารวัตรงดงาม มีกัตตุกัมมยตาฉันทะในการบำเพ็ญตนบนหนทางแห่งการขัดเกลากิเลส มุ่งสู่วิถีโลกุตระด้วยการเจริญสติปัฏฐาน สมฉายา “อธิปญฺโญ” จึงเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระราชสังวรญาณ (อธิปญฺโญ)** ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จธรรมอันเกษมในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

พระคติธรรม
สำหรับรายงานประจำปี ๒๕๖๕
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การบริหารการศึกษาในทุกระดับเพื่อพัฒนามนุษย์อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยกุศโลบายอันแยบคาย เพื่อพัฒนาทั้งผู้บริหาร ผู้สอน บุคลากร ผู้เรียน และประชาคม ตลอดจนสังคมส่วนรวม ให้ก้าวหน้าไปสู่สังคมซึ่งอุดมไปด้วยบุคคลผู้มีวิชชาและจรณะ ทั้งนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงพระปัญญาคุณบริสุทธิ์บริบูรณ์ ทรงเป็นต้นแบบแห่งการพัฒนาการเรียนการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง ๔ ประการ ดังนี้

๑. **สันทัสสนา** หมายถึง อธิบายขั้นตอนของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง กระจ่างในเหตุผล ช่วยให้สมาชิกปฏิบัติตามได้ง่าย

๒. **สมาทปทา** หมายถึง อธิบายให้เข้าใจซาบซึ้งถึงคุณค่า และเห็นชอบด้วยวิสัยทัศน์ จนเกิดศรัทธาตั้งมั่นว่าต้องพากเพียรกระทำไปให้สำเร็จ

๓. **สมุตเตชนา** หมายถึง ปลุกใจให้แกล้วกล้า เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและกระตือรือร้นดำเนินงานไปสู่เป้าหมายอย่างไม่ย่อท้อ

๔. **สัมปหังสนา** หมายถึง บำรุงจิตใจให้แช่มชื่น สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ซึ่งจะส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขในการเรียนและการทำงาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อุตสาหะจัดการอุดมศึกษาตามพุทธศาสนวิธี ยังให้ผู้เรียนได้อบรมศึกษาพัฒนาตน สอดคล้องต้องนัยแห่งพระบรมพุทโธวาท พระบรมราโชบาย พระปณิธานและปณิธานบูรพาจารย์เป็นลำดับมา ก็ด้วยสรรพกำลังของผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากร และผู้มีกุศลเจตนาทุกหมู่เหล่า จึงขออนุโมทนา และขออำนวยพรให้ทุกท่านจงวัฒนาสถาพรด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะช่วยกันทำนุบำรุงมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖

พระสังเวชนียธรรม

นายมานพ พุฒิเสถียร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า ถึงจะอภิบาลบำรุงบิดามารดาด้วยดีสักปานใด ขนาดว่าสถาปนาไว้ในราชสมบัติ ก็ยังไม่อาจทดแทนคุณได้หมดสิ้น เพราะมารดาบิดามีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยงแสดงโลกนี้แก่บุตรทั้งหลาย แต่ถ้าบุตรคนใด สามารถยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธาให้สมาทานตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทุศีลให้สมาทานตั้งมั่นในศีลสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ให้สมาทานตั้งมั่นในจาคสัมปทา ยังมารดาบิดาทรามปัญญาให้สมาทานตั้งมั่นในปัญญาสัมปทา ย่อมชื่อว่าได้ตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาโดยสมบูรณ์

นายมานพ พุฒิเสถียร เป็นอุบาสกผู้มีศรัทธาปสาทะในพระรัตนตรัยอย่างมั่นคง สั่งสมกุศลสมบัติไว้เป็นอเนกปริยาย ได้มอบถวายบุตรคนหนึ่ง คือพระมหาคณิศร ไว้เป็นพระภิกษุผู้อยู่ยั่งยืนในพระพุทธศาสนา กระทั่งเป็นพระเถระผู้ใหญ่ ใส่ใจรับภารธุระเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช ด้วยความวิริยภาพเข้มแข็ง อีกทั้งเฝ้าอุปัฏฐากสนองงานชิดใกล้ เป็นที่ไว้วางใจยิ่งของอาตมภาพ โดยมีโยมบิดาคอยสนับสนุนเกื้อกูลตลอดมา ทำให้นายมานพ ฯ ได้มีโอกาสได้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ และปัญญา ตามควรแก่ฐานานุรูปตน ทั้งเป็นผู้เปิดโอกาสให้บุตรได้มีโอกาสสนองคุณได้อย่างประเสริฐ ผู้วายชนม์จึงได้ชื่อว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนา ด้วยเหตุซึ่งให้บุตรของตนบวชในพระธรรมวินัย ในขณะเดียวกัน บุตรก็ยังได้กระทำปฏิการะสนองคุณโดยครบถ้วน ต้องตรงตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนีอีกด้วย

ขอกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวงจงเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ **นายมานพ พุฒิเสถียร** ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ประสบความเกษมสุขในสัมปรายภพทุกเมื่อ เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

พระคติธรรม

สำหรับหนังสือที่ระลึกที่รัฐสภาจัดพิมพ์
เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานธรรมภาษิตไว้สำหรับจารึกบนแพรรองรับตราแผ่นดินในรัชสมัยของพระองค์ว่า **"สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา"** แปลความว่า *"ความพร้อมเพรียงของชนผู้อยู่รวมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญให้สำเร็จ"* เป็นคติเตือนใจชาวไทยทุกหมู่เหล่า ให้มั่นคงในสามัคคีธรรม อันจะนำมาซึ่งความผาสุกสันติและเจริญรุ่งเรืองของราชอาณาจักร

การทำงานของรัฐสภาซึ่งรวมผู้คนมากหมู่เหล่าไว้ เพื่อสนองงานแผ่นดิน เกื้อกูลประโยชน์สุขของมหาชน ทุกคน ทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีจิตสำนึกในคุณธรรมจริยธรรม นำทางประพฤติตนและปฏิบัติงานอยู่เสมอ หากแม้มีทางเลือกสองแพร่งให้ดำเนินไป โดยทางหนึ่งเป็นประโยชน์ตนยิ่งกว่า ส่วนอีกทางหนึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่า ย่อมต้องหักห้ามใจที่จะไม่เลือกทางที่เอื้อเฟื้อประโยชน์ตนมากกว่า แต่ต้องยอมพลีตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแล้วมุ่งมั่นดำเนินไปบนวิถีนั้นแต่เพียงเท่านั้น ถ้าทุกท่านทำได้เช่นนี้ ความพร้อมเพรียงของชนทุกหมู่ ที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสภาเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญก็จักบังเกิดโดยอัตโนมัติ เพราะต่างก็มีปณิธานเดินไปบนหนทางเดียวกัน อันนำไปสู่ความเจริญสำเร็จของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน

ขออนุโมทนาที่ร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเพื่อเป็นวิทยาทาน และเป็นเกียรติเนื่องในโอกาสฉลองอายุ ๘ รอบของอาตมภาพ ขออำนวยพรให้รัฐสภา สมาชิกรัฐสภา ตลอดจนข้าราชการและบุคลากรของรัฐสภา จงเจริญมั่นคงในสุจริตธรรม เพื่อความวัฒนาสถาวรของราชอาณาจักรไทย ตลอดกาลนาน

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖

พระสังเวชนียธรรม

พระเทพมงคลวัชราจารย์ (ฉนฺทาคโม)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนให้พุทธบริษัท เจริญอิทธิบาท ๔ เพื่อความสำเร็จประโยชน์ทั้งคดีโลกและคดีธรรม อิทธิบาทธรรมนั้นมี **“ฉันทะ”** คือความชอบ พอใจยินดี เป็นธรรมประการต้น ในส่วนความสำเร็จประโยชน์ฝ่ายคดีธรรมนั้น จำเป็นต้องอาศัย **“กัตตุกัมมยตาฉันทะ”** คือความต้องการที่จะทำดี หรือความพอใจที่จะทำดีตั้งต้นเป็นบาทฐาน ตรงกันข้ามกับกามฉันทะ คือความอยากเสพ อยากได้เพื่อตนเองอันเป็นอกุศลธรรม ทั้งนี้ ฉันทะในธรรมย่อมก่อให้เกิดความขยันพากเพียรในการบำเพ็ญกุศลธรรม สามารถละความเกียจคร้าน กระทั่งกุศลธรรมฉันทะทั้งหลายทรงอานุภาพแรงกล้า เป็นอุปกรณ์ช่วยลด ละ ตลอดจนเพิกถอนกามฉันทะ ให้หมดสิ้นไปจากจริยาการได้โดยสิ้นเชิง

พระเทพมงคลวัชราจารย์ (เหลือง ฉนฺทาคโม) เจ้าอาวาสวัดกระดึงทอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ ธรรมยุต เป็นบรรพชิตผู้กอปรด้วยปัญญา มีอัธยาศัยเรียบร้อยเยือกเย็นโดยธรรม มั่นคงในเนกขัมมปฏิปทา ทั้งยังรับภารธุระคณะสงฆ์ด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน พากเพียรบริหารและพัฒนาวัดกระดึงทองมาโดยเรียบร้อย มีศีลาจารวัตรงดงาม มีกัตตุกัมมยตาฉันทะในการบำเพ็ญตนบนหนทางแห่งการขัดเกลากิเลส หมั่นเพียรบำเพ็ญสมณธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระอย่างมิลดละ สมฉายา “ฉนฺทาคโม” ทุกสถาน จึงเป็นที่ทรงพระราชศรัทธา และเป็นที่เลื่อมใสในหมู่พุทธบริษัททั่วหน้า

ขอกุศลธรรมที่ท่านเจ้าคุณผู้ถึงมรณภาพรูปนั้นได้บำเพ็ญมาด้วยดี กอปรกับกุศลทักษิณานุประทานกิจที่สาธุชนร่วมบำเพ็ญอุทิศ จงเป็นพลวปัจจัยเพิ่มพูนบารมีธรรมแด่ **พระเทพมงคลวัชราจารย์ (ฉนฺทาคโม)** ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น เพื่อความสำเร็จธรรมอันเกษมในพระพุทธศาสนา เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖

พระโอวาท

ประทานให้ผู้แทนพระองค์เชิญไปอ่านในพิธีประทานสัญญาบัตร พัดยศ พระครูสัญญาบัตร พุทธศักราช ๒๕๖๖

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
มีพระบัญชาโปรดให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติศาสนกิจแทนพระองค์ ในการประทานสัญญาบัตร พัดยศ แก่พระครูสัญญาบัตร
อนึ่ง ในวาระนี้ ได้โปรดประทานพระโอวาท ให้ข้าพเจ้าเชิญมายังท่านทั้งหลาย ความว่า

ตามที่ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรพัดยศ ตั้งท่านทั้งหลายเป็นพระครูสัญญาบัตรนั้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และเป็นเกียรติยศอันหาที่สุดมิได้ ขอท่านพระครูจงพร้อมเพรียงกัน ตั้งสัตยาธิษฐาน ถวายพระพรให้สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงเป็นอัครพุทธศาสนูปถัมภก ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ทุกประการ และ ขอท่านจงตั้งใจรับภารธุระการคณะสงฆ์ อย่างเต็มสติกำลังความสามารถ เพื่อฉลองพระราชศรัทธา ให้สมกับที่ได้ทรงพระมหากรุณาพระราชทานสมณศักดิ์ในครั้งนี้

ขอให้ท่านผู้ได้รับสมณศักดิ์ พิจารณาถึงถ้อยคำสองคำได้แก่คำว่า “สมณะ” และ “ศักดิ” โดยถ้วนถี่ อันคำว่า “สมณะ” นั้นแปลว่า ผู้สงบกิเลสแล้ว ผู้ระงับบาปแล้ว ส่วนคำว่า “ศักดิ” นั้นแปลว่า อำนาจ หรือความสามารถ ท่านผู้ทรง“สมณศักดิ์” จึงได้สมญาโดยสมมติว่าเป็นผู้มีอำนาจหรือมีความสามารถ เพราะฐานะที่เป็นผู้สงบกิเลสแล้ว เป็นผู้ระงับบาปแล้ว

ด้วยเหตุฉะนี้ หากท่านยังไม่สามารถครองตนให้มั่นคงด้วยศีลาจารวัตร ไม่พากเพียรขัดเกลาตนให้เป็นผู้สงบระงับจากกิเลส ยังขืนกระทำบาปทุจริตโดยประการต่าง ๆ ท่านย่อมไม่ได้ชื่อว่าเป็น “สมณะ” และนั้นย่อมหมายความว่า ท่านไม่สมควรแก่ “ศักดิ์” อันรับเข้ามาเป็นสมมติตามที่ได้ครองอยู่ด้วยประการทั้งปวง ในทางกลับกัน หากเมื่อใด ท่านพากเพียรแผดเผากิเลสอยู่ทุกเมื่อ ด้วยการประพฤติตนมั่นคงในพระธรรมวินัย อบรมเจริญสติปัญญาให้แกล้วกล้าทั้งคันถธุระ และวิปัสสนาธุระ ไม่ลดละย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน พร้อมปฏิบัติสนองงานคณะสงฆ์ด้วยอิทธิบาทธรรม ดำรงตนเป็นที่พึ่งอันร่มเย็นของเหล่าสหธรรมิกตลอดทั่วถึงบรรดามหาชนทั่วไป เป็นผู้ใหญ่ที่น่ารักน่านับถือ มีชื่อเสียงเลื่องลือด้วยพรหมวิหารธรรม เมื่อนั้น ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ผู้ควรแก่ศักดิ์แห่งความเป็นสมณะอย่างแท้จริง

ในนามคณะสงฆ์ ขอแสดงมุทิตาจิตถวายแด่พระครูสัญญาบัตรทุกรูป ขอถวายกำลังใจให้มีสรรพกำลังพรั่งพร้อมในอันที่จะประกอบกรณียกิจ เพื่อจรรโลงพระบวรพุทธศาสนาและประเทศชาติ ให้รุ่งเรืองวัฒนาสถาวร กับทั้งขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงเจริญงอกงามในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๘ มีนาคม ๒๕๖๖

พระคติธรรม

สำหรับหนังสือแนะนำคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
ซึ่งมูลนิธิภูมิพโลภิกขุ จัดพิมพ์
เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

ขณะใกล้พุทธปรินิพพาน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระพุทธดำรัสกับพระอานนท์ ถึงสิ่งที่ได้ชื่อว่าเป็นพระศาสดา อันจะสถิตในพระบวรพุทธศาสนาอยู่ต่างพระองค์ แม้เมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานไป ความว่า “ธรรมและวินัยอันใดเราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้น จักเป็นศาสดาของพวกเธอ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา” ดังนัยนี้ พระพุทธศาสนาแม้ในปัจจุบัน จึงย่อมได้ชื่อว่ายังคงมีพระศาสดาเสด็จดำรงอยู่เป็นประทีปนำทางแก่เวไนยนิกรทั้งมวล อันว่าพระศาสดาซึ่งเราทั้งหลายยังสามารถเข้าถึงเพื่อพิสูจน์ให้เห็นจริงแท้โดยสัจจะนั้นก็คือ “พระธรรมวินัย” นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ การอนุรักษ์ ปริวรรต แปล แสดงอรรถาธิบาย จัดพิมพ์ และเผยแผ่พระคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาโดยวิธีการต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเอาใจใส่ศึกษา วิจัย พร้อมทั้งพากเพียรประพฤติปฏิบัติตาม จึงเสมอด้วยการทำหน้าที่พุทธบริษัท ผู้ครองปณิธานมุ่งมั่นในอันที่จะรักษาองค์คุณแห่งพระรัตนตรัยให้ดำรงคงมั่นคู่โลกนี้ เพื่อเกื้อกูลประโยชน์สุขของชาวโลกทั้งหลายตลอดกาล

ขอสนับสนุนภารกิจของมูลนิธิภูมิพโลภิกขุ ในการทำหน้าที่อนุรักษ์ ค้นคว้า ศึกษา วิจัย ปริวรรต แปล อธิบาย และเผยแผ่พระคัมภีร์ต่าง ๆ ซึ่งได้ทำมาแล้วอย่างต่อเนื่องและยาวนานจนเป็นที่ประจักษ์แก่คณะสงฆ์และวงการพระพุทธศาสนา ให้ดำเนินต่อเนื่องไปไม่หยุดยั้ง ขออนุโมทนาที่มูลนิธิภูมิพโลภิกขุจัดพิมพ์หนังสือแนะนำคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นธรรมทานเนื่องในโอกาสฉลองอายุ ๘ รอบของอาตมภาพ นับเป็นของขวัญอันล้ำค่า เพราะบุญกิริยานี้เป็นไปเพื่อสืบอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนนาน สอดคล้องต้องตรงกับปณิธานของอาตมภาพทุกประการ

ขอพระคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาซึ่งมูลนิธิภูมิพโลภิกขุได้เผยแผ่ จงอำนวยผลให้สรรพชีวิตบรรลุถึงความงอกงามด้วยสติและปัญญา กับทั้งขออำนวยพรให้ผู้บำเพ็ญธรรมทานทุกท่าน จงเจริญในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖

พระโอวาท

ประทานเพื่อเชิญไปอ่าน
ในพิธีประทานใบตราตั้งพระอุปัชฌาย์ คณะธรรมยุต ประจำ พ.ศ. ๒๕๖๖
วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๖
ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต มีพระบัญชาโปรดให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติศาสนกิจแทนพระองค์ ในการประทานใบตราตั้งพระอุปัชฌาย์ คณะธรรมยุต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อนึ่ง ในวาระนี้ ได้โปรดประทานพระโอวาท ให้ข้าพเจ้าเชิญมายังท่านทั้งหลาย ความว่า

ท่านพระสังฆาธิการ พระอุปัชฌาย์ ท่านพระเถรานุเถระ
เจริญพร ท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาสาธุการที่คณะธรรมยุตได้จัดการอบรมพระอุปัชฌาย์ ได้อย่างราบรื่นเรียบร้อย และขอแสดงมุทิตาจิตต่อพระอุปัชฌาย์ใหม่ทุกท่านในวันนี้

ท่านทั้งหลายได้ผ่านการอบรมมา ย่อมทราบว่าพระอุปัชฌาย์มีหน้าที่อย่างไร ตามพระธรรมวินัย ตลอดจนกฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบของคณะสงฆ์ ผมจึงขอเน้นย้ำให้ท่านครองตนอย่างเคร่งครัด ใน “จริยาพระอุปัชฌาย์” ซึ่งเชื่อว่าท่านได้ศึกษากันมาแล้วเป็นอย่างดี

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสไว้ว่า “สาธุ โข ปพฺพชฺชา” แปลว่า “การบวชดีนักแล” เพราะอะไร ก็เพราะการบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา คือการสละจากภาวะของผู้ครองเรือน ต้องทำตนเป็นผู้มีความขวนขวายน้อยในทางโลก เพื่อให้มีเวลากระทำความพากเพียรมากในทางธรรม พระอุปัชฌาย์ย่อมมีหน้าที่อบรมสั่งสอนกุลบุตร ให้เข้าใจในเจตนารมณ์ของการบวช จนกระทั่งเกิดศรัทธาเลื่อมใสอย่างแท้จริง ที่จะบวชอันเสมือนเป็นการคัดกรองชั้นต้น มิให้ผู้จะบวชโดยปราศจากศรัทธา แต่หวังสักแต่ว่าจะบวชด้วยเหตุผลอื่น ๆ เข้ามาปลอมปนในคณะสงฆ์ได้

ขอฝากว่าการเป็นอุปัชฌาย์อาจารย์นี้ ก็เท่ากับว่าท่านได้กลายเป็นบิดามารดาคู่ใหม่สำหรับชีวิตพระใหม่ เพราะฉะนั้นจงอย่าได้บวชทิ้งบวชขว้าง อย่าบวชให้เขาเสร็จแล้วกลับละเลยไม่กวดขันอบรมสั่งสอนดูแลเป็นอันขาด ขอให้ท่านจงเป็นพ่อแม่ทางในทางธรรมที่มีคุณภาพ พร้อมที่จะสร้างสรรค์ให้ลูกในทางธรรมของท่านเป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาและโลกนี้ต่อไป

ผมขอถวายกำลังใจ และขอตั้งกัลยาณจิต อำนวยพรให้ความปรารถนาอันดีงามของท่านทั้งหลาย จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ จงทุกประการ เทอญ.

พระสัมโมนียกถา

ในการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
เฝ้าถวายปัจจัยสมทบทุนสร้างสถานปฏิบัติธรรม สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพรมหาเถร)
วันจันทร์ ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖
ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

เจริญพร ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร และท่านสาธุชนทุกท่าน

ขออนุโมทนาที่กระทรวงมหาดไทยมาร่วมบำเพ็ญกุศล สร้างสถานปฏิบัติธรรม ณ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อันเป็นธรณีสงฆ์ของวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในวาระนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนไว้ว่าพระพุทธศาสนาจะดำรงมั่นอยู่คู่โลกนี้ได้ ก็ด้วยกำลังของพุทธบริษัททั้งสี่ ประกอบด้วยภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ต่างทำหน้าที่อันถือเป็นกิจธุระ ในการศึกษา ปฏิบัติ และเผยแผ่พระธรรมวินัย ทั้งนี้การศึกษาในทางพระพุทธศาสนานั้น จำแนกออกเป็นสองสถานที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน กล่าวคือ “คันถธุระ” หมายถึง งานด้านการเล่าเรียนสืบทอดพระพุทธพจน์ และ “วิปัสสนาธุระ” หมายถึง งานด้านบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐาน มุ่งอบรมเจริญปัญญาให้รู้ตระหนักในพระไตรลักษณ์

การที่ท่านมาร่วมสร้างสถานปฏิบัติธรรม ซึ่งจะเป็นสถาบันกรรมฐานศึกษา มุ่งอบรมให้มหาชนทั้งหลาย ได้เข้าถึงการเจริญพระกรรมฐาน เพื่อความงอกงามทางสติปัญญา จึงเท่ากับเป็นการจรรโลงรักษาพระพุทธศาสนา ให้ดำรงอยู่คู่โลกนี้ตลอดกาลนาน นับเป็นบุญกุศลมหาศาล ซึ่งจะอำนวยอานิสงส์ ให้ท่านได้ประสบความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรมสืบไป

ขออนุโมทนาที่ชาวกระทรวงมหาดไทย และทุกท่านได้พากเพียร ทำหน้าที่ของพุทธบริษัทดังกล่าวมาข้างต้นนี้ด้วยดี และขออำนวยพรให้ทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และเจริญงอกงามในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

พระคติธรรม
ประทานแก่ศาลฎีกา

ตุลาการและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรม จำเป็นต้องมี “อุเบกขาธรรม” เป็นหลักดำรงตนที่สำคัญสูงสุด อุเบกขามิได้แปลว่าความเฉยเมยหรือเมินเฉยเพราะความขลาดเขลา เกียจคร้าน หรือปราศจากเมตตากรุณา หากแต่อุเบกขาตามความหมายในทางพระพุทธศาสนาหมายถึงการวางใจเป็นกลางเพราะมีสติปัญญา มีความรู้กระจ่างในเรื่องการกระทำและผลของการกระทำของบุคคล จึงยังผลให้สามารถปฏิบัติบริหารภารกิจทั้งปวงด้วยใจสงบนิ่ง ไม่สะทกสะท้านโอนเอนไปด้วยอำนาจแห่งความลำเอียง ความเป็นกลางนั้นได้แก่ ภาวะจิตที่ปราศจากอคติ ๔ ประการ กล่าวคือ **ฉันทาคติ** ความลำเอียงเพราะความชอบใจ, **โทสาคติ** ความลำเอียงเพราะความชัง, **ภยาคติ** ความลำเอียงเพราะความหวาดกลัวภัย และ **โมหาคติ** ความลำเอียงเพราะความโง่เขลา ดังนี้ ผู้มีใจเป็นกลางอย่างแท้จริงย่อมสามารถตัดสินอรรถคดีเป็นยุติธรรม และดำรงตนได้อย่างซื่อสัตย์สุจริตอยู่ตลอดเวลา เสมอด้วยการสั่งสมกุศลธรรมไว้ในตนได้อยู่ทุกกาลเทศะแม้ขณะทำการงาน

ศาลฎีกามีหน้าที่โดยตรงต่อการอำนวยความยุติธรรม เพราะฉะนั้น ตุลาการ ข้าราชการ และบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายจึงพึงศึกษาทบทวนธรรมะข้ออุเบกขาให้กระจ่างและถี่ถ้วน แล้วเชิดชูขึ้นเป็นธรรมสรณะนำทางชีวิต เพื่อความวัฒนาผาสุกของสังคมไทย อันหมายถึงความผาสุกส่วนบุคคลของตัวท่านเองซึ่งล้วนนับเนื่องเป็นหนึ่งในชาติบ้านเมืองนี้ด้วยกันทั้งสิ้น

ขอให้ศาลฎีกาจงสถิตสถาวร กับทั้งขออำนวยพรให้ตุลาการ ข้าราชการ และบุคลากร เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สามารถดำเนินภารกิจอันชอบธรรมได้อย่างราบรื่นลุล่วงทุกประการ เพื่อความมั่นคงของราชอาณาจักรไทยสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๐ เมษายน ๒๕๖๖

พระคติธรรม

ประทานแก่เนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๔

"บัณฑิต" แปลว่า ผู้มีปัญญา, ผู้ทรงความรู้, นักปราชญ์ ในทางพระพุทธศาสนานั้น ผู้รู้ที่มีความรู้จากการทุจริตไม่ว่าด้วยกาย วาจา หรือใจ ไม่อาจนับได้ว่าเป็นผู้มีปัญญา หากคงเป็นเพียงมิจฉาทิฐิผู้เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม ซึ่งไม่มีวันที่จะก้าวหน้าถึงฐานะแห่งบัณฑิตที่แท้ได้ เพราะฉะนั้น บุคคลผู้ได้รับสมญาว่าเป็นบัณฑิตตามหลักสูตรการศึกษาจึงพึงสำรวจตนเองให้ถ้วนถี่ ว่าเป็นผู้ครองสุจริตธรรมสม่ำเสมอแล้วหรือไม่เพียงใด เมื่อตระหนักแน่แก่ใจตนเองแล้วว่าท่านยังบกพร่องในคุณธรรมข้อใด ก็ขอจงเร่งขวนขวายปรับปรุงแก้ไขความบกพร่องทางคุณธรรมในข้อนั้น พร้อมมุ่งมั่นหมั่นเพียรบำเพ็ญความดีให้ทวียิ่งขึ้น อย่าได้คิดว่าตนฉลาดพอแล้ว หรือดีงามเพียงพอแล้วเป็นอันขาด เพราะผู้ทะนงตนว่าฉลาดแล้วหรือดีแล้วเช่นนั้น ย่อมจักก้าวพลาดไปสู่ความทุจริตและความโง่เขลาได้โดยง่าย

เนติบัณฑิตมีหน้าที่โดยตรงต่อการอำนวยความยุติธรรม จึงพึงศึกษาทบทวนและประคับประคองตนให้มั่นอยู่ในคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมพลีอุทิศสรรพกำลังเพื่อยังประโยชน์สุขของมหาชนให้งอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้สมดังพระพุทธานุศาสนีที่ว่า **"สาธุ โข ปณฺฑิโต นาม"** แปลความว่า *ชื่อว่าบัณฑิตย่อมทำประโยชน์ให้สำเร็จได้แล* ดังนี้

ขออำนวยพรให้เนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๔ จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สามารถดำเนินภารกิจอันชอบธรรมได้อย่างราบรื่นลุล่วงทุกประการ เพื่อความเจริญมั่นคงของราชอาณาจักรไทยสืบไป.

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒๒ เมษายน ๒๕๖๖

พระสัมโมทนียกถา

เนื่องในพิธีเปิดการประชุมชาวพุทธนานาชาติ วิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

ในนามของคณะสงฆ์ไทย ขอต้อนรับท่านพระเถรานุเถระ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนนานาชาติ ที่มาร่วมการประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๖ ในวันนี้ ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

“พระพุทธศาสนา” เป็นศาสนาอเทวนิยม มุ่งเน้นสั่งสอนว่าสิ่งทั้งหลาย ล้วนมีเหตุปัจจัยในการเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป หาใช่เกิดจากการดลบันดาล ของอำนาจลี้ลับเหนือธรรมชาติแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นถ้าท่านพิจารณาถึงอริยสัจสี่ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ และทรงพระมหากรุณา ประทานให้แก่เราทั้งหลายผู้เป็นพุทธบริษัท ได้ศึกษาใคร่ครวญและน้อมนำไปเป็นวิถีทาง แห่งการรับมือกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ นั้น ย่อมเห็นประจักษ์ได้ว่า ถ้าต้องการไม่ให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น สรรพสัตว์ทั้งหลายคงมีทางเลือกสองทาง กล่าวคือ กำจัดเหตุ ๑ และกำจัดเงื่อนไข ๑ เมื่อทำได้ดั่งว่าแล้วทั้งสองประการ ผลที่ไม่พึงปรารถนาก็จะไม่บังเกิดอย่างแน่แท้ อันความตระหนักรู้แจ้งในหลักการเหล่านี้ ย่อมทำให้ไวเนยสัตว์ตื่นรู้พร้อมความระมัดระวังโดยรอบคอบมากยิ่งขึ้น มีนัยประมวลสรุปรวมหมายถึง “ความไม่ประมาท” ซึ่งเป็นที่สุดแห่งพระบรมพุทโธวาททั้งปวงนั้นเอง

การที่ท่านทั้งหลายมาประชุมกัน เพื่อร่วมขบคิดใคร่ครวญในหัวข้อ “พุทธปัญญากับการรับมือวิกฤตโลก” นับเป็นเรื่องที่น่าอนุโมทนา เพราะเสมอด้วยการทำให้พระพุทธศาสนา ปลูกฝังหยั่งรากลงลึกสู่จิตใจของมวลมนุษยชาติในฐานะศาสนาแห่งเหตุและผลที่สมบูรณ์พร้อมทั้งภาคปริยัติ และภาคปฏิบัติ เป็นยอดศาสนา ที่ช่วยเกื้อกูลให้โลกนี้ สามารถก้าวข้ามพ้นวิกฤตการณ์ ไปสู่ภาวะแห่งศานติสุขได้อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนากุศลเจตนา ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการจัดการประชุมชาวพุทธนานาชาติครั้งนี้ ขออำนวยพรให้การประชุมบังเกิดสัมฤทธิผล สมวัตถุประสงค์อันดีงามที่ตั้งไว้จงทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นี้ ประสบความเจริญงอกงามในธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกัน เทอญ.

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๓๓๘ / ๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ด้วยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุ ๘ รอบ (๙๖ พรรษา) ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ นับเป็นมหามงคลสมัยพิเศษยิ่ง สมควรที่รัฐบาลดำเนินการจัดงานฉลองพระเดชพระคุณให้สมพระเกียรติยศทุกประการ

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	ประธานรัฐสภา	ที่ปรึกษา
๑.๒	ประธานศาลฎีกา	ที่ปรึกษา
๑.๓	ประธานวุฒิสภา	ที่ปรึกษา
๑.๔	นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๑.๕	รองนายกรัฐมนตรีทุกท่าน	รองประธานกรรมการ
๑.๖	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีทุกท่าน	กรรมการ
๑.๗	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑.๘	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑.๙	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	กรรมการ
๑.๑๐	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๑๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๑.๑๒	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑.๑๓	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑.๑๔	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๑.๑๕	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านงานเฉลิมพระเกียรติ และงานกิจการพิเศษ (นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์)	กรรมการ

๑.๑๖	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๑.๑๗	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๑.๑๘	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๑.๑๙	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑.๒๐	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๑.๒๑	ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
๑.๒๒	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑.๒๓	ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	กรรมการ
๑.๒๔	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑.๒๕	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๑.๒๖	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๑.๒๗	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑.๒๘	ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
๑.๒๙	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๑.๓๐	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๓๑	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๑.๓๒	ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
๑.๓๓	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๑.๓๔	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑.๓๕	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๑.๓๖	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
๑.๓๗	ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๑.๓๘	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๑.๓๙	ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑.๔๐	ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
๑.๔๑	ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๑.๔๒	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๔๓	อธิบดีกรมการศาสนา	กรรมการ
๑.๔๔	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๑.๔๕	อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
๑.๔๖	รองศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร	กรรมการ
๑.๔๗	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและเลขานุการ
๑.๔๘	รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๔๙	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๕๐	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๕๑	ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ พิจารณากำหนดนโยบายและแนวทางการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก รวมทั้งอำนวยการและสั่งการให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการจัดงานพิธีการ งานโครงการและงานกิจกรรมต่าง ๆ

๒.๒ ให้ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นแทนการประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฯ

๒.๓ ให้ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีอำนาจในการเชิญสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ และพระเถระ ร่วมเป็นคณะที่ปรึกษาฝ่ายบรรพชิต รวมทั้งคณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นคณะที่ปรึกษาฝ่ายฆราวาส

๒.๔ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พิจารณาดำเนินการประสานงานติดตาม เร่งรัด และขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยราชการในพระองค์เป็นระยะ ๆ ตลอดจนพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๕ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

๒.๖ ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ที่ ๔ / ๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๓๘/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน ฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีหน้าที่และอำนาจแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม นั้น

เพื่อให้การจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติยศทุกประการ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๕ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๓๘/๒๕๖๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	ประธานกรรมการ
๑.๒	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	รองประธานกรรมการ
๑.๓	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑.๔	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๑.๕	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๑.๗	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๘	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร	กรรมการ
๑.๙	ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร	กรรมการ
๑.๑๐	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร	กรรมการ
๑.๑๑	รองศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร	กรรมการ
๑.๑๒	นางสาวฉวีงาม มาเจริญ	กรรมการ
๑.๑๓	นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง	กรรมการ

๑.๑๔	นางสาวนันทิยา สว่างวุฒิธรรม	กรรมการ
๑.๑๕	นายประสพโชค อ่อนกอ	กรรมการ
๑.๑๖	นางสาวพรทิพย์ อุดมเวทยนันท์	กรรมการ
๑.๑๗	นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอักษรศาสตร์ (ภาษา เอกสารและหนังสือ) (นักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ)	กรรมการ
๑.๑๘	อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ และเลขานุการ
๑.๑๙	ผู้อำนวยการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๐	ผู้อำนวยการกลุ่มบันทึกเหตุการณ์ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ พิจารณาและดำเนินการจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

๒.๒ ให้ประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นแทนการประชุมคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกฯ

๒.๓ ให้ประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีหน้าที่และอำนาจแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

๒.๔ รายงานการดำเนินงานเสนอประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อทราบหรือพิจารณา

๒.๕ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ที่ ๓/๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือ “อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท
พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก”

ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่ ๔/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม นั้น

เพื่อให้การจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ ฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติยศทุกประการ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๓ ของคำสั่ง คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน ฯ ดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือ **“ อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก”** โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ คณะที่ปรึกษา

๑.๑.๑ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

๑.๑.๒ อธิบดีกรมศิลปากร

๑.๑.๓ รองอธิบดีกรมศิลปากร
(นายบพิตร วิทยาวิโรจน์)

๑.๑.๔ นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอักษรศาสตร์ (ภาษา เอกสารและหนังสือ)
(นักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ)

๑.๑.๕ รองศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร

๑.๑.๖ นางสาวรัชนี ทรัพย์วิจิตร

๑.๒ คณะอนุกรรมการ

๑.๒.๑	นางสาวเนาวรัตน์ ปัญญางาม ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒.๒	นางสาวบุบผา ชูชาติ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๒.๓	นางอรวรรณ เพ็งฉิม บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๔	นางสาววรวิวรรณ พุฒซ้อน บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๕	นางสาวทิพยา อรรรถวิสุทธิกุล บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๖	นางสาวปุณยาพร จีระประภา บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๗	นางสาวอรวรรณ เจริญกูล บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๘	นางสาวอุดมพร เข็มเฉลิม บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๙	นางสาวฐิติมา คำคุณ บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๐	นางอัจฉรา จารุวรรณ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๑.๒.๑๑	นางสาววิภานันท์ ลำงาม บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒.๑๒	นางสาวลินดา พืชสี บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุดแห่งชาติ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ รวบรวมเอกสารข้อมูล และเรียบเรียงต้นฉบับหนังสือ อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

๒.๒ พิจารณาตรวจสอบแก้ไขต้นฉบับหนังสือ อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ-ปริณายก ให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ สำหรับเป็นหนังสือสำคัญของชาติสืบไป

๒.๓ ให้ประธานอนุกรรมการจัดทำหนังสือ “อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ-ปริณายก” มีหน้าที่และอำนาจแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

๒.๔ รายงานผลการดำเนินงานเสนอประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึกงานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

๒.๕ ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ประธานกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจดหมายเหตุและหนังสือที่ระลึก
งานฉลองพระชนมายุ ๘ รอบ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
จัดพิมพ์ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อัมพโรวาท : ประมวลพระธรรมเทศนา พระดำรัส พระโอวาท พระสัมโมทนียกถา
พระสังเวชนียธรรม และพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. – กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2566.
648 หน้า

1. ธรรมเทศนา. 2. พุทธศาสนา – คำสั่งสอน. 3. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก, 2470-. I. ชื่อเรื่อง
294.308
ISBN 978-616-283-685-5

ที่ปรึกษา
อธิบดีกรมศิลปากร (นายพนมบุตร จันทรโชติ)
รองอธิบดีกรมศิลปากร (นายบพิตร วิทยาวิโรจน์)
รองอธิบดีกรมศิลปากร (นายสถาพร เที่ยงธรรม)
รองอธิบดีกรมศิลปากร (นางรักชนก โคจรานนท์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง (นางพูนทิพย์ สร้อยสุวรรณ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ (นางสาวเนาวรัตน์ ปัญญางาม)
นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ นักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ (ภาษา เอกสาร และหนังสือ)

คณะผู้จัดทำ
รองศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร
นางอรวรรณ เพ็งฉิม
นางสาววิภานันท์ ลำงาม
นางสาวลินดา พืชสี
นางสาวบุบผา ชูชาติ
นางสาวรวิวรรณ พุฒซ้อน
นางสาวปุณยาพร จีระประภา
นางสาวอุดมพร เข็มเฉลิม
นางอัจฉรา จารุวรรณ
นางสาวทิพยา อรรถวิสุทธิกุล
นางสาวอรวรรณ เจริญกูล
นางสาวฐิติมา คำคุณ

ศิลปกรรม
นายชโย ทองลือ

จัดพิมพ์โดย
สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

พิมพ์ที่
บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด

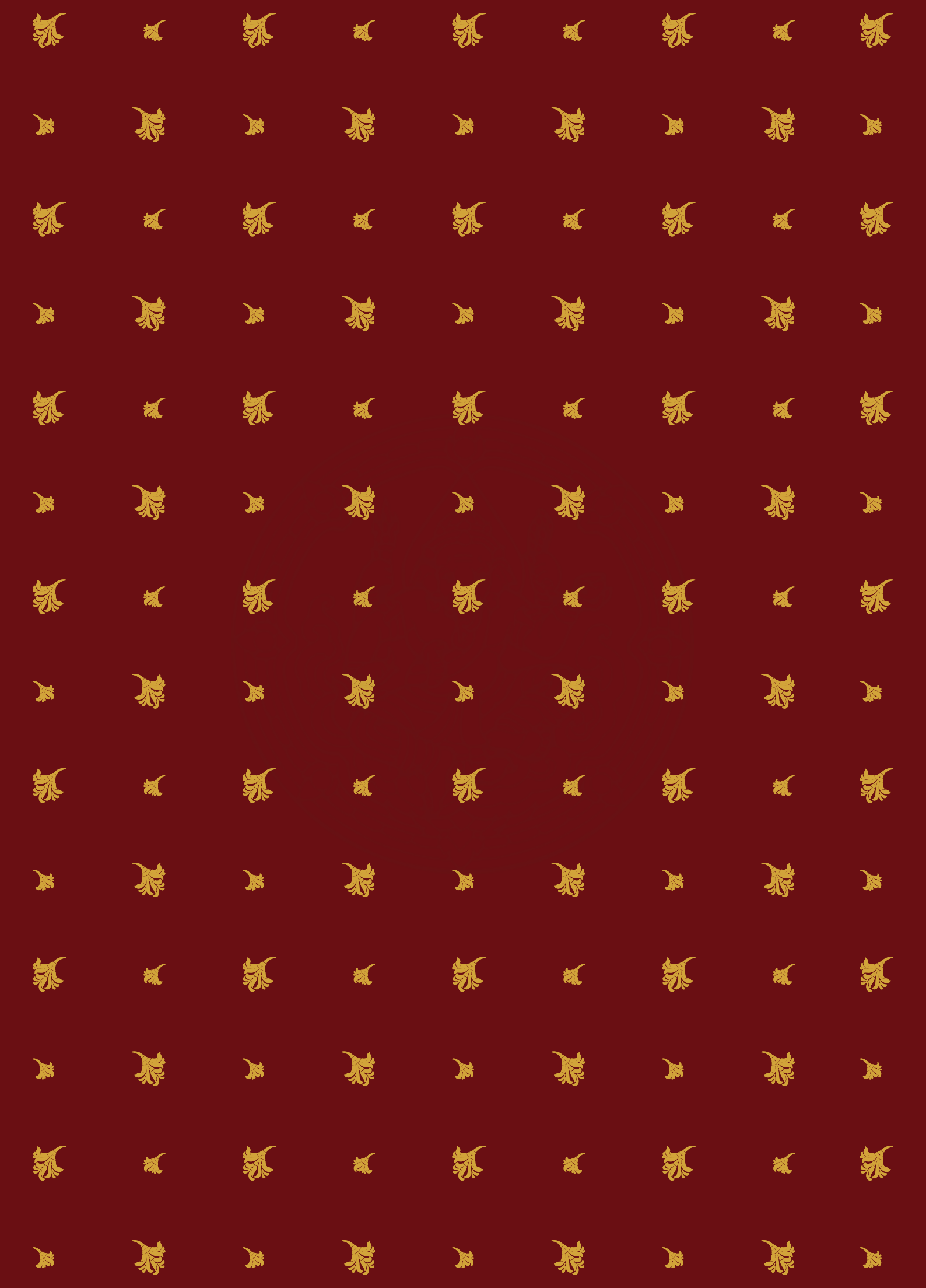

...หวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจ และยึดถือคำสอนของพระพุทธองค์
ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน ไม่ต้องหลักให้มาก ๆ
หลักศีล หลักสมาธิ หลักปัญญา และความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ประเทศชาติของเรา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็จะทรงอยู่ได้ตลอดกาลนาน...

พระปฐมโอวาท ประทานพระโอวาทแก่ประชาชนที่มาเฝ้า
วันจันทร์ ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม